

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa

o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2024

OBSAH

OBSAH.....	1
Zoznam skratiek	3
ÚVOD	7
1 Hlavné makroekonomicko-demografické ukazovatele v podmienkach Slovenskej republiky	8
1.1 Základné makroekonomické charakteristiky	8
1.2 Vybrané demografické ukazovatele	12
2 TRH PRÁCE, MZDY, PRACOVNÉ PODMIENKY a sociálna ekonomika.....	16
2.1 Trh práce	16
2.1.1 Ekonomická aktivita obyvateľstva	16
2.1.2 Vývoj zamestnanosti	20
2.1.2.1 Zamestnanosť v štatistikách Sociálnej poisťovne	21
2.1.2.2 Zamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR	23
2.1.2.3 Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva ŠÚ SR	27
2.1.3 Voľné pracovné miesta	27
2.1.4 Vývoj nezamestnanosti	29
2.1.4.1 Nezamestnanosť podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny	29
2.1.4.2 Nezamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR	37
2.1.5 Aktívne opatrenia na trhu práce	38
2.2 Mzdy a pracovné podmienky	43
2.2.1 Mzdy	46
2.2.2 Priemerná mesačná hrubá mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére	49
2.2.3 Úplné náklady práce	51
2.2.4 Kolektívne vyjednávanie	52
2.2.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	53
2.3 Sociálna ekonomika	55
2.3.1 Infraštruktúra sociálnej ekonomiky	56
2.3.2 Príspevky na podporu zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb	56
3 SOCIÁLNA OCHRANA	58
3.1 Sociálne poistenie	58
3.1.1 Nemocenské poistenie	62
3.1.2 Dôchodkové poistenie	63
3.1.2.1 Úmrtnosť osôb podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb	64
3.1.3 Úrazové poistenie	67
3.1.4 Garančné poistenie	68
3.1.5 Poistenie v nezamestnanosti	69
3.2 Dôchodkové sporenie	70
3.2.1 Starobné dôchodkové sporenie	70
3.2.2 Doplnkové dôchodkové sporenie	75
3.2.3 Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt	77
3.3 Štátna sociálna podpora	79
3.3.1 Prídavok na dieťa	79
3.3.2 Príplatok k prídavku na dieťa	80
3.3.3 Rodičovský príspevok	80
3.3.4 Príspevok na starostlivosť o dieťa	82
3.3.5 Príspevok pri narodení dieťaťa	83
3.3.6 Príspevok na viac súčasne narodených detí	84

3.3.7	Príspevok na pohreb.....	84
3.3.8	Náhradné výživné.....	84
3.4	Sociálna pomoc.....	86
3.4.1	Pomoc v hmotnej núdzi.....	86
3.4.2	Dotácie pre dieťa.....	93
3.4.3	Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela.....	95
3.4.4	Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti.....	99
3.4.5	Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti pre ľudí s osobitnou ochranou (Ukrajina).....	101
3.4.6	Kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.....	101
3.4.7	Sociálne služby.....	112
3.4.8	Inšpekcia v sociálnych veciach.....	136
3.4.9	Dotácie na podporu rozvoja sociálnej oblasti v pôsobnosti MPSVR SR.....	148
3.4.10	Európsky integrovaný systém štatistiky sociálnej ochrany (Metodika ESSPROS).....	149
3.5	Európske fondy.....	155
3.4.11	Program Slovensko.....	155
4	ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ A SOCIÁLNA KOHÉZIA.....	159
4.1	Chudoba a sociálne vylúčenie.....	159
4.2	Rovnosť medzi ženami a mužmi a rovnosť príležitostí.....	166
5	POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV MEDZI KRAJINAMI EÚ V KONTEXTE EURÓPSKEHO PILIERA SOCIÁLNYCH PRÁV (EPSP).....	181
5.1	Rovnosť príležitostí.....	181
5.2	Spravodlivé pracovné podmienky.....	183
5.3	Sociálna ochrana a začleňovanie.....	184
	Zoznam príloh.....	190
	Príloha ku kapitole 1.....	190
	Príloha ku kapitole 2.....	190
	Príloha ku kapitole 3.....	191
	Príloha ku kapitole 4.....	192
	Príloha ku kapitole 5.....	192
	Príloha ku kapitole 1.....	193
	Príloha ku kapitole 2.....	199
	Príloha ku kapitole 3.....	243
	Príloha ku kapitole 4.....	311
	Príloha ku kapitole 5.....	325

ZOZNAM SKRATIEK

ASR – Aliancia sektorových rád
a. s. – akciová spoločnosť
AOTP – aktívne opatrenia trhu práce
b. c. – bežné ceny
BA – Bratislavský kraj
BB – Banskobystrický kraj
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BPaI – burza práce a informácií
BSK – Bratislavský samosprávny kraj
CCP – celková cena práce
COICOP – klasifikácia individuálnej spotreby podľa spôsobu použitia
COVID-19 – ochorenie COVID-19
d. f. – dôchodkový fond
d.d.f. – doplnkový dôchodkový fond
DDS, d. d. s. – doplnková dôchodková spoločnosť
DEN – dlhodobo evidovaní nezamestnaní
DI PTT – deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov
DNO – dlhodobo nezamestnané osoby
DV – dopytovo orientovaná výzva
DSS, d. s. s. – dôchodková správcovská spoločnosť
EA20 – krajiny Európskej únie platiace v roku 2023 menou euro (*Belgicko, Nemecko, Estónsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Cyprus, Malta, Slovinsko, Slovensko, Chorvátsko*)
EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja
EHP – Európsky hospodársky priestor
EIGE – Európsky inštitút rodovej rovnosti (European Institute for Gender Equality)
EK – Európska komisia
EP – Európsky parlament
ESF+ – Európsky sociálny fond plus
ESSPROS – Európsky systém jednotných štatistík sociálnej ochrany
EÚ – Európska únia
EU SILC – štatistické zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností (European Union Statistics on Income and Living Conditions)
EURES – European Employment Services (Európske služby zamestnanosti)
EU15 – prvých 15 členských štátov Európskej únie (*Belgicko, Dánsko, Nemecko, Írsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko, Veľká Británia*)
EU27 – 27 členských krajín Európskej únie (v roku 2022) *Belgicko (BE), Bulharsko (BG), Česká republika (CZ), Dánsko (DK), Nemecko (DE), Estónsko (EE), Írsko (IE), Grécko (GR), Španielsko (ES), Francúzsko (FR), Chorvátsko (HR), Taliansko (IT), Cyprus (CY), Lotyšsko (LV), Litva (LT), Luxembursko (LU), Maďarsko (HU), Malta (MT), Holandsko (NL), Rakúsko (AT), Poľsko (PL), Portugalsko (PT), Rumunsko (RO), Slovinsko (SI), Slovensko (SK), Fínsko (FI), Švédsko (SE)*
FKNM – finančná kontrola na mieste
FO – fyzická osoba
FST – Fond na spravodlivú transformáciu
HDP – hrubý domáci produkt
CHD – chránená dielňa
CHP – chránené pracovisko
CHzP – choroba z povolania a/alebo profesionálna otrava
IP – individualizované poradenstvo
IPV – intimate partner violence
ISCED – Medzinárodná klasifikácia štandardov vzdelávania (The International Standard Classification of Education)
IKT – informačné a komunikačné technológie

ITMS – IT monitorovací systém pre štrukturálne fondy a Kohézny fond
ISV - Inšpekcia v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
IZM – Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí
KE – Košický kraj
KIDS – informačný systém pre sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu
ks - kusy
KZVS – kolektívna zmluva vyššieho stupňa
MCCP – minimálna celková cena práce
MD - mladý dospelý
MD SR – Ministerstvo dopravy SR
MEN – miera evidovanej nezamestnanosti
mil. – milión
MK SR – Ministerstvo kultúry SR
mld. – miliarda
MN – miera nezamestnanosti
MO SR – Ministerstvo obrany SR
MPSVR SR, MPSVR, ministerstvo – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MRK – marginalizované rómske komunity
MUoZ – mladý uchádzač o zamestnanie
MV – monitorovací výbor
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR
NACE, SK NACE Rev. 2 – štatistická klasifikácia ekonomických činností
NBS – Národná banka Slovenska
NEET – mladí ľudia vo veku do 30 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (not in employment, education or training)
NIP – Národný inšpektorát práce
NP – národný projekt
NPŽ – násilie páchané na ženách
NR – Nitriansky kraj
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OMK – Otvorená metóda koordinácie
OPIO - Sociálne služby pri odkázanosti na pomoc inej osoby
OPS – odborné poradenské služby
OZP – občan so zdravotným postihnutím
OZPSPTP - občan so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce
p. b. – percentuálny bod
PDU – podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku
PKS – podpora poskytovania komunitných a kvalitných sociálnych služieb
PM – pracovné miesto
PMIS - partnerstvo multiinštitucionálnej spolupráce
PN - práceneschopnosť
PO – Prešovský kraj
PP – peňažný príspevok
PPS – parita (štandard) kúpnej sily (purchasing power standard)
PU – podiel celkového počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku
PÚ – pracovný úraz
P SK – Program Slovensko
PSS – poskytovatelia sociálnych služieb
PKP – poradne komplexnej pomoci
PZ – projektový zámer
RO – riadiaci orgán
ROMR - reťazový index s bázou v referenčnom roku
RPPS – referát poradensko-psychologických služieb
RSD MIS – riadenie sociálnych dávok – manažérsky informačný systém MPSVR SR

RPÚ - registrovaný pracovný úraz
RSP - registrovaný sociálny podnik
RÚVZ - regionálny úrad verejného zdravotníctva
s. c. - stále ceny
SK ISCO-08 - štatistická klasifikácia zamestnaní, verzia 2016
SOŠ - stredná odborná škola
SP - Sociálna poisťovňa
SPODaSK - sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
Správa - Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky
SPÚ - závažný pracovný úraz s následkom smrti
SR - Slovenská republika
SŠ - stredná škola
ŠVVP - špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
SZČ - samostatná zárobková činnosť
SZČO - samostatne zárobkovo činná osoba
SŽM - suma životného minima
ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky
tis. - tisíc
TN - Trenčiansky kraj
TT - Trnavský kraj
ŤZP - ťažko zdravotne postihnutý(i)/ ťažké zdravotné postihnutie
ŤPÚ - ťažký pracovný úraz
ŤUZ - ťažká ujma na zdraví
UA - Ukrajina
UoZ - uchádzač o zamestnanie
ÚPSVR, ÚPSVaR, Ústredie PSVR, Ústredie SR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ústredie úrad PSVR, úrady PSVR – úrad/úrady práce, sociálnych vecí a rodiny
VPM - voľné pracovné miesto
VŠ - vysoká škola
VZPS - výberové zisťovanie pracovných síl
VzPrTP - vzdelávanie a príprava pre trh práce
WI - intenzita práce (work intensity)
Z. z. - Zbierka zákonov
ZA - Žilinský kraj
ŽoNFP - žiadosť o nenávratný finančný príspevok
ZoZ - záujemca o zamestnanie
ZŠ - základná škola
ZUoZ - znevýhodnený uchádzač o zamestnanie
€ - euro

ÚVOD

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“ alebo „ministerstvo“) každoročne pripravuje a predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre sociálne veci Správu o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky (ďalej len „správa“) za predchádzajúci kalendárny rok. Jej cieľom je informovať o stave a vývoji sociálnej situácie obyvateľstva na Slovensku na základe sociálno-ekonomických ukazovateľov, získaných zo štátnych štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov MPSVR SR, Štatistického úradu Slovenskej republiky a údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a Sociálnej poisťovne.

V roku 2024 sa Slovenská ekonomika stále zotavovala z energetického šoku, ktorý priniesla vojna na Ukrajine. Rast spotrebiteľských cien objektívne spomalil. Zamestnanosť vzrástla, nezamestnanosť klesla. Mzdy sa opäť zvýšili a tentoraz ich inflácia neznehodnotila. Aj reálny domáci dopyt vzrástol, spotreba oživila. Domácnosti si dopriali viac nákupov a načreli aj do úspor. Populácia Slovenska zaznamenala pokles štvrtý raz v priebehu posledných štyroch rokov, ktoré tvorili najdlhšie obdobie celkového úbytku od roku 1993.

Prvá kapitola správy poskytuje stručný prehľad o základných ukazovateľoch makroekonomického prostredia a demografického vývoja v Slovenskej republike za rok 2024.

Druhá kapitola popisuje legislatívne zmeny v roku 2024 v oblasti služieb zamestnanosti, pracovnoprávných vzťahov a sociálneho dialógu, zameriava sa na vývoj na trhu práce z agregovaného a zo štrukturálneho hľadiska, monitoruje jednotlivé nástroje aktívnej politiky trhu práce, mzdový vývoj a pracovné podmienky v rámci kolektívneho vyjednávania a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Súčasťou tejto časti správy je aj analýza úplných nákladov práce a podkapitola o sociálnej ekonomike a jej infraštruktúre, ktorá utvára ucelenú reguláciu fungovania a podpory sociálnych podnikov s cieľom vytvoriť priaznivé podnikateľské prostredie pre sociálne podnikanie na Slovensku, zvýšenie regionálnej zamestnanosti, ako i následnej udržateľnosti.

Tretia kapitola zahŕňa hlavné formy, stav a zmeny v systéme sociálnej ochrany v roku 2024. Zaoberá sa medziročným porovnaním a analýzou jednotlivých prvkov sociálneho poistenia, dôchodkového sporenia, systému štátnej sociálnej podpory a sociálnej pomoci. Podáva informáciu o dotáciách, poskytovaných v pôsobnosti MPSVR SR a tiež informácie o implementácii výziev vo vymedzených prioritách a špecifických cieľoch Programu Slovensko v programovom období 2021 – 2027, v ktorom ministerstvo plní úlohu Sprostredkovateľského orgánu. Kapitola obsahuje aj výstupy Európskeho integrovaného systému štatistík sociálnej ochrany (ESSPROS), jedného zo základných nástrojov štatistického sledovania údajov a informácií o systémoch, súčasnom stave a rozvoji sociálnej ochrany v členských štátoch Európskej únie.

Náplň štvrtej kapitoly tvoria dostupné údaje z vyhodnotenia národných indikátorov chudoby a sociálneho vylúčenia. Kapitola zahŕňa aj informácie o stave rovnosti medzi ženami a mužmi a rovnosti príležitostí na Slovensku za rok 2024.

Údaje piatej kapitoly reflektujú sociálno-ekonomickú situáciu na Slovensku v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ v kontexte hlavných ukazovateľov Európskeho piliera sociálnych práv. Cieľom strategického konceptu Európskeho piliera sociálnych práv z roku 2017, ktorý určil smerovanie európskej civilizácie v troch kľúčových oblastiach: rovnosť príležitostí, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana, je vytvorenie férového a inkluzívneho prostredia plného príležitostí pre všetkých obyvateľov.

1 HLAVNÉ MAKROEKONOMICKO-DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

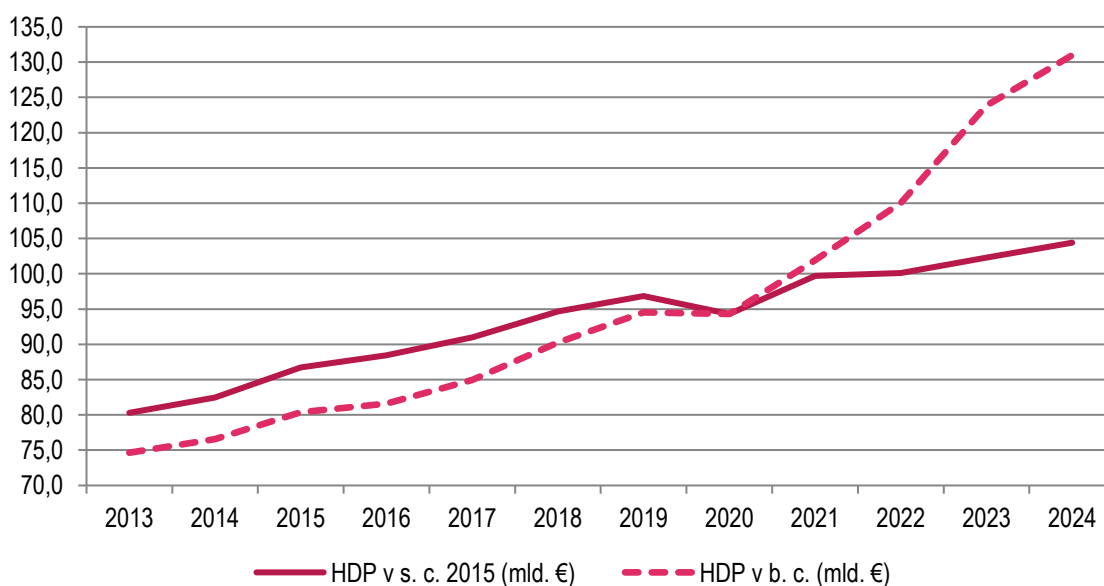
1.1 Základné makroekonomické charakteristiky¹

V roku 2024 hospodárska situácia ešte nebola taká komplikovaná ako v súčasnosti, keď eurozóna v súvislosti s obchodnou politikou USA čelí hrozbe veľkého konfliktu na poli medzinárodného obchodu. Slovenská ekonomika sa síce stále zotavovala z energetického šoku, ktorý priniesla vojna na Ukrajine, ale ešte ju neovplyvňovala taká veľká neistota. Rast spotrebiteľských cien objektívne spomalil. Zamestnanosť vzrástla, nezamestnanosť klesla. Mzdy sa opäť zvýšili a tentoraz ich inflácia neznehodnotila. Aj reálny domáci dopyt vzrástol, spotreba oživila. Domácnosti si dopriali viac nákupov a načreli aj do úspor. Ohlásené zvýšenie dane z pridanej hodnoty od začiatku roka 2025 ešte ich rozhodnutia urýchlilo. Ako spotrebitelia, tak aj firmy začínajú meniť svoje správanie už pri nástupe neistoty a očakávaní vyšších cien.

Databáza vývoja slovenskej ekonomiky sa zmenila. Referenčným rokom vo výpočte **hrubého domáceho produktu** (HDP) v **stálych cenách** už nie je rok 2015, ale 2020. **Reálny** objem HDP predstavoval 104,41 mld. eur.² V porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástol, a to o 2,1 %.³ Rast zaznamenal štvrtý raz v rade, pričom jeho rýchlosť sa znížila o jednu desatinu percentuálneho bodu (ďalej p. b.). V roku 2021 dosiahla 5,7 %, v roku 2022 0,4 % a v roku 2023 2,2 %.

HDP v **bežných cenách** mal objem 131 mld. eur. Oproti roku 2023 vzrástol o 5,8 %. Rýchlosť rastu sa však znížila (-6,7 p. b.) a je najnižšia od roku 2021.

Graf 1.1 Vývoj hrubého domáceho produktu v bežných a stálych cenách v rokoch 2013 - 2024

Zdroj: ŠÚ SR; metodika ESA 2010; stále ceny vypočítané reťazením objemov k referenčnému roku 2020; údaje revidované na základe bežnej revízie za roky 2021-2023; polodefinítívne údaje za roky 2022 a 2023 a predbežné údaje za rok 2024

Okrem **dôchodkovej metódy** sa HDP kvantifikuje ďalšími dvoma spôsobmi. **Výrobná metóda** vyjadruje výkonnosť ekonomiky prostredníctvom **hrubej pridanej hodnoty** jednotlivých odvetví. Hrubá pridaná hodnota v roku 2024 predstavovala 94,17 mld. eur. Medziročne sa zvýšila (o 1,3 %), ale jej rast spomalil, a to napriek tomu, že vzrástla výkonnosť siedmich z 10 skupín odvetví vrátane tých najväčších – *veľkoobchod a maloobchod*

¹ zdroj údajov: Štatistický úrad SR (databáza DATAcube.) a Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

² Ak nie je uvedené inak, údaje sú v stálych cenách vypočítaných reťazením objemov k referenčnému roku 2020.

³ po jarnej revízii ŠÚ SR v roku 2025 (stav od 17. 4. 2025)

(do skupiny patria aj oprava motorových vozidiel, doprava a skladovanie a ubytovacie a stravovacie služby) a priemysel.

Relatívne najviac sa zvýšila hrubá pridaná hodnota skupiny *finančné a poisťovacie činnosti* (o 16,1 %). S veľkým odstupom nasledujú *odborné, vedecké a technické činnosti; administratívne služby* (o 5,2 %) a *poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov* (o 1,9 %). Rýchlosť rastu sa znížila v šiestich skupinách a to sa týka aj veľkoobchodu (z 12,2 % na 0,9 %). Na druhej strane, pokles výkonnosti vykázali *činnosti v oblasti nehnuteľností* (-0,01 %), *stavebníctvo* (-0,2 %) a *umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti* (- 1 %). Pokiaľ ide o priemysel, vyššie uvedená zmena referenčného roka celkom zmenila jeho predchádzajúce čísla, a to najmä v roku 2023. Kým v starej edícii výkonnosť kľúčového odvetvia vzrástla o 20,8 %, čo bol najväčší vzostup od vzniku Slovenskej republiky, po novom klesla (-0,2 %). V roku 2024, na ktorý sa už vzťahuje nová metodika, sa pridaná hodnota priemyslu mierne zvýšila (o 0,5 %). Rast zaznamenal prvý raz po štyroch rokoch poklesu.

Výdavková metóda sumarizuje spotrebné výdavky domácností a verejnej správy, domáce firemné investície a bilanciu zahraničného obchodu. **Domáci dopyt** v roku 2024 mal objem 99,86 mld. eur. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 3,9 % viac.

V roku 2023 domáci dopyt zaznamenal prepád (-4,9 %). Ľudia dopĺňali vyčerpané úspory, konečná spotreba domácností klesla prvý raz od roku 2014 (-3,4 %). Aj verejná správa šetrila, jej spotreba sa znížila druhý raz v rade (-2,5 %). Vlni sa situácia zmenila. Spotreba domácností a spotreba verejnej správy vzrástli (o 3 % a 3,7 %). Rýchlosť rastu spotrebiteľských cien sa významne spomalila, domácnosti dobiehali stratenú kúpyschopnosť z predchádzajúceho obdobia. Pozitívny vplyv domácej spotreby ešte zvýraznili väčšie nákupy pred plánovaným zvýšením dane z pridanej hodnoty od januára 2025. Ľudia očakávali zvýšenie cien, a tak v predstihu nakupovali väčšie množstvo tovaru dlhodobej aj krátkodobej spotreby.⁴

Objem vynaložených finančných prostriedkov vzrástol vo všetkých 12 hlavných odboroch Klasifikácie individuálnej spotreby (COICOP). Absolútne aj relatívne najviac sa zvýšili výdavky na *rekreáciu a kultúru* (o 468,18 mil. eur alebo 9 %), *odevy a obuv* (o 228,51 mil. eur alebo 8,2 %) a na *nábytok, bytové zariadenie a bežnú údržbu domácnosti* (o 221,29 mil. eur alebo 6 %). Absolútny prírastok radí na druhé miesto *potraviny a nealkoholické nápoje* (o 341,82 mil. eur), ale relatívny prírastok tohto odboru zaostáva za najvyššími hodnotami (o 3,4 %). Absolútne najmenej sa zvýšili výdavky na *alkoholické nápoje a tabak* (o 12,12 mil. eur) a relatívne najmenej na *bývanie, vodu, elektrinu, plyn a ostatné palivá* (o 0,2 %).

Po dvoch medziročných poklesoch sa spamätala aj tvorba hrubého kapitálu (o 6,8 %). Najdôležitejšia je tvorba hrubého fixného kapitálu, ktorá odzrkadľuje objem investícií, a tento ukazovateľ vzrástol – o 1,8 %. Rast zaznamenal štvrtý raz v rade, ale jeho rýchlosť sa kontinuálne znižuje. Zvýšili sa investície do strojov (o 23,6 %), kultivovaných biologických zdrojov (o 13,2 %) aj do produktov duševného vlastníctva (o 2,4 %). Naopak, investičná aktivita v stavebníctve sa prepadla (budovy na bývanie -13,4 % a ostatné stavby -13,6 %).

Hrubá pridaná hodnota **v bežných cenách** predstavovala 118,55 mld. eur, čo je o 4,8 % viac ako v roku 2023. Domáci dopyt mal objem 130,72 mld. eur, medziročne o 7,2 % viac. Spotreba domácností sa zvýšila o 6,5 % a spotreba verejnej správy o 9,3 %. Aj tvorba hrubého kapitálu vzrástla (o 7,2 %), ale rýchlosť rastu investičnej aktivity sa prudko znížila (-11,4 p. b.).

Zo Slovenskej republiky sa v roku 2024 vyviezli výrobky a služby v nominálnej hodnote 111,63 mld. eur, zatiaľ čo z cudziny sem sa doviezol tovar za 111,37 mld. eur. **Zahraničný obchod** vytvoril prebytok 0,26 mld. eur. Objem vývozu sa medziročne znížil, a to o 1,4 mld. eur (-1,2 %), pričom pokles vykázal po troch rokoch rastu. Objem dovozu, naopak, vzrástol, ale len mierne (o 0,22 mld. eur alebo 0,2 %), a rast zaznamenal po jednom poklese. Prebytok zahraničného obchodu oproti roku 2023 sa znížil o 1,62 mld. eur, čo predstavuje 86 %. Nepredvídateľnosť ďalšieho vývoja prináša na trhy veľké obavy. Dopyt po našich výrobkoch a službách je o niečo slabší a jeho výraznejšie oživenie sa odkladá.⁵

Inflácia

Spotrebiteľské ceny v roku 2024 stúpili o 2,8 %. V porovnaní s dvoma predchádzajúcimi rokmi, keď vykázali dvojciferný rast (12,8 % a 10,5 %), to predstavuje obrovský pokles. Minuloročná hodnota indikuje návrat do normálu vymedzeného rokmi 2018 – 2021. Štyri roky vrátane prvých dvoch rokov pandémie COVID-19 sa inflácia pohybovala v rozpätí od 1,9 % do 3,2 %.

⁴ *Ekonomický a menový vývoj – jar 2025* [online]. Národná banka Slovenska, ©2025. Dostupné na: <https://nbs.sk/publikacie/ekonomicky-a-menovy-vyvoj/>

⁵ *Ekonomický a menový vývoj – jar 2025* [online]. Národná banka Slovenska, ©2025. Dostupné na: <https://nbs.sk/publikacie/ekonomicky-a-menovy-vyvoj/>

Aj v roku 2024 sa ceny zvýšili vo všetkých 12 hlavných odboroch relevantnej klasifikácie individuálnej spotreby.⁶ Najviac zdraželi *vzdelávanie* (o 10,5 %) a potom *zdravotníctvo* (o 6,8 %) a *alkoholické nápoje a tabak* (o 6,7 %) (viac v prílohe ku kapitole 1 v tabuľke 2 Indexy spotrebiteľských cien). Rozdiel oproti roku 2023 je, že rýchlosť rastu sa znížila až v 11 odboroch, a to vrátane tých dvoch, ktoré majú najväčší podiel na výdavkoch domácností – *bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá a potraviny a nealkoholické nápoje*.⁷

Potraviny a nealkoholické nápoje zdraželi o 2,5 %, čo je medziročne o 14,8 p. b. menej. V skupine potravín stúpili ceny vo ôsmich z deviatich tried, ale omnoho pomalšie ako v roku 2023. Najviac sme si priplatili za *oleje a tuky* (o 8,9 %) a *cukor, džem, med, čokoládu a cukrovinky* (o 5,1 %), pričom iba oleje a tuky zaradili vyšší rýchlostný stupeň (3,9 p. b.). Jedinou triedou, ktorá zlacnela, sú *mlieko, syry a vajcia* (-0,2 %).

Ceny bývania a energií sa zvýšili o 0,5 % (-8,8 p. b.). Z piatich skupín zdraželi tri – *skutočné nájomné za bývanie* (o 6,5 %), *dodávka vody* (o 5,1 %) a *údržba a oprava obydli* (o 4,5 %). Zrýchlenie rastu cien však podstúpila iba prvá z nich (o 1,2 p. b.). Zlacnelo *imputované nájomné za bývanie* (-0,8 %) aj *elektrina, plyn a ostatné palivá* (-0,7 %).

Jediným z 12 odborov, v ktorom sa inflácia zrýchlila, je *doprava*. Kým v roku 2023 mala hodnotu 1,2 %, teraz 3,2 %. Zdraželi *dopravné služby* (16,5 %), aj *nákup dopravných prostriedkov* (1,9 %).

Regulované ceny sa v roku 2024 zvýšili o 1,4 %. V predchádzajúcom roku to bolo o 8,6 %. Jadrová inflácia, ktorá abstrahuje od vplyvu zmien regulovaných cien a iných administratívnych opatrení, predstavovala 2,6 % (-8,9 p. b.). Čistá inflácia, ktorá neberie do úvahy ani zmeny cien potravín, bola na rovnakej úrovni (-6,9 p. b.).

S osobitným zreteľom sa rast cien sleduje v troch skupinách obyvateľov – zamestnanci, dôchodcovia a nízkopríjmové domácnosti. Vlni sa najviac dotkol zamestnancov (2,9 %). Nasledujú nízkopríjmové domácnosti (2,8 %) a napokon dôchodcovia (2,2 %).

Trh práce

Situácia na trhu práce sa v roku 2024 vyvíjala pozitívne. Zamestnanosť znova vzrástla, nezamestnanosť pokračovala v poklese. Rast nominálnych miezd síce spomalil, ale už ich neznehodnotila inflácia.

Priemerný **počet pracujúcich** v roku 2024 podľa Výberového zisťovania pracovných síl (ďalej VZPS) dosiahol 2 620,8 tis. To je najviac v histórii, bez ohľadu na to, že v roku 2021 sa zmenila metodika. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 10,8 tis. osôb viac (0,4 %), pričom rýchlosť rastu sa trochu zvýšila (0,2 p. b.). Počet ľudí, ktorí sa môžu zapojiť do pracovného procesu, sa však znižuje. Firmy zamestnávajú čoraz viac zahraničných pracovníkov.⁸

Zamestnanosť, ktorá zahŕňa zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, vzrástla v deviatich z 18 odvetví ekonomiky. Najväčšie zmeny nastali v sektore služieb. Absolútne najviac pracujúcich pribudli v *informáciách a komunikácii* (o 12,8 tis.), potom v odvetví *umenie, zábava a rekreácia* (o 6,1 tis.). Naopak, najväčší úbytok vykázali *finančné a poisťovacie činnosti* (-8,3 tis.) a *administratívne služby* (-7,3 tis.). Vývoj zamestnanosti vo väčšine odvetví sprevádza nestabilita. Napríklad v ostatných dvoch rokoch sa počet pracujúcich plynulo zvýšil v piatich odvetviach a, naopak, plynulo znížil v troch odvetviach. K obratu – z poklesu k rastu a z rastu k poklesu alebo naopak – došlo až v 10 prípadoch a to sa týka aj dvoch najväčších odvetví – *priemysel a veľkoobchod a maloobchod*. V priemysle v roku 2023 ubudlo 33,6 tis. pracujúcich a vlni pribudlo 3,6 tis. Vo veľkoobchode a maloobchode zasa najprv pribudlo 14,9 pracujúcich a potom ubudlo 1,2 tis.

Počet zamestnancov predstavoval 2 229,3 tis. Oproti roku 2023 sa zvýšil o 14,5 tis. Z porovnania medziročných pohybov v súkromnom a vo verejnom sektore vyplýva, že v súkromných firmách zamestnancov ubudlo (-14,5 tis.) a vo verejnej sfére pribudlo (o 29 tis.). Počet podnikateľov bol 389,2 tis. a medziročne sa znížil o 4,3 tis. Podnikateľov bez zamestnancov ubudlo (-13,6 tis.), podnikateľov so zamestnancami pribudlo (o 9,3 tis.).

Za prácou v zahraničí dochádzalo 117,3 tis. obyvateľov Slovenska, čo je medziročne o 800 osôb viac. Miera zamestnanosti vo veku 20 – 64 rokov predstavovala 78,1 %. Zvýšila sa o 0,6 p. b.

Priemerná nominálna mzda zamestnanca v hospodárstve v roku 2024 dosiahla 1 524 eur.⁹ V porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástla o 94 eur, čo predstavuje 6,6 %. Rýchlosť jej rastu sa síce znížila, ale na rozdiel od dvoch predchádzajúcich rokov ju neznehodnotila inflácia. Priemerná reálna mzda sa zvýšila o 3,7 %.

⁶ klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu (COICOP)

⁷ Štruktúra výdavkov domácností pre rok 2024 [online]. Štatistický úrad SR, ©2024. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk/>

⁸ Ekonomický a menový vývoj – jar 2025 [online]. Národná banka Slovenska, ©2025. Dostupné na: <https://nbs.sk/publikacie/ekonomicky-a-menovy-vyvoj/>

⁹ údaje zo štvrtročného štatistického výkazníctva vrátane údajov za podnikateľov

Priemerný nominálny zárobok sa zvýšil v 19 z 20 ekonomických činností (viac v kapitole 2 Trh práce, mzdy, pracovné podmienky a sociálna ekonomika).¹⁰ A reálne mzdy vzrástli v každej z 19 oblastí. Najviac si polepšili zamestnanci v *dodávke elektriny, plynu, pary* (o 8,3 %), vo *vzdelávaní* (o 6,5 %), v *dodávke vody, odpadoch* (o 6 %), vo *finančných a poisťovacích činnostiach* a v *umení, zábave a rekreácii* (a 5,9 %). Priemerná reálna mzda v priemysle sa zvýšila o 5,5 %. V prechádzajúcich dvoch rokoch klesla, ale potom zaznamenala najrýchlejší rast od roku 2007. Tempo s rastom cien neudržali iba *činnosti v oblasti nehnuteľností* (-2,9 %).

Nezamestnanosť podľa oboch relevantných metodík – jednak na základe evidencie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a jednak podľa VZPS – v roku 2024 pokračovala v poklese.

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny mesačne evidovali priemerne 166 688 uchádzačov o zamestnanie (ďalej UoZ). Oproti predchádzajúcemu roku to je o 6 785 osôb menej a z dlhodobého hľadiska dokonca najmenej v dostupnom časovom rade so začiatkom v roku 2004. Priemerný počet disponibilných UoZ dosiahol 139 493 (- 12 068). Nižšiu hodnotu mal iba v roku 2019 (137 438). **Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti** dosiahla 5 %. Aj to predstavuje historické minimum, len sa oň delí s rokom 2019.

Podľa **údajov ŠÚ SR** bolo nezamestnaných 147,7 tis. obyvateľov Slovenska. Priemerný počet osôb, ktoré v sledovanom týždni nemali žiadnu platenú prácu, aktívne si ju hľadajú a môžu do nej nastúpiť do dvoch týždňov, sa znížil o 14,2 tis. (-8,8 %). **Miera nezamestnanosti podľa VZPS** bola na úrovni 5,3 %. Medziročne klesla o 0,5 p. b.

Zamestnávateľia ponúkali v priemere 23 204 **voľných pracovných miest** (VPM).¹¹ Počet pracovných príležitostí vzrástol štvrtý raz v rade a rýchlosť rastu sa ešte zvýšila – zo 145 na 2 519. Miera voľných pracovných miest, ktorá vyjadruje pomer počtu voľných a počtu obsadených pracovných miest, dosiahla 1,2 %.

Hlbšie porovnanie ukazovateľov trhu práce, ako aj porovnanie v medzinárodnom meradle obsahujú kapitoly 2 a 5.

Hrubý disponibilný príjem domácností

Bežné príjmy domácností v roku 2024 dosiahli 116,27 mld. eur. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 6,43 mld. eur viac (5,9 %). Ich objem sa zvyšuje nepretržite od roku 2010, ale rýchlosť rastu sa znížila druhý raz v rade, pričom spomalenie v roku 2024 o 4,2 p. b. je najväčšie v celom období. Odmeny zamestnancov vzrástli o 3,6 mld. eur (o 6,7 %), sociálne dávky o 2,36 mld. eur (o 11,3 %). **Bežné nespotrebné výdavky** domácností činili 37,57 mld. eur. Medziročne stúpili o 2,62 mld. eur (o 7,5 %).

Domácnosti mali k dispozícii **hrubý disponibilný príjem** v sume 78,7 mld. eur. To je o 3,8 mld. eur viac (o 5,1 %) ako v roku 2023. Na konečnú spotrebu použili 75,44 mld. eur, čo je o 4,63 mld. eur viac (o 6,5 %).

Hrubé úspory domácností, ktoré predstavujú rozdiel medzi hrubým disponibilným príjmom (vrátane úprav vyplývajúcich zo zmeny nároku na dôchodok) a konečnou spotrebou, mali objem 4,81 mld. eur. Oproti predchádzajúcemu roku to je o 849,09 mil. eur menej (-15 %). Pokles prišiel po jednorazovom a súčasne druhom historicky najvyššom percentuálnom prírastku (39,9 %). Miera úspor, ktorá vyjadruje podiel hrubých úspor na hrubom disponibilnom dôchodku, bola na úrovni 6,1 %. Hodnota je druhou najnižšou v histórii – nižšia bola iba v roku 2022 (5,9 %).

Výstavba bytov

V roku 2024 sa na Slovensku dokončilo 17 632 bytov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 3 259 jednotiek menej (-15,6 %). Aj v rokoch, keď krajina čelila pandémie, tzv. surovinovej kríze a energetickej kríze, počet bytov, na ktoré boli vydané kolaudačné rozhodnutia, prevyšoval 20-tisíc. Minuloročná hodnota je najnižšia od roku 2018. Zdraženie hypoték v roku 2022 a pokles reálnych príjmov v rokoch 2022 a 2023 obmedzili domácnosti v čerpaní úverov. S oneskorením, ale naplno sa tento efekt prejavil koncom minulého roka, keď sa dokončilo veľmi málo domov a bytov.¹²

V priebehu roka sa začalo stavať 15 254 bytov, čo je o 4 319 menej (-22,1 %) ako v roku 2023. Objem výstavby nových bytov sa znížil tretí raz v rade a vykázal najhorší výsledok od roku 2014.

K 31. decembru bolo rozostavaných 77 152 bytov – medziročne o 2 112 menej (-2,7 %), ale oproti desaťročnému priemeru o 3,2 % viac.¹³ Z bytového fondu ubudlo 910 bytov, z toho asanáciou 872. Počet

¹⁰ klasifikácia ekonomických činností (SK NACE Rev.2)

¹¹ údaje zo štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane údajov za podnikateľov

¹² *Ekonomický a menový vývoj – jar 2025* [online]. Národná banka Slovenska, ©2025. Dostupné na: <https://nbs.sk/publikacie/ekonomicky-a-menovy-vyvoj/>

¹³ *Výstavba bytov v 4. štvrťroku a za rok 2024* [online]. Štatistický úrad SR, ©2025. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk/>

vyraďených jednotiek od roku 2012 prevyšoval tisíc, v roku 2023 zostúpil pod túto hranicu a naposledy dosiahol najnižšiu hodnotu v dostupnom časovom rade.

Makroekonomické ukazovatele sú zhrnuté v prílohe ku kapitole 1.

1.2 Vybrané demografické ukazovatele¹⁴

Pôrodnosť

V roku 2024 sa **narodilo** 46 241 živých detí. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 2 386 menej a vzhľadom na doterajší vývoj aj najmenej od vzniku Slovenskej republiky. Aj hrubá miera pôrodnosti, ktorá vyjadruje počet živonarodených na tisíc obyvateľov, zostúpila na historické minimum (8,5 ‰).

Počet živonarodených sa kontinuálne znižuje od roku 2018. Efekt veľkého počtu žien narodených v 70. rokoch minulého storočia v reprodukčnom veku už vyprchal. A reprodukčná základňa Slovenska sa stále zužuje. Kým na začiatku 21. storočia bolo vo veku 15–49 rokov 1,45 mil. žien, za dve desaťročia ich bolo o vyše 200 tis. menej.¹⁵ To je však len jedna stránka veci. Druhou je, že aj priemerný počet živonarodených detí na jednu z týchto žien už klesá. Úhrnná plodnosť, ako sa tento ukazovateľ nazýva, od roku 2014 plynulo rástla, dokonca ani prvé dva roky pandémie ochorenia COVID-19 nepriniesli zmenu. Ešte v roku 2021 dosiahla 1,64 dieťaťa na ženu. Až v roku 2022 sa znížila a dosiaľ sa jej pokles nezastavil. V roku 2024 mala hodnotu 1,46. V mnohých európskych krajinách plodnosť klesá už roky a jej vzostup v roku 2021 bol iba krátkou epizódou. Pokles plodnosti na Slovensku je súčasťou dlhodobého procesu, ktorý reflektuje zásadné zmeny v reprodukčnom správaní súčasných generácií. Pandémia mohla tieto zmeny urýchliť alebo dočasne zosilniť, ale nie je ich primárnou príčinou.¹⁶

Mimo manželstva sa narodilo 19 414 živých detí, medziročne o 888 menej. Vývoj mimomanželskej plodnosti silno koreluje s vývojom celkovej plodnosti. Počet detí narodených nevydatým ženám sa znížil tretí raz v rade a už je najnižší v období od roku 2010. Naproti tomu ich podiel sa od roku 2019 zvyšuje a vlni dosiahol historicky najvyššiu hodnotu (42 ‰).

Potretom sa ukončilo 10 160 tehotenstiev. Oproti roku 2023 to je o 827 menej. Potratov v podstate plynulo ubúda, takže negatívny vplyv tohto demografického javu na reprodukciu obyvateľstva slabne. Na 100 narodených vlni pripadalo necelých 22 prípadov, čo predstavuje tretí najnižší index potratovosti od vzniku Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o spôsob predčasného ukončenia tehotenstva, v roku 2024 lekári ohlásili 5 518 interrupcií. Počet umelých potratov sa medziročne znížil (-392). Po dvoch rokoch mierneho nárastu sa vrátil na pôvodnú trajektóriu poklesu a hodnota, ktorú dosiahol, je najnižšia v histórii.

Úmrtnosť

V roku 2024 **zomrelo** 53 876 obyvateľov Slovenska. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 257 osôb menej a ide už o tretí pokles v rade. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla 9,94 ‰ a druhý rok sa udržala pod hranicou desať promile. V rokoch 2020 – 2022 úmrtnosť výrazne zvýšila pandémia (v roku 2021 až 73 461 zosnulých). Už v roku 2023 sa však priblížila k predpandemickej úrovni a vlni sa znížila iba nepatrne, čo naznačuje stabilizáciu úmrtnostných pomerov. Absolútne najviac k tomu prispeli poklesy počtu úmrtí na dve najčastejšie príčiny – choroby obehovej sústavy (-262 prípadov) a nádory (-198), ako aj na choroby tráviacej sústavy (-100). Naopak, pribudlo úmrtí na choroby dýchacej sústavy (o 172). Na následky covidu zomrelo 200 osôb, medziročne o 62 % menej.¹⁷

Prirodzený pohyb

Rozdiel medzi počtom živonarodených a počtom zomretých má zápornú hodnotu (-7 635). Výsledkom zmien v stave populácie vyplývajúcim z procesu prirodzenej reprodukcie je **prirodzený úbytok**. Medziročne sa prehĺbil a je druhý najvyšší v histórii – iba v roku 2021 bol vyšší (-16 896). Prirodzenou reprodukciou Slovensko stráca obyvateľov od roku 2020. V prvých dvoch rokoch za tým bolo najmä zvýšenie úmrtnosti, ale od roku 2022 je hlavným dôvodom pokles pôrodnosti.

¹⁴ Zdroj údajov: ŠÚ SR

¹⁵ ŠPROCHA, Branislav, BLEHA, Branislav, a VAŇO, Boris. *Kmeňová populačná prognóza Slovenska (2022-2080)*. Bratislava: INFOSTAT – Výskumné demografické centrum, 2024. ISBN: 978-80-89398-49-2. Dostupné na: http://www.infostat.sk/vdc/pdf/2024/Kmenova_populacna_progniza_Slovenska_2022-2080.pdf

¹⁶ Slabá, J., Štašná, A. 2025. Vývoj plodnosti v Česku v období pandémie covid-19: Mezinárodní srovnání a dosavadní poznatky. In: *Demografie, revue pro výzkum populačního vývoje*, vol. 67, no.1, pp. 46 - 56. Dostupné na: <https://doi.org/10.54694/dem.0357>

¹⁷ *Demografia – počet zomretých a príčiny úmrtí v SR za rok 2024* [online]. Štatistický úrad SR, ©2025. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk/>

Migrácia

V roku 2024 sa na Slovensko prisťahovalo 6 824 osôb, zatiaľ čo z krajiny sa vysťahovalo 4 425 osôb. **Migračný prírastok**, ktorý vyjadruje kladný rozdiel medzi týmito hodnotami, predstavuje 2 399 obyvateľov. Počet **prisťahovaných** oproti predchádzajúcemu roku vzrástol (o 901 osôb). Medziročne vzrástol druhý raz v rade a dosiahol najvyššiu hodnotu od roku 2020, až sa priblížil k úrovni pred pandémiou. Počet **vysťahovaných** sa nepatrne znížil (-97 osôb). Tretí rok v rade sa pohybuje okolo hodnoty 4 500, ktorá patrí k najvyšším v novodobej histórii krajiny. Rekord z roku 1993 predstavuje 7 355 emigrujúcich. Prírastok sťahovaním sa medziročne zvýšil (o 998 osôb). Rast zaznamenal druhý rok po sebe a jeho rýchlosť sa zvýšila. Z dlhodobého hľadiska je Slovenská republika **migračne ziskovou krajinou**.

Celkový pohyb

Migračný prírastok sa síce zvýšil, ale prirodzený úbytok bol podstatne väčší. **Celkový úbytok obyvateľstva** – záporný súčet prirodzeného prírastku a migračného salda – mal objem 5 236 osôb. Hrubá miera celkového prírastku predstavovala -0,966 ‰ a jej hodnota je tretia najnižšia v histórii. Celkový počet obyvateľov Slovenska klesol štvrtý raz v rade a tieto štyri roky tvoria najdlhšie obdobie celkového úbytku od roku 1993. Zatiaľ sa počet obyvateľov Slovenska znižuje pomaly, ale zahraničná migrácia už nedokáže kompenzovať straty spôsobené prirodzeným úbytkom. K 31. 12. 2024 Slovenská republika mala **5 419 451 obyvateľov**. Podiel žien predstavuje 51,1 %.

Tabuľka 1.1 Prírastky obyvateľstva SR v rokoch 2023 a 2024

Rok	Živonarodení	Zomretí	Prirodzený prírastok	Migračné saldo	Celkový prírastok
2023	48 627	54 133	-5 506	1 401	-4 105
2024	46 241	53 876	-7 635	2 399	-5 236

Zdroj: ŠÚ SR

Sobášnosť

Manželstvo v roku 2024 uzavrelo 24 842 párov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 1 642 menej. Počet sobášov sa znížil druhý raz v rade a je tretí najnižší od vzniku Slovenskej republiky. Aj hrubá miera sobášnosti klesla (4,581 ‰). Pre vývoj tohto demografického javu na Slovensku je príznačné striedanie fáz oživenia a regresie. V roku 2020 počet uzavretých manželstiev zostúpil na najnižšiu úroveň v histórii (23 753). Krízový efekt pomerne rýchlo vyprchal – už v roku 2021, keď pandémia kulminovala, sobášov pribudlo a v nasledujúcom roku tiež, dokonca najrýchlejšie vôbec. Zato v rokoch 2023 a 2024 sobášnosť klesla. Súčasný model sobášneho správania je nestabilný. Vstup do manželstva rýchlo reaguje na externé faktory, v prípade pociťovania negatívnych podmienok ľahko podlieha strategickému odkladaniu a naopak.¹⁸ Priemerný vek snúbencov pri prvom sobáši sa vyvíja v súlade s doterajším trendom. Opäť sa zvýšil a to znamená, že prekonal rekordný predchádzajúci rok, kým u mužov vzrástol na 33,3 roka, u žien na 30,8 roka.

Rozvodovosť

Súdy **rozviedli** 8 397 manželstiev, medziročne o 192 viac. Počet rozvodov sa zvýšil tretí raz v rade, ale oproti roku 2021, keď dosiahol rekordne nízku hodnotu (8 131), ide iba o 3,3 % viac. Celých 11 rokov pred pandémiou rozvodovosť v podstate nepretržite klesala. Ani prvé dva covidové roky nepriniesli zmenu. Až v roku 2022 nastala zmena, rozvodovosť začala rásť. Maloleté deti boli súčasťou 4 986 rozvedených manželstiev. Počet takýchto prípadov sa medziročne zvýšil po šiestich rokoch poklesu. Podiel rozvedených manželstiev s maloletými deťmi predstavuje 59,4 %, čo je medziročne o 0,6 p. b. viac.

¹⁸ Šprocha, B., Tišliar, P. 2025. Vstup do prvého manželstva na Slovensku – staré a nové súvislosti. In *Sociológia - Slovak Sociological Review*, vol. 57, no.1, pp. 54 - 96. 0049-1225. DOI: <https://doi.org/10.31577/sociologia.2025.57.1.3>

Tabuľka 1.2 Sobáše a rozvody v SR v rokoch 2023 a 2024

Rok	Sobáše	Priemerný vek pri prvom sobáši		Rozvody	Podiel rozvedených manželstiev s maloletými deťmi
		Ženích	Nevesta		
2023	26 484	32,9	30,3	8 205	58,7%
2024	24 842	33,3	30,8	8 397	59,4%

Zdroj: ŠÚ SR

Stredná dĺžka života

Stredná dĺžka života mužov pri narodení v roku 2024 dosiahla 75,02 roka a u žien 81,64 roka. Oproti predchádzajúcemu roku sa obe hodnoty zvýšili, a to v rovnakej miere (o 0,3 roka), len rýchlosť rastu sa znížila. Stredná dĺžka života pri narodení rastie od roku 2022 a opäť dosahuje najvyššie hodnoty v histórii. Rozdiel medzi mužskou a ženskou časťou populácie predstavuje 6,62 roka. Medziročne sa nezmenil a jeho hodnota sa približuje k predpandemickým hodnotám.

Veková štruktúra

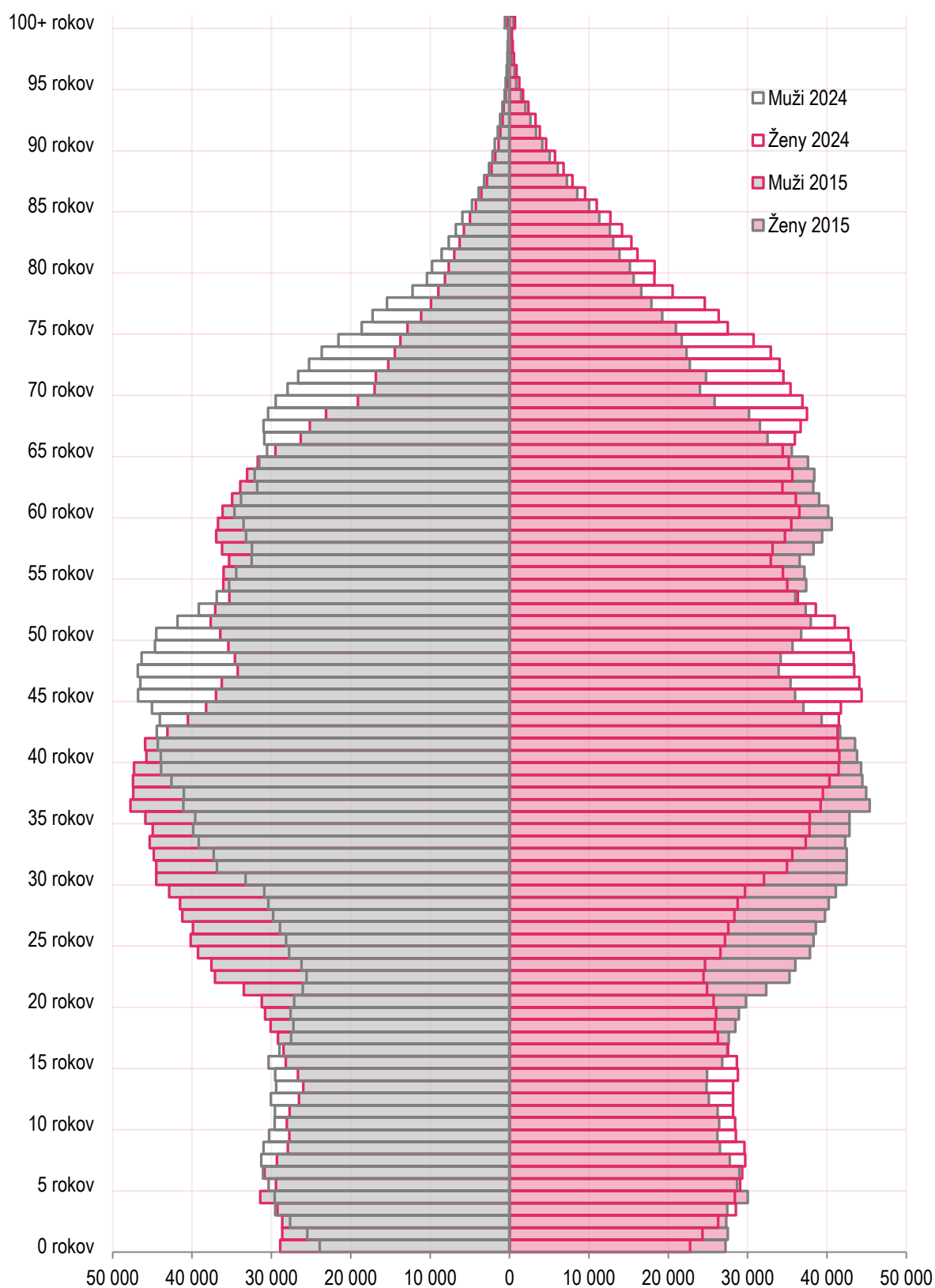
K 31. 12. 2024 na Slovensku trvale bývalo 856 531 detí do 14 rokov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o 10 866 osôb menej a to predstavuje druhý medziročný úbytok predproduktívnej zložky populácie v rade. Kvantitatívne vlastnosti ďalších dvoch hlavných vekových skupín sa vyvíjajú v súlade s dlhodobými trendmi. Vo veku od 15 do 64 rokov (produktívny vek) bolo 3 544 195 osôb, čo je najmenej od roku 1994, a vo veku od 65 rokov 1 018 725 osôb – **počet ľudí v poproduktívnom veku prvý raz v histórii prevýšil milión**. Podiely jednotlivých zložiek populácie sa síce za jeden rok zmenili nepatrne, no z dlhodobého hľadiska je zrejmé, že starnutie populácie sa zrýchľuje. Signifikantné indexy vekového zloženia, ktoré vyjadrujú vzájomné pomery týchto troch kohort, v podstate nepretržite rastú a aj v roku 2024 prepísali rekordy. Index starnutia, ktorý ukazuje, koľko seniorov pripadá na 100 detí, prvý raz atakuje 119 %, pričom aj rýchlosť, akou medziročne vzrástol (4,2 p. b.), je najvyššia v histórii. Index ekonomického zaťaženia osôb (pomer súčtu detí a seniorov a počtu osôb v produktívnom veku) vzrástol na 52,9 % a index ekonomickej závislosti starých ľudí (pomer počtu seniorov a počtu osôb v produktívnom veku) dosiahol 28,7 %. Priemerný vek žijúcich obyvateľov prvý raz prevýšil 42 rokov.

Tabuľka 1.3 Indexy vekového zloženia v rokoch 2023 a 2024

Rok	Podiel vekovej skupiny			Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia osôb	Index ekonomickej závislosti starých ľudí
	0 - 14	15 - 64	65 +			
2023	16,0%	65,7%	18,4%	114,8%	52,3%	28,0%
2024	15,8%	65,4%	18,8%	118,9%	52,9%	28,7%

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 1.2 Veková štruktúra obyvateľstva SR, 2015 a 2024

Zdroj: ŠÚ SR

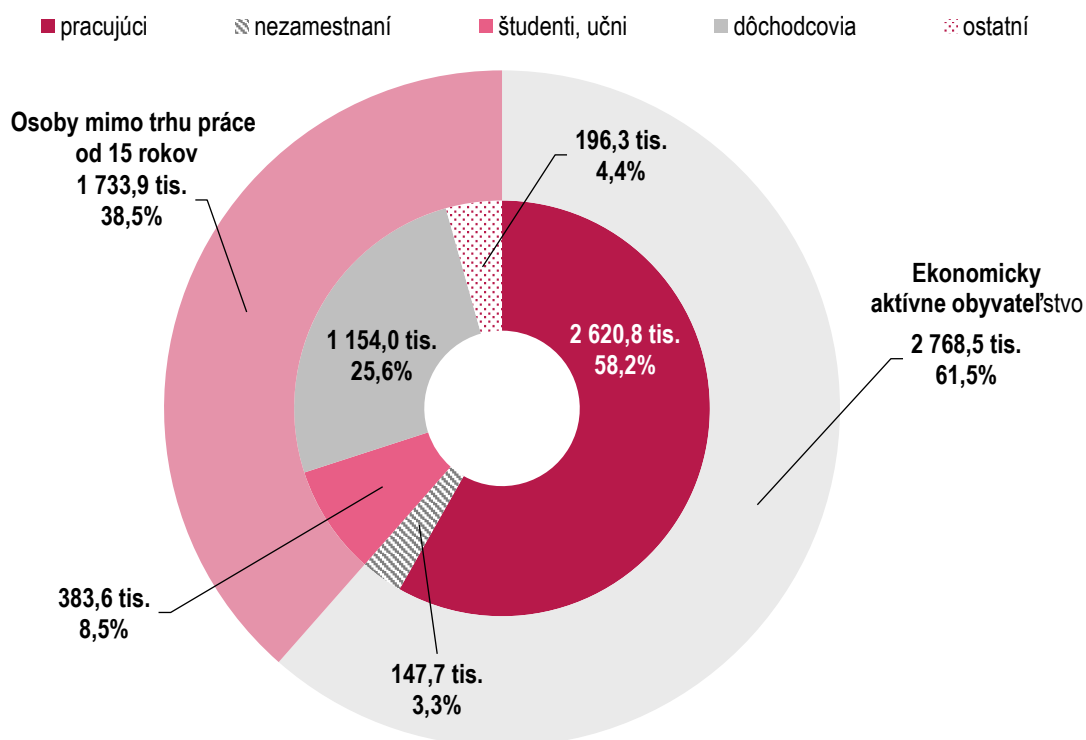
2 TRH PRÁCE, MZDY, PRACOVNÉ PODMIENKY A SOCIÁLNA EKONOMIKA

2.1 Trh práce

2.1.1 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Podľa údajov Štatistického úradu SR z výberového zisťovania pracovných síl (ŠÚ SR, VZPS) v roku 2024 z celkového počtu obyvateľov SR vo veku 15 a viac rokov bolo 61,5 % ekonomicky aktívnych a 38,5 % ekonomicky neaktívnych.

Graf 2.1 Bilancia ekonomickej aktivity obyvateľov SR vo veku 15 a viac rokov (priemer v roku 2024)

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerný počet ekonomicky aktívnych obyvateľov (vo veku od 15 do 89 rokov) v roku 2024 medzироčne klesol o 3,4 tis. osôb (resp. o 0,1 %) na 2 768,5 tis. osôb, pričom medzироčný pokles počtu ekonomicky aktívnych bol zaznamenaný u žien (o 4,9 tis.), zatiaľ čo u mužov bol zaznamenaný medzироčný rast (o 1,5 tis.). Podiel žien na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov sa napriek tomu medzироčne zmenil len mierne na úroveň 47 % (pokles o 0,1 p.b.).

Z celkového priemerného počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo 94,7 % pracujúcich (94,2 % v roku 2023) a 5,3 % nezamestnaných (5,8 % v roku 2023).

Počet osôb mimo trhu práce od 15 rokov (ekonomicky neaktívnych osôb) sa v roku 2024 medzироčne zvýšil o 7,3 tis. osôb a dosiahol 1 733,9 tis., z čoho bolo 714,1 tis. (resp. 41,2 %) mužov a 1 019,9 tis. (resp. 58,8 %) žien. Najvyšší podiel z ekonomicky neaktívnych osôb predstavovali dôchodcovia poberajúci starobný alebo invalidný dôchodok (66,6 %), druhou najpočetnejšou skupinou boli študenti (22,1 %).

Vývoj štruktúry ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa jednotlivých vekových skupín poukazuje na pokračovanie starnutia pracovnej sily v SR. Medzироčne vzrástol počet ekonomicky aktívnych vo vyšších vekových skupinách (od 45 rokov okrem skupiny 55-59 rokov), čím sa postupne zvyšuje ich podiel na celkovom

počte ekonomicky aktívnych obyvateľov. Na druhej strane v porovnaní s rokom 2023 klesol podiel mladších vekových skupín do 44 rokov na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov. K nárastu počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov došlo v prípade mladých ľudí len vo vekovej skupine 15 – 19 rokov (o 27,7 %). Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 1.

Mladí ľudia (vo veku 15 – 24 rokov) sa na celkovom počte ekonomicky aktívnych v roku 2024 podieľali 5,1 %, pričom ich podiel na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov zostal oproti predchádzajúcemu roku nezmenený. Z hľadiska štruktúry ekonomicky aktívnych mladých ľudí bol v roku 2024 zaznamenaný medziročný rast počtu pracujúcich (o 10,8 tis. osôb, relatívne o 0,4 %) a medziročný pokles počtu nezamestnaných (o 14,2 tis. osôb, relatívne 9,6 %).

Staršie osoby (vo veku 55 – 89 rokov) sa na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov v roku 2024 podieľali 18,8 %, v porovnaní s rokom 2023 sa ich podiel znížil o 0,1 p. b. V rámci ekonomicky aktívnych v uvedenej vekovej skupine klesol počet pracujúcich (o 1,5 tis. osôb, resp. o 0,3 %) aj počet nezamestnaných (o 2,9 tis., resp. o 18,1 %).

Tabuľka 2.1 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa vybraných vekových skupín v roku 2024

Veková skupina	Spolu		Zmena oproti roku 2023	
	v tis. osobách	v %	v tis. osobách	v p. b.
Spolu	2 768,5	100,0	-3,4	-0,1
v tom veková skupina:				
15 – 24 rokov	142,4	5,1	-0,2	-0,1
25 – 34 rokov	587,5	21,2	-14,3	-2,4
35 – 44 rokov	771,7	27,9	-11,3	-1,5
45 – 54 rokov	746,6	27,0	26,8	3,6
55 - 89 rokov	520,3	18,8	-4,4	-0,8

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Štruktúra ekonomicky aktívnych obyvateľov **podľa vzdelania** sa dlhodobo výrazne nemení, pričom 75,6 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov malo úplné stredné alebo vysokoškolské vzdelanie. V roku 2024 spomedzi mužov tvorili najväčšiu skupinu osoby s úplným stredným vzdelaním (46,2 %) alebo nižším stredným vzdelaním a vysokoškolským vzdelaním (s rovnakým zastúpením 24,5 %), ekonomicky aktívne ženy mali v roku 2024 ukončené najmä úplné stredné vzdelanie (44,4 %) alebo vysokoškolské vzdelanie (36,7 %). Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 1.

Najväčší podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním sa sústredil v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch SR dominovali osoby s úplným stredným vzdelaním. Najväčší podiel ekonomicky aktívnych osôb s ukončeným základným vzdelaním alebo bez vzdelania bol v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji.

Tabuľka 2.2 Porovnanie štruktúry ekonomicky aktívneho obyvateľstva v jednotlivých krajoch podľa vzdelania

Kraj	Ukazovateľ	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (priemer za rok)			
		2023 spolu v tis. osobách	2024 spolu v tis. osobách	2023 spolu v %	2024 spolu v %
Bratislavský	Spolu	401,2	405,1	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	7,7	5,5	1,9	1,4
	Nižšie stredné	49,6	42,3	12,4	10,4
	Úplné stredné	136,7	140,6	34,1	34,7
	Vysokoškolské	207,2	216,6	51,6	53,5
Trnavský	Spolu	289,7	291,8	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	11,1	9,3	3,8	3,2
	Nižšie stredné	74,1	67,4	25,6	23,1
	Úplné stredné	132,9	142,8	45,9	48,9
	Vysokoškolské	71,7	72,4	24,7	24,8
Trenčiansky	Spolu	288	287,8	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	7,5	6,3	2,6	2,2
	Nižšie stredné	69	73,9	24,0	25,7
	Úplné stredné	138,7	135,8	48,2	47,2
	Vysokoškolské	72,9	71,8	25,3	24,9
Nitriansky	Spolu	346,8	340,8	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	14,2	14,7	4,1	4,3
	Nižšie stredné	70,9	64,3	20,4	18,9
	Úplné stredné	172	172,2	49,6	50,5
	Vysokoškolské	89,7	89,6	25,9	26,3
Žilinský	Spolu	359,1	357,8	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	4,8	8,6	1,3	2,4
	Nižšie stredné	101,3	96	28,2	26,8
	Úplné stredné	161,3	154,6	44,9	43,2
	Vysokoškolské	91,6	98,6	25,5	27,6
Banskobystrický	Spolu	316,8	314,1	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	15,9	16,4	5,0	5,2
	Nižšie stredné	59,3	52,1	18,7	16,6
	Úplné stredné	145,2	157,1	45,8	50,0
	Vysokoškolské	96,5	88,4	30,5	28,1
Prešovský	Spolu	396,6	396,9	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	34,2	38,9	8,6	9,8
	Nižšie stredné	96,1	91,7	24,2	23,1
	Úplné stredné	174,6	175,6	44,0	44,2
	Vysokoškolské	91,7	90,7	23,1	22,9
Košický	Spolu	373,7	374,2	100,0	100,0
	Základné a bez vzdelania	22,4	23,2	6,0	6,2
	Nižšie stredné	67,3	64,6	18,0	17,3
	Úplné stredné	165,6	177,2	44,3	47,4
	Vysokoškolské	118,5	109,1	31,7	29,2

Legenda:

Základné - základné a bez vzdelania

Nižšie stredné - učňovské a stredné odborné bez maturity

Úplné stredné - úplné stredné učňovské s maturitou + úplné stredné odborné + úplné stredné všeobecné + vyššie odborné

Vysokoškolské - vysokoškolské 1. až 3. stupňa

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Jednotlivé kraje sa na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov v roku 2024 podieľali v rozpätí od 10,4 % (Trenčiansky kraj) do 14,6 % (Bratislavský kraj). Výraznejším medziročným rastom počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v Bratislavskom kraji za posledné dva roky došlo ku zmene v proporčnom zastúpení jednotlivých krajov na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov. V minulosti sa dlhodobo najvyšší počet ekonomicky aktívnych obyvateľov sústreďoval v krajoch východného Slovenska, v roku 2024 ich bolo najviac v Bratislavskom kraji (14,6 %).

Tabuľka 2.3 Štruktúra ekonomicky aktívnych obyvateľov, miera zamestnanosti a nezamestnanosti podľa krajov v roku 2024

Kraj	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu v tis. osobách			Miera zamestnanosti vo veku 20-64 rokov v %	Miera nezamestnanosti spolu v %
	spolu	z toho pracujúci	z toho nezamestnaní		
SR spolu	2 768,5	2 620,8	147,7	78,1	5,3
Bratislavský	405,1	396,0	9,1	85,4	2,2
Trnavský	291,8	281,0	10,9	79,6	3,7
Trenčiansky	287,8	279,0	8,7	79,8	3,0
Nitriansky	340,8	330,3	10,6	79,0	3,1
Žilinský	357,8	347,2	10,5	81,4	2,9
Banskobystrický	314,1	290,5	23,6	76,2	7,5
Prešovský	396,9	354,9	42,0	72,2	10,6
Košický	374,2	341,9	32,3	72,8	8,6

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

V 4 krajoch (Bratislavský, Trnavský, Prešovský a Košický kraj) došlo k medziročnému rastu počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov. Najvyšší medziročný nárast absolútneho počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (o 3,9 tis. osôb), naopak najvýraznejšie klesol počet ekonomicky aktívnych obyvateľov v Nitrianskom kraji (o 6 tis. osôb). Počet osôb mimo trhu práce stúpal takmer vo všetkých krajoch (okrem Trnavského a Trenčianskeho kraja), a to v rozmedzí od 0,7 tis. osôb v Košickom kraji do 4,5 tis. osôb v Nitrianskom kraji.

Tabuľka 2.4 Prírastky/úbytky počtu ekonomicky aktívnych a neaktívnych v roku 2024 podľa krajov

Kraj	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo 15+ (v tis. osobách)			Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo od 15 rokov (v tis.)
	spolu	pracujúci (v tis.)	nezamestnaní (v tis.)	
SR spolu	-3,4	10,8	-14,2	7,3
Bratislavský	3,9	4,0	-0,1	0,9
Trnavský	2,1	3,0	-0,7	-1,3
Trenčiansky	-0,2	0,3	-0,6	-1,1
Nitriansky	-6,0	-4,3	-1,6	4,5
Žilinský	-1,3	0,0	-1,4	1,8
Banskobystrický	-2,7	1,6	-4,3	0,8
Prešovský	0,3	1,0	-0,7	1,1
Košický	0,5	5,2	-4,7	0,7

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Celková **miera ekonomickej aktivity** obyvateľov vo veku 15 a viac rokov dosiahla úroveň 61,8 % a v porovnaní s rokom 2023 sa znížila o 0,1 p. b. Klesla u oboch pohlaví, zatiaľ čo u mužov o 0,1 p. b. (na 67,4 %), u žien o 0,2 p.b. (na 56,4 %).

Medziročný rast miery ekonomickej aktivity dosiahli najmä 5-ročné vekové skupiny 25 až 29 rokov a 45 až 49 rokov.

**Tabuľka 2.5 Miera ekonomickej aktivity obyvateľov podľa veku a pohlavia
(priemer za rok v %)**

Veková skupina	Spolu		Muži		Ženy	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Spolu	61,9	61,8	67,5	67,4	56,6	56,4
15 – 19 rokov	5,2	6,5	6,6	8,0	3,8	4,9
20 – 24 rokov	48,6	48,0	58,5	57,5	38,3	38,2
25 – 29 rokov	84,7	85,1	91,1	91,2	77,9	78,8
30 – 34 rokov	88,1	89,2	94,2	95,2	81,7	83,0
35 – 39 rokov	90,5	90,6	94,8	95,4	86,0	85,7
40 – 44 rokov	92,3	91,9	94,3	94,4	90,1	89,2
45 – 49 rokov	92,4	93,1	92,6	94,5	92,1	91,6
50 – 54 rokov	88,6	89,5	89,7	91,0	87,5	88,0
55 – 59 rokov	85,6	83,6	85,6	85,7	85,6	81,5
60 – 64 rokov	52,6	53,0	59,1	56,8	46,8	49,6
65 - 89 rokov	5,5	6,2	7,2	7,8	4,3	5,1

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

2.1.2 Vývoj zamestnanosti

Zamestnanosť možno sledovať na základe viacerých štatistických zisťovaní. Zisťovania sa odlišujú konceptom zamestnanosti, definíciami a metodikou zberu údajov.

Jednou z možností sledovania vývoja počtu pracujúcich resp. zamestnaných osôb sú **štatistiky Sociálnej poisťovne**. Sociálna poisťovňa je verejnoprávna inštitúcia, ktorá vykonáva sociálne poistenie, t.j. nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie (starobné a invalidné), úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a výkon starobného dôchodkového sporenia. Vzhľadom na povinný charakter sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia, Sociálna poisťovňa disponuje údajmi o všetkých zamestnávateľoch a zamestnancoch, za ktorých sa platí poistné na sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie vrátane osôb pracujúcich na dohody o prácach mimo pracovného pomeru, ako aj o povinne nemocensky a dôchodkovo poistených samostatne zárobkovo činných osobách. Definície zamestnávateľa, zamestnanca a samostatne zárobkovo činnnej osoby vychádzajú zo zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Štatistiky Sociálnej poisťovne neobsahujú údaje o príslušníkoch Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, ozbrojených príslušníkov finančnej správy, profesionálnych vojakoch ozbrojených síl, vojakoch mimoriadnej služby, ktorých sociálne zabezpečenie je upravené osobitným právnym predpisom. Takisto neeviduje obyvateľov SR pracujúcich iba v zahraničí, ani vykonávanie prác, na základe ktorých nevzniká povinnosť platenia sociálneho poistenia [napr. samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO)], ktoré nedosahujú ustanovený príjem na vznik povinného sociálneho poistenia. Vývoj vykazovania pracujúcich v štatistikách Sociálnej poisťovne môže byť ovplyvnený legislatívnymi zmenami v oblasti sociálneho poistenia.

Štatistický úrad SR realizuje dve zisťovania, ktorými je možné sledovať vývoj zamestnanosti a navzájom sa líšia metodikou zberu údajov.

Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS) realizované ŠÚ SR v domácnostiach poskytuje medzinárodné porovnateľné údaje o ekonomickej aktivite, zamestnanosti, nezamestnanosti a ďalších dôležitých charakteristikách pracovnej sily obyvateľstva SR.

Zásadná medzinárodná úprava metodiky pre VZPS od roku 2021 spôsobila, že údaje od roku 2021 nie sú kompatibilné s údajmi za predchádzajúce obdobia. Aby bolo možné aspoň sčasti sledovať reálny vývoj trhu práce, ŠÚ SR nahradil chýbajúce čísla hlavných ukazovateľov odhadmi – porovnateľnými medziročnými indexami.

Komplexnú úpravu starších údajov podľa nových metodických pravidiel nie je možné vykonať. Z uvedeného dôvodu nie je možné zhodnotiť medziročný vývoj vybraných ukazovateľov zamestnanosti.

Za pracujúceho je v zmysle novej metodiky VZPS považovaná osoba vo veku od 15 do 89 rokov, ktorá v sledovanom týždni vykonávala aspoň jednu hodinu akúkoľvek prácu za mzdu, plat, odmenu alebo pracovnú činnosť za účelom dosiahnutia zisku (prácu na ustanovený týždenný pracovný čas alebo kratší pracovný čas, stálu, dočasnú, príležitostnú alebo sezónnu prácu) vrátane osôb pracujúcich v zahraničí do jedného roka, dochádzajúcich za prácou do zahraničia a osôb vykonávajúcich prácu na základe dohôd. Za pracujúcu je považovaná aj osoba, ktorá v sledovanom týždni mala prácu, ale nepracovala z dôvodu choroby, dovolenky, náhradného voľna alebo variabilného pracovného času, materskej alebo rodičovskej dovolenky, školenia súvisiaceho so zamestnaním, mimo sezóny, nedostatku práce u zamestnávateľa, štrajku a výluky, s výnimkou osôb na dlhodobom pracovnom voľne. Patria sem aj vypomáhajúci (neplatení) členovia rodiny v rodinnom podniku alebo na rodinnej farme, ktorí za svoju činnosť nepoberajú žiadnu mzdu ani odmenu.

Podniková štatistika o zamestnancoch realizovaná ŠÚ SR vychádza zo štatistických zisťovaní v podnikoch (podnikové výkazníctvo) a zachytáva všetky odvetvia ekonomickej činnosti. Za zamestnancov podľa podnikového výkazníctva sa považujú všetci zamestnanci, ktorí majú dohodnutý pracovný pomer na neurčitý čas alebo na určitú dobu (bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť), ktorí sú v pracovnom, služobnom, štátnozamestnaneckom alebo členskom pomere k zamestnávateľskej organizácii. Do počtu zamestnancov sa nezahŕňajú žiaci stredných odborných škôl vykonávajúci odbornú prax (učni), osoby na materskej a rodičovskej dovolenke a osoby pracujúce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, súkromní podnikatelia (resp. ich spoločníci), ktorí nemajú uzavretú pracovnú zmluvu v danej organizácii. Zamestnané osoby sú zamestnanci a podnikatelia.

2.1.2.1 Zamestnanosť v štatistikách Sociálnej poisťovne

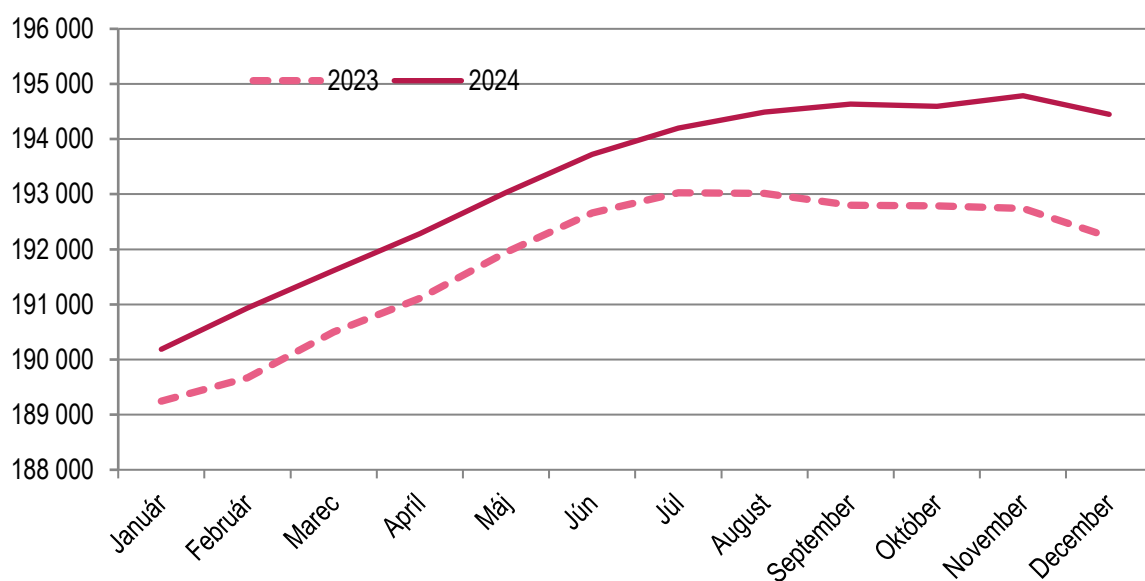
V roku 2024 Sociálna poisťovňa evidovala priemerne mesačne 193 244 zamestnávateľov, ktorí zamestnávali zamestnancov priemerne mesačne v 1 913 736 právnych vzťahoch s pravidelným mesačným príjmom a v 56 144 právnych vzťahoch s nepravidelným príjmom. Okrem týchto právnych vzťahov s pravidelným mesačným príjmom a nepravidelným príjmom zamestnávateľa zamestnávali zamestnancov na dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, t. j. dohody o vykonaní práce, dohody o pracovnej činnosti a dohody o brigádnickej práci študentov, a to v členení na pravidelný mesačný príjem a nepravidelný príjem, ktorých počet v roku 2024 dosiahol v priemere mesačne 373 690.

Sociálna poisťovňa v roku 2024 evidovala priemerne mesačne 238 373 povinne sociálne poistených samostatne zárobkovo činných osôb.

Priemerný mesačný počet zamestnávateľov v roku 2024 medziročne vzrástol o 0,75 % (o 1 434), priemerný mesačný počet zamestnancov v právnom vzťahu s pravidelným mesačným príjmom klesol o 0,88 % (o 16 972). Priemerný mesačný počet zamestnancov v právnom vzťahu s nepravidelným príjmom zaznamenal pokles o 1,19 % (o 679) a priemerný mesačný počet dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru vzrástol o 1,18 % (o 4 340). Priemerný mesačný počet povinne poistených samostatne zárobkovo činných osôb vzrástol o 5,68 % (o 12 818).

Celkovo evidovala Sociálna poisťovňa v roku 2024 v priemere za mesiac 2 581 943 poistných vzťahov, čo bolo o 493 menej poistných vzťahov ako v roku 2023 (o 0,02 %).

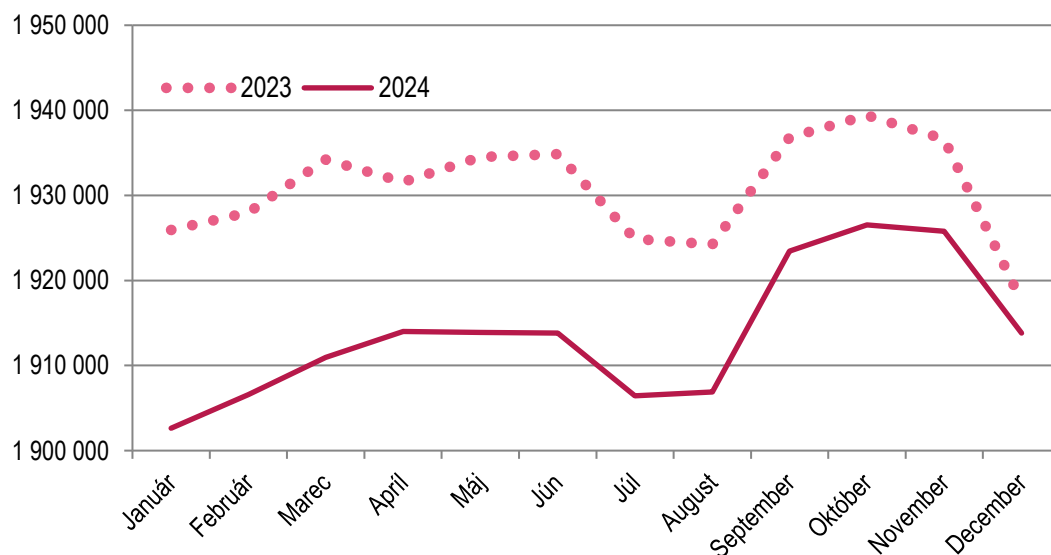
Graf 2.2 Počet zamestnávateľov evidovaných v Sociálnej poisťovni v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: Sociálna poisťovňa

V decembri 2024 Sociálna poisťovňa evidovala 194 449 zamestnávateľov, čo oproti decembru 2023 predstavuje nárast o 2 227 zamestnávateľov (o 1,16 %).

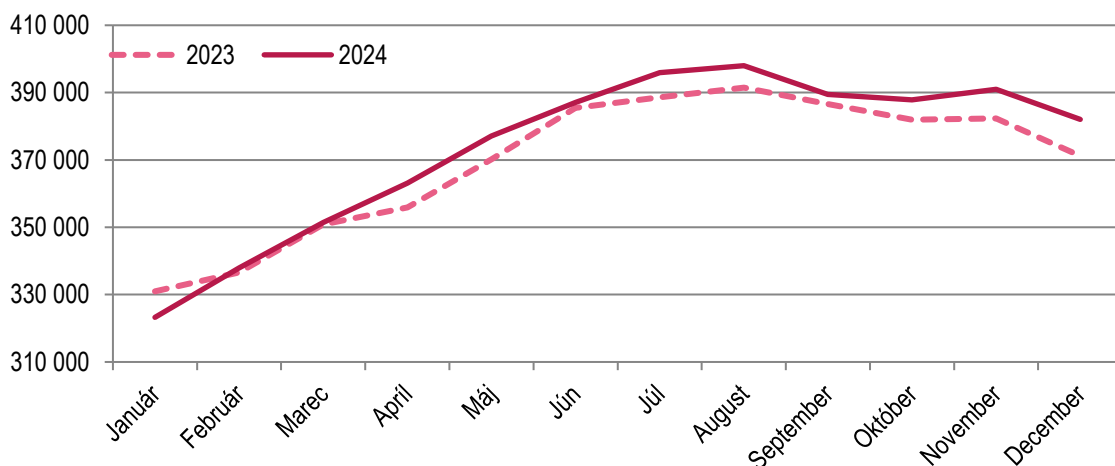
Graf 2.3 Počet právnych vzťahov s pravidelným mesačným príjmom evidovaných v Sociálnej poisťovni v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: Sociálna poisťovňa

V decembri 2024 Sociálna poisťovňa evidovala 1 913 835 právnych vzťahov s pravidelným mesačným príjmom, čo oproti decembru 2023 predstavuje pokles o 3 668 právnych vzťahov (o 0,19 %).

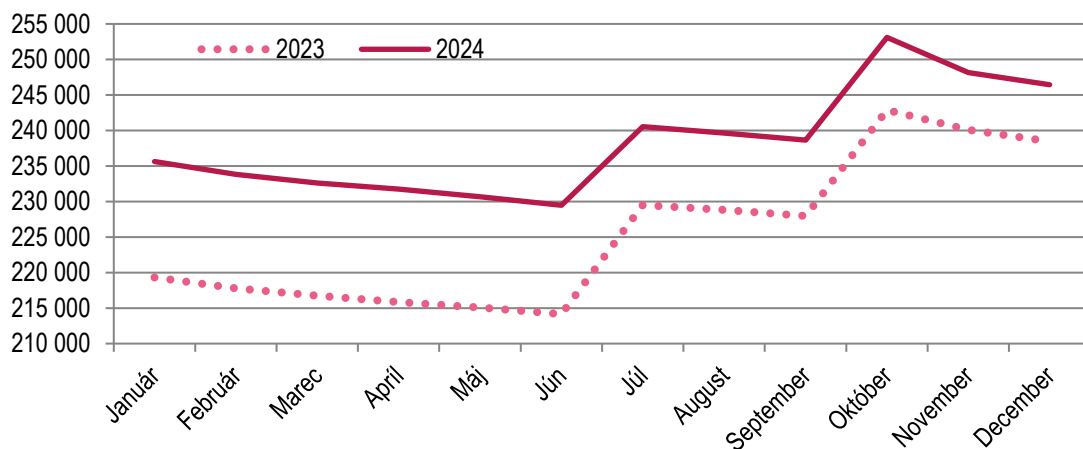
Graf 2.4 Počet dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru evidovaných v Sociálnej poisťovni v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: Sociálna poisťovňa

V decembri 2024 Sociálna poisťovňa evidovala 382 087 dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, čo oproti decembru 2023 predstavuje nárast o 10 887 dohôd (o 2,93 %).

Graf 2.5 Počet samostatne zárobkovo činných osôb evidovaných v Sociálnej poisťovni v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: Sociálna poisťovňa

V decembri 2024 Sociálna poisťovňa evidovala 246 421 povinne poistených samostatne zárobkovo činných osôb, čo oproti decembru 2023 predstavuje nárast o 7 970 osôb (o 3,34 %).

2.1.2.2 Zamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR ¹⁹

Podľa údajov ŠÚ SR, VZPS celkový priemerný počet pracujúcich SR v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 medziročne vzrástol o 0,4 %, resp. o 10,8 tis. na 2 620,8 tis.

¹⁹ Metodika VZPS je v súlade s medzinárodnými definíciami a odporúčaniami Medzinárodnej organizácie práce (ILO) a Eurostatu

Z hľadiska postavenia v zamestnaní vzrástol počet zamestnancov (o 0,7 %), pričom počet podnikateľov klesol (o 1,1 %). V štruktúre podnikateľov klesol počet podnikateľov bez zamestnancov o 4,4 %, výraznejšie vzrástol počet podnikateľov so zamestnancami o 11,4 %.

Z hľadiska pohlavia bol zaznamenaný nárast počtu pracujúcich mužov (o 1,1 %), zatiaľ čo u žien bol zaznamenaný pokles (o 0,4 %).

V porovnaní s rokom 2023 sa v roku 2024 zvýšil podiel zamestnancov, ktorí majú uzatvorený pracovný pomer na kratší pracovný čas. Takúto možnosť práce využilo v priemere 4,7 % z celkového počtu zamestnancov (v roku 2023 to bolo 3,9 %). U žien bol tento podiel tradične vyšší (6,3 %) ako u mužov (3,1 %).

Vekové zloženie zamestnanosti v roku 2024 bolo ovplyvnené najmä prírastkami vo vyšších vekových skupinách, najmä vo vekových skupinách 60 a viac rokov, ako aj výraznejším prírastkom vo vekovej skupine 15 – 19 rokov. Na druhej strane počet pracujúcich medziročne klesol vo vekových skupinách od 20 do 44 rokov.

Tabuľka 2.6 Pracujúci podľa veku v roku 2024 (priemer za rok)

Ukazovateľ	Počet pracujúcich (v tis. osôb)	Podiel na SR (v %)	Index 2024/2023
Spolu	2 620,8	100	100,4
v tom veková skupina:			
15 – 19 rokov	8,6	0,3	129,9
20 – 24 rokov	106,5	4,1	98,9
25 – 29 rokov	236,6	9	96,3
30 – 34 rokov	312,4	12	98,8
35 – 39 rokov	354,7	13,5	99,9
40 – 44 rokov	379,8	14,5	99,1
45 – 49 rokov	395,8	15,1	102,6
50 – 54 rokov	322,1	12,3	106
55 – 59 rokov	271,2	10,3	95,9
60 – 64 rokov	174,8	6,7	101,1
65 – 89 rokov	58,2	2,2	115,9

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Z hľadiska štruktúry zamestnanosti **podľa vzdelania** v roku 2024 sa medziročne zvýšil počet pracujúcich vo vzdelanostnej skupine osôb bez školského vzdelania (o 42,5 %), s úplným stredným odborným s maturitou (o 4,1 %) a úplným stredným odborným (učňovským) s maturitou (o 2,2 %). V ostatných vzdelanostných skupinách bol zaznamenaný medziročný pokles počtu pracujúcich.

Tabuľka 2.7 Pracujúci podľa vzdelania v roku 2024 (priemer za rok)

Ukazovateľ	Počet pracujúcich (v tis. osôb)	Podiel na SR	Index 2024/2023
Spolu	2 620,8	100	100,4
v tom vzdelanie:			
Základné	72,5	2,8	99,9
Stredné odborné (učňovské) bez maturity	516,4	19,7	95,6
Úplné stredné odborné (učňovské) s maturitou	144,7	5,5	102,2
Úplné stredné všeobecné s maturitou	111,8	4,3	99,8
Úplné stredné odborné s maturitou	941,3	35,9	104,1
Vyššie odborné	13,4	0,5	81,3
Vysokoškolské	820,3	31,3	99,7
Bez školského vzdelania	0,3	0	142,5

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Z regionálneho hľadiska počet pracujúcich vzrástol takmer vo všetkých krajoch (okrem Nitrianskeho a Žilinského kraja), najvýraznejšie v Košickom o 1,5 %. V Nitrianskom kraji počet pracujúcich klesol o 1,3 % a Žilinskom kraji sa počet pracujúcich nezmenil.

Tabuľka 2.8 Pracujúci podľa krajov v roku 2024 (priemer za rok)

Kraj	Počet pracujúcich (v tis. osôb)	Podiel na SR (v %)	Index 2024/2023
SR spolu	2 620,8	100	100,4
v tom:			
Bratislavský	396	15,3	101
Trnavský	281	10,7	101,1
Trenčiansky	279	10,6	100,1
Nitriansky	330,3	12,6	98,7
Žilinský	347,2	13,2	100
Banskobystrický	290,5	11,1	100,6
Prešovský	354,9	13,5	100,3
Košický	341,9	13	101,5

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Z celkového počtu pracujúcich SR v roku 2024 **pracovalo v zahraničí**²⁰ 117,3 tis. osôb, čo predstavovalo 4,5 %. Počet krátkodobo pracujúcich v zahraničí sa medziročne zvýšil o 0,7 %, pričom ich podiel na celkovom počte pracujúcich ostal nezmenený.

Medzi migrantmi prevládajú pracovníci v stavebníctve (42,4 tis. osôb), priemysle (22,6 tis. osôb), zdravotníctve a sociálnej pomoci (12,5 tis. osôb).

Dlhodobo najviac osôb, ktoré si nachádzajú prácu v zahraničí, bolo najmä z Prešovského kraja. Z európskych krajín pracovali slovenskí občania najmä v Nemecku, Rakúsku a Českej republike.

Počet krátkodobo pracujúcich slovenských občanov v zahraničí vzrástol v 4 krajoch, najvýraznejšie v Banskobystrickom (o 60,7 %) a Trenčianskom kraji (o 37,4 %). Naopak, ich počet poklesol najvýraznejšie v Nitrianskom (o 36,8 %) a Košickom kraji (o 18,1 %). Krátkodobo pracujúci v zahraničí sa podieľali na celkovom počte pracujúcich v kraji v rozsahu od 1,3 % v Bratislavskom kraji po 8,3 % v Prešovskom kraji.

Tabuľka 2.9 Vývoj zahraničnej pracovnej migrácie podľa krajov v roku 2024

Kraj	Pracujúci v zahraničí (v tis. osôb)	Index 2024/2023	Podiel na SR (v %)	Podiel pracujúcich v zahraničí na celkovej zamestnanosti SR, resp. kraja (v %)
SR spolu	117,3	100,6	100	4,5
v tom:				
Bratislavský	5,3	96,6	4,5	1,3
Trnavský	8,3	104,1	7,1	3,0
Trenčiansky	10,2	137,4	8,7	3,7
Nitriansky	11,6	63,2	9,9	3,5
Žilinský	18,3	100,4	15,6	5,3
Banskobystrický	18,8	160,7	16,0	6,5
Prešovský	29,5	102,8	25,2	8,3
Košický	15,2	81,9	13,0	4,4

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

²⁰ Išlo o krátkodobú zamestnanosť, t. j. osoby, ktoré pracovali v zahraničí do jedného roku vrátane časovo neobmedzenej dochádzky za prácou cez hranice

Miera zamestnanosti osôb vo veku 20-64 rokov sa v porovnaní s rokom 2023 medziročne zvýšila o 0,6 p. b. na 78,1 %. Kým u mužov bol zaznamenaný nárast (o 1,2 p. b. na 82,5 %), u žien sa udržala na úrovni roku 2023 (73,6 %).

Z hľadiska veku najvyššiu špecifickú mieru zamestnanosti dosiahli 5-ročné vekové skupiny od 30 do 59 rokov (80 a viac %). U mužov špecifickú mieru zamestnanosti 80 % a viac dosiahli všetky 5-ročné vekové skupiny vo veku od 25 do 59 rokov, u žien bola špecifická miera zamestnanosti na úrovni 80 % a viac v 5-ročných vekových skupinách od 35 do 54 rokov (príloha ku kapitole 2, tabuľka 2).

V porovnaní s rokom 2023 sa špecifická miera zamestnanosti znížila vo vekovej skupine 55 – 59. V ostatných vekových skupinách sa špecifická miera zamestnanosti zvýšila, najvýraznejšie v skupine 50 - 54 rokov (o 1,2 p. b.).

Špecifická **miera zamestnanosti mladých ľudí (vo veku 15 - 24 rokov)** dosiahla priemernú úroveň 21,8 % a bola o 0,1 p. b. vyššia ako v roku 2023. U mužov sa jej úroveň medziročne zvýšila (o 0,7 p. b. na 26,1 %), pričom u žien sa znížila (o 0,5 p. b. na 17,3 %).

Špecifická **miera zamestnanosti starších osôb (vo veku 50 - 64 rokov)** dosiahla úroveň 73,3 % a bola o 0,3 p. b. vyššia ako v roku 2023. Zvýšila sa u mužov (o 0,6 p. b. na 76,3 %), pričom u žien sa nemenila a dosiahla rovnakú úroveň ako v roku 2023 (70,4 %).

Z hľadiska vzdelania najvyššiu špecifickú mieru zamestnanosti vo veku 15 – 64 rokov dosiahla skupina obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa (96,7 %), vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (91,5 %), s úplným stredným odborným vzdelaním (83,3 %). Naopak, najnižšia bola špecifická miera zamestnanosti osôb bez školského vzdelania (3,7 %) a so základným vzdelaním (16,1 %). Z toho vyplýva, že takmer 84 % počtu obyvateľov vo veku 15-64 rokov so základným vzdelaním nepracovalo. V porovnaní s rokom 2023 poklesla miera zamestnanosti vo vzdelanostných skupinách osôb s úplným stredným všeobecným vzdelaním (pokles o 1,8 p. b.), osôb s vyšším odborným vzdelaním (pokles o 1,4 p. b.), vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa (pokles o 0,3 p. b.) a vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (pokles o 0,1 p. b.). Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 3.

V rámci jednotlivých regiónov najvyššiu mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov dosiahol Bratislavský kraj (85,4 %). Na druhej strane jej najnižšia úroveň bola v Prešovskom kraji (72,2 %). V roku 2024 bol v rámci regiónov rozdiel medzi najnižšou a najvyššou mierou zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov na úrovni 13,2 p. b. Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 sa zvýšila takmer vo všetkých regiónoch (s výnimkou Bratislavského, Nitrianskeho a Prešovského kraja) v rozsahu od 0,7 p. b. (v Žilinskom kraji) do 1,7 p. b. (v Košickom kraji). Napriek poklesu miery zamestnanosti v niektorých regiónoch sa medziregionálny rozdiel v úrovni miery zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov v porovnaní s rokom 2023 znížil. Keď v roku 2023 bol rozdiel medzi najnižšou a najvyššou mierou zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov na úrovni 14,7 p. b., v roku 2024 to bolo 13,2 p. b.

Tabuľka 2.10 Miera zamestnanosti vo veku 20 – 64 rokov podľa krajov

Kraj	Rok 2023 (v %)	Rok 2024 (v %)	Zmena 2024/2023 (v p. b.)
SR spolu	77,5	78,1	0,6
Bratislavský	85,8	85,4	-0,4
Trnavský	78,6	79,6	1
Trenčiansky	78,4	79,8	1,4
Nitriansky	79,3	79	-0,3
Žilinský	80,7	81,4	0,7
Banskobystrický	75,1	76,2	1,1
Prešovský	72,2	72,2	0
Košický	71,1	72,8	1,7

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

2.1.2.3 Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva ŠÚ SR

Podľa štvrťročného podnikového výkazníctva priemerný počet zamestnaných osôb v hospodárstve SR za rok 2024 dosiahol 2 393 605 osôb. V porovnaní s rokom 2023 klesol o 0,2 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo úbytok o takmer 5 600 osôb.

Pokiaľ ide o **odvetvovú štruktúru**, z celkového počtu zamestnaných osôb SR v roku 2024 pracovalo v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove 3,5 %, v priemysle 20,8 %, v stavebníctve 7,1 % a v sektore služieb 68,7 %. Prehľad o vývoji zamestnanosti podľa jednotlivých odvetví v roku 2024 je uvedený v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 4.

Z hľadiska **veľkostných kategórií podnikov** v porovnaní s rokom 2023 rástla zamestnanosť v rozsahu od 0,3 % do 1,1 %, najvýraznejšie u živnostníkov (o 1,1 %). Zamestnanosť medziročne klesla vo veľkostnej kategórii podnikov s 500 - 999 zamestnancami (o 3,5 %), v podnikoch s 20 – 49 zamestnancami (o 2,5 %), v podnikoch 50 – 249 zamestnancov a v podnikoch 1000 a viac zamestnancov (obe o 0,4 %). Najväčšiu skupinu zamestnaných osôb tvorili živnostníci a ich zamestnanci (27,5 %).

Tabuľka 2.11 Zamestnanosť podľa veľkosti podnikov (priemer za rok)

Počet zamestnancov	Osoby	2023 Index 2023/2022	Podiel v %	Osoby	2024 Index 2024/2023	Podiel v %
0 – 19	413 036	100,6	17,2	414 241	100,3	17,3
20 – 49	223 836	98	9,3	218 220	97,5	9,1
50 – 249	403 348	99,5	16,8	401 749	99,6	16,8
250 – 499	158 666	97,3	6,6	159 332	100,4	6,7
500 – 999	163 900	101,8	6,8	158 157	96,5	6,6
1 000 a viac	385 908	100,4	16,1	384 408	99,6	16,1
Živnostníci* (odhad)	650 500	101,4	27,1	657 500	101,1	27,5
Spolu	2 399 193	100,2	100	2 393 605	99,8	100

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2023, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024

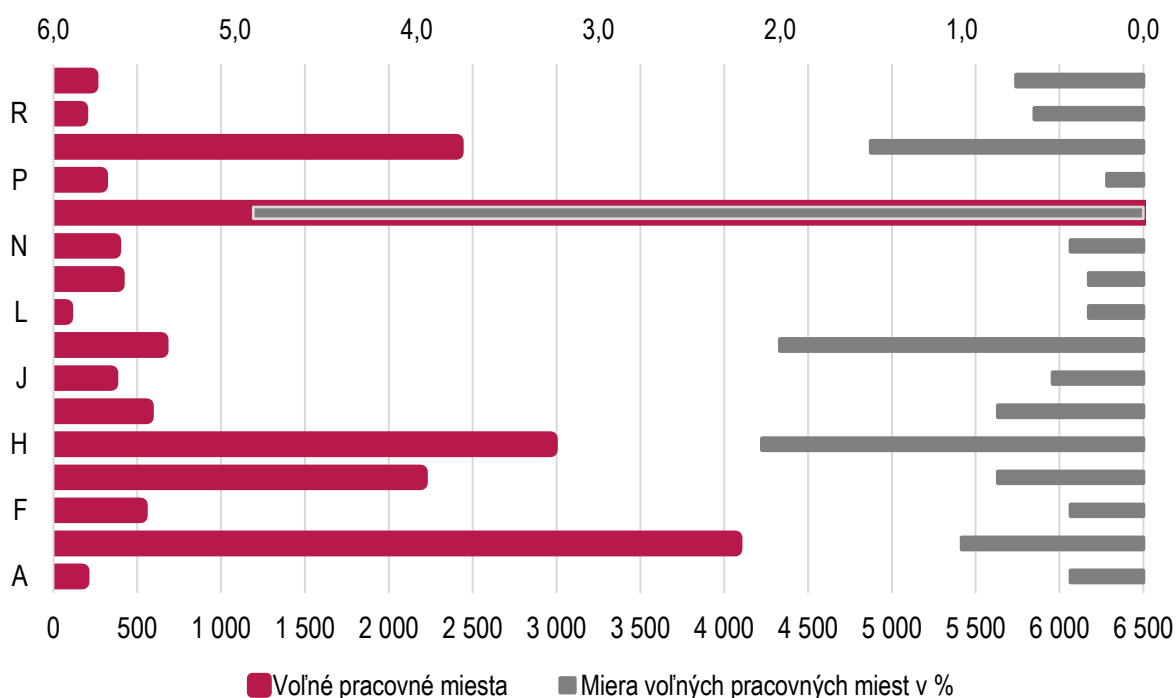
*vrátane zamestnancov u živnostníkov

2.1.3 Voľné pracovné miesta

V roku 2024 bolo v hospodárstve SR podľa štatistického výkazníctva (ŠÚ SR) k dispozícii v priemere 23 204 voľných pracovných miest. V porovnaní s rokom 2023 bol ich počet vyšší o 12,2 % (absolútne o 2 519 miest).

Z hľadiska **jednotlivých odvetví** počet voľných pracovných miest oproti roku 2023 absolútne najviac vzrástol v zdravotníctve a sociálnej pomoci (o 1 242 miest), vo verejnej správe a obrane, povinnom sociálnom zabezpečení (o 777 miest) a doprave a skladovaní (o 372 miest). Ponuka voľných pracovných miest medziročne najviac klesla v informácii a komunikácii (o 109 miest), v priemysle (o 79 miest) a administratívnych službách (o 73 miest). Prehľad o štruktúre voľných pracovných miest podľa jednotlivých odvetví v roku 2024 uvádza graf 2.6. Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 5.

Graf 2.6 Počet voľných pracovných miest a miera voľných pracovných miest v roku 2024²¹

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024 (zo štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane údajov za podnikateľov)

Z regionálneho hľadiska bolo v roku 2024 najviac voľných pracovných miest v Bratislavskom kraji (11 878), čo predstavovalo 51,2 % z celkového priemerného počtu voľných pracovných miest v SR. Počet voľných pracovných miest vzrástol v Trnavskom (o 25,3 %), Bratislavskom (o 17 %), Banskobystrickom (o 13,7 %), Žilinskom (o 10,2 %), Nitrianskom (o 5,9 %) a Košickom kraji (o 4,7 %). V Prešovskom kraji (o 6,1 %) a Trenčianskom kraji (o 3 %) počet voľných pracovných miest medziročne poklesol.

²¹ Legenda ku grafu 2.6:

A Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov

B,C,D,E Priemysel spolu

F Stavebníctvo

G Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov

H Doprava a skladovanie

I Ubytovacie a stravovacie služby

J Informácie a komunikácia

K Finančné a poisťovacie činnosti

L Činnosti v oblasti nehnuteľností

M Odborné, vedecké a technické činnosti

N Administratívne a podporné služby

O Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie

P Vzdelávanie

Q Zdravotníctvo a sociálna pomoc

R Umenie, zábava a rekreácia

S Ostatné činnosti

Tabuľka 2.12 Voľné pracovné miesta v roku 2024 podľa krajov (priemer za rok)

Kraj	Počet voľných pracovných miest	Podiel na SR (v %)	Prírastok/úbytok voľných pracovných miest	Index 2024/2023	Miera voľných pracovných miest (v %)
SR spolu	23 204	100	2 519	112,2	1,2
v tom:					
Bratislavský	11 878	51,2	1 724	117	1,9
Trnavský	1 636	7,1	330	125,3	1,0
Trenčiansky	1 548	6,7	-48	97	0,9
Nitriansky	1 590	6,9	88	105,9	0,8
Žilinský	2 094	9	193	110,2	1,0
Banskobystrický	2 072	8,9	250	113,7	1,1
Prešovský	1 148	4,9	-74	93,9	0,6
Košický	1 238	5,3	56	104,7	0,6

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4 štvrťroku 2023, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024

V roku 2024 bola **miera voľných pracovných miest** (percentuálny podiel voľných pracovných miest na celkovom počte pracovných miest) v SR na úrovni 1,2 %, v porovnaní s rokom 2023 vzrástla o 0,2 p. b.

Z odvetvového hľadiska, vyššia ako v priemere za celé hospodárstvo SR bola miera voľných pracovných miest vo verejnej správe a obrane, povinnom sociálnom zabezpečení (4,9 %), doprave a skladovaní (2,1 %), finančných a poisťovacích činnostiach (2,0 %) a v zdravotníctve a sociálnej pomoci (1,5 %). Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 5.

Podľa územného členenia bola najvyššia miera voľných pracovných miest v Bratislavskom kraji (1,9 %). V ostatných krajoch sa pohybovala miera voľných pracovných miest na úrovni od 0,6 % v Prešovskom a Košickom kraji do 1,1 % v Banskobystrickom kraji.

2.1.4 Vývoj nezamestnanosti

Podobne ako zamestnanosť aj nezamestnanosť možno sledovať na základe viacerých prístupov, ktoré sa konceptuálne odlišujú.

Metodika nezamestnanosti **na základe evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny** sa významne odlišuje od metodiky nezamestnanosti na základe VZPS, zachytáva odlišnú populáciu z dôvodu rozdielnej definície nezamestnaného, závisí od motivácie evidovať sa, ako aj od legislatívnych podmienok evidencie. Hoci nie je medzinárodne porovnateľná, poskytuje administratívne údaje, ktorých vykazovanie je možné na mesačnej báze a na najnižšej administratívno-územnej úrovni.

Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS) realizované ŠÚ SR v domácnostiach zachytáva nezamestnaných podľa definície Medzinárodnej organizácie práce ako všetky osoby vo veku od 15 do 74 rokov, ktoré súčasne spĺňajú nasledujúce tri podmienky:

1. v referenčnom týždni nemali žiadnu platenú prácu;
2. v posledných štyroch týždňoch si aktívne hľadali prácu alebo si prácu našli a do zamestnania nastúpia najneskôr do 3 mesiacov a zároveň
3. sú schopní nastúpiť do práce najneskôr do dvoch týždňov.

2.1.4.1 Nezamestnanosť podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny

Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v evidencii úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (UPSVR) dosiahol v roku 2024 stav 166 688 osôb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to pokles o 6 785 osôb, t.j. o 3,91 % (rok 2023: 173 473 osôb). **Priemerný počet disponibilných²² UoZ** dosiahol v roku 2024 stav 139 493 osôb. V medziročnom porovnaní je to pokles o 8 421 osôb, t.j. o 5,69 % (rok 2023: 147 914 osôb).

²² Disponibilný UoZ je UoZ, ktorý bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môže nastúpiť do pracovného pomeru. Ide o evidovaného nezamestnaného, na strane ktorého nie je žiadna objektívna prekážka pre prijatie do zamestnania.

Priemerná miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ (MN) dosiahla v roku 2024 stav 5,99 %, čo predstavuje medziročne pokles o 0,23 p. b. (rok 2023: 6,22 %).

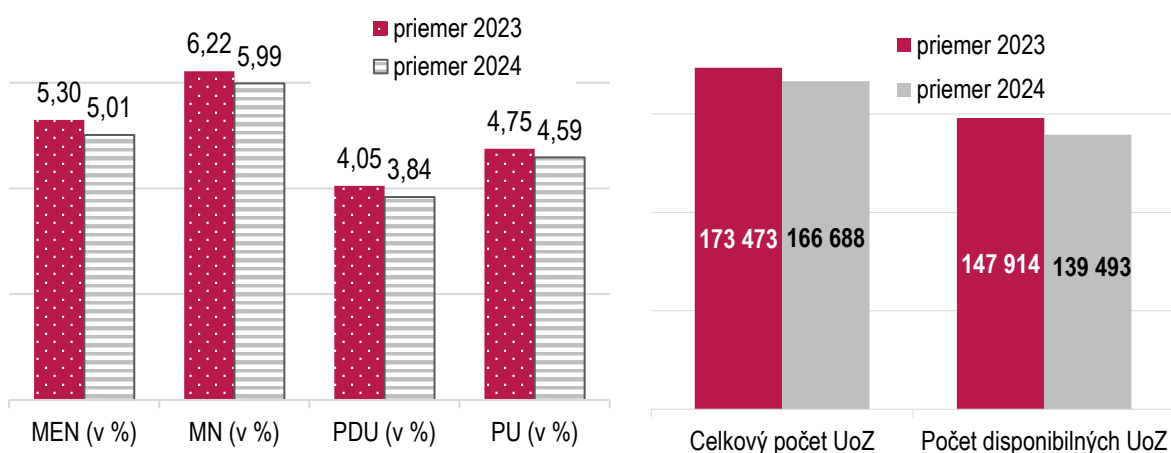
Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti (MEN) dosiahla v roku 2024 stav 5,01 %, čo medziročne predstavuje pokles o 0,29 p. b. (rok 2023: 5,30 %).

Od januára 2023 sa MN a MEN vykazuje už len do úrovne krajov a za SR a zároveň boli zavedené nové mesačné indikátory nezamestnanosti - Podiel počtu disponibilných UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku (PDU) a Podiel celkového počtu UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku (PU), ktoré sa vykazujú aj do úrovne okresov a obcí.

Priemerná hodnota indikátora PU dosiahla v roku 2024 stav 4,59 %, čo predstavuje medziročne pokles o 0,16 p. b. (rok 2023: 4,75 %).

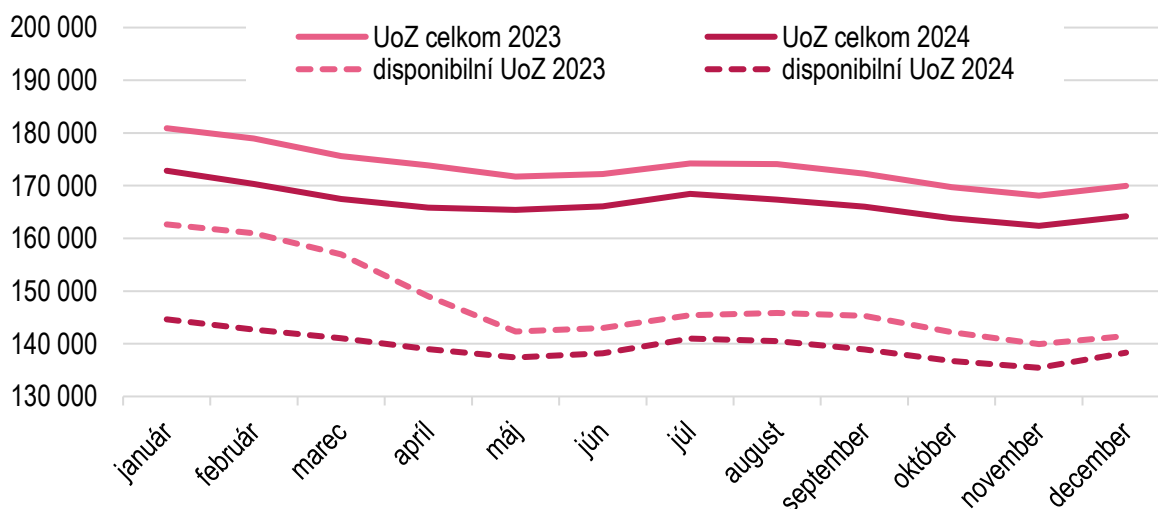
Priemerná hodnota indikátora PDU dosiahla v roku 2024 stav 3,84 %, čo medziročne predstavuje pokles o 0,21 p. b. (rok 2023: 4,05 %).

Graf 2.7 Porovnanie priemerných ukazovateľov v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: ÚPSVR

Graf 2.8 Vývoj počtu UoZ a disponibilných UoZ v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: MPSVR SR

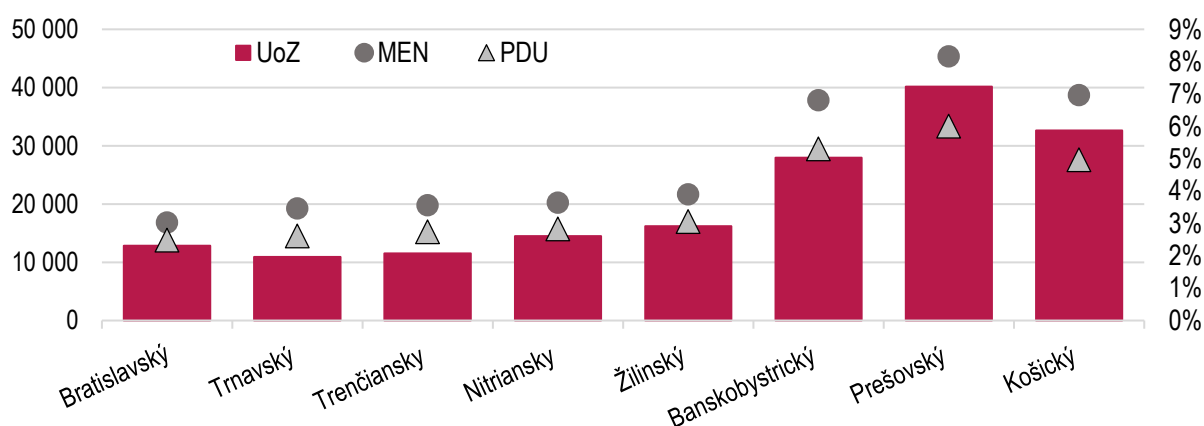
Z regionálneho hľadiska najvyššiu hodnotu MEN za rok 2024 dosiahol Prešovský kraj (8,16 %), najnižšiu priemernú MEN zaznamenal Bratislavský kraj (3,03 %). Nad úroveň celoslovenského priemeru MEN (5,01 %) sa dostali okrem Prešovského kraja ešte Košický kraj (6,97 %) a Banskobystrický kraj (6,81 %).

Medziročne sme zaznamenali pokles priemernej MEN v 5 krajoch, a to v Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji (o 0,03 p.b. - 0,70 p.b.). Medziročný nárast sme zaznamenali v Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji (o 0,02 p.b. - 0,05 p.b.).

Najvyššiu priemernú hodnotu indikátora PDU za rok 2024 dosiahol Prešovský kraj (6,01 %), najnižšiu priemernú PDU zaznamenal Bratislavský kraj (2,49 %). Nad úroveň celoslovenského priemeru PDU (3,84 %) sa dostali okrem Prešovského kraja ešte Banskobystrický kraj (5,31 %) a Košický kraj (4,97 %).

Medziročne sme zaznamenali pokles priemerného PDU v 5 krajoch, a to v Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji (o 0,02 p.b. - 0,51 p.b.). Medziročný nárast sme zaznamenali v Bratislavskom, Trenčianskom a Nitrianskom kraji (o 0,01 p.b. - 0,08 p.b.).

Graf 2.9 Priemerná MEN, priemerný PDU a priemerný počet UoZ v krajoch SR v roku 2024

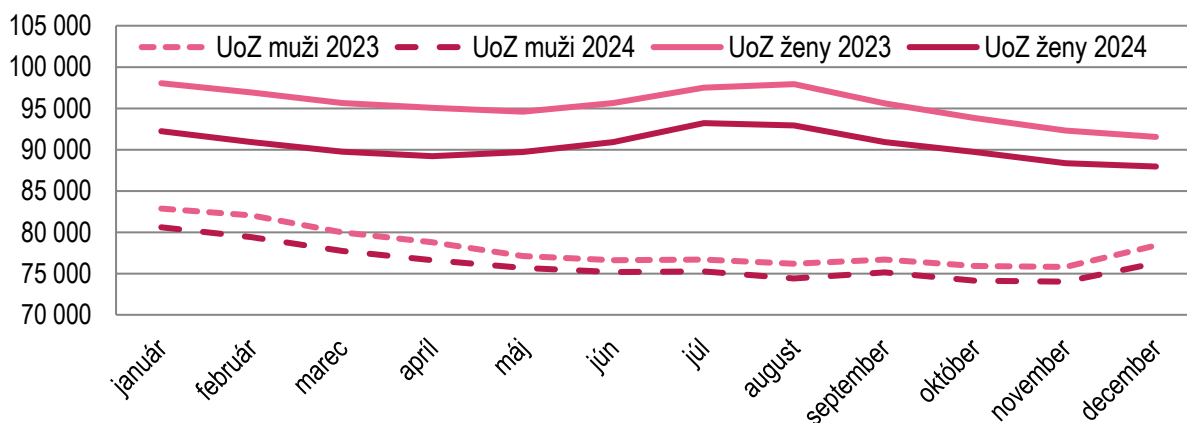

Zdroj: MPSVR SR

Priemerný počet evidovaných žien dosiahol v roku 2024 stav 90 481 nezamestnaných žien. Medziročne priemerný počet žien klesol o 4 904 osôb, t.j. o 5,14 % (rok 2023: 95 385 žien).

Podiel žien na celkovom počte UoZ vypočítaný z priemerných počtov v roku 2024 predstavoval 54,28 %, medziročne klesol o 0,71 p. b. (rok 2023: 54,99 %). Najvyšší podiel priemerného počtu žien na priemernom počte UoZ bol v roku 2024 v Nitrianskom kraji (58,73 %), najnižší v Žilinskom kraji (52,52 %). Najväčší medziročný pokles sme zaznamenali v Trenčianskom kraji, o 2,91 p.b.

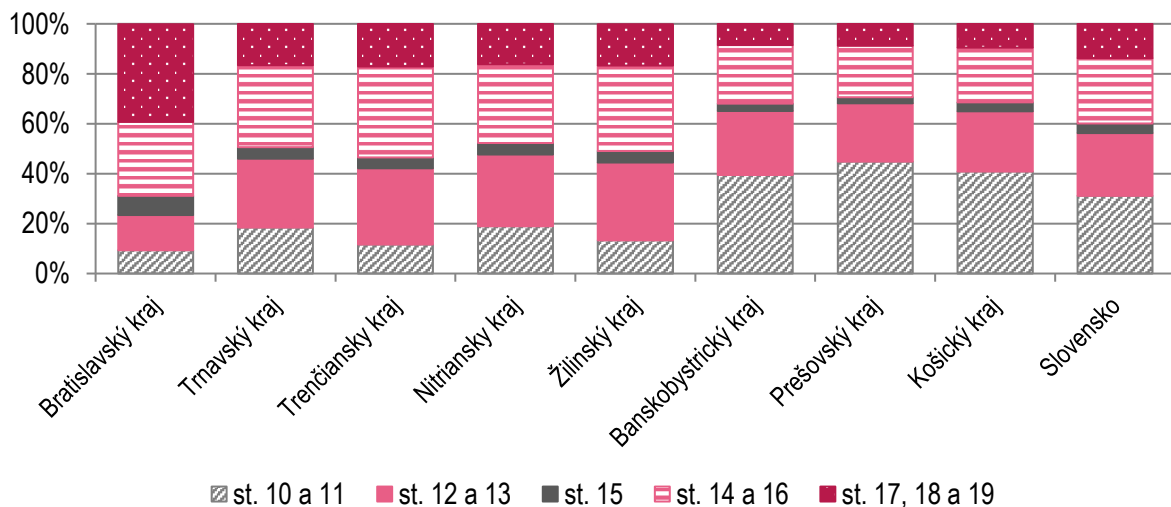
Graf 2.10 Vývoj počtov nezamestnaných mužov a žien v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: MPSVR SR

Štruktúra UoZ podľa vzdelania²³ sa v roku 2024 v porovnaní s minulým rokom mierne zmenila. Priemerný mesačný počet bol najvyšší u UoZ so základným vzdelaním (stupeň 11) a s neukončeným základným vzdelaním (stupeň 10), v počte 51 815 osôb a v percentuálnom vyjadrení 31,08 %. Druhý najvyšší počet dosiahla skupina UoZ s úplným stredným odborným vzdelaním (vrátane vyššieho odborného vzdelania, t. j. stupne vzdelania 14 a 16) v počte 43 683 osôb a v percentuálnom vyjadrení 26,21 %. Nasleduje skupina UoZ so stredným odborným vzdelaním (vrátane nižšieho stredného odborného vzdelania, t. j. stupne vzdelania 12 a 13) v počte 41 934 osôb a s podielom 25,16 %. Menej početnú skupinu tvorili vysokoškolsky vzdelaní UoZ (stupne 17, 18 a 19) v počte 22 761 a s podielom 13,65 %, pričom najviac bolo UoZ s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v počte 17 807 osôb a s podielom 10,68 %. K menej početným skupinám patrili aj UoZ s úplným stredným všeobecným vzdelaním (stupeň 15) s počtom 6 394 a podielom 3,84 %.

Graf 2.11 Podiel UoZ podľa stupňa vzdelania v krajoch SR v roku 2024

Zdroj: MPSVR SR

Z regionálneho hľadiska bolo najviac nezamestnaných evidovaných uchádzačov so základným alebo neukončeným základným vzdelaním (stupne vzdelania 10, 11) v troch krajoch. V Prešovskom kraji ich bolo 44,88 %, v Košickom 40,82 % a v Banskobystrickom kraji 39,47 %. V Trenčianskom kraji (36,34 %), v Žilinskom kraji (34,26 %), v Trnavskom kraji (32,93 %) a v Nitrianskom kraji (31,64 %) bolo najviac UoZ s úplným stredným odborným vzdelaním a vyšším odborným vzdelaním, t. j. stupeň vzdelania 14 a 16. V Bratislavskom kraji bolo najviac UoZ s vysokoškolským vzdelaním (st. vzd. 17, 18 a 19) s celkovým podielom 39,13 %.

Z hľadiska vekovej štruktúry najvyšší priemerný počet UoZ bol v roku 2024 v kategórii UoZ 35-39 rokov a predstavoval 20 652 osôb, s podielom na celkovom priemernom počte UoZ 12,39 %. Druhý najvyšší počet UoZ bol v kategórii 40-44 rokov, predstavoval 20 562 osôb, s podielom 12,34 % a tretí v kategórii 45-49 rokov, s počtom 20 349 osôb a podielom 12,21 %.

²³stupeň vzdelania

10	Neukončené základné vzdelanie	15	Úplné stredné všeobecné vzdelanie
11	Základné vzdelanie	16	Vyššie odborné vzdelanie
12	Nižšie stredné odborné vzdelanie	17	Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa
13	Stredné odborné vzdelanie	18	Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa
14	Úplné stredné odborné vzdelanie	19	Vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa
N/A	neurčené		

Tabuľka 2.13 Medziročné porovnanie štruktúry UoZ podľa veku

Vek - priemerné počty UoZ	rok 2024		Medziročné porovnanie			
	Počet	Podiel (v %)	rok 2023			
			Počet	Rozdiel	Podiel (v %)	Rozdiel v p.b.
UoZ spolu	166 688		173 473	-6 785 ↓		
v tom:						
do 20 rokov	5 364	3,22	5 222	142 ↑	3,01	0,21 ↑
20-24 rokov	16 336	9,80	16 829	-493 ↓	9,70	0,10 ↑
25-29 rokov	17 059	10,23	17 419	-360 ↓	10,04	0,19 ↑
30-34 rokov	18 927	11,35	19 583	-656 ↓	11,29	0,06 ↑
35-39 rokov	20 652	12,39	21 352	-700 ↓	12,31	0,08 ↑
40-44 rokov	20 562	12,34	21 325	-763 ↓	12,29	0,05 ↑
45-49 rokov	20 349	12,21	20 800	-451 ↓	11,99	0,22 ↑
50-54 rokov	18 208	10,92	18 580	-372 ↓	10,71	0,21 ↑
55-59 rokov	18 273	10,96	19 672	-1 399 ↓	11,34	-0,38 ↓
60 rokov a viac	10 958	6,57	12 690	-1 732 ↓	7,32	-0,75 ↓

Zdroj: MPSVR SR

Z regionálneho pohľadu boli v roku 2024 zaznamenané najvyššie priemerné počty UoZ v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a Prešovskom kraji vo vekovej skupine 35-39 rokov, v Nitrianskom, Banskobystrickom a Košickom kraji to bolo vo vekovej skupine 45-49 ročných UoZ. Najnižšie priemerné počty UoZ boli vo všetkých krajoch zaznamenané vo vekovej skupine do 20 rokov.

Z hľadiska dĺžky evidencie najvyšší priemerný počet UoZ bol v roku 2024 v kategórii UoZ do 3 mesiacov v evidencii a predstavoval 43 298 osôb, s podielom na celkovom priemernom počte UoZ 25,98 %. Druhý najvyšší počet UoZ bol v evidencii 4-6 mesiacov v počte 29 239 osôb, s podielom 17,54 % a tretí v kategórii nad 48 mesiacov, s počtom 25 856 osôb a podielom 15,51 %.

Priemerný počet UoZ s dobou evidencie menšou ako 12 mesiacov v roku 2024 dosiahol stav 99 797 osôb a podiel na celkovom priemernom počte UoZ bol 59,87 %. Medziročne priemerný počet klesol o 2 718 osôb (rok 2023: 102 515 osôb), podiel však vzrástol medziročne o 0,77 p.b. (rok 2023: 59,10 %).

Priemerná dĺžka evidencie UoZ v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 (10,80 mesiacov) klesla na 10,08 mesiaca.

Tabuľka 2.14 Medziročné porovnanie štruktúry UoZ podľa doby evidencie

Doba evidencie - priemerné počty UoZ	rok 2024		Medziročné porovnanie			
	Počet	Podiel (v %)	rok 2023			
			Počet	Rozdiel	Podiel (v %)	Rozdiel v p.b.
UoZ spolu	166 688		173 473	-6 785 ↓		
v tom:						
do 3 mes.	43 298	25,98	42 549	749 ↑	24,53	1,45 ↑
4-6 mes.	29 239	17,54	30 456	-1 217 ↓	17,56	-0,02 ↓
7-9 mes.	16 515	9,91	18 036	-1 521 ↓	10,40	-0,49 ↓
10-12 mes.	10 745	6,45	11 474	-729 ↓	6,61	-0,16 ↓
13-18 mes.	13 698	8,22	13 934	-236 ↓	8,03	0,19 ↑
19-24 mes.	8 716	5,23	9 219	-503 ↓	5,31	-0,08 ↓
25-30 mes.	6 576	3,95	6 382	194 ↑	3,68	0,27 ↑
31-36 mes.	4 645	2,79	6 081	-1 436 ↓	3,51	-0,72 ↓
37-42 mes.	3 710	2,23	5 841	-2 131 ↓	3,37	-1,14 ↓
43-48 mes.	3 689	2,21	4 894	-1 205 ↓	2,82	-0,61 ↓
nad 48 mes.	25 856	15,51	24 608	1 248 ↑	14,19	1,32 ↑
do 12 mes.	99 797	59,87	102 515	-2 718 ↓	59,10	0,77 ↑
nad 12 mes.	66 891	40,13	70 958	-4 067 ↓	40,90	-0,77 ↓

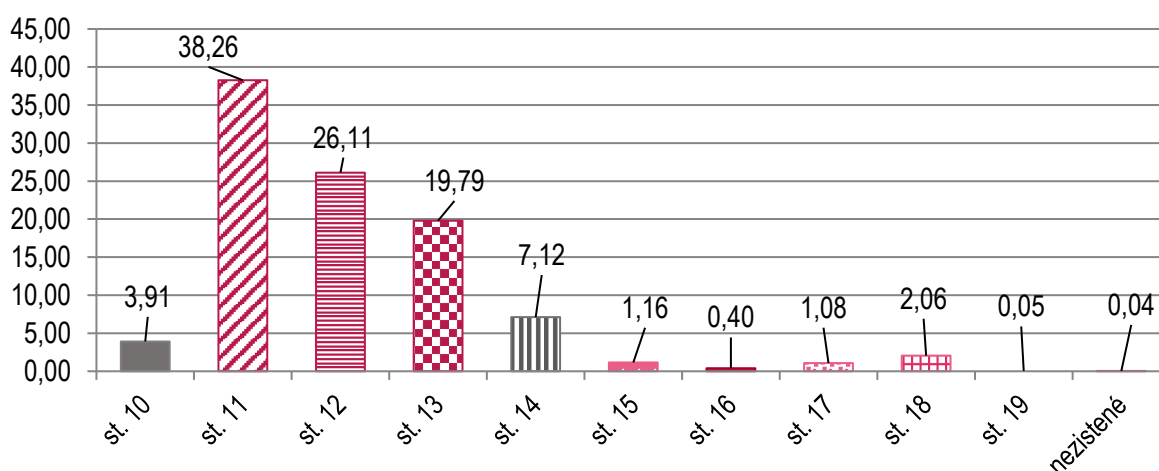
Zdroj: MPSVR SR

V roku 2024 bolo na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj „úrady PSVR“) v priemere mesačne 92 639 **voľných pracovných miest** (VPM) na trhu práce, čo predstavuje medziročný nárast o 13 034 miest, t.j. o 16,37 % (rok 2023: 79 605 miest). Z regionálneho hľadiska bolo v roku 2024 v priemere za mesiac najviac VPM v Bratislavskom kraji (38 164 VPM). Najmenej VPM ponúkal Prešovský kraj (3 104 VPM).

Z pohľadu dopytu podľa ukončeného vzdelania bol v roku 2024 najvyšší priemerný počet VPM ponúkaný pre UoZ so základným vzdelaním (st.vzd. 11) a predstavoval 35 444 VPM, s podielom na celkovom priemernom počte VPM 38,26 %. Druhý najvyšší počet VPM bol pre UoZ s nižším stredným odborným vzdelaním (st.vzd. 12) s počtom 24 186 VPM, s podielom 26,11 % a tretí pre UoZ so stredným odborným vzdelaním, s počtom 18 336 miest a podielom 19,79 %. Priemerný počet VPM pre UoZ s vysokoškolským vzdelaním st.vzd. 17, 18 a 19) bol 2 963 VPM a ich percentuálny podiel predstavoval 3,19 % z celkového počtu UoZ.

Medziročný nárast priemerného počtu VPM bol zaznamenaný pre UoZ vo všetkých stupňoch vzdelania okrem vyššieho odborného vzdelania, najviac pre UoZ so základným vzdelaním (st.vzd. 11) (o 4 178 VPM; pokles o 1,02 p.b.).

Graf 2.12 Štruktúra VPM podľa vzdelania v roku 2024 - podiel na celkovom počte VPM

Zdroj: MPSVR SR

Pozn. stupeň vzdelania je definovaný v poznámke pod čiarou pod číslom 24

Z regionálneho pohľadu boli v roku 2024 zaznamenané v Bratislavskom (14 040), Trnavskom (7 085), Trenčianskom (2 668), Nitrianskom (6 354) a Žilinskom kraji (3 203) najvyššie priemerné počty VPM pre UoZ so základným vzdelaním (st.vzd.11). V Banskobystrickom (1 301), Prešovskom (1 172) a Košickom kraji (1 413) boli zaznamenané najvyššie priemerné počty VPM pre UoZ so stredným odborným vzdelaním (st.vzd.13). Najnižšie priemerné počty VPM boli pre UoZ s vysokoškolským vzdelaním tretieho stupňa (st.vzd.19), a to vo všetkých krajoch (1 – 25 VPM).

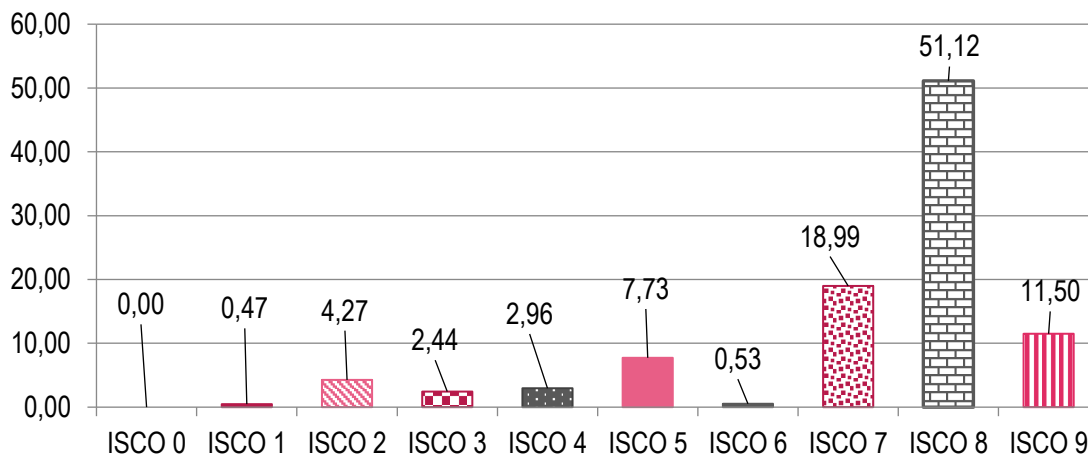
Podľa klasifikácie SK ISCO-08²⁴ bolo v roku 2024 v priemere na úrady PSVR nahlásených najviac VPM v triede (SK ISCO-08) 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení (47 357 VPM, t. j. 51,1 %), v triede (SK ISCO-08)

²⁴ SK ISCO-08

- 1 Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci
- 2 Špecialisti
- 3 Technici a odborní pracovníci
- 4 Administratívni pracovníci
- 5 Pracovníci v službách a obchode
- 6 Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve
- 7 Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci
- 8 Operátori a montéri strojov a zariadení
- 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- 0 Príslušníci ozbrojených síl

7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci (17 593 VPM, t. j. 19,0 %) a v triede (SK ISCO-08) 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (10 652 VPM, t. j. 11,5 %). Najmenej VPM bolo nahlásených v triede (SK ISCO-08) 0 - Príslušníci ozbrojených síl (0 VPM, t. j. 0,00 %). Medziročne sme zaznamenali nárast priemerného počtu VPM vo všetkých triedach SK ISCO-08, okrem triedy 0 – Príslušníci ozbrojených síl, najvyšší v triede (SK ISCO-08) 8 – Operátori a montéri strojov a zariadení, o 6 651 VPM.

Graf 2.13 Štruktúra VPM podľa SK ISCO-08* v roku 2024 - podiel na celkovom počte VPM

Zdroj: MPSVR SR

Z regionálneho hľadiska boli v roku 2024 zaznamenané najvyššie priemerné počty VPM vo všetkých krajoch v triede (SK ISCO-08) 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení, najviac v Bratislavskom kraji (18 498 VPM). Odhladiac od triedy (SK ISCO-08) 0 - Príslušníci ozbrojených síl, kde boli nulové počty VPM, najnižšie priemerné počty VPM boli v Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom a Banskobystrickom kraji zaznamenané v triede (SK ISCO-08) 1 – Zákonní pracovníci, riadiaci pracovníci (19 – 66 VPM) a v Bratislavskom, Trenčianskom, Prešovskom a Košickom kraji v triede (SK ISCO-08) 6 – Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve (9 – 125 VPM).

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie

Za znevýhodneného uchádzača o zamestnanie sa na účely zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov považuje:

- a) občan mladší ako 26 rokov veku, ktorý ukončil príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemal pravidelné platené zamestnanie (ďalej len „absolvent školy“),
- b) občan starší ako 50 rokov veku,
- c) občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov (ďalej len „dlhodobo nezamestnaný občan“),
- d) občan, ktorý dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie,
- e) občan, ktorý najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemal pravidelné platené zamestnanie a nevykonával alebo neprevádzkoval samostatnú zárobkovú činnosť dlhšie ako 6 po sebe nasledujúcich mesiacov,
- f) štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol udelený azyl alebo ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana,
- g) občan, ktorý žije ako osamelá dospelá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jeho starostlivosť alebo starajúca sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky,
- h) občan so zdravotným postihnutím,
- i) občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo poberanie rodičovského príspevku menej ako dva roky pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie a ktorý počas poberania materského alebo počas poberania rodičovského príspevku nemal príjem zo zárobkovej činnosti zamestnanca a zo samostatnej zárobkovej činnosti.

Ide o definovanie občanov, ktorí vzhľadom na vek, dĺžku vedenia v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nedostatok praxe, zdravotný stav, stratu schopnosti vykonávať svoje doterajšie zamestnanie, rodinné dôvody alebo postavenie v spoločnosti ťažšie nachádzajú uplatnenie na trhu práce a preto potrebujú zvýšenú pozornosť.

Priemerný počet znevýhodnených UoZ v roku 2024 dosiahol stav 135 744 znevýhodnených UoZ. Medziročne priemerný počet znevýhodnených UoZ klesol o 7 165 osôb (rok 2023: 142 909 znevýhodnených UoZ).

Podiel znevýhodnených UoZ na celkovom počte UoZ vypočítaný z priemerných počtov v roku 2024 predstavoval 81,44 %, medziročne klesol o 0,94 p. b. (rok 2023: 82,38 %).

V porovnaní s rokom 2023 bol registrovaný medziročný pokles priemerných stavov u všetkých znevýhodnených UoZ okrem písmena a) – absolvent a písmena i) – občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo rodičovského príspevku menej ako dva roky pred zaradením do evidencie a ktorý počas poberania materského alebo rodičovského príspevku nemal príjem zo zamestnania a zo SZČ.

Z celkového priemerného počtu 166 688 UoZ bolo v roku 2024 v evidencii v priemere 135 744 znevýhodnených UoZ, v tom podľa najvyššieho počtu:

- **94 647** občanov, ktorí najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemali pravidelne platené zamestnanie (podiel 56,78 %), čo predstavuje medziročne pokles o 3 894 osôb (percentuálny podiel medziročne klesol o 0,02 p. b.)
- **66 966** dlhodobo nezamestnaných občanov (DNO) (podiel 40,17 %), čo predstavuje medziročne pokles o 4 903 osôb (percentuálny podiel medziročne klesol o 1,26 p. b.)
- **53 674** občanov so vzdelaním nižším ako stredné odborné (podiel 32,20 %), čo predstavuje medziročne pokles o 2 368 osôb (percentuálny podiel medziročne klesol o 0,11 p. b.)
- **47 371** UoZ nad 50 rokov (podiel 28,42 %), čo predstavuje medziročne pokles o 3 504 osôb (percentuálny podiel medziročne klesol o 0,91 p. b.)
- **7 996** UoZ – absolventov, (podiel 4,80 %), čo predstavuje medziročne nárast o 175 osôb (percentuálny podiel medziročne vzrástol o 0,29 p. b.)
- **5 146** UoZ so ZP (percentuálny podiel 3,09 %), čo predstavuje medziročne pokles o 647 osôb (percentuálny podiel medziročne klesol o 0,25 p. b.)
- **3 625** UoZ – občanov, ktorí ukončili poberanie materského alebo poberanie rodičovského príspevku menej ako dva roky pred zaradením do evidencie UoZ a ktorí počas poberania materského alebo počas poberania rodičovského príspevku nemali príjem zo zárobkovej činnosti zamestnanca a zo SZČ (podiel 2,17 %), čo predstavuje medziročne nárast o 709 osôb (percentuálny podiel medziročne vzrástol o 0,49 p. b.)

Z regionálneho hľadiska najvyšší počet znevýhodnených UoZ bol v Prešovskom kraji (35 558 osôb), a to aj vo všetkých skupinách okrem písmena f), g) a i). Najnižší počet znevýhodnených UoZ bol v Trnavskom kraji (7 635 osôb).

Tabuľka 2.15 Medziročné porovnanie podielu priemerného počtu vybraných znevýhodnených skupín uchádzačov o zamestnanie na celkovom priemernom počte uchádzačov o zamestnanie (v %)

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	2023	2024	medziročný rast/pokles (p. b.)
Znevýhodnení UoZ spolu	82,38	81,44	-0,94
z toho:			
Absolventi škôl	4,51	4,80	0,29
UoZ starší ako 50 rokov	29,33	28,42	-0,91
Dlhodobo nezamestnaní občania	41,43	40,17	-1,26
Občania so vzdelaním nižším ako stredné odborné	32,31	32,20	-0,11
UoZ, ktorí 12 mesiacov pred zaradením nemali pravidelne platené zamestnanie	56,80	56,78	-0,02
UoZ so zdravotným postihnutím	3,34	3,09	-0,25

Zdroj: MPSVR SR

2.1.4.2 Nezamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR

Rast celkovej zamestnanosti bol sprevádzaný poklesom nezamestnanosti. Podľa údajov VZPS priemerný počet nezamestnaných osôb v roku 2024 medziročne klesol o 9,6 % (o 14,2 tis. osôb) a predstavoval 147,7 tis. osôb. Miera nezamestnanosti sa znížila o 0,5 p. b. a dosiahla 5,3 %.

Priemerná miera nezamestnanosti v roku 2024 medziročne klesla u mužov (o 1,0 p. b. na 4,8 %), pričom u žien si udržala rovnakú úroveň (5,9 %). Výraznejší pokles miery nezamestnanosti u mužov v porovnaní so ženami sa odrazil v zvyšovaní rozdielu v miere nezamestnanosti medzi pohlaviami. Keď v roku 2023 bola miera nezamestnanosti mužov v porovnaní so ženami nižšia o 0,1 p. b., v roku 2024 bol tento rozdiel 1,1 p. b. Podrobnejšie údaje sa nachádzajú v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 6.

Z hľadiska veku počet nezamestnaných klesol takmer vo všetkých vekových skupinách s výnimkou osôb vo veku 15 – 19 rokov (rast o 1,2 %), osôb vo veku 30 – 34 rokov (rast o 0,3 %), osôb vo veku 65 – 74 rokov (rast o 0,1 %). Najvýraznejšie klesol počet nezamestnaných vo vekovej skupine 35 – 39 rokov (o 2,8 %).

Špecifická **miera nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 - 24 rokov** sa medziročne znížila o 0,6 p. b. na 19,2 % (u žien vzrástla o 2,9 p. b. na 18,9 %, pričom u mužov klesla o 2,8 p. b. na 19,4 %).

Špecifická **miera nezamestnanosti starších osôb vo veku 50 - 64 rokov** sa medziročne znížila o 0,5 p. b. na úroveň 3,4 % (výraznejšie u mužov, o 0,8 p. b. na 2,9 %; u žien o 0,1 p. b. na 3,9 %).

Z hľadiska vzdelania mali osoby so základným vzdelaním (40,9 %) viac ako 7-násobne vyššiu mieru nezamestnanosti, ako bola celková miera nezamestnanosti v SR. Naopak, najnižšia bola u osôb s vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa (0,4 %). Najvýraznejšie klesla miera nezamestnanosti u osôb s vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa (o 1,8 p. b.) a stredným odborným (učňovským) bez maturity (o 1,6 p. b.). Podrobnejšia štruktúra miery nezamestnanosti podľa vzdelania je v prílohe ku kapitole 2, tabuľka 6.

Podľa ekonomickej činnosti posledného zamestnania tvorili najväčší podiel nezamestnaní, ktorí pracovali v priemysle (14,4 %), avšak ich podiel na celkovej nezamestnanosti sa medziročne znížil o 3,4 p. b. Až 36,2 % z celkového priemerného počtu nezamestnaných v roku 2024 bolo takých, ktorí ešte nemali žiadne zamestnanie, pričom ich podiel na celkovom počte nezamestnaných sa medziročne zvýšil o 4,2 p. b.

V roku 2024 klesla nezamestnanosť vo všetkých **krajoch**. Najvýraznejšie klesla nezamestnanosť v Banskobystrickom (o 15,4 %), Nitrianskom (o 13,4 %) a Košickom kraji (o 12,8 %). Absolútne najviac nezamestnaných (viac ako 50 % z celkového počtu nezamestnaných SR) sa sústreďovalo na východe Slovenska v Prešovskom a Košickom kraji.

Najvyššiu mieru nezamestnanosti v roku 2024 dosiahol Prešovský kraj na úrovni 10,6 %. Vyššia ako v priemere za SR bola miera nezamestnanosti aj v Banskobystrickom a Košickom kraji. Najnižšia miera nezamestnanosti je dlhodobo v Bratislavskom kraji (v roku 2024 dosiahla 2,2 %). Oproti roku 2023 klesla miera nezamestnanosti takmer vo všetkých krajoch s výnimkou Bratislavského kraja, kde zostala na úrovni predchádzajúceho roka. Miera nezamestnanosti najvýraznejšie klesla v Banskobystrickom a Košickom (obidva 1,3 p. b.).

Tabuľka 2.16 Nezamestnanosť podľa krajov v roku 2024 (priemer za rok)

Kraj	Nezamestnaní			Miera nezamestnanosti	
	v tis. osôb	Podiel na SR (v %)	Index 2024/2023	v %	Zmena oproti 2023 (v p. b.)
SR spolu	147,7	100	91,2	5,3	-0,5
v tom:					
Bratislavský	9,1	6,2	99,0	2,2	0,0
Trnavský	10,9	7,4	93,4	3,7	-0,3
Trenčiansky	8,7	5,9	93,9	3,0	-0,2
Nitriansky	10,6	7,2	86,6	3,1	-0,4
Žilinský	10,5	7,1	88,5	2,9	-0,4
Banskobystrický	23,6	16,0	84,6	7,5	-1,3
Prešovský	42,0	28,4	98,3	10,6	-0,2
Košický	32,3	21,9	87,2	8,6	-1,3

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrtroku 2024

Z hľadiska **doby evidencie** bolo v roku 2024 z celkového počtu nezamestnaných 64,9 % (resp. 95,9 tis.) dlhodobo nezamestnaných (12 a viac mesiacov). Najväčšiu skupinu tvorili osoby, ktoré boli nezamestnané 2 roky a viac. Oproti predchádzajúcemu roku počet dlhodobo nezamestnaných osôb klesol o 9,0 %, najvýraznejšie u osôb nezamestnaných 18 až 23 mesiacov (o 29,0 %). Počet ľudí, ktorí boli nezamestnaní kratšie ako 12 mesiacov medziročne klesol o 8 %.

Tabuľka 2.17 Nezamestnanosť podľa dĺžky trvania nezamestnanosti v roku 2024 (priemer za rok)

Trvanie nezamestnanosti	Počet nezamestnaných (v tis. osôb)	Podiel z celkového počtu nezamestnaných (v %)	Index 2024/2023
Spolu	147,7	100	91,2
v tom:			
Krátkodobá nezamestnanosť	51,8	35,1	92,0
menej ako 1 mesiac	3,8	2,6	70,3
1 až 2 mesiace	8,6	5,8	97,6
3 až 5 mesiacov	14,8	10,0	87,9
6 až 11 mesiacov	24,7	16,7	97,5
Dlhodobá nezamestnanosť	95,9	64,9	91,0
12 až 17 mesiacov	18,3	12,4	94,0
18 až 23 mesiacov	7,5	5,1	71,0
24 až 47 mesiacov	17,3	11,7	74,4
48 a viac mesiacov	52,7	35,7	101,4

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024

2.1.5 Aktívne opatrenia na trhu práce

Rok 2024 sa podobne ako rok 2023 niesol v znamení poklesu nezamestnanosti. Podľa štatistických údajov zverejnených na stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (Ústredie PSVR) dosiahla v **januári 2024** miera evidovanej nezamestnanosti (MEN) na Slovensku úroveň **5,02 %** (medziročný pokles o 0,80 p. b.), čo bola zároveň aj najvyššia dosiahnutá úroveň v danom roku. Odtedy pozvoľne klesala (prechodne sa mierne zvýšila v letných mesiacoch, kedy cyklicky na trh práce prípadne do evidencie UoZ vstúpia absolventi VŠ) a v **decembri 2024** dosiahla úroveň **4,96 %**, t. j. medziročný pokles o 0,12 p. b. Z regionálneho hľadiska bola ku koncu decembra 2024 najnižšia úroveň MEN v krajoch nachádzajúcich sa v severozápadnej časti Slovenska (najnižšia v **Bratislavskom kraji 3,09 %**), regióny v juhovýchodnej časti územia mali úroveň MEN vyššiu (najvyššia v **Prešovskom kraji 7,94 %**).

Celkový počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v **decembri 2024** dosiahol hodnotu **164 206 osôb**, čo je medziročný pokles o 5 727 osôb. Rovnako pozitívny trend sme zaznamenali v poklese počtu znevýhodnených UoZ v zmysle § 8 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o službách zamestnanosti“). V decembri 2024 dosiahol počet znevýhodnených UoZ hodnotu 131 927 osôb, t. j. medziročný pokles o 6 938 osôb. Pokles bol zaznamenaný takmer vo všetkých kategóriách, nárast sa prejavil iba v troch kategóriách – občan mladší ako 26 rokov veku (absolvent školy), občan, ktorý žije ako osamelá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jeho starostlivosť alebo starajúca sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky a občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo rodičovského príspevku.

V priebehu roka 2024 bol viackrát novelizovaný zákon o službách zamestnanosti:

- Zákon č. **488/2022 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2023 okrem čl. I bodov 100, 122 až 124, 126 až 129, § 57 ods. 1 v bode 131, bodov 132, 134 až 138, 141, 145, 149, 154, 158, 168, 170 a § 72ax v bode 175, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2024 a upravujú v zákone o službách zamestnanosti niektoré ustanovenia týkajúce sa oblasti zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (OZP), čím bol vytvorený právny rámec na podporu zamestnávania OZP bez potreby vytvorenia chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (CHD/CHP). Úprava určila okruh OZP, ktorí budú oprávnení pre podporu

zamestnávania v CHD/CHP – OZP so sťaženým prístupom na trh práce, pričom zamestnávanie OZP, u ktorých je predpoklad uplatnenia sa mimo CHD/CHP na otvorenom trhu práce (OTP), bude podporované projektovo v rámci Programu Slovensko 2021 – 2027.

- Zákon č. **160/2024 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nadobudol účinnosť 15.07.2024. Novelizoval zákon o službách zamestnanosti v článku V a upravil okrem iného aj oblasť vydávania potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.
- Zákon č. **292/2024 Z. z.** o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2025, okrem čl. I § 17 ods. 1 písm. d), § 24 ods. 3 a 4 a čl. IX bodu 5, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. septembra 2025, a čl. I § 1 ods. 1 písm. e), § 26, § 27 a § 35 ods. 3 písm. b), ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2026. V článku V ustanovuje, že Aliancia sektorových rád zodpovedná za zabezpečenie činností v súlade s aktuálnymi potrebami trhu práce a za personálne zabezpečenie systému overovania vzdelávacích výstupov prostredníctvom národného garanta a autorizovaných osôb. Vedie zoznam poskytovateľov vzdelávacích programov v oblasti digitálnych zručností a zelených zručností.
- Zákon č. **311/2024 Z. z.**, ktorým sa dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý je účinný od 1.12.2024. Zákonom sa umožňuje agentúre dočasného zamestnávania dočasne prideľovať štátnych príslušníkov tretej krajiny k užívateľskému zamestnávateľovi po vydaní súhlasného potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a podaní žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania do právoplatného skončenia konania o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania za podmienky, že ide o výkon zamestnania v nedostatkových profesiách.

Systém tzv. „Skrátenej práce“

Od 1. marca 2022 je stálou a stabilnou súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky nástroj pasívnej politiky trhu práce, ktorým je systém poskytovania podpory v čase skrátenej práce.

Účelom zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je systémové, nárokové a transparentné poskytnutie podpory v čase skrátenej práce s cieľom udržania pracovných miest a konkurencieschopnosti zamestnávateľov.

Podpora v čase skrátenej práce sa poskytuje na čiastočnú úhradu nákladov zamestnávateľa na náhradu mzdy zamestnanca v čase trvania vonkajšieho faktora, vplyvom ktorého došlo k obmedzeniu činnosti zamestnávateľa (prekážke v práci na strane zamestnávateľa v zákonom stanovenom rozsahu), najmä v čase mimoriadnej situácie, výnimočného stavu, núdzového stavu, mimoriadnej okolnosti alebo okolnosti vyššej moci, kde je možné očakávať opätovné zavedenie pôvodného pracovného času po odpadnutí vplyvu vonkajšieho faktora.

Udržanie pracovných miest z pohľadu zamestnávateľov prispieva k zníženiu nákladov na prepúšťanie, nábor a zaúčanie nových zamestnancov, z pohľadu zamestnancov k pozitívnemu vplyvu na príjem domácností, predchádza stratám zručností a pracovných návykov, stigmám, ktoré môžu vyplývať zo statusu poberateľa dávky v nezamestnanosti či prepusteného zamestnanca, a v neposlednom rade prispieva k úspore verejných financií napr. pri dávke v nezamestnanosti, v zdravotnom poistení, prípadne pri plneniach pasívnej politiky trhu práce na dávke v hmotnej núdzi. Povinnosťou zamestnávateľa je zachovať pracovné miesto, na ktoré mu bola poskytnutá podpora najmenej 2 mesiace po skončení kalendárneho mesiaca, za ktorý bola poskytnutá podpora.

V roku 2024 bola žiadateľom prevažne z oblasti výroby motorových vozidiel poskytnutá podpora v čase skrátenej práce vo výške 2 728 420,39 eura, v rámci ktorých sa podporilo 14 žiadostí o podporu v čase skrátenej práce, 8 zamestnávateľov a 11 485 zamestnancov. (Pozn. k 8. aprílu 2025 bolo od zavedenia systému tzv. „Skrátenej práce“ do právneho poriadku Slovenskej republiky na podporu v čase skrátenej práce vyčerpaných celkovo 26 080 687,95 eura, v rámci ktorých bolo podporených 326 žiadostí, 133 zamestnávateľov a 109 895 zamestnancov.

Viac na stránke <https://www.skratenapraca.gov.sk/>.

Aliancia sektorových rád

Dňa 19. januára 2023, na základe zákona č. 488/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, založili Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky, Republiková únia zamestnávateľov, Asociácia priemyselných zväzov a dopravy, Združenie miest a obcí Slovenska, Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky a Spoločné odbory Slovenska záujmové združenie právnických osôb pod názvom Aliancia sektorových rád (ASR). Aliancia vznikla ako dobrovoľná a nezávislá inštitúcia na tripartitnom princípe. Jej hlavným cieľom je zlepšiť prípravu súčasnej aj budúcej pracovnej sily v súlade s vývojovými trendmi a inováciami na trhu práce, čím sa zvýši konkurencieschopnosť Slovenska a životná úroveň obyvateľstva. Aliancia bude najmä zabezpečovať a koordinovať tvorbu a aktualizáciu Národnej sústavy povolání a Národnej sústavy kvalifikácií, zriaďovať sektorové rady podľa príslušných sektorov hospodárstva, zabezpečovať ich činnosť a hodnotiť ich funkčnosť a efektívnosť a zabezpečovať úlohy súvisiace s vykonávaním spoločných záujmov podporujúcich zosúladienie systému celoživotného vzdelávania s aktuálnymi a budúcimi potrebami trhu práce.

V roku 2024 s účinnosťou od 1. januára 2025 bol schválený **zákon č. 292/2004 Z. z. o vzdelávaní dospelých** a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uplatňovaním tohto zákona sa umožní efektívnejšie riadiť a podporovať kvalitu vzdelávania a zvyšovať adaptabilitu pracovnej sily na nové požiadavky trhu. Sektorové rady budú mať novú kompetenciu, a to **posudzovanie akreditácií vzdelávacích programov**, ktoré zodpovedajú potrebám trhu práce. Popri problematike akreditácií zákon pamätá aj na novú podobu **overovania vzdelávacích výstupov občanov (portfólií)**, kde práve ASR bude jednou z kľúčových autorizovaných inštitúcií.

Prijatím uvedeného zákona sa ASR stáva subjektom koordinácie odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce na národnej úrovni, pričom kompetencia zverejňovať na svojom webovom sídle raz ročne informáciu o **dodatočnej potrebe zamestnancov na trhu práce** v členení na príbuzné študijné odbory a príbuzné učebné odbory v spolupráci so stavovskými organizáciami a profesijnými organizáciami do 30. apríla príslušného kalendárneho roka sa presunula z MPSVR SR na ASR.

Koncom roka 2024 ASR pripravila pravidelnú ročnú **aktualizáciu 24 Sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov**. Sektorové stratégie identifikujú aktuálne trendy a predikciu vývoja sektora so zameraním na vývoj ľudských zdrojov a ich zmeny ovplyvňujúce fungovanie sektora. Navrhujú nové opatrenia na riešenie výziev v oblasti ľudských zdrojov, reflektujú aktuálne trendy a predikcie vývoja. Informácie, ktoré sú obsahom stratégií umožnia nielen odborne zainteresovaným subjektom, ale aj širokej verejnosti vytvoriť si ucelený obraz o sektore, a majú za úlohu napomôcť adaptovať sa sektoru na meniace sa podmienky v súlade s dynamickými zmenami na trhu práce.

AOTP na podporu zamestnatel'nosti a zvyšovanie zamestnanosti a ich uplatňovanie v roku 2024

Podľa zákona o službách zamestnanosti boli v roku 2024 UoZ, záujemcom o zamestnanie (ZoZ), zamestnancom za účelom ich umiestnenia a udržania sa na trhu práce a zamestnávateľom k dispozícii tieto aktívne opatrenia trhu práce:

a) podpora zvyšovania zamestnatel'nosti UoZ a ZoZ:

- informačné a poradenské služby (§ 42)
- odborné poradenské služby (§ 43)
- vzdelávanie a príprava pre trh práce (ďalej len „TP“) UoZ (§ 44)
- vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzača o zamestnanie (§ 46)
- príspevok na podporu rekvalifikácie uchádzača o zamestnanie (§ 46a)
- príspevok na vykonávanie absolventskej praxe (§ 51)
- príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (§ 52)

b) podpora zamestnanosti, vytvárania a udržania pracovných miest (ďalej len „PM“):

- sprostredkovanie zamestnania (§ 32)
- vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca (§ 47)
- príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)
- príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50)

- príspevok na dochádzku za prácou (§ 53)
- príspevok na podporu mobility za prácou (§ 53a)
- príspevok na dopravu do zamestnania (§ 53b)
- príspevok na vytvorené nové PM (§ 53d)
- projekty a programy (§ 54)
- príspevok na zriadenie chránenej dielne (ďalej len „CHD“) alebo chráneného pracoviska (ďalej len „CHP“) (§ 56)
- príspevok občanovi so ZP na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57)
- príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59)
- príspevok na úhradu prevádzkových nákladov CHD alebo CHP a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60).

Projekty

V roku 2024 sa implementovali projekty a programy financované z Programu Slovensko na roky 2021 – 2027 a štátneho rozpočtu. Išlo o nižšie uvedené národné projekty (NP) a výzvy na predkladanie dopytovo-orientovaných projektov (výzva):

NP „Individualizovaný a komplexný prístup so zameraním na poradenské činnosti/Poradenstvom k zamestnaniu“ je zameraný na poskytovanie individualizovaného poradenstva (IP) znevýhodneným UoZ a mladým UoZ vo veku do 30 rokov vo väzbe na ich individuálne potreby a konkrétnu situáciu. Prostredníctvom konkrétnych činností a cvičení realizovaných v rámci jednotlivých aktivít je podporovaný rozvoj zručností znevýhodnených UoZ pre riadenie svojej kariéry, ktoré sú potrebné pre uplatnenie sa na trhu práce. Celkový rozsah poradenského procesu IP pre znevýhodnených UoZ s počtom 14 poradenských aktivít tak môže byť max. 48,5 hodín. Znevýhodnenému UoZ sa poskytuje aj príspevok na cestovné a stravné. Zároveň sa v rámci NP poskytuje „Profesijné poradenstvo pre uchádzačov o zamestnanie“, pre tých UoZ, ktorí chcú požiadať o príspevok na vytvorenie pracovného miesta na samostatnú zárobkovú činnosť v rámci NP „Finančné stimuly pre zamestnanosť“.

NP „**Zručnosti pre trh práce**“, ktorého cieľom je eliminovať nesúlad medzi dopytom a ponukou na trhu práce, riešiť nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a rozvíjať zručnosti UoZ, záujemcov o zamestnanie (ZoZ) a mladých ľudí do 30 rokov v situácii NEET. Zámerom projektu je podporiť najmä zamestnateľnosť UoZ (s dôrazom na znevýhodnených UoZ) a mladých ľudí do 30 rokov prostredníctvom rekvalifikácie a podporiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a adaptabilitu ZoZ prostredníctvom vzdelávania. Pri posudzovaní jednotlivých žiadostí sa prihliada na najžiadanejšie nedostatkové pracovné pozície na trhu práce, ktoré zverejňuje a štvrťročne aktualizuje Aliancia sektorových rád, uplatnenie sa v sektorech s rozvojovým potenciálom a taktiež na oblasti umelej inteligencie, digitálnej a zelenej transformácie. V rámci projektu sa podporuje iba rekvalifikácia, u ktorej je preukázaná možnosť uplatnenia sa na trhu práce po jej absolvovaní. Kurzovné je oprávnené vo výške 100 % nákladov súvisiacich s rekvalifikáciou. Znevýhodneným UoZ sa uhrádza aj paušálny príspevok na cestovné a stravné.

NP „**Finančné stimuly pre zamestnanosť**“, ktorého cieľom je prispieť k zvýšeniu zamestnateľnosti a integrácie znevýhodnených UoZ a mladých UoZ vo veku do 30 rokov na trhu práce. NP obsahuje niekoľko aktivít:

- vytváranie udržateľných pracovných miest pre znevýhodnených UoZ, vrátane individualizovanej podpory pri ich zapracovaní na vytvorenom pracovnom mieste a vytváranie udržateľných pracovných miest pre mladých ľudí v situácii NEET
 - poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom (**mentorované zapracovanie**),
 - príspevok pre zamestnávateľov, ktorí majú zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská (odmena za umiestnenie na otvorenom trhu práce),
 - poskytovanie finančných príspevkov znevýhodneným UoZ (motivačný príspevok),
 - poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom a súčasne aj znevýhodneným UoZ (práca na skúšku),
 - udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní na otvorenom trhu práce (udržanie občana so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce),
- poskytovanie finančných príspevkov znevýhodneným UoZ na začatie **vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti** (podpora SZČO),

- poskytovanie finančných príspevkov na **vykonávanie absolventskej praxe** (prax pre mladých).

Projekt „**Podpora rozvoja zručností zamestnancov**“ bol realizovaný v období od 04/2024 do 12/2024, pričom prijímanie žiadostí bolo do 31. 08. 2024 a vzdelávanie muselo byť ukončené najneskôr k 31. 10. 2024. Cieľom projektu bola podpora vzdelávania zamestnancov zamestnávateľa súvisiaca so vznikom nových pracovných miest a udrzaním už existujúcich miest. Vzdelávaním v zmysle projektu sa rozumela teoretická príprava alebo praktická príprava zamestnanca, ktorá umožňovala získať nové odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti na účel udržania zamestnanca v zamestnaní. Bolo zamerané na prehĺbovanie získaných cieľených zručností, vedomostí, skúseností a postupov, potrebných pre ďalšie uplatnenie zamestnanca u zamestnávateľa vykonávaných na základe pracovného pomeru na konkrétnom pracovnom mieste.

Projekt „**Podpora udržania pracovných návykov – PUPN 2**“ - v rámci tohto projektu mohol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť obci, rozpočtovej organizácii alebo príspevkovej organizácii, ktorej zriaďovateľom je obec alebo samosprávnemu kraju, rozpočtovej organizácii alebo príspevkovej organizácii, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je samosprávny kraj, príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj za UoZ vykonávajúcich aktivačnú činnosť. Projekt sa realizoval v období 03/2024 – 11/2024.

Projekt „**Podpora udržania pracovných návykov – PUPN 3**“ sa začal realizovať dňa 19. 11. 2024. Jeho cieľom je podpora zvýšenia zamestnateľnosti, udržiavania pracovných návykov a rozvoja zručností UoZ formou menších obecných služieb pre obec, rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je samosprávny kraj.

Projekt „**Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením – 2**“ sa začal realizovať dňa 14. 05. 2024. Cieľom projektu bola pomoc obciam zasiahnutým prírodnou katastrofou (zemetrasením) pri obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku obcí. Splnenie stanoveného cieľa sa zabezpečilo prostredníctvom podpory vytvorenia pracovného miesta alebo udržania pracovného miesta na dobu určitú pre obyvateľov dotknutých obcí za účelom pomoci pri obnove verejného majetku. Oprávneným územím boli obce zasiahnuté prírodnou katastrofou (zemetrasením) v rámci okresov Humenné, Stropkov a Vranov nad Topľou. V rámci tohto projektu mohol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť obci finančný príspevok na vytvorenie alebo udržanie pracovných miest na dobu určitú pre UoZ alebo zamestnancov.

Projekt „**Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením – 3**“ sa realizoval v období 11/2024 – 12/2024. Cieľom projektu bola pomoc obciam zasiahnutým prírodnou katastrofou (zemetrasením) pri obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku obcí. Splnenie stanoveného cieľa sa zabezpečilo prostredníctvom podpory vytvorenia pracovných miest na dobu určitú pre UoZ – obyvateľov obcí zasiahnutých prírodnou katastrofou (zemetrasením) alebo udržania pracovných miest zamestnancov, ktorí sa podieľali na realizácii aktivít projektu „Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením 2“. Oprávneným územím boli obce zasiahnuté prírodnou katastrofou (zemetrasením) v rámci okresov Humenné, Stropkov a Vranov nad Topľou. V rámci tohto projektu mohol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť obci finančný príspevok na vytvorenie alebo udržanie pracovných miest na dobu určitú pre UoZ alebo zamestnancov.

Projekt „**Podpora obcí a miest zasiahnutých živelnou pohromou**“ sa začal realizovať dňa 19. 09. 2024. Cieľom projektu je pomoc obciam, resp. mestám zasiahnutým živelnou pohromou (povodňami) pri obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku. Účelom projektu je zaradenie UoZ do obnovy verejného majetku (odstraňovanie hrubých nánosov bahna a naplavenej dreviny, prečisťovanie priepustov, odstraňovanie zničenej verejnej infraštruktúry a pod.). Oprávneným územím sú obce/mestá dotknuté živelnou pohromou zo zasiahnutých okresov Bratislavského kraja (Bratislava, Pezinok, Senec, Malacky), Trnavského kraja (Dunajská Streda, Senica, Skalica), Nitrianskeho kraja (Nové Zámky, Komárno), Trenčianskeho kraja (Nové Mesto nad Váhom, Myjava) a Žilinského kraja (Čadca). Hlavnou aktivitou projektu je poskytnutie finančného príspevku pre obce/mestá zasiahnuté živelnou pohromou na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s prácou pri odstránení následkov živelnej pohromy pre zaradených UoZ v rámci projektu.

Projekt „**Motivuj sa k zamestnaniu**“ sa realizoval v období 05/2024 – 11/2024. V rámci tohto projektu mohol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť zamestnancom (predtým UoZ) finančný príspevok poskytovaný mesačne, najviac po dobu 6 mesiacov.

Projekt „**Vzdelávanie mladých dospelých**“ sa realizoval v období 04/2024 – 12/2024. V rámci projektu mohli mladí ľudia v opatere centier pre deti a rodiny požiadať o poskytnutie finančného príspevku na získanie vodičského oprávnenia všetkých skupín (okrem A, AM, A1 a A2) a kvalifikačnej karty vodiča. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny uhrádzal kurzovné v plnej výške poskytovateľovi, ktorý zrealizoval vzdelávanie. Okrem toho úrad práce,

sociálnych vecí a rodiny po splnení podmienok vyplácal aj paušálny príspevok na pokrytie časti výdavkov samotnému žiadateľovi.

Projekt „**Právo na prvé zamestnanie**“ sa realizoval v období 04/2024 – 10/2024. Cieľom projektu bola podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ u zamestnávateľa. Cieľovou skupinou bol UoZ, vedený v evidencii UoZ minimálne 2 mesiace, ktorý nemal pravidelne platené zamestnanie (t. j. nemal pracovný pomer, ktorý trval najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov). V rámci projektu mohol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť finančný príspevok zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijal do pracovného pomeru UoZ. Pracovný pomer musel byť uzatvorený na dobu určitú s podmienkou zamestnávania po dobu minimálne 12 mesiacov (6 mesiacov podporovanie + 6 mesiacov udržanie), resp. na dobu neurčitú.

Dňa 22. 12. 2023 bola vyhlásená výzva s názvom „**Regionálne analýzy a partnerstvá pre mladých**“, ktorá je realizovaná prostredníctvom vyšších územných celkov na celom území SR. Jej cieľom je prispieť k zníženiu počtu mladých ľudí vo veku do 30 rokov, ktorí sú ohrození situáciou NEET alebo v situácii NEET, s dôrazom na neaktívnych NEET. Hlavnou aktivitou výzvy je obstaranie regionálnych analýz, ktoré sa stanú východiskom pre vznik formálnych regionálnych partnerstiev, tvorbu regionálnych akčných plánov, ako aj identifikáciu lokalít vhodných na zriadenie tzv. jednotných kontaktných miest pre prácu s mládežou. Projekty sa aktuálne nachádzajú vo fáze implementácie a ich realizácia potrvá do konca júna 2025. Do tohto termínu budú zverejnené regionálne analýzy, zriadené a funkčné regionálne partnerstvá Záruky pre mladých a vypracované regionálne akčné plány Záruky pre mladých.

Dňa 22. 12. 2023 bola vyhlásená výzva s názvom „**Rozvoj jednotných kontaktných miest (JKM) Záruky pre mladých v regiónoch Slovenska**“, ktorá je realizovaná prostredníctvom vyšších územných celkov na celom území SR. Cieľovú skupinu tvoria mladí ľudia do 30 rokov ohrození situáciou NEET alebo v situácii NEET, vrátane mladých ľudí z marginalizovaných rómskych komunít. V rámci hlavnej aktivity je podporený vznik a fungovanie JKM a zabezpečený celostný prístup pri riešení situácie cieľovej skupiny, ktorý bude založený na partnerskom prístupe pomocou multidisciplinárnych tímov. Predpokladá sa vznik 54 JKM.

Dňa 13. 12. 2024 bola vyhlásená výzva s názvom „**Koordinácia jednotných kontaktných miest pre mladých**“. Cieľom výzvy je vytvárať priaznivejšie prostredie pre prácu s mládežou, špecificky s mladými ľuďmi v situácii NEET a ohrozenými situáciou NEET na regionálnej úrovni, a to tým, že podporené konzorcium oprávnených subjektov bude inšpirovať, pomáhať, posilňovať a prepájať zainteresované strany, aby sa spojili a spoločne konali v záujme lepšej podpory aktívneho začlenenia mladých ľudí do spoločnosti a na trh práce, primárne formou vzájomného učenia sa.

Dňa 02. 02. 2024 bola vyhlásená výzva s názvom „**Krok za krokom II.**“. Cieľom výzvy je priblížiť neaktívne osoby k trhu práce intervenčnými aktivitami priamo v teréne. Intervencie sú zamerané na podporu a pomoc pri hľadaní, získaní a udržaní si zamestnania, vrátane zabezpečenia prístupu k pracovnoprávnemu a finančnému poradenstvu, zisťovania osobnostných predpokladov, schopností a zručností a rozpoznania prekážok ich vstupu na trh práce. Následne organizácie implementujúce výzvu vyhľadávajú vhodné zamestnanie, realizujú jeho sprostredkovanie, vrátane sprevádzania počas skúšobnej doby.

2.2 Mzdy a pracovné podmienky

Vyhodnotenie zmien právnych predpisov v roku 2024 v oblasti miezd a pracovných podmienok

Zákonník práce

Zákonom č. 530/2023 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v súvislosti so zlepšením stavu verejných financií a ktorým sa s účinnosťou od 1. januára 2024 novelizoval aj zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov z dôvodu, že 1. september už nie je dňom pracovného pokoja a preto bolo potrebné vypustiť 1. september zo zoznamu dní, počas ktorých platí zákaz maloobchodného predaja a taktiež z toho istého dôvodu bolo potrebné vypustiť 1. september aj z prílohy č. 1a šiesteho bodu, nakoľko jeho uvádzanie v danej prílohe by bolo bezpredmetné.

Zákonom č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev, ktorý nadobudol účinnosť 1. marca 2024 sa novelizoval aj zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov z dôvodu legislatívno – technických zmien v súvislosti so zmenami uskutočnenými v zákone o premenách obchodných spoločností a družstiev.

Zákonom č. **178/2024 Z. z.**, ktorým sa novelizoval zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2024 sa

- spresnili pravidlá vzťahujúce sa na zamestnávanie mladistvých zamestnancov tak, aby obdobie od 1. júla do 31. augusta posledného školského roka povinnej školskej dochádzky už nepovažovalo za čas, kedy je práca fyzickej osoby zakázaná, a teda aby zamestnanec mohol vykonávať prácu už počas letných prázdnin, keďže de facto má skončenú povinnú školskú dochádzku a aby zamestnávateľ na zamestnanie tejto osoby nepotreboval súhlas inšpekcie práce,
- upravili pravidlá spoluzodpovednosti subjektov za vyplatenie mzdy zamestnancom v subdodávateľských reťazcoch. Touto právnou úpravou sa odstránil nesúlad doterajšej právnej úpravy Slovenskej republiky s čl. 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ z 15. mája 2014 o presadzovaní smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. Subdodávateľská zodpovednosť sa vzťahuje nielen na cezhraničné, ale aj na vnútroštátne situácie.

Vyplatenie mzdy, ktorú zamestnávateľ nevyplatil zamestnancovi v deň jej splatnosti, môže zamestnanec uplatniť voči dodávateľovi služby na území Slovenskej republiky, ktorého priamym subdodávateľom je jeho zamestnávateľ, aj v rámci vnútroštátneho poskytovania služieb. Táto spoluzodpovednosť dodávateľa služby za vyplatenie splatnej mzdy zamestnancovi pri cezhraničnom aj vnútroštátnom poskytovaní služieb sa vzťahuje len na stavebné práce týkajúce sa výstavby, opráv, údržby, prestavby alebo demolácie budov podľa prílohy č. 1aa k Zákonníku práce. V oboch prípadoch je táto nevyplatená mzda rámcovaná prácami vykonávanými v rámci zmluvného vzťahu medzi dodávateľom služby a priamym subdodávateľom. Dodávateľ služby teda nezodpovedá za nevyplatenú mzdu za celú reťaz subdodávateľov, rovnako ako priamy subdodávateľ nezodpovedá za svojich subdodávateľov.

Zamestnanec si právo na vyplatenie mzdy musí u dodávateľa služby písomne uplatniť v lehote šiestich mesiacov odo dňa splatnosti mzdy.

Zamestnanec má právo na vyplatenie mzdy od dodávateľa služby len v rozsahu minimálnej mzdy platnej v čase výkonu práce v rámci subdodávateľského vzťahu. Ak zamestnávateľ vyplatí zamestnancovi časť mzdy, rozsah sa znižuje o vyplatenú mzdu.

Zamestnanec, subdodávateľ a dodávateľ služby sú na účely vyplatenia mzdy zamestnancovi povinní poskytnúť si potrebnú súčinnosť.

Dodávateľ služby je po posúdení žiadosti zamestnanca povinný vyplatiť zamestnancovi mzdu do 30 dní odo dňa uplatnenia práva spôsobom uvedeným v žiadosti o vyplatenie mzdy. Dodávateľ služby vyplatí zamestnancovi mzdu zníženú o zrážky zo mzdy, ktoré by vykonal subdodávateľ, nemá však povinnosť tieto zrážky vykonať a odvieť. O vyplatení mzdy, prípadne o dôvodoch nevyplatenia, bezodkladne písomne informuje zamestnanca aj subdodávateľa.

Dodávateľ služby môže odoprieť vyplatenie mzdy, ak pri výbere subdodávateľa za účelom vzniku právneho vzťahu medzi ním a subdodávateľom nemohol ani pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať, že subdodávateľ nebude svojim zamestnancom vyplácať mzdu. Právo odoprieť vyplatenie mzdy nemožno použiť, ak dodávateľ služby nesplnil svoj splatný peňažný záväzok z právneho vzťahu medzi ním a subdodávateľom, ktorého obsahom je výkon práce v rámci subdodávateľského vzťahu.

Dodávateľ služby, ktorý splnil povinnosť vyplatiť zamestnancovi subdodávateľa splatnú mzdu alebo jej časť, je oprávnený požadovať od subdodávateľa náhradu za plnenie poskytnuté zamestnancovi.

Spor o vyplatenie mzdy medzi dodávateľom služby a zamestnancom sa považuje za pracovnoprávny spor.

Cestovné náhrady

V nadväznosti na valorizačný mechanizmus ustanovený v § 8 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení zákona č. 475/2008 Z. z. boli v roku 2024 v oblasti cestovných náhrad prijaté nasledovné opatrenia MPSVR SR:

1. Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 211/2024 Z. z. o sumách stravného (účinnosť od 1. septembra 2024) – sumy stravného sa zvýšili o 5,3 %.

Sumy stravného, ktoré sa poskytujú ako nároková náhrada pri pracovnej ceste/služobnej ceste, sa pre jednotlivé časové pásma zvýšili nasledovne:

- 5 hodín až 12 hodín trvania pracovnej cesty zo 7,80 eura na 8,30 eura,
- nad 12 hodín až 18 hodín trvania pracovnej cesty z 11,60 eura na 12,30 eura,
- nad 18 hodín trvania pracovnej cesty z 17,40 eura na 18,40 eura.

Zvýšenie sumy stravného v časovom pásme 5 až 12 hodín má vplyv aj na aplikáciu § 152 Zákonníka práce, ktorý upravuje stravovanie zamestnancov vo verejnom záujme:

- a) maximálnu hranicu príspevku zamestnávateľa na stravovanie (teplé jedlo, stravovacia poukážka, finančný príspevok na stravovanie) z doterajších 4,29 eura na 4,57 eura na jedno hlavné jedlo,
- b) minimálnu hodnotu stravovacej poukážky z doterajších 5,85 eura na 6,23 eura, za ktorú si má zamestnanec zakúpiť jedno hlavné jedlo,
- c) minimálny príspevok zamestnávateľa na stravováciu poukážku/minimálny príspevok zamestnávateľa na finančný príspevok na stravovanie poskytovaný v minimálnej zákonnej hodnote z doterajších 3,22 eura na 3,43 eura.

Zvýšenie sumy stravného v časovom pásme 5 až 12 hodín má vplyv aj na aplikáciu § 104 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe, ktorý upravuje stravovanie štátnych zamestnancov. Zvýšenie sumy stravného v časovom pásme 5 až 12 hodín zvýšilo:

- a) maximálnu hranicu príspevku na stravovanie (teplé jedlo, stravovacia poukážka/finančný príspevok na stravovanie) z doterajších 5,07 eura na 5,40 eura na jedno hlavné jedlo,
- b) minimálnu hodnotu stravovacej poukážky z doterajších 5,85 eura na 6,23 eura, za ktorú si má zamestnanec zakúpiť jedno hlavné jedlo,
- c) minimálny príspevok na stravováciu poukážku/minimálny príspevok zamestnávateľa na finančný príspevok na stravovanie poskytovaný v minimálnej zákonnej hodnote z doterajších 3,81 eura na 4,05 eura.

2. Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 73/2024 Z. z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách (účinnosť od 1. mája 2024) – sumy základnej náhrady sa zvýšili o 5 %.

Sumy základnej náhrady, ktoré sa poskytujú ako nároková náhrada pri pracovnej ceste/služobnej ceste za použitie cestného motorového vozidla, sa zvýšili nasledovne:

- pre jednostopové vozidlá a trojkolky z 0,071 eura na 0,075 eura,
- pre osobné cestné motorové vozidlá z 0,252 eura na 0,265 eura.

Minimálna mzda

Podľa oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2023 Z. z. bola v roku 2024 suma minimálnej mzdy nasledovná:

- 750 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou,
- 4,310 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom.

Pre rok 2023 predstavovala minimálna mzda sumu 700 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a 4,023 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom. Medziročné zvýšenie sumy minimálnej mzdy v roku 2024 v porovnaní v rokom 2023 predstavovalo 7,14 %.

Minimálne mzdové nároky

Podľa oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 373/2023 Z. z. boli v roku 2024 sumy minimálnych mzdových nárokov nasledovné:

- suma minimálneho mzdového nároku zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou pre príslušný stupeň:

Stupeň:	Suma minimálneho mzdového nároku:
1.	750,00 eur za mesiac,
2.	866,00 eur za mesiac,
3.	982,00 eur za mesiac,
4.	1 098,00 eur za mesiac,
5.	1 214,00 eur za mesiac,
6.	1 330,00 eur za mesiac.

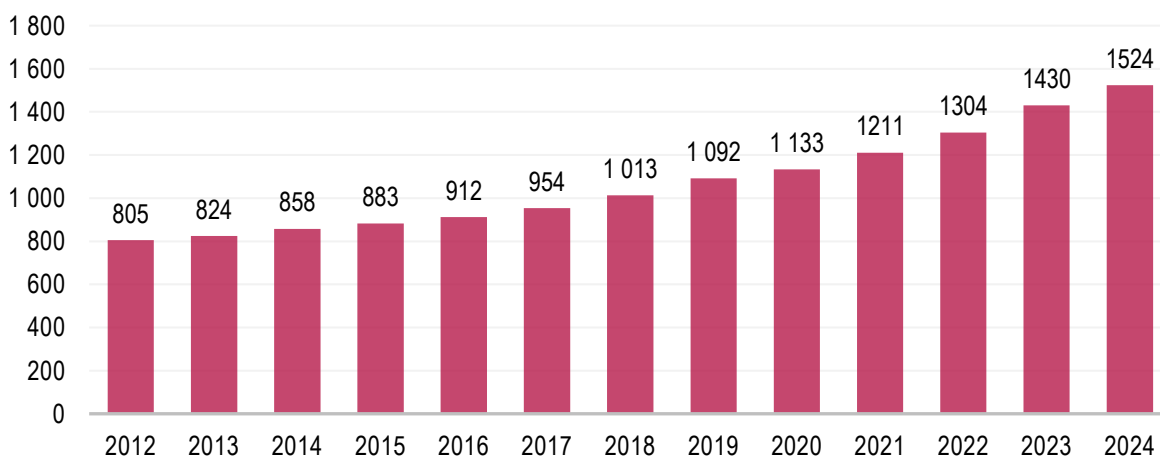
- suma minimálneho mzdového nároku pre príslušný stupeň za každú hodinu odpracovanú zamestnancom pri ustanovenom týždennom pracovnom čase 40 hodín:

Stupeň:	Suma minimálneho mzdového nároku:
1.	4,310 eura za hodinu,
2.	4,977 eura za hodinu,
3.	5,644 eura za hodinu,
4.	6,310 eura za hodinu,
5.	6,977 eura za hodinu,
6.	7,644 eura za hodinu.

2.2.1 Mzdy

V roku 2024 dosiahla priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR²⁵ podľa údajov ŠÚ SR hodnotu 1 524 eur, ktorá sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšila o 94 eur pri medziročnom raste o 6,6 %. Tempo jej rastu sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom spomalilo o 3,1 p. b.

Graf 2.14 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v eurách

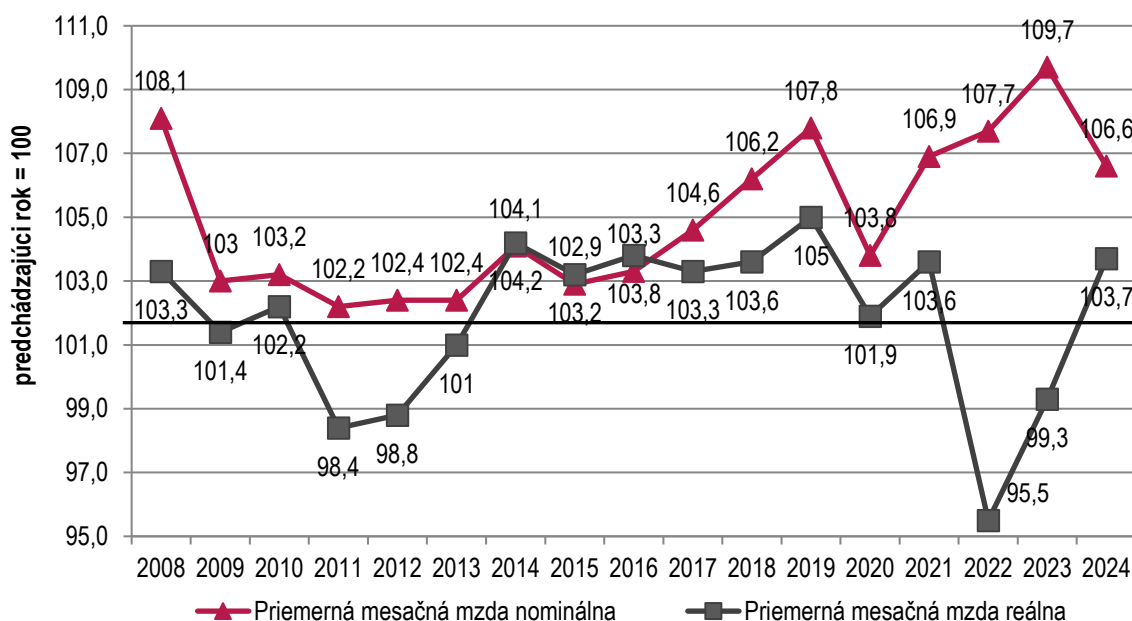

Zdroj: ŠÚ SR, <http://datacube.statistics.sk>

Priemerná reálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v roku 2024 sa medziročne zvýšila o 3,7 %.

²⁵ Podľa štvrťročného štatistického výkazníctva; bez podnikateľských príjmov; údaje upravené o štatistický odhad nevidovaných miezd; indexy sú počítané z porovnateľných údajov.

Graf 2.15 Vývoj priemernej mesačnej mzdy od roku 2008 (ROMR=100)

Zdroj: ŠÚ SR, <http://datacube.statistics.sk>.

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2024 v mzdovom vývoji pretrvávali výrazné **regionálne** rozdiely, keď sa v jednotlivých krajoch priemerná nominálna mesačná mzda pohybovala v rozpätí od 1 195 eur (Prešovský kraj) do 1 858 eur (Bratislavský kraj) s rozdielom 663 eur (v roku 2023 to bolo 640 eur). Vyššia ako v priemere za celé hospodárstvo SR bola priemerná nominálna mesačná mzda len v Bratislavskom kraji, v ostatných krajoch bola pod priemerom SR.

Vo všetkých krajoch úroveň priemernej nominálnej mzdy zamestnancov presiahla úroveň roku 2023, najvýraznejšie vzrástla v Banskobystrickom kraji (o 8,1 %), najmenej v Nitrianskom kraji (o 3,7 %). Reálna mzda medziročne vzrástla, najviac v Banskobystrickom kraji (o 5,2 %), najmenej v Nitrianskom kraji (o 0,9 %).

Tabuľka 2.18 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnancov podľa krajov

Kraj	2024 (v €)	Index 2024/2023	Prírastok/Úbytok (v €)	Úroveň oproti SR (v €)	Úroveň oproti SR (v %)
SR spolu	1 524	106,6	94	0	100,0
v tom:					
Bratislavský kraj	1 858	106,1	107	334	121,9
Trnavský kraj	1 417	106,7	89	-107	93,0
Trenčiansky kraj	1 419	107,2	95	-105	93,1
Nitriansky kraj	1 265	103,7	45	-259	83,0
Žilinský kraj	1 387	107,6	98	-137	91,0
Banskobystrický kraj	1 354	108,1	102	-170	88,8
Prešovský kraj	1 195	107,6	84	-329	78,4
Košický kraj	1 399	106,5	85	-125	91,8

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrtroku 2024

Podľa odvetví najvyššiu priemernú nominálnu mesačnú mzdu dosiahli zamestnanci vo finančných a poisťovacích činnostiach (2 644 eur) a dodávka elektriny, plynu a pary (2 610 eur) a naopak najnižšiu mzdu mali zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách (889 eur). V porovnaní s rokom 2023 sa priemerná nominálna mesačná mzda zvýšila v takmer všetkých sledovaných odvetviach (s výnimkou činností v oblasti nehnuteľností), relatívne najrýchlejšie rástla v činnostiach dodávky elektriny, plynu a pary (o 11,3 %). V ostatných odvetviach rástla

priemerná nominálna mesačná mzda v rozmedzí od 4,5 % (stavebníctvo) do 9,5 % (vzdelávanie). Reálne mzdy v priemere za rok 2024 medziročne vzrástli najvýraznejšie v činnostiach dodávky elektriny, plynu a pary (o 8,3 %) a vo vzdelávaní (o 6,5 %). Naopak, v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesli v činnostiach v oblasti nehnuteľností (o 2,9 %).

Tabuľka 2.19 Priemerná mesačná nominálna mzda a jej rast podľa ekonomických činností

Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2	2023		2024	
	Priemerná výška v €	Index 2023/2022	Priemerná výška v €	Index 2024/2023
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 115	110,5	1 190	106,7
Priemysel spolu	1 511	110,1	1 639	108,5
Ťažba a dobývanie	1 487	112,7	1 617	108,7
Priemyselná výroba	1 486	109,9	1 611	108,4
Dodávka elektriny, plynu a pary	2 346	111,4	2 610	111,3
Dodávka vody	1 384	113	1 509	109
Stavebníctvo	1 025	112,2	1 071	104,5
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	1 358	110,1	1 429	105,2
Doprava a skladovanie	1 378	109,9	1 466	106,4
Ubytovacie a stravovacie služby	835	109,3	889	106,5
Informácie a komunikácia	2 405	106,7	2 532	105,3
Finančné a poisťovacie činnosti	2 428	108,1	2 644	108,9
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1 366	114	1 363	99,8
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 650	111,2	1 731	104,9
Administratívne a podporné služby	1 146	108,9	1 216	106,1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1 976	109,8	2 105	106,5
Vzdelávanie	1 346	111	1 474	109,5
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 623	113,5	1 759	108,4
Umenie, zábava a rekreácia	1 207	106,5	1 315	108,9
Ostatné činnosti	942	109,5	1 001	106,3
Hospodárstvo spolu	1 430	109,7	1 524	106,6

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024

Podľa veľkosti podnikov mali najvyššiu priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanci v podnikoch s počtom zamestnancov 1 000 a viac. Priemernú nominálnu mesačnú mzdu vyššiu ako celoslovenský priemer dosiahli v kategórii veľkých podnikov aj podniky s 500 - 999 zamestnancami a s 250 - 499 zamestnancami a stredné podniky s 50 - 249 zamestnancami. Najnižšiu priemernú nominálnu mesačnú mzdu mali zamestnanci u živnostníkov. Oproti roku 2023 priemerná nominálna mzda stúpila vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov, najvýraznejšie v podnikoch s 500 - 999 zamestnancami (o 9,8 %) a v podnikoch s 1 000 a viac zamestnancami (o 8,2 %), najnižší rast zaznamenala priemerná nominálna mesačná mzda zamestnancov v podnikoch s 0 až 19 zamestnancami (o 3,7 %) a u podnikov s 20 – 49 zamestnancami (o 4,4 %). Reálne mzdy medziročne rástli vo všetkých kategóriách podnikov podľa počtu zamestnancov, najvýraznejšie vzrástli v podnikoch s 500 - 999 zamestnancami (o 6,8 %), v podnikoch s 1 000 a viac zamestnancami (o 5,3 %).

Tabuľka 2.20 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa veľkosti podnikov

Počet zamestnancov	2023	Indexy 2023/2022		2024	Indexy 2024/2023	
	(v €)	Nominálna mzda	Reálna mzda	(v €)	Nominálna mzda	Reálna mzda
0 – 19	1 043	107,3	97,1	1 082	103,7	100,9
20 – 49	1 417	111,3	100,7	1 480	104,4	101,6
50 – 249	1 582	109,2	98,8	1 692	107	104,1
250 – 499	1 694	111,2	100,6	1 813	107	104,1
500 – 999	1 717	110,6	100,1	1 885	109,8	106,8
1 000 a viac	1 960	110,2	99,7	2 121	108,2	105,3
Živnostníci (odhad)*	754	107,4	97,2	789	104,6	101,8
Spolu	1 430	109,7	99,3	1 524	106,6	103,7

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2023, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024; * mzda zamestnancov u živnostníkov

2.2.2 Priemerná mesačná hrubá mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére

Systém štvrťročného a ročného štatistického výkazníctva v podnikoch poskytuje základné údaje o počtoch zamestnancov a celkových mzdách, neposkytuje však údaje v detailnejšom členení (napr. podľa tried zamestnaní, veku, praxe, vzdelania, pohlavia), ktoré sú potrebné pre monitorovanie ceny práce. Súčasťou mzdovej štatistiky je preto aj Informačný systém o cene práce (ISCP), ktorého gestorom je MPSVR SR a ktorý zahŕňa aj pravidelné longitudinálne štvrťročné zisťovanie priemerných hodinových a mesačných zárobkov zamestnancov v detailnom členení²⁶. Kvôli odlišným zdrojom údajov sa priemerné mzdy zistené z ISCP do istej miery odlišujú od priemernej mzdy zistenej ŠÚ SR na základe výkazníctva.

Podľa výsledkov celoslovenského výberového zisťovania z ISCP bola v roku 2024 *priemerná hrubá mesačná mzda* v hospodárstve SR **1 736 eur**, z toho v podnikateľskej sfére **1 727 eur** a v nepodnikateľskej sfére **1 765 eur**.

Najvyššiu priemernú hrubú mesačnú mzdu v roku 2024 pri zohľadnení **dosiahnutého stupňa vzdelania** mali zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním III. stupňa – 2 396 eur, čo predstavovalo 138 % priemernej hrubej mesačnej mzdy v hospodárstve SR. Mzda zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním III. stupňa dosiahla v podnikateľskej sfére hodnotu 2 635 eur a v nepodnikateľskej sfére 2 288 eur (príloha ku kapitole 2, tabuľka 8).

Podľa hlavných tried zamestnaní dosiahli najvyššiu priemernú hrubú mesačnú mzdu zákonodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci – 3 306 eur (v podnikateľskej sfére 3 395 eur a v nepodnikateľskej sfére 2 992 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 9).

Z hľadiska veku dosiahli najvyššiu priemernú hrubú mesačnú mzdu zamestnanci vo veku od 40 do 44 rokov – 1 866 eur (v podnikateľskej sfére vo veku od 40 do 44 rokov 1 869 eur a v nepodnikateľskej sfére vo veku od 40 do 44 rokov 1 854 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 10).

Z regionálneho hľadiska najvyššie priemerné mesačné mzdy poberali zamestnanci v Bratislavskom kraji – 2 179 eur (v podnikateľskej sfére 2 218 eur a v nepodnikateľskej sfére 2 019 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 11).

Najnižšiu priemernú hrubú mesačnú mzdu v roku 2024 **podľa dosiahnutého stupňa vzdelania** mali zamestnanci so základným vzdelaním – 1 238 eur. Mzda zamestnancov so základným vzdelaním dosiahla v podnikateľskej sfére hodnotu 1 287 eur a v nepodnikateľskej sfére 1 052 eur (príloha ku kapitole 2, tabuľka 8).

Z pohľadu hlavných tried zamestnaní mali najnižšiu priemernú hrubú mesačnú mzdu pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci – 1 009 eur (v podnikateľskej sfére 1 030 eur a v nepodnikateľskej sfére 966 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 9).

Pri triedení **podľa veku** najnižšiu priemernú hrubú mesačnú mzdu mali zamestnanci do 20 rokov – 1 092 eur (v podnikateľskej sfére 1 092 eur a v nepodnikateľskej sfére 1 091 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 10).

²⁶ Pravidelné sledovanie a vyhodnocovanie úrovne priemerných zárobkov, štruktúry miezd v detailnom členení podľa konkrétnych zamestnaní vyplýva z Nariadenia ES č. 530/1999 na zabezpečenie štruktúrálnej štatistiky príjmov a Nariadenia Európskej komisie č. 72/2002 o kvalite zisťovania štruktúry miezd zamestnancov.

Z regionálneho hľadiska najnižšie priemerné mesačné hrubé mzdy poberali zamestnanci v Prešovskom kraji – 1 443 eur (v podnikateľskej sfére v Prešovskom kraji 1 347 eur a v nepodnikateľskej sfére v Prešovskom kraji 1 687 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 11).

Z analýzy **podielu jednotlivých zložiek celkovej priemernej hrubej mesačnej mzdy** v roku 2024 (1 736 eur) je zrejmé, že najvyšší podiel tvorila základná mzda (67 %). Ďalšou významnou zložkou priemernej hrubej mesačnej mzdy boli náhrady mzdy, ktoré predstavovali 13 % a tretiu najvyššiu zložku tvorili prémie a odmeny (9 %). (príloha ku kapitole 2, tabuľka 12).

Podľa údajov o odmeňovaní medzi ženami a mužmi priemerná hrubá mesačná mzda v roku 2024 u mužov bola 1 919 eur (v podnikateľskej sfére 1 909 eur a v nepodnikateľskej sfére 1 970 eur) a u žien 1 551 eur (v podnikateľskej sfére 1 500 eur a v nepodnikateľskej sfére 1 662 eur). Priemerná hrubá mesačná mzda žien teda predstavovala 81 % priemernej hrubej mesačnej mzdy mužov, v rovnakom období minulého roka to bolo tiež 81 %. Výškou dosiahnutých miezd pri plných úväzkoch sa najviac približujú muži a ženy v hlavnej triede 6 Kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve. V hlavnej triede 1 Zákonodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci je najvýraznejšia diferenciácia medzi pohlaviami.

Priemerná hrubá mzda **za plný pracovný čas** dosiahla **1 806 eur** (v podnikateľskej sfére **1 796 eur** a v nepodnikateľskej sfére **1 838 eur**). Ženy pracujúce na plný pracovný čas zarábali priemerne mesačne **1 629 eur** (**1 580 eur** v podnikateľskej sfére a **1 732 eur** v nepodnikateľskej sfére), muži zarábali priemerne **1 971 eur** (**1 957 eur** v podnikateľskej sfére a **2 044 eur** v nepodnikateľskej sfére).

Podľa stupňa dosiahnutého vzdelania v roku 2024 dosahovali najvyššiu priemernú mesačnú mzdu ženy pracujúce na plný pracovný čas s vysokoškolským vzdelaním III. stupňa v podnikateľskej sfére (2 538 eur) a v nepodnikateľskej sfére (2 347 eur). Muži s vysokoškolským vzdelaním III. stupňa poberali najvyššiu priemernú mesačnú mzdu v podnikateľskej sfére (3 128 eur) i v nepodnikateľskej sfére (2 664 eur). Najnižšie priemerné mesačné mzdy poberali zamestnanci v podnikateľskej aj nepodnikateľskej sfére so základným vzdelaním. Najväčšie rozdiely podľa vzdelania medzi podnikateľskou a nepodnikateľskou sférou sú v mzdách mužov s vysokoškolskou kvalifikáciou III. stupňa, kde tento rozdiel predstavoval až 464 eur. Rozdiel medzi zárobkami žien v tejto kategórii bol 191 eur. (príloha ku kapitole 2, tabuľka 14).

Z pohľadu **hlavných tried SK ISCO-08** muži aj ženy pracujúci na plný pracovný čas zarábali v podnikateľskej aj nepodnikateľskej sfére v priemere najviac v triede 1 – zákonodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci. Muži zarábali v priemere najmenej v triede 9 – pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci (v podnikateľskej sfére 1 185 eur a v nepodnikateľskej sfére 1 161 eur). U žien boli v priemere najnižšie mzdy, rovnako ako u mužov, v triede 9 – pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci (v podnikateľskej sfére 1 007 eur a v nepodnikateľskej sfére 971 eur) (príloha ku kapitole 2, tabuľka 15).

Len v podnikateľskej sfére sa zisťuje priemerný hodinový zárobok na pracovnoprávne účely (§ 134 Zákonníka práce). Údaje o priemernom hodinovom zárobku podľa jednotlivých kritérií sú uvedené v prílohe ku kapitole 2, tabuľky 16 - 20.

V súlade s vyššie uvedenými výsledkami porovnávania zárobkov zamestnancov s plnými úväzkami v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére vychádza priaznivejší výsledok v prospech nepodnikateľskej sféry. Muži v podnikateľskej sfére pracujúci na plný úväzok zarábajú o 87 eur menej a ženy o 152 eur menej ako v nepodnikateľskej sfére. Treba však poznamenať, že rozdiel v ohodnotení medzi podnikateľskou a nepodnikateľskou sférou je do veľkej miery daný rozdielom vo výške dosiahnutého vzdelania. Osoby s rovnakým vzdelaním sú spravidla vyššie platovo ohodnotené v podnikateľskej sfére (príloha ku kapitole 2, tabuľka 14), avšak vyššie zastúpenie zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním posúva priemernú mzdu v nepodnikateľskej sfére nahor.

Z celkového počtu zamestnancov (1 154 549) vo výberovom súbore Informačného systému o cene práce v roku 2024, bez ohľadu na dĺžku pracovného času, poberalo 64,61 % zamestnancov nižšiu mzdu ako zistený celorepublikový priemer 1 736 eur.

2.2.3 Úplné náklady práce

Podľa údajov ŠÚ SR²⁷ (údaje sú v čase spracovania správy dostupné za rok 2023) sa vývoj slovenskej ekonomiky prejavil v akcelerácii nákladov práce, ktoré medziročne vzrástli o 10,6 %, t. j. na 26 384 eur na zamestnanca.

Z celkových nákladov práce tvoril v roku 2023 súhrn **priamych nákladov** 72,54 % a **nepriamych nákladov** 27,54 %, od ktorých sa odpočítavajú **subvencie** prijaté zamestnávateľom vo forme dotácií (-0,08 %).

Tabuľka 2.21 Dynamika ročných nákladov práce v SR na zamestnanca (v eurách)

Druh nákladov	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady práce spolu	16 121	16 867	17 909	19 172	20 419	20 702	21 650	23 849	26 384
z toho náklady:									
priame	11 764	12 301	13 001	13 943	14 868	15 290	16 121	17 344	19 138
nepriame	4 375	4 578	4 927	5 246	5 568	5 770	6 058	6 541	7 267

Zdroj: ŠÚ SR, štatistické zisťovanie o úplných nákladoch práce

V roku 2023 priemerné mesačné náklady práce na zamestnanca vzrástli o 10,6 % a dosiahli 2 199 eur za mesiac. V porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast predstavoval 212 eur. Tempo rastu medziročne vzrástlo o 0,4 p. b.

Priame náklady na zamestnanca vzrástli v roku 2023 o 10,3 % na úroveň 1 595 eur a v porovnaní s rokom 2022 ich vývoj vzrástol o 2,7 p. b. V skupine priamych nákladových položiek vzrástli mzdy o 10,8 %, z toho základné (tarifné) mzdy a platy až o 13,2 % a prémie a odmeny o 2,2 %. Z čiastky 1 383 eur vyplatené na mzdy pripadlo na základnú (tarifnú) mzdu a plat za prácu 1 079 eur, na prémie a odmeny 164 eur a 85 eur na príplatky a doplatky, mzdové zvýhodnenia. Náhrady za pracovnú pohotovosť mimo pracoviska zostali na úrovni 4 eur.

V roku 2023 dosiahli nepriame náklady práce úroveň 606 eur, pričom v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k ich rastu o 3,1 p. b. Povinné príspevky na sociálne poistenie sa zvýšili o 10,4 % na úroveň 549 eur, nepovinné príspevky na sociálne poistenie vzrástli o 14,6 % na 12 eur. Z ďalších nepriamych nákladových zložiek sociálne výhody vzrástli o 22,6 %. Sociálne dávky poskytované zamestnávateľmi vzrástli o 16,5 % a náklady na školenie zamestnancov vzrástli o vyše 21 %. Ostatné nepriame náklady práce vzrástli o 18,7 %.

Dlhodobý trend rastúcej diferenciácie v nákladoch práce medzi ekonomickými činnosťami pokračoval aj v sledovanom roku. Najvyšší medziročný rast nákladov práce bol v nasledujúcich ekonomických činnostiach: dodávka elektriny, plynu a pary (o 13,6 %) a vo vzdelávaní (o 13,3 %). Naopak, najnižší bol v ťažbe a dobývaní (o 1 %). Z hľadiska dynamiky vývoja mesačných nákladov práce sa oproti predchádzajúcemu roku ich vývoj zrýchlil vo vzdelávaní (o 11,4 p. b.). Najväčšie spomalenie nastalo v ubytovacích a stravovacích službách (o 30,4 p. b.).

Polovica ekonomických činností vynakladala nadpriemerné výdavky na pracovnú silu. Dominovala ekonomická činnosť finančné a poisťovacie činnosti (3 710 eur), čo prevýšilo priemernú úroveň v SR o 69 %. Ďalej nasledovala ekonomická činnosť informácie a komunikácia (3 583 eur), dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (3 448 eur). Priemerné hodnoty dosahovali činnosti v oblasti nehnuteľností. Podpriemerné hodnoty dosahovala polovica ekonomických činností, z toho najnižšie finančné prostriedky na vlastného zamestnanca boli vynaložené v ubytovacích a stravovacích službách (1 327 eur). Špecifickou ekonomickou činnosťou je priemyselná výroba (2 206 eur), ktorá je charakteristická vysokým stupňom vnútornej diferenciácie nákladov práce vyplývajúcej z odlišnej finančnej situácie jednotlivých ekonomických činností. Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov, kde výdavky na prácu (4 718 eur) prevyšovali vyše dvojnásobne celoslovenský priemer, boli v kontraste s výrobou odevov, ktoré naopak mierne presahovali polovicu priemerných výdavkov na prácu (1 214 eur).

Regionálna diferenciácia v nákladoch práce medziročne zostala takmer nezmenená. Mesačné náklady práce sa v jednotlivých regiónoch pohybovali v intervale od 1 753 eur (v Prešovskom kraji) do 2 710 eur (v Bratislavskom kraji), pričom nadpriemernú úroveň dosiahol len Bratislavský kraj. V porovnaní s rokom 2022 vzrástli mesačné náklady práce vo všetkých regiónoch. Z pohľadu dynamiky nákladov práce sa oproti predchádzajúcemu roku ich vývoj spomalil v Nitrianskom kraji.

²⁷ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY, Úplné náklady práce v SR v roku 2023

Z hľadiska veľkostí organizácií najviac prostriedkov na zamestnanca vynaložili subjekty s 1 000 a viac zamestnancami (2 734 eur). Nadpriemernú úroveň dosiahli aj organizácie s 500 – 999 zamestnancami (2 430 eur), s 250 – 499 zamestnancami (2 389 eur) a organizácie s 50-99 a 100 – 249 zamestnancami. Najnižšie výdavky na prácu boli v malých podnikoch od 10 – 19 osôb (1 756 eur) a v organizáciách, ktoré zamestnávajú 1 – 9 zamestnancov (1 791 eur).

Tabuľka 2.22 Mesačné náklady práce na zamestnanca v roku 2023 podľa krajov (v eurách)

Položky nákladov práce	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
1. - 16. CELKOVÉ NÁKLADY PRÁCE	2 710	2 036	2 076	1 983	2 054	1 909	1 753	2 070
1. - 7. PRIAME NÁKLADY	1 961	1 479	1 506	1 445	1 485	1 384	1 278	1 505
1. Mzdy	1 709	1 280	1 299	1 260	1 282	1 205	1 099	1 296
2. Náhrady mzdy	234	189	191	180	190	171	170	195
3. Platby do programu sporenia	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Náhrady za pracovnú pohotovosť	5	3	3	3	4	4	4	5
5. Peňažné plnenia zo zisku po zdanení	8	5	10	1	8	2	4	5
6. Ostatné priame náklady zamestnancom	5	2	3	1	2	2	0	4
7. Odmeny učňom	0	0	0	0	0	0	0	0
8. - 15. NEPRIAME NÁKLADY	750	564	570	539	571	526	478	566
8. Povinné príspevky na sociálne poistenie	673	508	519	496	513	477	440	519
9. Nepovinné príspevky na sociálne poistenie	17	11	8	9	12	11	9	11
10. Sociálne dávky	27	23	22	20	26	20	16	20
11. Príspevky na sociálne poistenie učňov	-	0	0	0	0	0	0	-
12. Sociálne výhody	22	17	16	12	14	15	10	12
13. Náklady na školenie zamestnancov	7	2	2	2	3	2	2	2
14. Poplatky a sankcie súvisiace so mzdami	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ostatné nepriame náklady práce	4	4	3	1	3	2	1	2
16. SUBVENCIE	-1	-7	-1	-2	-2	-1	-3	-1

Zdroj: ŠÚ SR, štatistické zisťovanie o úplných nákladoch práce

2.2.4 Kolektívne vyjednávanie

Podľa zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kolektívnom vyjednávaní“) v roku 2024 bolo na MPSVR SR uložených spolu 21 kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (ďalej len „KZVS“) a dodatkov ku KZVS. Z uvedeného počtu bolo uzatvorených 10 KZVS a 11 dodatkov ku KZVS; 6 KZVS v súkromnom sektore a 4 KZVS vo verejnom sektore (verejná a štátna služba). Všetky dodatky ku KZVS boli uzatvorené v súkromnom sektore. Celkovo možno vyhodnotiť, že počet uzatváraných KZVS a dodatkov je v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi rovnaký, tak v súkromnom, ako aj vo verejnom sektore.

MPSVR SR evidovalo v roku 2024 celkovo 29 sporov, čo je o 11 viac, ako v predchádzajúcom roku. Pred rozhodcom bolo riešených 9 sporov.

V 5 sporoch riešených pred rozhodcom vznikol spor o určenie odborovej organizácie príslušnej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy, ak u zamestnávateľa pôsobí viac odborových organizácií (§ 3a zákona o kolektívnom vyjednávaní). 3 spory boli riešené pred rozhodcom z dôvodu zákazu štrajkovania a jeden spor pred rozhodcom bol riešený z dôvodu, že zmluvné strany sa dohodli na riešení sporu o uzatvorenie podnikovej kolektívnej zmluvy prostredníctvom rozhodcu.

20 sporov bolo riešených pred sprostredkovateľom, z toho 13 sporov bolo riešených pred sprostredkovateľom o uzatvorenie podnikových kolektívnych zmlúv, 6 sporov bolo riešených pred sprostredkovateľom o uzatvorenie dodatkov ku kolektívnym zmluvám a 1 spor bol o uzatvorenie kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa. Spor pred sprostredkovateľom o plnenie záväzkov z kolektívnej zmluvy nebol.

Všetky spory sa týkali súkromného sektora. Úspešnosť sporov bola asi 85 %.

2.2.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Zmeny legislatívy

V priebehu roku 2024 boli v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci uskutočnené legislatívne zmeny:

- v zákone č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o BOZP“) novelizovanom zákonom č. 379/2024 Z. z., ktorým sa rozšírila výnimka pre overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení oprávnenými právnickými osobami v rezorte obrany. Po novom sa overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení oprávnenou právnickou osobou v rezorte obrany vzťahuje na zariadenia nachádzajúce sa na pracoviskách Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ozbrojených síl Slovenskej republiky, rozpočtových organizácií, príspevkových organizácií, akciových spoločností a štátnych podnikov v zakladateľskej pôsobnosti alebo zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Cieľom tejto zmeny je predchádzať bezpečnostným rizikám v subjektoch, ktoré plnia úlohy na úseku obrany štátu a sú určené ako subjekty hospodárskej mobilizácie. Zákon o BOZP bol tiež upravený zákonom 292/2024 Z. z., pričom tieto zmeny súviseli so zmenou terminológie.

- v zákone č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli v roku 2024 prijaté zmeny novelou zákona č. 379/2024 Z. z., ktorých cieľom bolo predovšetkým zefektívniť organizáciu a riadenie sústavy inšpekcie práce. Návrhom zákona sa precizovali požiadavky na vymenovanie do funkcie generálneho riaditeľa NIP a do funkcie riaditeľa inšpektorátu práce. Po novom sa od generálneho riaditeľa NIP vyžaduje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a súčasne najmenej päťročná prax v riadiacej pozícii. V prípade riaditeľov jednotlivých inšpektorátov práce sa opätovne vyžaduje predošlá prax na pozícii inšpektora práce, pričom cieľom tejto zmeny bolo práve zdôraznenie atribútu odbornosti týchto vedúcich zamestnancov inšpektorátov práce. Zároveň sa návrhom zákona precizovali niektoré ustanovenia zákona vychádzajúc z potrieb aplikačnej praxe orgánov inšpekcie práce. Ďalej sa tiež upravili ustanovenia týkajúce sa protokolu o výsledku inšpekcie práce, a to vo vzťahu k ukončeniu inšpekcie práce a taktiež lehoty, v rámci ktorých je možné začať správne konanie o uložení pokuty za spáchanie správneho deliktu. Návrhom sa tiež zaviedol nový vzor preukazu inšpektora práce.

Stav a vývoj pracovných úrazov a chorôb z povolania

V roku 2024 bolo registrovaných celkovo 7 888 registrovaných pracovných úrazov (ďalej „RPÚ“). Z uvedeného počtu bolo 25 smrteľných pracovných úrazov (ďalej „SPÚ“), čo je o 5 viac ako v roku 2023 (nárast o 25 %). V hodnotenom roku bolo zaevidovaných 55 závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví (ďalej „ŤUZ“). Oproti roku 2023 došlo v roku 2024 k poklesu týchto pracovných úrazov o 4 prípady (pokles o 6,78 %) (zdroj: Štatistika Národného inšpektorátu práce - počet pracovných úrazov na základe údajov Sociálnej poisťovne, počet smrteľných PÚ na základe údajov z Národného inšpektorátu práce a počet chorôb z povolania na základe údajov z MZ SR).

V roku 2024 bolo evidovaných 7 808 ostatných RPÚ, t. j. úrazov s práceneschopnosťou nad 3 dni bez smrteľných úrazov a úrazov s ťažkou ujmom na zdraví, čo predstavuje pokles o 24 prípadov (pokles o 0,30 %) oproti roku 2023.

Najdôležitejšími charakteristikami úrazových udalostí sú zdroje a príčiny vzniku pracovných úrazov. Najčastejšími zdrojmi SPÚ v roku 2024 boli dopravné prostriedky, kde bolo zaznamenaných 13 SPÚ (52 % z celkového počtu SPÚ).

Najčastejšími zdrojmi vzniku závažných pracovných úrazov s ŤUZ boli pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov (16 prípadov – 29,09 % z celkového počtu ŤUZ), stroje – hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné (13 prípadov – 23,64 %) a dopravné prostriedky (12 prípadov – 21,82 %).

Zo štatistiky zdrojov vzniku RPÚ za rok 2024 vyplýva, že najviac týchto úrazov spôsobili pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov (2 358 prípadov – 30,20 % z celkového počtu RPÚ). Na ďalšie miesto podľa početnosti výskytu možno zaradiť úrazy, ktoré spôsobilá neodborná manipulácia s bremenami, materiálom, ako aj pády predmetov, výrobkov či materiálov (2 280 prípadov – 29,20 %).

Najčastejšími príčinami vzniku SPÚ v roku 2024 boli nezistené príčiny – 17 prípadov (z toho pri dopravných nehodách 13 prípadov, kde inšpektori práce zisťujú len režim vedenia vozidla). Dôvodom doposiaľ nezistených príčin týchto SPÚ je tá skutočnosť, že vyšetrovanie príčin ich vzniku nebolo pre zložitosť preukazovania skutočností súvisiacich s pracovnými úrazmi ešte ukončené ku dňu spracovania údajov v správe. Druhou najčastejšou príčinou

SPÚ bolo používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia (4 prípady – 16 %) a treťou bolo ohrozenie inými osobami (2 prípady – 8 %).

Pri závažných pracovných úrazoch s ŤUZ boli najčastejšou príčinou nedostatky osobných predpokladov na riadny pracovný výkon (17 prípadov – 30,91 %). Druhou najčastejšou príčinou boli nezistené príčiny (11 prípadov – 20 %) a v poradí treťou najpočetnejšou príčinou bolo ohrozenie inými osobami (10 prípadov – 18,19 %).

Najčastejšími príčinami vzniku RPÚ boli predovšetkým nedostatky osobných predpokladov na riadny výkon práce v čase úrazu (rôzne indispozície, nepozornosť a pod.), ktorých bolo 6 078 prípadov – 77,85 % a používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez odbornej spôsobilosti (424 prípadov – 5,43 %).

V členení príčin vzniku SPÚ podľa zodpovednosti sa príčiny, za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ, v roku 2024 zistili v 2 prípadoch SPÚ, čo predstavuje pokles o 5 prípadov oproti roku 2023. Príčiny, za ktoré nesú zodpovednosť samotní poškodení zamestnanci, sa v sledovanom roku zistili v 4 prípadoch, čo je rovnaký počet ako v roku 2023 a počet prípadov SPÚ, pri ktorých boli zistené iné príčiny, ktoré viedli k vzniku SPÚ bol o 10 prípadov vyšší oproti roku 2023.

Pri ŤUZ sa príčiny, za ktoré niesol zodpovednosť zamestnávateľ, v roku 2024 zistili v 6 prípadoch, čo predstavuje pokles o 16 prípadov oproti roku 2023. Príčiny, za ktoré nesú zodpovednosť samotní poškodení zamestnanci, boli zistené v 10 prípadoch ŤUZ, čo predstavuje pokles o 1 prípad oproti roku 2023 a iné príčiny boli zistené v 39 prípadoch ŤUZ, pri ktorých bol oproti roku 2023 zaznamenaný nárast o 13 prípadov.

Príčiny vzniku RPÚ, za ktoré nesie zodpovednosť zamestnávateľ, boli v roku 2024 zistené v 508 prípadoch RPÚ, čo predstavuje nárast o 28 prípadov oproti roku 2023. Príčiny, za ktoré nesú zodpovednosť samotní poškodení zamestnanci, boli zistené v 522 prípadoch RPÚ, čo predstavuje nárast o 23 prípadov oproti roku 2023. Iné príčiny boli zistené v 6 778 prípadoch, pri ktorých bol oproti roku 2023 zaznamenaný pokles o 75 prípadov RPÚ.

V roku 2024 bolo na Slovensku v organizáciách spadajúcich do pôsobnosti orgánov inšpekcie práce evidovaných 360 hlásení chorôb z povolania (ďalej „CHzP“). CHzP sú nahlasované klinikami pracovného lekárstva a evidenciu CHzP a ohrození CHzP vedie aj Národný inšpektorát práce. Bezpečnostné, technické a organizačné príčiny vzniku CHzP a ohrození CHzP vyšetrujú miestne príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva. Na vyšetrovaní bezpečnostných, technických a organizačných príčin vzniku CHzP sa inšpektoráty práce podieľajú len na základe žiadosti miestne príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej „RÚVZ“). Z počtu 360 hlásení CHzP v sledovanom roku inšpektoráty práce nevyšetrovali žiadnu CHzP ani ohrozenie CHzP, nakoľko neboli zo strany RÚVZ požiadané.

V roku 2024 nebola v organizáciách spadajúcich do pôsobnosti orgánov inšpekcie práce vyšetrovaná žiadna závažná priemyselná havária.

2.3 Sociálna ekonomika

Sociálna ekonomika patrí medzi sektory národného hospodárstva, ktoré sú významné z hľadiska perspektívy regionálneho rozvoja. Zameranie registrovaných integračných sociálnych podnikov na zamestnávanie znevýhodnených alebo zraniteľných osôb spolu so sociálnou integráciou ich činí významnými prispievateľmi k celkovej sociálnej súdržnosti a inklúzií. Z tohto hľadiska sú kľúčovými aktérmi podpory zamestnávania najzraniteľnejších skupín v spoločnosti.

Kontinuálne od prijatia zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 112/2018 Z. z.“) od roku 2018 narastá záujem o sociálne podnikanie, o čom svedčí aj počet registrovaných sociálnych podnikov (ďalej len „RSP“) na Slovensku. K 31.12.2024 bol počet RSP na Slovensku 570. Registrácia umožňuje sociálnym podnikom využívať výhody sociálneho podnikania, a zároveň napomáha k dosiahnutiu ich finančnej udržateľnosti v podobe dorovnania znevýhodnenia, ktoré majú oproti bežným podnikateľom.

Prehľad legislatívnych zmien za rok 2024

V zákone č. 112/2018 Z. z. sa nachádzajú aj ustanovenia týkajúce sa problematiky rodinných podnikov, ktoré vytvorili samostatnú časť a rodinné podnikanie tak nadobudlo samostatný právny rámec. Rodinný podnik v zmysle platnej legislatívy je obchodná spoločnosť, družstvo alebo fyzická osoba – podnikateľ. Rodinný podnik je v zákone č. 112/2018 Z. z. upravený spôsobom, že sleduje vlastnú autonómnu líniu bez primárneho presahu do priestoru sociálnej ekonomiky a podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky. Rodinný podnik sa však môže stať aktérom sociálnej ekonomiky, subjektom sociálnej ekonomiky, podnikom v širšom priestore sociálnej ekonomiky, či dokonca RSP (ak sa tak rozhodne) bez toho, aby sa musel vzdať svojich základných charakteristických znakov ako rodinný podnik.

Medziročné porovnanie kľúčových/predmetných indikátorov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) počas roka 2024 priznalo štatút RSP **48 žiadateľom**, ktorí splnili zákonom stanovené podmienky, z toho 7 v Banskobystrickom kraji, 4 v Bratislavskom kraji, 6 v Košickom kraji, 8 v Nitrianskom kraji, 6 v Prešovskom kraji, 1 v Trenčianskom kraji, 4 v Trnavskom kraji a 12 v Žilinskom kraji. 46 RSP získalo štatút integračného podniku a 2 všeobecného registrovaného sociálneho podniku. Konkrétne bolo vydaných 46 osvedčení na integračný sociálny podnik a 2 na všeobecný registrovaný sociálny podnik. Desať z týchto podnikov pôsobí v najmenej rozvinutých okresoch: 3 pôsobia v okrese Vranov nad Topľou, 2 v okrese Rimavská Sobota, 1 v okrese Trebišov, 1 v okrese Medzilaborce, 1 v okrese Lučenec, 1 v okrese Košice – okolie, 1 v okrese Bardejov.

MPSVR SR od účinnosti novely zákona č. 112/2018 Z. z. do dnešného dňa žiadnemu podniku **nepriznalo štatút registrovaného rodinného podniku** (ďalej len „RRP“) v zmysle § 15e ods. 4 zákona č. 112/2018 Z. z..

MPSVR SR od účinnosti novely zákona č. 112/2018 Z. z. do dnešného dňa žiadny podnik **nezaradilo do evidencie rodinných podnikov** v zmysle § 15c ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z..

MPSVR SR od účinnosti novely zákona č. 112/2018 Z. z. nebola do dnešného dňa doručená **žiadna žiadosť o registráciu RRP** podľa § 15d zákona 112/2018 Z. z..

MPSVR SR od účinnosti novely zákona č. 112/2018 Z. z. nebola do dnešného dňa doručená **žiadna žiadosť o zaradenie do evidencie rodinných podnikov** podľa § 15c Zákona č. 112/2018 Z. z..

V porovnaní s rokom 2023 bol v roku 2024 zaznamenaný zvýšený záujem o registráciu sociálnych podnikov.

Od mája 2018, teda od platnosti zákona č. 112/2018 Z. z., k 31. decembru 2024 **bolo zaregistrovaných 570 sociálnych podnikov**. V roku 2024 19 podnikov štatút vrátilo, 8 podnikom bol štatút zrušený a 1 podnik zanikol. RSP zamestnávali k 31.12.2024 **približne 7 838 zamestnancov**, z toho **5 260 znevýhodnených osôb a 33 zraniteľných osôb**.

2.3.1 Infraštruktúra sociálnej ekonomiky

Inštitút sociálnej ekonomiky II na regionálnej úrovni kontinuálne zabezpečuje poskytovanie odborných, informačných a konzultačných činností na podporu sociálneho podnikania v kontexte zákona č. 112/2018 Z. z. prostredníctvom siete regionálnych centier sociálnej ekonomiky a centra znalostí. Aktivity národného projektu „Inštitút sociálnej ekonomiky II“ prispievajú k osвете a zvýšeniu povedomia o sociálnej ekonomike a sociálnom podnikaní a podporujú vznik a fungovanie spoločensky prospešných a udržateľných sociálnych podnikov. Hlavným cieľom národného projektu je prostredníctvom plánovaných aktivít prispieť k ďalšiemu rozvoju ekosystému sociálnej ekonomiky na Slovensku s dôrazom na sociálne podnikanie.

Počas roka 2024 realizovalo svoju činnosť 7 regionálnych centier (ďalej len „RC SE“) vo všetkých krajských mestách, zrealizovaných bolo v roku 2024 viac ako 2 650 stretnutí. Regionálne centrá poskytujú konzultácie subjektom nie len k získaniu štatútu RSP, do činnosti RC SE patrí aj zber údajov metodicko - štatistického zisťovania, sieťovanie s regionálnymi partnermi a propagácia konceptu sociálneho podnikania. Na konzultáciách a stretnutiach sa zúčastnilo od roku 2018 približne 5 500 subjektov. Medzi týmito subjektmi predstavovali obce najpočetnejšiu skupinu zo všetkých zúčastnených subjektov. Ostatné skupiny zastúpené na týchto stretnutiach zahŕňali obchodné spoločnosti, chránené dielne a chránené pracoviská, občianske združenia, neziskové organizácie a fyzické osoby. RC SE udržiavali pravidelný kontakt a poskytovali podporu aj po registrácii v kontexte dodržiavania povinností RSP vyplývajúcich zo zákona č. 112/2018 Z. z. RC SE zbierali údaje o sociálnych podnikoch a podnety pre zákonné úpravy s cieľom zlepšovania legislatívneho prostredia pre fungovanie sociálnych podnikov.

2.3.2 Príspevky na podporu zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb

Národný projekt „**Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom**“ (ďalej len „projekt“) sa realizuje prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) v rámci Slovenskej republiky ako aktívne opatrenie na trhu práce podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z. z.“). V zmysle ustanovenia § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. sa za aktívne opatrenia na trhu práce (ďalej len „AOTP“) považujú aj národné projekty, ktoré schvaľuje MPSVR SR a realizuje ich Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Podpora bude realizovaná prostredníctvom AOTP podľa § 19a a § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. **Hlavným cieľom projektu je podpora pracovnej integrácie znevýhodnených a zraniteľných osôb a ich následné udržanie na pracovnom trhu prostredníctvom AOTP v zmysle schválenej legislatívy o sociálnej ekonomike.**

V období 1.1.2024 – 31.12.2024 bolo v zmysle § 19a a § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. podporených (bola podpísaná dohoda o poskytnutí príspevku):

§ 19a – 17 integračných podnikov

§ 19b – 607 integračných podnikov

MPSVR SR zaznamenalo v roku 2024 nižší záujem o modré servisné poukážky a vyšší záujem o ružové servisné poukážky zo strany RSP o podporu uskutočňovanú prostredníctvom odkupovania servisných poukážok.

Tabuľka 2.23 Prehľad predaných a preplatených Servisných poukážok za roky 2020 až 2024

Rok	Distribúované (v ks)		Predané (v ks)		Preplatené (v ks)	
	Modré servisné poukážky	Ružové servisné poukážky	Modré servisné poukážky	Ružové servisné poukážky	Modré servisné poukážky	Ružové servisné poukážky
2020	2 540	1 170	661	144	661	144
2021	3 840	1 510	2 177	641	2 157	606
2022	3 600	2 240	2 000	1 493	1 997	1 474
2023	3 220	3 040	2 000	2 070	1 997	1 963
2024	2 420	5 040	1 554	2 881	1 551	2 811

Zdroj: MPSVR SR

Legislatívna, finančná, vzdelávacia či expertná podpora sociálnych podnikov je predpokladom, že sociálne podniky majú aj na Slovensku budúcnosť.

Slovensko má teda od roku 2018 ucelený súbor pravidiel a nástrojov na podporu sociálnych podnikov. **Prijatie zákona č. 112/2018 Z. z. je odbornou verejnosťou vnímané ako medzník vo vývoji sociálneho podnikania na Slovensku, nakoľko je možné ho považovať za zásadný nástroj pre lepšie ukotvenie sociálneho podnikania v jednotlivých sektorových politikách a v riešení najrôznejších spoločenských výziev.** Bližšie údaje k problematike sociálnej ekonomiky uvádza príloha ku kapitole 2, tabuľky č. 10 a 12.

3 SOCIÁLNA OCHRANA

Sociálnu ochranu na Slovensku zabezpečuje systém sociálneho zabezpečenia, ktorý pozostáva zo sociálneho poistenia, štátnej sociálnej podpory a sociálnej pomoci.

3.1 Sociálne poistenie

Sociálne poistenie zabezpečuje ochranu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v prípade straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, potreby ošetrovania chorého príbuzného alebo potreby starostlivosti o dieťa, ďalej v dôsledku tehotenstva alebo materstva, v prípade staroby alebo úmrtia, v prípade poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, v prípade poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu alebo choroby z povolania. V prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je určené na uspokojenie nárokov zamestnancov. Tiež zabezpečuje ochranu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v dôsledku nezamestnanosti a slúži na zabezpečenie príjmu v nezamestnanosti v prípade zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Systém sociálneho poistenia sa podľa zákona o sociálnom poistení člení na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

A) Legislatívne zmeny v sociálnom poistení, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2024

1. S účinnosťou od 1. januára 2024

Oblasť výberu poistného

Zmena sadzieb poistného na starobné poistenie pre sporiteľov v súvislosti so zmenou sadzby povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie

V súvislosti so znížením sadzby povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie od 1. januára 2024 na 4 % z vymeriavacieho základu, sa od tohto dátumu súčasne zvýšila sadzba poistného na starobné poistenie za sporiteľov nasledovne.

V roku 2024 a nasledujúcich rokoch je sadzba poistného na starobné poistenie pre

- zamestnávateľa za zamestnanca, ktorý je sporiteľ 10 % z vymeriavacieho základu,
- povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá je sporiteľ, dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu, ktorá je sporiteľ, štát za fyzické osoby, ktoré sú tzv. poistencami štátu a sú sporiteľmi a Sociálnu poisťovňu za poberateľov úrazovej renty, ktorí do 31. júla 2006 nedovršili dôchodkový vek alebo im nebol priznaný predčasný starobný dôchodok a sú sporiteľmi 14 % z vymeriavacieho základu.

Z uvedeného dôvodu sa súčasne upravilo aj krátenie sumy dôchodku z I. piliera pre poistenca, ktorý je sporiteľ alebo bol sporiteľ za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení.

Oblasť nemocenského poistenia

Započítanie obdobia nemocenského poistenia na nárok na dávku materské

Do obdobia 270 dní nemocenského poistenia sa poistenkyňa na nárok na materské započíta aj obdobie štúdia na strednej alebo vysokej škole, ktoré sa považuje za sústavnú prípravu na povolanie, ak poistenkyňa týmto štúdiom získala príslušný stupeň vzdelania. Zároveň stále platí, že základnou podmienkou nároku na materské je existencia nemocenského poistenia alebo plynutie ochrannej lehoty v deň vzniku dôvodu na poskytnutie materského.

Oblasť dôchodkového poistenia

Valorizácia dôchodkových a úrazových dávok

Od 1. januára 2024 sa dôchodkové dávky budú okrem pravidelného ročného zvyšovania v januári zvyšovať aj skôr, a to v zásade vždy vtedy, ak miera inflácie za domácnosti dôchodcov kumulatívne za obdobie, ktoré začína kalendárnym mesiacom, v ktorom boli dôchodky naposledy zvyšované, presiahne päť percent. Posledným sledovaným mesiacom v danom roku je jún. Štatistickému úradu Slovenskej republiky (ďalej len „ŠÚ SR“) sa ukladá povinnosť ihneď oznámiť Sociálnej poisťovni percento inflácie za domácnosti dôchodcov, ak zistí, že kumulatívna

miera inflácie za príslušné obdobie presiahla päť percent. Následne Sociálna poisťovňa zrealizuje mimoriadne zvýšenie dôchodkových dávok v treťom kalendárnom mesiaci po oznámení ŠÚ SR.

Pre rok 2024 sa zároveň ustanovilo, že v prípade, ak bude miera inflácie za prvý polrok roka 2023 vyššia ako za prvých deväť kalendárnych mesiacov roka 2023, v januári 2024 sa budú zvyšovať dôchodky na základe rastu inflácie zistenej za prvý polrok roka 2023. Zároveň z dôvodu uplatnenia tzv. mimoriadnej valorizácie dôchodkových dávok v roku 2023, sa pri určovaní percenta zvyšovania dôchodkových dávok v následnej januárovej valorizácii v roku 2024 zohľadnilo príslušné percento mimoriadneho zvýšenia dôchodkových dávok. Percento zvyšovania dôchodkových dávok v januári 2024 sa určilo podľa vzorca na určenie percenta zvýšenia dôchodkovej dávky v prípade uplatnenia mimoriadnej valorizácie v predchádzajúcom roku, ktorý je uvedený v Prílohe č. 4a k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Rovnako ako dôchodkové dávky sa zvyšujú od januára 2024 aj úrazové dávky, v závislosti od miery inflácie a taktiež sa bude rovnako pri zvyšovaní úrazových dávok uplatňovať aj mimoriadna valorizácia.

Elektronický účet poistenca

Sociálna poisťovňa od 1. januára 2024 vedie elektronický účet poistenca (ďalej len „EUP“), ktorý nahradí individuálny účet poistenca. Poistenec si na základe žiadosti môže raz ročne požiadať o výpis z EUP. Výpis z EUP poskytne Sociálna poisťovňa poistencovi najneskôr do 60 dní od dátumu doručenia žiadosti o jeho vyhotovenie.

Dôchodková prognóza (oranžová obálka)

Od 1. januára 2024 sa z dôvodu zabezpečenia lepšej informovanosti a zrozumiteľnosti informácií o budúcich dôchodkových nárokoch z dôchodkového poistenia (I. pilier) a starobného dôchodkového sporenia (II. pilier) zavádza povinnosť pre Sociálnu poisťovňu zaslať dôchodkovú prognózu poistencom prvýkrát v roku 2026. Dôchodkovú prognózu bude Sociálna poisťovňa zasielať do 31. mája kalendárneho roka, pričom údaje v nej uvedené budú vychádzať zo stavu k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka. Pravidelnosť zasielania dôchodkovej prognózy bude závisieť od veku poistenca.

Zároveň sa Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky stanovila povinnosť vydať všeobecne záväzný právny predpis, s cieľom ustanoviť vzor dôchodkovej prognózy a podrobnosti o jej obsahu, na základe čoho bola v roku 2024 vydaná Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 392/2024 Z. z. zo 17. decembra 2024, ktorou sa ustanovuje vzor dôchodkovej prognózy.

2. S účinnosťou od 1. marca 2024

Oblasť výberu poistného

Predĺženie dočasnej výnimky z platenia poistného na sociálne poistenie pre zákonom ustanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore

Od 1. marca 2024 nadobudlo účinnosť dočasné opatrenie, ktorým sa predĺžilo obdobie uplatňovania tzv. odvodovej úľavy z platenia poistného na sociálne poistenie pre zákonom stanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskej prvovýrobe (napr. chov dobytka, oviec a kôz, ošípaných a hydiny) a v oblasti spracovania a odbytu poľnohospodárskych výrobkov (napr. spracovanie a konzervovanie mäsa a mäsových produktov, spracovanie a konzervovanie ovocia a zeleniny, výroba mliečnych výrobkov, výroba pečiva a múčnych výrobkov, výroba cukru, výroba nealkoholických nápojov). S cieľom podporiť aj pestovateľov hrozna, zeleniny a ovocia, ale aj producentov sladkovodných rýb a chovateľov hospodárskych zvierat s rastlinnou výrobou, sa odvodová úľava rozšírila aj o týchto zamestnávateľov.

Táto odvodová úľava sa uplatňovala za obdobie od 1. marca 2024 do 30. júna 2024, a to na zamestnávateľa v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore, ktorý svoju hlavnú ekonomickú činnosť vykonáva vo vybraných triedach divízií SK NACE Rev.2 určenú zákonom č. 28/2024 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon o sociálnom poistení. Hlavná ekonomická činnosť je ekonomická činnosť zapísaná v rozhodujúcom období ŠÚ SR v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, ktorý je referenčným registrom.

Taký zamestnávateľ, za kalendárne mesiace marec, apríl, máj a jún 2024, nemal povinnosť zaplatiť poistné na nemocenské poistenie, na starobné poistenie, na invalidné poistenie, na poistenie v nezamestnanosti, na financovanie podpory v čase skrátenej práce a poistné do rezervného fondu solidarity z vymeriavacieho základu za príslušný kalendárny mesiac, maximálne zo sumy nepresahujúcej minimálnu mzdu platnú v roku 2024 (750 eur) za každého zamestnanca. Uvedená odvodová úľava poskytovaná Sociálnou poisťovňou je štátnou pomocou.

Povinnosť zamestnávateľa platiť poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie a odvádzať poistné na sociálne poistenie, ktoré platí zamestnanec, bola za uvedené obdobie zachovaná.

Skutočnosť, že zamestnávateľ neplatil poistné na nemocenské poistenie, na starobné poistenie, na invalidné poistenie, na poistenie v nezamestnanosti, na financovanie podpory v čase skrátenej práce a poistné do rezervného fondu solidarity, resp. platil toto poistné v nižšej sume z dôvodu uplatnenia odpustenia odvodov, sumu dávky sociálneho poistenia zamestnanca negatívne neovplyvní.

3. S účinnosťou od 1. mája 2024

Oblasť dôchodkového poistenia

Zmeny v predčasnom starobnom dôchodku po získaní 40 odpracovaných rokov

Od 15. mája 2024 sa upravila jedna z podmienok nároku na predčasný starobný dôchodok, a to získanie 40 odpracovaných rokov. Po novom sa počet odpracovaných rokov potrebných na splnenie podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok pre jednotlivé ročníky (doteraz 40) naviazal na všeobecný dôchodkový vek jednotlivých ročníkov. Touto zmenou sa zaviedla zásada, že osoby narodené v rovnakom roku musia na splnenie podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok získať rovnaký počet odpracovaných rokov.

Pre ročníky narodenia 1966 a skoršie sa počet odpracovaných rokov bude postupne zvyšovať, a to tempom rastu dôchodkového veku podľa prílohy č. 3a k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Pre ročníky narodenia 1967 a neskoršie sa potrebný počet odpracovaných rokov bude meniť v závislosti od strednej dĺžky života, teda rovnako ako všeobecný dôchodkový vek, ktorý od roku 2025 bude ustanovovať Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vo všeobecne záväznom právnom predpise na základe vzorca uvedeného v prílohe č. 3c k zákonu o sociálnom poistení.

Potrebné odpracované obdobie sa pre príslušný ročník narodenia určí ako rozdiel všeobecného dôchodkového veku pre príslušný ročník a čísla 23. Číslo 23 bolo zvolené z dôvodu, že ide o rozdiel medzi všeobecným dôchodkovým vekom (63 rokov) poistencov, ktorí odchádzali do dôchodku v roku 2023 (ročník 1960) a 40 odpracovanými rokmi. Ak všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník nie je v čase posudzovania splnenia podmienky získania potrebného odpracovaného obdobia známy, za všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník sa na účely určenia potrebného odpracovaného obdobia považuje „domnelý“ dôchodkový vek stanovený ako posledný určený všeobecný dôchodkový vek zvýšený o dva mesiace za každý kalendárny rok rozdielu roku narodenia tohto poistenca a príslušného ročníka, pre ktorý bol určený posledný všeobecný dôchodkový vek.

Zároveň sa od 15. mája 2024 zjednotil spôsob určovania sumy predčasného starobného dôchodku pre všetkých poistencov bez ohľadu na to, či im do dovŕšenia dôchodkového veku chýbajú najviac 2 roky alebo či získali potrebné odpracované obdobie, a to takým spôsobom, že suma predčasného starobného dôchodku sa im znižuje o 0,5% za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku.

4. S účinnosťou od 1. júla 2024

Oblasť výberu poistného

Predĺženie dočasnej výnimky z platenia poistného na sociálne poistenie pre zákonom ustanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom sektore

Od 1. júla 2024 bolo účinné ďalšie dočasné opatrenie, ktorým sa predĺžilo obdobie uplatňovania tzv. odvodovej úľavy z platenia poistného na sociálne poistenie pre zákonom stanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskej prvovýrobe (napr. chov dobytka, oviec a kôz, ošípaných a hydiny, pestovanie hrozna, zeleniny a ovocia), rybárstve a akvakultúre (producenti sladkovodných rýb) vykonávajúcich svoju hlavnú ekonomickú činnosť vo vybraných triedach divízií SK NACE Rev.2 určenú zákonom č. 145/2024 Z. z., ktorým je novelizovaný zákon o sociálnom poistení.

Uvedená odvodová úľava bola štátnou pomocou a poskytovaná bola na základe Dočasného krízového a prechodného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (ďalej len „dočasný rámec“). Európska komisia oznámením z 2. mája 2024 predĺžila účinnosť dočasného rámca do 31. decembra 2024 len pre podniky pôsobiace v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby, rybárstva

a akvakultúry. Za obdobie od 1. júla 2024 do 31. decembra 2024 sa preto odvodová úľava už nevzťahovala na zamestnávateľov vykonávajúcich hlavnú činnosť v potravinárskom priemysle (v porovnaní s dočasnými výnimkami z platenia poistného na sociálne poistenie pre zákonom ustanovený okruh zamestnávateľov za obdobie august 2023 až január 2024 a marec až jún 2024).

V zmysle vyššie uvedeného zákonom stanovený okruh zamestnávateľov za kalendárne mesiace júl až december 2024 nemal povinnosť zaplatiť poistné na nemocenské poistenie, na starobné poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie, na poistenie v nezamestnanosti, na financovanie podpory v čase skrátenej práce a poistné do rezervného fondu solidarity z vymeriavacieho základu za príslušný kalendárny mesiac, maximálne zo sumy nepresahujúcej minimálnu mzdu platnú v roku 2024 (750 eur) za každého zamestnanca.

Ostatné zásady uplatňovania odvodovej úľavy týkajúce sa kalendárnych mesiacov marec až jún 2024 (uvedené vyššie) zostali naďalej zachované aj na mesiace júl až december 2024.

Oblasť dôchodkového poistenia

13. dôchodok

Novelou zákona o sociálnom poistení sa zaviedla nová dôchodková dávka – 13. dôchodok. Prvý raz bol 13. dôchodok vyplatený poberateľom dôchodkových dávok v decembri 2024. Nárok na 13. dôchodok vznikne poberateľovi dôchodku, ktorý má v decembri nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, vdovského/vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku, sociálneho dôchodku. Sumy 13. dôchodku sa určujú na základe priemerných mesačných súm jednotlivých druhov dôchodkových dávok za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa určuje suma 13. dôchodku, pričom najvyššia suma 13. dôchodku je v sume priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku a najnižšia suma 13. dôchodku je vo výške 300 eur. V prípade, ak bude mať poberateľ nárok na viacero dôchodkových dávok, vypláť sa mu len jeden 13. dôchodok, a to ten, ktorého suma je najvyššia.

Poberateľovi čiastkového starobného dôchodku, čiastkového predčasného starobného dôchodku, ktorý získal menej ako 10 rokov „slovenského obdobia dôchodkového poistenia“ sa suma 13. dôchodku pomerne kráti podľa počtu rokov, ktoré získal na Slovensku. Suma 13. dôchodku sa v tomto prípade určuje ako súčin priemernej mesačnej sumy daného druhu dôchodku za kalendárny rok, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku a koeficientu, ktorý sa určí ako podiel „slovenského obdobia dôchodkového poistenia“ a čísla 10. Uvedené sa nevzťahuje na poberateľov tzv. československých dôchodkov. Tí majú nárok na 13. dôchodok v plnej výške. Poberateľovi dôchodku, ktorému sa vypláca čiastková suma 13. dôchodku, zašle Sociálna poisťovňa rozhodnutie a čiastkový 13. dôchodok za rok 2024 sa mu vypláti najneskôr do 30. septembra 2025.

B) Legislatívne zmeny v sociálnom poistení schválené v roku 2024 s účinnosťou v roku 2025

Zmeny účinné od 1. januára 2025

Oblasť výberu poistného

Zvýšenie maximálneho mesačného vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie

Od 1. januára 2025 sa maximálny mesačný vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie (starobné poistenie a invalidné poistenie), poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie, na financovanie podpory v čase skrátenej práce a na platenie poistného do rezervného fondu solidarity zvyšuje zo 7-násobku na 11-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky spred dvoch rokov. Opatrenie sa týka povinne nemocensky, dôchodkovo a v nezamestnanosti poisteného zamestnanca, ako aj jeho zamestnávateľa, ale aj povinne nemocensky a dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činné osoby, dobrovoľne nemocensky, dôchodkovo alebo v nezamestnanosti poistenej osoby, Sociálnej poisťovne a vymeriavacieho základu na dodatočné doplatenie poistného na dôchodkové poistenie. Maximálny mesačný vymeriavací základ na platenie poistného na jednotlivé druhy sociálneho poistenia je pre rok 2025 v sume 15 730 eur.

Oblasť dôchodkového poistenia

Rodičovský dôchodok nahradí assignácia podielu zaplatenej dane

S účinnosťou od 1. januára 2025 sa vypúšťa rodičovský dôchodok zo zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, t. j. rodičovský dôchodok bol poslednýkrát zo sociálneho poistenia vyplatený v roku 2024. Súčasne sa

zaviedla ako náhrada rodičovského dôchodku do zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov asignácia podielu zaplatenej dane z príjmov pre rodičov. Asignácia dane pre rodičov sa prvýkrát bude poukazovať v roku 2026 z dane vypočítanej za zdaňovacie obdobie 2025.

3.1.1 Nemocenské poistenie

Nemocenské poistenie pokrýva sociálne udalosti, ako sú napríklad dočasná pracovná neschopnosť, ošetrovanie, tehotenstvo či materstvo. Zo systému nemocenského poistenia sa vyplácajú dávky, ktoré sa členia na nemocenské (zamestnancovi poskytované spravidla až od 11. dňa trvania dočasnej pracovnej neschopnosti), ošetrovné, tehotenské, materské a vyrovnávací dávka.

Podľa zákona č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, za prvých 10 dní trvania dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca vypláca náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca zamestnávateľ.

Výdavky na nemocenské dávky²⁸ v roku 2024, hradené z rozpočtu Sociálnej poisťovne, boli v čiastke cca 1 075,2 mil. eur. V porovnaní s rokom 2023 boli vyššie cca o 47,0 mil. eur (medziročný nárast cca o 4,6 %). V roku 2024 boli priemerné mesačné počty zúčtovaných nemocenských dávok nasledovné:

- nemocenské 125 349 prípadov,
- ošetrovné 17 603 prípadov,
- vyrovnávací dávka 37 prípadov,
- materské 29 764 prípadov (vrátane tzv. otcovského),
- tehotenské 16 462 prípadov,
- dlhodobé ošetrovné 733 prípadov.

Priemerný mesačný počet prípadov bol oproti roku 2023 nižší cca o 2,5 %. Najvyšší percentuálny pokles počtu prípadov bol zaznamenaný u vyrovnávacej dávky o cca 16 % a následne u tzv. otcovského o cca 8,8 %. Najvyšší percentuálny nárast počtu prípadov zaznamenalo tzv. dlhodobé ošetrovné o cca 21 %.

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad vyplatených nemocenských dávok a priemerné sumy nemocenských dávok.

Tabuľka 3.1 Počet prípadov a priemerná výška nemocenských dávok v roku 2024

Dávka	Počet vyplatených dávok v roku 2024	Index 2024/2023	Priemerná výška dávky v roku 2024 (v €)	Priemerná výška dávky v roku 2023 (v €)	Index 2024/2023
Nemocenské	1 504 190	100,1%	424,1	396,3	107,0%
<i>z toho pandemické</i>	47	20,3%	98,0	128,1	76,5%
Ošetrovné	211 238	93,7%	174,8	157,6	110,9%
<i>z toho pandemické</i>	440	0,3%	111,5	153,7	72,6%
Dlhodobé ošetrovné	8 796	120,7%	490,2	444,6	110,3%
Materské bez tzv. otcovského	336 240	93,0%	1 024,8	944,0	108,6%
Tzv. otcovské	20 932	91,2%	425,1	380,3	111,8%
Tehotenské	197 546	91,5%	234,7	217,6	107,8%
Vyrovňavacia dávka	440	84,0%	128,4	138,1	93,0%

Zdroj: Sociálna poisťovňa

²⁸ Prehľad výdavkov základného fondu nemocenského poistenia (ZFNP) a nemocenských dávok v roku 2024 je uvedený v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 1.

3.1.2 Dôchodkové poistenie

Dôchodkové poistenie sa člení na starobné poistenie (poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia) a na invalidné poistenie (poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a pre prípad úmrtia). Zo systému dôchodkového poistenia sa poskytuje starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok, rodičovský dôchodok, sirotsky dôchodok a 13. dôchodok.

V terminológii dôchodkových dávok znamená súbeh poberanie súčasne (súbežne) tzv. priameho dôchodku (starobného, predčasného starobného alebo invalidného) s nepriamym dôchodkom (vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom alebo sirotským dôchodkom) alebo súčasné poberanie nepriamych dôchodkov (napr. vdovského/vdoveckého a sirotského dôchodku).

K 31. decembru 2024 bolo vyplácaných 1 755 095 dôchodkových dávok (bez dôchodkov hradených štátom – napr. tzv. invalidných dôchodkov pre invalidov z mladosti, dôchodkov manželky, sociálnych dôchodkov, ako aj bez dôchodkov vyplácaných do cudziny). Do cudziny bolo vyplácaných 38 549 dôchodkov.

V porovnaní so stavom k 31. decembru 2023 počet vyplácaných dôchodkov vzrástol o 40 953 t. j. cca o 2,4 %²⁹. Najväčší percentuálny nárast oproti roku 2023 zaznamenal počet vyplácaných predčasných starobných dôchodkov (cca o 153,2 %), následne sirotských dôchodkov (cca o 7,0 %), vdoveckých dôchodkov (cca o 2,5 %) a starobných dôchodkov (cca o 1,5 %). Naopak, v porovnaní s rokom 2023 poklesol počet vyplácaných invalidných dôchodkov (cca o 1,1 %).

Tabuľka 3.2 Počet vyplácaných dôchodkových dávok a priemerná výška dôchodkov v roku 2023 a 2024

Typ dôchodku	Počty vyplácaných dôchodkov k:		Priemerná výška (sólo) dôchodku v €:	
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024
Starobný spolu	1 118 242	1 134 690	648,8	683,1
Predčasný starobný spolu	15 427	39 055	702,4	733,2
Invalidný spolu	220 349	217 975	374,5	399,8
Vdovský	288 365	289 000	360,5	375,6
Vdovecký	53 045	54 352	297,1	311,8
Sirotský	18 714	20 023	194,1	207,6
Spolu	1 714 142	1 755 095	x	x
Dôchodky vyplácané do cudziny	35 461	38 549	x	x

Zdroj: Sociálna poisťovňa

V januári 2024 sa dôchodkové dávky zvyšovali o 3,6 % pre dôchodky priznané do 31. decembra 2023 alebo o 14,5 % pre dôchodky priznané od 1. januára 2024, čo bolo percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, vykázané ŠÚ SR za prvý polrok 2023 (nižšie percentuálne zvýšenie pre dôchodky priznané do 31. decembra 2023 súviselo s mimoriadnou valorizáciou o 10,6 % od 1. júla 2023).

Tabuľka 3.3 Priemerná výška dôchodkov v súbehu v rokoch 2023 a 2024 k 31. 12.

Druh dôchodku	Priemerná výška dôchodku* v €	
	rok 2023	rok 2024
starobný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	698,8	732,3
starobný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	819,2	862,2
predčasný starobný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	789,9	835,8
predčasný starobný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	883,1	959,8
invalidný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	557,6	587,2
invalidný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	573,4	594,9

Zdroj: Sociálna poisťovňa, *priemerná výška vypočítaná z úhrnnej sumy oboch vyplácaných dôchodkov

²⁹ Podrobnejšie štatistické údaje o počte poberateľov a výške jednotlivých dôchodkových dávok sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľky 2 až 4.

Výdavky³⁰ na (systémové) dávky dôchodkového poistenia v roku 2024 boli cca 12,6 mld. eur, čo predstavuje oproti roku 2023 nárast výdavkov cca o 22,3 %. V rámci tejto sumy bolo vyplatených cca 316,0 mil. eur na rodičovský dôchodok a cca 823 mil. eur na 13. dôchodok. Okrem toho štátom hradené dôchodkové dávky (dôchodok manželky, sociálny dôchodok, tzv. invalidný dôchodok z mladosti, zvýšenie pre bezvládnosť, zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, za odboj a rehabilitáciu, vrátane príplatkov za štátnu službu a vyrovnávacích príplatkov, minimálny dôchodok a doplatky na 13. dôchodok spred roka 2024) predstavovali cca 227,6 mil. eur, z toho výdavky na zvýšenie sumy starobného dôchodku a sumy invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku **na sumu minimálneho dôchodku**³¹ predstavovali cca 46,4 mil. eur.

Pomer priemerného starobného sólo dôchodku vyplácaného k 31. decembru 2024 (683,1 eura) k priemernej mesačnej mzde (hrubej/brutto) za rok 2024 v hospodárstve Slovenskej republiky (1 524 eur) bol cca 44,8 %, čo znamená pokles v porovnaní s rokom 2023 (cca o 1,3 p. b.). Pomer priemerného starobného sólo dôchodku novopriznaného v roku 2024 (779,6 eura) k priemernej mesačnej mzde (hrubej/brutto) za rok 2024 v hospodárstve Slovenskej republiky (1 524 eur) bol cca 51,2 %, čo predstavuje pokles v porovnaní s rokom 2023 (cca o 0,8 p. b.). K 31. decembru 2024 bolo zaznamenaných 8 196 poberateľov sólo starobných dôchodkov (t. j. cca 1,0 %) presahujúcich priemernú mesačnú mzdu v hospodárstve SR (1 524 eur).

3.1.2.1 Úmrtnosť osôb podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb

Tabuľka 3.4. je pripravená v súlade so „štatistickým účelom podľa § 233 ods. 13 zákona o sociálnom poistení - vypracovanie kvantifikácie vplyvu úmrtnosti na primeranosť a udržateľnosť systému sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia v Slovenskej republike, ktorá je štatistickým produktom podľa § 2 ods. 2 písm. n) zákona o štátnej štatistike“.

Úmrtnosť v rokoch 2023 a 2024 sa postupne dostala na tzv. predcovidovú úroveň. Na základe medzinárodnej klasifikácie chorôb zomrelo v roku 2024 najviac poberateľov starobného, predčasného starobného a invalidného dôchodku na choroby obehovej sústavy. Celkový počet úmrtí spojených s chorobami obehovej sústavy predstavoval približne 22,2 tis. osôb, čo predstavuje približne 47 % z celkového počtu zomrelých starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodcov. Nasledovali úmrtia spojené s nádorovými ochoreniami, ktoré predstavovali približne 26 % a ochorenia dýchacej sústavy približne 9 %. Počet úmrtí súvisiacich s ochorením Covid-19 predstavoval v roku 2024 celkom 200 prípadov. Z toho poberatelia starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodkov predstavovali 191 úmrtí, čo predstavuje približne 96 % všetkých úmrtí spojených s ochorením Covid- 19.

Priemerná výška úmrtím zaniknutých starobných a predčasných starobných dôchodkov bola v roku 2024 na úrovni 578 eur a priemerná suma zaniknutých invalidných dôchodkov predstavovala približne 505 eur.

³⁰ Prehľad výdavkov na dôchodkové dávky k 31.12.2023 je uvedený v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 5.

³¹ Hradené zo štátneho rozpočtu.

Tabuľka 3.4. Úmrtnosť osôb podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb za roky 2015 až 2024

Úmrtnosť v SR podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Infekčné a parazitárne choroby	545	605	793	865	927	867	1 206	1 367	1 395	1 406
Nádory	13 657	13 564	13 666	13 878	13 500	14 027	13 039	13 072	13 535	13 337
Choroby krvi a krvotvorných ústrojov a niektoré poruchy s účasťou imunitných mechanizmov	39	44	44	47	45	44	59	74	78	64
Endokrinné, nutričné a metabolické choroby	859	783	777	762	703	697	773	757	674	684
Duševné poruchy a poruchy správania	75	68	129	113	98	148	93	133	96	190
Choroby nervovej sústavy	934	906	901	1 047	987	889	846	811	876	808
Choroby oka a očných adnexasov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Choroby ucha a hlávkového výbežku	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Choroby obehovej sústavy	25 906	25 240	26 051	25 362	25 220	27 190	28 337	26 687	24 530	24 268
Choroby dýchacej sústavy	4 051	3 601	3 915	4 175	4 017	3 789	6 306	5 555	4 502	4 674
Choroby tráviacej sústavy	2 816	2 833	2 834	3 085	2 821	2 889	3 195	3 305	3 026	2 926
Choroby kože a podkožného tkaniva	28	23	22	8	2	3	5	1	1	24
Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva	28	39	50	53	29	43	44	37	45	61
Choroby močovo-pohlavnej sústavy	825	912	1 009	1 076	1 175	1 154	1 216	1 307	1 282	1 377
Gravidita, pôrod a šestonedelie	1	4	3	2	0	1	1	2	1	4
Určité choroby vzniknuté v perinatálnom období	124	123	110	131	136	134	112	120	114	123
Vrodené chyby, deformity a chromozómové anomálie	132	132	119	137	152	124	122	125	113	117
Subjektívne a objektívne príznaky, abnormálne klinické a laboratórne nálezy, nezatriedené inde	758	737	739	757	782	667	704	899	904	1 284
Poranenia, otravy a niektoré iné následky vonkajších príčin	3 048	2 737	2 752	2 794	2 640	2 419	2 476	2 533	2 435	2 329
Ochorenie Covid-19	0	0	0	0	0	4 004	14 927	2 797	526	200
Celkom	53 826	52 351	53 914	54 293	53 234	59 089	73 461	59 583	54 133	53 876

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, List o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí (Obyv 3-12), spracovanie MPSVR SR

Tabuľka 3.4.1 Úmrtnosť poberateľov starobných a predčasných starobných dôchodkov podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb za roky 2015 až 2024

Úmrtnosť poberateľov starobných a predčasných starobných dôchodcov v SR podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Infekčné a parazitárne choroby	412	472	612	684	735	692	977	1 136	1 143	1 173
Nádory	9 753	9 923	10 031	10 306	9 998	10 614	9 881	9 918	10 254	10 325
Choroby krvi a krvotvorných ústrojov a niektoré poruchy s účasťou imunitných mechanizmov	25	27	0	0	0	26	39	48	57	44
Endokrinné, nutričné a metabolické choroby	682	610	594	563	530	495	587	587	517	540
Duševné poruchy a poruchy správania	56	33	60	63	53	84	40	70	52	142
Choroby nervovej sústavy	595	601	588	716	674	602	531	517	582	528
Choroby oka a očných adnexov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Choroby ucha a hlávkového výbežku	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Choroby obehovej sústavy	21 140	20 774	21 636	21 258	21 084	22 837	23 785	22 618	20 929	20 770
Choroby dýchacej sústavy	3 145	2 842	3 143	3 292	3 120	3 038	5 004	4 539	3 657	3 801
Choroby tráviacej sústavy	1 560	1 655	1 671	1 748	1 599	1 613	1 765	1 822	1 756	1 773
Choroby kože a podkožného tkaniva	20	18	17	5	2	2	5	1	0	16
Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva	12	22	27	35	18	27	26	24	33	35
Choroby močovopohlavnej sústavy	675	760	855	925	994	1 002	1 057	1 128	1 122	1 184
Gravidita, pôrod a šestonedelie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Určité choroby vzniknuté v perinatálnom období	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrodené chyby, deformity a chromozómové anomálie	2	1	4	4	1	6	1	4	5	11
Subjektívne a objektívne príznaky, abnormálne klinické a laboratórne nálezy, nezatriedené inde	184	169	174	163	168	123	218	244	246	483
Poranenia, otravy a niektoré iné následky vonkajších príčin	1 184	1 196	1 202	1 231	1 192	1 057	1 052	1 067	1 056	1 027
Ochorenie Covid-19	0	0	0	0	0	3 361	11 877	2 337	471	175
Celkom	39 445	39 103	40 614	40 993	40 168	45 579	56 845	46 061	41 880	42 027
Priemerná suma zaniknutých starobných a predčasných starobných dôchodkov	346	357	367	384	400	417	432	439	526	578

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, List o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí (Obyv 3-12), spracovanie MPSVR SR

Tabuľka 3.4.2 Úmrtnosť poberateľov invalidných dôchodkov podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb za roky 2015 až 2024

Úmrtnosť poberateľov invalidných dôchodkov v SR podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Infekčné a parazitárne choroby	59	65	89	87	95	89	109	106	131	129
Nádory	1 953	2 007	2 052	2 044	1 974	1 918	1 753	1 777	1 874	1 673
Choroby krvi a krvotvorných ústrojov a niektoré poruchy s účasťou imunitných mechanizmov	3	6	4	6	6	6	10	13	10	5
Endokrinné, nutričné a metabolické choroby	86	92	116	116	117	125	122	96	99	81
Duševné poruchy a poruchy správania	6	18	20	19	13	21	12	18	14	23
Choroby nervovej sústavy	195	159	164	159	173	158	179	154	162	156
Choroby oka a očných adnexov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Choroby ucha a hlávkeového výbežku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Choroby obehovej sústavy	1 632	1 611	1 646	1 614	1 678	1 659	1 837	1 628	1 444	1 451
Choroby dýchacej sústavy	418	365	384	434	472	385	634	508	404	417
Choroby tráviacej sústavy	475	457	497	532	468	476	464	487	452	379
Choroby kože a podkožného tkaniva	0	5	2	3	0	0	0	0	0	6
Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva	8	9	14	11	8	7	12	7	7	16
Choroby močovopohlavnej sústavy	72	89	93	95	101	82	97	113	104	120
Gravidita, pôrod a šestonedelie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Určité choroby vzniknuté v perinatálnom období	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrodené chyby, deformity a chromozómové anomálie	23	27	21	25	36	21	19	15	19	23
Subjektívne a objektívne príznaky, abnormálne klinické a laboratórne nálezy, nezatriedené inde	52	46	41	39	46	36	45	50	48	68
Poranenia, otravy a niektoré iné následky vonkajších príčin	335	291	299	307	256	235	254	270	244	250
Ochorenie Covid-19	0	0	0	0	0	338	1 382	246	23	16
Celkom	5 317	5 247	5 442	5 491	5 443	5 556	6 929	5 488	5 035	4 813
Priemerná suma zaniknutých invalidných dôchodkov	327	335	337	343	348	369	366	377	464	505

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, List o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí (Obyv 3-12), spracovanie MPSVR SR

3.1.3 Úrazové poistenie

Úrazové poistenie je poistením zamestnávateľa pre **prípád poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu alebo choroby z povolania**. Dávkami úrazového poistenia sú: úrazový príplatok, úrazová renta, jednorazové vyrovnanie, pozostalostná úrazová renta, jednorazové odškodnenie, pracovná rehabilitácia a rehabilitačné, rekvalifikácia a rekvalifikačné, náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie

spoločenského uplatnenia, náhrada nákladov spojených s liečením a náhrada nákladov spojených s pohrebom. V rámci úrazového poistenia nevystupuje ako subjekt SZČO, pričom jej nie je ani daná možnosť dobrovoľnej účasti na tomto druhu poistenia.

Celková suma vyplatených dávok v roku 2024³² bola cca 65,4 mil. eur, čo predstavuje rast výdavkov cca o 4,3 % oproti roku 2023. Najpočetnejšia a finančne najnáročnejšia dávka je úrazová renta. Za rok 2024³³ bolo vyplatených 76 514 úrazových rent a priemerná mesačná výška tejto dávky za rok 2024 bola cca 495,0 eur, t. j. nárast sumy cca o 11,0 % oproti roku 2023 a vynaložených na ňu bolo cca 37,9 mil. eur (cca 58,0 % všetkých výdavkov základného fondu úrazového poistenia). Druhou najpočetnejšie vyplácanou dávkou bol úrazový príplatok v rozsahu 26 936 prípadov, čo oproti roku 2023 predstavuje pokles cca o 2,5 %. Treťou najpočetnejšou vyplácanou dávkou bola náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 7 535 prípadov (pokles cca o 0,4 % oproti roku 2023), s priemernou sumou 1 944,3 eura (pokles cca o 6,8 % oproti roku 2023), čo ju z pohľadu výdavkov radí ako druhú najvyššiu dávku (cca 14,7 mil. eur – medziročný pokles cca o 7,0 %). Najvyššiu priemernú výšku na jeden prípad predstavovala dávka jednorazové odškodnenie podľa § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (24 641,9 eura).

V januári 2024 sa úrazové renty zvyšovali o 3,2 % pre úrazové renty priznané do 31. decembra 2023 alebo o 13,6 % pre úrazové renty priznané od 1. januára 2024, čo bolo percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za všetky domácnosti vykázané ŠÚ SR za prvý polrok 2023 (nižšie percentuálne zvýšenie pre úrazové renty priznané do 31. decembra 2023 súviselo s mimoriadnou valorizáciou o 10,1 % od 1. júla 2023).

3.1.4 Garančné poistenie

Garančné poistenie je poistením pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojenie nárokov zamestnanca. Povinne poisteným je zamestnávateľ zamestnanca v pracovno-právnom vzťahu a člena družstva, ktorý je v pracovnom vzťahu k družstvu. Poistným plnením je napríklad náhrada mzdy, nárok na odstupné, ktoré patrí zamestnancovi pri skončení pracovného pomeru, nároky cestovných, sťahovacích a iných výdavkov, ktoré vznikli pri plnení pracovných povinností a iné, ak zamestnávateľ nie je schopný plniť svoje záväzky voči zamestnancom z dôvodu, že sa stal platobne neschopným. Z garančného poistenia sa vypláca dávka garančného poistenia. V rámci garančného poistenia nevystupuje ako subjekt SZČO a vzhľadom na charakter poistných vzťahov nie je daná ani možnosť dobrovoľnej účasti na tomto druhu poistenia.

Za rok 2024 bolo vyplatených 1 746 dávok (tabuľka 3.5), čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje **nárast cca o 4,1 %**. Celkové výdavky základného fondu garančného poistenia v roku 2024 dosiahli cca 39,2 mil. eur³⁴. Táto suma zahŕňa výdavky na dávku garančného poistenia vo výške približne 5,3 mil. eur a výdavky na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v lehote 60 dní odo dňa splatnosti týchto príspevkov, ktoré boli približne 34,0 mil. eur. Oproti predchádzajúcemu roku ide o nárast cca o 15,7 % (súviselo to najmä s vyššou celkovou sumou vyplatených garančných dávok cca o 35,9 %). Priemerná mesačná výška dávky za rok 2024 predstavovala 3 012,4 eura, čo predstavuje pokles cca o 30,6 % oproti roku 2023.

³²Prehľad výdavkov základného fondu úrazového poistenia je uvedený v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 6.

³³Priemerná výška a počet vyplatených dávok úrazového poistenia a štátne dávky úrazového poistenia sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľky 6 a 7.

³⁴Výdavky základného fondu garančného poistenia sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 8.

Tabuľka 3.5 Výdavky na dávku garančného poistenia, počet prípadov a priemerná výška dávky v eurách v roku 2024

Obdobie	Počet prípadov	Priemerná výška dávky v €	Výdavky na dávku garančného poistenia v tis. €
Január	51	2 497,9	127
Február	75	1 957,5	144
Marec	86	2 245,1	193
Apríl	265	3 133,0	830
Máj	93	2 927,0	272
Jún	68	3 167,9	215
Júl	131	2 511,3	329
August	103	2 675,6	276
September	104	2 410,3	251
Október	133	2 777,2	369
November	117	2 991,2	350
December	520	3 659,5	1 903
Celkom	1 746	-	5 259
Priemer	146	3 012,4	x

Zdroj: Sociálna poisťovňa

3.1.5 Poistenie v nezamestnanosti

Poistenie v nezamestnanosti je poistením pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku straty zamestnania a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti. Z poistenia v nezamestnanosti sa vypláca dávka v nezamestnanosti a zároveň sa postupujú finančné prostriedky, ktoré od Sociálnej poisťovne žiadali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny alebo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako poskytovatelia podpory na výplatu podpory v čase skrátenej práce.

V roku 2024 predstavoval priemerný mesačný počet poberateľov dávky³⁵ v nezamestnanosti 36 366 osôb, t. j. mierny nárast cca o 0,2 % oproti priemernému mesačnému počtu v roku 2023. Celkový počet osôb, ktoré v roku 2024 boli poberateľmi dávky v nezamestnanosti, predstavoval 133 395, z čoho bolo 69 706 žien a 63 689 mužov. Z hľadiska vekovej štruktúry bol najväčší podiel poberateľov dávky v nezamestnanosti vo vekovej skupine 35- 39 ročných, podrobnejšia veková štruktúra poberateľov dávky v nezamestnanosti je uvedená v prílohe.

Výdavky na dávky v nezamestnanosti v roku 2024 dosiahli sumu cca 296,4 mil. eur, t. j. nárast výdavkov cca o 10,5 % oproti roku 2023. Priemerná mesačná výška dávky v roku 2024 bola 629,8 eura, čo je cca o 11,5 % viac ako v roku 2023.

Zo základného fondu poistenia v nezamestnanosti boli tiež postúpené finančné prostriedky, ktoré od Sociálnej poisťovne žiadali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny alebo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako poskytovatelia podpory na výplatu podpory v čase skrátenej práce v roku 2024 v sume cca 2,7 mil. eur.

³⁵ Podrobnejšie štatistiky o vyplatených dávkach v nezamestnanosti a poberateľoch sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľky 9 a 10.

3.2 Dôchodkové sporenie

Dôchodkové sporenie v Slovenskej republike tvorí starobné dôchodkové sporenie a dobrovoľné dôchodkové sporenie:

- **starobné dôchodkové sporenie (II. pilier)** je príspevkovo definované, financované prostredníctvom kapitalizácie, vykonávané dôchodkovými správcovskými spoločnosťami (ďalej len „DSS“) na základe zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 43/2004 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2005.
- **dobrovoľné dôchodkové sporenie**, v rámci ktorého sa poskytuje:
- **doplňkové dôchodkové sporenie (III. pilier)** je príspevkovo definované, financované prostredníctvom kapitalizácie, vykonávané doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami (ďalej len „DDS“) na základe zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 650/2004 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2005.
- **celoeurópsky osobný dôchodkový produkt** je štandardizované dobrovoľné sporenie jednotlivca na dôchodok na úrovni Európskej únie prostredníctvom využitia dlhodobých sporiacich a investičných produktov, ktoré poskytujú rôzne finančné inštitúcie v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/1238 o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte a zákona č. 129/2022 Z. z. o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3.2.1 Starobné dôchodkové sporenie

Starobné dôchodkové sporenie (II. pilier) tvorí spolu s I. pilierom základný systém dôchodkového zabezpečenia. Cieľom jeho zavedenia bolo diverzifikovať riziká jednotlivých spôsobov financovania dôchodkových dávok, t. j. priebežného spôsobu financovania a kapitalizačného spôsobu financovania.

Povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie sú postupované na osobné dôchodkové účty sporiteľov v DSS z časti poistného na dôchodkové poistenie, pričom je umožnené prispievať si aj dobrovoľne.

Do systému starobného dôchodkového sporenia automaticky vstupujú osoby mladšie ako 40 rokov, ktorým vzniklo prvé dôchodkové poistenie. Účasť v II. pilieri nie je povinná, sporiteľ má možnosť zo systému vystúpiť do dvoch rokov od automatického vstupu a zároveň môže do II. piliera opäť dobrovoľne vstúpiť. Následne sa starobné dôchodkové sporenie stáva pre sporiteľa povinné.

Po dovŕšení dôchodkového veku bude sporiteľ poberať dôchodok z dvoch zdrojov, prvým bude primerane krátený dôchodok z I. piliera, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa a druhým bude dôchodok z II. piliera, ktorého výška bude závisieť od zaplatených príspevkov, ich zhodnotenia a od zvoleného spôsobu poberania dôchodku.

Zo starobného dôchodkového sporenia sa po splnení podmienok ustanovených zákonom vypláca starobný dôchodok a predčasný starobný dôchodok, a to v týchto formách:

- dočasný dôchodok
- dôchodok vyplácaný programovým výberom
- doživotný dôchodok.

Spolu s doživotným dôchodkom je možné dohodnúť si výplatu vdovského, vdoveckého a/alebo sirotského dôchodku. Ponuky dôchodkov sú sprostredkované Centrálnym informačným ponukovým systémom, ktorý spravuje Sociálna poisťovňa.

Zmeny v roku 2024

Od roku 2024 sa sadzba povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie znížila z 5,5 % na 4 % z vymeriavacieho základu na platenie poistného na dôchodkové poistenie. V roku 2024 bola hodnota referenčnej sumy, ktorá je rozhodujúca pre možnosť vyplácania starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia formou programového výberu alebo formou dočasného dôchodku 651,70 eura.

Účinnosť novej výplatnej fázy, ktorá má zabezpečiť predovšetkým postupné a dlhodobé vyplácanie úspor a prispieť tak k zvýšeniu hmotného zabezpečenia v starobe, a ktorá mala byť pôvodne účinná od 1. januára 2024, bola posunutá na 1. január 2029.

K 31. decembru 2024 pôsobilo na trhu starobného dôchodkového sporenia 5 DSS:

- Allianz – Slovenská dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.,
- KOOPERATIVA, d.s.s., a.s.,
- NN d.s.s., a.s.,
- UNIQA d.s.s., a.s.,
- VÚB Generali, d.s.s., a.s.

Tabuľka 3.6 uvádza čistú hodnotu majetku spravovaného jednotlivými DSS podľa druhu dôchodkového fondu k 31. decembru 2024.

Tabuľka 3.6 Rozdelenie majetku v dôchodkových fondoch k 31.12.2024 (v mil. eur)

Dôchodková správcovská spoločnosť	Dlhopisový garantovaný dôchodkový fond	Zmiešaný negarantovaný dôchodkový fond	Akciový negarantovaný dôchodkový fond	Indexový negarantovaný dôchodkový fond	Spolu k 31.12.2024	Podiel majetku v %
Allianz - Slovenská d.s.s., a.s.	1 584,5	0,0	0,0	2 985,4	4 569,9	26,7%
KOOPERATIVA, d.s.s., a.s.	290,1	0,0	0,0	492,1	782,3	4,6%
NN d.s.s., a.s.	900,3	137,2	757,8	2 336,4	4 131,7	24,1%
UNIQA d.s.s., a.s.	1 124,7	0,0	286,4	2 789,2	4 200,3	24,5%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	963,6	87,9	227,8	2 177,9	3 457,1	20,2%
Spolu	4 863,1	225,1	1 272,1	10 781,0	17 141,3	100,0%
Percentuálny podiel majetku	28,4%	1,3%	7,4%	62,9%	X	X

Zdroj: NBS; výpočet: MPSVR SR

Sociálna poisťovňa postúpila v priebehu 2024 povinné **príspevky** na starobné dôchodkové sporenie v hodnote viac ako **1,1 mld. eur**, čo predstavuje oproti roku 2023 pokles o cca 10 %. Tento vývoj bol spôsobený znížením sadzieb povinných príspevkov na úroveň 4 % z vymeriavacieho základu. Naopak, čistá hodnota majetku sporiteľov v dôchodkových fondoch narástla približne z 13,9 mld. eur k 31. decembru 2023 na viac ako 17,1 mld. eur k 31. decembru 2024, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje rast oproti roku 2023 cca o 23 %.

Najväčší podiel na slovenskom trhu starobného dôchodkového sporenia si z pohľadu spravovaného majetku aj počtu sporiteľov aj v roku 2024 zachovala spoločnosť Allianz – Slovenská d.s.s., a. s. V priebehu roka pokračoval nárast koncentrácie úspor sporiteľov v indexových negarantovaných dôchodkových fondoch³⁶. Tento vývoj sa dá pripísať oveľa vyššiemu tempu zhodnotenia úspor v indexových fondoch v porovnaní s ostatnými typmi dôchodkových fondov a hlavne pokračujúcemu presunu úspor časti sporiteľov z dlhopisových práve do indexových dôchodkových fondov³⁷.

³⁶ Referenčnou hodnotou pre indexový fond Index Global v správe NN DSS a tiež pre indexové fondy v správe UNIQA DSS a VÚB Generali DSS je širokospektrálny globálny akciový index MSCI World. Referenčnou hodnotou pre indexový fond v správe KOOPERATIVA DSS bolo ku koncu roka 2024 päť ESG akciových indexov: S&P 500 Scored & Screened Index, BARCLAYS QUANTIC GLOBAL E Index, NASDAQ CTA GLOBAL, CLIMATE TECH Index, NASDAQ GLOBAL ARTIFICIAL INTELLIGENCE and BIG DATA Index, ECPI CIRCULAR ECONOMY LEADERS EQUITY Index.

³⁷ Presúvajú sa sporitelia, ktorí boli v roku 2013 presunutí do dlhopisového garantovaného dôchodkového fondu a do 31. decembra 2022 si stále sporili iba v tomto dôchodkovom fonde. Proces postupného presunu majetku je naplánovaný do konca roka 2025.

Tabuľka 3.7 Porovnanie rozdelenia majetku v dôchodkových fondoch za všetky DSS

Percentuálne podiely rozdelenia majetku v dôchodkových fondoch za všetky DSS				
Dátum	Dlhopisové g.d.f.	Zmiešané n.d.f.	Akciové n.d.f.	Indexové n.d.f.
31.12.2023	45,3 %	1,3 %	7,3 %	46,1%
31.12.2024	28,4 %	1,3 %	7,4 %	62,9%

Zdroj: NBS; výpočet: MPSVR SR

Zhodnotenie dlhopisových garantovaných dôchodkových fondov sa pohybovalo v roku 2024 v intervale od 0,7 % do 3,8 %. Priemerné ročné zhodnotenie dlhopisových garantovaných dôchodkových fondov tak dosiahlo za rok 2024 hodnotu cca **2,2 %**.

Zhodnotenie negarantovaných dôchodkových fondov sa v roku 2024 pohybovalo od úrovne 12,7 % do 26,5 %. Priemerné ročné zhodnotenie všetkých negarantovaných dôchodkových fondov dosiahlo v roku 2024 hodnotu cca **21,9 %**.

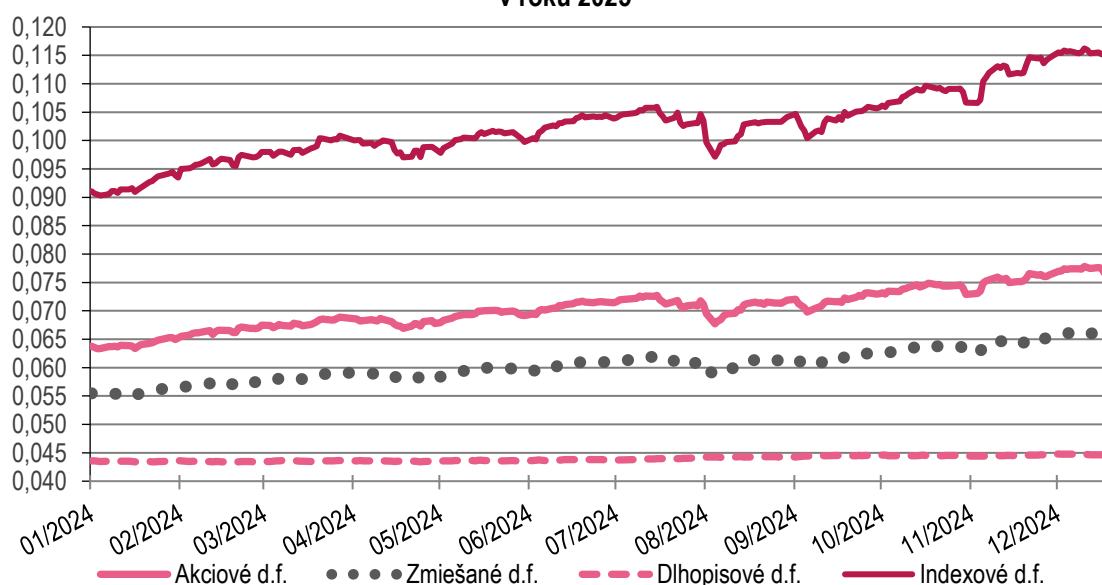
Finančné trhy v roku 2024 zaznamenali výrazný rast, podporený poklesom inflácie a uvoľňovaním menovej politiky. Hlavné centrálné banky, najmä Federálny rezervný systém v USA a Európska centrálna banka, začali znižovať úrokové sadzby po období sprísňovania v rokoch 2022 a 2023, čo vytvorilo priaznivé podmienky pre rast akciových aj dlhopisových trhov. Akciové indexy, ako S&P 500 a Euro Stoxx 50, dosiahli historické maximá vďaka silným firemným ziskom, najmä v technologickom sektore. Dlhopisové trhy profitovali z poklesu úrokových sadzieb, keďže investori očakávali pokračujúce uvoľňovanie menovej politiky. Na komoditných trhoch sa ceny ropy stabilizovali, zatiaľ čo zlato profitovalo z rastúceho dopytu po bezpečných aktívach. Napriek pretrvávajúcemu geopolitickému napätiu a regionálnym konfliktom dosiahli finančné trhy nadpriemerné zhodnotenie, čo sa pozitívne prejavilo aj vo výkonnosti dôchodkových fondov na Slovensku.

Tabuľka 3.8 Ročné zhodnotenie typov dôchodkových fondov

Dôchodkové fondy	Zhodnotenie v roku 2023	Zhodnotenie v roku 2024
Dlhopisové garantované	3,3%	2,2%
Zmiešané negarantované	12,7%	17,5%
Akciové negarantované	12,1%	20,0%
Indexové negarantované	17,4%	25,2%

Zdroj: NBS; výpočet: MPSVR SR

Graf 3.1 Vývoj aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky jednotlivých typov dôchodkových fondov v roku 2025

Zdroj: NBS; výpočet: MPSVR SR

Počet sporiteľov starobného dôchodkového sporenia bol k 31. decembru 2024 viac ako cca 1,9 mil. (tabuľka 3.9). Výrazný nárast počtu sporiteľov bol spôsobený najmä automatickým vstupom prvopoistencov do II. piliera.³⁸ Z pohľadu trhovej štruktúry počtu možno pozorovať dynamický nárast počtu sporiteľov v NN d.s.s., a.s., vďaka čomu sa táto spoločnosť stala najväčším správcom v II. pilieri z pohľadu počtu sporiteľov.

Z celkového počtu 151 tisíc prvopoistencov, ktorí vstúpili na trh práce od mája 2023 do decembra 2024, sa do II. piliera zapojilo 97 477 sporiteľov. Z tohto počtu približne 13 % (13 071 poistencov) uzavrelo zmluvu s DSS dobrovoľne, zatiaľ čo väčšinu, t. j. 84 406 poistencov, pridelená do systému pridelená Sociálna poisťovňa automaticky, na základe zákonom stanoveného mechanizmu. Možnosť nevstúpiť do II. piliera využilo 3 565 poistencov (3,6 %). Ostatným prvopoistencom neuplynula k 31.12.2024 lehota na automatickú účasť v II. pilieri.³⁹

Tabuľka 3.9 Počet sporiteľov v dôchodkových fondoch starobného dôchodkového sporenia k 31.12.2024*

Dôchodková správcovská spoločnosť	Počet sporiteľov	Percentuálny podiel sporiteľov
Allianz - Slovenská d.s.s., a.s.	498 135	25,9%
KOOPERATIVA, d.s.s., a.s.	148 135	7,7%
NN d.s.s., a.s.	499 755	26,0%
UNIQA d.s.s., a.s.	384 774	20,0%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	390 806	20,3%
Spolu	1 921 605	100,0%

Zdroj: Sociálna poisťovňa; výpočet MPSVR SR

* Nezohľadňuje sporiteľov, ktorí boli zaradení do II. piliera prostredníctvom automatického vstupu a zatiaľ im nebola určená dôchodková správcovská spoločnosť.

Z hľadiska vekovej štruktúry sporiteľov⁴⁰ mali v systéme starobného dôchodkového sporenia najväčšie zastúpenie sporitelia vo veku od 31 do 50 rokov. Uvedená skupina predstavuje takmer 57 % z celkového počtu sporiteľov.

Tabuľka 3.10 Rozdelenie sporiteľov podľa veku k 31.12.2024

Veková hranica	Počet sporiteľov	% podiel
do 20	107 171	5,4%
od 21 do 30	348 253	17,7%
od 31 do 40	546 694	27,8%
od 41 do 50	567 419	28,8%
od 51	398 535	20,3%
Spolu	1 968 072	100,0%

Zdroj: Sociálna poisťovňa; výpočet MPSVR SR

Vyplácanie dôchodkov z II. piliera

V roku 2024 požiadalo o dôchodok z II. piliera **23 441 sporiteľov**. Medzi nimi prevažovali predčasní starobní dôchodcovia, ktorí tvorili **viac ako 51 %** všetkých žiadateľov. Zmluvu o výpláte dôchodku z II. piliera uzatvorilo **18 595 sporiteľov**. Prostredníctvom centrálného informačného ponukového systému bolo uzatvorených celkovo **18 885 zmlúv a dohôd** o dôchodku z II. piliera.⁴¹

³⁹ Automatická účasť na starobnom dôchodkovom sporení vzniká pre každú fyzickú osobu, ktorej vznikne prvé dôchodkové poistenie po 1. máji 2023 a ktorá nemá viac ako 40 rokov. Takáto fyzická osoba môže uzatvoriť prvú zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení s ktoroukoľvek DSS do 180 dní odo dňa vzniku jej prvej účasti na starobnom dôchodkovom sporení. Ak tak neurobí, DSS jej určí Sociálna poisťovňa. Z uvedeného vyplýva, že väčšine vstupujúcich na trh práce v roku 2023 bude pridelená DSS až v roku 2024.

⁴⁰ Graf vekovej štruktúry sporiteľov a rozdelenie sporiteľov podľa veku je uvedený v prílohe ku kapitole 3, graf 2.

⁴¹ Platí, že jeden sporiteľ môže dostať vzhľadom na výšku nasporenej sumy viac ponúk dôchodkov od rôznych poskytovateľov. Jeden sporiteľ tak môže dostať šesť ponúk rôznych druhov doživotných dôchodkov od všetkých poisťovní, ktoré ponúkajú dôchodok z II. piliera a zároveň

Prevládajúcou formou výplaty dôchodku z II. piliera bol opätovne **programový výber**, ktorý si zvolilo **14 847 sporiteľov** (približne **79 %** z celkového počtu poberateľov).

Na zakúpenie dôchodkov z II. piliera bola použitá nasporená suma v objeme **viac ako 253 mil. eur**. Z toho na jeden z typov doživotného dôchodku bola použitá suma približne **22 mil. eur** (9 % z celkového objemu). Na dôchodok vyplácaný formou programového výberu bola použitá suma presahujúca **228 mil. eur**, čo predstavuje **viac ako 90 %** z celkovej použitej sumy určenej na zakúpenie dôchodkov z II. piliera.

Vysoký počet sporiteľov, ktorí si v roku 2024 zvolili programový výber v jednej splátke, bol ovplyvnený vysokou valorizáciou novopriznaných dôchodkov o **14,5 %**. V dôsledku toho väčšina novopriznaných dôchodkov prevýšila referenčnú sumu, ktorá odrážala priemernú výšku vyplácaných dôchodkov k **30. novembru 2023**.

Zmluvu o poistení dôchodku zo systému starobného dôchodkového sporenia v roku 2024 bolo možné uzatvoriť v 2 poisťovniach:

- Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.,
- Generali poisťovňa, a.s.

Tabuľka 3.11 Počet uzatvorených zmlúv a dohôd na dôchodok z II. piliera v roku 2024

	Počet	Priemerná suma v eur	Použitá nasporená suma v eur
Doživotný dôchodok	2 347	23,8	17 412 655
Doživotný dôchodok s jednoročným pozostalostným krytím	177	23,3	1 341 545
Doživotný dôchodok s dvojročným pozostalostným krytím	411	23,4	3 249 223
Doživotný dôchodok so zvyšovaním	10	19,0	76 776
Doživotný dôchodok so zvyšovaním a jednoročným pozostalostným krytím	7	24,8	73 055
Doživotný dôchodok so zvyšovaním a dvojročným pozostalostným krytím	13	21,5	129 064
Dôchodok vyplácaný programovým výberom	14 847	15 344,8	228 602 625
Dôchodok vyplácaný programovým výberom maximálne vo výške mediánu	1 073	14,9	2 841 099
Spolu	18 885	n/a	253 726 042

Zdroj: Sociálna poisťovňa; výpočet MPSVR SR, stav k 31.12.2024

môže získať ponuky na výplatu dôchodku formou programového výberu od všetkých DSS (dočasný dôchodok neponúka žiadna z poisťovní). Ponukový list je záväzný 30 dní, pričom po tejto lehote je možné opätovne požiadať o dôchodok.

3.2.2 Doplnkové dôchodkové sporenie

Doplnkové dôchodkové sporenie (tzv. III. pilier) je dobrovoľnou formou dôchodkového sporenia, v ktorom sú finančné prostriedky účastníkov spravované DDS.

Účelom doplnkového dôchodkového sporenia je umožniť účastníkovi doplnkového dôchodkového sporenia (ďalej len „účastník“) získať doplnkový dôchodkový príjem v starobe a doplnkový dôchodkový príjem v prípade skončenia výkonu prác, ktoré sú zaradené na základe rozhodnutia orgánu na ochranu zdravia do kategórie 3 alebo 4 alebo do skončenia výkonu prác zamestnanca, ktorým je tanečný umelec alebo hudobný umelec, ktorý vykonáva profesiu hráča na dychový nástroj.

Účastníkom je zamestnanec, ktorý uzatvoril zmluvu o doplnkovom dôchodkovom sporení s DDS alebo iná fyzická osoba, ktorá ku dňu uzatvorenia účastníckej zmluvy dovŕšila najmenej 18 rokov veku.

Zamestnanec, ktorý vykonáva práce zaradené na základe rozhodnutia orgánu na ochranu zdravia do kategórie 3 alebo 4 a zamestnanec, ktorý vykonáva práce tanečného umelca alebo hráča na dychový nástroj, sú povinní uzatvoriť účastnícku zmluvu a ich zamestnávateľa sú povinní uzatvoriť zamestnávateľskú zmluvu, a to do 30 dní od začatia výkonu týchto prác. Výška príspevku zamestnávateľa je vo výške minimálne 2 % vymeriavacieho základu.

Prostredníctvom doplnkového dôchodkového sporenia sa zhromažďujú príspevky účastníka a zamestnávateľa. Výsledná suma dávky doplnkového dôchodkového sporenia závisí od výšky finančných prostriedkov, ktoré účastník a jeho zamestnávateľ počas celého obdobia sporenia do DDS odvedli a od miery ich zhodnotenia.

Z doplnkového dôchodkového sporenia sa po splnení podmienok ustanovených zákonom vyplácajú tieto dávky doplnkového dôchodkového sporenia:

- doplnkový starobný dôchodok, a to vo forme
 - doživotného doplnkového starobného dôchodku,
 - dočasného doplnkového starobného dôchodku,
- doplnkový výsluhový dôchodok, a to vo forme
 - doživotného doplnkového výsluhového dôchodku,
 - dočasného doplnkového výsluhového dôchodku,
- jednorazové vyrovnanie,
- predčasný výber.

Účastníci, ktorí uzatvorili účastnícku zmluvu pred 1. januárom 2014 a s príslušnou DDS si nedohodli zmenu účastníckej zmluvy, ktorej obsahom by bolo upustenie od dávkového plánu, majú naďalej účastnícku zmluvu s dávkovými plánmi, v ktorých sú špeciálne upravené podmienky poberania dávok. Ostáva teda pre nich zachovaná aj možnosť vyplatenia dávky odstupné, avšak takíto účastníci nemajú nárok na novú dávku predčasný výber. Rovnako si nemôžu uplatniť výhodu v podobe zníženia základu dane o sumu nimi zaplatených príspevkov, a to v úhrne najviac do výšky 180 eur ročne.

V roku 2024 pokračovalo znižovanie maximálnej percentuálnej sadzby za správu príspevkového doplnkového dôchodkového fondu, ktoré sa začalo už v roku 2023. Po znížení z 1,2 % v roku 2022 na 1,15 % v roku 2023 klesla sadzba v roku 2024 na 1,05 %. Posledné plánované zníženie na 1 % začne platiť v roku 2025.

K 31. decembru 2024 pôsobili na trhu doplnkového dôchodkového sporenia 4 DDS, a to:

- Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.,
- NN Tatry – Sympatia d.d.s., a.s.,
- Stabilita, d.d.s., a. s.,
- UNIQA, d.d.s., a.s.

Počet účastníkov III. piliera s majetkom v príspevkovom dôchodkovom fonde prevýšil k 31. decembru 2024 hranicu 1 mil.. Išlo o nárast oproti koncu roka 2023 o viac ako 4 %. Medziročne nenastalo výrazné prerozdelenie účastníkov medzi jednotlivými DDS.

Tabuľka 3.12 Počet účastníkov v sporiacej fáze k 31.12.2023 a k 31.12.2024

Spoločnosť	2023		2024	
	Počet účastníkov v sporiacej fáze	% podiel účastníkov	Počet účastníkov v sporiacej fáze	% podiel účastníkov
DDS Tatra banky, a.s.	302 646	30,6%	327 022	31,7%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	430 728	43,5%	452 865	43,9%
Stabilita, d.d.s., a.s.	127 926	12,9%	127 931	12,4%
UNIQA d.d.s., a.s.	129 237	13,0%	124 381	12,1%
Spolu	990 537	100,00%	1 032 199	100,0%

Zdroj: Asociácia doplnkových dôchodkových spoločností; výpočet MPSVR SR

Celkový objem vyplatených dávok dosiahol v roku 2024 hodnotu cca 199 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2023 nárast o viac ako 31 %. Medziročne vzrástol objem všetkých druhov vyplatených doplnkových dôchodkových dávok s výnimkou odstupného. Najvyšší objem vyplatených dávok je už dlhodobo v podobe dočasného doplnkového dôchodku vyplácaného po dobu 5 rokov a jednorazového vyrovnania⁴².

Tabuľka 3.13 Prehľad dávok z doplnkového dôchodkového sporenia k 31.12.2023 a k 31.12.2024

Druh dávky	2023		2024	
	Suma dávok (mil. €)	Priemerná výška dávky v €	Suma dávok (mil. €)	Priemerná výška dávky v €
Doplnkový starobný dôchodok*	63,7	224	84,7	251
Doplnkový výsluhový dôchodok*	1,0	778	1,6	974
Odstupné	13,6	4 331	10,4	4 728
Predčasný výber	9,4	3 334	20,4	3 358
Jednorazové vyrovnanie	63,4	3 438	82,1	3 396

* priemerná mesačná výška dávky

Zdroj: Asociácia doplnkových dôchodkových spoločností; výpočet MPSVR SR

Čistá hodnota spravovaného majetku v doplnkových dôchodkových fondoch v porovnaní s rokom 2023 vzrástla o viac ako 17 % na cca 4,1 mld. eur.

Nadalej platí, že jedným z dôvodov atraktivity účasti na doplnkovom dôchodkovom sporení je participácia zamestnávateľov na doplnkovom dôchodkovom sporení ich zamestnancov. V roku 2024 dosiahla kumulatívna hodnota príspevkov zamestnávateľa do III. piliera úroveň cca 299 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2023 nárast o cca 10 %. Kumulatívna hodnota účastníckych príspevkov dosiahla v roku 2024 úroveň cca 203 mil. eur, teda medziročne o cca 9 % viac.

Priemerný mesačný príspevok zamestnávateľa vzrástol v porovnaní s rokom 2023 z cca 37,3 eura na približne 40 eur v roku 2024. Priemerný mesačný príspevok účastníkov bol v roku 2023 vo výške cca 22,9 eura a v roku 2024 stúpol na úroveň cca 24 eur.

Doplnkové dôchodkové fondy v III. pilieri, podobne ako ostatné finančné nástroje zaznamenali v roku 2024 nadpriemerné hodnoty zhodnotenia. Konkrétne v príspevkových doplnkových dôchodkových fondov sa zhodnotenie pohybovalo v intervale od 3,9 % do 20,8 %. Priemerné zhodnotenie výplatných fondov bolo na úrovni 3,7 %.

⁴² Účastník má nárok na jednorazové vyrovnanie, ak suma zodpovedajúca aktuálnej hodnote jeho osobného účtu je nižšia ako dvojnásobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej ŠÚ SR za predchádzajúci kalendárny rok (v roku 2024 suma 2 860 eur). Ak účastník požiada o jednorazové vyrovnanie súčasne so žiadosťou o vyplácanie dočasného doplnkového starobného dôchodku, jednorazové vyrovnanie sa vypláti najviac v sume zodpovedajúcej 25 % aktuálnej hodnoty osobného účtu účastníka ku dňu predchádzajúcemu dňu jej vyplatenia. Jednorazové vyrovnanie sa vypláti aj v prípade smrti účastníka, poberateľa dočasného doplnkového starobného dôchodku alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku oprávnenej osobe určenej v účastníckej zmluve v sume zodpovedajúcej 100 % aktuálnej hodnoty osobného účtu účastníka.

Tabuľka 3.14 Prehľad údajov o výške a zhodnotení majetku v doplnkových dôchodkových fondoch k 31. decembru 2024

Spoločnosť	Majetok v príspevkových doplnkových dôchodkových fondoch (mil. €)	Majetok vo výplatných doplnkových dôchodkových fondoch (mil. €)	Majetok spolu (mil. €)	Ročné zhodnotenie doplnkových dôchodkových fondov ⁴³
DDS Tatra banky, a.s.	1 264,1	58,1	1 322,1	7,8%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	1 591,6	65,2	1 656,7	9,9%
Stabilita, d.d.s., a.s.	483,0	46,7	529,7	10,4%
UNIQA d.d.s., a.s.	619,5	21,3	640,7	10,7%
Spolu	3 958,1	191,2	4 149,3	9,6%

Zdroj: NBS, výpočet: MPSVR SR

3.2.3 Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt je dobrovoľné sporenie jednotlivca na dôchodok prostredníctvom využitia dlhodobých sporiacich a investičných produktov iných ako doplnkové dôchodkové sporenie.

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt môžu poskytovať doplnkové dôchodkové spoločnosti, poisťovne, banky, správcovské spoločnosti, ale aj obchodníci s cennými papiermi, pričom poskytovateľ celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu musí byť zapísaný v centrálnom verejnom registri, ktorý vedie Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA).

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt je atraktívny najmä z dôvodu jeho prenositeľnosti v rámci krajín Európskej únie. Ďalšími z jeho výhod sú:

- jednoduchosť (pri základnom produkte je vopred presne určená investičná stratégia)
- cenová dostupnosť (nastavené hranice na maximálne náklady spojené s týmto produktom)
- transparentnosť (stanovené pravidlá na informovanie sporiteľa ako pred uzatvorením zmluvy o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte, tak aj počas trvania sporenia o všetkých dôležitých stránkach sporenia a to jasne, stručne a zrozumiteľne)
- bezpečnosť
- udržateľnosť investícií.

Sporiteľom sa môže stať každá plnoletá osoba. Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt nie je viazaný na zdaniteľný príjem (pracovný pomer alebo samostatnú zárobkovú činnosť), to znamená, že sporiteľom v takomto dôchodkovom sporení môže byť aj nezamestnaná osoba, osoba na materskej, resp. rodičovskej dovolenke či študent, ak sú schopní prispievať si na svoj budúci dôchodkový príjem. Výška príspevku nie je obmedzená.

Z celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu je možné poberať tieto dávky:

- dôchodok
- programový výber
- jednorazové vyrovnanie
- predčasný výber.

V súlade so záväzkom SR podporovať dobrovoľné sporenie na dôchodok, ktorý je deklarovaný priamo v Čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v kontexte Odporúčania Komisie z 29. 6. 2017, týkajúceho sa daňového zaobchádzania s osobnými dôchodkovými produktmi, sa na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt

⁴³ Ročné zhodnotenie doplnkových dôchodkových fondov je priemerom ročného zhodnotenia fondov príslušnej doplnkovej dôchodkovej spoločnosti vážený podielom čistej hodnoty majetku príslušného fondu na čistej hodnote majetku vo všetkých fondoch danej doplnkovej dôchodkovej spoločnosti. Podrobnejšie informácie zhodnotenia podľa jednotlivých DDS sú uvedené v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 12.

uplatňuje rovnaký daňový režim ako na príspevky účastníkov doplnkového dôchodkového sporenia a dávky z doplnkového dôchodkového sporenia.

K 31. decembru 2024 bol jediným registrovaným poskytovateľom celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu slovenský obchodník s cennými papiermi, spoločnosť Finax, o.c.p., a.s..

3.3 Štátna sociálna podpora

Podpora štátu rodinám sa uskutočňuje predovšetkým prostredníctvom systému štátnych sociálnych dávok, predstavujúcich súbor peňažných plnení, ktorými sa štát podieľa na zvládnutí viacerých životných situácií, najmä u rodín s nezaopatrenými deťmi. Prostredníctvom štátnych sociálnych dávok štát prispieva na krytie nákladov na výživu a iné osobné potreby detí a tiež nákladov, spojených s ďalšími sociálnymi udalosťami. V rámci kapitoly sú uvedené aj opatrenia, ktoré boli prijaté s cieľom zmierniť dôsledky rastu inflácie, a to poskytovaním inflačnej pomoci pre rodiny s deťmi.

Systém štátnej sociálnej podpory pozostával v roku 2024 z nasledujúcich jednorazových a opakovaných dávok:

- prídavok na dieťa,
- príplatok k prídavku na dieťa,
- rodičovský príspevok,
- príspevok na starostlivosť o dieťa,
- príspevok pri narodení dieťaťa,
- príspevok na viac súčasne narodených detí,
- príspevok na pohreb,
- náhradné výživné.

3.3.1 Prídavok na dieťa

Z hľadiska počtu poberateľov je prídavok na dieťa najrozsiahlejšou dávkou štátnej sociálnej podpory. Na prídavok na dieťa má nárok rodič dieťaťa, ako aj fyzická osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti, ale aj plnoleté nezaopatrované dieťa.

Prídavok na dieťa sa v roku 2024 poskytoval vo výške 60 eur.

Tabuľka 3.15 Prídavok na dieťa

Rok	Priemerný mesačný počet poberateľov prídavku na dieťa	Priemerný mesačný počet nezaopatrených detí
2023	661 702	1 117 400
2024	662 049	1 120 818

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 bol priemerný mesačný počet poberateľov prídavku na dieťa 662 049 poberateľov na 1 120 818 nezaopatrených detí. Priemerný mesačný počet poberateľov sa medziročne zvýšil o 347 poberateľov a priemerný mesačný počet nezaopatrených detí sa medziročne zvýšil o 3 418 detí. Priemerný mesačný počet poberateľov sa v relatívnom vyjadrení zvýšil medziročne o 0,05 %, priemerný mesačný počet detí sa medziročne zvýšil o 0,31 %.

Najvyšší počet poberateľov bol v roku 2024 dosiahnutý v Prešovskom, Košickom a Bratislavskom kraji (čo súvisí aj s celkovým počtom obyvateľov jednotlivých krajov), rovnako tak aj počet detí a nadväzne aj najvyššie čerpané finančné prostriedky. Najnižší počet detí bol v roku 2024 v Trenčianskom a Trnavskom kraji. Najpočetnejšou skupinou už tradične boli poberatelia, ktorým sa poskytoval prídavok na jedno nezaopatrené dieťa a ktorí tvorili takmer 50 % z celkového počtu poberateľov. Celkovo sa štruktúra poberateľov medziročne zmenila len veľmi mierne, a to v neprospech poberateľov s jedným dieťaťom.

Tabuľka 3.16 Poberatelia, ktorým sa poskytoval prídavok na dieťa podľa počtu detí

rok/počet	2023*	2024
na jedno dieťa	324 525 49 %	324 013 48,9 %
na dve deti	258 394 38,9 %	259 101 39,1 %
na tri deti	58 648 8,8 %	58 842 8,9 %
na štyri a viac detí	21 228 3,2 %	21 308 3,2 %

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, * údaje za rok 2023 boli revidované

Jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa je adresná priama finančná podpora štátu rodičom detí, ktoré nastúpia do prvého ročníka základnej školy. Suma prídavku na dieťa sa zvýši za ten kalendárny mesiac, v ktorom nezaopatrené dieťa oprávnenej osoby prvýkrát nastúpilo do prvého ročníka základnej školy. Jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa, ktoré je viazané na nástup dieťaťa do školy, predstavovalo v roku 2024 sumu 110 eur. V roku 2024 sa jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa vyplátilo 55 622 rodičom na 56 526 detí, čo je oproti roku 2023 o 760 rodičov a o 718 detí menej.

Suma vyplatená na prídavok na dieťa, jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa v roku 2024 predstavovala 789 552 352 eur, čo predstavuje oproti roku 2023 nárast o 2 994 457 eur.⁴⁴

3.3.2 Príplatok k prídavku na dieťa

Príplatok k prídavku na dieťa sa poskytuje vo výške 30 eur oprávneným osobám, ktoré poberajú starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok pri percentuálnom poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % alebo výsluhový dôchodok po dovŕšení veku na nárok na starobný dôchodok, peňažný príspevok na opatrovanie, ak nevykonávajú zárobkovú činnosť a nebol im priznaný daňový bonus.

Za oprávnenú osobu na uplatnenie nároku na príplatok k prídavku na dieťa sa považuje rodič dieťaťa alebo osoba, ktorej bolo nezaopatrené dieťa zverené do náhradnej starostlivosti.

Zákon ustanovuje, že príplatok k prídavku na dieťa je možné oprávnenej osobe poskytnúť len v prípade, ak sa na nezaopatrené dieťa, na ktoré sa oprávnenej osobe poskytuje prídavok na dieťa, neprizná daňový bonus podľa § 33 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Priemerný mesačný počet poberateľov príplatku k prídavku na dieťa bol 1 944, čo je oproti roku 2023 nárast priemerne mesačne o 115 poberateľov (t. j. o 6,3 %). Priemerný mesačný počet detí, na ktoré bol poberaný príplatok, medziročne vzrástol o 187 detí na 2 719 (t. j. o 7,4 %).

3.3.3 Rodičovský príspevok

Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa:

- do troch rokov veku alebo
- do šesť rokov veku v prípade splnenia zákonných podmienok.

Oprávnenu osobou je rodič dieťaťa, ale aj manžel rodiča dieťaťa, ak majú spoločnú domácnosť, alebo iná fyzická osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti (tejto osobe príspevok patrí tri roky od právoplatnosti rozhodnutia súdu, maximálne do šiestich rokov veku dieťaťa).

Na rodičovský príspevok má nárok oprávnená osoba, ak zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa (osobne alebo inou plnoletou fyzickou alebo právnickou osobou), teda rodičom je umožnené v období poberania rodičovského príspevku vykonávať zárobkovú činnosť akoukoľvek formou, pričom výška príjmu z tejto činnosti ani doba vykonávania práce neovplyvňuje nárok na rodičovský príspevok ani jeho výšku. Rodičia v čase vykonávania zárobkovej činnosti môžu zabezpečiť starostlivosť o svoje dieťa buď druhým rodičom, starým rodičom

⁴⁴ údaje z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

alebo inou plnoletou fyzickou osobou alebo umiestnením dieťaťa v súkromnom, cirkevnom či štátnom zariadení, vrátane materských škôl.

Za dieťa, na ktoré možno uplatniť nárok na rodičovský príspevok, sa považuje dieťa do troch rokov veku alebo dieťa do šiestich rokov veku, ak má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav. Nárok vzniká aj na dieťa do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, a to najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe.

Rodičovský príspevok bolo možné poberať aj na dieťa do šiestich rokov veku, najdlhšie do začiatku školského roka, v ktorom začne plniť povinné predprimárne vzdelávanie, pokiaľ malo právo na prijatie do materskej školy a na základe jeho žiadosti nebolo prijaté. V roku 2024 sa takýto rodičovský príspevok poskytoval priemerne mesačne 1 293 poberateľom. Z tohto počtu sa poskytoval vo vyššej sume pre 847 poberateľov priemerne mesačne a v nižšej sume pre 445 poberateľov priemerne mesačne.

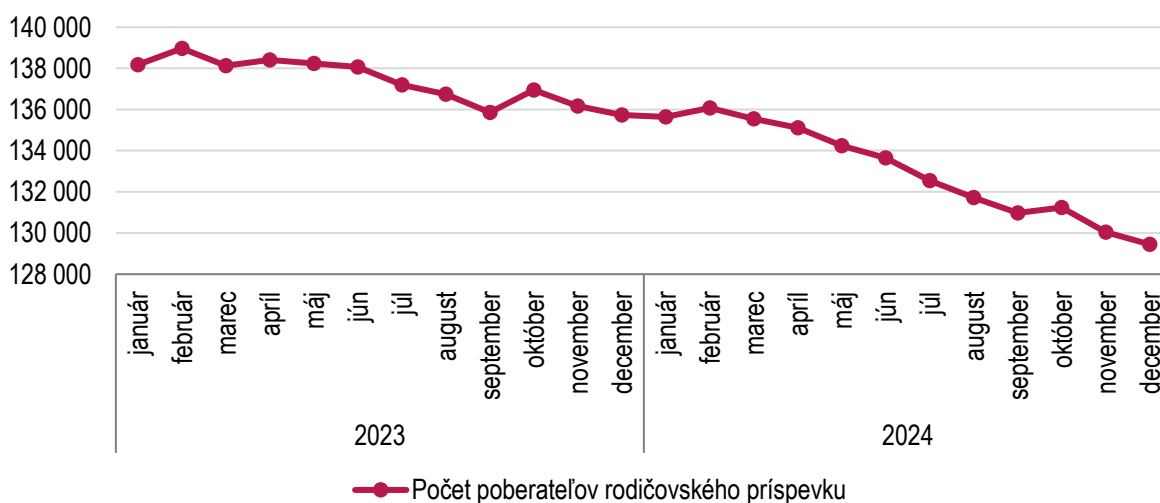
S účinnosťou od 1. augusta 2023 sa sumy rodičovského príspevku zákonom č. 210/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, zvýšili na 345,20 eura a na 473,30 eura rodičom, ktorým sa pred vznikom nároku na rodičovský príspevok vyplácalo materské z dôvodu starostlivosti o toto dieťa. Rovnaké sumy rodičovského príspevku boli platné aj v roku 2024.

V prípade, ak sa rodičom narodia súčasne dve a viac detí, rodičovský príspevok sa zvyšuje o 25 % na každé ďalšie dieťa, ktoré sa narodilo súčasne.

Ak staršie dieťa v starostlivosti rodiča zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky, t. j. v mesiaci vymešká viac ako 15 neospravedlnených vyučovacích hodín najmenej tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace, suma rodičovského príspevku sa znižuje na 50 %. Znížený rodičovský príspevok sa vypláca rodičovi počas troch kalendárnych mesiacov.

Vývoj počtu poberateľov rodičovského príspevku v SR v priebehu rokov 2023 a 2024 uvádza nasledujúci graf.

Graf 3.2 Počet poberateľov rodičovského príspevku

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 bol štandardný rodičovský príspevok poskytnutý priemerne 133 019 poberateľom mesačne, čo je oproti roku 2023 pokles v priemernom mesačnom počte o 4 365 poberateľov. Z celkového počtu poberateľov tvorilo priemerne mesačne 87 903 poberateľov s vyšším rodičovským príspevkom a 44 848 poberateľov s nižším príspevkom.

V roku 2024 bolo na rodičovský príspevok vyplatených spolu 701 038 801 eur (medziročný nárast o 41 971 624 eur, t. j. o 6,4 %).⁴⁵

⁴⁵ údaje z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

3.3.4 Príspevok na starostlivosť o dieťa

Poskytovaním príspevku na starostlivosť o dieťa štát prispieva rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti, na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa.

Príspevok na starostlivosť o dieťa sa poskytuje podľa zákona č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do troch rokov veku dieťaťa alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, ak je v čase výkonu pracovnej činnosti alebo počas denného štúdia zabezpečená starostlivosť o dieťa inou fyzickou osobou alebo právnickou osobou, napr. umiestnením dieťaťa v zariadení (detské jasle, materská škola).

S účinnosťou od 30. marca 2022 sa Nariadením vlády SR č. 93/2022 o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny upravilo poskytovanie príspevku na starostlivosť o dieťa tak, aby bol prístupný aj osobám, ktorým bolo poskytnuté dočasné útočisko alebo osobám, ktoré v súvislosti s krízovou situáciou požiadali o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany a poskytovanie dočasného útočiska im z toho dôvodu zaniklo a zamestnali sa. V roku 2024 bol priemerný mesačný počet takýchto osôb 9 na 9 detí.

S účinnosťou od júna 2022 vstúpil do platnosti zákon č. 199/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v sociálnej oblasti v súvislosti so situáciou na Ukrajine. Týmto zákonom sa upravilo poskytovanie príspevku na starostlivosť o dieťa pre novú formu poskytovania starostlivosti v tzv. detských skupinách. Výška príspevku sa stanovuje na sumu 160 eur pre túto formu starostlivosti.

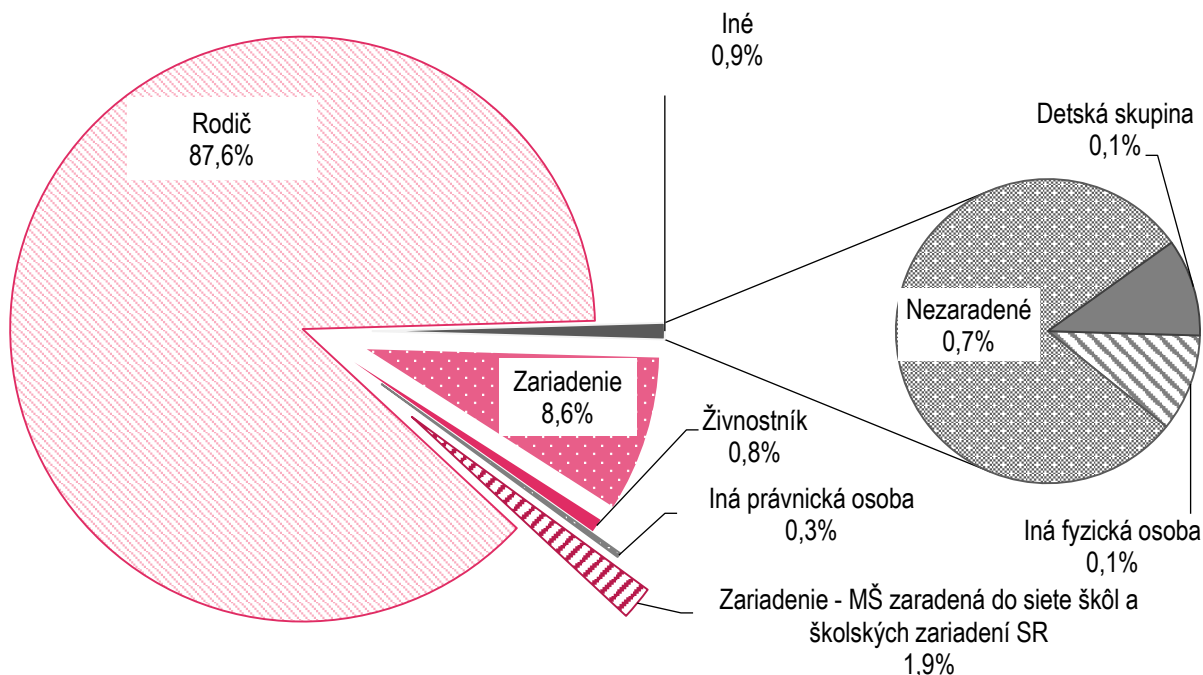
Mesačná výška príspevku na starostlivosť sa líši podľa typu poskytovateľa:

- maximálne je 280 eur, ak starostlivosť zabezpečuje napr. súkromné zariadenie, fyzická osoba na základe živnosti, občianske združenie a iné,
- maximálne v sume 160 eur, ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje poskytovateľ formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine,
- maximálne 80 eur, ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje materská škola zaradená do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky zriadená obcou alebo orgánom miestnej štátnej správy,
- 41,10 eura mesačne, ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje fyzická osoba bez živnostenského oprávnenia (napr. príbuzný rodiča dieťaťa).

Výšku príspevku na starostlivosť o dieťa môže vláda SR upraviť k 1. januáru kalendárneho roka nariadením.

Rozdelenie poberateľov podľa jednotlivých typov poskytovateľov starostlivosti uvádza graf 3.3.

Graf 3.3 Prehľad počtu poberateľov príspevku na starostlivosť o dieťa podľa poskytovateľa starostlivosti

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 bol príspevok na starostlivosť o dieťa poskytnutý priemerne mesačne 265 poberateľom (pokles priemerne o 20 poberateľov mesačne oproti roku 2023) na 269 detí (pokles priemerne mesačne o 37 detí mesačne oproti roku 2023) a spolu naň bolo vyplatených 287 460 eur.

Vplyv na rapídne zníženie počtu poberateľov mala úprava podmienok poskytovania rodičovského príspevku a jeho výšky, kde výška rodičovského príspevku je vyššia ako výška príspevku na starostlivosť o dieťa. Vzhľadom na to, že príspevok na starostlivosť o dieťa je viazaný na zárobkovú činnosť rodiča, v jeho využívaní pretrvávajú aj značné regionálne rozdiely.

3.3.5 Príspevok pri narodení dieťaťa

Príspevok pri narodení dieťaťa je *jednorazová* dávka štátnej sociálnej podpory, legislatívne upravená zákonom č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí v znení neskorších predpisov, účinným od 1.1.2014. Dávkou štát prispieva rodičom na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca.

Výška príspevku závisí od poradia pôrodu – pri prvom až štvrtom pôrode sa vypláca suma 829,86 eura a pri piatom a ďalšom 151,37 eura. Ak sa súčasne narodili dve alebo viac detí, suma príspevku pri narodení dieťaťa sa zvyšuje o 75,69 eura na každé dieťa.

Žiadateľom o príspevok je matka, ktorá dieťa porodila, v zákonom ustanovených prípadoch otec dieťaťa. Medzi podmienky nároku okrem narodenia dieťaťa patria medzi inými aj súčasne splnený trvalý pobyt a bydlisko žiadateľa na území SR, absolvovanie pravidelných mesačných preventívnych lekárskech prehliadok od štvrtého mesiaca tehotenstva do pôrodu a uzatvorenie dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dieťa.

Príspevok pri narodení dieťaťa sa od apríla 2022 poskytuje oprávnenej osobe (rodičovi) automaticky. Znamená to, že o príspevok pri narodení dieťaťa nemusí rodič žiadať, v prípade splnenia podmienok nároku v zmysle zákona o príspevku pri narodení dieťaťa a obdržania všetkých potrebných informácií z dostupných informačných systémov, je tento príspevok vyplatený automaticky.

Tabuľka 3.17 Príspevok pri narodení dieťaťa v roku 2023 a 2024

Rok	Počet poberateľov príspevku pri narodení dieťaťa		Počet poberateľov zvýšeného príspevku
	spolu	z toho vo vyššej sume	
2023 *	45 420	43 589	535
2024	43 994	42 887	496

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, * údaje za rok 2023 boli revidované

V roku 2024 bol príspevok pri narodení dieťaťa poskytnutý 43 994 poberateľom na 44 501 detí (z toho vo vyššej sume 42 887 poberateľom na 43 370 detí), čo je o 1 426 poberateľov a 1 451 detí menej ako v roku 2023. Finančné prostriedky vyplatené na príspevok pri narodení dieťaťa a zvýšený príspevok pri narodení dieťaťa dosiahli sumu 36 271 361 eur, čo je o 748 263 eur menej ako v roku 2023 (pokles o 2 %)⁴⁶.

3.3.6 Príspevok na viac súčasne narodených detí

Príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá, je dávka štátnej sociálnej podpory, ktorou štát prispieva raz za rok rodičom alebo oprávneným osobám na zvýšené výdavky spojené so starostlivosťou o súčasne narodené 3 alebo viac detí alebo o opakovane narodené dvojčatá alebo viac detí súčasne v priebehu dvoch rokov vo výške 110,36 eura na každé dieťa. Najmenej tri z detí však musia byť vo veku najviac 15 rokov, pritom sa sleduje veková hranica detí, ktoré sa narodili prvé v poradí.

V roku 2024 príspevok poberalo 89 poberateľov na 277 detí (medziročne sa počet poberateľov znížil o 10 a počet detí sa znížil o 31). Spolu bolo na príspevok vynaložených 30 570 eur.

3.3.7 Príspevok na pohreb

Príspevok na pohreb je s účinnosťou od 1. januára 1999 *jednorazová* dávka štátnej sociálnej podpory, legislatívne upravená zákonom č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov. Uvedenou dávkou štát finančne prispieva fyzickej osobe, ktorá zabezpečila pohreb na úhradu výdavkov spojených so zabezpečením pohrebu zomrelého.

V roku 2024 ostala výška príspevku na pohreb nezmenená, a to 79,67 eura. Príspevok bol v roku 2024 vyplatený spolu za 48 995 zosnulých, čo je o 236 zosnulých (t. j. o 0,5 %) menej ako v roku 2023.

Finančné prostriedky vyplatené na tento príspevok dosiahli sumu 3 905 163 eur (medziročný pokles o 19 541 eur, t. j. o 0,5 %)⁴⁷. Počet poberateľov príspevku je ovplyvnený len demografickým ukazovateľom – úmrtnosťou obyvateľov, ktorí majú na území Slovenskej republiky trvalý alebo prechodný pobyt.

3.3.8 Náhradné výživné

Náhradné výživné je poskytované na zabezpečenie výživy oprávnenej osoby v prípade, ak si vyživovaciu povinnosť neplní povinná osoba, ktorou je rodič dieťaťa alebo iná fyzická osoba povinná platiť výživné dieťaťu, alebo ak dieťaťu nevznikol nárok na sirotsky dôchodok, alebo výška sirotského dôchodku je nižšia ako minimálne výživné.

Náhradné výživné sa poskytuje vo výške neplateného výživného alebo vo výške minimálneho výživného v prípade, ak dieťaťu nevznikol nárok na sirotsky dôchodok, resp. vo výške rozdielu medzi minimálnym výživným a sirotským dôchodkom, a to bez ohľadu na príjem oprávnenej osoby. Rovnako nárok na náhradné výživné majú aj deti zverené do náhradnej starostlivosti, ktorým súd určil poukazovanie výživného pre dieťa na účet úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pričom toto výživné sa na účely poskytovania opakovaného príspevku dieťaťu považuje za príjem.

⁴⁶ údaje o finančných prostriedkoch sú z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

⁴⁷ údaje z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V roku 2024 bolo náhradné výživné pre deti v náhradnej starostlivosti poskytované priemerne mesačne 6 822 poberateľom na 6 822 detí.

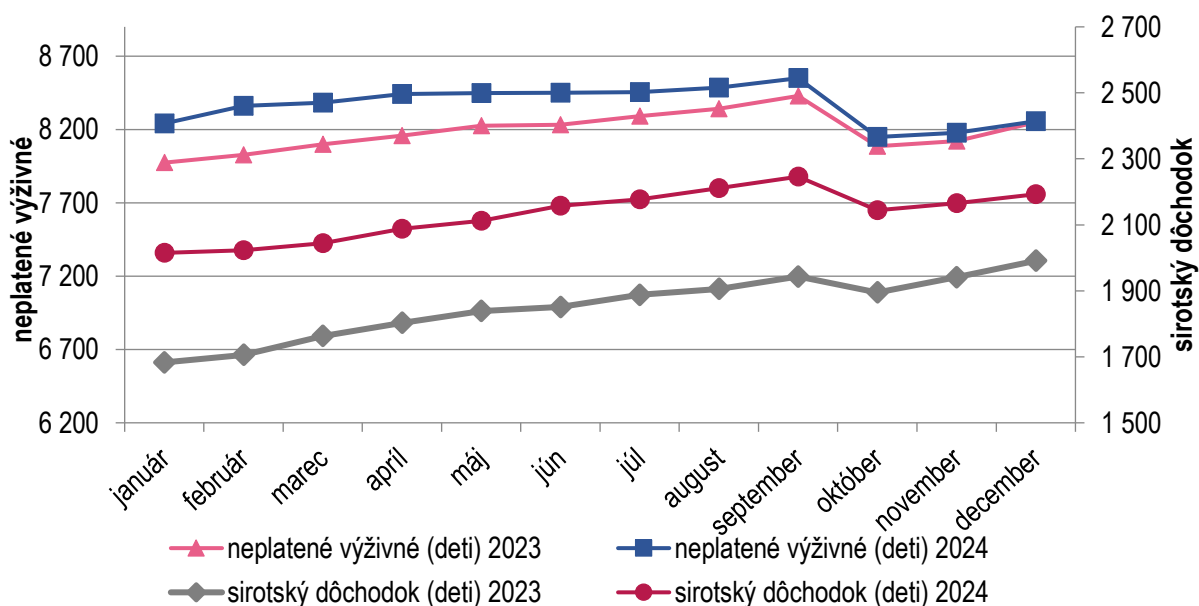
V roku 2024 bolo evidovaných v priemere mesačne 6 540 poberateľov náhradného výživného za neplatené výživné na 8 367 detí, čo predstavuje oproti roku 2023 nárast o 675 poberateľov, resp. 180 detí.

Priemerný mesačný počet poberateľov náhradného výživného – sirotského v roku 2024 bol 1 583 poberateľov na 2 131 detí, čo je oproti roku 2023 nárast o 425 poberateľov (o 280 detí viac).

V roku 2024 vznikli pohľadávky z náhradného výživného, evidované na úradoch PSVR SR v zmysle zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom v platnom znení, a to v počte 7 811 pohľadávok vo výške 1 352 306 eur, z toho bolo vymôžených 82,6 %, t. j. 1 117 326,39 eura.

Na výplatu náhradného výživného boli v roku 2024 vynaložené finančné prostriedky v sume 16 247 461 eur (medziročný nárast o 1 944 136 eur)⁴⁸.

Graf 3.4 Vývoj počtu poberateľov (detí) náhradného výživného v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

⁴⁸ údaje z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

3.4 Sociálna pomoc

Nasledujúca kapitola obsahuje prehľad o poskytovaní sociálnej pomoci prostredníctvom pomoci v hmotnej núdzi, sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, sociálnych služieb a pod., ako aj výdavkov vynaložených na ich zabezpečenie v rámci rozpočtovej kapitoly MPSVR SR (viď príloha ku kapitole 3, tabuľka 50). V rámci kapitoly sú premietnuté aj opatrenia prijaté v súvislosti s prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky, ktorý je spôsobený ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny, ako aj v dôsledku rastu inflácie.

Vplyv na vývoj situácie v rámci systému sociálnej pomoci pozostávajúcej z vyššie uvedených oblastí, ale aj štátnych sociálnych dávok, má aj úprava súm životného minima v zmysle zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K 1. júlu 2024 ministerstvo na základe údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky zvýšilo sumy životného minima koeficientom rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností o 1,9 %, t. j. pre prvú plnoletú fyzickú osobu na 273,99 eura mesačne, pre druhú plnoletú fyzickú osobu na 191,14 eura a pre nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené nepľnoleté dieťa na 125,11 eura.

3.4.1 Pomoc v hmotnej núdzi

S účinnosťou od 1. januára 2014 je pomoc v hmotnej núdzi upravená zákonom č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon vychádza z filozofie motivácie a aktívnej účasti členov domácností na riešení svojej nepriaznivej sociálnej situácie. Cieľom zákona je zabezpečiť adresnosť, zásluhovosť, ako aj ochranu tých, ktorí si vlastným pričinením nemôžu alebo nevedia zabezpečiť alebo zvýšiť príjem vlastnou prácou, pričom sa vychádza z ústavnej garancie zabezpečenia základných životných podmienok. Paralelným cieľom je aj motivovať dlhodobo nezamestnané osoby, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, uplatniť sa na trhu práce, resp. zamestnať sa aj za nižšiu mzdu. Predmetom zákona je poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi a jednorazovej dávky.

Pomoc v hmotnej núdzi je *dávka v hmotnej núdzi* (stanovená na šiestich úrovniach), *ochranný príspevok*, *aktívny príspevok*, *príspevok na nezaopatrené dieťa* a *príspevok na bývanie*. Výška pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi sumou nárokov a príjmov jednotlivých členov domácností a poskytuje sa v jednej sume, pričom podmienky poskytovania sú taxatívne vymedzené v citovanom zákone o pomoci v hmotnej núdzi.

K 1. januáru 2024 bolo zrušené poskytovanie osobitného príspevku. Pomoc a podpora znevýhodnených osôb pri ich návrate na trh práce sa zabezpečuje prostredníctvom novo koncipovaného príspevku na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, ako aj prostredníctvom projektov a programov aktívnych opatrení na trhu práce⁴⁹. V priebehu roka 2024 došlo už len k dobiehaniu nároku na osobitný príspevok u tých osôb, ktorých nárok naň vznikol pred 1. januárom 2024.

⁴⁹ §§ 50 a 54 zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

V priebehu roka 2024 boli sumy pomoci v hmotnej núdzi upravené nasledovne:

Sumy pomoci v hmotnej núdzi platné v roku 2024

POMOC V HMOTNEJ NÚDZI	2024
DÁVKA V HMOTNEJ NÚDZI	
- jednotlivec	84,90 €
- jednotlivec s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi	161,40 €
- jednotlivec s viac ako štyrmi deťmi	235,70 €
- dvojica bez detí	147,50 €
- dvojica s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi	220,70 €
- dvojica s viac ako štyrmi deťmi	297,50 €
OCHRANNÝ PRÍSPEVOK	86,80 €
AKTIVAČNÝ PRÍSPEVOK	86,80 €
PRÍSPEVOK NA NEZAOPATRENÉ DIEŤA	23,70 €
PRÍSPEVOK NA BÝVANIE	
- jedna osoba	95,20 €
- dve osoby	161,60 €
- tri osoby	205,10 €
- štyri osoby	248,60 €
- päť a viac osôb	291,90 €

Zdroj: MPSVR SR

V roku 2024 bolo priemerne mesačne evidovaných 61 902 príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje pokles o 4,8 %, v absolútnom vyjadrení išlo o pokles o 3 118 príjemcov. Na základe administratívnych údajov boli na pomoc v hmotnej núdzi v roku 2024 vynaložené finančné prostriedky vo výške 143 828 460,52 eura. V porovnaní s rokom 2023 bol zaznamenaný nárast finančných prostriedkov o 17 140 150,84 eura (o 13,5 %), a to predovšetkým z dôvodu úpravy súm pomoci v hmotnej núdzi s účinnosťou od 1. októbra 2023, koeficientom rastu životných nákladov nízkopříjmových domácností, a to o 14,7 %. **Priemerná mesačná výška** pomoci v hmotnej núdzi v roku 2024 dosiahla sumu 193,08 eura, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje nárast o 30,78 eura (nárast o 19 %). Významný vplyv na vývoj počtu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, ako aj na čerpanie finančných prostriedkov, má predovšetkým zdôrazňovanie princípov ako je adresnosť, zásluhovosť, ochrana a aktívna participácia dotknutých osôb na riešení svojej nepriaznivej sociálnej situácie, mimoriadna situácia v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine, rast celkovej inflácie a vývoj sociálno-ekonomickej situácie v krajine.

V roku 2024 bolo v systéme pomoci v hmotnej núdzi priemerne mesačne evidovaných 31 356 príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, ktorí boli súčasne v evidencii uchádzačov o zamestnanie, čo tvorilo 50,7 % z celkového počtu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi. V porovnaní s rokom 2023 bol zaznamenaný pokles v priemernom mesačnom počte príjemcov v danej skupine o 2 292 príjemcov (pokles o 6,9 %). Došlo aj k poklesu podielu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi v evidencii uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, a to o 1,1 p. b. V roku 2024 bolo priemerne mesačne v systéme pomoci v hmotnej núdzi 131 316 spoločne posudzovaných členov domácností, ich počet sa oproti roku 2023 znížil o 7 356 osôb, t. j. o 5,3 %.

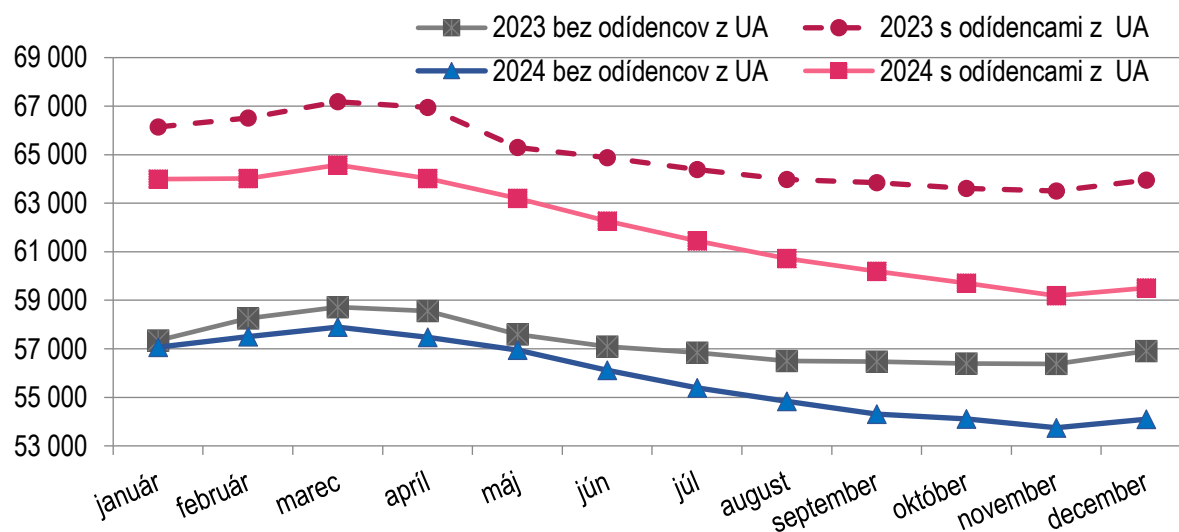
Tabuľka 3.18 Priemerný mesačný počet príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, ročné čerpanie finančných prostriedkov v rokoch 2023 – 2024

	2023	2024
Počet poberateľov celkom	65 020	61 902
z toho UoZ	33 648	31 356
Počet spoločne posudzovaných členov domácnosti	138 672	131 316
z toho UoZ	44 338	41 300
Poskytnuté finančné prostriedky celkom v eur	126 688 310	143 828 460
Priemerná výška pomoci v hmotnej núdzi v eur	162,30	193,08

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, priemerná výška dávky vypočítaná z vynaložených finančných prostriedkov vyplatených v štandardnom nároku

Z nižšie uvedeného grafického znázornenia je vo vývoji počtu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi v priebehu roka 2024 zachytená sezónnosť, ktorá ho ovplyvňuje, ale najmä pokles v dôsledku odlivu odídencom z Ukrajiny zo systému pomoci v hmotnej núdzi, viď graf 3.5.

Graf 3.5 Vývoj počtu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi v priebehu rokov 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Mesačný počet príjemcov pomoci v hmotnej núdzi vrátane odídencom z Ukrajiny, ako aj ich počet v jednotlivých mesiacoch roku 2024

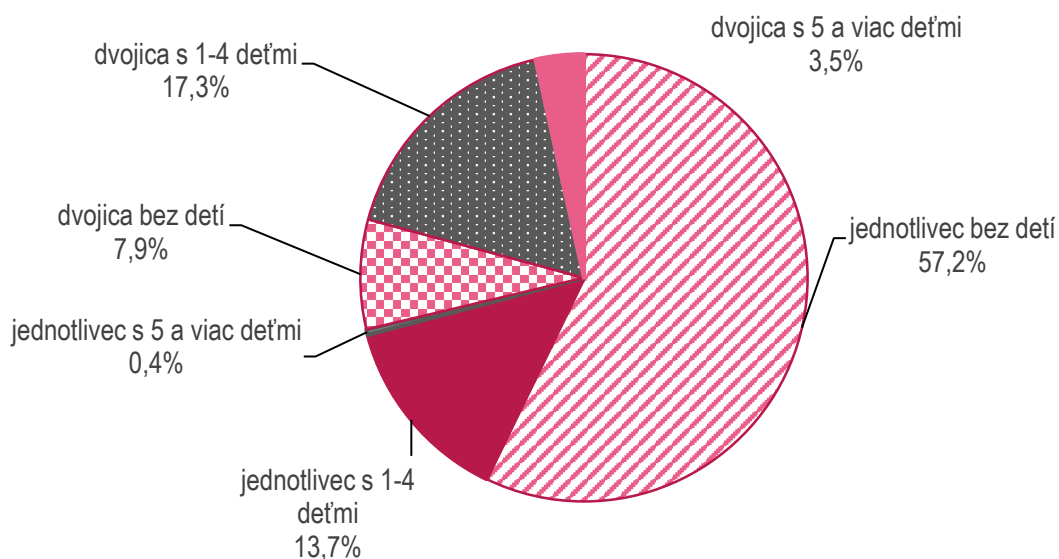
	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Počet príjemcov pomoci v hmotnej núdzi	63 996	64 024	64 577	64 015	63 204	62 269	61 440	60 717	60 194	59 700	59 186	59 502
z toho odídencom z UA ⁵⁰	6 925	6 528	6 683	6 534	6 258	6 149	6 055	5 885	5 890	5 587	5 439	5 408
Podiel	10,82%	10,20%	10,35%	10,21%	9,90%	9,87%	9,86%	9,69%	9,79%	9,36%	9,19%	9,09%

Zdroj: MPSVR SR

Pri porovnaní štruktúry príjemcov pomoci v hmotnej núdzi medzi rokom 2023 a 2024 bol zaznamenaný pokles počtu príjemcov u všetkých skupín domácností. U jednotlivcov bez detí došlo k poklesu o 3,3 %, u jednotlivcov s jedným až štyrmi deťmi o 11,9 %, u jednotlivcov s päť a viac deťmi a u dvojíc bez detí o 5,3 %, u dvojíc s jedným až štyrmi deťmi o 2,8 % a u dvojíc s päť a viac deťmi o 7,8 %. Mierne sa zmenil aj podiel jednotlivých skupín v rámci celkového počtu príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, a to najmä v prípade jednotlivcov bez detí (nárast o 0,9 p. b.) a jednotlivcov s jedným až so štyrmi deťmi (nárast o 1,1 p. b.).

⁵⁰ UA skratka pre Ukrajinu

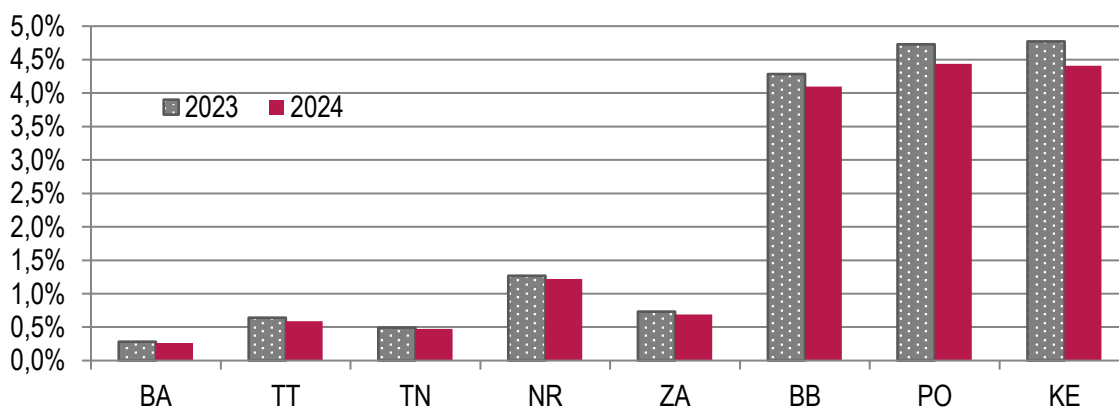
Graf 3.6 Percentuálne zastúpenie jednotlivých skupín príjemcov pomoci v hmotnej núdzi v roku 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 bolo v systéme pomoci v hmotnej núdzi v priemere mesačne spoločne posudzovaných 131 316 členov domácností. Oproti roku 2023 poklesol celkový priemerný mesačný počet členov domácností iba o 5,3 %, t. j. o 7 356 osôb. Podiel členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi na celkovom počte obyvateľov ku koncu roka 2024 bez odídených z Ukrajiny predstavoval 2,14 %. V porovnaní s rokom 2023 bola zaznamenaná zmena v podiele počtu členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi (bez odídených z Ukrajiny) na celkovom počte obyvateľov o 0,14 p. b.

Graf 3.7 Podiel členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov v % v jednotlivých regiónoch (ku koncu roka)

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, ŠÚ SR

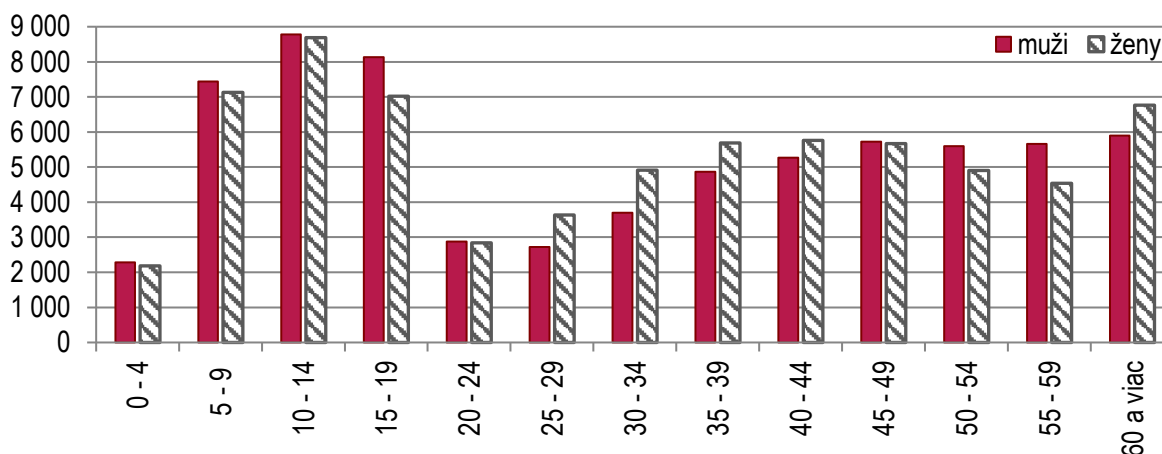
Najvyšší podiel členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi za sledované obdobie (ku koncu roka) bol v Košickom kraji, v Prešovskom kraji a v Banskobystrickom kraji. Najnižší podiel vykazoval Bratislavský kraj. Toto regionálne rozdelenie pretrváva dlhodobo. V rámci porovnania medzi rokmi 2023 a 2024 bol zaznamenaný mierny pokles v Košickom kraji (0,37 p. b.), v Prešovskom kraji (0,29 p. b.) a v Banskobystrickom kraji (0,19 p. b.).

Z celkového priemerného mesačného počtu členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi bolo 49,8 % mužov a 50,2 % žien. V porovnaní s rokom 2023 došlo k zmene pomeru žien a mužov o 0,1 p. b., v prípade žien išlo o pokles a v prípade mužov o nárast. Nasledujúci graf 3.8 znázorňuje štruktúru členov domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi podľa veku a pohlavia. V jednotlivých vekových skupinách je vyšší podiel mužov

ako žien, až na vekové skupiny 25 – 29 rokov (žien je o 34,3 % viac), 30 – 34 rokov (žien je o 24,0 % viac), 35 – 39 rokov (žien je o 10,7 % viac) a vo veku 40 – 44 rokov (žien je o 4,8 % viac). Oproti predchádzajúcemu roku bol pomer žien vo vekovej skupine 60 a viac vyšší ako v prípade mužov, a to o 11,6 %. Medziročne sa podiel žien v danej vekovej kategórii znížil o 3,2 p. b., a naopak, u mužov sa zvýšil. Vyšší počet žien v danej vekovej kategórii pretrvával od roku 2006 do roku 2019 a bol ovplyvnený okrem demografického vývoja aj nižšími dôchodkami u žien. K opätovnému zvýšeniu podielu žien v danej vekovej kategórii došlo práve v dôsledku zvýšenia počtu žien - odídencov z Ukrajiny v systéme pomoci v hmotnej núdzi (nemali príjem alebo mali veľmi nízky príjem z ich dôchodkového systému). V porovnaní s predchádzajúcim rokom aj v dôsledku poklesu osôb v hmotnej núdzi v prípade odídencov z Ukrajiny došlo práve z tohto dôvodu aj k poklesu podielu v prípade žien.

Veková skupina 60 a viac je najviac zastúpená v domácnostiach jednotlivcov bez detí (67,6 % osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi v tejto vekovej kategórii), pričom ženy predstavujú 58,8 % z tejto podskupiny. Oproti predchádzajúcemu roku poklesol podiel žien v danej vekovej skupine o 1,2 p. b. Zastúpenie predmetnej cieľovej skupiny (osôb vo veku 60 a viac) v rámci celkového počtu osôb v hmotnej núdzi predstavuje 9,6 %, medziročne došlo k jeho nárastu o 0,3 p. b.

Graf 3.8 Členovia domácností v systéme pomoci v hmotnej núdzi v členení podľa veku a pohlavia (2024)

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Na základe účelu a obsahu pomoci v hmotnej núdzi, ktorá pozostáva z dávky v hmotnej núdzi (na šiestich úrovniach), ochranného príspevku, aktivačného príspevku, príspevku na nezaopatrené dieťa a príspevku na bývanie (na piatich úrovniach) bola situácia vo vývoji počtu príjemcov nasledujúca:

Ochranný príspevok je určený na zabezpečenie osobitných výdavkov členov domácností, ktorí nemajú možnosť zabezpečiť si príjem alebo zvýšiť si príjem vlastnou prácou. Na základe zákonom stanovených podmienok, nárok na ochranný príspevok môže vzniknúť v prípade, že ide o člena domácnosti, ktorý:

- má vek potrebný na starobný dôchodok,
- je poberateľom predčasného starobného dôchodku,
- má invaliditu z titulu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %,
- je osamelý rodič starajúci sa o dieťa do jedného roka veku,
- osobne sa stará o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím,
- zúčastňuje sa na resocializačných programoch v resocializačnom stredisku pobytovou formou,
- má nepriaznivý zdravotný stav, za ktorý sa považuje choroba, úraz alebo karanténne opatrenie, trvajúce viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní,
- je tehotnou ženou od začiatku ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu,
- je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a zároveň je odkázaný na osobnú asistenciu alebo opatrovanie alebo sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby alebo domácu opatrovateľskú službu.

V roku 2024 bolo členom domácností priznaných priemerne mesačne 14 165 nárokov na ochranný príspevok. V porovnaní s rokom 2023, pri porovnaní celkového počtu priznaných nárokov na ochranný príspevok, došlo k nárastu o 1,1 %.

Aktivačný príspevok je určený na podporu získania, udržiavania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností a pracovných návykov za účelom zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce. Nárok na aktivačný príspevok má každý člen domácnosti, ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie alebo vykonáva dobrovoľnú vojenskú prípravu. V prípade uchádzačov o zamestnanie dôvody priznania nároku na aktivačný príspevok sú:

- zúčastňovanie sa na vzdelávaní na získanie nižšieho stredného vzdelávania,
- štúdium na strednej škole alebo vysokej škole v externej forme,
- zúčastňovanie sa v rámci realizácie aktívnych opatrení trhu práce na vzdelávaní a príprave pre trh práce, rekvalifikácii alebo projektoch a programoch v dohodnutom rozsahu najmenej 32 hodín počas 30 dní,
- vykonávanie aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj.

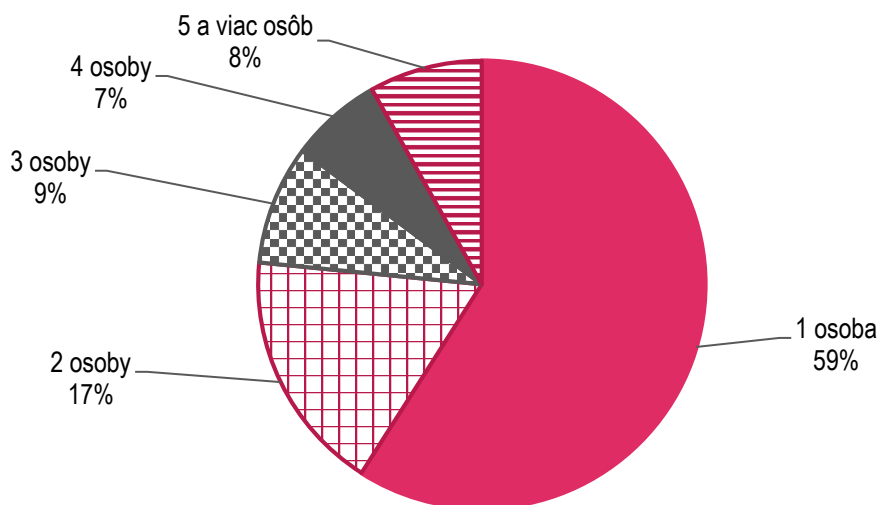
V roku 2024 bol nárok na aktivačný príspevok priznaný v priemere mesačne 13 464 osobám. V porovnaní s rokom 2023 bol zaznamenaný medziročne pokles počtu priznaných nárokov na aktivačný príspevok o 14,9 %.

Príspevok na nezaopatrené dieťa je určený na podporu výchovy, vzdelávania a všestranného rozvoja dieťaťa v domácnosti, ktoré si riadne plní povinnú školskú dochádzku. V roku 2024 bol nárok na príspevok na nezaopatrené dieťa priznaný v priemere mesačne na 27 182 nezaopatrených detí, čo predstavuje 88,1 %-ný podiel na celkovom priemernom počte nezaopatrených detí vo veku plnenia si povinnej školskej dochádzky v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Ide o mierne nižší podiel detí ako v prípade roku 2023 (88,5 %). Medziročne došlo k poklesu počtu priznaných nárokov na príspevok na nezaopatrené dieťa o 7,3 %.

Príspevok na bývanie je určený na úhradu nákladov spojených s bývaním. Nárok naň vzniká, ak je niektorý člen domácnosti vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, vlastníkom alebo spoluvlastníkom rodinného domu, nájomcom bytu, nájomcom rodinného domu alebo nájomcom obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie alebo býva v byte alebo v rodinnom dome na základe práva doživotného užívania a zároveň uhrádza náklady spojené s bývaním. Nárok na príspevok na bývanie vzniká aj v prípade, že domácnosť žije v zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov, domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení s celoročnou pobytovou formou, v útulku, domove na polceste, zariadení núdzového bývania alebo v krízovom stredisku.

V roku 2024 bol nárok na príspevok na bývanie priznaný priemerne mesačne 25 151 domácnostiam. Z celkového počtu domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi bol nárok na príspevok na bývanie priznaný 40,6 % domácnostiam. V porovnaní s rokom 2023 došlo k nárastu počtu domácností, ktorým bol nárok na príspevok na bývanie priznaný o 0,8 %. Z grafu 3.9 je zrejmé, že najväčšie zastúpenie z celkového počtu domácností, ktorým bol priznaný príspevok na bývanie, sú domácnosti jednotlivcov, čo predstavuje 59 %.

Graf 3.9 Rozdelenie priznaných ochranných príspevkov podľa veľkosti domácnosti (priemer za rok 2024)

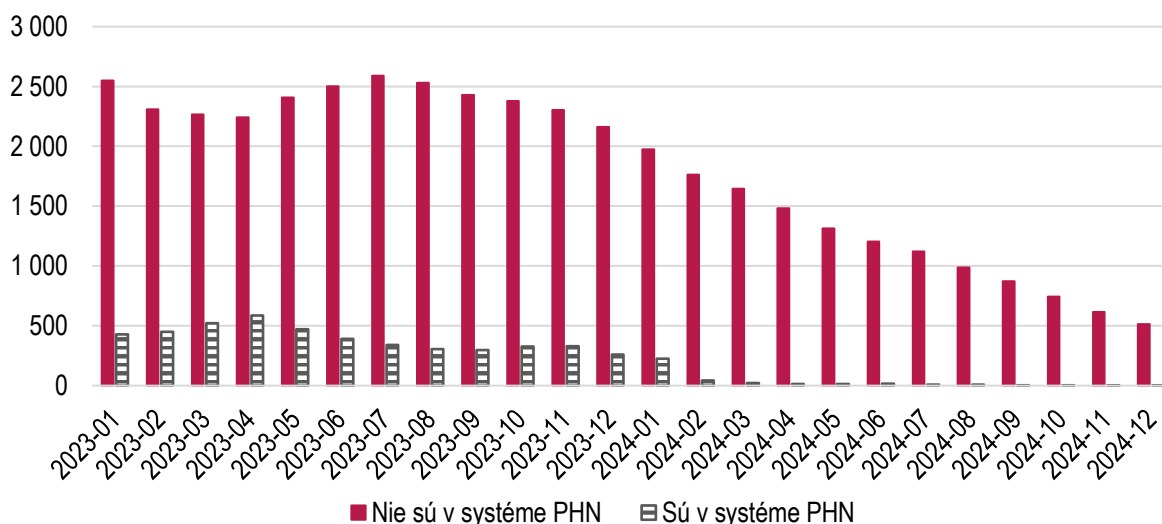
Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Osobitný príspevok

V systéme pomoci v hmotnej núdzi boli zadané aj podmienky poskytovania osobitného príspevku. S účinnosťou od 1. januára 2015 bol umožnený súbeh pomoci v hmotnej núdzi, príjmu zo zamestnania a osobitného príspevku. Toto opatrenie sa zameriavalo na motiváciu dlhodobo nezamestnaných a dlhodobo neaktívnych osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi uplatniť sa na trhu práce, resp. vrátiť sa na trh práce. S účinnosťou od 1. januára 2024 bol predmetný príspevok zrušený a nahradený obdobnými nástrojmi aktívnych opatrení trhu práce. V priebehu roku 2024 došlo už len k dobiehaniu poskytovania predmetného nástroja v rámci systému pomoci v hmotnej núdzi u tých, ktorým naň vznikol nárok pred 1. januárom 2024.

V roku 2024 bol osobitný príspevok poskytnutý priemerne mesačne 1 217 osobám, z toho 97,5 % osobám nebola poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi, resp. 2,5 % osôb bolo členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

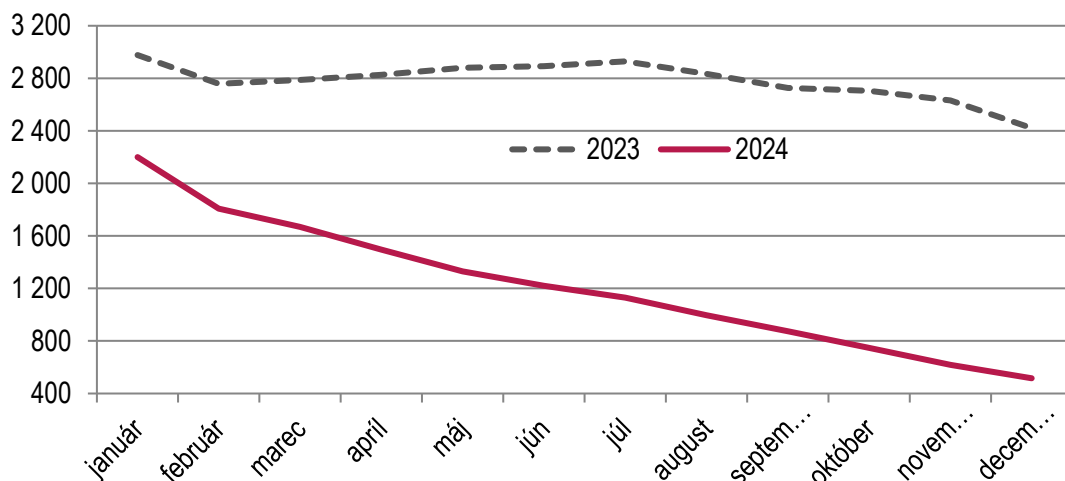
Graf 3.10 Vývoj podielu príjemcov osobitného príspevku podľa toho, či sú alebo nie sú naďalej v systéme pomoci v hmotnej núdzi v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V grafe 3.10 je premietnutý vývoj počtu príjemcov osobitného príspevku v členení, či sú zároveň členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo nimi nie sú a v grafe 3.11 vývoj príjemcov osobitného príspevku. Vplyvom vypustenia osobitného príspevku zo systému pomoci v hmotnej núdzi došlo aj k jeho postupnému poklesu v priebehu roka 2024.

Graf 3.11 Vývoj počtu poskytnutých osobitných príspevkov v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Z celkového priemerného mesačného počtu poskytnutých osobitných príspevkov bolo v nižšej sume poskytnutých 37,5 % (nárast o 13,1 p. b.), vo vyššej sume 59,8 % (pokles o 9,1 p. b.) a v alikvotnej čiastke iba 2,7 % (pokles o 3,9 p. b.) príspevkov. Celkovo bolo na osobitný príspevok vyplatených 1 484 399,63 eura (pokles o 58,7 %). Pri medziročnom porovnaní došlo k poklesu počtu poskytnutých príspevkov o 56,2 %.

3.4.2 Dotácie pre dieťa

Ide o podporné opatrenie zamerané na zvýšenie motivácie detí z nízkoprijemných rodín k plneniu povinnej školskej dochádzky a zníženie nákladov rodičov spojených s plnením školskej dochádzky dieťaťa, realizované prostredníctvom dotačného programu MPSVR SR. Prostredníctvom dotačného programu MPSVR SR poskytuje dotáciu na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa (ďalej len „dotácia na stravu“) a dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa (ďalej len „dotácia na školské potreby“). Dotácie sú poskytované zriaďovateľovi školského zariadenia, ktoré dieťa navštevuje, ten dieťaťu priamo zabezpečí z prostriedkov dotácie školské potreby alebo stravu.

Poskytovanie **dotácie na stravu**, ako aj **dotácie na školské potreby** sú upravené zákonom č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Cieľovou skupinou na poskytnutie **dotácie na stravu** v roku 2024 bolo každé dieťa, ktoré navštevuje:

- posledný ročník materskej školy, základnú školu, prvý ročník až štvrtý ročník osemročného programu v strednej škole alebo prvý ročník päťročného vzdelávacieho programu v strednej škole po prijatí z ôsmeho ročníka základnej školy,
- materskú školu a v materskej škole okrem dieťaťa navštevujúceho posledný ročník materskej školy je najmenej 50 % detí z domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi,
- materskú školu, okrem dieťaťa navštevujúceho posledný ročník materskej školy a žije v domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo ktorej priemerný mesačný príjem za posledných šesť mesiacov je najviac vo výške životného minima.

Výška dotácie na stravu bola v sume:

- 1,40 eura na deň a dieťa v materskej škole,
- 2,10 eura na deň a dieťa na I. stupni základnej školy,

- 2,30 eura na deň a dieťa na II. stupni základnej školy, v prvom ročníku až štvrtom ročníku osemročného programu v strednej škole alebo v prvom ročníku päťročného vzdelávacieho programu v strednej škole po prijatí z ôsmeho ročníka základnej školy.

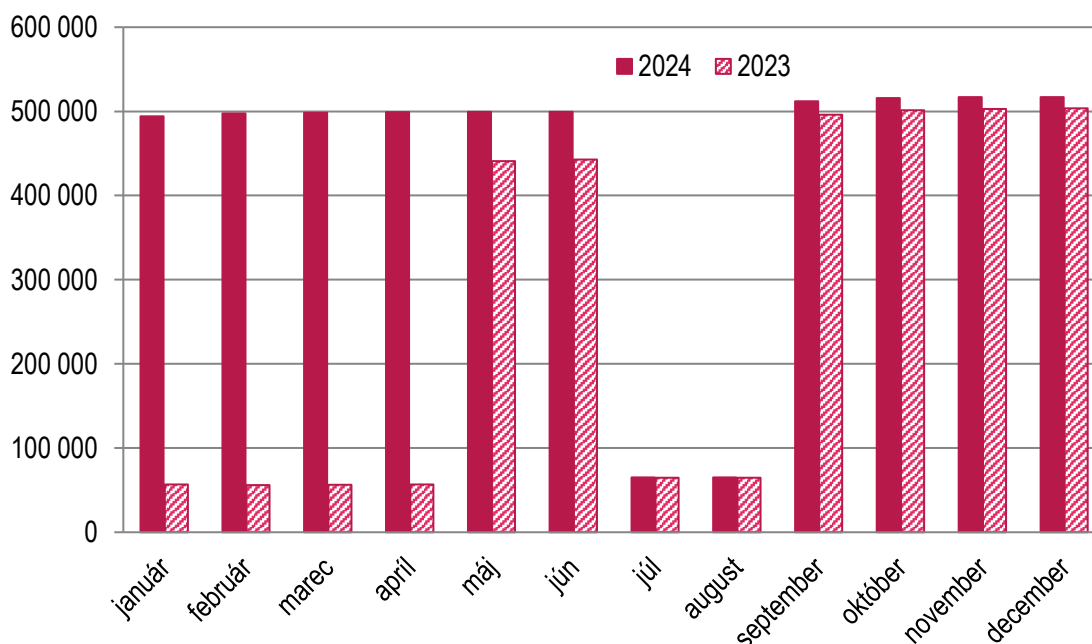
Cieľovou skupinou na poskytnutie **dotácie na školské potreby** bolo v roku 2024 každé dieťa, ktoré navštevuje:

- posledný ročník materskej školy alebo základnú školu a žije v domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo ktorej priemerný mesačný príjem za posledných šesť mesiacov je najviac vo výške životného minima,
- posledný ročník materskej školy alebo základnú školu a v poslednom ročníku materskej školy alebo základnej školy je najmenej 50 % detí z domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Výška dotácie na školské potreby v roku 2024 bola najviac v sume 33,20 eura na rok na dieťa.

V roku 2024 boli vyplatené finančné prostriedky na dotáciu na stravu v sume 178 941 852 eur⁵¹, v porovnaní s rokom 2023 to predstavuje nárast o 63 048 165 eur (o 54,4 %). Dôvodom zvýšenia čerpania finančných prostriedkov je rozšírenie cieľovej skupiny, ako aj zvýšenie sumy samotnej dotácie v roku 2023. Priemerný mesačný počet detí, ktorým bola dotácia poskytnutá, bol 517 987; v porovnaní s rokom 2023 došlo k nárastu o 59,8 % (v priemere nárast o 193 763 detí). Vývoj mesačného počtu detí, na ktoré sa poskytla predmetná dotácia, je znázornený v grafe 3.12 v rámci ktorého je zrejmý vplyv legislatívnych zmien týkajúcich sa úpravy podmienok poskytovania dotácie na stravu, a to opätovným rozšírením cieľovej skupiny v roku 2023, ako aj umožnením poskytovania predmetnej dotácie deťom odídencom z UA.

Graf 3.12 Vývoj počtu detí, na ktoré sa poskytla dotácia na stravu za roky 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

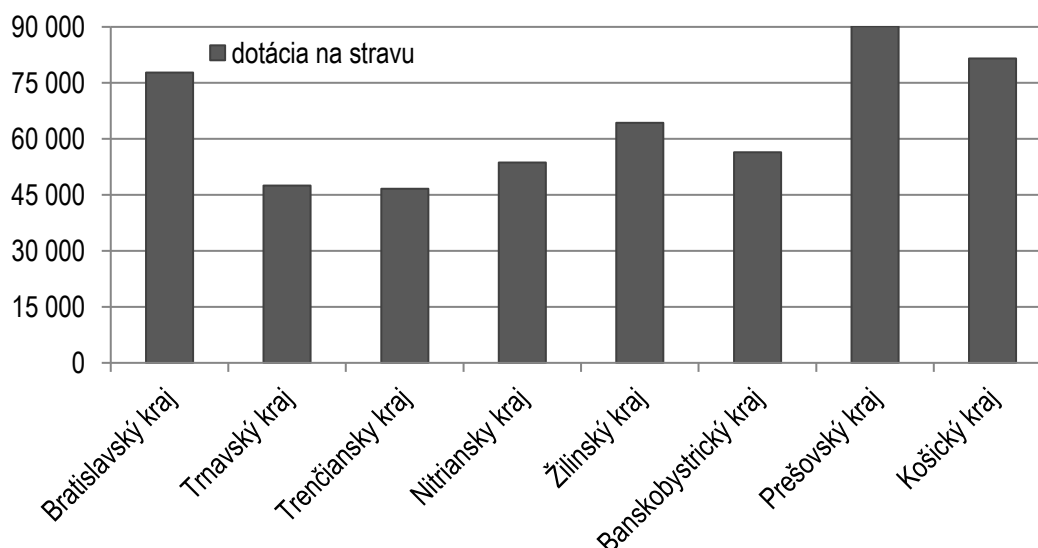
Dotácia na školské potreby tvorila sumu 849 206 eur⁵² (mierny pokles oproti roku 2023 o 0,5 %) a bola poskytnutá v I. polroku 2024 na 26 920 detí (pokles oproti I. polroku 2023 o 11,9 %) a v II. polroku 2024 na 24 391 detí (pokles oproti II. polroku 2022 o 9,9 %).

⁵¹ údaj zo Záverečného účtu kapitoly 22 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR - 2024

⁵² údaj zo Záverečného účtu kapitoly 22 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR - 2024

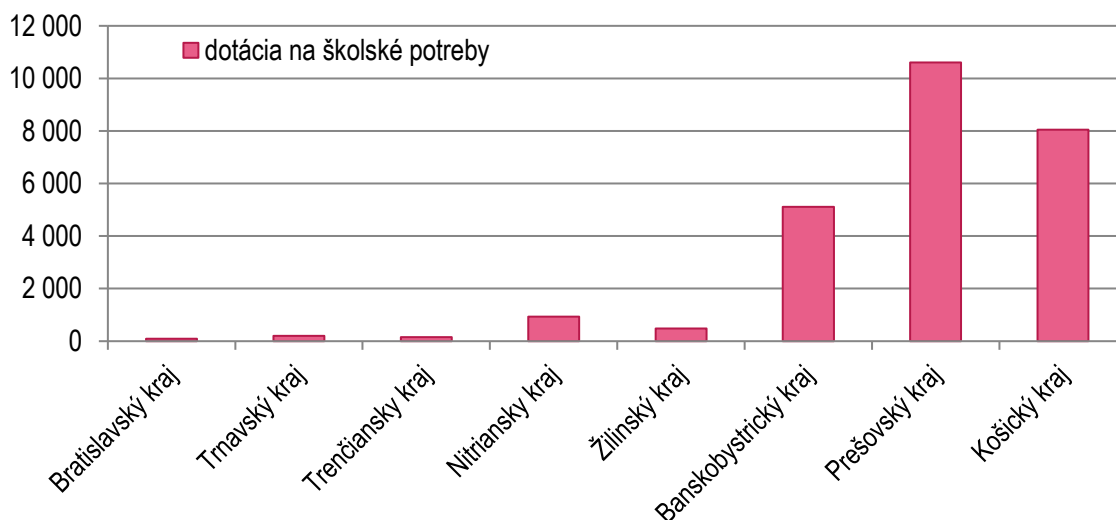
Pokles počtu detí, na ktoré sa poskytnula dotácia na školské potreby, bol predovšetkým spôsobený poklesom domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, čo sa prejavilo aj v prípade domácností s deťmi.

Graf 3.13 Regionálne rozdelenie detí, na ktoré sa poskytnula dotácia na stravu 2024 (priemer)

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Graf 3.14 Regionálne rozdelenie detí, na ktoré sa poskytnula dotácia na školské potreby 2024 (priemer)

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Z pohľadu regionálneho rozmiestnenia počtu detí, na ktoré boli poskytnuté dotácie podľa vyššie citovaného zákona o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR, je situácia zachytená v predchádzajúcich grafoch. Najvyšší objem dotácií bol poskytnutý z pohľadu regionálneho rozmiestnenia počtu detí pri poskytovaní dotácie na školské potreby pre Prešovský, Košický a Banskobystrický kraj. V prípade dotácie na stravu ide o Prešovský, Košický, Žilinský, Banskobystrický a Nitriansky kraj.

3.4.3 Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú fyzickú osobu, rodinu, prípadne skupinu alebo komunitu v zmysle zákona č. 305/2005

Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurateli a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí“).

V roku 2024 zabezpečovalo výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na 46 úradoch PSVR – odboroch sociálnych vecí a rodiny, oddeleniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) 852 zamestnancov, tzv. kmeňoví a 376 zamestnancov v rámci pilotného overovania personálneho a profesijného štandardu, tzv. projektoví.

V priebehu roka 2024 bolo zaznamenaných 12 615 nových rodín, 18 971 nových detí, pre ktoré boli vykonávané opatrenia SPODaSK.

V pôsobnosti úradov PSVR ako orgánov SPODaSK je okrem iného podávanie návrhov a podnetov vo veciach maloletých detí príslušným súdom. V roku 2024 úrady PSVR podali súdom v 2 622 prípadoch návrhy a podnety. V roku 2024 podali orgány SPODaSK súdu alebo iným štátnym orgánom 25 771 správ vo veciach výživy a výchovy maloletých.

Orgán SPODaSK zisťoval z vlastného podnetu, na dožiadanie súdu alebo iného podnetu názor dieťaťa na situáciu, v ktorej sa nachádza, celkovo sa vykonalo 39 874 zisťovaní názoru dieťaťa.

Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, orgán SPODaSK rozhodne o uložení výchovného opatrenia, pričom v roku 2024 boli orgánmi SPODaSK uložené výchovné opatrenia pre 87 detí. Súdy nariadili v priebehu roka 2024 výchovné opatrenia pre 1 288 detí.

Sociálna kuratela pre deti

Výkon opatrení sociálnej kurately detí zabezpečovalo v sledovanom roku 172 zamestnancov úradov PSVR – sociálnych kurátorov pre deti, ktorí sa na túto oblasť špecializujú. Opatrenia boli v sledovanom roku vykonávané spolu pre 14 712 detí (tabuľka 3.24). Na jedného sociálneho kurátora pripadalo priemerne riešenie situácie pre 86 detí.

Z hľadiska dôvodov boli opatrenia sociálnej kurately pre deti vykonávané u 1 284 mladistvých z dôvodu spáchania trestnej činnosti a u 313 detí, ktoré spáchali čin inak trestný. V roku 2024 bola pomoc a ochrana v priestupkovom konaní poskytnutá 2 880 deťom. Spolu 6 646 detí bolo v starostlivosti sociálnych kurátorov z dôvodu zanedbávania školskej dochádzky. Počet detí, pre ktoré bola vykonávaná sociálna kuratela z dôvodu, že sa stali obeťmi trestných činov, stúpol na 389 detí. Opatrenia sociálnej kurately detí boli vykonávané pre 1 037 detí, ktoré sa stali svedkami trestného činu.

Tabuľka 3.19 Počet detí, pre ktoré sa vykonávala v rokoch 2023 a 2024 sociálna kuratela

Rok	Počet detí spolu	Počet detí			
		do 14 rokov		vek 15 – 18 rokov	
		chlapci	dievčatá	chlapci	dievčatá
2023	14 407	4 151	2 829	4 906	2 521
2024	14 712	4 263	2 930	4 880	2 639

Zdroj: MPSVR SR

Sociálna kuratela pre plnoleté fyzické osoby

V roku 2024 sa opatrenia sociálnej kurately vykonávali pre 6 795 klientov – plnoletých fyzických osôb a vykonávalo ich 61 sociálnych kurátorov. Na jedného sociálneho kurátora pripadalo riešenie situácie priemerne pre 111 klientov.

Opatrenia sociálnej kurately pre plnoletých boli vykonávané najmä pre klientov po prepustení, prípadne po podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Na účel uľahčenia ich resocializácie je možné podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí poskytnúť resocializačný príspevok. V roku 2024 sociálni kurátori poskytli resocializačný príspevok 4 397 osobám. Finančné prostriedky vyplatené na resocializačný príspevok boli v roku 2024 v celkovej výške 475 069,52 eura. Porovnanie s rokom 2023 je uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 14.

Násilie páchané v rodinách, týrané, zanedbávané a zneužívané deti

V oblasti násilia páchaného v rodinách, u týraných, zanedbávaných a zneužívaných detí, úrady PSVR v sledovanom roku na základe dôvodného podozrenia vykonávali opatrenia SPODaSK celkom pre 1 003 detí. V 32 prípadoch orgány SPODaSK podali podnety na začatie trestného stíhania. Bližšie informácie uvádza príloha ku kapitole 3, tabuľka 15.

Výkon súdnych rozhodnutí v zariadeniach pobytovou formou a ochranná výchova

Celkovo bolo vo všetkých typoch zariadení na výkon rozhodnutia súdu umiestnených 5 041 detí na základe rozhodnutia súdu o ústavnej starostlivosti, výchovnom opatrení a neodkladnom opatrení a 14 detí na základe rozhodnutia súdu o ochrannej výchove (príloha ku kapitole 3, tabuľka 16).

K 31. 12. 2024 v centrách pre deti a rodiny sa na základe dohody poskytovala starostlivosť 384 klientom pobytovou formou (deťom, deťom s rodičmi, plnoletým fyzickým osobám) a 336 mladým dospelým. V centrách pre deti a rodiny v priebehu roka 2024 vykonávali opatrenia pre 17 936 klientov ambulantnou a/alebo terénnou formou na základe dohody a odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. V centrách pre deti a rodiny v priebehu roka 2024 vykonávali opatrenia pre 1 847 klientov ambulantnou a/alebo terénnou formou na základe výchovných opatrení. Podľa účelu majú centrá pre deti a rodiny spracovaný program alebo špecializovaný program alebo resocializačný program. K 31.12.2024 bolo v centrách pre deti a rodiny s programom 771 profesionálnych rodín, v ktorých bolo umiestnených 1 465 detí a mladých dospelých. Formy starostlivosti v centrách pre deti a rodiny s programom a počty umiestnených detí v jednotlivých formách starostlivosti v centrách uvádza príloha ku kapitole 3, tabuľka 17 a 18.

Maloletí bez sprievodu

V roku 2024 boli vykonané opatrenia SPODaSK pre 48 maloletých bez sprievodu.

Náhradná rodinná starostlivosť – náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť, poručníctvo, predosvojiteľská starostlivosť a osvojenie

V roku 2024 bolo 1 389 detí zverených do náhradného rodinného prostredia⁵³ (náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť, poručníctvo a predosvojiteľská starostlivosť). Prehľad detí zverených do jednotlivých foriem náhradného rodinného prostredia za rok 2023 a rok 2024 je uvedený v tabuľke 3.25.

K 31.12.2024 bolo celkovo 9 119 detí zverených do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a poručníctva. Celkový počet detí zverených do jednotlivých foriem náhradnej rodinnej starostlivosti a porovnanie s predchádzajúcim rokom uvádza príloha ku kapitole 3, tabuľka 19.

V roku 2024 bolo právoplatným rozhodnutím súdu osvojených 232 detí, z ktorých bolo 1 dieťa osvojené do cudziny. Do predosvojiteľskej starostlivosti bolo zverených 131 detí, z toho do cudziny bolo zverených 5 detí.

Tabuľka 3.20 Počet detí zverených do náhradných rodín v rokoch 2023 a 2024

Rok	Osvojenie (zverené do predosvojiteľskej starostlivosti)	Náhradná osobná starostlivosť	Pestúnska starostlivosť	Poručníctvo	Spolu
2023	161	1 084	60	163	1 468
2024	122	1 017	59	191	1 389

Zdroj: V(MPSVR SR) 12-01

Poradensko-psychologické služby

V roku 2024 zamestnanci referátov poradensko-psychologických služieb (ďalej len „RPPS“) úradov PSVR spolu poskytli 41 179 konzultácií pri celkovom počte 6 821 prípadov.

⁵³ Náhradná starostlivosť o dieťa je definovaná zákonom č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vo všeobecnosti pri náhradnej rodinnej starostlivosti rozlišujeme viaceré druhy: zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča; pestúnska starostlivosť; poručníctvo, ak sa poručník osobne stará o dieťa; to neplatí, ak sa poručník osobne stará o dieťa, ktorého rodičia nie sú plnoletí; dočasné zverenie dieťaťa do starostlivosti osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom; zverenie dieťaťa do starostlivosti fyzickej osoby rozhodnutím súdu o nariadení predbežného opatrenia, ak súd koná o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti tejto fyzickej osoby; zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti alebo zverenie dieťaťa do starostlivosti fyzickej osoby rozhodnutím súdu o nariadení predbežného opatrenia, ak súd koná o zverení dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti. Štát za účelom podpory náhradnej rodinnej starostlivosti poskytuje rôzne príspevky na podporu náhradnej starostlivosti, uvedené v podkapitole 3.4.5.

Ťažiskové činnosti RPPS:

- a) **psychologické partnerské, manželské a rodinné poradenstvo, psychologická diagnostika, krízová psychologická intervencia**
- v oblasti pomoci dieťaťu, rodičom alebo plnoletej fyzickej osobe pri riešení výchovných, manželských, rodinných a iných sociálnych problémov,
 - v oblasti pomoci manželom, rodičom maloletých detí v rozvode a po rozvode, taktiež ich maloletým deťom,
 - v oblasti pomoci pri úprave styku rodičov s dieťaťom,
 - v oblasti skúmania názoru dieťaťa vo veciach, ktoré sa ho týkajú, v prípade, že dieťa a/alebo rodina je klientom RPPS,
 - v oblasti pomoci jednotlivcom a rodine s problémom násillia a drogovej závislosti,
 - v oblasti pomoci jednotlivcom a rodine v krízových situáciách a v závažných životných zmenách.
- b) **špecializovaná príprava fyzických osôb – záujemcov o vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti**
- psychologické posudzovanie predpokladov a príprava fyzických osôb – záujemcov o vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti.

Základné štatistické údaje o činnosti RPPS sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľky 20 a 21.

Poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny

Rodinné poradne

V roku 2024 sa začala realizácia Národného projektu Rodinné poradne II. - rozvoj poskytovania poradensko - psychologických služieb pre jednotlivcov, páry a rodiny, ktorý je pokračovaním pilotného projektu Rodinné poradne - poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny.

Hlavným zámerom bolo prispieť k systémovému riešeniu v oblasti prevencie duševných ochorení, podpory rodinných väzieb a rozvoja medzigeneračnej komunikácie prostredníctvom vytvorenia vhodných podmienok na rozvoj poskytovania odborného, prednostne psychologického poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny pri riešení problémov súvisiacich s rodinným životom, manželstvom a medziľudskými vzťahmi. Uvedený zámer mal byť naplnený budovaním a ďalším rozvojom celoslovenskej siete 46 rodinných poradní, poskytovaním odborného poradenstva v priestoroch poradní (alebo v odôvodnených prípadoch aj mimo nich), zvyšovaním kvality odborných činností a realizáciou preventívnych aktivít zameraných na cieľové skupiny národného projektu.

Ťažiskové činnosti ROPO:

Základnou činnosťou rodinných poradní je poskytovanie odborného poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny, pričom v rámci Rodinných poradní je poskytované:

- Psychologické poradenstvo
- Sociálne poradenstvo
- Poradenstvo v právnej oblasti
- Preventívne aktivity

Z hľadiska odborných profesií bolo v roku 2024 v najvyššej miere zastúpené a vyťažené psychologické poradenstvo (62,5 %), následne sociálne poradenstvo (22,3 %) a napokon poradenstvo vo vybraných právnych oblastiach (14,7 %). Najčastejší typ poradenstva je v oblasti manželských a partnerských problémov, v rodinných vzťahoch, výchovných problémoch a v rodičovstve.

V rámci dotvárania celoslovenskej siete poradní sa v roku 2024 otvorilo ďalších 5 poradní a to v Bratislave, Banskej Bystrici, Trenčíne, Prešove a Nitre. Celkovo v 10 rodinných poradniach, ktoré pokrývali všetky krajské mestá, Nové Zámky a Humenné pôsobilo 52 odborných zamestnancov, ktorí poskytli 6 202 konzultácií 1 443 klientom a podali ďalších 4 188 základných informácií.

Počas implementácie projektu prišlo k prehodeniu systému poskytovania poradensko-psychologických služieb, vzhľadom na to, že bola identifikovaná komplexnosť a prepojenosť problémov klientov. MPSVR ako gestor pristúpilo k príprave nového národného projektu Sieť odborného poradenstva, ktorý od roku 2025 spojí sieť Rodinných a Bezplatných dlhových poradní do jednej siete komplexného odborného poradenstva. Sieť Poradní

komplexnej pomoci bude zohľadňovať spoločný „in house“ prístup, zároveň zvýrazní potrebu poskytovania poradenských služieb pre rodiny s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením, pričom sa predpokladá pilotné overenie sprevádzania týchto rodín sprievodcom s osobnou skúsenosťou (tzv. peer poradcom). Celoslovenská sieť Poradní komplexnej pomoci bude prispievať k systémovému riešeniu prevencie duševných chorôb, posilneniu rodinnej dynamiky, zlepšeniu medzigeneračnej komunikácie a komplexnému riešeniu problémov s dlhmi. Toto prepojenie vytvorí podmienky pre rozvoj odborného poradenstva, najmä v psychologických, sociálnych, ekonomických a právnych oblastiach. Podrobnejšie údaje sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 21.

3.4.4 Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti

Zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení neskorších predpisov podporuje prostredníctvom finančných príspevkov vykonávanie osobnej starostlivosti o dieťa inou fyzickou osobou, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa.

Tabuľka 3.21 Sumy príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti v roku 2024

Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti	
Jednorazový príspevok pri zverení do náhradnej starostlivosti	829,86 eur
Jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti	10,2 nás. sumy ŽM *
Opakovaný príspevok dieťaťu	
Do 10 rokov	2 nás. sumy ŽM *
Od 10 do 15 rokov	2,3 nás. sumy ŽM *
Nad 15 rokov	2,5 nás. sumy ŽM *
Opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	1,95 nás. sumy ŽM *
Zvýšenie opakovaného príspevku náhradnému rodičovi	viď tabuľka 3.22
Osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	2,4 nás. sumy ŽM *
Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov	max 500 eur ročne
Príspevok na vzdelávanie pre náhradného rodiča	max 100 eur ročne

Zdroj: MPSVR SR

* ŽM - životné minimum pre nezaopatrené dieťa

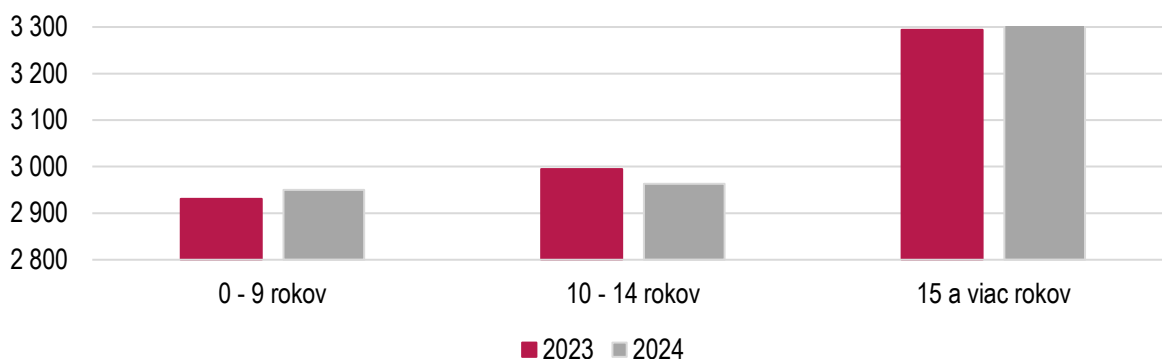
Jednorazový príspevok pri zverení do náhradnej starostlivosti sa poskytuje dieťaťu pri zverení do náhradnej starostlivosti na podporu zabezpečenia základného osobného vybavenia dieťaťa vo výške 829,86 eura.

Príspevok bol v roku 2024 poskytnutý na 1 142 detí, čo je o 58 detí viac ako v roku 2023. Z celkového počtu detí bolo 79 % detí zverených do náhradnej osobnej starostlivosti, 5 % detí do pestúnskej starostlivosti, 4 % detí bolo zverených predbežným opatrením súdu do predosvojiteľskej starostlivosti, 5 % detí bolo zverených do predosvojiteľskej starostlivosti a 7 % detí bolo zverených poručníkovi. Spolu bolo na tento príspevok vyplatených 946 870 eur, čo predstavuje medziročný nárast o 48 961 eur.

Jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti sa poskytuje za účelom podpory osamostatnenia sa dieťaťa. V roku 2024 bol príspevok vyplatený na 638 detí, čo je o 11 detí menej ako v roku 2023. Z celkového počtu detí u 81,3 % detí došlo k zániku náhradnej osobnej starostlivosti, u 11,6 % k zániku pestúnskej starostlivosti a u 7,1 % k zániku poručníctva. Spolu bolo na príspevok vyplatených 803 983 eur, čo predstavuje medziročný nárast o 56 242 eur.

Opakovaný príspevok dieťaťu sa poskytuje za účelom podpory uspokojovania potrieb dieťaťa, najmä na úhradu nákladov na výživu, výchovu, vzdelávanie a bývanie dieťaťa. V sledovanom období bol príspevok vyplatený priemerne mesačne 9 325 deťom (nárast oproti roku 2023 o 105 detí), celkovo v sume 22 675 688 eur, čo predstavuje medziročný nárast o 446 968 eur, t. j. nárast 2 %. Podľa jednotlivých foriem náhradnej starostlivosti bolo v priemere zastúpených 79,1 % detí v náhradnej osobnej starostlivosti, 11 % detí v pestúnskej starostlivosti, 5,3 % detí zverených do náhradnej starostlivosti na základe predbežného opatrenia a 4,6 % detí v poručníctve.

Graf 3.15 Počet detí podľa vekových kategórií, na ktoré bol vyplatený opakovaný príspevok dieťaťu

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Opakovaný príspevok náhradnému rodičovi sa poskytuje za účelom podpory vykonávania osobnej starostlivosti o dieťa, ktoré má náhradný rodič zverené do náhradnej starostlivosti. Poskytuje sa mesačne vo výške 1,95 - násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, pričom táto suma sa zvyšuje v prípade, ak sa náhradný rodič stará už o dve a viac detí, ktoré sú súrodenci, t. j. je odstupňovaná v závislosti od počtu súrodencov.

Za sledované obdobie bol príspevok poskytnutý priemerne mesačne 2 301 náhradným rodičom na 3 008 detí (v roku 2023 to bolo 2 228 náhradných rodičov na 2 893 detí).

Tabuľka 3.22 Zvýšenie opakovaného príspevku náhradnému rodičovi v závislosti od počtu detí

Počet detí, ktoré sú súrodenci	Zvýšenie opakovaného príspevku náhradnému rodičovi o
2 deti	0,975 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne
3 deti	1,95 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne
4 deti	2,925 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne
5 detí	3,9 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne
6 detí	4,875 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne
7 a viac detí	5,85 - násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa mesačne

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V sledovanom období bolo priemerne mesačne 519 takýchto prípadov, čo je nárast oproti roku 2023 (o 33 poberateľov). Celková vyplatená suma na príspevok predstavuje 7 988 023 eur (medziročný nárast o 176 106 eur), t. j. nárast o 2,3 %.

Osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi sa poskytuje za účelom podpory vykonávania osobnej starostlivosti o dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, ktoré je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 2,4 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa.

Za sledované obdobie bol príspevok poskytnutý priemerne mesačne 74 náhradným rodičom, ktorí spolu vykonávajú starostlivosť priemerne mesačne o 75 ťažko zdravotne postihnutých detí (medziročný nárast o 7 náhradných rodičov a 5 ťažko zdravotne postihnutých detí). Spolu bolo na príspevok vyplatených 286 148 eur (medziročný nárast o 36 376 eur), t. j. nárast o 14,6 %.

Príspevok dieťaťu na úhradu zvýšených výdavkov sa poskytuje vo výške preukázanej úhrady, najviac v sume 500 eur v kalendárnom roku a je určený na uspokojovanie potrieb dieťaťa súvisiacich s jeho zdravotným stavom, umeleckou alebo športovou činnosťou a v tejto súvislosti má náhradná rodina zvýšené výdavky. Príspevok sa poskytuje v sume max 500 eur ročne a môže byť vyčerpaná aj čiastočne. V roku 2024 bol tento príspevok vyplatený 432 náhradným rodičom na 506 detí. Priemerná výška príspevku bola cca 210 euro. Spolu bolo na príspevok vyplatených 106 139 eur.

Príspevok na vzdelávanie náhradného rodiča je určený na podporu celoživotného vzdelávania náhradného rodiča za účelom zvyšovania kvality poskytovanej starostlivosti. Poskytuje sa vo výške preukázanej úhrady najviac v sume 100 Eur ročne. V roku 2024 bol tento príspevok vyplatený 72 náhradným rodičom v priemernej výške cca 76 eur. Spolu bolo na príspevok vyplatených 5 493 eur.

3.4.5 Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti pre ľudí s osobitnou ochranou (Ukrajina)

Nariadením č. 93/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky, spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny, sa upravili tieto príspevky:

- **jednorazový príspevok pri zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti**
- **opakovaný príspevok dieťaťu**
- **opakovaný príspevok náhradnému rodičovi**

Jednorazový príspevok pri zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti sa poskytuje už na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia v prípade, že je takýmto dieťaťom osoba s osobitnou ochranou. Vzhľadom na to, že dieťa prišlo do krajiny bez akéhokoľvek vybavenia, účelom príspevku je zabezpečenie základných potrieb pre dieťa, ako napr. posteľ, ošatenie atď. V roku 2024 bol tento príspevok vyplatený 2 náhradným rodičom na 3 deti.

Opakovaný príspevok dieťaťu sa poskytuje na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak zverené dieťa je osobou s osobitnou ochranou. Účelom príspevku je uspokojovanie potrieb dieťaťa, najmä úhradu nákladov na výživu, výchovu a vzdelávanie. Pri deťoch, ktoré sú osobami s osobitnou ochranou je veľká pravdepodobnosť, že k riadnemu zvereniu nakoniec nedôjde. Vzhľadom na situáciu sa tento príspevok poskytuje už na základe neodkladného opatrenia. V roku 2024 bol príspevok vyplatený priemerne mesačne na 18 detí.

Opakovaný príspevok náhradnému rodičovi sa poskytuje už na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia v prípade, že zvereným dieťaťom je osoba s osobitnou ochranou. Súčasne sa umožnilo, aby sa opakovaný príspevok náhradnému rodičovi poskytoval aj v prípade, že náhradný rodič má na území Slovenskej republiky len prechodný pobyt. Účelom príspevku je spájanie rodín a zabezpečenie čo najlepšej starostlivosti o deti. Tento príspevok bol v roku 2024 vyplatený priemerne mesačne 4 náhradným rodičom na 5 detí. Na príspevky na náhradnú rodinnú starostlivosť bolo v roku 2024 vyčerpaných celkovo 32 753 624 eur, čo predstavuje medziročný nárast o 2 311 575 eur,⁵⁴ t. j. nárast o 7,6 %.

3.4.6 Kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom a parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o peňažných príspevkoch“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009. Cieľom tejto úpravy právnych vzťahov je podporiť sociálne začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti v týchto štyroch oblastiach: oblasť mobility a orientácie, oblasť komunikácie, oblasť zvýšených výdavkov a oblasť sebaobsluhy.

Opatrením č. 416/2023 Z. z., ktorým sa mení opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok v znení neskorších predpisov sa s účinnosťou od 1. januára 2024 upravili niektoré maximálne

⁵⁴ údaje z Návrhu záverečného účtu kapitoly 24 - Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

zohľadňované sumy z ceny pomôcok pri už zaradených pomôckach (pri písacom stroji na Braillovo písmo zo sumy 465 eur na sumu 600 eur a pri elektronickej čítacej lupe prenosnej zo sumy 996 eur na sumu 1 200 eur).

Zákonom č. 526/2023 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. S účinnosťou od 1. januára 2024 sa ustanovilo, že za príjem sa na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu nepovažuje príspevok na zvýšenú splátku úveru na bývanie.

Zákonom č. 295/2023 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. S účinnosťou od 1.7.2024 sa upravili niektoré podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu (doplnenie definície fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na opatrovanie; vylúčenie súbehu vyplácania peňažného príspevku na opatrovanie maloletého pacienta s poskytovaním materského, rodičovského príspevku alebo príspevku na starostlivosť o dieťa).

Zákonom č. 400/2022 Z. z. sa s účinnosťou od 1.7.2024 upravili niektoré podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu, napr.:

- zrušenie poskytovania paušálnej výšky PP na opatrovanie, ak je opatrovateľom FO poberajúca niektorú zo zákonom ustanovených dávok,
- zvýšenie výšky PP na opatrovanie o 100 eur mesačne pre všetky osoby, ktoré opatrujú jedno alebo viacero nezaopatrených detí bez ohľadu na skutočnosť, či majú príjem zo zamestnania alebo poberajú dávky dôchodkového poistenia, dávky výsluhového zabezpečenia alebo dôchodky starobného dôchodkového sporenia,
- zvýšenie hranice príjmu zo zamestnania osoby vykonávajúcej opatrovanie z 2 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu na 2,5 násobok sumy životného minima.

Zákonom č. 87/2024 Z. z. sa s účinnosťou od 1.7.2024 ustanovilo, že za príjem sa na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu nepovažuje 13. dôchodok.

S účinnosťou od 1.7.2024 bola Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 135/2024 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie a výška peňažného príspevku na opatrovanie výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie, ktorá slúži na výpočet výšky peňažného príspevku na osobnú asistenciu zvýšená na sumu 5,83 eura a výška peňažného príspevku na opatrovanie poskytovaná opatrovateľovi v tzv. produktívnom veku, ako aj v dôchodkovom veku, bola zvýšená nasledovne:

- ak opatruje jednu fyzickú osobu s ŤZP na sumu 615,50 eura
- ak opatruje dve alebo viaceré fyzické osoby s ŤZP na sumu 818,60 eura.

Zákonom č. 295/2024 Z. z. sa s účinnosťou od 1.12.2024 upravili niektoré podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu:

- zvýšenie výšky peňažného príspevku na opatrovanie zo sumy 100 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne pre opatrovateľov, ktorí opatrujú nezaopatrené dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím,
- zrušenie sledovania príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím pri peňažnom príspevku na opatrovanie u opatrovateľov v produktívnom veku aj u opatrovateľov poberajúcich dôchodkovú dávku,
- rozšírenie možného rozsahu poskytovania domácej opatrovateľskej služby z doterajších 8 hodín na 40 hodín mesačne v súbehu s poskytovaním peňažného príspevku na opatrovanie,
- zrušenie krátenia výšky peňažného príspevku na opatrovanie z dôvodu poberania príspevku na bezvládnosť.

Prehľad maximálnych výšok jednorazových peňažných príspevkov je uvedený v tabuľke 3.23 a prehľad výšok opakovaných peňažných príspevkov je uvedený v tabuľke 3.24.

Tabuľka 3.23 Maximálne výšky jednorazových peňažných príspevkov na kompenzáciu

Druhy jednorazových peňažných príspevkov na kompenzáciu	Maximálna výška v € do 30.6.2024	Maximálna výška v € od 1.7.2024
Peňažný príspevok na kúpu pomôcky	8 630,42	8 630,42
– na kúpu druhého mechanického vozíka	1 659,70	1 659,70
– na kúpu druhého elektrického vozíka	4 979,09	4 979,09
– na kúpu druhého načúvacieho aparátu	331,94	331,94
Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky	8 630,42	8 630,42
Peňažný príspevok na úpravu pomôcky	8 630,42	8 630,42
Peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia	11 617,88	11 617,88
Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla s manuálnou prevodovkou	13 277,58	13 277,58
– na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou	16 596,96	16 596,96
Úhrn peňažných príspevkov na úpravu osobného motorového vozidla v období siedmich rokov	13 277,58	13 277,58
Úhrn peňažných príspevkov na úpravu bytu a peňažných príspevkov na úpravu rodinného domu v období siedmich rokov	13 277,58	13 277,58
Úhrn peňažných príspevkov na úpravu garáže v období siedmich rokov	1 659,70	1 659,70

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Tabuľka 3.24 Prehľad opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu

Druhy opakovaných peňažných príspevkov	Výška PP v € ⁵⁵ do 30. 6. 2024	Výška PP v € od 1. 7. 2024
PP na osobnú asistenciu – sadzba na jednu hodinu	5,52	5,83
PP na prepravu	137,19	139,79
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov:		
– na diétne stravovanie		
a) choroby a poruchy uvedené v prvej skupine prílohy č.5 zákona	49,91	50,86
b) choroby a poruchy uvedené v druhej skupine prílohy č.5 zákona	24,96	25,43
c) choroby a poruchy uvedené v tretej skupine prílohy č.5 zákona	14,98	15,27
– hygienu alebo opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia	24,96	25,43
– zabezpečenie prevádzky osobného motorového vozidla	44,91	45,76
– starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom	59,88	61,02
PP na opatrovanie:		
– FO (opatrovateľ) nepoberá niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok:		
a) opatruje jednu FO s ŤZP	569,00	615,50
b) opatruje dve alebo viaceré FO s ŤZP	756,80	818,60
FO (opatrovateľ) poberá niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok		
a) opatruje jednu FO s ŤZP	426,75	615,50
b) opatruje dve alebo viaceré FO s ŤZP	567,60	818,60

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

⁵⁵ Pri PP na prepravu a PP na opatrovanie pre opatrovateľov nepoberajúcich dôchodkovú dávku do výpočtu výšky PP vstupujú aj ďalšie parametre, napríklad výška príjmu FO s ŤZP.

Podľa zákona o peňažných príspevkoch je možné fyzickým osobám s ŤZP po posúdení ich zdravotného stavu vyhotoviť preukaz fyzickej osoby s ŤZP, preukaz fyzickej osoby s ŤZP so sprievodcom a parkovací preukaz pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím. Tieto preukazy umožňujú fyzickým osobám s ŤZP využívať určité zľavy a výhody v rôznych oblastiach, čím prispievajú ku kompenzácii sociálnych dôsledkov ŤZP a sociálnemu začleneniu týchto osôb. Prehľad počtu platných preukazov k 31. decembru roku 2023 a roku 2024, rozčlenený podľa ich druhu, je uvedený v tabuľke 3.25.

Tabuľka 3.25 Počet platných preukazov

Druh preukaz	Obdobie k 31.12. 2023	Obdobie k 31. 12. 2024
Preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (bez sprievodcu)	191 947	188 036
Preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom	170 546	163 044
SPOLU: Preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím bez/so sprievodcom	362 493	351 080
Parkovacie preukazy pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím	134 500	135 654

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 na základe administratívnych údajov boli na peňažné príspevky na kompenzáciu vynaložené finančné prostriedky v celkovej sume 743 812 421 eur, z toho na peňažné príspevky poskytnuté fyzickým osobám s ŤZP, ktorých bolo priemerne mesačne 142 448, boli vynaložené finančné prostriedky v celkovej sume 252 970 377 eur. V roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vzrástol celkový objem finančných prostriedkov vynaložených na všetky peňažné príspevky na kompenzáciu o sumu 133,40 mil. eur. Prehľad čerpania finančných prostriedkov v roku 2024 je uvedený v tabuľke 3.26.

Tabuľka 3.26 Prehľad čerpania finančných prostriedkov v roku 2024

Peňažné príspevky na kompenzáciu	Priemerný mesačný počet poberateľov	Vynaložené finančné prostriedky v €
PP poskytované FO s ŤZP	142 448	252 970 377
PP na opatrovanie*	69 923	490 842 044
SPOLU	212 371	743 812 421

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

*PP na opatrovanie je poskytovaný fyzickej osobe, ktorá opatruje FO s ŤZP

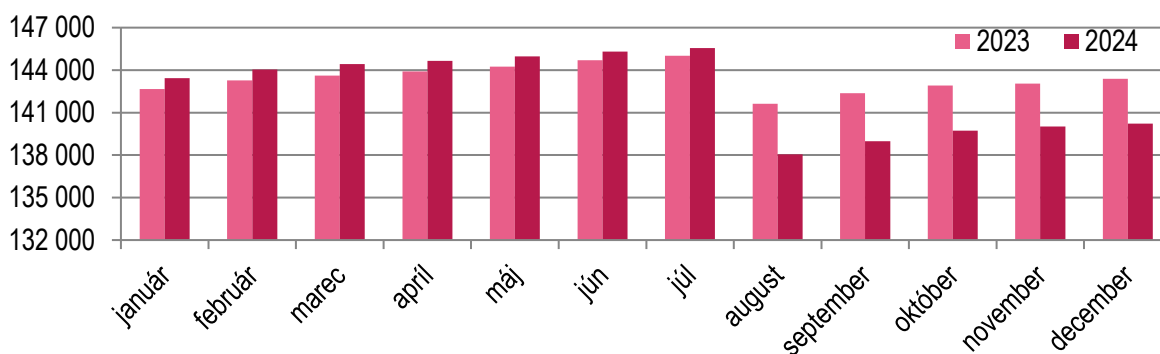
Pri **peňažných príspevkoch poskytovaných fyzickým osobám s ŤZP** čerpanie finančných prostriedkov v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o sumu 39,19 mil. eur. Nárast finančných prostriedkov na peňažné príspevky poskytované fyzickým osobám s ŤZP v roku 2024 najvýraznejšie ovplyvnilo čerpanie na účely peňažného príspevku na osobnú asistenciu, ktoré vzrástlo o 11,91 mil. eur, súčasne stúpol priemerný mesačný počet jeho poberateľov o 689. Prehľad vývoja počtu FO s ŤZP, ktorým boli poskytované peňažné príspevky na kompenzáciu v roku 2023 a v roku 2024, je uvedený v grafe 3.16.

Pri **peňažnom príspevku na opatrovanie, ktorý je poskytovaný priamo opatrovateľovi**, čerpanie finančných prostriedkov v roku 2024 stúplo o 94,21 mil. eur a súčasne vzrástol aj priemerný mesačný počet poberateľov tohto peňažného príspevku o 3 640. Na peňažný príspevek na opatrovanie, poskytovaný priemerne mesačne 69 923 fyzickým osobám (opatrovateľom) opatrujúcim fyzické osoby s ŤZP, boli poskytnuté finančné prostriedky v celkovej sume 490 842 044 eur.

Z hľadiska objemu vynaložených finančných prostriedkov je najvyššie čerpanie v roku 2024 na peňažný príspevek na opatrovanie v celkovej sume 490,84 mil. eur. Nasledujú čerpania na peňažný príspevek na osobnú asistenciu vo výške 125,57 mil. eur a na peňažný príspevek na kompenzáciu zvýšených výdavkov (všetky druhy spolu) vo výške 74,55 mil. eur.

Zvýšenie čerpania finančných prostriedkov uvedených peňažných príspevkov v roku 2024 ovplyvnili legislatívne zmeny, ktoré priniesli výhodnejšie podmienky ich poskytovania. Medzi najvýznamnejšie patrí zvýšenie peňažného príspevku na opatrovanie od 1. júla 2023 a od 1. júla 2024 opäťovné zvýšenie peňažného príspevku na opatrovanie, ako aj zvýšenie sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie.

Graf 3.16 Vývoj počtu FO* s ŤZP, ktorým boli poskytované peňažné príspevky na kompenzáciu

* V uvedených počtoch figuruje každý poberateľ PP len raz, aj keď mu je poskytnutých viac príspevkov

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

V roku 2024 boli na **opakované peňažné príspevky** vynaložené finančné prostriedky v celkovej sume 694,06 mil. eur. Z hľadiska počtu poberateľov bol v roku 2024 najvyšší priemerný mesačný počet 135 568 poberateľov peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov (celkovo všetky druhy zvýšených výdavkov). Tento peňažný príspevok sa člení podľa účelu poskytovania na štyri skupiny a v rámci tohto členenia bolo poradie podľa počtu priemerného mesačného počtu poberateľov v roku 2024 nasledovné:

Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov:

- súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia bol poskytnutý priemerne mesačne 76 443 poberateľom,
- súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla bol poskytnutý priemerne mesačne 60 575 poberateľom,
- na diétne stravovanie bol poskytnutý priemerne mesačne 42 239 poberateľom,
- súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom bol poskytnutý priemerne mesačne 36 poberateľom.

Druhú najpočetnejšiu skupinu poberateľov opakovaných peňažných príspevkov tvoria poberatelia peňažného príspevku na opatrovanie, a to v priemernom mesačnom počte 69 923.

V roku 2024 bolo na 7 767 **jednorazových peňažných príspevkov** na kompenzáciu vynaložených cca 49,75 mil. eur. Najvyšší počet poskytnutých peňažných príspevkov bol na kúpu pomôcky (2 299), ďalej peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (2 204) a peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia (1 367).

Celkový počet jednorazových peňažných príspevkov poskytnutých v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 stúpol o 1 563 a čerpanie finančných prostriedkov vzrástlo o 21,84 mil. eur. K nárastu počtu poskytnutých jednorazových peňažných príspevkov došlo pri deviatich druhoch peňažných príspevkov a pri jednom druhu došlo k poklesu počtu poskytnutých peňažných príspevkov, a to nasledovne:

a) nárast počtu jednorazových PP poskytnutých za celý kalendárny rok 2024 o:

- 209 PP na kúpu pomôcky (priemerná výška PP stúpla o 48,42 eura),
- 2 PP na výcvik používania pomôcky (priemerná výška PP stúpla o 7,35 eura),
- 5 PP na úpravu pomôcky (priemerná výška PP stúpla o 1 066,33 eura),
- 149 PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia (priemerná výška PP vzrástla o 7,55 eura),
- 1 018 PP na kúpu osobného motorového vozidla (priemerná výška PP vzrástla o 3 599,05 eura),
- 89 PP na úpravu osobného motorového vozidla (priemerná výška PP vzrástla o 1 551,46 eura),
- 9 PP na úpravu bytu (priemerná výška PP stúpla o 1 484,8 eura),
- 116 PP na úpravu rodinného domu (priemerná výška PP vzrástla o 1 216,29 eura),
- 2 PP na úpravu garáže (priemerná výška PP klesla o 1 322,79 eura),

b) pokles počtu jednorazových PP poskytnutých za celý kalendárny rok 2024 o:

- 36 PP na opravu pomôcky (priemerná výška PP stúpla o 28,84 eura).

Najvyšší počet z poskytnutých jednorazových peňažných príspevkov v roku 2024 predstavuje peňažný príspevok na kúpu pomôcky (2 299) a kúpu osobného motorového vozidla (2 204). Najčastejšie bol poskytnutý na kúpu pomôcky, ktorou je mechanický vozík (551), na kúpu načúvacieho aparátu (324), na kúpu stolového alebo prenosného osobného počítača (228) a na kúpu elektronickej čítacej lupy prenosnej (128).

Najvyšší percentuálny nárast v počte poskytnutých jednorazových peňažných príspevkov predstavuje peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (nárast o 85,8 %) a peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla (nárast o 82,4 %).

Prehľad vývoja počtu poberateľov a čerpania jednotlivých peňažných príspevkov na kompenzáciu v roku 2023 a v roku 2024 poskytuje tabuľka 3.27.

Tabuľka 3.27 Prehľad vývoja počtu poberateľov a čerpania finančných prostriedkov na peňažné príspevky na kompenzáciu ŤZP

Opakované peňažné príspevky na kompenzáciu	2023			2024		
	Priemerný mesačný počet poberateľov	Priemerná mesačná výška PP v €	Vynaložené finančné prostriedky v €	Priemerný mesačný počet poberateľov	Priemerná mesačná výška PP v €	Vynaložené finančné prostriedky v €
PP na osobnú asistenciu	12 776	722,51	113 662 898	13 465	760,44	125 570 064
PP na prepravu	3 020	86,20	3 217 252	2 395	105,55	3 101 369
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov:	136 788	40,92	68 994 579	135 568	44,60	74 549 208
– na diétne stravovanie	43 313	29,76	15 897 563	42 239	32,66	17 002 611
– hygienu alebo opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia	76 362	23,09	21 696 572	76 443	25,15	23 678 132
– prevádzku osobného motorového vozidla	61 228	41,54	31 373 762	60 575	45,26	33 841 089
– starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom	39	55,25	26 683	36	61,14	27 377
PP na opatrovanie	66 283	454,72	396 630 618	69 923	552,64	490 842 044
Jednorazové peňažné príspevky na kompenzáciu	Počet poskytnutých PP*	Priemerná výška PP v €	Vynaložené finančné prostriedky v €	Počet poskytnutých PP*	Priemerná výška PP v €	Vynaložené finančné prostriedky v €
PP na kúpu pomôcky	2 090	912,74	1 907 622	2 299	961,16	2 205 606
PP na výcvik používania pomôcky	10	1 239,53	12 395	12	1 246,88	14 963
PP na úpravu pomôcky	8	1 460,58	11 685	13	2 526,91	32 850
PP na opravu pomôcky	899	303,20	272 580	863	332,04	286 551
PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia	1 218	9 456,37	11 517 858	1 367	9 463,92	12 878 109
PP na kúpu osobného motorového vozidla	1 186	9 877,80	11 715 071	2 204	13 476,85	29 703 294
PP na úpravu osobného motorového vozidla	108	5 307,34	573 193	197	6 858,80	1 352 701
PP na úpravu bytu	244	2 814,43	686 720	253	4 299,23	1 073 934
PP na úpravu rodinného domu	441	2 742,60	1 209 486	557	3 958,89	2 199 082
PP na úpravu garáže	0	0,00	0	2	1 322,79	2 646
Vynaložené finančné prostriedky na PP SPOLU v €		*610 408 471		*743 812 420		

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, pri opakovaných príspevkoch je priemerná mesačná výška PP vypočítaná z vynaložených finančných prostriedkov bez doplatkov za oneskorený nárok

*sumárne údaje za 12 mesiacov (nemusi súhlasiť s čerpaním v Záverečnom účte MPSVR SR z dôvodu účtovnej uzávierky k 31.12.2024)

Finančné prostriedky vynaložené na **opakované peňažné príspevky** v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 111,56 mil. eur. Vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov týchto peňažných príspevkov v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 bol nasledovný:

a) nárast priemerného mesačného počtu poberateľov o:

- 689 PP na osobnú asistenciu (nárast celkovo vynaložených finančných prostriedkov o 11,91 mil. eur),
- 3 640 PP na opatrovanie (nárast celkovo vynaložených finančných prostriedkov o 94,21 mil. eur).

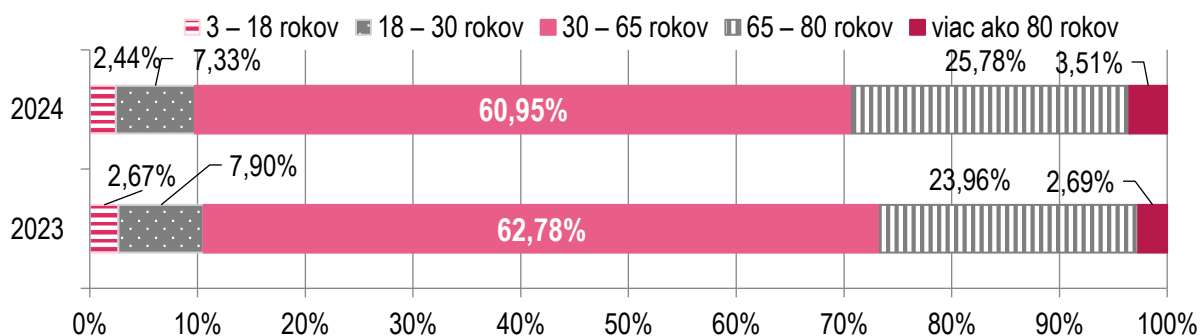
b) pokles priemerného mesačného počtu poberateľov o:

- 625 PP na prepravu (pokles vynaložených finančných prostriedkov o cca 116 tis. eur),
- 1 220 celkovo na PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - spolu za všetky druhy zvýšených výdavkov (nárast vynaložených finančných prostriedkov o cca 5,55 mil. eur).

Pri *peňažnom príspevku na osobnú asistenciu* pretrváva nárast priemerného mesačného počtu poberateľov dlhodobo. Je to jediný peňažný príspevok poskytovaný fyzickej osobe s ŤZP, pri ktorom sa s účinnosťou od 1. júla 2018 neskúma príjem tejto fyzickej osoby (t. j. príjem nemá vplyv na výšku príspevku, ani nie je stanovená hranica príjmu pre jeho poskytnutie). V roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vzrástol priemerný mesačný počet poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu o 689. Priemerná mesačná výška tohto peňažného príspevku v roku 2024 predstavovala sumu 760,44 eura, čo zodpovedá cca 130 hodín osobnej asistencie za mesiac, na ktoré bol poskytnutý peňažný príspevok. Priemerný mesačný rozsah hodín osobnej asistencie v roku 2024 je porovnateľný s priemerným mesačným rozsahom hodín v roku 2023. Priemerná mesačná výška peňažného príspevku na osobnú asistenciu v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vzrástla o 37,93 eura. Túto skutočnosť ovplyvnila výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie, ktorá od 1. júla 2024 vzrástla zo sumy 5,52 eura na sumu 5,83 eura.

Z hľadiska vekovej štruktúry poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu je najpočetnejšia skupina poberateľov vo veku 30 až 65 rokov. Najvyšší nárast priemerného mesačného počtu poberateľov v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom bol o 377 poberateľov a prejavil sa vo vekovej skupine 65 až 80 rokov. Prehľad rozdelenia priemerného mesačného počtu poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu za december 2024 v porovnaní s decembrom 2023 podľa vekových skupín poskytuje graf 3.17 a celkový prehľad priemerného mesačného počtu poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu rozdelený podľa veku v rokoch 2023 a 2024 poskytuje tabuľka 3.28.

Graf 3.17 Rozdelenie priemerného mesačného počtu poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu podľa vekových skupín v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Tabuľka 3.28 Priemerný mesačný počet poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu podľa vekových skupín v rokoch 2023 a 2024

	2023	2024
3 - 18 rokov	345	328
18 - 30 rokov	1 020	987
30 - 65 rokov	8 107	8 207
65 - 80 rokov	3 094	3 471
80 a viac	347	472
Spolu	12 913	13 465

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Pokles priemerného mesačného počtu poberateľov *peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov* v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 sa prejavil nasledovne:

- pri PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla pokles o 653,
- pri PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie pokles o 1 074,
- pri PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom pokles o 3.

Nárast priemerného mesačného počtu poberateľov *peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov* v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 sa prejavil nasledovne:

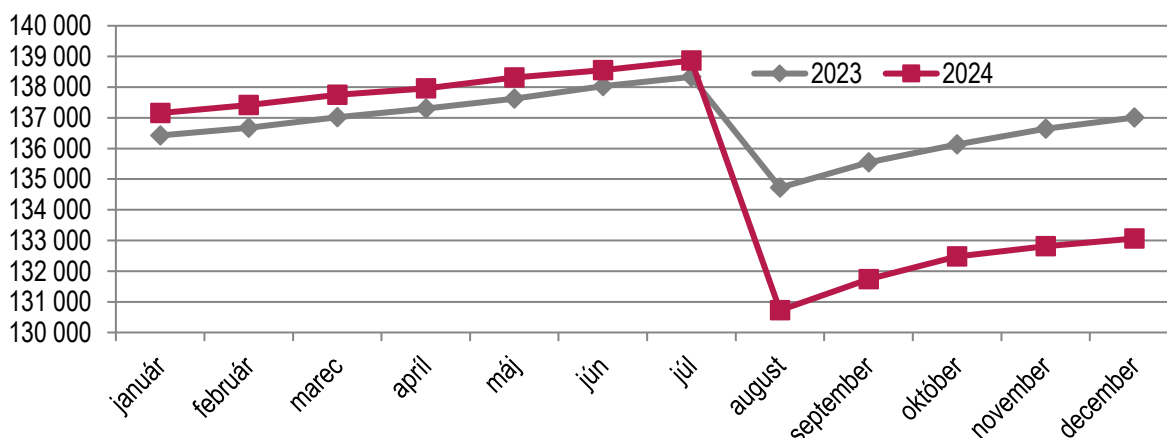
- pri PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia pokles o 81.

Od roku 2016 až do roku 2024 zaznamenávame každoročne pokles priemerného mesačného počtu poberateľov tohto peňažného príspevku (všetky druhy zvýšených výdavkov), s výnimkou zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, u ktorých v rokoch 2019 a 2020 a zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia v roku 2024 zaznamenávame nárast.

Prehľad vývoja počtu poberateľov peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov v roku 2023 a 2024 je uvedený v grafe 3.18.

Mesačné výšky peňažných príspevkov na kompenzáciu zvýšených výdavkov v roku 2024 mierne vzrástli v nadväznosti na valorizáciu súm životného minima, na ktoré je naviazaná výška týchto príspevkov. Prehľad zvýšenia výšky peňažných príspevkov na kompenzáciu zvýšených výdavkov je uvedený v tabuľke 3.27.

Graf 3.18 Vývoj počtu poberateľov peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov v roku 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Peňažný príspevok na opatrovanie, ako jediný peňažný príspevok na kompenzáciu, sa neposkytuje fyzickej osobe s ŤZP, ale priamo fyzickej osobe, ktorá ju opatruje (opatrovateľovi). Do 30. júna 2024 sa výška peňažného príspevku na opatrovanie určovala v závislosti od toho, či opatrovanie vykonávala fyzická osoba v produktívnom veku alebo fyzická osoba, ktorá poberala niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok, ako aj od počtu opatrovaných fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím. V prípade, že opatrovateľom bola fyzická osoba pobierajúca niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok, peňažný príspevok sa poskytoval v paušálnej výške (t. j. vo výške 426,75 eura pri opatrovaní jednej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím). Na uvedenú výšku peňažného príspevku na opatrovanie nemal žiaden vplyv príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Ak opatrovateľ nepoberal takúto dôchodkovú dávku (v tzv. produktívnom veku), na výšku peňažného príspevku mal vplyv aj príjem opatrovanej fyzickej osoby s ŤZP. Na účely stanovenia výšky peňažného príspevku na opatrovanie u opatrovateľov v tzv. produktívnom veku, bol príjem fyzickej osoby s ŤZP chránený do výšky 2- násobku SŽM, resp. ak bolo fyzickou osobou s ŤZP nezaopatrené dieťa, jeho príjem bol chránený do 3- násobku SŽM. Od 1. júla 2024 po valorizácii SŽM predstavujú hranice ochrany príjmu opatrovaných fyzických osôb s ŤZP sumu 547,98 eura mesačne (2-násobok SŽM) a 821,97 eura mesačne (3-násobok SŽM).

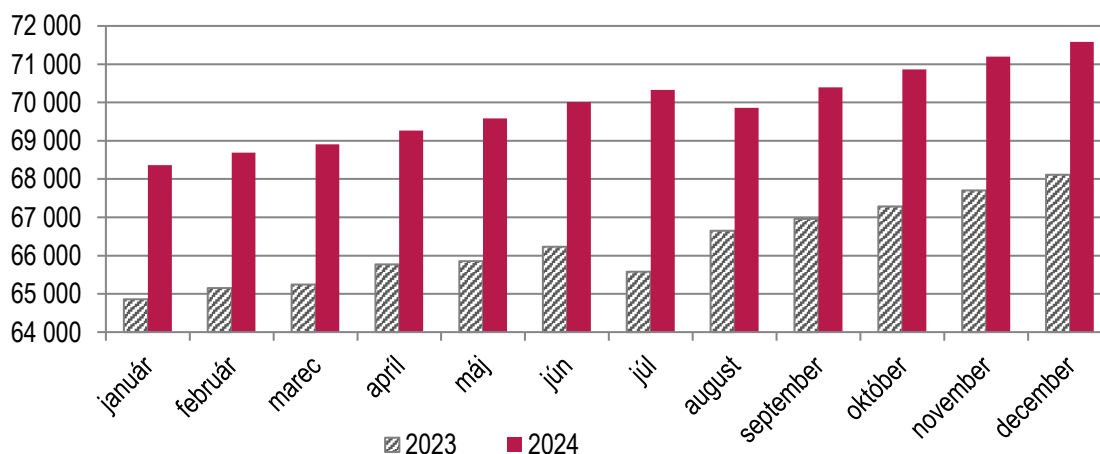
S účinnosťou od 1. júla 2024 sa výška peňažného príspevku na opatrovanie ustanovila (pre poberateľov v produktívnom veku, ako aj pre poberateľov, ktorí pobierajú dôchodkovú dávku) už len v dvoch výškach, v závislosti od toho, či opatrovateľ opatruje jednu osobu s ťažkým zdravotným postihnutím alebo ich opatruje dve alebo viac. Súčasne sa pri poskytovaní peňažného príspevku na opatrovanie zaviedlo zohľadňovanie príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím aj u opatrovateľov, ktorí pobierajú dôchodkovú dávku. Z uvedeného dôvodu sa tak u opatrovateľov pobierajúcich dôchodkovú dávku zrušilo poskytovanie peňažného príspevku na opatrovanie v paušálnej výške.

S účinnosťou od 1. júla 2024 sa ustanovilo zvýšenie výšky PP na opatrovanie o 100 eur mesačne pre všetky osoby, ktoré opatrujú jedno alebo viacero nezaopatrených detí bez ohľadu na skutočnosť, či majú príjem zo zamestnania alebo pobierajú dávky dôchodkového poistenia, dávky výsluhového zabezpečenia alebo dôchodky starobného dôchodkového sporenia. Súčasne sa zvýšila hranica príjmu zo zamestnania osoby vykonávajúcej opatrovanie z 2 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu na 2,5 násobok sumy životného minima.

V prípade, ak opatrovaná fyzická osoba s ŤZP zomrie, peňažný príspevok na opatrovanie sa poskytne opatrovateľovi (bez ohľadu na to, či poberať alebo nepoberať dôchodkovú dávku) za celý kalendárny mesiac, v ktorom opatrovaný zomrel, ako aj za kalendárny mesiac, ktorý nasleduje po tomto kalendárnom mesiaci.

Pri peňažnom príspevku na opatrovanie bol v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 zaznamenaný medziročný nárast celkového priemerného mesačného počtu poberateľov o 3 557, ako aj nárast priemerného mesačného počtu opatrovaných fyzických osôb s ŤZP o 3 678. Prehľad vývoja počtu poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v rokoch 2023 a 2024 je uvedený v grafe 3.19.

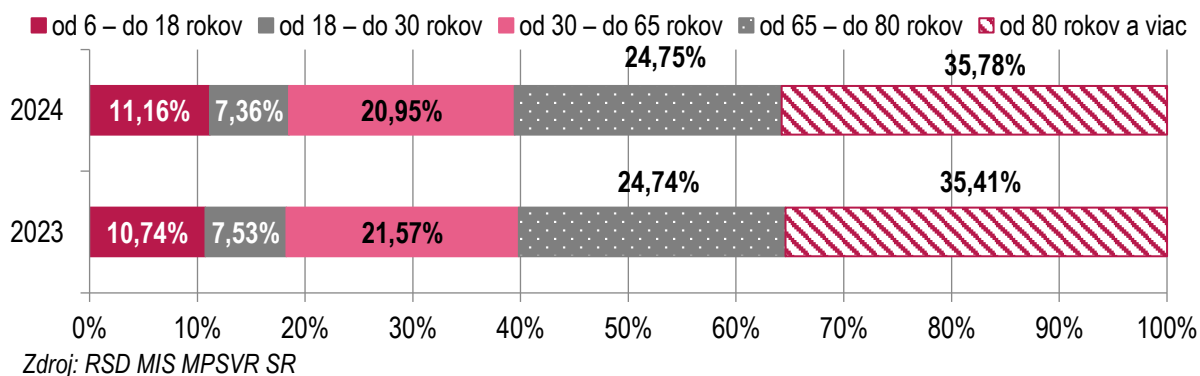
Graf 3.19 Vývoj počtu poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v rokoch 2023 a 2024

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Počet poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie významne ovplyvňujú aj legislatívne podmienky poskytovania tohoto peňažného príspevku. Klesajúca tendencia počtu poberateľov je zaznamenaná v rokoch 2014 až 2017. Po prijatí viacerých legislatívnych zmien od roku 2018, ktoré výhodnejšie upravovali podmienky jeho poskytovania, zaznamenávame od roku 2018 kontinuálny nárast počtu poberateľov. Medzi uvedené najvýznamnejšie zmeny patrí najmä výraznejšie zvyšovanie tohto peňažného príspevku každý rok v období 2018 až 2024 (zvýšenie ochrany príjmu opatrovanej fyzickej osoby s ŤZP, čo má pozitívny vplyv na výšku peňažného príspevku poskytovaného opatrovateľovi v tzv. produktívnom veku, vypustenie znížovania príspevku napr. z dôvodu návštevy školského zariadenia fyzickou osobou s ŤZP, poskytnutie dvoch mesačných dávok príspevku na opatrovanie v prípade úmrtia opatrovanej osoby a ďalšie). Uvedené zmeny pozitívne ovplyvnili nielen nárast počtu poberateľov, ale aj nárast priemerných mesačných výšok peňažného príspevku na opatrovanie. Pred prijatím uvedených zmien bol v roku 2017 priemerný mesačný počet poberateľov 53 209 s priemernou mesačnou výškou príspevku v sume 165,47 eura. V roku 2024 vzrástol priemerný mesačný počet poberateľov na 69 923 s priemernou mesačnou výškou príspevku v sume 547,84 eura. Prehľad priemerného mesačného počtu opatrovaných na peňažnom príspevku na opatrovanie rozdelený podľa vekových skupín v rokoch 2023 a 2024 je uvedený v grafe 3.20 a v tabuľke 3.29.

Graf 3.20 Rozdelenie priemerného mesačného počtu opatrovaných na peňažnom príspevku na opatrovanie podľa vekových skupín v rokoch 2023 a 2024

Tabuľka 3.29 Rozdelenie priemerného mesačného počtu opatrovaných na peňažnom príspevku na opatrovanie podľa vekových skupín v rokoch 2023 a 2024

	2023	2024
6 - 18 rokov	7 332	8 029
18 - 30 rokov	5 136	5 294
30 - 65 rokov	14 723	15 076
65 - 80 rokov	16 887	17 810
80 a viac	24 169	25 743
Spolu	68 247	71 952

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Z hľadiska vekovej štruktúry opatrovaných fyzických osôb s ŤZP je najpočetnejšia skupina opatrovaných vo veku 80 a viac rokov. V roku 2024 tvorí 35,78 % všetkých opatrovaných. Z hľadiska vývoja priemerného mesačného počtu opatrovaných v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 zaznamenávame vo všetkých vekových kategóriách nárast.

Nárast priemerného mesačného počtu opatrovaných v roku 2024 o:

- 697 vo veku od 6 do 18 rokov,
- 158 vo veku od 18 do 30 rokov,
- 353 vo veku od 30 do 65 rokov,
- 923 vo veku od 65 do 80 rokov,

- 1 574 vo veku od 80 a viac rokov.

Pri peňažnom príspevku na opatrovanie poskytovanom opatrovateľom poberajúcim dôchodkovú dávku v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023:

- vzrástol priemerný mesačný počet opatrovateľov o 2 606,
- vzrástol priemerný mesačný počet opatrovaných fyzických osôb s ŤZP o 2 659,
- stúpila priemerná mesačná výška príspevku o 148,79 eura na sumu 482,15 eura.

Pri peňažnom príspevku na opatrovanie poskytovanom opatrovateľom v produktívnom veku v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023:

- vzrástol priemerný mesačný počet opatrovateľov o 1 027,
- vzrástol priemerný mesačný počet opatrovaných fyzických osôb s ŤZP o 1 094,
- stúpila priemerná mesačná výška príspevku o 43,07 eura na sumu 589,04 eura.

Pri peňažnom príspevku na opatrovanie vyplácanom podľa prechodného ustanovenia (t. j. podľa zákona účinného do 31.12.2008) v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023:

- klesol priemerný mesačný počet opatrovateľov o 76 ,
- klesol priemerný mesačný počet opatrovaných fyzických osôb s ŤZP o 77,
- stúpila priemerná mesačná výška príspevku o 132,14 eura na sumu 463,82 eura.

Počet poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie, vyplácaného podľa prechodného ustanovenia, sa neustále znižuje a postupne poberatelia prechádzajú na podmienky vyplácania ustanovené zákonom o peňažných príspevkoch (účinnom od 1. januára 2009).

Prehľad údajov o poskytnutých peňažných príspevkoch na opatrovanie v hlbšej štruktúre je uvedený v nasledujúcej tabuľke 3.30.

**Tabuľka 3.30 Čerpanie peňažného príspevku na opatrovanie v rokoch 2023 a 2024
v hlbšej štruktúre**

Peňažný príspevok na opatrovanie	Priemerný mesačný počet poberateľov	2023 Priemerný mesačný počet opatrovaných	Priemerná mesačná výška v €	Priemerný mesačný počet poberateľov	2024 Priemerný mesačný počet opatrovaných	Priemerná mesačná výška v €
1. FO* poberajúca dôchodkovú dávku	24 207	24 617	333,36	26 813	27 276	482,15
2. FO nepoberajúca dôchodkovú dávku	41 964	43 462	545,97	42 991	44 556	589,04
3. FO poberajúce príspevok podľa prechodného ustanovenia	195	198	331,68	119	121	463,82
Peňažný príspevok na opatrovanie SPOLU	66 366	68 274**	471,86	69 923	71 952	547,84

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

* FO – fyzická osoba, poberajúca peňažný príspevok na opatrovanie (poberateľ)

** Súčet riadkov nemusí súhlasiť

V roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vzrástol priemerný mesačný počet všetkých poberateľov (opatrovateľov) peňažného príspevku na opatrovanie o 3 557, t. j. o 5,36 % poberateľov. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi ide o vyššie tempo rastu počtu poberateľov. Pri porovnávaní medziročných nárastov sme v roku 2023 oproti roku 2022 zaznamenali nárast o 4,4 %, v roku 2022 oproti roku 2021 zaznamenali nárast o 1 %, v roku 2021 oproti roku 2020 zaznamenali nárast o 1,9 % a v roku 2020 oproti roku 2019 o 8,2 %.

Počet opatrovaných fyzických osôb s ŤZP stúpol v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 o 3 678, t. j. o 5,39 %. Aj pri porovnávaní medziročných nárastov priemerného mesačného počtu opatrovaných ide o vyššie tempo rastu ich počtu. Pri porovnaní medziročných nárastov sme v roku 2023 oproti roku 2022 zaznamenali nárast o 4,5 %, v roku 2022 oproti roku 2021 zaznamenali nárast o 0,95 %, v roku 2021 oproti roku 2020 nárast o 1,83 % a v roku 2020 oproti roku 2019 nárast o 8,37 % opatrovaných.

Dôvodom vyššieho rastu priemerného mesačného počtu opatrovaných v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom bolo najmä nižšie úmrtie opatrovaných fyzických osôb s ŤZP, menej výrazne uvedenú skutočnosť ovplyvnil odchod opatrovaných fyzických osôb s ŤZP do zariadenia sociálnych služieb. Aj u poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v roku 2024 zaznamenávame úmrtie poberateľov (opatrovateľov).

V roku 2024 bola poskytovaná dotácia na podporu humanitárnej pomoci pre odídencov z Ukrajiny (osobám so závažným zdravotným postihnutím). Priemerný mesačný počet poberateľov bol 1 688 a celkovo bolo vyplatených 6 556 100 eur.

3.4.7 Sociálne služby

Sociálne služby v SR sa od roku 2009 poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní** (živnostenský zákon) **v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon o sociálnych službách“). Zákon o sociálnych službách upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Sociálne služby sa podľa tohto zákona poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade ich taxatívneho vymedzenia. Odborné činnosti, ako sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, je možné poskytovať aj samostatne na základe udelenej akreditácie. Vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb sa poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti a zároveň je upravená možnosť poskytovania sociálnej služby v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti, ktoré splní zákonom stanovené podmienky.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené, a to sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a na podporné služby.

Na účely poskytovania sociálnych služieb, ktoré majú charakter dlhodobej starostlivosti a ktoré sa poskytujú fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, zákon o sociálnych službách upravuje zdravotnú a sociálnu posudkovú činnosť, na základe ktorej sa určuje odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu.

V osobitnej časti zákona je upravené financovanie sociálnych služieb z rozpočtov samospráv a zo štátneho rozpočtu z kapitoly MPSVR SR. Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku. Zákon umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. za účelom dosiahnutia zisku, avšak bez podpory z verejných zdrojov.

Zákon o sociálnych službách upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb a kontrolnú činnosť vo veciach sociálnych služieb. Ministerstvo udeľuje *akreditáciu* v oblasti sociálnych služieb *na vzdelávacie programy a na odbornú činnosť* a vykonáva aj dozor pri poskytovaní sociálnych služieb v zmysle zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach.

Ministerstvo aj v roku 2024 pripravilo rôzne legislatívne a nelegislatívne materiály, a to s cieľom zlepšiť dostupnosť, kvalitu a udržateľnosť poskytovaných sociálnych služieb.

V roku 2024 bol zákon o sociálnych službách novelizovaný trikrát. Išlo o zákon č. 120/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia s účinnosťou od 1. júna 2024, ktorým sa

- upravili podmienky poskytovania stravovania v zariadení rodinného typu, za ktoré sa považuje zariadenie podmienené odkázanosťou s kapacitou 6 v jednej bytovej jednotke alebo 12 vo viacerých bytových jednotkách. Konkrétne sa umožnilo v tomto zariadení utvárať podmienky na prípravu stravy (t. j.

nie stravovanie priamo poskytovať), ak sú na to vytvorené a splnené podmienky na strane poskytovateľa aj prijímateľa sociálnej služby. V takomto prípade nie je zariadenie povinné plniť podmienky pre zariadenie spoločného stravovania. Ak zariadenie rodinného typu stravovanie priamo poskytuje, nemusí plniť niektoré povinnosti zariadenia spoločného stravovania, napr. odber vzoriek stravy, zákaz vstupu do výrobných a skladovacích priestorov,

- umožnilo poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti aj v útulku,
- umožnilo poskytovanie vybraných úkonov liečebného režimu (podávanie liekov, kontrola glykémie, odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty, aplikácia liečiva subkutánne) aj opatrovatelkám a povereným poskytovateľom sociálnej služby, ktorý ošetrovateľskú starostlivosť v zariadení priamo poskytuje.

Zákomom č. 295/2024 Z. z. sa s účinnosťou od 1. decembra 2024 zvýšil mesačný počet hodín opatrovateľskej služby, ktoré je možné poskytovať osobe opatrovanej v rámci príspevku na opatrovanie z 8 hodín na 40 a súčasne sa umožnilo flexibilnejšie využívanie odľahčovacej služby, ak sa poskytuje prostredníctvom terénnej alebo ambulantnej sociálnej služby. Taktiež sa rozšírili kvalifikačné predpoklady pre výkon tlmočenia a upravili sa podmienky tzv. personálneho štandardu pri vybraných sociálnych službách.

Zároveň bol v novembri 2024 schválený zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa s účinnosťou od 1. septembra 2025 ruší posudková a rozhodovacia činnosť obcí a vyšších územných celkov na účely posudzovania odkázanosti na sociálne služby a zavádza sa integrovaná posudková činnosť, ktorá bude vykonávaná úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny aj na účely sociálnych služieb.

Čiastkovú úpravu v oblasti sociálnych služieb predstavuje novela zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (zákomom č. 179/2024 Z. z.), ktorou sa s účinnosťou od 1. augusta 2024 zaviedla výnimka na podlimitnú zákazku (nad 50 000 eur), ktorej predmetom je aj dodanie potravín určených na stravovanie v rámci poskytovanej sociálnej služby, na ktorú sa tento zákon nevzťahuje, v záujme zníženia administratívneho zaťaženia a uľahčenia nákupu.

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 136/2024 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v niektorých druhoch zariadení sociálnych služieb na rok 2025, sa ustanovili **nové výšky finančných príspevkov na rok 2025** - v zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou poskytovaných obcou alebo ňou zriadenou alebo založenou právnickou osobou a neverejnými poskytovateľmi (zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, denné stacionáre) a v zariadeniach krízovej intervencie na úrovni obce (nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania) a v nocľahárňach neverejných poskytovateľov.

Medziročné zvýšenie finančného príspevku pre zariadenia podmienené odkázanosťou bolo zaznamenané o cca 7,2 % a pri službách krízovej intervencie to bolo zvýšenie o 25 eur/1 miesto/1 mesiac. **Medziročný nárast bol cca 25,8 mil. eur.**

Komplexnou odpoveďou na dôsledky krízy spojenej s pandémiou COVID-19, ako aj reakciou na identifikované hlavné výzvy a systémové nedostatky slovenskej ekonomiky sa stal **Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky** (ďalej „POO“). POO je postavený na globálnej vízii Slovenska ako inovatívnej ekonomiky, ako moderného štátu, ktorý poskytuje občanom kvalitné verejné služby a Slovenska ako zdravej krajiny, ktorá vytvára predpoklady na plnohodnotné využívanie ľudského a prírodného kapitálu. V časti **Komponent 13 – Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť** definuje kľúčové reformy a investície v oblasti sociálnych služieb. Cieľom navrhovaných reforiem a investícií (Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, Reforma posudkovej činnosti a Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou a Investícia: Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti) je zabezpečiť kvalitnú a dostupnú komplexnú podporu ľudí, ktorí sú odkázaní na pomoc iných. POO je v súlade aj so **Stratégiou dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike**.

Na základe Komponentu 13 Plánu obnovy a odolnosti SR Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť v rámci reformy 1: Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti bola v roku 2024 vypracovaná **Koncepcia reformy financovania sociálnych služieb** (ďalej len „Koncepcia“). Je národným koncepčným dokumentom, ktorý obsahuje základné východiská pre potrebu zmeny systému financovania sociálnych služieb, s cieľom zabezpečiť ich dostupnosť pre osoby, ktoré sú na ne odkázané, a to tak

fyzickú, ako aj finančnú. Účelom takejto zmeny je vytvoriť predpoklady pre systém financovania sociálnych služieb, ktorý bude udržateľný, a finančné prostriedky na ich poskytovanie a zabezpečovanie budú vynakladané efektívne a účelne. Koncepcia sa prioritne zameriava na reformu financovania sociálnych služieb podmienených odkázanosťou s návrhom téz komplexnej zmeny systému financovania všetkých druhov sociálnych služieb. Koncepcia má slúžiť ako podklad pre tvorbu nového legislatívneho rámca pre poskytovanie a financovanie sociálnych služieb, ktorú má Slovenská republika prijať do konca roka 2025.

Koncepcia a jej prílohy boli predložené Národnej implementačnej a koordinačnej autorite (NIKA) dňa 13. decembra 2024 ako súčasť súhrnného dokumentu, ktorý slúži ako dôkaz splnenia míľnika. V januári 2025 bola Koncepcia vzatá na vedomie vládou SR.

V roku 2024 bol schválený aj zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti, s nadobudnutím účinnosti od 1.9.2025 (reforma 2: Reforma posudkovej činnosti). Integrovanou posudkovou činnosťou sa bude posudzovať na účely uplatnenia nárokov v oblasti kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia podľa zákona č. 447/2008 Z. z., ďalej na účely poskytnutia alebo zabezpečenia poskytovania sociálnej služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. a tiež na účely zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon o integrovanej posudkovej činnosti bol míľnikom v rámci Komponentu 13 a 13. decembra 2024 bol v rámci súhrnného dokumentu predložený NIKA ako dôkaz o splnení míľnika.

V rámci Investície 1: Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti boli vyhlásené nasledujúce výzvy:

- **Výzva na predkladanie projektových zámerov na rozšírenie kapacít komunitnej starostlivosti (kód výzvy 13I01-22-V01)** vyhlásená 05.10.2022 s termínom uzavretia výzvy v júni 2024.
- Výzva na predkladanie žiadostí o prostriedky mechanizmu na rozšírenie kapacít komunitnej starostlivosti (kód výzvy 13I01-22-V02) vyhlásená 23.05.2023 s termínom uzavretia výzvy v júni 2024.
- Výzva na predkladanie žiadostí o prostriedky mechanizmu na rozšírenie kapacít komunitnej starostlivosti II (kód výzvy 13I01-22-V03) vyhlásená 27.06.2024 s termínom uzavretia výzvy v decembri 2024.

MPSVR SR sa naďalej venuje aj procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Na dokument **Národná stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti** (prijatá v apríli 2021) nadväzuje **Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť na roky 2022 - 2026** (prijatý v júni 2022). Úlohou tohto dokumentu je stanoviť konkrétne ciele a opatrenia pre pokračovanie v procese deinštitucionalizácie a nastavenie postupov, pomocou ktorých sa inštitucionálna starostlivosť o osoby so zdravotným postihnutím a seniorov postupne transformuje na komunitné služby v závislosti od individuálnych potrieb klientov. V roku 2024 prebiehala príprava národného projektu Podpora poskytovania komunitných a kvalitných sociálnych služieb (ďalej NP PKS) v spolupráci s externými subjektami, ktoré boli vybrané na základe Oznámenia o možnosti zapojenia do projektu ešte v roku 2023. Projekt tak reflektuje na reálny dopyt z prostredia poskytovateľov, klientov sociálnych služieb a ich blízkych osôb. Zámer NP PKS bol Komisiou pri MV pre cieľ 4 dňa 27.06.2024 jednodhlasne schválený. Komisia pri MV ocenila najmä inovatívne prvky národného projektu podporujúce zintenzívnenia naplňania Dohovoru Organizácie spojených národov (ďalej „OSN“) o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Dňa 19.12.2024 MPSVR SR vyhlásilo Výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci NP PKS, ktorého trvanie je plánované do 11/2028 s celkovou alokáciou zo zdrojov EÚ v sume 9 010 440 eur. NP PKS je zameraný na prípravu komplexných podporných odborných mechanizmov v prospech poskytovateľov sociálnych služieb za účelom zvýšenia kvality života prijímateľov sociálnych služieb a ich blízkych osôb a bude realizovaný prostredníctvom troch samostatných podaktivít. Podaktivita 2 je zameraná na pokračovanie podpory v procese deinštitucionalizácie zariadení sociálnych služieb, ktoré úspešne absolvovali aktivity NP DI PTT (Národný projekt Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov) a majú pripravený a odborne oponovaný transformačný plán, ako aj aktívnu podporu vzniku a práce transformačných tímov v zapojených zariadeniach a následnú podporu pri príprave a tvorbe konkrétnych transformačných plánov pre tie zariadenia, ktoré doposiaľ transformačný plán nemajú.

Počas roka 2024 prebiehala aj príprava národného projektu Informačná kampaň na zvyšovanie povedomia verejnosti o vybraných sociálnych témach (ďalej len „NP Kampaň“), ktorý sa zameriava na zvýšenie informovanosti širokej verejnosti o vybraných kľúčových sociálnych témach v súlade s verejnými politikami Slovenskej republiky. NP Kampaň obsahuje komplex mediálnych a informačných aktivít, ktoré svojím zameraním smerujú k zvýšeniu povedomia slovenskej verejnosti. Jednou z tém je aj Deinštitucionalizácia a komunitné sociálne služby.

MPSVR SR spustilo od 1.1. 2024 v rámci Programu Slovensko nový národný projekt **Podpora opatrovateľskej služby** (ďalej len „NP POS“) na podporu domácej opatrovateľskej služby. Časové obdobie realizácie podpory NP POS je od 07/2023 – 12/2025 (30 mesiacov) s alokáciou takmer 100 miliónov eur.

Do NP POS je zapojených 388 poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby (verejných i neverejných). NP POS má za cieľ pilotne overiť nový spôsob poskytovania novej štátnej dávky - príspevku na pomoc pri odkázanosti (v rámci pripravovanej Reformy financovania sociálnych služieb) a predovšetkým zabezpečiť kontinuitu poskytovania opatrovateľskej služby.

Realizácia projektu prináša pre poskytovateľov opatrovateľskej služby, opatrovateľky a opatrovateľov zmenu oproti predchádzajúcej projektovej podpore, a to v podobe vyplácania príspevku za hodinu poskytnutej opatrovateľskej služby prijímateľovi vo výške 7,93 eur, to znamená, nie priamo na mzdy opatrovateľov/liek, ako to bolo doposiaľ. Finančné prostriedky získané formou príspevku na poskytnutú opatrovateľskú službu je možné použiť na všetky výdavky súvisiace s poskytovaním opatrovateľskej služby (napr. na mzdy, odvody, odmeny a stravné pre opatrovateľky, ale zároveň aj na aktivity /programy/supervízie, ktoré budú rozvíjať ich profesiu). Práve týmto spôsobom sa vytvára priestor na posilnenie kapacít poskytovania domácej opatrovateľskej služby, na podporu náboru nových ľudí a zvyšovanie kapacít priamo v teréne.

ÚPSVaR v spolupráci s MPSVR SR pripravil a zrealizoval v roku 2024 (09/24 - 12/24) pilotný projekt zameraný na odľahčovaciu službu s názvom „**Podpora odľahčenia opatrovateľov**“, a to v rámci podpory a sprístupnenia odľahčovacej služby pre fyzické osoby, ktoré opatrojú dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím (vo veku 6 –18 rokov) a poberajú peňažný príspevok na opatrovanie (neformálni opatrovatelia). Cieľom projektu bolo refundovať vynaložené finančné prostriedky na úhradu za sociálnu službu, ktorá bola v rámci odľahčovacej služby v období 01. 09. 2024 – 31. 12. 2025 opatrovanej osobe poskytovaná. Finančné prostriedky na príspevok na odľahčovaciu službu boli alokované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v celkovej výške 169 419,60 eura.

Rozvojom služieb včasnej intervencie a služieb ranej starostlivosti sa zaoberá **Národná stratégia rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti, na ktorú nadväzuje Akčný plán na roky 2023 - 2025**, ktorým sa zabezpečí napĺňanie jednotlivých cieľov a opatrení vyplývajúcich zo stratégie. Stratégia ako aj akčný plán sú zamerané na vytvorenie spolupráce, ktorá v konečnom dôsledku má zabezpečiť vytvorenie priaznivých podmienok na podporu komplexného vývinu a sociálneho začlenenia detí v ranom veku. Cieľom stratégie je vytvorenie podmienok na plný rozvoj potenciálu dieťaťa prostredníctvom zvýšenia dostupnosti a udržateľnosti individualizovaných intervencií zameraných na cieľovú skupinu detí od 0 - 7 rokov a ich rodiny.

V prvej polovici roka 2024 bol uznesením č. 153/2024 schválený vládou SR **Akčný plán na roky 2024 - 2026 k Národnej koncepcii prevencie a ukončovania bezdomovstva**. Akčný plán, vychádzajúc z Koncepcie, predpokladá posilnenie integrovaných prístupov, ktoré kombinujú prevenciu, prístup k zdravotnej a sociálnej starostlivosti, zvýšenú podporu pri zamestnaní sa alebo zvýšenú dostupnosť bývania. Akčný plán obsahuje rozpracované globálne a čiastkové ciele do úrovne opatrení a aktivít, ktoré majú zadefinované merateľné ukazovatele, zodpovedných gestorov a partnerov a identifikáciu potrebných finančných nárokov a vhodných zdrojov na ich pokrytie. Bol vytvorený v spolupráci so zástupcami zainteresovaných orgánov štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, ako aj zástupcami mimovládneho neziskového sektoru pôsobiaceho v oblasti práce s cieľovou skupinou ľudí bez domova.

Národný projekt Terénna sociálna práca a komunitné centrá (ďalej len “NP Spolu pre komunity”) zabezpečuje individualizované poskytovanie podpory osobám pri riešení zložitých životných situácií a aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, so zámerom zlepšenia ich sociálneho začlenenia. Projekt svojimi aktivitami prispieva k zmierňovaniu dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia na život ľudí, ktorí majú obmedzený prístup ku zdrojom a službám. Rovnako sa predpokladá prínos k scitlivovaniu verejnosti a samospráv voči cieľovým skupinám. Národný projekt jednotne, odborne a koordinačne riadi zapájanie tretích subjektov, výkon a poskytovanie terénnej sociálnej práce a komunitnej práce v podporených subjektoch, čím prispieva k prevencii negatívnych dôsledkov a rizík sociálneho vylúčenia, pomáha zmierniť nerovnosti v oblasti prístupu k vzdelávaniu, bývaniu, riešeniu zadlženosti, získaniu zamestnania a zvýšeniu dostupnosti sociálnych a podporných služieb so zreteľom na aktivizáciu, rozvoj alebo znovunadobudnutie sociálnych kompetencií klienta, aj celej komunity.

Cieľovú skupinu tvoria osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii vrátane ľudí bez domova, príslušníci marginalizovaných rómskych komunít a klienti komunitných centier.

Prijímateľom NP Spolu pre komunity je MPSVR SR, finančná alokácia je vo výške viac ako 250 mil. eur s obdobím realizácie 08/2023 – 01/2029 na celom území SR. Projekt podporuje aktivity terénnej sociálnej práce (ďalej len „TSP“), komunitných centier (ďalej len „KC“), nízkoprahových denných centier (ďalej len „NDC“) a nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu (ďalej len „NSSDR“). Z hľadiska portfólia lokalít ide primárne o lokality, v ktorých v posledných rokoch prebiehal výkon TSP a KC. Tieto sú doplnené o lokality, v ktorých reaguje program TSP na doposiaľ nenaplnenú potrebu sociálnej podpory pre cieľové skupiny NP. V roku 2024 bola vyhlásená nová výzva na zapojenie subjektov do **NP Spolu pre komunity – aktivita TSP** práve s cieľom umožniť výkon terénnej sociálnej práce v lokalitách, kde doteraz chýbala, avšak podľa rôznych indikátorov (vrátane dát z Atlasu rómskych komunít) sa ukazuje jej potrebnosť. Možnosť realizovať vybrané sociálne služby krízovej intervencie (KC, NDC, NSSDR) s podporou NP takisto dostali v roku 2024 aj nové subjekty. Do NP Spolu pre komunity bolo v roku 2024 zapojených 522 subjektov s celkovo 1 424 obsadenými pracovnými pozíciami (5 subjektov, ktoré pracujú špecificky s cieľovou skupinou ľudí bez domova). Zámerom tohto NP (oproti minulým národným projektom s podobnou tematikou) je rozšíriť pôsobenie terénnej sociálnej práce s ľuďmi bez domova na všetky väčšie mestá (s počtom obyvateľov nad 25 tis.). Práve tieto ponúkajú istú mieru anonymity, zároveň možnosť združovať sa a tvoriť sociálne väzby s ľuďmi žijúcimi v rovnakých podmienkach. Umožňujú tiež väčšiu príležitosť na zabezpečenie základných životných potrieb cez sociálne služby, neziskové organizácie a charity, možnosti získania krátkodobého príjmu či aspoň dočasného ubytovania. Samotná výzva je plánovaná na rok 2025.

Údaje o poskytovaných sociálnych službách

Údaje o poskytovaných sociálnych službách za rok 2024 boli získavané prostredníctvom **Informačného systému sociálnych služieb (ďalej len „IS SoS“)** spusteného do prevádzky v roku 2022. Do štatistického zberu o prevádzkových a finančných údajoch o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024 sa prostredníctvom IS SoS zapojilo cca 89 % z celkového počtu sociálnych služieb. Najvyššia vyplnenosť bola zo strany pobytových sociálnych služieb (takmer 98 %).

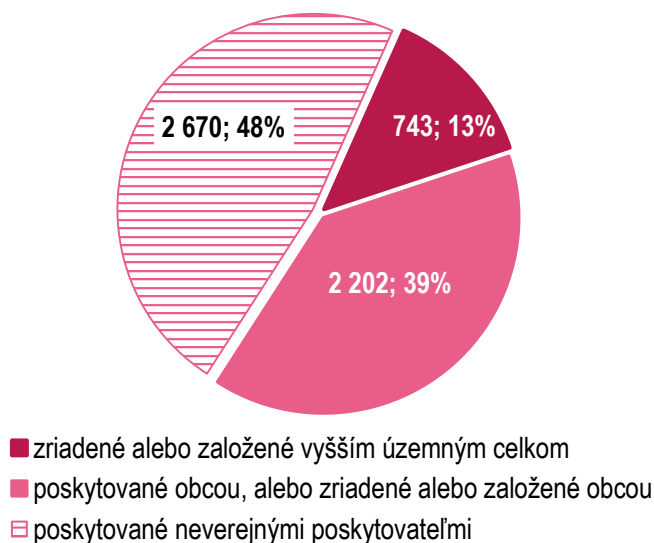
Poskytovatelia sociálnych služieb

K 31. 12. 2024 bolo v SR vyššími územnými celkami registrovaných celkovo **2 095 (2 284)⁵⁶ poskytovateľov sociálnych služieb**, ktorí poskytovali spolu **5 615 (5803) sociálnych služieb**, z toho 743 – 13 % (738) sociálnych služieb bolo zriadených alebo založených vyšším územným celkom, a to 174 poskytovateľmi a 2 202 – 39 % (2 443) sociálnych služieb bolo poskytovaných obcami a nimi zriadenými alebo založenými poskytovateľmi, ktorých bolo 952. Najväčšie zastúpenie pri poskytovaní sociálnych služieb, až 48 % - 2 670 (2 622) majú neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Pomer počtu sociálnych služieb podľa typu poskytovateľov zobrazuje graf 3.21 a pomer podľa kategórií druhov sociálnych služieb graf 3.22. Za rok 2024 bolo novo registrovaných 442 (397) služieb, z toho 198 (225) zariadení s kapacitou 2 844 (3 379) miest a vymazaných bolo 642 (287) služieb, z toho 97 (56) zariadení s kapacitou 376 (263) miest. Najviac novo registrovaných služieb tvorili služby podmienené odkázanosťou – 124 (113) s kapacitou 1 292 (1 270) miest (najmä zariadenia pre seniorov, špecializované zariadenia a zariadenia podporovaného bývania, ale aj denné stacionáre) a služby krízovej intervencie – 149 (112) s kapacitou 1 179 (1 312) miest, (najmä komunitné centrá – 56 s kapacitou 808 miest). Najväčší podiel vo vymazaných službách mala najmä domáca opatrovateľská služba v počte 391 (66), avšak išlo najmä o služby v pôsobnosti obcí, ktoré reálne neboli dlhodobo poskytované, ďalej 18 domovov sociálnych služieb, ktoré boli väčšinou transformované na iný druh pobytovej sociálnej služby a 12 zariadení pre seniorov s kapacitou 184 miest.

Podrobnejšie údaje sú uvedené v tabuľke 22 a 23 v prílohe ku kapitole 3.

⁵⁶v zátvorkách je uvedený počet za rok 2023

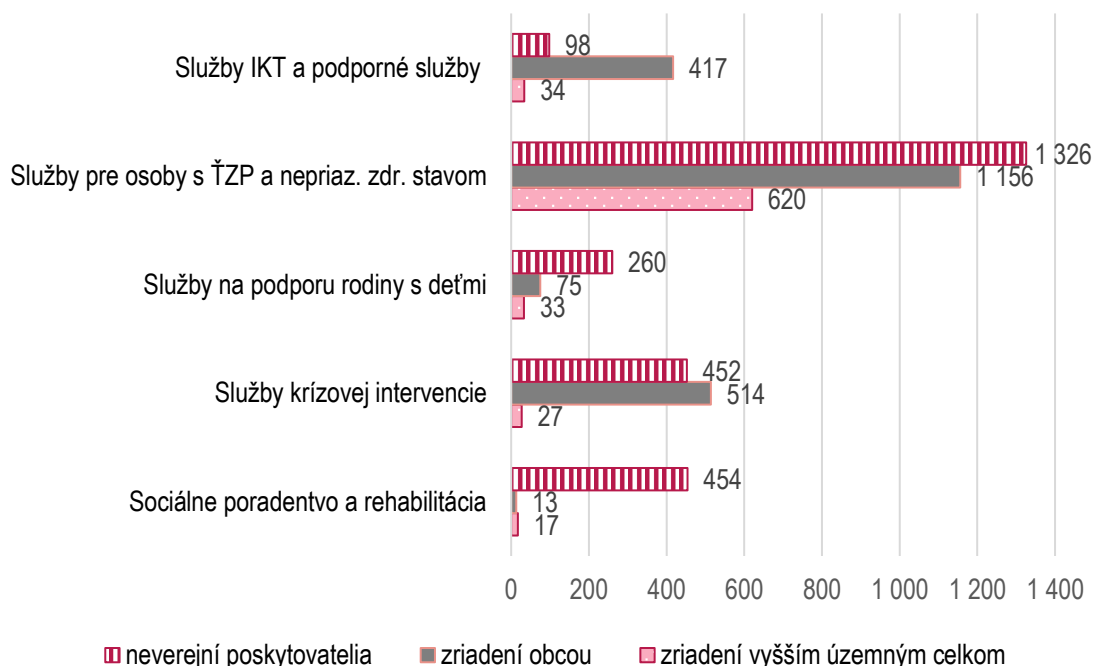
Graf 3.21 Poskytované sociálne služby podľa typu poskytovateľa

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Zastúpenie počtu jednotlivých skupín sociálnych služieb podľa typu poskytovateľov je uvedený v grafe 3.22. Aj vzhľadom na pôsobnosť samospráv ustanovených zákonom o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb majú obce najvyšší podiel pri službách krízovej intervencie (najmä komunitné centrá), podporných službách (najmä jedálne a denné centrá) a sociálnych službách podmienených odkázanosťou (domáca opatrovateľská služba). Zároveň je však potrebné uviesť, že aj napriek najvyššiemu podielu obcí, ako poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby (79 % - 676 (938) služieb), podľa doterajších skúseností ide často o sociálne služby, ktoré nie sú s pravdepodobnosťou aktívne, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že štatistické výkazy za opatrovateľskú službu boli odoslané v 86 % (za 170 služieb vôbec neboli štatistické výkazy odoslané) a z tých, ktoré odoslané boli, bolo 272 – 22 % tzv. „nulových“ (bez výdavkov na sociálnu službu). Aj so zohľadnením ostatných evidencií v IS SoS možno tak predpokladať, že opatrovateľská služba sa reálne poskytuje v 64 % zo všetkých registrovaných služieb. V roku 2024 došlo k výmazu 391 domácich opatrovateľských služieb, práve na základe toho, že sa dlhodobo neposkytovali. Vyššie územné celky poskytujú najmä sociálne služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou, a to najmä v domovoch sociálnych služieb - 287 (s kapacitou 8 381 miest) a v špecializovaných zariadeniach (s kapacitou 6 698 miest). Počet služieb poskytovaných neverejnými poskytovateľmi prevažuje pri službách na podporu rodiny s deťmi a sociálnom poradenstve a rehabilitácii, avšak výrazný podiel tvoria aj služby podmienené odkázanosťou, kde zároveň tvoria najvyšší počet kapacít z celkového počtu (najmä v denných stacionároch s kapacitou 2 091 miest a zariadeniach pre seniorov s kapacitou 10 101 miest).

Graf 3.22 Počet sociálnych služieb podľa typu poskytovateľa a druhov sociálnych služieb

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Sociálne služby pri odkázanosti na pomoc inej osoby (ďalej len „OPIO sociálne služby“)

OPIO sociálne služby sa v súlade so zákonom o sociálnych službách poskytujú osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, to znamená, že ide o poskytovanie **domácej opatrovateľskej služby a sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou** (ďalej len OPIO zariadenia)⁵⁷. Patria spomedzi všetkých druhov sociálnych služieb medzi tie, po ktorých je najväčší dopyt, ich poskytovanie je z hľadiska odborných aj personálnych požiadaviek finančne najnákladnejšie a súčasne sa pravidelne poukazuje na ich fyzickú, ale aj finančnú nedostupnosť. Koncom minulej dekády predstavovala populácia 65+ okolo 12 % celkovej populácie Slovenska a do roku 2030 sa predpokladá zvýšenie tohto podielu na 21,2 %. Podiel populácie 80-ročných a starších osôb predstavoval koncom minulej dekády cca 2,5 % celkovej populácie Slovenska a v roku 2030 sa predpokladá jeho nárast na 6,5 %. Dopyt po tomto type sociálnych služieb bude vzhľadom na demografický vývoj a starnutie populácie s najväčšou pravdepodobnosťou aj naďalej narastať.

V IS SoS bolo k 31.12.2024 evidovaných 57 290 (56 069) prijímateľov v 2 734 (2 326) OPIO sociálnych službách. Za celý rok 2024 sa tieto sociálne služby poskytovali celkom 71 149 (69 893) prijímateľom (t. j. vrátane tých, u ktorých bolo poskytovanie sociálnej služby v priebehu roku 2024 ukončené).

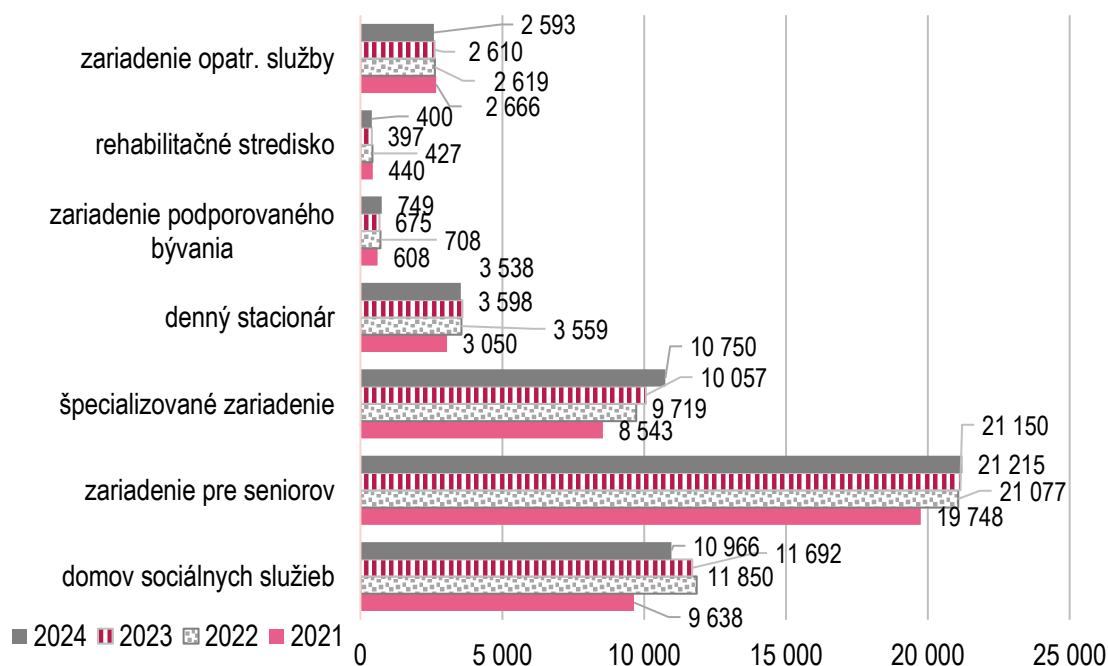
OPIO zariadenia sociálnych služieb

Podľa údajov z IS SoS bolo v Slovenskej republike k 31.12.2024 spolu vo všetkých OPIO zariadeniach sociálnych služieb 50 211 (50 179) miest, z toho sa celoročná starostlivosť poskytovala na 43 125 (43 004) miestach - 86 %, týždenná starostlivosť zahŕňala 539 (557) miest - 1 %, denná - ambulantná starostlivosť 6 547 (6 618) miest - 13 %. Na vývoj kapacít zariadení poukazuje graf 3.23. Najväčší nárast kapacít je zaznamenaný v špecializovaných zariadeniach, kde oproti roku 2023 pribudlo 693 miest (aj z dôvodu zmeny druhu zo sociálnej služby v domove sociálnych služieb, v ktorých sa počet miest znížil o 726) a v zariadeniach pre seniorov, kde pribudlo 65 miest. Aj vzhľadom na aktuálnu vekovú skladbu prijímateľov sociálnych služieb v OPIO

⁵⁷ Medzi OPIO zariadenia patria zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, zariadenie opatrovateľskej služby.

zariadeniach (graf 3.26) možno na základe vyššie uvedených demografických údajov predpokladať zvyšovanie dopytu po OPIO sociálnych službách v zariadeniach, a aj s tým súvisiace zvyšovanie celkových finančných nákladov z verejných zdrojov na tento typ sociálnych služieb.

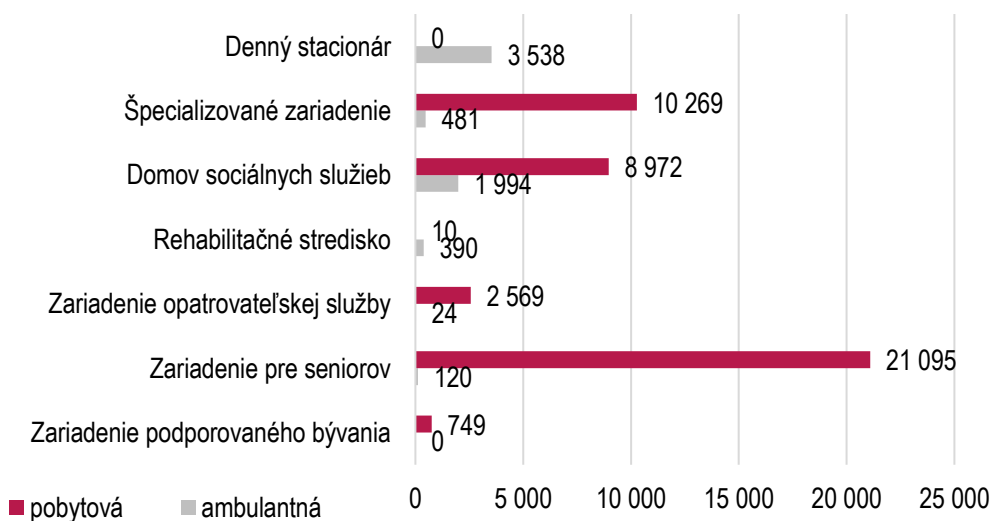
Graf 3.23 Vývoj kapacít v OPIO zariadeniach

Zdroj: Vybrané údaje ŠÚ SR – Zariadenia sociálnych služieb v SR, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Z celkovej kapacity 50 211 (50 179) miest v OPIO zariadeniach pripadá 21 215 (21 150) – 42 % miest zariadeniam pre seniorov, 10 966 (11 692) – 22 % miest domovom sociálnych služieb, 10 750 (10 057) – 21 % miest špecializovaným zariadeniam, 3 538 (3 598) – 7 % miest denným stacionárom, 2 593 (2 610) – 5% miest zariadeniam opatrovateľskej služby, 749 (675) – 2 % miest zariadeniam podporovaného bývania a 400 (397) – 1% miest rehabilitačným strediskám. Zastúpenie počtu jednotlivých miest v OPIO zariadeniach, vrátane pomeru ambulantnej a pobytovej formy pre tieto druhy zariadení zobrazuje graf 3.24.

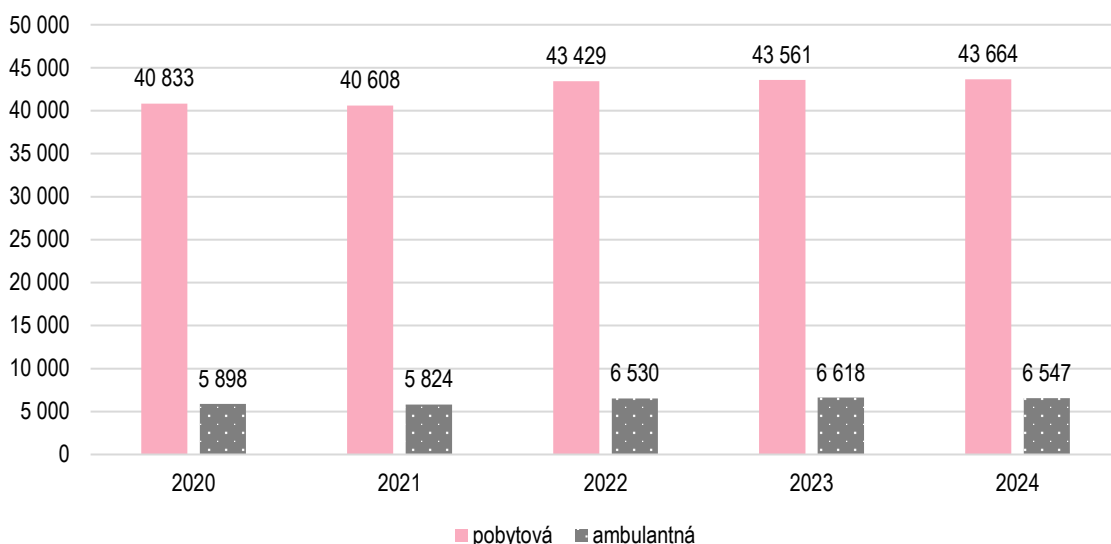
Graf 3.24 Kapacity v OPIO zariadeniach podľa formy

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Graf 3.25 poskytuje údaje o vývoji kapacít OPIO zariadení sociálnych služieb podľa formy poskytovanej sociálnej služby za roky 2020 až 2024. Z grafu vyplýva, že pri pobytovej forme sociálnych služieb kapacity medziročne narastajú, v menšej miere stúpa aj počet ambulantných kapacít. Pomer jednotlivých foriem sociálnych služieb sa naďalej nemení, t. j. pretrváva najväčší podiel pobytových sociálnych služieb. To znamená, že aj napriek prebiehajúcejmu procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb sú aj naďalej v najväčšom pomere zastúpené OPIO sociálne služby s pobytovou formou, a ak porovnáme pobytové služby s ambulantnými, je to 87 % pre pobytové a 13 % pre ambulantné služby.

Graf 3.25 Vývoj kapacít OPIO sociálnych služieb podľa formy poskytovanej sociálnej služby

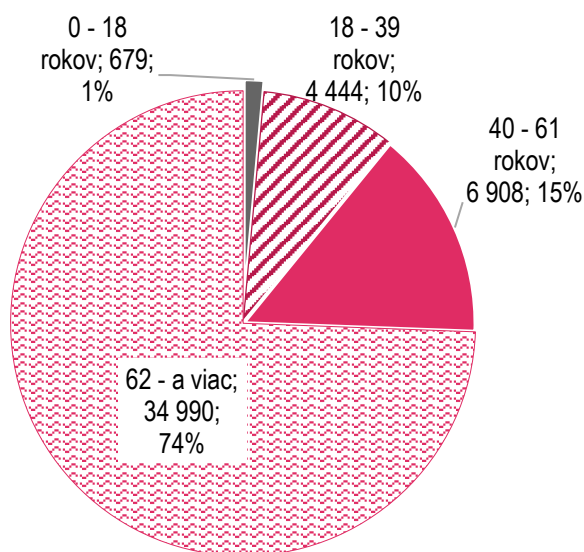
Zdroj: Vybrané údaje ŠÚ SR – Zariadenia sociálnych služieb v SR, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Prijímatelia v OPIO zariadeniach

Z celkového počtu 46 897 (46 199) prijímateľov, ktorí boli k 31.12.2024 prijímateľmi v OPIO zariadeniach, malo až 8 739 z nich – 19 % obmedzenú spôsobilosť na právne úkony alebo boli úplne pozbavení spôsobilosti na právne úkony. Najväčší počet tvorili prijímatelia v domovoch sociálnych služieb, a to 5 408 osôb (12%) a v špecializovaných zariadeniach to bolo 2 201 osôb, čo je takmer 5 % z celkového počtu prijímateľov v OPIO zariadeniach. **Výkon opatrovnictva** je zabezpečovaný najčastejšie prostredníctvom príbuzných prijímateľov v 50 % alebo priamo poskytovateľom – verejným v 32 %, v menšej miere sú ustanovenými opatrovníkmi iné fyzické osoby (8 %) alebo právnické osoby (4 %) alebo obce v 6 %.

Cudzinci s počtom 82 (72) tvorili 0,15 % z celkového počtu prijímateľov v OPIO zariadeniach, z toho 22 prijímateľov bolo z Ukrajiny a 14 z Českej republiky. Ženy s počtom 29 123 (28 521) tvorili 68 % a muži v počte 17 774 (17 687) tvorili 32 % z celkového počtu prijímateľov v OPIO zariadeniach. Ako vyplýva z grafu 3.26, z celkového počtu prijímateľov sociálnej služby v OPIO zariadeniach bolo v dôchodkovom veku až 34 990 (34 204), čo tvorí až 74 % z celkového počtu prijímateľov. Bližšie rozdelenie prijímateľov podľa veku a druhov zariadení je uvedené v tabuľke 25 v prílohe ku kapitole 3.

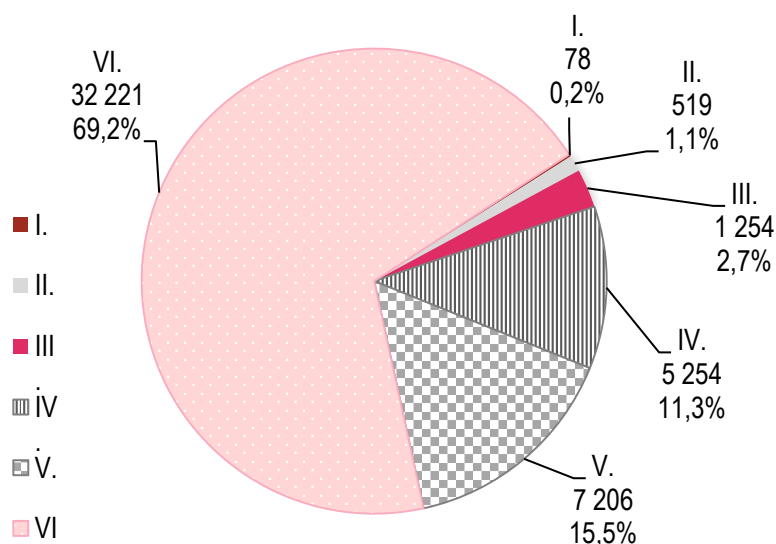
Graf 3.26 Veková štruktúra prijímateľov sociálnej služby v OPIO zariadeniach

Zdroj: IS SoS MPSVR SR– evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Najčastejším dôvodom poskytnutia sociálnej služby bola odkázanosť na pomoc inej osoby – 95 % (na základe posudku o odkázanosti), pričom 32 221 (31 190), čo tvorí 69 % z celkového počtu prijímateľov OPIO zariadení sociálnych služieb malo priznaný najvyšší stupeň odkázanosti VI. Štruktúra prijímateľov OPIO zariadení sociálnych služieb podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej osoby je znázornená v grafe 3.27.

Graf 3.27 Štruktúra prijímateľov OPIO sociálnych služieb podľa stupňa odkázanosti

Zdroj: IS SoS MPSVR SR– evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Z hľadiska **úhrady** za sociálnu službu bolo k 31.12.2024 v OPIO zariadeniach 126 (107) samoplatcov a za 10 583 (10 856) prijímateľov sociálnych služieb doplácala alebo hradila celú úhradu iná fyzická osoba, a to najmä v zariadeniach pre seniorov, kde išlo až o 5 976 prijímateľov. 5 250 prijímateľov nehradilo stanovenú úhradu za službu vôbec. Z dôvodu neplatenia úhrady za sociálnu službu alebo jej časti vzniká prijímateľovi

sociálnej služby voči poskytovateľovi pohľadávka, pričom celková suma týchto pohľadávok bola celkovo v roku 2024 vo výške viac ako 23,1 milióna eur.

Za celý rok 2024 bola sociálna služba v OPIO zariadeniach **poskytovaná 60 848 (59 711) prijímateľom, z toho** bolo 13 004 osôb opatrovaných na lôžku (21 %), 32 343 prijímateľov (53 %) malo psychotickú poruchu, užívalo neuroleptiká alebo antidepresíva. Duševnými poruchami trpí 28 430 prijímateľov, pričom najčastejšie ide o demencie rôzneho typu a Alzheimerovu chorobu, poruchami správania trpí 1 339 prijímateľov a 7 741 prijímateľov má mentálne postihnutie. 25 026 prijímateľov má telesné postihnutie (najčastejšie ide o neurologické a neurodegeneratívne ochorenia), 6 844 prijímateľov má diabetes mellitus. Zmyslovým postihnutím (sluchovým alebo zrakovým) trpí 5 068 prijímateľov. **Ošetrovateľská starostlivosť** je v OPIO zariadeniach poskytovaná u 53 % prijímateľov – 31 973 (30 539), pričom najčastejšie je poskytovaná vlastnými zamestnancami zariadení (74 %), kombináciou ADOS (agentúra domácej ošetrovateľskej služby) a vlastnými zamestnancami (17 %) a len prostredníctvom ADOS v 9 %. Najčastejšie, a to až v 48 % z celkového počtu poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti, je poskytovaná v zariadeniach pre seniorov.

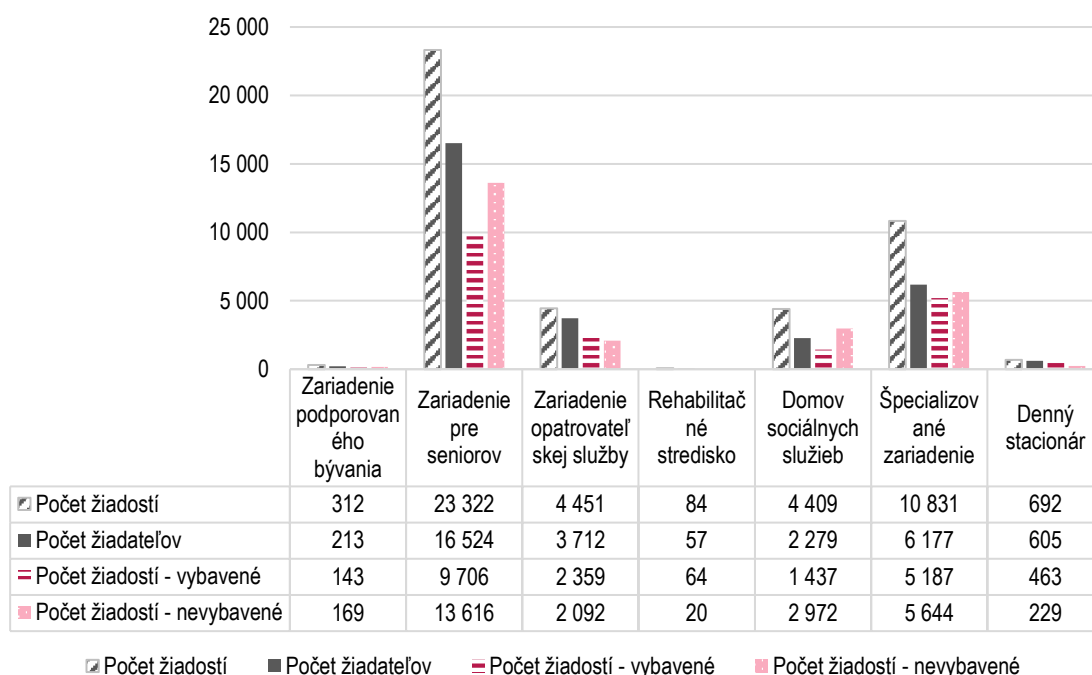
Odľahčovacia služba, ktorá sa poskytuje neformálnemu opatrovateľovi fyzickej osoby odkázanej na opatrovanie prostredníctvom poskytnutia OPIO sociálnej služby najviac 30 dní v roku, sa prostredníctvom sociálnej služby v OPIO zariadení v roku 2024 poskytovala v 204 (163) prípadoch, najčastejšie v zariadení opatrovateľskej služby a v zariadení pre seniorov. Odľahčovacia služba je prevažne poskytovaná pobytovou formou, ambulantnou formou bola poskytnutá len v 10 prípadoch.

V roku 2024 bolo evidovaných 29 567 (21 878) fyzických osôb, ktoré požiadali **o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby alebo uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby** v OPIO zariadeniach, a ktoré podali spolu 44 101 (37 713) žiadostí, z toho najviac v zariadeniach pre seniorov, až 23 322 (20 390), čo tvorí 53 % z celkového počtu podaných žiadostí. Do počtu žiadostí sú započítané žiadosti aj z predchádzajúcich rokov, ktoré neboli vybavené do konca roka 2023. Priemerná doba vybavenia žiadosti sa pohybovala okolo 135 (142) dní, pričom najdlhšia čakacia doba je v zariadeniach podporovaného bývania, a to 233 (191) dní, v zariadeniach pre seniorov 220 (180) dní a v domovoch sociálnych služieb 229 (271) dní. Najkratšia doba vybavenia žiadostí je v denných stacionároch, a to 19 dní. Najviac bolo vybavených žiadostí v zariadení pre seniorov 9 706 (10 159) a v špecializovanom zariadení 5 187 (4 397). Z celkového počtu žiadostí bolo vybavených 44 %, a to 19 359 (18 911). Avšak tento údaj zohľadňuje všetky spôsoby vybavenia žiadosti, t. j. uzatvorenie zmluvy, ale aj stiahnutie žiadosti, úmrtie žiadateľa či zamietnutie žiadosti. Zároveň možno predpokladať, že žiadatelia mali podaných viac žiadostí (o čom vypovedá aj skutočnosť, že žiadostí je o 14 534 viac ako žiadateľov) vo viacerých zariadeniach.

Zohľadniť je potrebné aj samotnými poskytovateľmi sociálnych služieb avizované situácie, kedy žiadateľ nemá záujem do zariadenia „nastúpiť“ v čase podania žiadosti a žiadosť má podanú len pre prípad, že do budúcnosti bude predmetnú službu potrebovať, a preto sa doba vybavenia žiadostí v dôsledku týchto situácií navyšuje. Objektívnejším faktorom pri sledovaní doby vybavenia žiadostí je teda doba, počas ktorej dochádza k uzavretiu zmluvy. Takýmto spôsobom bolo vybavených 10 868 (12 087) žiadostí (56 % z celkového počtu vybavených) s dobou vybavenia žiadostí 61 (71) dní. 56 % žiadostí, a to 24 742 (18 802) zostalo v roku 2024 nevybavených, pričom najvyšší pomer nevybavených žiadostí bol v zariadeniach pre seniorov 13 616 (10 231), špecializovaných zariadeniach 5 644 (4 250) a domovoch sociálnych služieb 2 972 (2 470). Je však potrebné uviesť, že časti týchto žiadateľov sa už sociálna služba poskytuje, avšak naďalej sú vedení v evidenciách iných poskytovateľov, napr. aj dôvodu, že čakajú napríklad na „preloženie“ do iného zariadenia. Zároveň časť žiadateľov už zomrela, avšak z evidencií vyradení nie sú.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť aj to, že k 31. 12. 2024 bolo evidovaných v IS SoS 46 897 (46 199) prijímateľov, pričom podľa registra bolo celkom v OPIO zariadeniach 50 211 (50 393) miest, t. j. rozdiel medzi kapacitou a evidovanými prijímateľmi bol až 3 314 (4 194). Najväčší počet „predpokladaných“ neobsadených miest je v zariadeniach pre seniorov – 1 273 (1 633), ďalej v špecializovaných zariadeniach – 586, domovoch sociálnych služieb až 435 miest, či denných stacionároch 486 miest. Môže to však súvisieť s nedostatočnou evidenciou prijímateľov, ale aj s možným neaktuálnym údajom o kapacite zapísanom v registri. Oproti roku 2023 ide o značný nárast podaných žiadostí.

Graf 3.28 Žiadosti a žiadatelia o poskytovanie sociálnej služby v OPIO zariadeniach

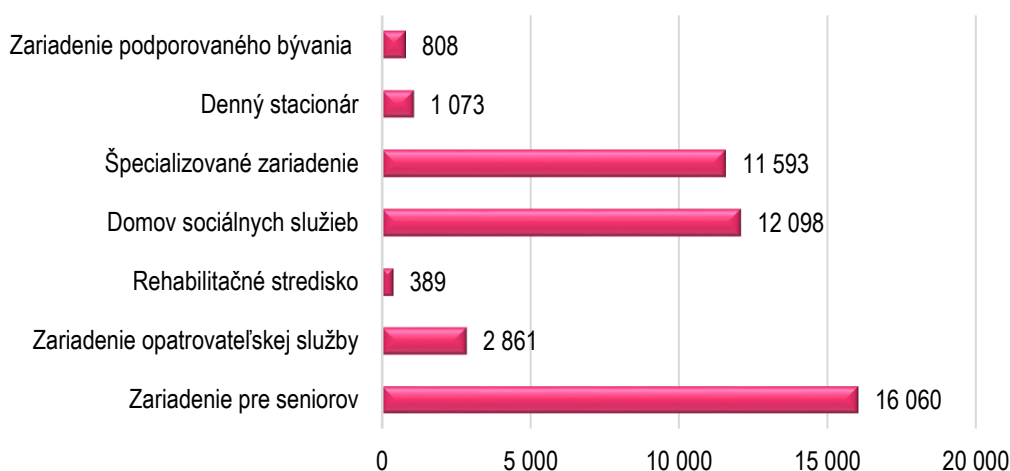
Zdroj: IS SoS MPSVR SR– evidencia žiadateľov o poskytnutie sociálnych služieb za rok 2024

Zamestnanci v OPIO zariadeniach

V OPIO zariadeniach k 31.12.2024 pracovalo 31 276 (30 456) zamestnancov⁵⁸ (76 % z celkového počtu zamestnancov v sociálnych službách). Spolu pracovali v 32 298 (31 382) pracovných vzťahoch rozdelených na 2 527 (50 293) pracovných úväzkov. Priemerný vek zamestnancov pracujúcich v OPIO zariadeniach bol 48,25 (48,14) rokov a týždenný priemerný úväzok jedného zamestnanca predstavoval priemerne 20,92 (21,33) hodín týždenne. Z celkového počtu zamestnancov v OPIO zariadeniach tvorili cudzinci 0,8 % - 294 (238). Ako znázorňuje graf 3.29, najväčší počet zamestnancov pracuje v zariadeniach pre seniorov (35 %), v domovoch sociálnych služieb (31 %) a v špecializovaných zariadeniach (25 %). V OPIO zariadeniach v roku 2024 pôsobilo 6 441 (4 599) dobrovoľníkov, ktorí spolu odpracovali viac ako 100 tisíc (91) tisíc hodín. Najviac dobrovoľníkov pracovalo v špecializovaných zariadeniach (32 %). Až 51 % dobrovoľníkov pracovalo v domovoch sociálnych služieb a v zariadeniach pre seniorov.

⁵⁸ Počet zamestnancov je uvádzaný v neprepočítanom stave

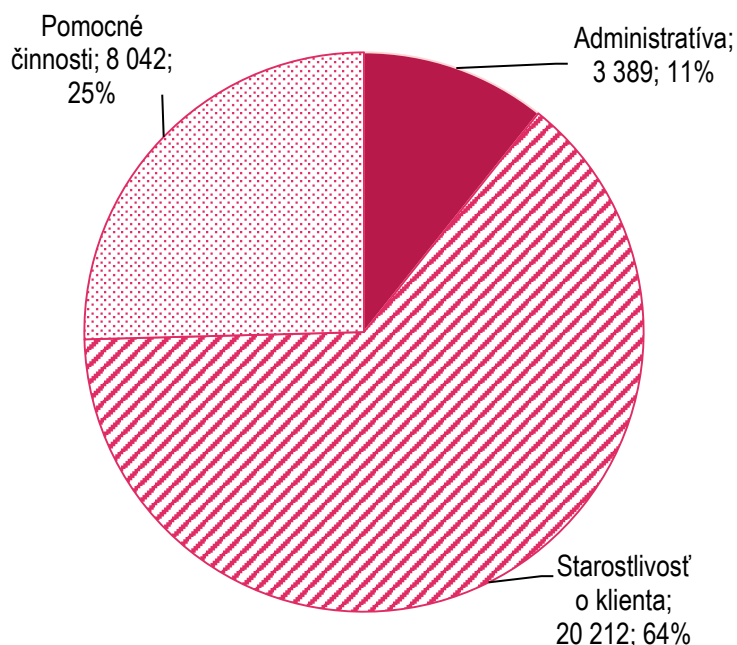
Graf 3.29 Zamestnanci v OPIO zariadeniach

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Najviac zamestnancov v OPIO zariadeniach sociálnych služieb pracuje v oblasti starostlivosti o klienta 20 212 (19 254) – 64 %, pričom najviac zastúpenou pozíciou v tejto oblasti bol opatrovateľ dospelých v zariadení s počtom 10 917, sestra v počte 2 085, inštruktor sociálnej rehabilitácie – 1 730, sociálny pracovník - 1 702 a zdravotnícky asistent - 1 439. Ďalšou najpočetnejšou kategóriou sú pomocné činnosti, kde pracuje 8 042 (7 295) zamestnancov – 25 %, najmä na pozícii kuchár, upratovačka a iný pomocný pracovník. V oblasti administratívy je to 3 389 (3 201) zamestnancov – 11 %. Takmer vo všetkých pracovných pozíciách dominujú ženy (87 % z celkového počtu zamestnancov). Graf 3.30 znázorňuje pomer pracovných oblastí/kategórií v OPIO zariadeniach.

Graf 3.30 Pomer pracovných kategórií v OPIO zariadeniach

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

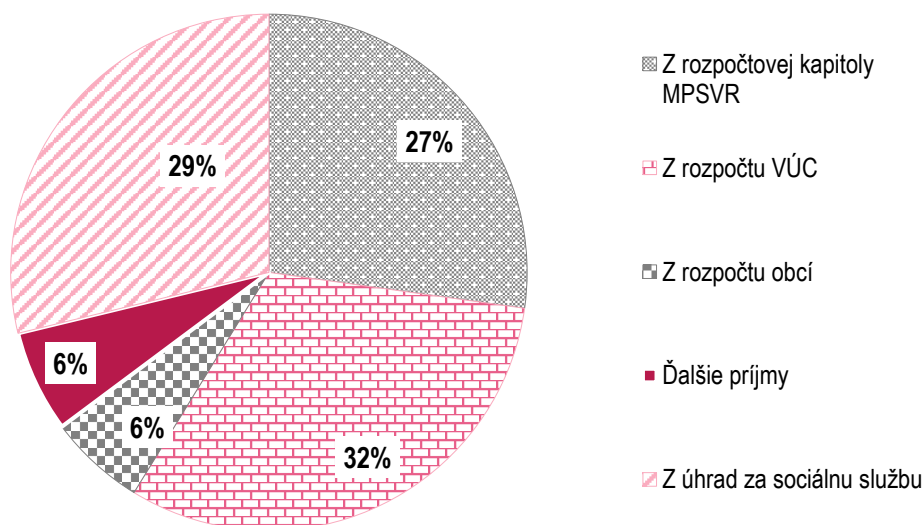
Podrobnejšie štatistické údaje o zamestnancoch v OPIO zariadeniach sú uvedené v tabuľke 30 v prílohe ku kapitole 3.

Prijmy a výdavky

Prijmy OPIO zariadení v roku 2024 boli vo výške 850,3 milióna eur (842,3 milióna eur). Najvyšší podiel príjmov pripadá na zariadenia pre seniorov (42 % - 356,9 mil. eur), špecializované zariadenia (26 % - 225,9 mil. eur) a domovy sociálnych služieb (23 % - 195,1 mil. eur).

Z hľadiska štruktúry príjmov (graf 3.31) tvoria najväčší podiel príjmy z vyšších územných celkov 32 % - 274,3 mil. eur (28,7 % - 242 mil. eur), z úhrad za sociálnu službu - 29 % príjmov vo výške 250,4 mil. eur (27 % - 229,4 mil. eur) a z rozpočtovej kapitoly MPSVR SR 27 % - 236,8 mil. eur (30,6 % - 257,9 mil. eur). Najmenší podiel na príjmoch tvoria rozpočty z obcí 6 % - 52,7 mil. eur (7,8 % - 66 mil. eur). Ďalšie príjmy (zahraničné a domáce granty, dary a zbierky, 2%/3% z dane z príjmov, príjmy zo sektoru NISD, zo súkromného sektoru, iné príjmy, zdroje EÚ, zo zdravotných poisťovní) tvorili 6 % v celkovej výške 55,7 mil. eur. Príjmy zo zdravotných poisťovní tvorili len takmer 26 miliónov eur, a to aj napriek tomu, že OPIO zariadenia poskytujú ošetrovateľskú starostlivosť vlastnými zamestnancami alebo v kombinácii s ADOS až pre 53 % - 51 973 prijímateľov.

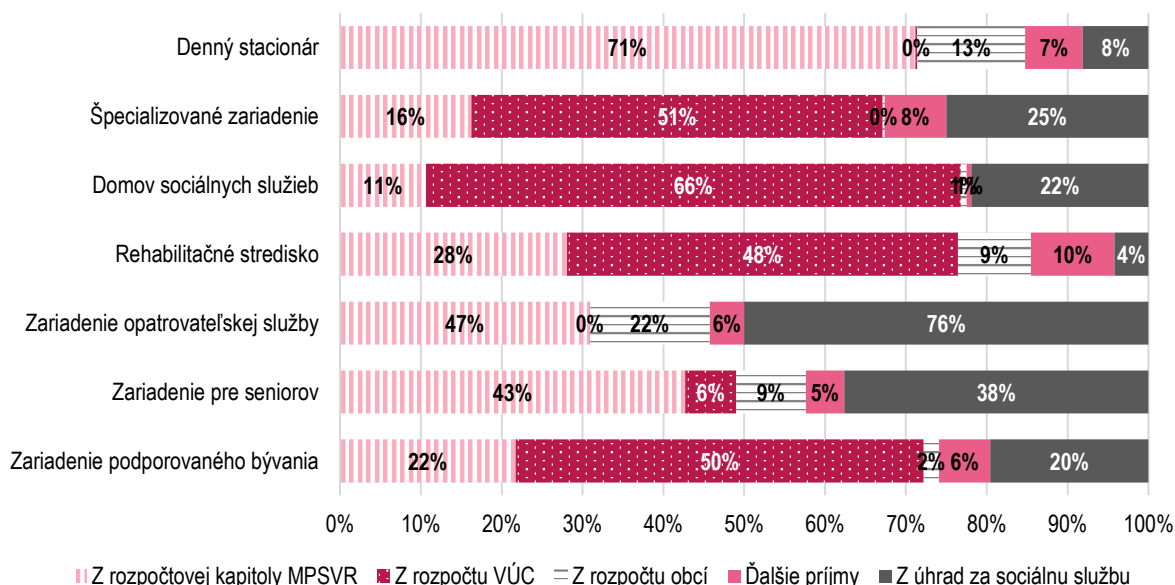
Graf 3.31 Pomer príjmov OPIO zariadení

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024, Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Z hľadiska zdrojov príjmov OPIO zariadení predstavujú príjmy VÚC (graf 3.32) najväčší podiel na príjmoch v domove sociálnych služieb, zariadení podporovaného bývania a v špecializovanom zariadení, čo vyplýva z pôsobnosti VÚC pri poskytovaní a zabezpečovaní sociálnych služieb. Z príjmov MPSVR SR prostredníctvom finančného príspevku poskytovaného obciam a neverejným poskytovateľom sú najviac podporované denné stacionáre, zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby, t. j. zariadenia v pôsobnosti obcí. Najvyšší podiel z príjmov z úhrad za sociálnu službu bol v zariadení opatrovateľskej služby a v zariadení pre seniorov, naopak najnižší v rehabilitačnom stredisku a v dennom stacionári (priemerne 5 %).

Graf 3.32 Pomer príjmov druhov OPIO zariadení

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024

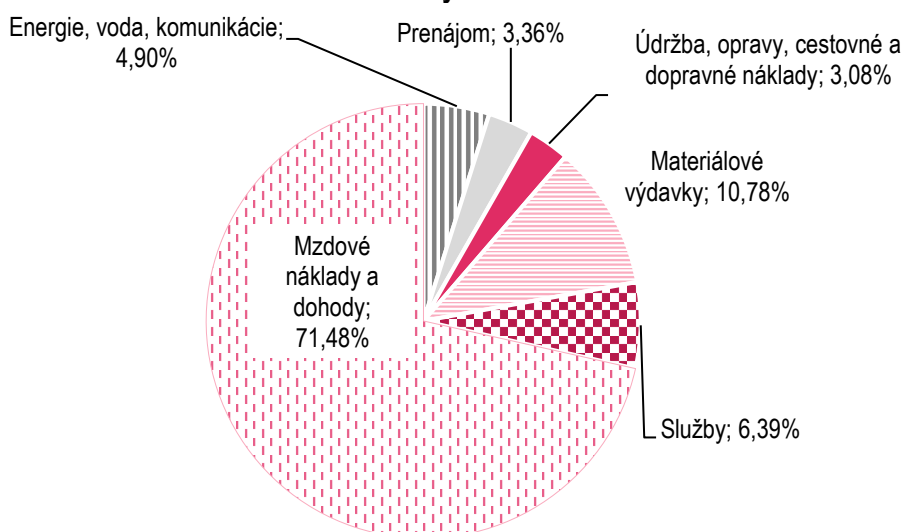
Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Bližšie údaje o príjmoch OPIO zariadení sú uvedené v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 31.

Výdavky OPIO **zariadení boli v roku 2024** v celkovej výške 847,5 mil. eur (777 mil. eur). Najvyšší podiel výdavkov, rovnako ako pri príjmoch, pripadá na zariadenia pre seniorov (42 % - 357,6 mil. eur), špecializované zariadenia (26 % - 221,4 mil. eur) a domovy sociálnych služieb (23 % - 196,7 mil. eur).

Najvyšší podiel na celkových výdavkoch tvoria bežné výdavky – 821,9 mil. eur (97 %), nasledujú kapitálové výdavky - 25,5 mil. eur (3 %). Bežné výdavky boli najviac vynakladané na mzdové náklady a dohody zamestnancov - viac ako 587 mil. eur (69 %), v najvyššom podiele v denných stacionároch (81 %) a v najnižšom v zariadeniach pre seniorov (68 %). 234 mil. eur (28 % z bežných výdavkov) bolo vynaložených na tovary a služby. Na podiel jednotlivých skupín bežných výdavkov aj podľa druhov zariadení poukazujú grafy 3.33 a 3.34.

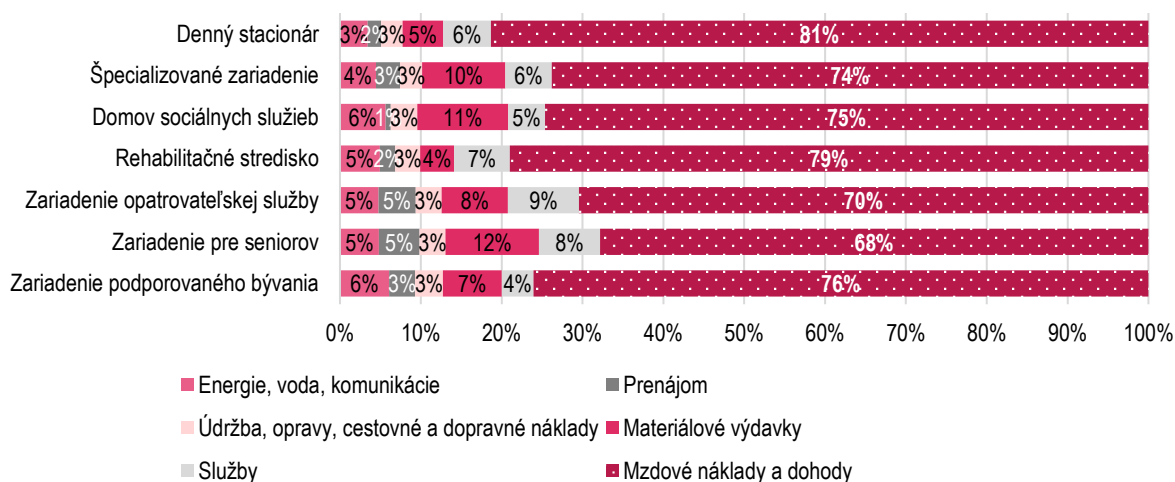
Graf 3.33 Členenie výdavkov OPIO zariadení

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024

Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Graf 3.34 Členenie výdavkov podľa druhov OPIO zariadení

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024

Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Ekonomicky oprávnené náklady (EON) na jedno miesto v zariadení na mesiac boli priemerne vo výške 1 198 eur, najvyššie v prioritne pobytových zariadeniach – špecializované zariadenie 1 669 eur, v domove sociálnych služieb, v zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby sa pohybovali priemerne od 1 371 do 1 450 eur na mesiac. Najnižšie EON boli v dennom stacionári – 494 eur.

Bližšie údaje o výdavkoch OPIO zariadení sú uvedené v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 32.

Pohľadávky OPIO zariadení z nezaplatených úhrad za sociálnu službu boli v roku 2024 vo výške 23,1 mil. eur, z toho 77 % - 17,9 mil. eur tvorili pohľadávky z dôvodu uplatňovania ochrany príjmu prijímateľov pred platením neprimeranej úhrady a 23 % - takmer 5,3 mil. eur z dôvodu neplatenia stanovenej úhrady (aj po uplatnení ochrany príjmu), a to zo strany 5 250 (4 812) neplatičov. Najvyššie pohľadávky sú v domovoch sociálnych služieb - 14,6 mil. eur (63 % z celkových pohľadávok). Väčšinu pohľadávok – 21,5 mil. eur (93 %) evidujú verejní poskytovatelia sociálnych služieb, neverejní poskytovatelia evidujú pohľadávky vo výške 1,6 mil. eur (3 %). Bližšie údaje v tabuľke 3.31.

Tabuľka 3.31 Pohľadávky

Pohľadávky OPIO zariadení v roku 2023	Druh OPIO zariadenia							
	SPOLU	Zariadenia podpor. bývania	Zariadenia pre seniorov	Zariadenia opatrovateľ. služby	Rehabilitačné strediská	Domovy sociálnych služieb	Špecializ. zariadenia	Denné stacionáre
Výška pohľadávok z nezaplatených úhrad (v eur)	23 192 503	651 903	2 846 269	644 577	2 633	14 663 334	4 374 171	9 612
z dôvodu ochrany príjmu (v eur)	17 931 477	588 506	2 009 958	275 565	483	12 228 253	2 828 409	0
z dôvodu neplatenia úhrady (v eur)	5 261 026	63 397	836 311	369 012	2 149	2 435 081	1 545 461	9 612
Počet neplatičov k 31.12.	5 250	130	1 335	296	9	2 376	1058	46

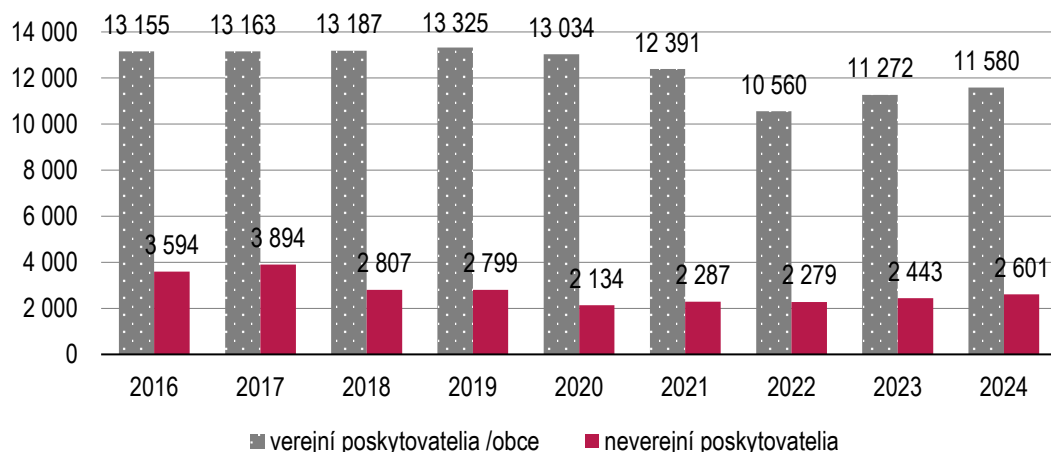
Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024

Opatrovateľská služba

K 31.12.2024 poberalo domácu opatrovateľskú službu 10 552 (10 039) klientov. Za celý rok 2024 podľa IS SoS bola **opatrovateľská služba v domácnosti** poskytovaná celkovo 13 964 (13 552) fyzickým osobám, z toho obce poskytli túto sociálnu službu 11 580 (11 272) osobám (83 % z celkového počtu prijímateľov opatrovateľskej služby). **Neverejní poskytovatelia** poskytli opatrovateľskú službu 2 601 (2 443) klientom. Celkovo je na domácu opatrovateľskú službu registrovaných 647 verejných a 111 neverejných poskytovateľov. Na vývoj počtu prijímateľov opatrovateľskej služby v rokoch 2016 až 2024 poukazuje graf 3.35, podľa ktorého sa v posledných troch rokoch počet prijímateľov najmä v prípade obcí znižuje. Výkyvy, ktoré sa objavujú v počte klientov opatrovateľskej služby, môžu súvisieť s aktuálne nastaveným systémom podpory z prostriedkov EÚ, ako aj s rozdielnou metodikou zberu údajov (od roku 2022 ide o údaje z IS SoS MPSVR SR). Rovnako je potrebné uviesť, že za 170 služieb vôbec neboli odoslané ročné štatistické výkazy a 272 z vykázaných služieb bolo „nulových“. Aj so zohľadnením ostatných evidencií v IS SoS možno tak predpokladať, že opatrovateľská služba sa reálne poskytuje v 64% zo všetkých registrovaných služieb. V priebehu roka 2024 došlo k výmazu 391 opatrovateľských služieb, najmä v pôsobnosti obce, z dôvodu jej reálneho neposkytovania a vzniklo 38 nových.

Prijímatelia opatrovateľskej služby

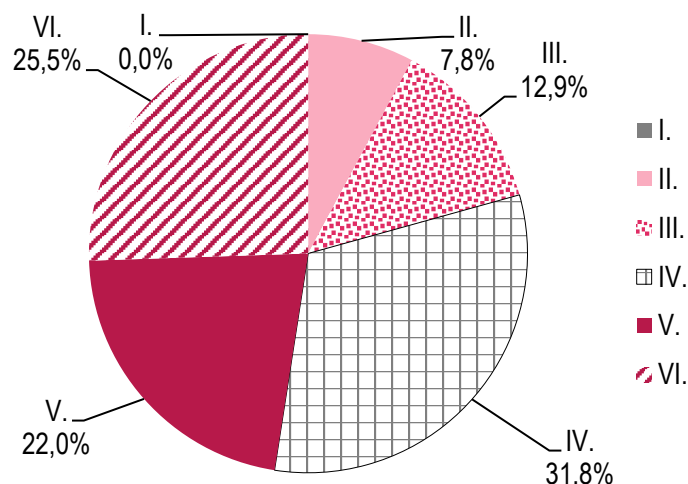
Graf 3.35 Prijímatelia opatrovateľskej služby

Zdroj: V(MPSVR SR) 11-01 a V(MPSVR SR) 07-01, IS SoS MPSVR SR - evidencia prijímateľov sociálnych služieb za rok 2024

Najčastejším dôvodom poskytnutia opatrovateľskej služby v domácnosti bola odkázanosť na pomoc inej osoby v 97 % a to u 13 414 (12 693) prijímateľov na základe posudku o odkázanosti, bezodkladne bola domáca opatrovateľská služba poskytovaná v 242 (307) prípadoch. Prostredníctvom opatrovateľskej služby bola v roku 2024 poskytovaná odľahčovacia služba 29 (34) prijímateľom. 32 % z celkového počtu prijímateľov opatrovateľskej služby malo priznaný **stupeň odkázanosti IV**, stupeň odkázanosti V malo 22 % prijímateľov a 25,5 % prijímateľov malo priznaný najvyšší stupeň odkázanosti **VI**. Štruktúra prijímateľov opatrovateľskej služby podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej osoby je znázornená v grafe 3.36.

Graf 3.36 Prijímatelia opatrovateľskej služby v domácnosti podľa stupňa odkázanosti

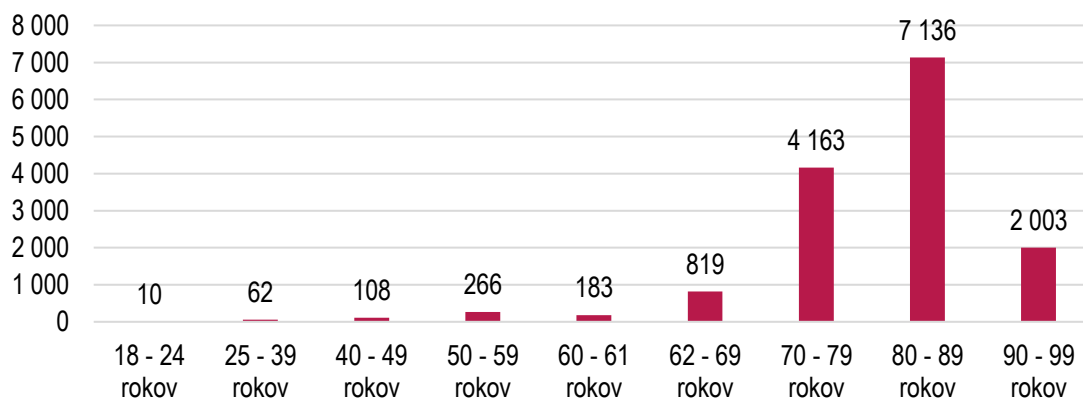
Zdroj: IS SoS MPSVR SR – evidencia prijímateľov sociálnych služieb za rok 2024

Z celkového počtu prijímateľov domácej opatrovateľskej služby bolo evidovaných 2 323 (2 274) prijímateľov s duševnými a mentálnymi poruchami, 7 651 (7 638) prijímateľov s telesným postihnutím, 673 (712) prijímateľov so zmyslovým postihnutím a 888 (901) prijímateľov opatrovateľskej služby má diabetes mellitus. 10 % prijímateľov je imobilných a 52 % je čiastočne mobilných. Z tohto celkového počtu prijímateľov opatrovateľskej služby bolo 2 171 osôb opatrovaných na lôžku (16 %), 10 884 prijímateľov (78 %) malo psychotickú poruchu, užívalo neuroleptiká alebo antidepresíva.

Z hľadiska úhrady za sociálnu službu za 1 702 (1 881) prijímateľov sociálnych služieb dopláca alebo platí úhradu iná fyzická osoba.

231 (2 %) prijímateľov opatrovateľskej služby malo obmedzenú spôsobilosť na právne úkony alebo boli úplne pozbavení spôsobilosti na právne úkony. Výkon opatrovníctva je pri týchto prijímateľoch zabezpečovaný najčastejšie prostredníctvom príbuzných prijímateľov v 73 % - 168 prípadoch alebo priamo obcou v 8 %, iné fyzické alebo právnické osoby sú ustanovenými opatrovníkmi v 16 % a verejný poskytovateľ v 2 %. V delení podľa pohlavia značne medzi prijímateľmi opatrovateľskej služby prevažujú ženy s počtom 10 406 (75 %) a muži v počte 3 558 tvorili 25 % z celkového počtu prijímateľov. Ako vyplýva z grafu 3.37, z celkového počtu prijímateľov opatrovateľskej služby bolo v dôchodkovom veku až 13 644 osôb (98 %), pričom až 65 % z nich boli vo veku nad 80 rokov.

Graf 3.37 Prijímatelia opatrovateľskej služby v domácnosti podľa veku

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – evidencia prijímateľov sociálnych služieb za rok 2024

Rozsah poskytovanej opatrovateľskej služby sa pohybuje od 1 do 24 hodín poskytovania služby denne. Rozsah závisí najmä od stupňa odkázanosti prijímateľa a od rozsahu poskytovanej opatrovateľskej služby, dohodnutého zmluvou o poskytovaní opatrovateľskej služby. Podľa údajov z IS SoS MPSVR je v najväčšej miere poskytovaná opatrovateľská služba v rozsahu 1 - 4 hodín denne, a to 9 232 prijímateľom, čo predstavuje 66 % zo všetkých prijímateľov a v rozsahu 5 - 8 hodín 4 540 prijímateľom, čo predstavuje 33 % zo všetkých prijímateľov. Viac ako 12 hodín denne je opatrovateľská služba poskytovaná 198 prijímateľom (1 %) a celodenná opatrovateľská starostlivosť je poskytovaná len 5 prijímateľom. Spolu bolo v roku 2024 poskytnutých 7 805 255 hodín opatrovateľskej služby v domácnosti.

V roku 2024 bolo evidovaných 4 379 (3 885) fyzických osôb, ktoré požiadali o zabezpečenie poskytovania opatrovateľskej služby a ktorí podali 4 668 (4 201) žiadostí, z toho 3 539 (3 267) žiadostí bolo podaných u verejného poskytovateľa - obce, čo činí 76 % žiadostí a 24 % žiadostí 1 129 (934) u neverejného poskytovateľa. Do počtu žiadostí sú započítané žiadosti aj z predchádzajúcich rokov, ktoré neboli do konca roka 2024 vybavené. Priemerná doba vybavenia žiadosti sa v roku 2024 pohybovala okolo 53 dní u verejného poskytovateľa a 15 dní u neverejného poskytovateľa. Tento údaj zohľadňuje všetky spôsoby vybavenia žiadosti, t. j. uzatvorenie zmluvy, stiahnutie žiadosti, úmrtie žiadateľa či zamietnutie žiadosti. V prípade opatrovateľskej služby bolo uzatvorením zmluvy vybavených 2 846 (2 678) žiadostí - 88 % z celkového počtu vybavených žiadostí. Priemerná doba vybavenia žiadosti uzatvorením zmluvy sa v roku 2024 pohybovala okolo 24 dní u verejného poskytovateľa a 8 dní u neverejného poskytovateľa. 30 % (1 416) žiadostí zostalo nevybavených, z toho u verejných poskytovateľov 1 109 žiadostí a u neverejných poskytovateľov 307 žiadostí.

Zamestnanci opatrovateľskej služby

Opatrovateľskú službu v roku 2024 poskytovalo celkovo 7 033 (7 308) zamestnancov miest, obcí a neverejných poskytovateľov. Opatrovatelia v počte 6 521 (6 774) tvorili z tohto celkového počtu zamestnancov 93 % a pracovali v 7 285 pracovných úväzkoch. K 31.12.2024 bolo v IS SoS evidovaných 6 193 (5 982) zamestnancov opatrovateľskej služby, pričom väčšinu z nich (93 %) tvoria opatrovatelia v počte 5 746 (5 528). Neverejní poskytovatelia k 31.12.2024 zamestnávali 1 464 opatrovateľov a obce 4 282 opatrovateľov. Z celkového počtu opatrovateľov k 31.12.2024 tvorili ženy v počte 5 527 až 96%, muži zastávali túto pozíciu len v 219 prípadoch. Priemerný vek zamestnancov pracujúcich v opatrovateľskej službe bol 53,19 rokov a priemerný ustanovený týždenný pracovný čas na jedného zamestnanca predstavoval 33,50 hodín. V opatrovateľskej službe pracovalo na pozícii opatrovateľa 12 cudzincov. Dobrovoľníci v počte 105 odpracovali v roku 2024 v opatrovateľskej službe viac ako 14 tisíc hodín. Ďalšie štatistické údaje o opatrovateľskej službe sú uvedené v prílohe ku kapitole 3, tabuľky 33 až 35.

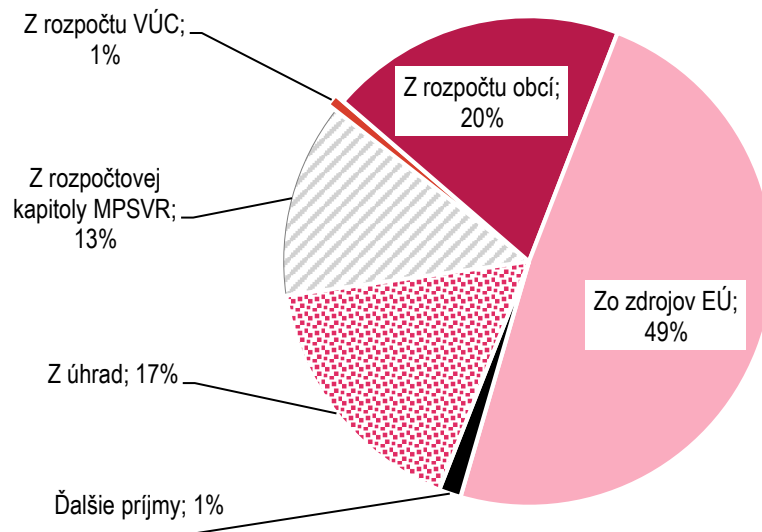
Príjmy a výdavky opatrovateľskej služby

Príjmy poskytovateľov opatrovateľskej služby (u poskytovateľov, ktorí sa zapojili do zberu údajov prostredníctvom IS SoS MPSVR SR) boli v roku 2024 v celkovej výške viac ako 76 miliónov eur. Najvyšší podiel príjmov pripadá na verejných poskytovateľov (72 % - 54,8 mil. eur).

Z hľadiska štruktúry príjmov (graf 3.38) tvoria najväčší podiel príjmy zo zdrojov EÚ – 37,3 mil. eur (49 %) a to tak u verejných (49,7 %) ako aj u neverejných poskytovateľov (48,2 %). Nasledujú príjmy z rozpočtov obcí – 15 mil. eur (20 %), zo zdrojov z úhrad - 12,9 mil. eur (17 %), ktoré u verejných poskytovateľov tvoria podiel z príjmov 15,9 % a u neverejných poskytovateľov je to 19,2 %. 13 % - né zastúpenie v príjmoch vykázali poskytovatelia z rozpočtovej kapitoly MPSVR SR, čo je spôsobené pravdepodobne chybou pri vykazovaní a tieto príjmy mali byť vykázané v zdrojoch z EÚ. Na zastúpenie jednotlivých položiek príjmov v členení podľa typu poskytovateľa poukazuje graf 3.39.

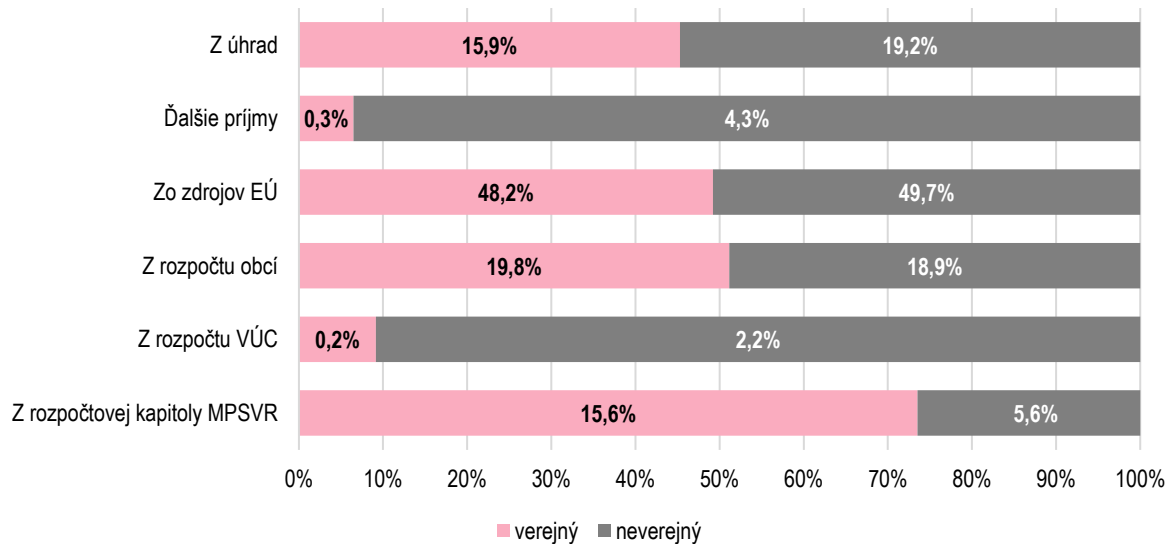
Bližšie údaje o príjmoch opatrovateľskej služby sú uvedené v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 36.

Graf 3.38 Príjmy opatrovateľskej služby

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024, Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

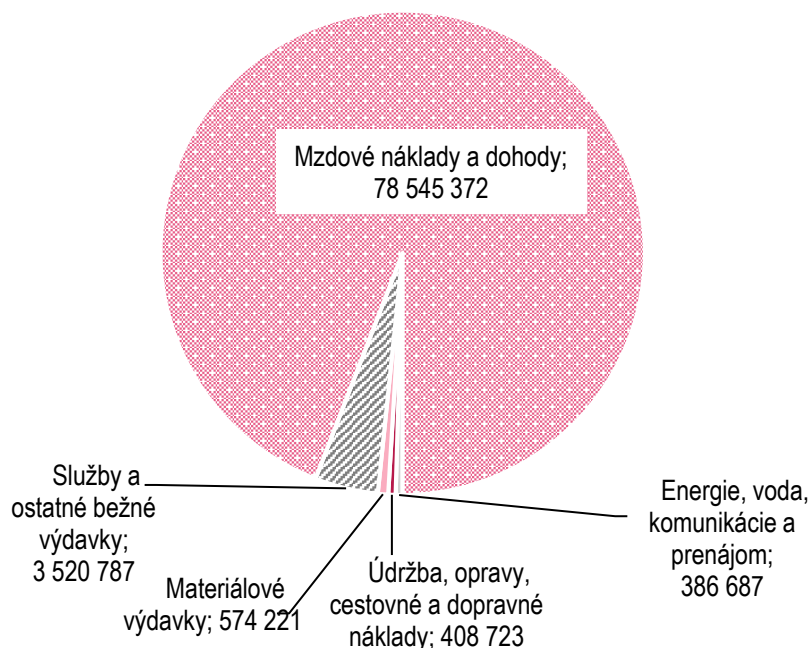
Graf 3.39 Podiel príjmov opatrovateľskej služby podľa typu PSS*

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024, *PSS – poskytovatelia sociálnych služieb, Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Výdavky na opatrovateľskú službu boli v roku 2024 v celkovej výške 83,6 (80,5) mil. eur. Najvyšší podiel celkových výdavkov tvoria bežné výdavky (99 % - viac ako 83 mil. eur), kapitálové výdavky predstavujú 0,3 %. Bežné výdavky boli najviac vynakladané na mzdové náklady a dohody zamestnancov – viac ako 78,5 mil. eur (94 %). Na podiel jednotlivých skupín bežných výdavkov poukazuje graf 3.40.

Graf 3.40 Výdavky opatrovateľskej služby v eurách

Zdroj: IS SoS MPSVR SR – výkazy o poskytovanej sociálnej službe za rok 2024

Pozn.: Vyplnené výkazy môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Pohľadávky poskytovateľov opatrovateľskej služby z úhrad za sociálnu službu boli v roku 2024 vo výške 338 tisíc eur, z toho 94 % - 319 tis. eur tvorili pohľadávky verejných poskytovateľov.

Bližšie údaje o výdavkoch opatrovateľskej služby sú uvedené v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 37.

Sociálne služby krízovej intervencie

Sociálne služby krízovej intervencie (ďalej len služby KI) sa poskytujú osobám na riešenie rôznych druhov nepriaznivých situácií (napr. pre obeť domáceho násillia, osoby žijúce v marginalizovaných a segregovaných komunitách, ľudí bez domova, drogovovo závislé osoby). Z hľadiska druhov ide o sociálne služby krízovej intervencie poskytované v pobytových zariadeniach (**útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania**), poskytnutím prístrešia – prenocovania (**nocľaháreň**) a sociálne služby poskytované ambulantnou alebo terénnou formou (**terénna služba krízovej intervencie, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum a nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu**).

Celková kapacita v pobytových zariadeniach krízovej intervencie k 31.12.2024 podľa údajov z IS SoS bola 3 608 (3 611) miest, na ktorých bola za celý rok 2024 poskytovaná sociálna služba až 5 040 (4 762) prijímateľom, z toho 3 455 prijímateľom v útulku, 1 303 prijímateľom v zariadeniach núdzového bývania a najmenej – 282 prijímateľom v domove na pol ceste. Na vývoj kapacít poukazuje graf 3.41. Z hľadiska pohlavia boli tieto sociálne služby poskytované najmä mužom (53 %), a to najmä v útulkoch, kde je ich podiel až 60 %. V zariadení núdzového bývania naopak prevažujú ženy (71 %). Z hľadiska veku má medzi prijímateľmi najväčšie zastúpenie kategória od 18 do 64 rokov – 2 922 (59 % prijímateľov), ale tieto služby sa poskytovali aj 1 778 osobám do 18 rokov veku (35 %), s ich najväčším počtom v útulkoch - 922 (52 %) a 818 (46 %) v zariadeniach núdzového bývania. Najmenší podiel tvoria prijímatelia nad 65 rokov veku s počtom 339 (7 %), ktorým sa poskytovala sociálna služba najmä v útulku - 322 osobám. Podiel cudzincov v týchto zariadeniach tvoril 1 % - 54 osôb z celkového počtu prijímateľov. Ďalšie vybrané údaje o prijímateľoch boli sledované len v útulku – 34 prijímateľov bolo pozbavených spôsobilosti na právne úkony alebo ju malo obmedzenú, 23 prijímateľov bolo opatrovaných na lôžku, 422 prijímateľov (12 %) malo psychotickú liečbu alebo užívalo antidepresíva a až 1 161 prijímateľov (34 %) malo nejaké zdravotné znevýhodnenie.

Príjmy uvedených zariadení očistené o vrátené zdroje boli v roku 2024 vo výške viac ako 17 miliónov eur, výdavky boli vo výške viac ako 18,2 milióna eur, pričom najvyšší podiel príjmov aj výdavkov (70 %) pripadá na útulky.

V týchto sociálnych službách pracovalo 1 060 zamestnancov, najmä na pracovnej pozícii sociálny pracovník a pôsobilo tu 1 846 dobrovoľníkov. Bližšie údaje sú dostupné v prílohe 3 v tabuľke 38.

Pokiaľ ide o sociálnu službu v nocľahárňach, v roku 2024 bolo v 51 nocľahárňach, ktoré údaje vykázali (z celkového počtu 53) poskytnutých celkom 158 525 prenocovaní ľuďom bez domova, z toho 117 691 prenocovaní (74 %) mužom a 40 834 ženám. Pri ostatných službách krízovej intervencie poskytovaných ambulantnou alebo terénnou formou boli sledované počty nejedinečných prijímateľov alebo poskytnutých úkonov - intervencií za rok 2024, ktorých bolo celkom 871 481 s tým, že z celkového počtu 454 registrovaných služieb týchto druhov neposkytlo údaje o poskytovanej službe za sledovaný rok 45 služieb (z toho najviac bolo komunitných centier - 33). Bližšie údaje sú dostupné v prílohe 3 v tabuľke 39.

Príjmy týchto sociálnych služieb po očistení o vrátené zdroje boli v roku 2024 vo výške viac ako 26,9 milióna eur, výdavky boli vo výške viac ako 26,6 milióna eur, pričom najvyšší podiel z celkových príjmov aj výdavkov na tieto sociálne služby pripadá na komunitné centrá (44 % z príjmov/ 45 % z výdavkov) a nocľahárne (21 % z príjmov/ 21 % z výdavkov).

V týchto sociálnych službách pracovalo 1 431 zamestnancov, najmä na pracovnej pozícii sociálny pracovník, terénny sociálny pracovník a komunitný pracovník a pôsobilo tu 2 518 dobrovoľníkov, ktorí spolu odpracovali 86 825 hodín.

Graf 3.41 Vývoj kapacít pobytových sociálnych služieb KI

Zdroj: IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Služby na podporu rodiny s deťmi sú zamerané na :

- starostlivosť alebo pomoc pri starostlivosti o dieťa poskytovanú rodičovi dieťaťa, resp. náhradnému rodičovi, keď sa z rôznych dôvodov nemôže sám alebo za pomoci rodiny starať o svoje dieťa. Ide o služby **pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa – tzv. „jasle“**
- stimuláciu komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím do siedmeho roku života – **služba včasnej intervencie**.

V zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa bola sociálna služba v roku 2024 poskytnutá 3 546 prijímateľom - deťom (pričom údaje boli vykázané za 184 z 218 služieb – 80 %). Podľa registra sociálnych služieb majú najvyšší podiel pri poskytovaní tejto služby neverejní poskytovatelia, ktorí poskytujú službu v 161 zariadeniach (74 %), pričom obce len v 57 zariadeniach (26 %).

Rovnako aj v prípade služby včasnej intervencie je služba poskytovaná predovšetkým neverejnými poskytovateľmi, a to v 72 prípadoch (70 %) z celkového počtu 103 registrovaných služieb včasnej intervencie. Celkovo bola poskytnutá 3 111 prijímateľom (údaje boli vykázané za 83 % služieb). Najčastejšie sa služba včasnej intervencie poskytuje deťom vo veku 4 – 7 rokov veku, a to 1 882 deťom (60 %) a 977 deťom (31 %) vo veku 1 – 3 rokov. Deťom do 1 roku života bola poskytnutá v 252 prípadoch (9 %). Najčastejšie ide o deti s pervazívnou vývinovou poruchou (1 034).

Služba na podporu rodinného a pracovného života bola poskytnutá 66 prijímateľom (údaje boli vykázané len za 61 % služieb). Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa bola poskytnutá 7 prijímateľom.

Príjmy týchto sociálnych služieb po očistení o vrátené zdroje boli v roku 2024 vo výške viac ako 20 miliónov eur, výdavky boli vo výške viac ako 22,8 milióna eur, pričom najvyšší podiel z celkových príjmov aj výdavkov na tieto sociálne služby pripadá na zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (77 % z príjmov a 80 % výdavkov) a službu včasnej intervencie (20 % z príjmov a 19 % z výdavkov).

V týchto sociálnych službách pracovalo 895 zamestnancov, najmä na pracovnej pozícii opatrovateľ detí v zariadení, špeciálny pedagóg, sociálny pracovník, psychológ a fyzioterapeut a pôsobilo tu 223 dobrovoľníkov, ktorí spolu odpracovali 4 796 hodín.

Blížšie údaje sú dostupné v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 40.

Podporné sociálne služby

Medzi podporné sociálne služby na účely tejto správy zaraďujeme:

- **Vybrané sociálne služby pre osoby so zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom**
 - Prepravná služba, pri ktorej 85 % služieb (zo 188 zapísaných v registri) poskytlo prepravu viac ako 75 tisíc klientom, pričom bolo najazdených viac ako 1,2 milióna kilometrov.
 - Poskytovanie tlmočnickej služby vykázalo 45 % služieb, a to 324 prijímateľom, ktorým poskytlo tlmočenie (počet 3 155) v rozsahu viac ako 23 tisíc hodín. Sprostredkovanie tlmočnickej služby nevyužil žiaden prijímateľ (resp. služba nebola vykázaná) a sprostredkovanie osobnej asistencie využilo 557 prijímateľov. (Pri týchto službách nie sú v evidencii IS SoS evidovaní žiadni zamestnanci).
 - Pomôcky boli požičané v roku 2024 v 7 806 prípadoch. V najmenšom rozsahu (78 hodín) bola poskytnutá sprievodcovská a predčitateľská služba, ktorá sa poskytla 1 prijímateľovi.
- **Služby poskytované prostredníctvom telekomunikačných technológií**, z ktorých monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci vykázalo 98 % poskytovateľov pre 1 452 prijímateľov, z čoho až 1 092 (80 %) tvorili ženy a krízovú pomoc prostredníctvom telekomunikačných technológií vykázalo 75 % poskytovateľov s počtom intervencií viac ako 116 tisíc.
- **Ostatné podporné služby** boli poskytované v denných centrách (viac ako 315 tisíc úkonov), v rámci podpory samostatného bývania bola služba poskytnutá 2 814 prijímateľom, pričom 62 % - 1 743 tvorili ženy, 1 357 (48 %) prijímateľov bolo vo veku medzi 26 - 64 rokov a až 90 % - 2 539 tvorili osoby bez domova. Poskytnutých bolo viac ako 48 tisíc hodín služby. V jedálňach (93 % vykázaných služieb) bolo poskytnutých viac ako 1,9 milióna jedál, v pracovniach bolo poskytnutých 13 131 úkonov a v strediskách osobnej hygieny bola služba poskytnutá v roku 2024 viac ako 25 tisíc osobám. Služba pomoci pri výkone opatrovníckych práv a povinností bola podľa všetkého nesprávne vykázaná, nakoľko je počet prijímateľov 0, avšak rozsah poskytnutej sociálnej služby predstavuje 1 882 hodín.

Príjmy na podporné sociálne služby (očistené o vrátené zdroje) boli v roku 2024 vo výške viac ako 23,9 milióna eur, výdavky boli vo výške viac ako 26,1 milióna eur, pričom najvyšší podiel z celkových príjmov aj výdavkov na tieto sociálne služby pripadá na jedálne (65/55 %), prepravnú službu (11/12 %) a denné centrá (8/12 %). V týchto sociálnych službách pracovalo 1 273 zamestnancov.

Blížšie údaje sú dostupné v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 41.

Samostatne vykonávané činnosti

Medzi samostatne vykonávané činnosti – sociálne služby na účely tejto správy zaraďujeme **základné a špecializované sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu**. Na základe údajov poskytnutých za 86 % týchto druhov sociálnych služieb bolo poskytnutých viac ako 268 tisíc úkonov – intervencií v rámci týchto odborných činností, najviac 130 482 – 49 % v rámci špecializovaného sociálneho poradenstva a 124 562 –

46 % v rámci základného sociálneho poradenstva. Tieto sociálne služby boli poskytnuté v rozsahu viac ako 530 tisíc hodín, pričom najviac hodín – viac ako 313 tisíc bolo poskytnutých v rámci špecializovaného sociálneho poradenstva. Najviac intervencií bolo poskytnutých ženám, a to až v 64 %, v 57 % išlo o intervencie poskytnuté osobám vo veku 18 - 64 rokov. Intervencie boli v rámci špecializovaného sociálneho poradenstva a v rámci sociálnej rehabilitácie poskytnuté 24 808 jedinečným osobám, pričom v 1 631 prípadoch išlo o osoby bez domova, v 2 763 prípadoch o osoby ohrozené správaním iných osôb, ďalej to bolo 15 651 osôb so zdravotným znevýhodnením a 964 cudzincov. Príjmy (po odpočítaní vrátených zdrojov) samostatne vykonávaných činností v roku 2024 boli celkovo vo výške viac ako 8,4 miliónov eur a výdavky viac ako 8 miliónov eur. V týchto sociálnych službách pracovalo 428 zamestnancov, najmä na pracovnej pozícii sociálny pracovník, sociálny poradca, psychológ a inštruktor sociálnej rehabilitácie.

Bližšie údaje sú dostupné v prílohe ku kapitole 3 v tabuľke 42.

Spolufinancovanie sociálnych služieb

MPSVR SR poskytlo v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov rozpočtové prostriedky na spolufinancovanie vybraných druhov sociálnych služieb. Na základe predložených žiadostí a uzatvorených zmluvných vzťahov s 212 obcami a mestami a so 426 neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb boli poskytnuté z rozpočtu kapitoly MPSVR SR na spolufinancovanie sociálnych služieb v roku 2024 výdavky v sume 242 960 197 eur, z toho 790 879 119 eur pre verejných poskytovateľov (415 zariadení) a 152 081 078 eur pre neverejných poskytovateľov (879 zariadení) sociálnych služieb. Schválený rozpočet výdavkov v sume 238 043 007 bol v priebehu roka upravený na sumu 237 711 848 eur. Skutočné výdavky dosiahli sumu 235 647 650 eur.

V súlade s § 71 ods. 6 a ods. 7 predmetného zákona bol finančný príspevok na financovanie sociálnej služby pre verejných poskytovateľov poskytnutý na nasledovné druhy sociálnych služieb:

- denný stacionár (4 228 594 eur),
- domov sociálnych služieb (1 149 413 eur),
- nocľaháreň (1 797 600 eur),
- špecializované zariadenie (2 208 360 eur),
- útulok (2 835 000 eur),
- zariadenie podporovaného bývania (168 840 eur),
- zariadenie núdzového bývania (512 400 eur),
- zariadenie opatrovateľskej služby (10 660 013 eur),
- zariadenie pre seniorov (67 318 899 eur).

V súlade s § 78a a 78aa zákona o sociálnych službách bol finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby pre neverejných poskytovateľov poskytnutý na nasledovné druhy sociálnych služieb:

- denný stacionár (8 028 350 eur),
- domov sociálnych služieb (18 116 004 eur),
- nocľaháreň (3 360 000 eur),
- špecializované zariadenie (31 081 863 eur),
- zariadenie podporovaného bývania (1 711 950 eur),
- rehabilitačné stredisko (1 150 812 eur),
- zariadenie opatrovateľskej služby (8 801 205 eur),
- zariadenie pre seniorov (79 830 894 eur).

K 31. 12. 2024 boli od 358 prijímateľov finančného príspevku vrátené na účet ministerstva finančné prostriedky v sume 7 312 547 eur, z toho 2 689 581 eur od verejných poskytovateľov sociálnej služby a 4 622 966 eur od neverejných poskytovateľov sociálnej služby, predovšetkým z dôvodu neobsadených miest v zariadeniach sociálnych služieb.

Výdavky poskytnuté na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách boli v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vyššie o 32 214 845 eur (15,8 %), a to najmä z dôvodu úpravy výšky finančného príspevku v súlade s nariadením vlády SR č. 243/2023 Z. z. od 1. 1. 2024.

3.4.8 Inšpekcia v sociálnych veciach

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) zriadilo Inšpekciu v sociálnych veciach (ďalej len „ISV“) ako svoj organizačný útvar. Inšpekcia v sociálnych veciach ako činnosť ministerstva je realizovaná na princípoch **samostatnosti, nezávislosti, nestrannosti** a v neposlednom rade **objektivity a transparentnosti** – ako jej výkonu, tak aj jej výsledkov.

Správny dozor je typickou činnosťou orgánov verejnej správy. Účelom takejto činnosti je predovšetkým **vyhodnotenie činnosti** vzhľadom na jej súlad s povinnosťami, určenými platnými právnymi predpismi, na ktoré nadväzuje **právne relevantné reagovanie** na zistené nedostatky. ISV vykonáva správny dozor nad dodržiavaním určených osobitných predpisov v oblasti sociálnych vecí a rodiny pri:

- **poskytovaní sociálnych služieb** podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“),
- **vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“),
- **poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia** podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o inšpekcii v sociálnych veciach určuje subjekty občianskej spoločnosti (fyzické a právnické osoby) inak ministerstvu nepodriadené, ako aj organizačné súčasti štátu ako **dozorované subjekty**. Tieto majú povinnosti im dané právnymi predpismi v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

Osobitosťou inšpekcie v sociálnych veciach, keď inšpekciou je podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach **jednak dozor nad dodržiavaním osobitných zákonov, ako aj vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie povinností určených týmito zákonmi, rôznorodá povaha a povinnosti dozorovaných subjektov**. Týmto sú:

- **poskytovatelia sociálnych služieb**
- **fyzické osoby**, ktorým bol priznaný **peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia**,
- **osobní asistenti a opatrojúce osoby**, ktoré poskytujú pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím,
- **subjekty**, ktoré vykonávajú **opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**,
- **subjekty**, ktoré **neoprávnene poskytujú sociálnu službu** a
- **subjekty**, ktoré **neoprávnene vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**.

Pri výkone správneho dozoru ISV primerane postupuje podľa **základných pravidiel kontrolnej činnosti** stanovených zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“). Ide o postup, ktorého cieľom je dospieť k zisteniu – jeho výsledkom teda nie je vydanie rozhodnutia, ale „úradné“ zistenie/overenie skutočného stavu. Toto zistenie je následne formalizované v podobe informačného, resp. dokumentačného úkonu, ktorý nezakladá, nemení či neruší právne vzťahy (protokol o výsledku dozoru alebo záznam z vykonaného dozoru), ale môže byť **podkladom pre začatie správneho konania** podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, teda o uložení pokuty, zákaze činnosti alebo o povinnosti prijať neodkladné opatrenie.

Zákon o inšpekcii v sociálnych veciach upravuje **nad rámec zákona o kontrole v štátnej správe** **náležitosti oznámenia na výkon dozoru, možnosť utajenia totožnosti oznamovateľa, osobitosti poverenia na výkon dozoru, práva a povinnosti zamestnancov ISV** (napr. oprávnenie **vstúpiť bez súhlasu do obydlija dozorovaného**

subjektu, oprávnenie hovoriť bez prítomnosti tretej osoby s fyzickými osobami, vyhotovovanie **obrazových a zvukových záznamov**, oprávnenie ukladať dozorovanému subjektu povinnosť prijať **neodkladné opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie osoby ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu).

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. d) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ministerstvo vypracováva a na svojom webovom sídle zverejňuje **hodnotiacu správu o výsledkoch inšpekčnej činnosti** za predchádzajúci kalendárny rok⁵⁹.

V roku 2024 ISV platne ukončila **237 dozorov v určených oblastiach sociálnych vecí a rodiny**. **35** dozorov v oblasti sociálnych služieb, **66** v oblasti vykonávania sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a **136** v oblasti kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Celkovo pritom v roku 2024 začala ISV výkon dozoru v **284 prípadoch** (51 dozorov pri poskytovaní sociálnych služieb, 76 v oblasti vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a 157 v oblasti kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia).

Ako plán dozornej činnosti ISV na daný kalendárny rok, tak aj platné výsledky inšpekčnej činnosti (výsledné materiály z dozoru a právoplatné rozhodnutia o pokute, zákaze činnosti alebo o povinnosti prijať neodkladné opatrenia) ISV zverejňuje na webovom sídle ministerstva⁶⁰.

Poskytovanie sociálnych služieb

V oblasti poskytovania sociálnych služieb ISV podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach vykonáva dozor nad dodržiavaním zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o sociálnych službách**“) **pri poskytovaní sociálnych služieb** v rozsahu plnenia **povinností poskytovateľov sociálnych služieb**, vrátane **dodržiavania štandardov kvality poskytovanej sociálnej služby** podľa prílohy č. 2 k zákonu o sociálnych službách.

Podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, jeho ustanovenia § 4, ISV vykonáva dozor u **poskytovateľov sociálnej služby** vždy **z vlastnej iniciatívy**, a to buď na základe svojho **plánu dozornej činnosti** na daný kalendárny rok alebo, ak to ISV vyhodnotí ako potrebné, na základe **oznámenia** doručeného ISV od osôb a/alebo iných orgánov verejnej správy, ktorým tieto poukazujú na možné porušovanie zákonných povinností poskytovateľmi sociálnej služby. V osobitných prípadoch dozor ISV vykoná i mimo tohto rámca, teda **mimo plánu** svojej dozornej činnosti, ak je takýto postup/iniciácia výkonu dozoru v rámci pôsobnosti ISV potrebná z iných dôvodov. Podľa plánu dozornej činnosti bol dozor v oblasti sociálnych služieb v roku 2024 zameraný na nasledujúce nižšie uvedené povinnosti poskytovateľov sociálnych služieb.

Plánovanie a realizáciu poskytovania sociálnej služby podľa individuálnych potrieb osoby, jej schopností a cieľov tak, keď podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách má fyzická osoba právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti. Ide o povinnosť poskytovateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnych službách + kritérium 1.5 štandardov kvality (Individuálny plán prijímateľa sociálnej služby alebo postupy a pravidlá individuálnej práce s prijímateľom sociálnej služby), teda plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby (ďalej len „individuálny plán“).

⁵⁹ Hodnotiaca správa o výsledkoch inšpekčnej činnosti za roky 2023 a 2024

⁶⁰ <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/inspekcia-socialnych-veciach/nova-web-stranka.html>

Zabezpečovanie bezpečnosti prijímateľov pobytových foriem sociálnej služby (týždennej a celoročnej) podmienenej odkázanosťou osoby na pomoc inej osoby - spôsob, akým poskytovateľ sociálnej služby pracuje s rizikovými situáciami, v ktorých môže dôjsť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, teda práca poskytovateľa sociálnej služby s rizikom na individuálnej úrovni ako aj na úrovni organizácie. Ide o povinnosť poskytovateľa pobytovej formy sociálnej služby podmienenej odkázanosťou podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách - nepoužívať pri poskytovaní sociálnej služby prostriedky netelesného a telesného obmedzenia (s výnimkami a podmienkami hmotnoprávného aj procedurálneho charakteru výslovne a i taxatívne stanovenými zákonom o sociálnych službách). Súčasne, podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách ide o povinnosť plniť štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách, a to konkrétne kritéria 1.8 (Prevencia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia) a kritéria 1.9 (Ochrana pred zlým zaobchádzaním).

Poskytovanie sociálnej služby v komunitnom centre, v nízkoprahovom dennom centre a v nízkoprahovej sociálnej službe pre deti a rodinu na odbornej úrovni. Ide o povinnosť poskytovateľa sociálnej služby poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách + kritérium 1.4 štandardov kvality (Účel a odborné zameranie metód, techník a postupov pri poskytovaní odborných činností vymedzených pre daný druh sociálnej služby), pričom podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby povinný vykonávať odborné činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnych službách pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje.

Zároveň bolo v roku 2024 na ISV celkovo doručených **102 podaní** za oblasť sociálnych služieb, z ktorých bolo 9 vyhodnotených tak, že nepatria do pôsobnosti ISV alebo neboli splnené náležitosti oznámenia podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a na základe výzvy v určenej lehote neboli odstránené tieto nedostatky. V 93 prípadoch sa jednalo o relevantné podnety, pričom 23 z nich sa týkalo rovnakého poskytovateľa sociálnej služby. Zo 70 podaní bolo 57 oznámení a 13 anonymných podaní. Všetky podania boli posúdené podľa obsahu a boli k nim vypracované odborné stanoviská, v ktorých boli identifikované možné porušenia povinností konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb. V 66 prípadoch bolo podanie vyhodnotené tak, že je potrebné na jeho základe vykonať dozor. Čo sa týka druhu sociálnej služby, v drivej väčšine dominovali zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, prípadne rôzne kombinácie týchto druhov. V prevažnej väčšine smerovali podania voči poskytovateľom celoročných pobytových sociálnych služieb podmienených odkázanosťou, pričom takmer rovnaké zastúpenie mali verejní aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Najčastejšie identifikované možné porušenia povinností poskytovateľov sociálnych služieb sa týkali poskytovania sociálnej služby na odbornej úrovni podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách, ochrany života, zdravia a dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, plánovania poskytovania sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnych službách a plnenia štandardov kvality poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č. 2 podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách.

V roku 2024 začala ISV s výkonom dozoru u 51 poskytovateľov sociálnych služieb, z toho bolo 35 dozorov aj ukončených. V 26 prípadoch bol výsledným materiálom z dozoru protokol o výsledku vykonaného dozoru a v 9 prípadoch záznam.

Čo sa týka formy sociálnej služby, z celkového počtu vykonaných a skončených dozorov v roku 2024, väčšinou sa jednalo o celoročné pobytové sociálne služby. V šiestich prípadoch sa dozorom preverovalo podozrenie z neoprávneného poskytovania sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (3x) a v špecializovanom zariadení (3x).

Tabuľka 3.32 Dozory členené podľa druhu sociálnej služby

Dozory členené podľa druhu sociálnej služby	Vykonané dozory v roku 2024
zariadenie pre seniorov	10
domov sociálnych služieb	2
špecializované zariadenie	8
zariadenie podporovaného bývania	1
zariadenie opatrovateľskej služby	3
komunitné centrum	1
útulok	2
zariadenie núdzového bývania	1
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	1

Zdroj: MPSVR SR

V priebehu troch výkonov dozoru poverení zamestnanci ISV museli uplatniť svoje oprávnenie podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a uložiť poskytovateľovi sociálnej služby povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, keďže existoval dôvodný predpoklad, že prijímatelia sociálnej služby sú vystavení ohrozeniu života, zdravia, ľudskému alebo zlému zaobchádzaniu.

V piatich prípadoch musela ISV podať podľa ustanovenia § 9 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach podnet na začatie konania o výmaze z registra sociálnych služieb na príslušný vyšší územný celok, keďže pri výkone dozoru zistila nedostatky pri poskytovaní sociálnej služby, ktoré odôvodňovali začatie takéhoto konania.

ISV zároveň v roku 2024 uložila desiatim poskytovateľom sociálnych služieb peňažnú pokutu za správny delikt.

V roku 2024 ISV pri uplatňovaní svojej pôsobnosti v dozornej činnosti venovala osobitnú pozornosť najmä dodržiavaniu povinností poskytovateľa sociálnej služby pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách, dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov podľa ustanovenia § 9 ods. 4 zákona o sociálnych službách, plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia

§ 9 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnych službách a plniť štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č. 2 podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách, a to *Kritérium 1.4* (Účel a odborné zameranie metód, techník a postupov pri poskytovaní odborných činností vymedzených pre daný druh sociálnej služby), *Kritérium 1.5* (Individuálny plán prijímateľa sociálnej služby alebo postupy a pravidlá individuálnej práce s prijímateľom sociálnej služby), *Kritérium 1.8* (Prevencia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), *Kritérium 1.9* (Ochrana pred zlým zaobchádzaním) a *Kritérium 2.2* (Štruktúra a počet pracovných miest a kvalifikačné predpoklady na ich plnenie sú v súlade s § 84). Počet zamestnancov je primeraný počtu prijímateľov sociálnej služby a ich potrebám, okrem iného s cieľom preventívneho pôsobenia vo vzťahu ku všetkým poskytovateľom sociálnych služieb.

Z 26 zrealizovaných dozorov, ktorých výsledkom bol protokol o výsledku vykonaného dozoru, boli 2 prípady, ktoré sa týkali plnenia povinnosti vykonávať činnosti, ktoré majú charakter sociálnej služby len na základe ich zápisu do registra sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách. V týchto dvoch prípadoch ISV zistila, že dozorované subjekty neoprávnene poskytovali odborné, obslužné a ďalšie činnosti v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnych službách pre sociálnu službu v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa podľa ustanovenia § 32b zákona o sociálnych službách, a to bez zápisu do registra, vedeného príslušným samosprávnym krajom. Zvyšných 24 dozorov bolo zameraných na plnenie vybraných povinností poskytovateľov sociálnych služieb ustanovených zákonom o sociálnych službách v rôznych kombináciách zodpovedajúcim osobitej situácii daného poskytovateľa sociálnej služby, ako aj informáciám napr. obsiahnutým v oznámení

na výkon dozoru. Týmto dozormi bolo zistené, že dozorované subjekty najčastejšie neplnili nižšie uvedené povinnosti podľa príslušných ustanovení zákona o sociálnych službách.

Neplnenie povinností poskytovateľa sociálnej služby pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách (Kritérium 1.8: Prevencia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia. Kritérium 1.9: Ochrana pred zlým zaobchádzaním)

Poskytovatelia sociálnych služieb podľa zistení ISV používali také druhy prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, ktoré zákon o sociálnych službách nepripúšťa, a to aj v takých situáciách, kedy nebol priamo ohrozený život alebo zdravie prijímateľa alebo iných fyzických osôb. ISV zistila napr., že zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby tzv. „vysádzali“ a fixovali prijímateľky sociálnej služby v kreslách pomocou vlastnoručne vyrobených látkových pásov alebo použili telesné obmedzenie podaním lieku prijímateľovi sociálnej služby bez písomného nariadenia/schválenia lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria.

Viacerí poskytovatelia sociálnych služieb nezaznamenali telesné alebo netelesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby v registri telesných a netelesných obmedzení, prípadne neoznámili použitie prostriedkov obmedzenia dôverníkovi prijímateľa sociálnej služby alebo súdom ustanovenému opatrovníkovi prijímateľa sociálnej služby. Aj v prípade nezaznamenania netelesného obmedzenia sa jednalo v prevažnej väčšine o také situácie, kedy bolo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb.

Viacerí poskytovatelia sociálnych služieb nemali zabezpečené preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku rizikových situácií a niektorí nemali vôbec vypracované individuálne rizikové plány pre prijímateľov sociálnej služby, teda konkrétne postupy a pravidlá na riešenie konkrétnych krízových situácií konkrétného prijímateľa sociálnej služby (napr. riziko pádu prijímateľa, riziko neočakávaných zmien v správaní prijímateľa, riziko vzájomného napadnutia prijímateľov). Ubytovacie miestnosti prijímateľov sociálnej služby spravidla neboli vybavené signalizačným systémom určeným na privolanie pomoci (v krízovej situácii). Viacerí poskytovatelia sociálnych služieb nemali vypracovaný systém preventívnych opatrení na predchádzanie porušovaniu základných práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb a odborní zamestnanci poskytovateľov sociálnych služieb neboli vyškolení v deeskalačných technikách, krízovej intervencii, plánovaní rizík a predchádzaniu utrpenia prijímateľov sociálnej služby alebo ohrozeniu života alebo zdravia zamestnancov. Rovnako odborní zamestnanci niektorých poskytovateľov sociálnych služieb neboli vyškolení v oblasti základných ľudských práv a slobôd, a teda nezvyšovali svoju odbornú kvalifikáciu pre prácu s cieľovými skupinami sociálnych služieb.

Poskytovatelia sociálnych služieb vo vzťahu k prijímateľom sociálnej služby nerealizovali preventívne opatrenia a postupy na zabránenie iným formám zlého zaobchádzania. Spôsob, akým poskytovali (pobytovú) sociálnu službu, charakterizovali najmä prvky inštitucionálnej kultúry (stereotypný režim, paušálna starostlivosť, strata osobitosti, naučená pasivita a nemohúcnosť, závislosť na sociálnej službe). ISV boli často pozorované prejavy generalizovaného prístupu k prijímateľom sociálnej služby, z ktorých mnohí vykazovali naučenú bezmocnosť, nedostatok motivácie, negatívu a sociálnu izoláciu. Poskytovatelia sociálnych služieb neaplikovali partnerský a individuálny prístup a nedostatočne aktivizovali alebo vôbec neaktivizovali prijímateľov sociálnej služby v kontexte zmysluplného trávenia času a naplnenia (spoločenských) potrieb. U poskytovateľov dochádzalo aj k nedostatočnému rešpektovaniu práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby a zároveň poskytovatelia nemali zistené rizikové oblasti, v ktorých hrozilo riziko porušovania základných ľudských práv a slobôd, prípadne tieto rizikové oblasti mali (poskytovatelia) zistené, ale reálne v praxi neboli uplatňované. Najčastejšie sa jednalo o nerešpektovanie súkromia prijímateľov sociálnej služby a ich práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti (napríklad vykonávaním hygienických úkonov na izbách prijímateľov sociálnej služby bez použitia paravánov za prítomnosti iných prijímateľov alebo zamestnancov), obmedzovanie ich voľného pohybu mimo zariadenie (niektorí prijímatelia sociálnej služby boli v priestoroch zariadenia nepretržite uzamknutí – tzv. uzatvorené oddelenia) alebo rôzne generalizované zákazy a príkazy zo strany poskytovateľa sociálnej služby (napr. zákaz opúšťať priestory zariadenia, striktné určený čas návštev, vymedzený časový priestor na prípravu teplého nápoja, zákaz požívať alkoholické nápoje, zákaz používania elektroniky, príkaz používať určené oblečenie, vykonávať osobnú hygienu v stanovenom čase). Zamestnanci niekedy zaobchádzali s prijímateľmi sociálnej služby nedôstojne a bez rešpektu, čo sa prejavovalo často aj nevhodným a ponižujúcim oslovovaním jednotlivých prijímateľov ako napríklad „ležiak“, „dementný“, „chovanci“ alebo „vozičkári“ (stigmatizácia). Poskytovatelia sociálnych služieb nevytvárali pre prijímateľov sociálnej služby také prostredie, ktoré by primerane nahrádzalo domácu atmosféru. Odborní

zamestnanci poskytovateľov sociálnych služieb častokrát pôsobili výchovne, ochranársky, pričom uplatňovanie vlastnej vôle a rozhodnutí prijímateľov sociálnej služby bolo obmedzené a nahrádzané vôľou týchto zamestnancov.

Neplnenie povinnosti poskytovateľa sociálnej služby poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách a vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnych službách, pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách (Kritérium 1.4: Účel a odborné zameranie metód, techník a postupov pri poskytovaní odborných činností vymedzených pre daný druh sociálnej služby)

Poskytovatelia sociálnej služby si tieto povinnosti neplnili tak, že nemali zabezpečené najmä vykonávanie odbornej činnosti, ktorou je sociálne poradenstvo (v rozsahu základného a špecializovaného sociálneho poradenstva) a/alebo sociálna rehabilitácia, prípadne boli tieto odborné činnosti poskytované osobami, ktoré nespĺňali požadované kvalifikačné predpoklady (odbornú spôsobilosť). Niektorí poskytovatelia sociálnych služieb napríklad nezamestnávali sociálneho pracovníka alebo považovali zabezpečovanie záujmovej a kultúrnej činnosti pre prijímateľov sociálnej služby za poskytovanie sociálnej rehabilitácie. Vo viacerých prípadoch bola odborná činnosť, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť poskytovaná bez splnenia zákonných požiadaviek na jej poskytovanie a/alebo nebola zabezpečovaná iným spôsobom, prípadne niektoré ošetrovateľské výkony realizovali zamestnanci poskytovateľa, ktorí neplnili kvalifikačné predpoklady na ich vykonávanie.

Odborné činnosti častokrát neboli používané cielene a transparentne a súčasne neboli orientované na zabezpečenie náležitej podpory a uspokojovania komplexných potrieb prijímateľov sociálnej služby. Súčasne pracovné postupy niektorých poskytovateľov sociálnych služieb nekorešpondovali s metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom humánne orientovaných vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Neplnenie povinnosti dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov podľa prílohy č. 1 k zákonu o sociálnych službách (Kritérium 2.2: Štruktúra a počet pracovných miest a kvalifikačné predpoklady na ich plnenie sú v súlade s § 84. Počet zamestnancov je primeraný počtu prijímateľov sociálnej služby a ich potrebám)

Poskytovatelia sociálnych služieb neplnili požiadavky na personálne podmienky (tzv. personálny normatív), zároveň kvalifikačné predpoklady na výkon pracovných činností odborných zamestnancov, ich povinnosti a kompetencie neboli v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a zabezpečením napĺňania individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby. Niektorí poskytovatelia sociálnych služieb teda neplnili podmienku maximálneho počtu prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca a/alebo nedodržiavali minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov. Okrem toho, niektorí zamestnanci poskytovateľov sociálnych služieb zároveň neplnili kvalifikačné predpoklady na vykonávanie odborných činností, ktorými sú napríklad sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia alebo ošetrovateľská starostlivosť.

Neplnenie povinnosti plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnych službách (Kritérium 1.5: Individuálny plán prijímateľa sociálnej služby alebo postupy a pravidlá individuálnej práce s prijímateľom sociálnej služby)

Poskytovatelia sociálnych služieb si tieto povinnosti neplnili tak, že neprihliadali na individuálne potreby prijímateľov sociálnej služby, vôbec neplánovali poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľov sociálnej služby. Viacerí poskytovatelia neviedli písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby, nehodnotili priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby a/alebo neaktualizovali individuálne plány. Prijímatelia sociálnej služby nemali vypracované programy sociálnej rehabilitácie a poskytovateľ im nevytváral dodatočný priestor na rôznorodú aktivizáciu, ktorá by

v plnej miere zohľadňovala ich potreby a preferencie. Okrem toho, viacerí poskytovatelia sociálnych služieb nespolupracovali s rodinou a sociálnou sieťou prijímateľa sociálnej služby v rámci procesu individuálneho plánovania.

Vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

ISV podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach vykonáva dozor nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) **pri sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v rozsahu plnenia povinností pri vykonávaní týchto opatrení** osobami, ktoré ich podľa zákona č. 305/2005 Z. z. vykonávajú, ako aj **povinnosti** vykonávať činnosti, ktoré majú charakter opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na vykonávanie ktorých sa vyžaduje udelenie akreditácie, **len na základe udelennej akreditácie**.

ISV sa v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) v roku 2024 zameriavala na preverovanie dodržiavania plnenia povinností dozorovaných subjektov (ďalej len „DS“), ktorými boli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, centrá pre deti a rodiny (ďalej len „CDR“) a osoba, u ktorej bol dôvodný predpoklad, že vykonáva činnosti, ktoré majú charakter opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na vykonávanie ktorých sa vyžaduje udelenie akreditácie, bez udelennej akreditácie, na základe Plánu dozornej činnosti ISV (ďalej len „PDČ“), mimo PDČ na rok 2024, alebo oznámení na výkon dozoru nasledovne.

ISV vykonala v roku 2024 spolu 76 dozorov, z toho bolo ukončených 66 dozorov. V 36 prípadoch bol výsledným materiálom z dozoru protokol o výsledku vykonaného dozoru a v 30 prípadoch záznam.

V rámci PDČ sa ISV v roku 2024 zameriavala na overenie dodržiavania vybraných povinností DS/CDR, kde práve ich napĺňanie a dodržiavanie má/malo viesť ku reglementácii sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately tak, aby táto zabezpečovala predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine, ochranu práv a právom chránených záujmov detí, predchádzanie prehlbovania a opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa. Jednalo sa o nasledujúce povinnosti:

- povinnosť CDR podľa ustanovenia § 51 ods. 6) zákona č. 305/2005 Z. z. – dieťa do šiestich rokov veku najneskôr do štyroch týždňov od prijatia zaradiť do profesionálnej náhradnej rodiny;
- povinnosť CDR podľa ustanovenia § 49 ods. 6) zákona č. 305/2005 Z. z. – pripraviť v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa;
- povinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa ustanovenia § 32 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. – najmenej raz za šesť mesiacov navštevovať dieťa v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na účel sledovania psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa;
- povinnosť CDR podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. b) zákona č. 305/2005 Z. z. – vykonávať resocializačný program pre dieťa po predchádzajúcom poskytnutí zdravotnej starostlivosti v špecializačnom odbore detská psychiatria v ústavnom zdravotníckom zariadení v rozsahu najmenej štyroch týždňov na odporúčanie lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore detská psychiatria;
- povinnosť CDR podľa ustanovenia § 57 ods. 4 zákona č. 305/2005 Z. z. – zabezpečiť nadväznosť poskytovania špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti poskytovanej lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore detská psychiatria, ak sa vykonáva resocializačný program pre dieťa.

Oznámenia doručené ISV, týkajúce sa možného neplnenia si povinnosti **ÚPSVR**, najčastejšie poukazovali na nedostatky pri hodnotení situácie dieťaťa, vypracovávaní **plánu sociálnej práce s dieťaťom**, poskytovaní **sociálneho poradenstva** a pomoci dieťaťu, rodičom alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa **pri vykonávaní funkcie kolízneho opatrovníka**, ktorým je ÚPSVR. Oznámenia, ktoré poukazovali na nedostatky pri plnení si povinností **CDR**, poukazovali na povinnosť CDR v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a dieťaťa, vypracovať **individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa**. Oznámenia sa z hľadiska obsahu týkali najmä situácií, keď sa rodičia dlhodobo nevedia dohodnúť na podstatných veciach súvisiacich s výkonom ich rodičovských práv a povinností. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že ide o náročné prípady, kedy minimálne jeden z rodičov sa nevie dlhodobo domôcť vykonateľnosti súdneho rozhodnutia a s prístupom príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny nie je spokojný.

Mimo PDC na rok 2024 ISV vykonala dozor nad plnením si povinnosti voči 48 DS, konkrétne povinnosti DS v spolupráci so zariadením na výkon rozhodnutia súdu, s obcou a akreditovaným subjektom, ktorý vykonáva opatrenia zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí, **vypracúvať** plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa, ktorého súčasťou je sledovanie psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa – a na tento účel navštevovať dieťa v zariadení na výkon rozhodnutia súdu - reedukačných centrách, najmenej raz za šesť mesiacov. V rámci výkonu týchto dozorov ISV sa overenie povinnosti týkalo **547 maloletých detí**. V roku 2024 bolo ukončených 47 dozorov (z toho v 23 dozoroch bol výsledkom protokol a v 24 dozoroch záznam).

ISV pri výkone dozorov v oblasti SPODaSK nezaznamenala žiadne výrazne problémové situácie, ktoré by narušili priebeh dozoru, dozorované subjekty ISV poskytovali súčinnosť.

ISV uložilo dozorovanému subjektu povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých bolo možno dôvodne predpokladať vystavenie osoby, voči ktorej dozorovaný subjekt plní povinnosti, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu v jednom prípade CDR, ktoré zistené nedostatky odstránilo.

Kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

V oblasti kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia vykonáva ISV podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach dozor nad zákonom č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia**“) v rozsahu plnenia povinnosti **používať priznaný peňažný príspevok** na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia na **ustanovený účel** daného peňažného príspevku a plnenia povinnosti **poskytovať pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím**, na zabezpečenie ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo peňažný príspevok na opatrovanie v ustanovenej **kvalite** a v **rozsahu priznaného peňažného príspevku**. Dozor teda ISV v tejto oblasti vykonáva podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach u **fyzických osôb**, ktoré sú **opatrujúcimi osobami, osobnými asistentami** alebo **osobami s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu** sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.

Podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, jeho ustanovenia § 4, ISV vykonáva dozor vždy z vlastnej iniciatívy, a to buď na základe svojho plánu dozornej činnosti na daný kalendárny rok, alebo ak to ISV vyhodnotí ako potrebné na základe oznámenia doručeného ISV od osôb a/alebo iných orgánov verejnej správy, ktorým tieto poukazujú na možné porušovanie si zákonných povinností dozorovaných subjektov. V osobitných prípadoch dozor ISV vykoná i mimo tohto rámca, teda mimo plánu svojej dozornej činnosti, ak je takýto postup/iniciácia výkonu dozoru v rámci pôsobnosti ISV potrebná z iných dôvodov.

ISV v oblasti kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia vykonávala v roku 2024 dozor podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach nad dodržiavaním zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „**ŤZP**“) v rozsahu plnenia povinnosti:

- používať priznaný peňažný príspevok na **ustanovený účel**,
- poskytovať pomoc fyzickej osobe s **ŤZP**, na ktorej zabezpečenie (pomoci) sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo peňažný príspevok na opatrovanie v ustanovenej **kvalite a rozsahu**.

Dozorná činnosť v roku 2024 bola podľa PLÁNU DOZORNEJ ČINNOSTI NA KALENDÁRNY ROK 2024 zameraná na 3 druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu **ŤZP**:

- peňažným príspevkom na **opatrovanie**,
- peňažným príspevkom na **kúpu osobného motorového vozidla** a
- peňažným príspevkom na **osobnú asistenciu**.

V roku 2024 bolo realizovaných/začatých 130 dozorov, z dozorov, ktoré začali ešte v roku 2023, počas roka 2024 prebiehalo 27 (pozn. spolu 157 dozorov). Z týchto v roku 2024 ISV platne skončila v oblasti kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia spolu **136** dozorov.

Z celkového počtu **136 skončených dozorov** bol dozor ISV ukončený záznamom, teda bez zistenia nedostatkov, v **128** dozoroch. Z niektorých skončených dozorov nie sú výsledné materiály zverejnené, a to z dôvodu, že boli ukončené inak - z dôvodu, že ISV nemohla pokračovať vo výkone dozoru z iných dôvodov (napr. ukončenie vyplácania alebo poskytovania peňažného príspevku osobe, úmrtie osoby s ťažkým zdravotným postihnutím).

Z celkového počtu **136 skončených dozorov**, z hľadiska druhu peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, išlo o **119** dozorov vo veciach peňažného príspevku **na opatrovanie**, **2** dozory týkajúce sa peňažného príspevku na **osobnú asistenciu**, **13** dozorov pri peňažnom príspevku na **zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou osobného motorového vozidla** a **2** dozory vo veci peňažného príspevku na **kúpu osobného motorového vozidla**.

Pri poskytovaní peňažného príspevku na opatrovanie **bolo v roku 2024 vykonaných 119 dozorov**, v **113** prípadoch bol dozor ISV ukončený záznamom, teda bez zistenia nedostatkov v plnení si povinností opatrovujúcimi osobami.

Tabuľka 3.33 Počet ukončených dozorov k poskytovaniu peňažného príspevku na opatrovanie podľa krajov

Kraje	2024
Bratislavský kraj	15
Trenčiansky kraj	15
Trnavský kraj	12
Nitriansky kraj	11
Žilinský kraj	16
Banskobystrický kraj	14
Prešovský kraj	18
Košický kraj	18
Spolu	119

Zdroj: MPSVR SR

V roku 2024 bolo ISV doručených **20 rôznych podaní** fyzických a právnických osôb (vrátane iných orgánov verejnej správy) týkajúcich sa kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia, vrátane však takých, ktoré obsahom nepatrili do pôsobnosti ISV.

Z týchto podaní **5 spĺňalo všetky náležitosti oznámenia** podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, jeho ustanovenia § 5 (teda obsahovali informácie o oznamovateľovi, opatrovujúcej osobe, osobnom asistentovi alebo fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a opis skutočností, na základe ktorých oznamovateľ tvrdí, že si uvedené osoby neplnia svoje zákonné povinnosti). ISV bolo súčasne doručených aj **7 takých podaní**, ktoré síce označovali konkrétnu opatrovujúcu osobu, osobného asistenta alebo fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, popisovali informácie o tom, že si uvedené osoby neplnia svoje povinnosti, avšak neobsahovali údaje o samotnom oznamovateľovi (**anonymné oznámenia**). ISV vzhľadom na obsah a závažnosť informácií obsiahnutých v oznámeniach (vrátane anonymných oznámení) tieto vyhodnotila **v 11 prípadoch tak, že na ich základe je potrebné vykonať dozor** pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.

Popri výkone dozoru ISV nad rámec svojej pôsobnosti zistila, že osoby s ŤZP, ako aj osoby, ktoré im poskytujú pomoc, veľmi často nedisponujú informáciami o svojich možných ďalších nárokoch v súvislosti so svojím zdravotným znevýhodnením (napr. peňažné príspevky na kompenzáciu ŤZP, pomôcky zo zdravotnej poisťovne a pod.) alebo v súvislosti so starostlivosťou o fyzickú osobu s ŤZP (napr. odľahčovací služba), prípadne aj v inej súvisiacej oblasti ich života (napr. dôchodkové dávky), preto poverení zamestnanci ISV v rámci výkonu dozoru poskytovali týmto osobám aj základné informácie, na ktorom orgáne alebo inštitúcii sa môžu informovať o konkrétnych nárokoch.

Vyvodzovanie zodpovednosti

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je inšpekciou **popri dozore** nad dodržiavaním osobitných predpisov v určených oblastiach sociálnych vecí aj **vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie povinností** ustanovených týmito osobitnými predpismi a samotným zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach.

Osobitnými predpismi sú podľa odkazu č. 1 k poznámke pod čiarou zákona o inšpekcii v sociálnych veciach zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“).

Dôvodmi, pre ktoré je potrebné v určitých prípadoch pristúpiť aj k vyvodu administratívnoprávnej zodpovednosti, sú **generálna, ako aj individuálna prevencia, naplnenie zásad spravodlivosti a primeranosti**. Správne trestanie ako také je možné charakterizovať ako uplatňovanie zodpovednosti za správne delikty, ktoré spáchali administratívnoprávne zodpovedné osoby. Napriek tomu, že trestanie nie je originálnou ani základnou funkciou verejnej správy, uplatňovanie zodpovednosti za správne delikty je tiež nástrojom slúžiacim k plneniu jej základných úloh, slúži verejnej správe k tomu, aby mohla lepšie a účinnejšie vykonávať správu verejných vecí, prípadne aby tento výkon nebol narušený alebo ohrozený. V tomto ohľade plní správne trestanie **najmä ochrannú funkciu**, pričom správnym trestaním chráni verejná správa nielen samú seba, ale obzvlášť aj ďalšie **dotknuté osoby a subjekty**, v neposlednom rade pre tú-ktorú oblasť verejnej správy špecifické **chránené záujmy**.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) takto podľa príslušnosti mu určenej zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach vydalo prostredníctvom svojho útvaru – Inšpekcii v sociálnych veciach v roku 2024 celkovo **15 rozhodnutí**: 6 rozhodnutí o **uložení pokuty** za správne delikty pri poskytovaní sociálnej služby, 3 rozhodnutia o **uložení pokuty a zákaze vykonávať činnosť, ktorou je neoprávnene poskytovaná sociálna služba**, 5 rozhodnutí o povinnosti **prijat' neodkladné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov** a 1 rozhodnutie o pokute z dôvodu **nesplnenia si povinnosti prijat' neodkladné opatrenie**.

Výška pokuty, ktorú ministerstvo uloží za správny delikt v oblasti sociálnych služieb a za neprijatie neodkladného opatrenia je **do 5 000 eur**. V prípade správneho deliktu, ktorým je vykonávanie činnosti, ktorou je neoprávnene poskytovaná sociálna služba alebo vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je sankciou pokuta **do 20 000 eur** a zároveň **zákaz vykonávať takúto činnosť**.

Výška uložených pokút bola v rozmedzí od 500 eur do 2 500 eur, pričom ISV v roku 2024 uložila pokuty v celkovej sume **14 100 eur**.

Účastník konania podal riadny opravný prostriedok (rozklad) voči **6 rozhodnutiam ministerstva v oblasti inšpekcie v sociálnych veciach** (o uložení pokuty, zákaze vykonávať činnosť, ktorou je neoprávnene poskytovaná sociálna služba alebo o povinnosti prijat' neodkladné opatrenia), pričom druhostupňový správny orgán – minister z týchto rozhodnutí potvrdil a rozklad účastníka konania zamietol **pri 5 rozhodnutiach, v jednom prípade rozhodnutie o povinnosti prijat' neodkladné opatrenie zmenil v časti jedného z výrokov tohto rozhodnutia**.

Proces udeľovania akreditácií v roku 2024

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhoduje vo veciach akreditácií po predchádzajúcom vyjadrení Akreditačnej komisie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „akreditačná komisia ministerstva“), ktorá je zriadená ministrom ako poradný orgán pre posudzovanie žiadostí o udelenie akreditácie, o predĺženie akreditácie, o zmenu akreditácie a posudzovanie zrušenia alebo odňatia akreditácie v oblasti sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V roku 2024 sa uskutočnilo celkovo 11 riadnych zasadnutí akreditačnej komisie ministerstva a v 4 prípadoch sa uskutočnilo hlasovanie spôsobom per rollam.

Ministerstvo v **oblasti sociálnych služieb** v roku 2024 rozhodlo o udelení 31 akreditácií, z toho bolo vydaných 14 rozhodnutí o udelení akreditácií vzdelávacích programov (pre 12 subjektov) a 17 rozhodnutí o udelení akreditácií na odbornú činnosť (pre 16 subjektov, z toho pre 1 fyzickú osobu oprávnenú na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka). V hodnotenom období bolo vydaných celkom 33 rozhodnutí o predĺžení akreditácie spolu pre 30 subjektov (z toho 14 predĺžení akreditácií vzdelávacích programov a 19 predĺžení akreditácií na odbornú činnosť).

Vo veciach zmien akreditácií ministerstvo rozhodovalo spolu o 19 žiadostiach (pre 14 subjektov), pričom zmeny v udelených akreditáciách sa týkali najmä zmeny zodpovedného zástupcu za vykonávanie vzdelávacieho programu alebo za vykonávanie odbornej činnosti, rozšírenia, zníženia počtu miest alebo zmeny miest vykonávania odbornej činnosti, zmeny cieľových skupín, pre ktoré sa odborná činnosť vykonáva, rozšírenia formy odbornej činnosti, ako aj zmeny obsahu, formy a rozsahu častí vzdelávacieho programu. Z dôvodu účelnosti a hospodárnosti správneho konania boli v tomto období vydané 3 rozhodnutia obsahujúce 2 výroky, t. j. výrok o zmene akreditácie spolu s výrokom o predĺžení akreditácie na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo.

V roku 2024 ministerstvo vydalo 6 rozhodnutí o neudelení akreditácie, z toho 2 rozhodnutia o neudelení akreditácie vzdelávacieho programu (2 subjektom) a 4 rozhodnutia o neudelení akreditácie na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť (4 subjektom). Zároveň ministerstvo v sledovanom období vydalo aj 2 rozhodnutia o nepredĺžení akreditácie na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť a 1 rozhodnutie o nepredĺžení akreditácie vzdelávacieho programu, ako aj značné množstvo rozhodnutí o prerušení konania spolu s výzvami na doplnenie žiadostí o udelenie akreditácie vzdelávacích programov alebo na odbornú činnosť. Voči 1 rozhodnutiu o nepredĺžení akreditácie na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť bol podaný rozklad.

V hodnotenom období zanikla platnosť 4 akreditáciám vzdelávacích programov (4 subjektom) a platnosť 4 akreditácií na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť (4 subjektom), najmä z dôvodu, že subjekt nepožiadaval o predĺženie akreditácie v lehote podľa § 90 ods. 2 zákona o sociálnych službách – najneskôr 90 dní pred skončením platnosti akreditácie.

Okrem vyššie uvedených činností ministerstvo v oblasti sociálnych služieb v súvislosti s akreditačným procesom pravidelne aktualizovalo informačný systém sociálnych služieb za oblasť akreditácií, vydávalo potvrdenia o zaraďovaní fyzických osôb do zoznamu osôb priamo vykonávajúcich odbornú činnosť alebo podieľajúcich sa na vzdelávaní, príp. ich vyradovaní zo zoznamov, ako aj doklady o právoplatnosti rozhodnutí o udelení akreditácií, zmene akreditácií, resp. o predĺžení akreditácií.

Ministerstvo v danom roku v **oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** rozhodovalo o 7 žiadostiach o udelenie akreditácie na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „opatrenia“). Akreditácia bola udelená 3 subjektom, a to v 2 prípadoch na vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou, v 1 prípade na vykonávanie opatrení v centre pre deti a rodiny ambulantnou a terénnou formou. Akreditácia nebola udelená 3 subjektom, z toho 1 subjektu na vykonávanie opatrení v centre pre deti a rodiny ambulantnou a terénnou formou a 2 subjektom na vykonávanie opatrení v centre pre deti a rodiny pobytovou formou, v týchto prípadoch bolo konanie o udelení akreditácie zastavené.

Vo veci predĺženia akreditácie vydalo v roku 2024 ministerstvo 11 rozhodnutí, a to pre 9 subjektov vykonávajúcich opatrenia v centrách pre deti a rodiny pobytovou formou, pre 1 subjekt vykonávajúci opatrenia v centre pre deti a rodiny ambulantnou a terénnou formou a pre 1 subjekt vykonávajúci opatrenia ambulantnou a terénnou formou.

Z dôvodu účelnosti a hospodárnosti správneho konania bolo v roku 2024 vydaných 11 rozhodnutí obsahujúcich 2 výroky, t. j. výrok o zmene akreditácie spolu s výrokom o predĺžení platnosti akreditácie na vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z.

Ministerstvo zároveň vydalo 10 rozhodnutí vo veciach zmien akreditácií, pre 7 subjektov s vykonávaním opatrení v centrách pre deti a rodiny pobytovou formou, pre 3 subjekty s vykonávaním opatrení v centre pre deti a rodiny ambulantnou a terénnou formou. Najviac zmien sa týkalo zmeny zodpovedného zástupcu, zmeny miesta vykonávania opatrení, ďalej zmeny v rozsahu vykonávaných opatrení a nakoniec zníženie alebo navýšenie kapacity v akreditovaných subjektoch s vykonávaním opatrení v centrách pre deti a rodiny pobytovou formou.

Ministerstvo v roku 2024 vydalo aj značné množstvo rozhodnutí o prerušení konania spolu s výzvami na odstránenie nedostatkov v podaní.

Na základe povinnosti subjektov oznamovať zmeny rozhodujúcich skutočností, ako súčasť plnenia podmienok udelennej akreditácie, Akreditačná komisia ministerstva posudzovala 112 takýchto oznámení o zmene programu centra pre deti a rodiny, špecializovaného programu centra pre deti a rodiny alebo resocializačného programu centra pre deti a rodiny.

Vo veci odporúčenia uznania splnenia podmienky odbornej praxe Akreditačná komisia ministerstva posúdila žiadosti akreditovaných subjektov pre 182 zamestnancov.

Zároveň akreditované subjekty informovali ministerstvo aj o 67 vzniknutých mimoriadnych situáciách a rizikových situáciách súvisiacich s vykonávaním opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z.

Kontrola hospodárenia s finančným príspevkom na financovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vykonáva finančnú kontrolu na mieste (ďalej len „FKNM“) podľa § 9 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v subjektoch, ktorým bol poskytnutý finančný príspevok na financovanie sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách.

V roku 2024 bolo vykonaných 8 FKNM, z toho 4 FKNM prenesené z roku 2023 v zariadeniach sociálnych služieb, ktorým bol poskytnutý finančný príspevok na financovanie sociálnej služby. Celková suma overených finančných prostriedkov bola 3 089 218,98 eura.

Výkonom FKNM bolo zistených 206 porušení, z toho 74 porušení finančnej disciplíny v celkovej sume 526 764,93 eura podľa § 31 ods. 1 písm. b) zákona č. 523/2003 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ostatné porušenia v počte 132 súviseli s porušením povinnosti podľa zákona o sociálnych službách, zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkov, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, porušenie zmluvy o poskytnutí finančného príspevku.

Z celkovej sumy 526 764,93 eura porušenia finančnej disciplíny bolo zo strany kontrolovaných subjektov vrátených na účet MPSVR SR 212 236,69 eura. Výsledné materiály 2 vykonaných FKNM boli odborom kontroly postúpené Úradu vládneho auditu na začatie správneho konania.

FKNM vykonané v roku 2024, zamerané na hospodárenie s finančným príspevkom poskytnutým na financovanie sociálnej služby podľa § 78a zákona o sociálnych službách, boli vykonané u neverejných poskytovateľov sociálnej služby (neziskové organizácie, občianske združenie a cirkevná organizácia).

V roku 2024 boli začaté aj 2 FKNM v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých skončenie výkonu FKNM bolo prenesené do roku 2025.

Kontrola hospodárenia s dotáciami na podporu rozvoja sociálnej oblasti v pôsobnosti MPSVR SR

MPSVR vykonáva finančnú kontrolu na mieste (ďalej len „FKNM“) podľa § 9 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v subjektoch, ktorým bola poskytnutá dotácia na podporu rozvoja sociálnej oblasti podľa zákona č. 544/2010 Z. z. V roku 2024 bolo vykonaných 5 FKNM v subjektoch, ktorým bola poskytnutá dotácia na podporu rozvoja sociálnej oblasti. Celková suma overených finančných prostriedkov bola 115 095,00 eura.

Výkonom FKNM bolo zistených 10 porušení, z toho 4 porušenia finančnej disciplíny v celkovej sume 16 677,65 eura podľa § 31 ods. 1 písm. b) zákona č. 523/2003 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ostatné porušenia v počte 6 súviseli s porušením povinnosti podľa zákona č. 544/2010 Z. z., zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, porušenie zmluvy o poskytnutí dotácie.

Z celkovej sumy 16 677,65 eura porušenia finančnej disciplíny bolo zo strany kontrolovaných subjektov vrátených na účet MPSVR SR 16 677,65 eura.

FKNM vykonané v roku 2024 zamerané na hospodárenie poskytnutej dotácie boli vykonané v neziskových organizáciách a občianskych združeniach.

3.4.9 Dotácie na podporu rozvoja sociálnej oblasti v pôsobnosti MPSVR SR

MPSVR SR poskytovalo v roku 2024 dotácie z rozpočtu kapitoly v súlade so zákonom č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

V zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. boli poskytnuté dotácie na aparáte ministerstva (prvok 07C040A, 07C040J, 07C040K a 0AR05) v sume 12 950 208 eur, z toho dotácie na protidrogovú politiku vo výške 38 192 eur.

V rámci aparátu ministerstva sa vyplácali dotácie na podporu rozvoja sociálnych služieb a dotácie na podporu vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 3 zákona), ktoré boli poskytnuté v sume 2 005 420 eur (podporených 263 žiadostí), z toho z kapitálových transferov v sume 1 029 410 eur na kúpu osobných a špeciálnych motorových vozidiel, technických zariadení na zlepšenie manipulácie s klientmi s obmedzenou schopnosťou pohybu, materiálového vybavenia, na vytváranie bezbariérového prostredia, na vykurovacie zariadenia a inú techniku. V rámci týchto výdavkov boli na protidrogovú politiku poskytnuté výdavky v sume 28 892 eur (0AR05).

Na podporu rekondičných aktivít (§ 6) boli poskytnuté výdavky v sume 1 429 553 eur (28 žiadostí), na podporu členstva v medzinárodnej organizácii v sociálnej oblasti (§ 7) v sume 47 687 eur (23 žiadostí) a na podporu edičnej činnosti (§ 8) v sume 153 930 eur (20 žiadostí). V rámci týchto výdavkov boli na protidrogovú politiku čerpané výdavky v sume 3 000 eur (0AR05).

V rámci dotácií na podporu rekondičných aktivít boli dotácie zamerané na predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a na podporu obnovenia psychickej a fyzickej kondície fyzickej osoby, ktorá je poberateľom starobného, predčasného starobného alebo výsluhového dôchodku a nevykonáva činnosť, ktorá zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti alebo z podnikania schválené výdavky trom subjektom v sume 1 338 700 eur. Časť dotácie bola zo strany žiadateľov v závere roka ministerstvu vrátená, a to z dôvodu nerealizovania rekondičných pobytov. Výdavky poskytnuté na tento účel k 31. 12. 2024 predstavovali 1 328 300 eur. Prostredníctvom nich bol poskytnutý príspevok na rekreácie 13 283 žiadateľom.

Na dotácie na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí (§9a) bola vyplatená suma 724 777 eur a bolo podporených 22 žiadateľov. V rámci týchto výdavkov boli na protidrogovú politiku poskytnuté výdavky v sume 6 300 eur (0AR05).

Dotácia na podporu plnenia funkcií rodiny (§9b) bola poskytnutá 130 žiadateľom vo výške 4 951 760 eur a dotácia na podporu dobrovoľníckej činnosti (§9c) bola poskytnutá 13 žiadateľom vo výške 21 141 eur.

V súlade s § 9 ods. 1 a ods. 3 zákona bola poskytnutá dotácia fyzickým osobám na podporu humanitárnej pomoci v sume 3 157 281 eur pre 3 441 fyzických osôb v krízovej životnej situácii alebo v mimoriadne nepriaznivej sociálnej situácii na podporu riešenia tejto situácie, z toho na zmiernenie následkov po zemetrasení v sume 1 396 700 eur pre 1 944 žiadateľov, na zmiernenie následkov po povodniach v sume 1 308 851 eur pre 1 088 žiadateľov.

Na aparáte MPSVR SR boli vyplatené dotácie v rámci podpory humanitárnej pomoci právnickým osobám podľa § 9 ods. 4 a 5, v celkovej sume 458 659 eur, z toho:

- dotácia na podporu humanitárnej pomoci v súvislosti so zemetrasením v sume 291 200 eur pre 20 žiadateľov
- dotácia na podporu humanitárnej pomoci v súvislosti s povodňami v sume 133 239 eur pre 13 žiadateľov
- dotácia na podporu humanitárnej pomoci v súvislosti s požiarom v sume 18 120 eur pre 4 žiadateľov
- dotácia na podporu humanitárnej pomoci v súvislosti s pomocou pre ľudí bez domova v sume 16 100 eur pre 2 žiadateľov

Na aparáte ministerstva boli v roku 2024 vyplatené dotácie celkovo vo výške 12 950 208 eur, z toho z hľadiska právnej formy:

- obciam a vyšším územným celkom a rozpočtovým a príspevkovým organizáciám v ich pôsobnosti pre zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti v sume 6 261 611 eur,
- občianskym združeniam v sume 2 166 014 eur,
- odborovým organizáciám v sume 549 600 eur,
- neziskovým organizáciám v sume 696 762 eur,
- cirkevným organizáciám v sume 118 940 eur,
- fyzickým osobám v sume 3 157 281 eur.

**Tabuľka 3.34 Vybrané druhy dotácií čerpané v súlade so zákonom č. 544/2010 Z. z.
v pôsobnosti MPSVR SR**

Účel poskytovania dotácií	Podporené projekty			Poskytnuté finančné prostriedky v eur		
	rok 2023	rok 2024	Index 2024/2023	rok 2023	rok 2024	Index 2024/2023
– na podporu rozvoja sociálnych služieb a na podporu vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 3)	197	263	136,5	1 521 811	2 019 662	132,7
– na podporu rekondičných aktivít, členstva v medzinárodných organizáciách, podporu edičnej činnosti (§ 6,7,8)	67	71	106,0	952 494	1 642 083	172,4
– na podporu humanitárnej pomoci právnickým osobám (§9)	44	39	88,6	1 051 917	471 169	44,8
– na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí (§9a)	12	22	183,3	93 686	724 777	773,6
– na podporu plnenia funkcií rodiny (§ 9b)	135	130	96,3	4 599 887	4 951 760	107,6
– na podporu dobrovoľníckej činnosti (§ 9c)	11	13	118,2	26 792	21 141	78,9
– na podporu humanitárnej pomoci (fyzické osoby)	2 092	3 441	164,5	1 475 815	3 157 281	213,9

Zdroj: Návrh záverečného účtu za rok 2024

3.4.10 Európsky integrovaný systém štatistiky sociálnej ochrany (Metodika ESSPROS)

V zmysle platnej Lisabonskej zmluvy sú členské štáty EÚ a Európska únia ako celok povinné pri definovaní a implementovaní svojich politík kladť dôraz na plnú zamestnanosť, sociálnu ochranu pre všetkých občanov a boj proti sociálnej exklúzii.

Z dôvodu monitorovania vývoja sociálnej ochrany v členských štátoch EÚ vyžaduje Európska komisia (EK) prístup k aktuálnym a podrobným údajom a informáciám o systémoch, súčasnom stave a rozvoji sociálnej ochrany v členských štátoch. Jedným zo základných nástrojov štatistického sledovania sociálnej ochrany je **Európsky systém jednotných štatistík sociálnej ochrany (Metodika ESSPROS⁶¹)**. Počnúc rokom 2008 (referenčný rok 2006) poskytujú členské štáty EÚ údaje na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)

⁶¹<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5917481/KS-RA-11-014-EN.PDF/ee86d517-3348-4c20-94ee-a37c330755b1>

č. 458/2007⁶² o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS) so štyrmi implementačnými nariadeniami Komisie č. 1322/2007⁶³, č. 10/2008⁶⁴, č. 110/2011⁶⁵ a č. 263/2011⁶⁶.

Štatistický systém ESSPROS pozostáva z nasledovných modulov:

- Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu
- Kvalitatívne informácie
- Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity
- Čisté výdavky na dávky.

Medzinárodne porovnateľné údaje o príjmoch a výdavkoch na sociálnu ochranu sú dostupné na webovej stránke Eurostat-u (EK) za členské štáty EÚ a v publikáciách Štatistického úradu SR⁶⁷. Najnovšie údaje sú za rok 2022.

Príjmy programov sociálnej ochrany zahŕňajú sociálne príspevky (od zamestnávateľov, zamestnancov, SZČO, dobrovoľných platiteľov), príspevky verejnej správy (platby štátneho rozpočtu, regionálnej a miestnej samosprávy a fondov povinného sociálneho zabezpečenia), transfery z iných programov a iné príjmy.

Výdavky zahŕňajú sociálne dávky podľa účelov sociálnej ochrany, administratívne výdavky a iné výdavky. Sociálna ochrana obsahuje všetky intervencie zo strany verejných alebo súkromných organizácií, ktorých cieľom je oslobodiť domácnosti a jednotlivcov od bremien definovaných rizík alebo potrieb za predpokladu, že neexistuje ani simultánna a ani individuálna dohoda.

Manuál ESSPROS klasifikuje sociálne dávky podľa 8 nasledovných účelov:

- choroba/zdravotná starostlivosť
- invalidita
- staroba
- pozostalí
- rodina/deti
- nezamestnanosť
- bývanie
- sociálne vylúčenie inde nezaraďené.

Výdavky na sociálne dávky (hrubé)⁶⁸ sú zapísané bez odčítania daní alebo iných povinných poplatkov platených poberateľom (napr. sociálne príspevky).

Členské štáty EÚ majú výrazne odlišné systémy financovania sociálnej ochrany v závislosti na tom, či uprednostňujú poisťovacie systémy. Graf nižšie uvádza prehľad štruktúry príjmov na sociálnu ochranu za jednotlivé členské štáty.

⁶² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:113:0003:0008:SK:PDF>

⁶³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R1322&from=EN>

⁶⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0010&from=EN>

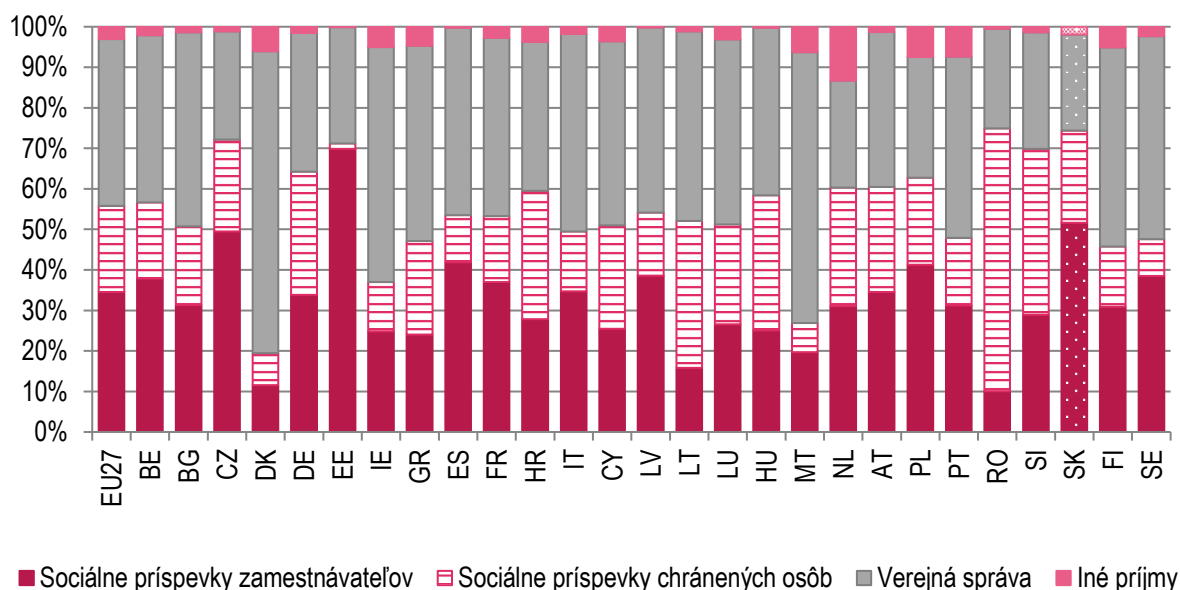
⁶⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:034:0029:0032:SK:PDF>

⁶⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:071:0004:0008:SK:PDF>

⁶⁷ https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/social/publications/!ut/p/b1/jZDLDoIwEEW_xS_opZTXsqCUGol8rCibw8IYjIAL4_cLBDcmVGc3mXMyd4ZUpCRV7-aa_1s-q6-j31lnzNHur5vcLiWA8ikUMChAGI6AKcBwEJxfPIJvoHc81TkW2aAWbOvAUy_LFLKPSaCdb4Lh3FA3SK2KWDMfB4xJwYcGNhQfJl5V5mmuDmf_k1C374R1JNiC7BBOhepF_yAZZCCvsHMFyRRH17IY9WKVWikTe2egOmflqs/dl4/d5/L2dJQSEvUUt3QS80SmtFL1o2X1E3SThCQjFBMDg1NzAwSU5TVTAwVIMwME4w/

⁶⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5280189/KS-SF-09-102-EN.PDF>

Graf 3.42 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v EU27 v roku 2022

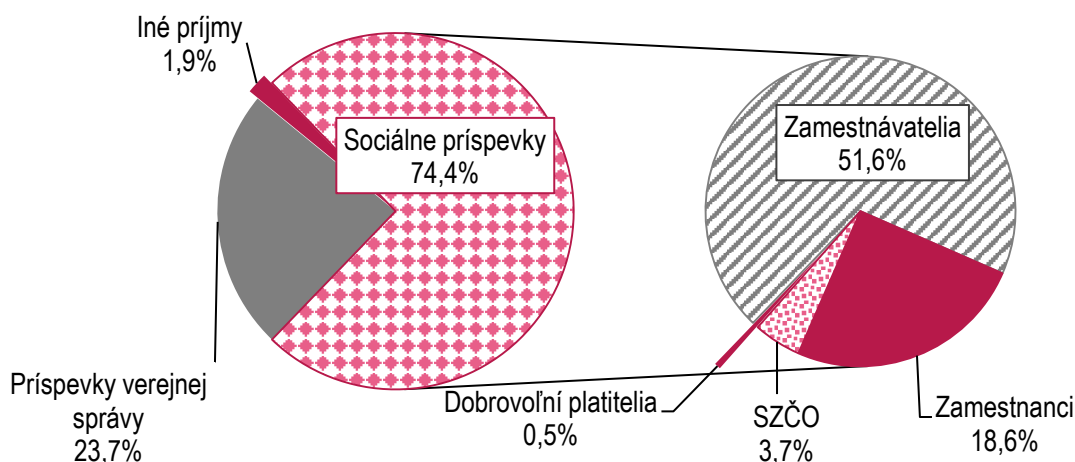
Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 26.05.2025

Rozdiely vo financovaní medzi členskými štátmi EÚ sú spôsobené historickým vývojom. Najvyšší podiel tvorili sociálne príspevky v Rumunsku (74,9 %), Slovenskej republike (74,4 %), Českej republike (72,2 %), Estónsku (71,4 %), pričom v Estónsku je zároveň najnižší podiel príjmov od chránených osôb (1,3 %) a najvyšší podiel príjmov od zamestnávateľov (70,1 %). Príjmy od chránených osôb dosiahli najvýznamnejší podiel v Rumunsku (64,9 %), Slovinsku (40,9 %), Litve (36,2 %) a Maďarsku (33,3 %), pričom Rumunsko, Litva, Slovinsko, Maďarsko, a Chorvátsko sú zároveň krajinami, v ktorých je podiel príjmov od chránených osôb vyšší než podiel príjmov od zamestnávateľov. Cyprus má tieto príjmy vyvážené, príspevky od zamestnávateľov a od chránených osôb tvoria rovnaký podiel (25,5 %). Prevažne (viac ako 55 %) z príspevkov verejnej správy je sociálna ochrana financovaná v Dánsku (74,5 %), na Malte (66,8 %) a v Írsku (58 %).

Príjmy na systém sociálnej ochrany v úhrne v SR v roku 2022 vzrástli medziročne o 2,554 mld. eur a dosiahli 21 660,61 mil. eur (19,7 % HDP).

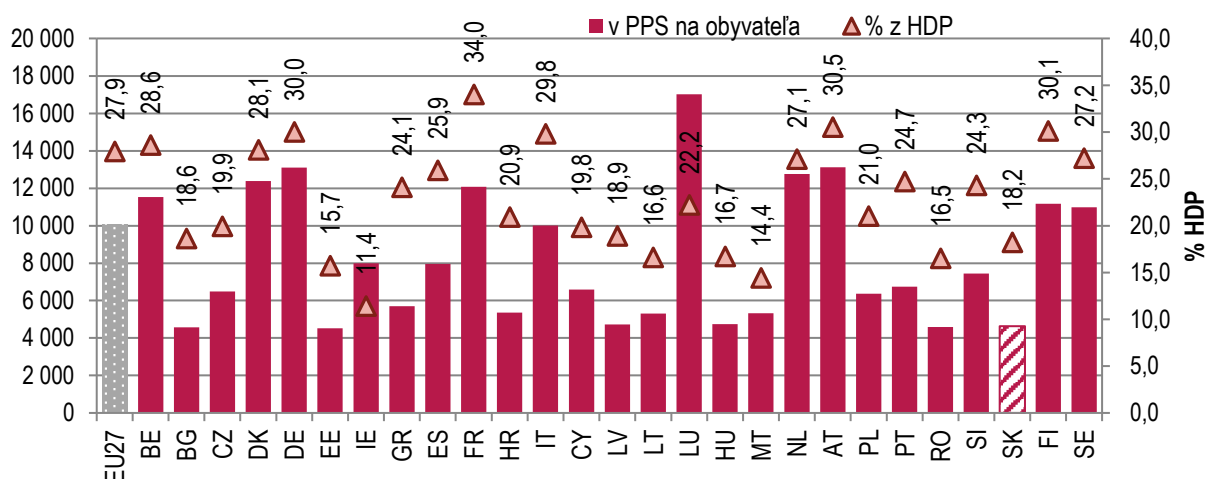
Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu je zobrazená v grafe 3.43.

Graf 3.43 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu podľa druhov v SR, 2022

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 3.44 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu v PPS na obyvateľa a v % HDP, 2022

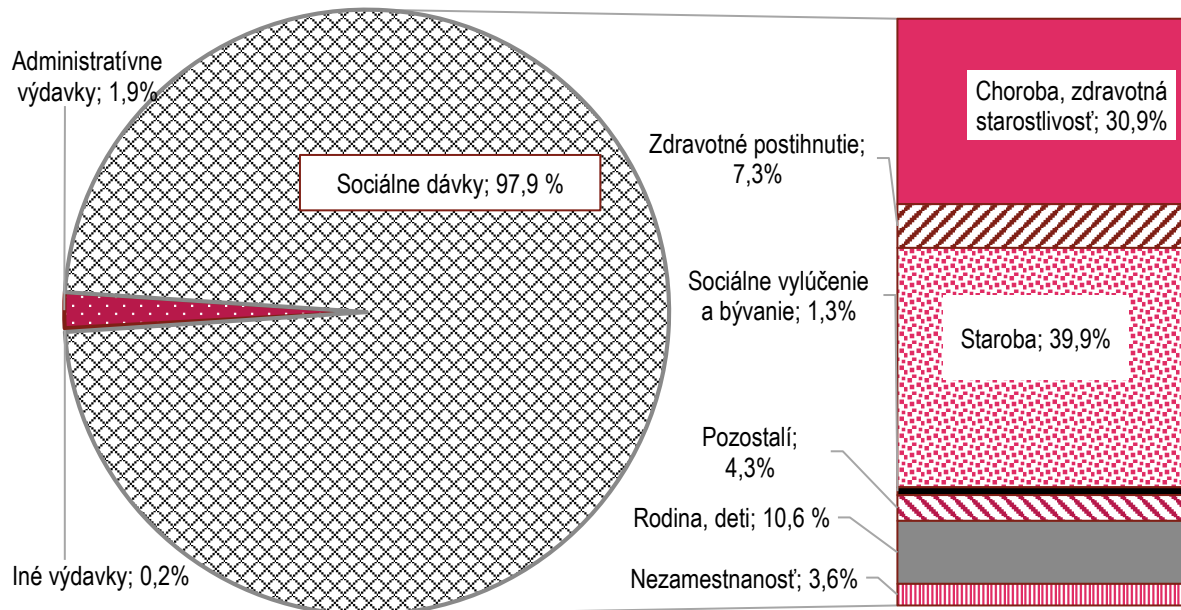

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k v 29.05.2025

Celkové hrubé výdavky na sociálnu ochranu v EU27 dosiahli 10 062,91 PPS (parita (štandard) kúpnej sily (purchasing power standard)) na obyvateľa (v SR 4 632,48 PPS na obyvateľa) a 27,9 % HDP (v SR 18,2 %). Rozdiely medzi jednotlivými krajinami sú do istej miery úmerné úrovniam bohatstva, výdavky vyjadrené v PPS na obyvateľa tradične medziročne mierne rastú.

V SR celkové hrubé výdavky (bez odpočítania daní a sociálnych príspevkov platených poberateľmi dávok) na sociálnu ochranu v roku 2022 vzrástli medziročne o 3,1 % a dosiahli 20 008,6 mil. eur (18,2 % HDP). Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v SR podľa jednotlivých účelov je znázornená v grafe 3.45.

Graf 3.45 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu v SR v roku 2022

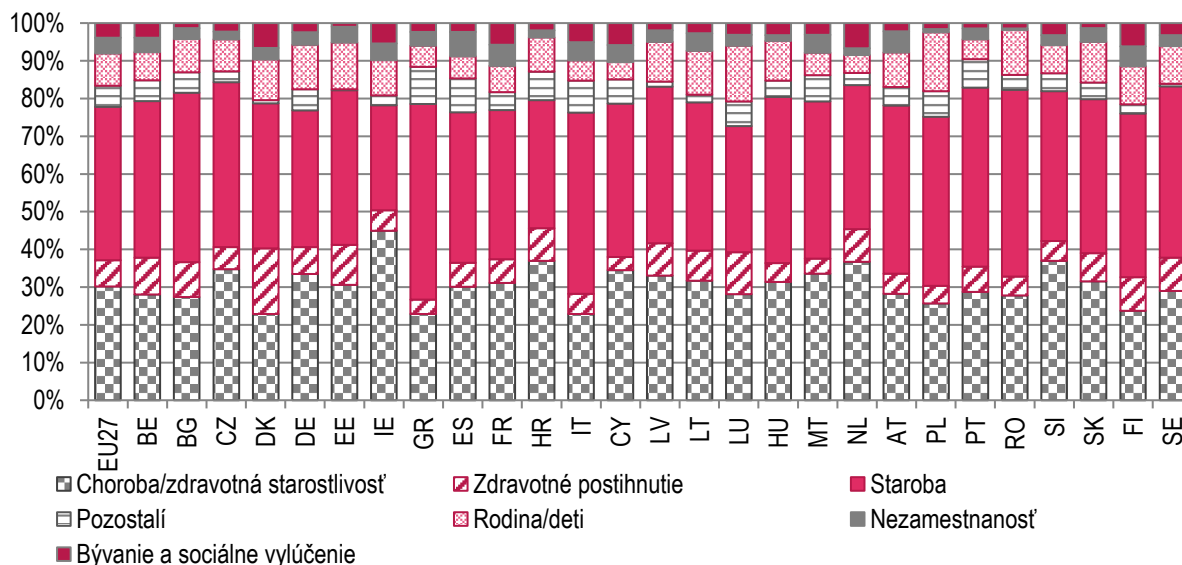

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 29.5.2025

Výdavky na sociálne dávky (graf 3.46) na účel choroba/zdravotná starostlivosť v EU27 dosiahli 30,2 % zo všetkých dávok, pričom najvyšší podiel dosiahli v Írsku (44,9 %) a najnižší v Grécku, Nemecku a Taliansku (22,9 %). Najvyšší podiel sociálnych dávok na účel zdravotného postihnutia dosiahlo Dánsko (17,4 %) a najnižší Cyprus (3,5 %), pričom európsky priemer predstavoval 7 %. Najnižší podiel výdavkov na sociálne dávky s účelom staroba bol dosiahnutý v Írsku (27,8 %) s najmladšou populáciou, najvyšší podiel výdavkov bol na tento účel použitý v Grécku (51,8 %). Priemer EU27 dosiahol 40,7 %, čo je len o 0,1 percentuálneho bodu menej ako je podiel výdavkov na sociálne dávky s účelom staroba na Slovensku (40,8 %). Podiel výdavkov na účel pozostalí

v priemere za EU27 dosiahol 5,6 %. Na účel rodina/deti dosiahol priemer EU27 podiel 8,6 %. V Poľsku to bolo až 15,6 %, kým na Cypre a v Holandsku podiel dosiahol len 4,6 %, resp. 4,7 %. Najvyšší podiel dávok vyplatených na účel nezamestnanosť bol dosiahnutý v Španielsku (6,5 %), najnižší v Rumunsku (0,4 %) a priemer EU27 dosiahol 4,1 %. Výdavky na účely bývanie a sociálne vylúčenie predstavujú najmenšiu časť celkových výdavkov na sociálne dávky, na úrovni EU27 ide o 3,9 %, v SR je to 1,4 %, čo je druhý najnižší podiel v rámci EU27 (najnižší je v Estónsku; 1,0 %).

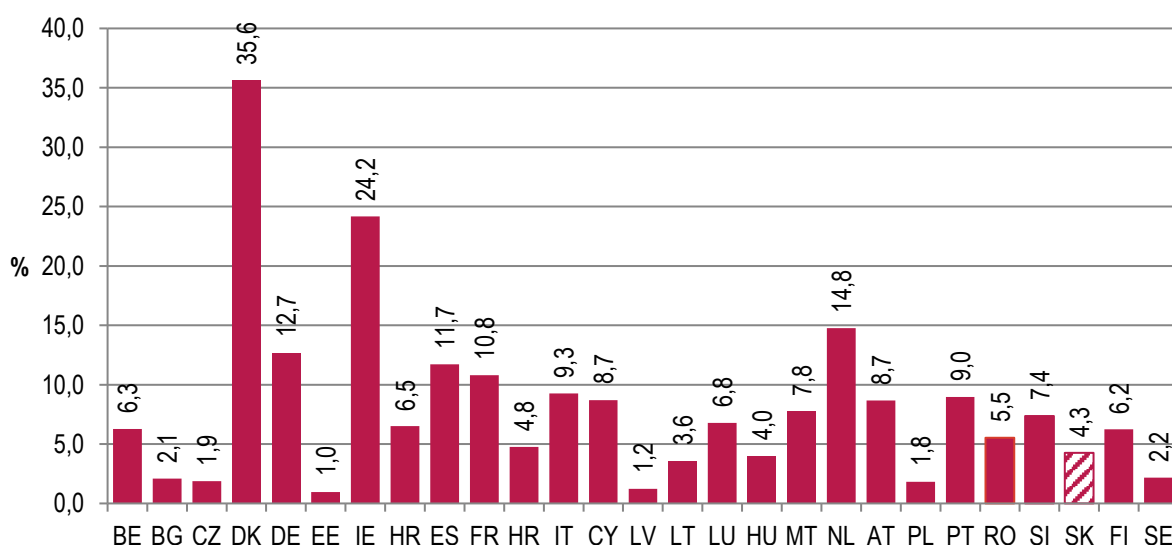
Graf 3.46 Štruktúra výdavkov na sociálne dávky podľa účelov, 2022

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 26.05.2025

V roku 2022 sa v SR vyplácalo 4,3 % zo všetkých dávok ako testované na príjem, resp. výšku majetku. Najvyšší podiel testovaných dávok bol v Dánsku (35,6 %, vzhľadom na to, že viac než polovica dávok vyplatených na účely invalidita a staroba sú testované na príjem) a Írsku (24,2 %, viac než polovica dávok vyplatených na účely invalidita a nezamestnanosť) a najnižší v Estónsku (1 %) a Lotyšsku (1,2 %), testujú sa len dávky vyplácané na účel bývania a sociálneho vylúčenia.

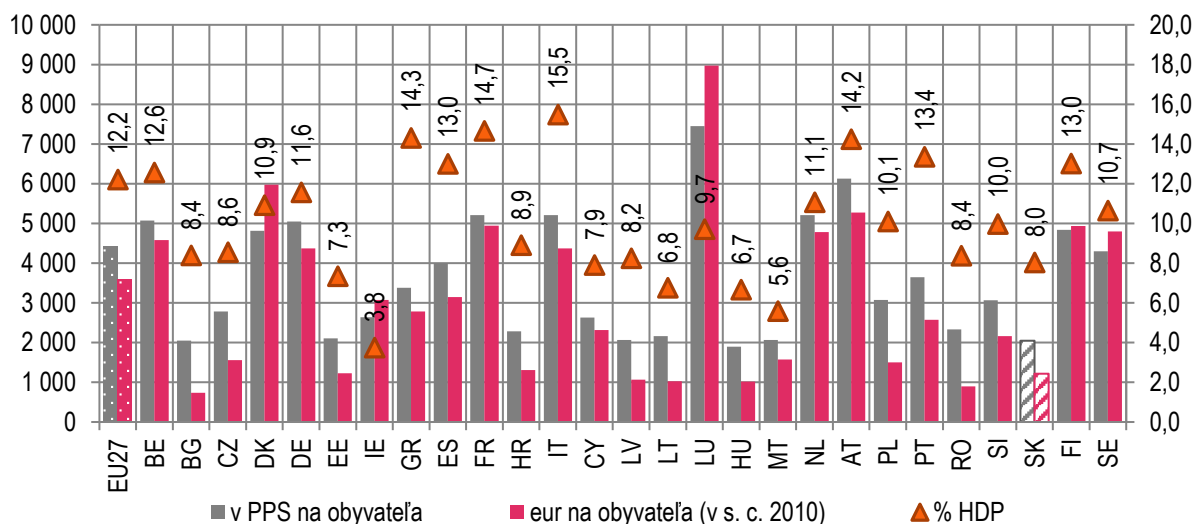
Graf 3.47 Testované dávky sociálnej ochrany (% zo všetkých sociálnych dávok), 2022

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje extrahované 30.05.2025

Celkové hrubé výdavky na dôchodky v EU27 dosiahli 4 410,8 PPS na obyvateľa (v SR 2 046,2 PPS na obyvateľa), 3 599,8 eura na osobu v stálych cenách roku 2010 (v SR 1 215,7 eura na osobu v stálych cenách) a 12,2 % HDP (v SR 8 %). Najnižšie výdavky na dôchodky vyjadrené ako podiel z HDP vykázalo Írsko (3,8 % HDP) s najmladšou populáciou v rámci EU27, najvyššie výdavky majú Taliansko (15,5 % HDP) a Francúzsko (14,7 % HDP), ktoré patria ku krajinám s najvyšším podielom obyvateľov nad 65 rokov. Výraznejšie rozdiely sa medzi štátmi prejavujú pri vyjadrení výdavkov na dôchodky v PPS na osobu. Najnižšie výdavky v PPS na obyvateľa malo v roku 2022 Maďarsko (1 895,1), potom nasleduje Slovensko (2 046,2), najvyššie malo Luxembursko (7 449,7).

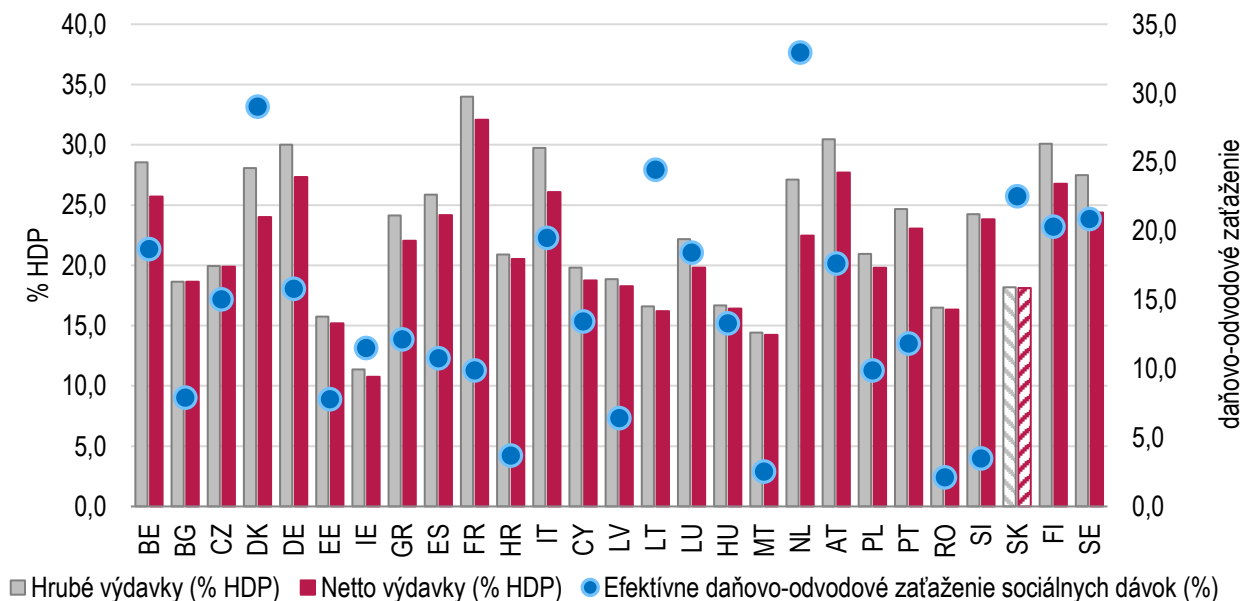
Graf 3.48 Výdavky na dôchodky, 2022

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 29.05.2025

Výsledky z modulu Netto dávky sú v databáze Eurostatu dostupné za rok 2022 pre všetky štáty EU27. Najvyšší podiel sociálnych dávok v roku 2022 podliehal daniam alebo sociálnym odvodom v Grécku (72,6 %), viac než 60 percentný podiel bol aj v Taliansku (65 %) a v Španielsku (62,1 %). Najnižší podiel dávok daniam a odvodom podliehal v Bulharsku (0,5 %), v Slovenskej republike (1,4 %) a v Českej republike (1,9 %).

Graf 3.49 Hrubé a netto výdavky na sociálnu ochranu (% z HDP), 2022

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 19.06.2025

3.5 Európske fondy

3.4.11 Program Slovensko

Na základe nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021⁶⁹, nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021⁷⁰ bol vypracovaný operačný program na nové programové obdobie 2021 – 2027 s názvom "Program Slovensko", v ktorom Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR plní úlohu **Sprostredkovateľského orgánu**.

Program Slovensko bol schválený vykonávacím rozhodnutím Európskej komisie č. CCI 2021SK16FFPR001 dňa 22. novembra 2022.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v rámci Programu Slovensko implementuje výzvy v prioritách a špecifických cieľoch:

4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce

- zvyšovanie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva (EFRR)
- zlepšenie prístupu k zamestnaniu a aktivačným opatreniam pre všetkých uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým mladých ľudí, a to najmä vykonávaním záruky pre mladých ľudí, pre dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnené skupiny na trhu práce a neaktívne osoby, ako aj prostredníctvom podpory samostatnej zárobkovej činnosti a sociálneho hospodárstva (ESF+)
- modernizácia inštitúcií a služieb trhu práce s cieľom posúdiť a predvídať potreby v oblasti zručností a zabezpečiť včasnú a cielenú pomoc a podporu v záujme zosúladenia ponuky s potrebami trhu práce, ako aj pri prechodoch medzi zamestnaniami a mobilitu (ESF+)
- podpora rodovo vyváženej účasti na trhu práce, rovnakých pracovných podmienok a lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom vrátane prístupu k cenovo dostupnej starostlivosti o deti a odkázané osoby (ESF+)
- podpora adaptácie pracovníkov, podnikov a podnikateľov na zmeny, ako aj aktívneho a zdravého starnutia a zdravého a vhodne prispôsobeného pracovného prostredia, ktoré rieši zdravotné riziká (ESF+)

4P3 Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu

- podpora adaptácie pracovníkov, podnikov a podnikateľov na zmeny, ako aj aktívneho a zdravého starnutia a zdravého a vhodne prispôsobeného pracovného prostredia, ktoré rieši zdravotné riziká (ESF+)

4P4 Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)

- zlepšenie prístupu k zamestnaniu a aktivačným opatreniam pre všetkých uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým mladých ľudí, a to najmä vykonávaním záruky pre mladých ľudí, pre dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnené skupiny na trhu práce a neaktívne osoby, ako aj prostredníctvom podpory samostatnej zárobkovej činnosti a sociálneho hospodárstva (ESF+)
- podpora sociálnej integrácie osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením vrátane najodkázanejších osôb a detí (ESF+)

⁶⁹ Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku
dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060&qid=1714121306861>

⁷⁰ Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013
dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1057&qid=1714121444272>

4P5 Aktívne začlenenie a dostupné služby

- podpora sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komunít, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane osôb s osobitnými potrebami prostredníctvom integrovaných akcií vrátane bývania a sociálnych služieb (EFRR)
- zabezpečenie rovného prístupu k zdravotnej starostlivosti a zvýšenie odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti vrátane primárnej starostlivosti a podpory prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na rodinnú a komunitnú starostlivosť (EFRR)
- podpora aktívneho začlenenia s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti, najmä v prípade znevýhodnených skupín (ESF+)
- podpora sociálno-ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov (ESF+)
- zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti (ESF+)
- podpora sociálnej integrácie osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením vrátane najodkázanejších osôb a detí (ESF+)

4P7 Sociálne inovácie a experimenty (Akcie v oblasti sociálnej inovácie)

- zlepšenie prístupu k zamestnaniu a aktivačným opatreniam pre všetkých uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým mladých ľudí, a to najmä vykonávaním záruky pre mladých ľudí, pre dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnené skupiny na trhu práce a neaktívne osoby, ako aj prostredníctvom podpory samostatnej zárobkovej činnosti a sociálneho hospodárstva (ESF+)
- podpora rovného prístupu, a to najmä znevýhodnených skupín, ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a podpora ich úspešného ukončenia, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve cez všeobecné a odborné vzdelávanie a prípravu až po terciárnu úroveň a vzdelávanie a učenie dospelých vrátane uľahčovania vzdelávacej mobility pre všetkých a prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím (ESF+)
- podpora aktívneho začlenenia s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti, najmä v prípade znevýhodnených skupín (ESF+)

4P8 Potravinová a materiálna deprivácia

- riešenie materiálnej deprivácie (ESF+)

8P1 Fond spravodlivej transformácie

- investičná pomoc sociálnym podnikom (FST)
- podpora celoživotného vzdelávania a rekvalifikácie zamestnancov a uchádzačov o zamestnanie s cieľom rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie (FST)

Celková alokácia finančných prostriedkov pre Sprostredkovateľský orgán MPSVR SR je vo výške 2 160 015 073 eur, z toho zdroje EÚ tvoria 1 822 028 205 eur a 337 986 868 eur je za štátny rozpočet.

Tabuľka 3.35 Alokácia priorít v Programe Slovensko 2021 – 2027 - cieľ politiky 4 - Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv a Fond na spravodlivú transformáciu (uvedené sú iba pridelené prostriedky SO MPSVR SR)

Prioritná os	EÚ zdroje	ŠR SR * zdroj	Spolu
4P1 - Adaptabilný a prístupný trh práce	548 904 009	113 097 968	662 001 977
4P3 - Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu	116 900 000	21 410 295	138 310 295
4P4 - Záruka pre mladých Celková hodnota	267 567 522	45 292 107	312 859 629
4P5 - Aktívne začlenenie a dostupné služby	722 812 364	145 827 897	868 640 261
4P7 - Sociálne inovácie a experimenty	68 153 000	0	68 153 000
4P8 - Potravinová a materiálna deprivácia	68 153 000	7 572 556	75 725 556
8P1 - Fond na spravodlivú transformáciu	29 538 310	4 786 045	34 324 355
Spolu	1 822 028 205	337 986 868	2 160 015 073

Zdroj: SO MPSVR SR; * štátny rozpočet

V roku 2024 bolo v rámci priorít v gescii MPSVR SR vyhlásených spolu **28 výziev**, jedná sa o **17 výziev pre národné projekty (NP)**, **5 dopytovo orientovaných výziev (DV)**, **2 výzvy na finančné nástroje (FN)**, **3 výzvy na projektové zámery (PZ)** a **1 výzva na projekty integrovanej územnej investície (ITI)**. Ich rozdelenie bolo nasledovné:

- V rámci **priority 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce** bolo spolu vyhlásených 5 výziev, a to jedna DV a štyri výzvy na realizáciu NP:
 - PSK-MPSVR-048-2024-DV-ESF+ - Podpora rozvoja sociálnej ekonomiky
 - PSK-MPSVR-011-2024-NP-ESF+ - Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom
 - PSK-MPSVR-030-2024-NP-ESF+ - Ľudia a hrady – krok k sociálnej ekonomike
 - PSK-MPSVR-029-2024-NP-ESF+ - Sme si rovní II.
 - PSK-MPSVR-049-2024-NP-ESF+ - Podpora odborných a koordinačných kapacít strešných organizácií občianskej spoločnosti
- V rámci **priorít 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P3. Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu** bola vyhlásená jedna **spoločná** výzva pre realizáciu NP:
 - PSK-MPSVR-035-2024-NP-ESF+ - Modernizácia služieb trhu práce
- V rámci **priorít 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce, 4P3. Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu a 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)** bola vyhlásená jedna **spoločná** výzva na realizáciu NP:
 - PSK-MPSVR-032-2024-NP-ESF+ - Zručnosti pre trh práce
- V rámci **priorít 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)** boli vyhlásené dve **spoločné** výzvy – jedna DV a jedna na realizáciu NP:
 - PSK-MPSVR-021-2024-DV-ESF+ - Krok za krokom II
 - PSK-MPSVR-004-2024-NP-ESF+ - Finančné stimuly pre zamestnanosť – ESF+
- V rámci **priorít 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby** bola vyhlásená jedna **spoločná** výzva na FN:
 - PSK-MPSVR-001-2024-FN-EFRR - Finančné nástroje - EFRR
- V rámci **priority 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)** bola vyhlásená jedna DV:
 - PSK-MPSVR-042-2024-DV-ESF+ - Koordinácia jednotných kontaktných miest pre mladých
- V rámci **priority 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby** bolo spolu vyhlásených 11 výziev - dve DV, osem výziev na realizáciu NP a jedna výzva ITI:
 - PSK-MPSVR-040-2024-DV-ESF+ - Bývanie na dosah
 - PSK-MPSVR-033-2024-DV-ESF+ - Sieť podpory pre každý krok
 - PSK-MPSVR-036-2024-NP-ESF+ - Podpora poskytovania komunitných a kvalitných sociálnych služieb

- PSK-MPSVR-045-2024-NP-ESF+ - Zvýšenie odolnosti mäkkých cieľov
 - PSK-MPSVR-046-2024-NP-ESF+ - Sieť odborného poradenstva
 - PSK-MPSVR-039-2024-NP-EFRR - Život v komunite pre každé dieťa
 - PSK-MPSVR-044-2024-NP-ESF+ - Sociálne začlenenie odídených z Ukrajiny
 - PSK-MPSVR-037-2024-NP-ESF+ - Rozvíjanie odborných kapacít Inšpekcie v sociálnych veciach
 - PSK-MPSVR-025-2024-NP-EFRR - Rozvoj výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately I.
 - PSK-MPSVR-031-2024-NP-ESF+ - Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov
 - PSK-MPSVR-053-2024-ITI-EFRR - Budovanie sociálnej infraštruktúry
- V rámci **priority 4P7. Sociálne inovácie a experimenty (Akcie v oblasti sociálnej inovácie)** boli spolu vyhlásené štyri výzvy, a to jedna na realizáciu NP a tri na projektové zámery. Výzvy na projektové zámery sú dvojkoľové. V roku 2025 budú pre úspešných predkladateľov projektových zámerov vyhlásené dopytovo orientované výzvy:
 - PSK-MPSVR-038-2024-NP-ESF+ - REDIPOM - Vytvorenie návrhu jednotného systému redistribúcie potravinovej pomoci
 - PSK-MPSVR-052-2024-PZ-ESF+ - Sociálne inovácie - škálovanie overených nástrojov vo vzdelávaní a výchove
 - PSK-MPSVR-047-2024-PZ-ESF+ - SocInoLab - Rozvíjanie inovačných ekosystémov a vytváranie nástrojov na podporu sociálnych inovácií
 - PSK-MPSVR-043-2024-PZ-ESF+ - Sociálne inovácie - škálovanie overených nástrojov v sociálnom začlenení
 - V rámci **priority 4P8. Potravinová a materiálna deprivácia** bola vyhlásená jedna výzva na realizáciu NP:
 - PSK-MPSVR-015-2024-NP-ESF+ - Poskytovanie potravinovej a/alebo základnej materiálnej pomoci najodkázanejším osobám
 - V rámci **priority 8P1. Fond spravodlivej transformácie** bola vyhlásená jedna výzva na FN:
 - PSK-MPSVR-002-2024-FN-FST - Finančné nástroje - FST

Prehľad vyhlásených výziev v roku 2024 sa nachádza v prílohe ku kapitole 3, tabuľka 49. Všetky vyhlásené výzvy sú dostupné na: <https://eurofondy.gov.sk/vyzvy/vyzvy-programu-slovensko/> a <https://www.employment.gov.sk/sk/sekcia-fondov-eu/programove-obdobie-2021-2027/>.

4 ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ A SOCIÁLNA KOHÉZIA

4.1 Chudoba a sociálne vylúčenie

Monitorovanie chudoby a sociálneho vylúčenia sa na Slovensku realizuje v kontexte Otvorenej metódy koordinácie (ďalej len „OMK“), ktorá je vytvorená na úrovni Európskej únie pre spoločné usmerňovanie politik členských krajín v oblasti boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

Pre meranie pokroku pri dosahovaní strategických cieľov zameraných na zníženie chudoby a sociálneho vylúčenia a predovšetkým pre vzájomné porovnávanie jednotlivých štátov pri dosahovaní výsledkov boli schválené spoločné indikátory (tzv. *Laekenské indikátory*), ktoré neskôr prešli vývojom a v súčasnosti ich nazývame sociálne indikátory na monitorovanie sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie.

Meranie chudoby a sociálneho vylúčenia sa realizuje predovšetkým na základe harmonizovaného štatistického zisťovania EU SILC⁷¹ o príjmoch a životných podmienkach. Ide o hlavný zdroj, na báze ktorého sa vypočítavajú nielen príjmové indikátory, ako je miera rizika chudoby, ale aj indikátory pre komplexnejšie zhodnotenie chudoby a sociálneho vylúčenia, a to materiálna a sociálna deprivácia alebo zoskupenie indikátorov na meranie rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia. Zoskupenie indikátorov (miera rizika chudoby⁷², závažná materiálna a sociálna deprivácia⁷³ a veľmi nízka intenzita práce⁷⁴) definuje skupiny ľudí, ktorí žijú v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia, t. j. ľudí s nízkym príjmom a/alebo tých, ktorí si nemôžu dovoliť niektorú z nevyhnutných potrieb pre svoj život a/alebo žijúcich v rodinách, kde nikto nepracuje alebo pracuje iba príležitostne.

V nadväznosti na stanovené ciele pre EÚ do roku 2030⁷⁵, v súvislosti s realizáciou princípov obsiahnutých v Európskom pilieri sociálnych práv⁷⁶, bol v oblasti sociálnej ochrany stanovený na národnej úrovni cieľ znížiť počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením o 70 tis. ľudí do roku 2030.

Na základe zisťovania EU SILC bolo na Slovensku v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia v roku 2024 cca 980 tis. ľudí, čo predstavovalo 18,3 % na celkovom počte obyvateľov. V rámci medziročného porovnania išlo o nárast o 0,7 p. b., v absolútnom vyjadrení cca o 37 tis. ľudí, ktorí boli ohrození chudobou alebo sociálnym vylúčením. V porovnaní so zisťovaním EU SILC 2019 (východiskové obdobie)⁷⁷ došlo k nárastu počtu osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením cca o 185 tis. ľudí. Zásadný vplyv na vývoj miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia v rokoch 2021 až 2024 mala ekonomická situácia v krajine spôsobená pandemiou COVID-19, a to rastom inflácie. Na zmiernenie následkov, tak pandémie, ako aj rastu inflácie boli prijaté opatrenia, a to predovšetkým v oblasti politiky zamestnanosti, sociálnej politiky a tiež hospodárskej politiky štátu.

Podrobnejšie rozdelenie tejto skupiny je možné vidieť na grafe 4.1, ktorý znázorňuje zloženie cieľovej skupiny podľa vyššie uvedených troch indikátorov.

⁷¹ Prvé štatistické zisťovanie sa na Slovensku zrealizovalo v roku 2005 a v súčasnosti sú prístupné už úplné výsledky z dvadsiateho zisťovania z roku 2024.

⁷² Vyjadruje podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby, t. j. pod 60 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch) všetkých obyvateľov.

⁷³ Vyjadruje podiel ľudí, ktorí si nemôžu dovoliť 7 z 13-tich položiek charakterizujúcich ekonomickú záťaž, predmety dlhodobej spotreby, základné voľnočasové a sociálne aktivity, a to: nahrádzanie obnoseného šatstva novým (nie „secondhandovým“), dva páry topánok vhodnej veľkosti (vrátane jedného páru topánok, ktoré sú vhodné do každého počasia), každý týždeň utrátiť malú sumu peňazí na seba bez toho, aby sa musel s niekým radiť, pravidelná účasť na voľnočasovej aktivite, stretnutie s priateľmi/rodinou (príbuznými) za účelom posedenia pri jedle/pití najmenej raz za mesiac, počítač a pripojenie k internetu; nahrádzanie opotrebovaného nábytku (nie „secondhandovým“), jesť jedlo s mäsom, kuraťom, rybou alebo vegetariánskym ekvivalentom každý druhý deň, čeliť neočakávaným finančným výdavkom, ísť raz za rok na jeden týždeň dovolenky mimo domu, uhrádzať nedoplatky spojené s hypotékou alebo nájomným, úhradou za energie alebo splácaním nákupov na splátky a iných pôžičiek, udržiavať primerané teplo v byte, osobný automobil alebo vybavenie domácnosti farebným televízorom, práčkou, autom alebo telefónom.

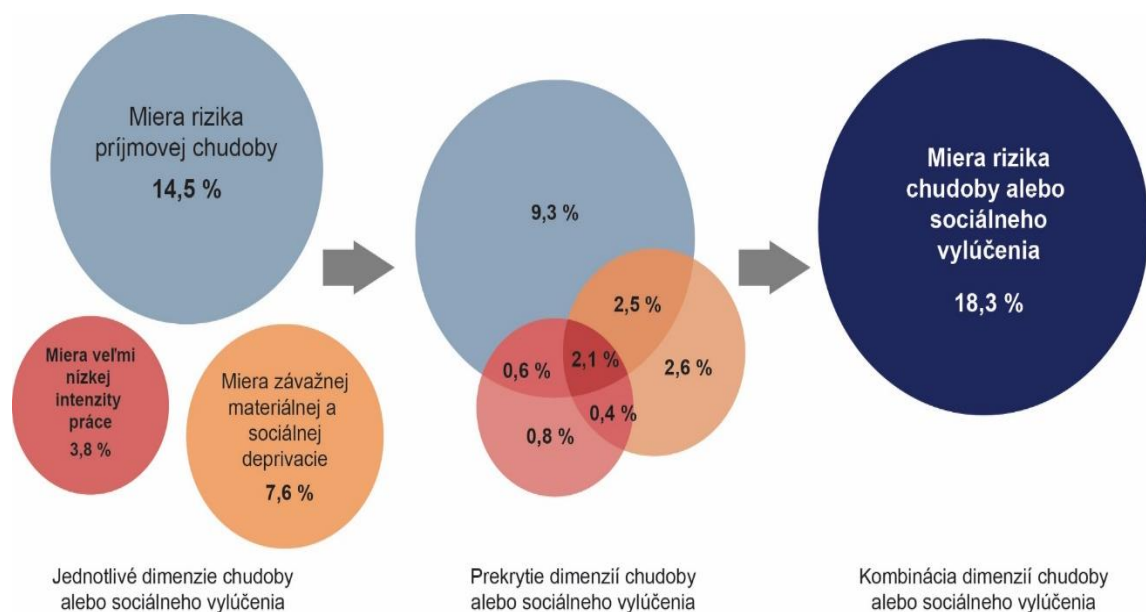
⁷⁴ Vyjadruje podiel ľudí vo veku od 0 do 64 rokov žijúcich v domácnostiach, kde sú dospelí (vo veku 18 až 64 rokov), ale bez študentov vo veku 18 až 24 rokov a ľudí, ktorí sú na dôchodku podľa svojho aktuálneho ekonomického statusu alebo poberajú akýkoľvek dôchodok (okrem pozostalostného dôchodku), ako aj ľudia vo veku 60-64 rokov, ktorí sú neaktívni a žijú v domácnosti, kde hlavným príjmom sú dôchodky (okrem pozostalostných dôchodkov), ktorí pracovali počas predchádzajúcich 12 mesiacov menej ako 20 % svojho celkového potenciálu kombinovaného pracovného času.

⁷⁵ Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv 2030.

⁷⁶ Strategický dokument, ktorý rámcuje oblasť sociálnej politiky EÚ do roku 2030.

⁷⁷ Východiskové obdobie pre monitorovanie cieľa v oblasti chudoby, tak na úrovni EÚ, ako aj na národnej úrovni za rok 2019.

Graf 4.1 Podiel ľudí v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia, EU SILC 2024

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2024, UDB

Tabuľka 4.1 Vývoj jednotlivých indikátorov tvoriacich zoskupenie indikátorov, ako aj samotnej miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia v %

EU SILC	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Miera rizika chudoby	12,4	12,2	11,9	11,4	12,3	13,7	14,3	14,5
Závažná materiálna a sociálna deprivácia	6,3	5,4	5,9	4,5	5,7	6,3	7,0	7,6
Veľmi nízka intenzita práce (0 - 64)	5,3	5,2	6,3	4,3	4,9	3,8	4,6	5,0
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia	15,8	15,2	14,8	13,8	15,6	16,5	17,6	18,3

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

K zmenám došlo podľa výsledkov z EU SILC 2024 aj v jednotlivých hodnotách indikátorov tvoriacich zoskupenie indikátorov miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia. K nárastu došlo oproti zisťovaniu v roku 2023 v prípade príjmovej chudoby o 0,2 p. b., závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie o 0,6 p. b. a veľmi nízkej intenzity práce, a to o 0,4 p. b. (tabuľka č. 4.1).

Najviac ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením podľa EU SILC 2024 z hľadiska typu domácností⁷⁸ boli neúplné rodiny s deťmi – 37,8 %, rodiny s tromi a viac závislými deťmi – 32,7 %, jednotlivci vo veku 65 a viac rokov – 29,6 % a v neposlednom rade aj jednotlivci – 28,3 %. Z hľadiska vekového rozdelenia sú najrizikovejšou skupinou práve deti vo veku 0 - 17 rokov (22,6 %), resp. deti vo veku 0-15 rokov (22,7 %). Na základe medziročného porovnania došlo k výraznému poklesu miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia u všetkých vyššie uvedených skupín (príloha ku kapitole 4).

Vo všeobecnosti pre charakterizovanie chudobnej populácie v spoločnosti bola stanovená hranica rizika chudoby⁷⁹, pomocou ktorej sa vyjadruje podiel obyvateľstva žijúceho v príjmovej chudobe. Ide o relatívnu hranicu chudoby, ktorá meria, do akej miery finančné prostriedky domácností klesajú pod stredovú hranicu príjmu spoločnosti. Tento ukazovateľ vyjadruje predovšetkým riziko chudoby a je závislý od sociálno-ekonomického vývoja spoločnosti v danej krajine.

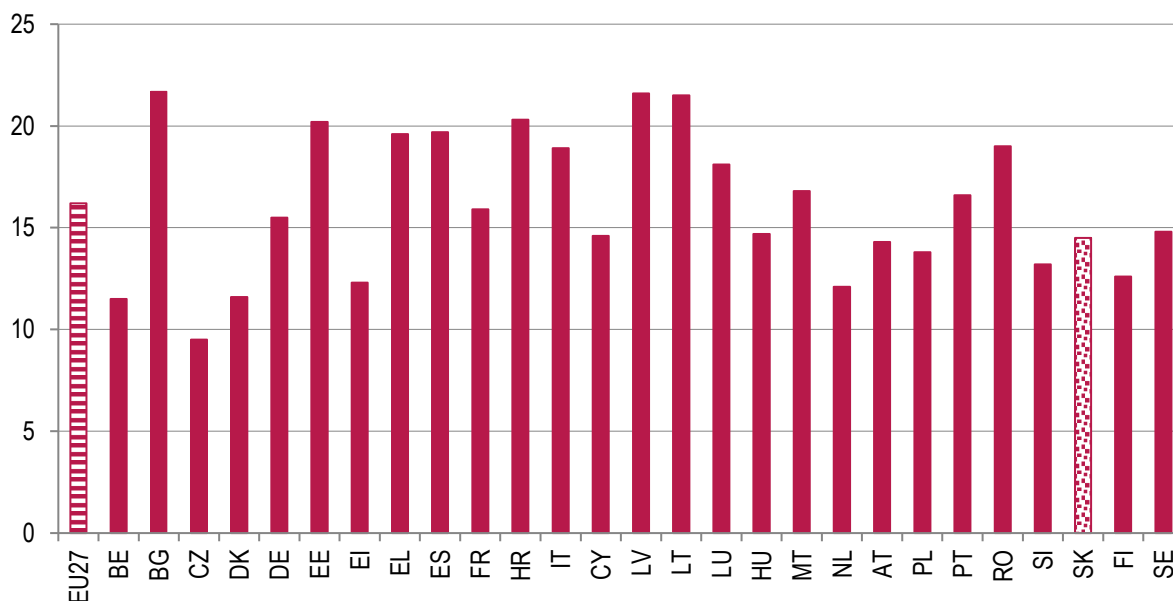
Na základe EU SILC 2024 bola miera rizika chudoby v Slovenskej republike na úrovni 14,5 % (muži 14,1 %, ženy 14,8 %). Oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný nárast, a to o 0,2 p. b. V porovnaní s jednotlivými

⁷⁸ Vyjadruje percento ľudí v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia podľa typu domácností.

⁷⁹ Hranica rizika chudoby je vyjadrená ako 60 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch).

krajinami EU27 patrí Slovenská republika medzi krajiny s nižšou mierou rizika chudoby (graf 4.2), na ktorú má vplyv nerovnosť príjmov.

Graf 4.2 Miera rizika chudoby v jednotlivých štátoch EÚ, EU SILC 2024

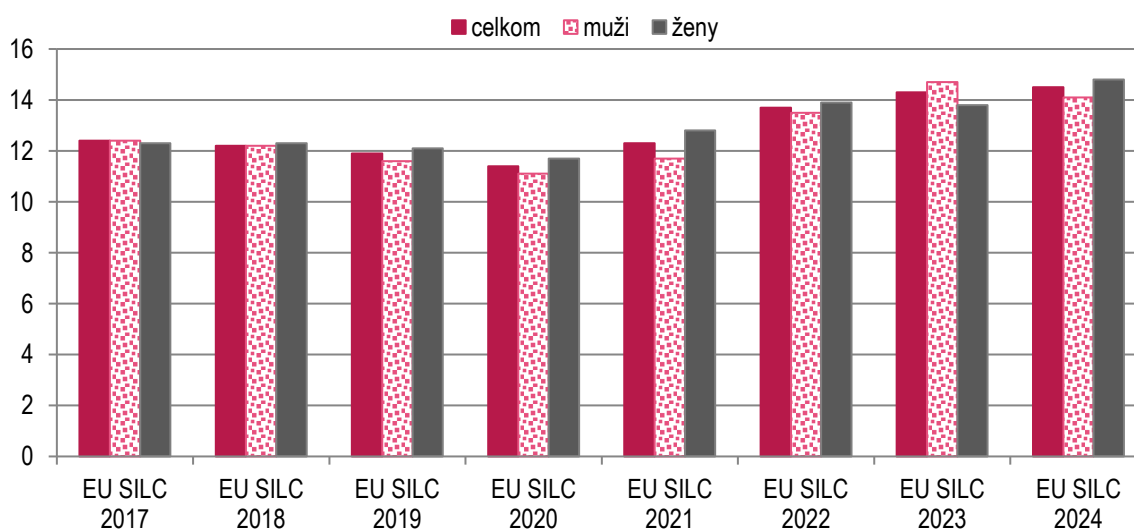

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

Podľa zisťovania EU SILC 2024 vzrástol počet ľudí v riziku chudoby v porovnaní s predchádzajúcim rokom (približne o 12 tis. ľudí). V priebehu rokov, zachytených v zisťovaniach EU SILC 2017 až 2024, došlo najskôr vo vývoji miery rizika chudoby ku klesajúcemu trendu (EU SILC 2017 - 2020) a následne bol zaznamenaný nárast (EU SILC 2021 až 2024) (viď graf 4.3).

Vývoj miery rizika chudoby je ovplyvnený sociálno-ekonomickou situáciou v krajine a následne vývojom príjmovej situácie v domácnostiach. Vývoj miery rizika chudoby zachytený v rokoch zisťovania EU SILC 2017 – 2020 bol spôsobený predovšetkým vyrovnávaním príjmovej nerovnosti práve u domácností v nízkych príjmových pásmach.

Graf 4.3 Vývoj miery rizika chudoby na Slovensku (2017 – 2024)

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

Dôležitú úlohu pri redukcii rizika chudoby zohráva nastavenie systému sociálnej ochrany a jeho výdavky, t. j. sociálne transfery vrátane starobných a pozostalostných dávok. V prípade neposkytovania sociálnych

transferov s výnimkou starobných a pozostalostných dávok v roku 2024 by sa miera rizika chudoby zvýšila o 8,4 p. b. na 22,9 % a v prípade neposkytovania sociálnych transferov vrátane starobných a pozostalostných dávok by sa miera rizika chudoby zvýšila o 32,4 p. b. na 46,9 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol zaznamenaný nárast v prípade miery rizika chudoby pred sociálnymi transfermi s výnimkou starobných a pozostalostných dávok o 0,4 p. b. a výrazný nárast o 5,5 p. b. v prípade miery rizika chudoby pred sociálnymi transfermi vrátane starobných a pozostalostných dávok (príloha ku kapitole 4). Vplyv sociálnych transferov na zníženie rizika chudoby (s výnimkou starobných a pozostalostných dávok) predstavoval 36,7 %. V prípade sociálnych transferov vrátane starobných a pozostalostných dávok ich vplyv na zníženie rizika chudoby predstavoval až 69,1 %.

Porovnanie hranice rizika chudoby (domácnosť jednotlivca) v jednotlivých rokoch zisťovania je zachytený v tabuľke 4.2. Rast bol zaznamenaný v rokoch EU SILC 2017 až 2020, ako aj 2022 až 2024, výnimku tvorí rok 2021, kedy došlo k poklesu hranice rizika chudoby. Podľa údajov z EU SILC 2024 sa hranica rizika chudoby pre domácnosť jednotlivca medziročne zvýšila o 10,4 %, v absolútnom vyjadrení mesačne o 48 eur na 509 eur. V porovnaní s východiskovým rokom (2019) hranica chudoby vzrástla o 25,3 %, t. j. o 103 eur mesačne.

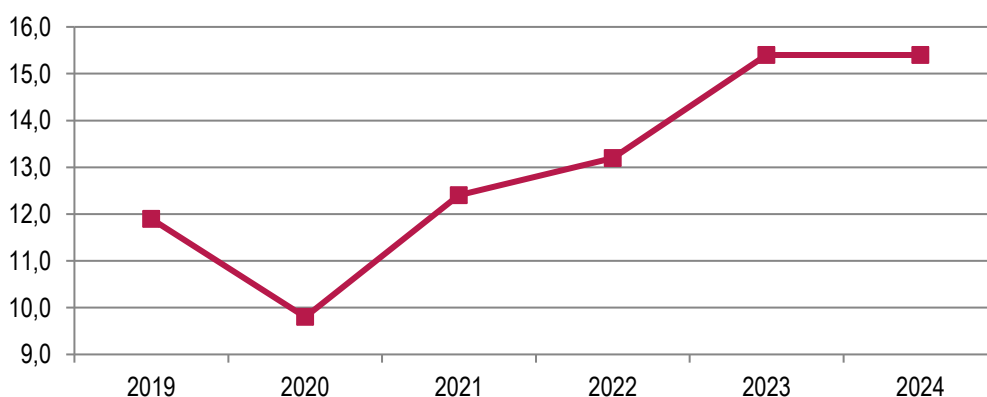
Tabuľka 4.2 Vývoj hranice rizika chudoby v rokoch 2017 až 2024 – domácnosť jednotlivca

EU SILC rok v €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	4 310	4 477	4 872	5 222	5 084	5 291	5 528	6 103
mesiac v €	359	373	406	435	424	441	461	509

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

Použitím hranice rizika chudoby zakotvenej v čase⁸⁰ je možné zachytiť aspekt absolútnej chudoby. Podľa EU SILC 2024 sa hodnota tohto indikátora (15,4 %) v porovnaní s predchádzajúcim rokom nezmenila s výnimkou zastúpenia mužov a žien (muži 15,0 %, ženy 15,9 %) (príloha ku kapitole 4). Medziročný nárast bol zaznamenaný iba v prípade dospelých v produktívnom veku 18 – 64, a to zo 14,1 % na 15,5 % (o 1,4 p. b.) a pokles v prípade starších ľudí 65+, a to z 10,3 % na 9,5 % (o 0,8 p. b.) a detí 0 – 17, a to z 24,5 % na 20,9 % (o 3,6 p. b.). Prostredníctvom predmetného indikátora je možné sledovať životnú úroveň obyvateľstva v prepojení na hospodársky rast krajiny. V grafe 4.4 je zachytený vývoj miery rizika chudoby zakotvenej v čase (2019) v priebehu rokov 2019 – 2024, pričom pokles bol zaznamenaný iba v zisťovaní EU SILC v roku 2020, nakoľko ešte nebol zachytený vplyv dôsledkov pandémie COVID-19 na vývoj ekonomickej situácie na Slovensku, keďže zisťovanie EU SILC reflektuje príjmy z roka, ktorý predchádza zisťovaniu. Tento vplyv je možné sledovať až v zisťovaniach EU SILC v rokoch 2021 až 2023.

Graf 4.4 Vývoj miery rizika chudoby zakotvenej v čase (2019)

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

⁸⁰ Miera rizika chudoby zakotvená v čase je definovaná ako percento ľudí žijúcich pod hranicou chudoby vypočítaná v roku 2019, ktorá sa upravuje o infláciu.

V súvislosti so zachytením rozptylu chudoby okolo hranice rizika chudoby malo na základe zisťovania EU SILC 2024 na Slovensku príjem nižší ako 40 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu⁸¹ 5,0 % ľudí (medziročný pokles o 1,9 p. b.), pod 50 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu malo príjem 9,6 % ľudí (medziročný pokles o 0,5 p. b.) a pod 70 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu až 19,6 % ľudí (medziročný pokles o 0,5 p. b.).

Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby, ktorý vyjadruje rozdiel medzi mediánom príjmu osôb v riziku chudoby a hranicou rizika chudoby, na základe zisťovania EU SILC 2024 medziročne poklesol o 4,9 p. b. na hodnotu 25 %. Vplyv na uvedenú situáciu má predovšetkým príjmové rozdelenie obyvateľstva, čo odzrkadľuje aj nerovnosť distribúcie príjmov v celej populácii (Gini koeficient), táto oproti predchádzajúcemu roku mierne vzrástla na 21,7 % (medziročne o 0,1 p. b.).

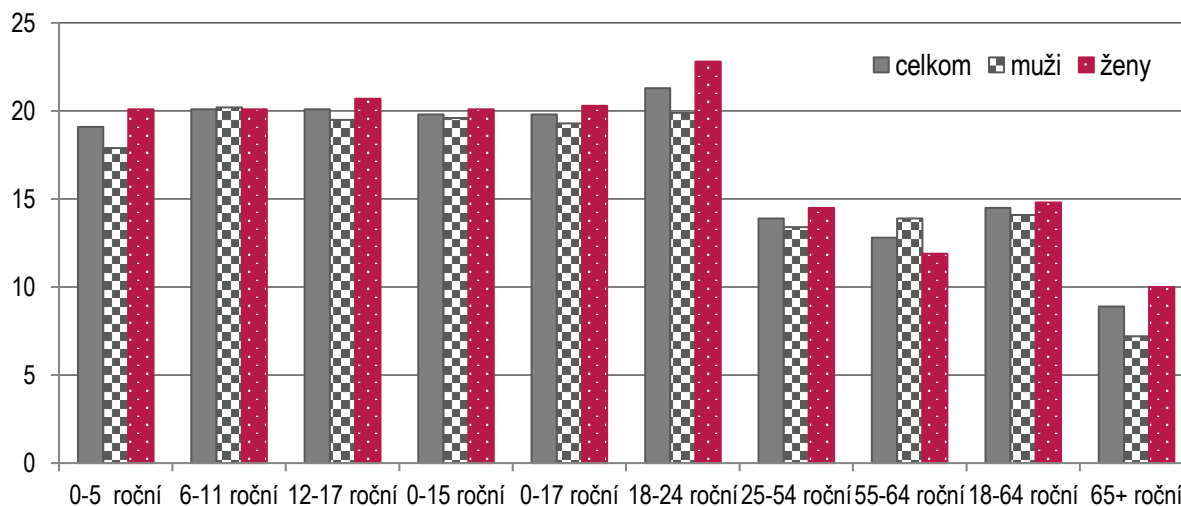
Podľa merania príjmovej nerovnosti v zisťovaní EU SILC 2024 získalo 20 % osôb s najvyššími príjmami 3,3 - krát viac príjmov ako 20 % osôb s najnižšími príjmami. Oproti predchádzajúcemu zisťovaniu (EU SILC 2023) došlo k jeho poklesu o 0,35 p. b.

Najohrozenejšou vekovou skupinou z hľadiska príjmovej chudoby podľa EU SILC 2024 sú deti vo veku 6 - 17 rokov (20,1 %) a vo veku 0 - 5 rokov (19,1 %); miera rizika chudoby detí vo veku 0 - 17 rokov dosiahla 19,8 %, medziročne došlo k jej poklesu o 2,8 p. b. Opakovane najnižšiu mieru rizika chudoby dosiahla veková skupina 65+ (8,9 %), ktorá medziročne poklesla o 0,7 p. b.

V Slovenskej republike sa sleduje riziko chudoby u detí vo veku 0 - 15 rokov. Z výsledkov zisťovania v roku 2024 vyplýva, že v riziku chudoby bolo 19,8 % detí v danom veku a v porovnaní so zisťovaním v roku 2024 došlo k poklesu hodnoty indikátora o 2,6 p. b. Riziko chudoby detí súvisí predovšetkým s príjmovou situáciou rodín, a to najmä viacpočetných rodín, resp. domácností s deťmi. Z hľadiska globálneho hodnotenia je zrejmé, že dochádza k zmenám v štruktúre populácie v súvislosti s rizikom chudoby, a to v dôsledku zmien v príjmovej situácii obyvateľstva.

Kým celkovo je miera rizika chudoby u mužov a žien pomerne vyrovnaná, v jednotlivých vekových kategóriách sú významné rozdiely medzi ženami a mužmi, ako je zrejmé z grafu 4.5. Medziročne sa rozdiel medzi ženami a mužmi znížil v prospech žien vo vekových kategóriách (6 - 11, 55 - 64 a 65+).

Graf 4.5 Miera rizika chudoby podľa vekovej štruktúry (2024)

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

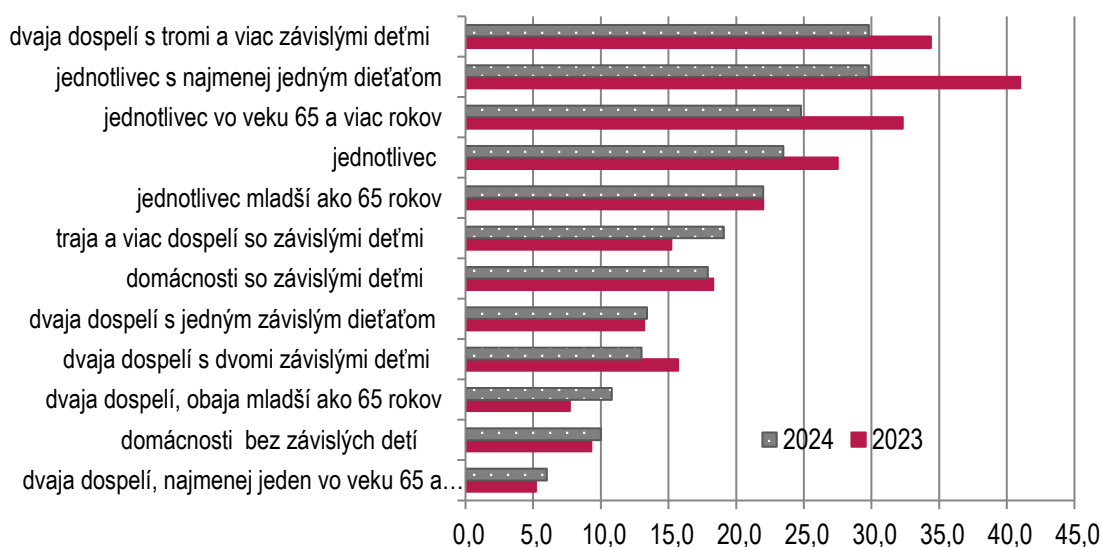
U detí vo veku 0 – 17 rokov je možné sledovať aj iný vzťah, a to ich populáciu žijúcu v domácnostiach bez zamestnania alebo žijúcu v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce. V prípade detí vo veku 0 – 17 rokov na základe výsledkov z výberového zisťovania pracovných síl (VZPS 2024) došlo

⁸¹ Ekvivalentný disponibilný príjem domácností je disponibilný príjem domácností (hrubý príjem domácností, od ktorého sú odpočítané pravidelné dane z majetku, pravidelné platené transfery medzi domácnosťami, dane z príjmu a príspevky na sociálne poistenie) vydelený ekvivalentnou veľkosťou domácnosti. Pre výpočet ekvivalentnej veľkosti domácnosti sa používa tzv. modifikovaná OECD škála, na základe ktorej je každému prvému dospelému členovi domácnosti priradený koeficient 1, každému druhému a ďalšiemu dospelému členovi domácnosti a 14-ročnému a starším osobám koeficient 0,5 a každému dieťaťu mladšiemu ako 14 rokov koeficient 0,3.

k medziročnému poklesu ich podielu v domácnostiach bez zamestnania, a to zo 6,0 % na 5,4 % (t. j. o 0,6 p. b.). Podľa výsledkov z EU SILC 2024 v prípade, že žijú deti v tejto vekovej skupine v domácnosti s veľmi nízkou intenzitou práce (príležitostné práce), došlo k medziročnému poklesu, a to zo 6,1 % na 4,9 % (t. j. o 1,2 p. b.), čo predstavuje výraznejší pokles, ako v prípade tejto skupiny žijúcej v domácnostiach bez zamestnania (VZPS 2024).

Podľa typu domácností⁸² sú v najväčšom riziku chudoby osamelí rodičia s najmenej jedným závislým dieťaťom (29,8 %), rodiny s tromi a viac závislými deťmi (29,8 %) a jednotlivci vo veku 65 a viac rokov (24,8 %). Najnižšie riziko chudoby bolo zaznamenané u domácností s dvomi dospelými, kde aspoň jeden z nich má viac ako 65 rokov (6,0 %). Oproti predchádzajúcemu roku došlo k poklesu rizika chudoby u rodín s tromi a viac deťmi (o 4,6 p. b.) a u osamelých rodičov s najmenej jedným závislým dieťaťom (o 11,2 p. b.), ako aj u jednotlivcov vo veku 65 a viac rokov (o 7,5 p. b.). Ako je z grafu 4.6 zrejmé, z celkového pohľadu došlo medziročne k poklesu miery rizika chudoby v prípade domácností so závislými deťmi o 0,4 p. b. a k jeho nárastu v prípade domácností bez závislých detí o 0,7 p. b.

Graf 4.6 Porovnanie miery rizika chudoby podľa typu domácnosti (2023 a 2024)

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

Pri sledovaní miery rizika chudoby podľa ekonomickej aktivity je z výsledkov EU SILC 2024 zrejmé, že najvyššie riziko chudoby na Slovensku bolo zaznamenané u nezamestnaných, a to 64,1 % (výrazný nárast oproti predchádzajúcemu roku o 11,2 p. b.). V skupine zamestnaných bolo v riziku chudoby 10,2 % ľudí, oproti predchádzajúcemu roku došlo k nárastu o 2,0 p. b. Riziko chudoby domácností sa zvyšuje tým viac, čím je pracovná intenzita⁸³ členov domácností nižšia. U domácností so závislými deťmi sa so zvyšujúcim počtom ľudí, ktorí sú od príjmu domácností závislí, riziko chudoby zvyšuje. Pri veľmi nízkej intenzite práce ako jedného z indikátorov pre definovanie počtu ľudí žijúcich v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (v tomto prípade $WI < 0,2$) došlo v rámci medziročného porovnávania k nárastu na úroveň 5,0 %, t. j. o 0,4 p. b. (EU SILC 2023 – 4,6 %). Bližšie porovnania týkajúce sa pracovnej intenzity sú uvedené v prílohe ku kapitole 4.

Vplyv na riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia majú aj výdavky na bývanie. Zo zisťovania EU SILC 2024 sa ukázalo, že u 6,4 % populácie dosahujú výdavky na bývanie viac ako 40 % disponibilného príjmu domácnosti. Oproti predchádzajúcemu zisťovaniu došlo k nárastu o 0,5 p. b. U ľudí v riziku chudoby je situácia závažnejšia, nakoľko až 35,5 % z nich žije v domácnostiach s výdavkami na bývanie vo výške viac ako 40 % disponibilného príjmu domácností. Oproti predchádzajúcemu roku zisťovania aj u tejto skupiny došlo k nárastu, a to o 1,4 p. b. Podľa zisťovania v roku 2024 je podľa typu vlastníctva bývania najväčšou a najviac zaťaženou nákladmi práve skupina domácností, ktorá je odkázaná na bývanie v podnájmoch (s prenájmom za trhovú cenu) a predstavuje 29,1 % domácností. V medziročnom porovnaní bol zachytený nárast hodnoty tohto ukazovateľa o 4,9 p. b..

⁸² Vyjadruje percento ľudí v riziku chudoby (príjmovej chudoby) podľa typu domácností

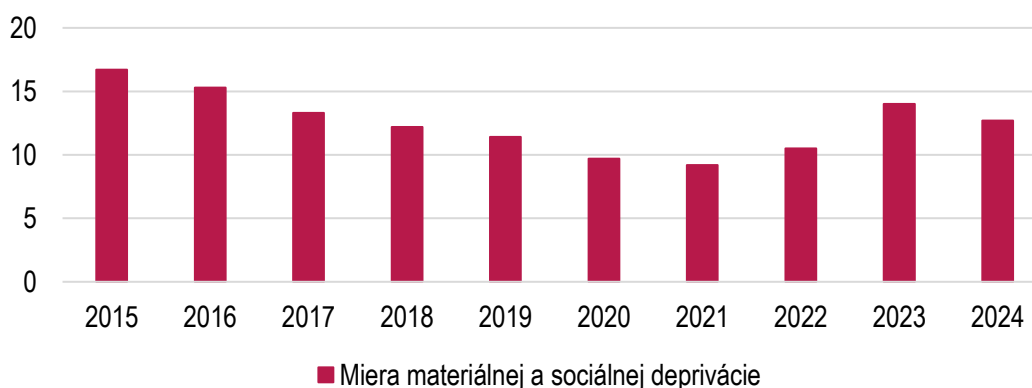
⁸³ T. j. súčet mesiacov, počas ktorých členovia domácnosti v ekonomicky aktívnom veku pracovali a vyjadruje sa ako podiel k celkovému súčtu všetkých mesiacov, počas ktorých mohli členovia domácnosti v ekonomicky aktívnom veku teoreticky pracovať

V prípade vlastníkov bytu s hypotékou alebo úverom na bývanie došlo k poklesu z 5,7 % na 3,8 % (o 1,9 p. b.). K miernemu nárastu došlo v prípade miery záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie u vlastníkov bez hypotéky alebo úveru na bývanie; hodnota ukazovateľa vzrástla o 0,9 p. b. (z 5,0 % EU SILC 2023 na 5,9 % EU SILC 2024). V preplnených bytoch a domoch⁸⁴ žilo až 29,9 % osôb na Slovensku. Najčastejšie sú touto situáciou zasiahnutí jednotlivci s najmenej jedným závislým dieťaťom (63,5 %) a domácnosti s tromi a viac závislými deťmi (51 %). Ďalším významným faktorom je vlastnícky vzťah k bývaniu, nakoľko v preplnených obydliach žijú najčastejšie ľudia v podnájmoch, ktoré sú poskytované za trhovú cenu (64,2 %) alebo za zníženú cenu alebo zadarmo (53 %). Vážnym faktorom je aj stav obydli, resp. jeho kvalita. Podľa zisťovania EU SILC 2023⁸⁵ žilo 5,8 % populácie v obydliach so zatekajúcou strechou, vlhkými stenami, podlahami alebo hnilobou v okenných rámoch a podlahe. Približne 3,7 % populácie považovalo svoje obydlie za príliš tmavé. Ohrozených závažnou bytovou depriváciou⁸⁶ bolo v danom období 4 % populácie.

Vyššie uvedené merania a hodnotenia indikátorov boli založené predovšetkým na báze príjmu. Pri meraní aspektu absolútnej chudoby je možné vychádzať z merania nedostatku materiálnych tovarov, finančných ťažkostí a neschopnosti osôb žiť slušný život u sledovanej populácie. Na meranie uvedených nedostatkov sa využíva metodika prostredníctvom indikátora „materiálnej a sociálnej deprivácie“. Na rozdiel od závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie, ktorá je súčasťou zoskupenia indikátorov chudoby alebo sociálneho vylúčenia, za materiálne a sociálne deprivovaného sa považuje osoba, ktorá si nemôže dovoliť 5 z 13 položiek v rámci dimenzií (základných potrieb, základných voľnočasových a sociálnych aktivít a predmetov dlhodobej spotreby).

Na základe tejto definície bolo podľa zisťovania EU SILC 2024 materiálne a sociálne deprivovaných 12,7 % osôb (pokles oproti predchádzajúcemu roku o 1,3 p. b.). Vývoj miery materiálnej a sociálnej deprivácie je zachytený v grafe 4.7.

Graf 4.7 Vývoj miery materiálnej a sociálnej deprivácie v rokoch 2015 - 2024

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

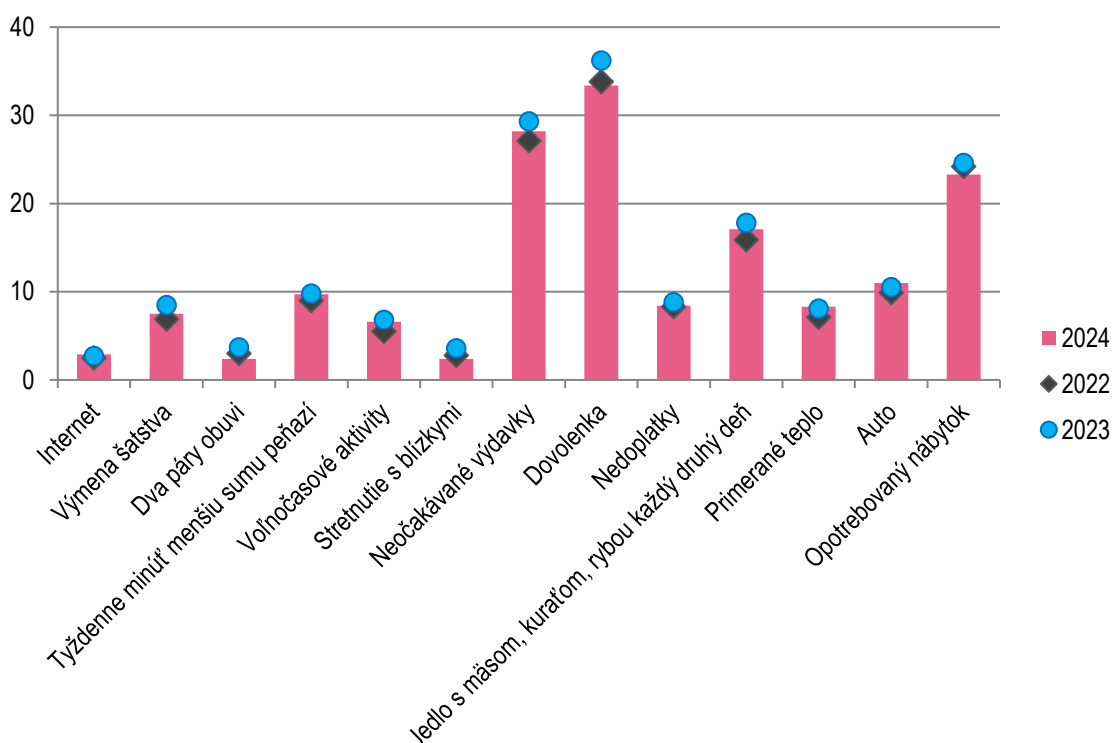
Závažne materiálne a sociálne deprivovaných (7 z 13 položiek) podľa EU SILC 2024 bolo 7,6 % osôb (nárast oproti predchádzajúcemu roku o 0,6 p. b.). Najvyššia miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie na základe vekového rozdelenia bola zaznamenaná u detí vo veku 0 - 15 (11,0 %) a najnižšia v prípade osôb vo veku 65+ (6,8 %). V prípade rozdelenia podľa typu domácností u jednotlivcov s najmenej jedným závislým dieťaťom, resp. neúplných rodín s deťmi bola hodnota 16,5 % a v prípade rodičov s tromi a viac závislými deťmi, t. j. viacdetných rodín bola hodnota v sledovanom období 15,2 %. Najrozšírenejším problémom v rámci položiek materiálnej a sociálnej deprivácie bola nemožnosť dovoliť si raz ročne týždennú dovolenku mimo domu, čo sa týkalo 33,4 % populácie a schopnosť čeliť neočakávaným výdavkom, čo sa týkalo 28,2 % populácie. Situácia sa za sledované obdobie mierne mení, viď graf 4.8.

⁸⁴ Miera preplnených obydlií vyjadruje podiel osôb v populácii, ktoré žijú v domácnostiach s nedostatkom priestoru podľa niektorých z nasledujúcich kritérií: a) jedna izba pre domácnosť, b) izba pre pár v domácnosti, c) izba pre každú osobu vo veku 18 a viac rokov, d) izba pre pár osôb rovnakého pohlavia vo veku 12 - 17 rokov, e) izba pre osobu vo veku 12 - 17 rokov nezahnutú v predošlej kategórii, f) izba pre pár detí vo veku do 12 rokov.

⁸⁵ Nie je dostupný údaj z EU SILCu 2024

⁸⁶ Miera závažnej bytovej deprivácie je definovaná ako percento populácie žijúcej v obydli, ktoré sa považuje za preplnené a zároveň vykazuje aspoň jedno z meraní bytovej deprivácie.

Graf 4.8 Položky materiálnej a sociálnej deprivácie za vybrané obdobie (% populácie SR)

Zdroj: ŠÚ SR

4.2 Rovnosť medzi ženami a mužmi a rovnosť príležitostí

Násilie na ženách a domáce násilie

Činnosť Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násillia na ženách a Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie za rok 2024

Výskum a monitoring

V roku 2024 bola realizovaná spoločná výskumná aktivita v rámci projektu spolupráce Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násillia na ženách a Nórskeho centra pre štúdium násillia a traumatického stresu s podporou Nórskeho finančného mechanizmu, ktorá sa bližšie pozerala na úlohy a fungovanie špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie v jednotlivých krajinách. Špecializované služby pri svojej práci uplatňujú špecifické východiská a princípy, ako aj osobitné nástroje práce. Slovenská časť sa zamerala najmä na kvalitatívne zisťovanie skúseností a vnímania systému podpory zo strany žien zažívajúcich partnerské násilie a ich detí. Výskumná správa z tejto časti *Akoby násilie s tým nič nemalo*⁸⁷ zachytáva ich skúsenosti a vnímanie špecializovaných služieb a verejných inštitúcií, s ktorými najčastejšie prichádzali do kontaktu v situáciách násillia v partnerskom vzťahu, v čase odchodu z neho alebo po ňom. V slovenských podmienkach doteraz absentoval výskum zachytávajúci priame skúsenosti žien zažívajúcich partnerské násilie a ich detí s využívaním špecializovaných služieb, ako aj iných verejných inštitúcií zapojených do riešenia tohto spoločenského problému. Výsledkom bilaterálnej spolupráce bolo tiež porovnanie situácie na Slovensku a v Nórsku v dvoch výstupoch: *Joint report from Norway and Slovakia: Shelters and intimate partner and domestic violence support services: arenas for help, interventions and empowerment?*⁸⁸

⁸⁷ <https://ivpr.gov.sk/ako-by-nasilie-s-tym-nic-nemalo-skusenosti-zien-zazivajucich-partnerske-nasilie-so-sluzbami-a-instituciami-zuzana-ocenasova-michaela-jankovicova-barbora-burajova-2024/>

⁸⁸ https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/04/Joint_Report_NO_SK_on_Support_Services.pdf

V roku 2024 Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách (ďalej ako „KMC“) dokončilo odborné práce na štúdiu uskutočniteľnosti Centra pre sexuálne viktimizované osoby, ktoré môžu v budúcnosti slúžiť ako teoretické východisko pre prieskum postojov stakeholderov k vytvoreniu týchto špecializovaných pracovísk na Slovensku. Publikácia *Integrovaná pomoc v prípadoch sexuálnej viktimizácie*⁸⁹ na príkladoch dobrej praxe zo zahraničia a štúdia predpokladov na Slovensku objasňuje význam a východiská špecifickej podpory pre sexuálne viktimizované osoby.

Vzdelávanie

KMC realizovalo 29.- 30.4.2024 seminár v Búci *Vybrané aspekty sexuálne motivovaných trestných činov*, ktorého sa zúčastnilo 16 účastníkov (12 žien, 4 muži); ďalej sa uskutočnil on-line *Cyklus vzdelávania o sexualizovanom násilí pre odborníkov a odborníčky v oblasti duševného zdravia* (19.3., 20.3., 26.3., 27.3., 9.4., 10.4., 16.4./2024) a *prednášky na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach* sa dňa 8.4.2024 zúčastnilo 10 účastníčok (10 žien). KMC ako spoluorganizátor prispelo aj ku konferencii *Násilie na ženách, ich deťoch a domáce násilie v praxi Žilinského kraja* (15.4.2024, 122 účastníkov: 11 mužov, 111 žien). Záverečná konferencia projektu „Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu“, kde bolo KMC odborným garantom partnerstva a aktivít MV SR, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Akadémie policajného zboru SR, sa realizovala 29.4.2024 on-line formou, pričom sa jej zúčastnilo 47 účastníkov a predstavili sa všetky výstupy, ktoré boli úspešne realizované v rámci projektu.

Tím KMC do konca roka 2024 pripravil ešte ďalšie dva vzdelávacie programy o sexuálnom zneužívaní detí, jeho identifikácii a možnostiach intervencie: jeden pre zamestnancov Národného projektu Intervenčné tímy, ktorý implementuje Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity (5 modulov, program bol ukončený) a druhý pre terapeutov a terapeutky so špecializáciou na traumy, združených v Slovenskom inštitúte pre psychotraumatológiu a EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing), (7 modulov a 6 intervízných stretnutí, program prebieha).

Multiinštitucionálna spolupráca a výmena skúseností

V rámci multiinštitucionálnej spolupráce expertky KMC zastupovali Národnú linku pre ženy zažívajúce násilie (ďalej ako „NLŽ“) vo Výbore pre rodovú rovnosť, v regionálnej skupine multiinštitucionálnej spolupráce v Bratislavskom samosprávnom kraji a v Expertnej skupine pre prácu s odsúdenými a poškodenými Rady vlády pre prevenciu kriminality.

Pre MO SR KMC spracovalo *Odporúčania tematického rozsahu vzdelávania pre implementáciu Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 a integráciu rodového hľadiska do vojenských organizácií a síl so zameraním na prevenciu a elimináciu násilia na ženách*, ktoré je plnením úloh Národného akčného plánu na vykonávanie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti na roky 2021 – 2025.

Expertky KMC sa v rámci spolupráce s Policajným zborom SR (ďalej ako „PZ SR“) aktívne zapojili do vzdelávacích aktivít zameraných na problematiku násilia na ženách a domáceho násilia. Zúčastnili sa na špecializačnom kurze pre vyšetrovateľov a poverených príslušníkov PZ SR, ktorý organizovala Akadémia PZ SR. Okrem toho zastupovali KMC a Národnú linku pre ženy zažívajúce násilie na celoslovenskom stretnutí vyšetrovateľov v Banskej Bystrici, a to v súvislosti s prípadmi domáceho násilia.

Paralelne s touto činnosťou KMC a NLŽ systematicky budovali sieť spolupráce prostredníctvom 15 online stretnutí s poradenskými centrami a Bezpečnými ženskými domami, čím posilnili koordináciu služieb pre ženy ohrozené násilím.

Osveta

Dňa 6.6.2024 KMC vystúpilo s prezentáciou na odbornom seminári „Ochrana detí pred násilím – rodovo podmienené násilie - multidisciplinárna spolupráca v praxi“, ktorý bol organizovaný Ústredím PSVaR a Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava – Inštitút pre výskum práce a rodiny, Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách.

Dňa 24.6.2024 MPSVR SR zorganizovalo verejnú diskusiu: *Čo vieme o skúsenostiach žien zažívajúcich partnerské násilie so službami a inštitúciami?* MPSVR SR predstavilo najnovšie zistenia o násilí na ženách a dievčatách: výsledky výskumu D. Gerberého „Výskum rodovo podmieneného násilia na ženách“⁹⁰ a výskumu

⁸⁹ https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/10/%C5%A0t%C3%BAdia_Centrum-pre-sexu%C3%A1lne-viktimizovan%C3%A9-osoby.pdf

⁹⁰ <https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/02/Vyskum-rodovo-podmieneneho-nasilia-2023-1.pdf>

"Akoby násilie s tým nič nemalo", ktoré zahŕňa skúsenosti žien zažívajúcich partnerské násilie so službami a inštitúciami. V rámci osvetu a komunikácie sa MPSVR SR zúčastnilo od mája do decembra 2024 na 5 piatich verejne prístupných diskusiách organizovaných spolkom žien Živena.

V roku 2024 bol zverejnený jeden blog o sexuálnom zneužívaní detí. Na sociálnych sieťach sa od októbra realizuje osvetový seriál, ktorý sa venuje častým otázkam, s ktorými sa na konzultantky na linke <https://www.facebook.com/linkaprezeny> obracajú ženy zažívajúce násilie.

Od 25. novembra 2024 bola v rámci projektu vedená kampaň „Zastavme násilie na ženách“, organizovaná v rámci zapojenia Slovenskej republiky do globálnej kampane „16 dní aktivizmu proti násiliu na ženách“, ktorú každoročne vyhlasuje OSN. Kľúčovým aspektom kampane nie je len vlastná činnosť, ale aj motivácia a zapojenie iných aktérov, štátnych aj neštátnych, s ktorými sa spoločne odkomunikuje jedno spoločné poslanstvo, sprevádzané spoločnými vizuálnymi znakmi.

V spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva (ďalej ako „SNSLP“) sa nahral podcast pre kanál NoPráve. O násilí na ženách sa rozprávalo v reláciách TV Spark, v Slovenskom rozhlasu a v Rádiu Regina.

Spolupráca prebehla aj s UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees, the UN Refugee Agency) a SNSLP na čítačke *Monológy o násilí*, ktorá priniesla autentické výpovede žien o partnerskom násilí, aj o násilí, ktoré niektoré matky zažívajú od svojich dospelých detí.

Vďaka spolupráci s Mestským múzeom Bratislava sa dňa 28. novembra 2024 uskutočnilo v Apponyho paláci čítanie z diela prvej slovenskej feministky Hany Gregorovej a súčasnej autorky a spoluzakladateľky ASPEKT- u Jany Juráňovej pod názvom *Ako píšú slovenské autorky o násilí? Čítajme Hanu, čítajme Janu*.

Spolupráca s kanceláriou UNICEF Slovenská republika a HC Slovan Bratislava priniesla verejnosti nové videospoty proti násiliu na ženách, kde hokejové osobnosti vyjadrili jasné NIE násiliu. Táto kampaň bola zverejnená na webstránke <https://www.laskanemaboliet.sk/>.

Fotografie organizácií a osobností, ktoré odmietajú násilie na ženách, sú zverejnené na sociálnych sieťach KMC a na webovej stránke www.zastavmenasilie.gov.sk, kde je možné nájsť aj bližšie informácie o zorganizovaných podujatiach.

Činnosť Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie

Národná linka pre ženy zažívajúce násilie je registrovaná ako sociálna služba krízovej intervencie podľa ustanovenia § 53 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. NLŽ je nepretržitou prevádzkou, bezplatne dostupnou pre všetky osoby volajúce z územia Slovenskej republiky. Hlavnou cieľovou skupinou NLŽ sú ženy zažívajúce násilie, no konzultantky v rámci svojich kapacít intervienujú počas každého prijatého hovoru bez ohľadu na pohlavie volajúcich osôb alebo podstatu ich problému. Pri každej volajúcej osobe realizujú identifikáciu problému, v prípade potreby krízovú intervenciu, základné sociálne poradenstvo a odporúčenie ďalších vhodných dištančných alebo ambulantných podporných služieb. Pri cieľovej skupine osôb, ktoré zažívajú násilie, je realizovaný aj kvalifikovaný odhad rizika nebezpečenstva, ktorý je zohľadňovaný v rámci poradenstva. NLŽ pre skupinu volajúcich, ohrozených násilím, v krízových situáciách asistuje pri privolaní polície alebo záchranných zložiek a overuje dostupnosť bezpečného ubytovania.

Od 1. januára 2024 do 31.12.2024 konzultantky prijali 2 527 z celkových 2 899 prichádzajúcich hovorov. Priemerne mesačne konzultantky prijali 87 % prichádzajúcich hovorov, čo je nárast oproti predchádzajúcemu roku o 6 %. Za osobitnú zmienku stojí skutočnosť, že priemerný mesačný počet neprijatých hovorov oproti roku 2023 klesol o 35 % na 31 hovorov mesačne. Najčastejšími dôvodmi neprijatia hovoru bolo rýchle prerušenie hovoru volajúcou osobou počas vyzváňania linky alebo obsadenie oboch poradkýň na zmene v čase ďalšieho prichádzajúceho hovoru. Uvedenú zvýšenú efektivitu je možné jednoznačne pripísať k zvýšeniu počtu poradkýň v jednej zmene na dve poradkyne. Bližší pohľad na štatistické dáta z činnosti NLŽ počas implementácie projektu ukazuje tabuľka č. 4.3.

Tabuľka 4.3 Dáta o činnosti NLŽ počas implementácie projektu

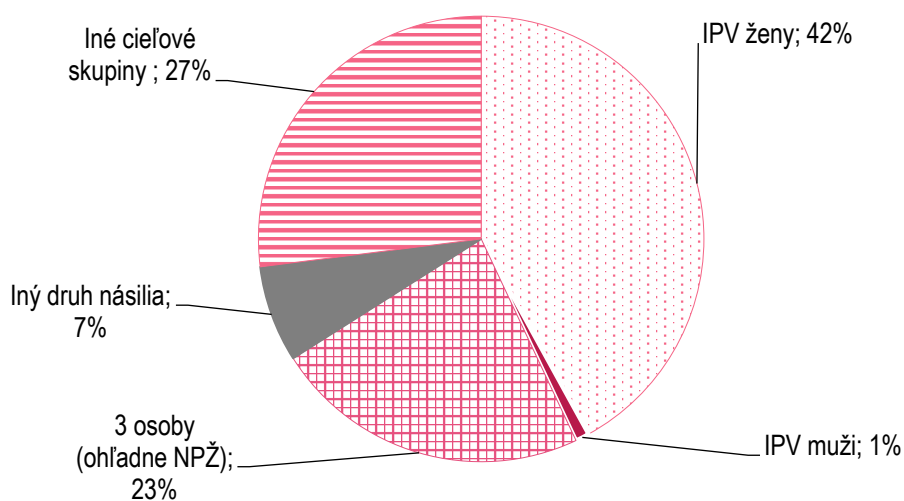
Počet volajúcich osôb a počet hovorov v roku 2024	I.-XII.2024	Mesačný priemer
IPV*: počet žien - prvý kontakt v 2024	458	38
počet hovorov	683	57
IPV: počet žien - prvý kontakt pred 2024	54	5
počet hovorov	254	21
IPV: počet mužov - prvý kontakt v 2024	22	2
počet hovorov	69	6
IPV: počet mužov - prvý kontakt pred 2024	0	0
počet hovorov	0	0
Počet osôb volajúcich ohľadom NPŽ** - prvý kontakt v 2024	267	22
počet hovorov	313	26
Počet osôb volajúcich ohľadom NPŽ - prvý kontakt pred 2024	7	1
počet hovorov	72	6
Iný druh násilia: počet osôb - prvý kontakt v 2024	94	8
počet hovorov	153	13
Iný druh násilia: počet osôb - prvý kontakt pred 2024	9	1
počet hovorov	25	2
Iné cieľové skupiny: počet osôb - prvý kontakt v 2024	356	30
počet hovorov	523	44
Iné cieľové skupiny: počet osôb - prvý kontakt pred 2024	9	1
počet hovorov	11	1
Zneužitie linky (počet hovorov)	428	36
Počet prichádzajúcich hovorov	2 899	242
Počet prijatých hovorov	2 527	211
Počet neprijatých hovorov	372	31
Podiel prijatých hovorov na prichádzajúcich	87%	87%

Zdroj: Evidencia NLŽ, * IPV - Intimate partner violence, **NPŽ - násilie páchané na ženách

Najpočetnejšou skupinou volajúcich boli ženy zažívajúce násilie (512). 365 hovorov bolo prijatých od ľudí, ktorí sa na NLŽ obrátili s iným problémom ako násilie, vrátane otcov/matiek maloletých detí v rodičovskom konflikte a ľudí s psychickými problémami. Tretiu najpočetnejšiu skupinu tvorili osoby (274), ktoré vo svojom okolí poznajú obeť domáceho násilia a hľadali poradenstvo, ako jej/jemu pomôcť a poskytnúť podporu. Najviac hovorov bolo od žien zažívajúcich násilie v intímnych partnerských vzťahoch (937), pričom na jednu volajúcu pripadali v priemere mesačne takmer dva hovory.

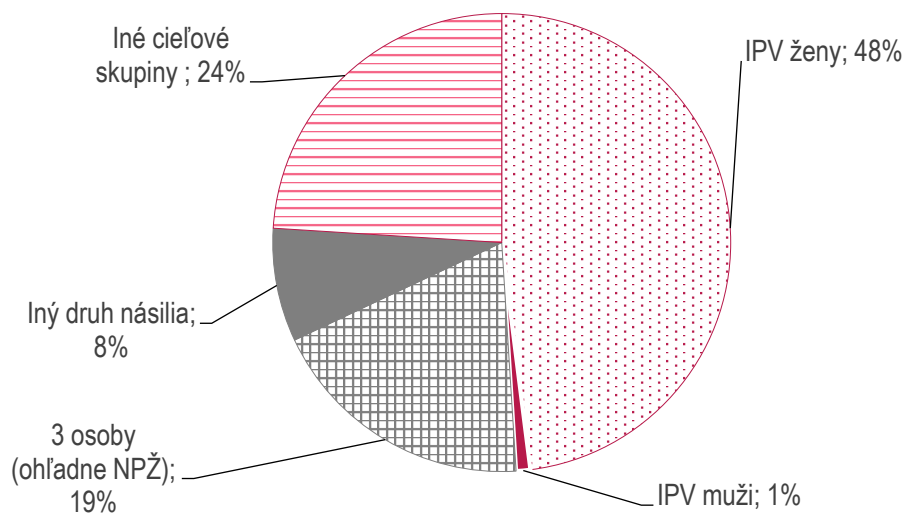
Bližší pohľad na cieľové skupiny podľa početnosti volajúcich ukazuje graf č. 4.9 a na cieľové skupiny podľa počtu hovorov ukazuje graf č. 4.10.

Graf 4.9 Volajúce osoby - podiel cieľových skupín

Zdroj: Evidencia NLŽ

Graf 4.10 Hovory - podiel cieľových skupín

Zdroj: Evidencia NLŽ

Ako pri činnosti iných liniek pomoci sa konzultantky NLŽ musia vyrovnávať aj so zneužívaním linky a obťažujúcimi hovormi, v priemere išlo o každý 6 prijatý hovor.

Prevenencia a eliminácia násilia a sociálneho vylúčenia prostredníctvom národných liniek pomoci

Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách Inštitútu pre výskum práce a rodiny je partnerskou organizáciou v národnom projekte „Prevenencia a eliminácia násilia a sociálneho vylúčenia prostredníctvom národných liniek pomoci“ a spolupracuje s prijímateľom národného projektu, ktorým je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR a partnerom - Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky. Tento projekt je implementovaný od januára 2024 do decembra 2026.

Projekt je zameraný na poskytovanie anonymného chatového, e-mailového a telefonického dištančného poradenstva, krízovej intervencie a prevencie v oblasti ochrany detí pred násilím, starostlivosti o duševné zdravie a sociálneho vylúčenia v dôsledku násilia páchaného na ženách.

KMC IVPR (ďalej ako „Inštitút pre výskum práce a rodiny“) zabezpečuje dostupné a kvalitné odborné poradenstvo a asistenciu pre ženy a dievčatá, ktoré zažívajú násilie v partnerských vzťahoch a domáce násilie. Túto špecifickú službu poskytuje Národná linka pre ženy zažívajúce násilie – 0800 212 212, ktorá je k dispozícii 24 hodín denne a 7 dní v týždni.

Nediskriminácia a rovnosť príležitostí

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonávajú aj inšpektoráty práce. Národný inšpektorát práce každoročne predkladá **Informatívnu správu o diskriminácii a rodovej rovnosti** v pracovnoprávných vzťahoch. Zásady a povinnosti zamestnávateľského subjektu v oblasti rovnakého zaobchádzania sú upravené v článkoch 1 a 6 Zákonníka práce a v ustanovení § 13 Zákonníka práce.

Popri tom Zákonník práce zakotvuje v § 119a osobitne zákaz diskriminácie v oblasti odmeňovania za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty. Výkon dozoru nad dodržiavaním antidiskriminačnej legislatívy a rovnosti v odmeňovaní žien a mužov za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty je súčasťou inšpekcie práce zameranej na kontrolu dodržiavania pracovnoprávnej legislatívy zamestnávateľskými subjektami. Vykonáva sa pri inšpekciách práce realizovaných na základe:

- zadaných celoslovenských úloh,
- zadaných krajských úloh,
- v rámci prešetrovania podaní,
- rozhodnutia inšpektora práce či inšpektorátu práce.

Zo správy za rok 2024 možno uviesť nasledovné závery:

V priebehu roka 2024 bolo orgánom inšpekcie práce doručených celkovo 286 podaní (t. j. podnetov zamestnancov, oznámení bývalých zamestnancov, tretích osôb, aj anonymných oznámení), ktoré svojím obsahom poukazovali podľa ich autoriek a autorov na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov alebo porušenie iných ustanovení pracovnoprávných predpisov súvisiacich s dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie. Uvedený počet podaní predstavoval 3,1 % z celkového počtu 9 239 všetkých podaní doručených orgánom inšpekcie práce v priebehu roka 2024.

Pokiaľ ide o členenie predmetných podaní podľa rodu: - 115 podaní podali ženy - 63 podaní podali muži - ostatné podania boli anonymné, resp. neboli jednoznačne rodovo vymedzené. V prípadoch neúplnosti podania boli autorky a autori podnetu písomne požiadaní o doplnenie údajov, navrhnutie alebo predloženie dôkazov. V niektorých prípadoch výkonov inšpekcie práce zameraných na riešenie podnetov, v ktorých sťažovateľky a sťažovatelia namietali porušovanie predpisov v oblasti diskriminácie, resp. rovnakého zaobchádzania a porušovania Antidiskriminačného zákona, boli inšpekciou práce v kontrolovaných subjektoch zistené iné porušenia pracovnoprávných predpisov, ktoré sa netýkali oblasti diskriminácie. V súvislosti s anonymnými oznámeniami bolo vo väčšine prípadov rozhodnuté o ich nešetrení, keďže neobsahovali podstatné skutočnosti rozhodujúce pre efektívny výkon inšpekcie práce a nebolo možné zabezpečiť doplnenie týchto podaní.

V niektorých prípadoch boli anonymné podania na základe ich obsahu vybavené poskytnutím písomného poradenstva v rozsahu základných odborných informácií a rád o spôsoboch, ako najúčinnšie dodržiavať predpisy upravujúce zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch, prípadne zásadu rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty. Predmetom podaní v oblasti diskriminácie boli najčastejšie nasledovné námietky: - bossing na pracovisku – práca pod nátlakom nadriadeného zamestnanca (uvedené bolo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, predmetom viacerých podaní), zadávanie nesplniteľných pracovných úloh so zámerom následne upozorniť zamestnanca na porušenie pracovnej disciplíny a skončiť pracovný pomer výpoveďou, taktiež pridelovanie práce nad rámec pracovných povinností zamestnanca, zabraňovanie prístupu k informáciám, nemožnosť vyjadriť svoj názor alebo predložiť vlastné návrhy, verejné znevažovanie, spochybňovanie kompetentnosti resp. spoľahlivosti zamestnanca; - šikanovanie, ohováranie, vyhrážanie, zastráňovanie, verejné ponižovanie, krivé obviňovanie, arogantné alebo nevhodné či vulgárne správanie, verbálne útoky alebo urážky (uvedené bolo predmetom viacerých podaní) alebo iné nevhodné správanie zo strany nadriadených (neodbornosť, povýšenecké správanie); - mobbing na pracovisku – slovné útoky, nevhodné, nepriateľské správanie kolegov; - nerovnaké zaobchádzanie v mzdovej oblasti, najmä pri vyplácaní odmien – krátenie alebo nevyplatenie odmien; - podozrenie na diskrimináciu z dôvodu rómskej etnickej príslušnosti

pri skončení pracovného pomeru – podpísanie dohody o skončení pracovného pomeru pod nátlakom a vyhrážaním sa zo strany nadriadenej zamestnankyne; - dohodnutie rozdielnej výšky mzdy u zamestnancov vykonávajúcich rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty; - sexuálne obťažovanie zamestnankyne zo strany kolegu (po poukázaní na danú skutočnosť došlo k skončeniu pracovného pomeru so zamestnankyňou v skúšobnej dobe); - diskriminácia na pracovisku z dôvodu veku – nezapájanie staršieho zamestnanca do brigád na zveľaďovanie areálu pracoviska a do mimopracovných športových aktivít, pričom podávateľ podnetu bol toho názoru, že kvôli tomu mu neboli vyplatené odmeny; - nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania – neuznávajúce prekážok v práci na strane zamestnanca; - monitorovanie zamestnancov na pracovisku kamerovým systémom bez predchádzajúceho prerokovania so zástupcami zamestnancov a bez informovania zamestnancov; neodpovedanie na sťažnosť zamestnanca podanú v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania, nevykonanie nápravy a neodstránenie následkov takéhoto konania. Tak, ako v predchádzajúcich rokoch celkovo prevyšovali aj v roku 2024 podnety podávané voči súkromným spoločnostiam v porovnaní s podnetmi podávanými zamestnancami vo verejnej sfére. Porovnanie vývoja počtu podaní, ktoré poukazovali na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a rovnakého odmeňovania (§ 13 a § 119a Zákonníka práce) od roku 2014 do roku 2024, je uvedené v tabuľke č. 4.4.

Tabuľka 4.4 Prehľad počtu prijatých podaní a zistených porušení Zákonníka práce za roky 2014 až 2024

Počet volajúcich osôb a počet hovorov v roku 2024	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet prijatých podaní	86	143	129	163	220	224	252	217	184	253	286
Počet porušení § 13 Zákonníka práce	20	34	39	45	29	39	27	34	36	45	42
Počet porušení § 119a Zákonníka práce	31	38	19	42	39	25	28	34	23	20	24

Celkový počet doručených podaní na jednotlivé inšpektoráty práce, ukazujúcich na porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov, bol v roku 2024 vyšší ako v roku 2023. Hoci počet porušení § 13 Zákonníka práce bol v roku 2024 o niečo nižší ako v roku 2023, počet zistených porušení § 119a Zákonníka práce bol v roku 2024 mierne vyšší ako v predchádzajúcom roku. Výkonmi inšpekcie práce bolo v roku 2024 zistených celkovo 42 porušení ustanovení § 13 Zákonníka práce, ktoré upravujú pravidlá rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov. Podrobný prehľad porušení § 13 Zákonníka práce je uvedený v tabuľke č. 4.5.

Tabuľka 4.5 Počet zistených nedostatkov v oblasti diskriminácie za rok 2024

Zákonník práce § 13	ods. 1	ods. 2	ods. 3	ods. 4	ods. 5	ods. 6	ods. 7	Spolu
Počet porušení	2	1	10	13	7	1	8	42

V oblasti rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty bolo v roku 2024 inšpektorátmi práce zistených celkovo 24 porušení ustanovení § 119a Zákonníka práce.

Index rodovej rovnosti

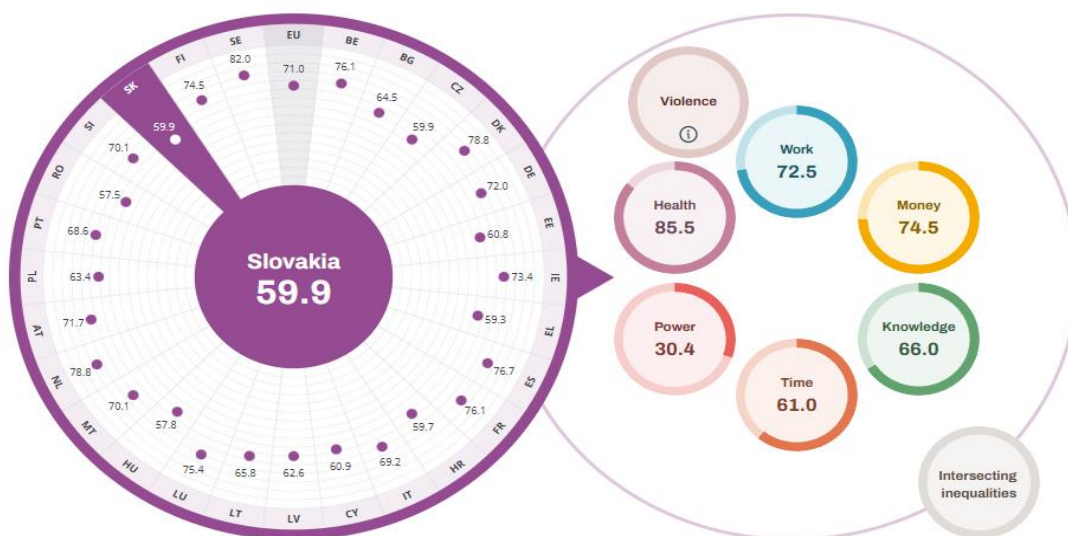
Index rodovej rovnosti je nástroj Európskeho inštitútu pre rovnosť (EIGE) na monitorovanie pokroku v oblasti rodovej rovnosti v EÚ v priebehu času. Meria rodové rozdiely medzi ženami a mužmi v šiestich kľúčových oblastiach – práca, peniaze, vedomosti, čas, moc a zdravie a skladá sa z 31 ukazovateľov. Index používa stupnicu od 1 do 100, kde 1 znamená úplnú nerovnosť a 100 úplnú rovnosť. Do indexu sú zahrnuté dve ďalšie oblasti, ktoré však nemajú vplyv na konečné skóre krajiny. Oblasť prekrývajúca sa nerovnosťami poukazuje na to, ako sa rodové nerovnosti prejavujú v kombinácii s vekom, zdravotným postihnutím, vzdelaním, typom rodiny a migračným pôvodom (na základe krajiny narodenia). Oblasť násilia páchaného na ženách monitoruje, meria a analyzuje najbežnejšie a najrozšírenejšie formy násilia páchaného na ženách v celej EÚ.

Pokrok v oblasti rodovej rovnosti

S 59,9 bodmi zo 100 sa Slovensko umiestnilo na 22. mieste v EÚ v rebríčku rodovej rovnosti za rok 2024. Slovensko dosiahlo o 11,1 bodu menej ako EÚ. Od roku 2021 sa Slovensko posunulo o jednu priečku v rebríčku a zvýšilo svoje skóre o 0,7 bodu. Zlepšenie bolo dosiahnuté najmä v oblasti vedomostí (Knowledge) (+ 3,9 bodu). Od roku 2010 sa skóre Slovenska zvýšilo o 6,9 bodu, najmä vďaka zlepšeniam v oblasti času (Time) (+ 21,1 bodu). Zvýšilo sa zastúpenie žien v regionálnych zastupiteľských zboroch. V rokoch 2023 až 2024 kleslo zastúpenie žien vo vláde o 4 percentuálne body na 14 % medzi vyššími a nižšími ministrami (o 21 percentuálnych bodov pod priemer EÚ). Zastúpenie žien v národnom parlamente zostáva nízke, od roku 2023 sa zvýšilo o 1 percentuálny bod na 23 %. Zlepšenie nastalo v regionálnych zastupiteľských zboroch, kde sa zastúpenie žien zvýšilo o 3 percentuálne body na 17 %. Na Slovensku neexistujú kvóty pre kandidátov do zákonodarných orgánov, iba dobrovoľné kvóty.

Ženy sú stále nedostatočne zastúpené v hospodárskom rozhodovaní. Od roku 2023 sa podiel žien v správnych radách najväčších kótovaných spoločností na Slovensku zvýšil o 1 percentuálny bod a v roku 2024 dosiahol 26 %. To je o 9 percentuálnych bodov menej ako priemer EÚ. Okrem toho v roku 2023 nie je v predstavenstve centrálnej banky žiadna žena. V roku 2023 boli ďalšie dva členské štáty, v ktorých boli v predstavenstvách centrálnych bánk len muži. Slovensko nemá povinné národné kvóty pre zastúpenie žien v kótovaných spoločnostiach.

Obrázok 1 Index rodovej rovnosti v SR za rok 2024

Zdroj: EIGE – Európsky inštitút pre rodovú rovnosť

Dotácie na podporu rozvoja rovnosti žien a mužov

Dotačné schémy

Esenciálny nástroj na finančnú podporu inštitucionálneho zabezpečenia rodovej rovnosti predstavujú dotačné schémy vo vecnej pôsobnosti 3 ministerstiev.

Pre finančné zabezpečenie aktivít v oblasti rodovej rovnosti nosný dotačný titul predstavuje dotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí podľa ust. § 9a zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

V zmysle predmetného ustanovenia dotáciu na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí možno poskytnúť na aktivity alebo činnosti zamerané na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí a podporu uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania, odstraňovanie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života, podporu prorodinných opatrení na pracovisku, podporu výkonu rodičovských práv a povinností obidvomi rodičmi, predchádzanie chudoby jednotlivcov a rodín, predchádzanie a podporu riešenia domáceho násillia a iného ohrozenia správaním iných fyzických osôb.

Oprávneným žiadateľským subjektom pri tomto dotačnom titule je nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby alebo občianske združenie registrované podľa osobitného predpisu, ak majú

v predmete činnosti aktivity alebo činnosti zamerané na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí. Zároveň, pri vymedzených aktivitách alebo činnostiach, je oprávneným subjektom registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky alebo právnická osoba, ktorá odvodzuje svoju právnu subjektivitu od tejto registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

V roku 2024 dotáciu na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí bolo možné poskytnúť žiadateľskému subjektu najviac v sume 20 000 eur s výnimkou žiadostí zameraných na predchádzanie a podporu riešenia domáceho násillia a iného ohrozenia správaním iných fyzických osôb, pri ktorých bolo možné poskytnúť dotáciu vo výške 150 000 eur.

Zmena súvisiaca s maximálnou výškou dotácie na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí nastala v roku 2024 účinnosťou zákona č. 84/2024 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v roku 2024 v rámci tohto dotačného titulu prijalo spolu 45 žiadostí o poskytnutie dotácie, z toho bolo 22 schválených žiadostí a 23 neschválených žiadostí. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytlo prostredníctvom tohto dotačného titulu v roku 2024 finančnú podporu spolu vo výške 731 977 eur.

V rámci predmetného dotačného titulu boli podporené nasledovné inštitúcie: ALEJ poradenské centrum, Aliancia žien - Cesta späť, BUDÚCNOSŤ, n.o., Centrum Slniečko, n.o., Centrum sociálnych služieb KA, LUNA, n.o., MYMAMY, o.z., Občianske združenie Brána do života, POMOC RODINE, TENENET o.z., ŽENA V TIESNI, Akčné ženy, Centrum konkrétnej pomoci Femina, n.o., Informačný a vzdelávací inštitút, Kália TENENET - organizačná zložka TENENET o.z., MELÓDIA SRDCA, Nezávislé kresťanské odbory Slovenska, Občianske združenie Odyseus, Poradňa ALEXIS, n.o., Únia materských centier, Ženy pomáhajú ženám.

Zosúladovanie súkromného, rodinného a pracovného života

Transponovaním smernice EÚ č. 2019/1158 o zosúladovaní rodinného a pracovného života bol zavedený inštitút tzv. „otcovskej dovolenky“, ktorou vzniká otcom právo na platenú dovolenku po narodení dieťaťa v dĺžke 14 dní. Otcovia na Slovensku ho môžu využívať od 1.11.2022.

Sociálna poisťovňa poskytla nasledujúce údaje o poberateľoch materského žien a mužov za rok 2024.

Infotabuľka

	Muži	Ženy	Spolu
Počet poberateľov dávky materské v roku 2024	29 696	53 252	82 948

Pozn.: v dávke materské je zahrnutá aj dávka tzv. otcovské

Pre porovnanie, v roku 2023 Sociálna poisťovňa poskytla tzv. dávku otcovské 17 522 poberateľom. U poberateľov tzv. dávky otcovské je tak badateľný výrazný nárast, a to o takmer 41 %. Zároveň sa v roku 2024 narodilo 46 423 tisíc detí, čo predstavuje pokles o 2 365 detí, minus 4,8 %, ako v roku 2023 (48 788 detí). Možno tak konštatovať, že i napriek pokračujúcemu prepadu pôrodnosti⁹¹, má počet poberateľov tzv. dávky otcovské výrazne stúpajúcu tendenciu.

Jasle a detské skupiny

Na Slovensku funguje 207 štátnych jasli, kam chodia deti vo veku od 18 mesiacov do troch rokov. Celková kapacita je vyše 3 700 miest. Najviac štátnych jasli je v Bratislavskom a Košickom regióne, najmenej v Prešovskom kraji.

Vláda Slovenskej republiky prijala dňa 24. mája 2023 Akčný plán na roky 2023 - 2025 k Národnej stratégii rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022 - 2030. V týchto strategických

⁹¹ „V posledných dvoch rokoch dosiahla historické minimá s hodnotami hlboko pod 50-tisíc živonarodených detí za rok.“ – Štatistický úrad Slovenskej republiky, zo dňa 3.6.2025 na <https://www.statistics.sk/>

dokumentoch sú definované opatrenia zamerané aj na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života. Konkrétne ide o opatrenia zamerané na podporu budovania kapacít zariadení, podporu personálnych kapacít.

V roku 2024 bola takisto zverejnená analýza Inštitútu pre výskum práce a rodiny, príspevkovej organizácie MPSVR SR - „Služby starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa v kontexte zvýšenia dostupnosti služieb zameraných na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života“.⁹² Správa nadväzuje na plnenie strednodobého cieľa Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022 – 2030: Zvýšenie dostupnosti a udržateľnosti služieb zameraných na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života. Správa analyzuje fungovanie zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa a načrt ich dostupnosti a kapacít a snaží sa identifikovať hlavné bariéry zo strany tak rodičov, ako aj prevádzkovateľov zariadení pre rozširovanie týchto služieb, pričom upozorňuje na možnosti/potrebu zabezpečenia finančnej udržateľnosti týchto služieb. Celkovo správa uvádza nasledovné zistenia a načrtáva viacero okruhov problémov.

Dopyt po zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa zo strany klientov ovplyvňuje celková ekonomická situácia regiónov, vrátane situácie v oblasti zamestnanosti, výšky miezd a celkovo od disponibilných príjmov domácností. Ukazuje sa, že o služby starostlivosti o deti do troch rokov je potenciálne vyšší záujem v regiónoch a okresoch, ktoré sú ekonomicky viac rozvinuté, kde je vyššia zamestnanosť a kde sú vyššie mzdy.

Ako problematické sa javí nastavenie výšky a vzájomného pomeru štátnych dávok, najmä pomer medzi výškou rodičovského príspevku a príspevkom na starostlivosť o dieťa do troch rokov veku dieťaťa. Príspevok na starostlivosť o dieťa sa vypláca v čase, keď rodič vykonáva zárobkovú činnosť alebo študuje na strednej škole alebo na vysokej škole. Rodič si môže vybrať medzi poberaním rodičovského príspevku alebo príspevku na starostlivosť o dieťa, podľa toho, ktorý príspevok mu viac vyhovuje. Pri súčasnej hladine relatívne vysokého rodičovského príspevku sú rodičia skôr motivovaní rozhodnúť sa pre rodičovský príspevok a zostať s dieťaťom doma, prípadne zabezpečiť starostlivosť o dieťa iným spôsobom ako umiestnením ho v jasliach. Autori správy preto navrhujú zvážiť úpravu pomeru medzi výškami rodičovského príspevku a príspevku na starostlivosť o dieťa takým spôsobom, aby motivovalo rodičov umiestniť dieťa v detských jasliach. Ak hovoríme o existujúcich bariérach pre vyšší dopyt po službách zariadení starostlivosti do troch rokov, autori identifikovali, okrem cenovej dostupnosti, ako druhý najvýznamnejší faktor preferenciu „tradičnej výchovy“, kedy rodičia zastávajú konzervatívne hodnoty a uprednostňujú zotrvanie dieťaťa so svojou matkou. Zároveň však podotýkajú, že zlepšením ekonomických parametrov - podmienok na trhu práce a celkovým nárastom miezd, by možno tento faktor prestal byť prekážkou v umiestňovaní detí do predškolských zariadení.

Autori ďalej navrhujú legislatívne harmonizovať podmienky činnosti detských jasí a materských škôl, ako i personálu, čo sa týka kvalifikačných predpokladov a požiadaviek na veľkosť priestorov a počet detí. Požiadavky na personálne obsadenie materských škôl sú viac benevolentné, nie je potrebný taký vysoký počet personálu ako v jasliach: „Je možné tiež zvážiť, či sa nevydať cestou legislatívnej regulácie možnosti prijímania detí mladších ako 3 roky do materských škôl, aby sa pre jasle a pre materské školy neprekývali hranice veku detí. Týmto spôsobom by sa limitovala „nezdravá“ konkurencia, ktorú materské školy v súčasnosti neverejným poskytovateľom starostlivosti do 3 rokov vytvárajú.“

Jednou z diskutovaných otázok je rezortná príslušnosť týchto zariadení. Momentálne patria zariadenia do kompetencie MPSVR SR. Autori navrhujú zvážiť vhodnosť preradenia jasí pod pôsobnosť Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, čo, ako hovoria, by mohlo mať pozitívny dopad na posilnenie procesov edukačnej činnosti. Zároveň sa však nebránia diskusii o tom, či sa nevrátiť k modelu, keď detské jasle rezortne prináležali Ministerstvu zdravotníctva a takisto o uzákonení povinnej edukačnej činnosti v jasliach.

Kľúčový a samostatný okruh problémov je financovanie zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa. Ako upozorňujú autori správy, zákon neurčuje žiadnu povinnosť prispievať na chod súkromných zariadení ani obciam a mestám, ani samosprávnym krajom (VÚC) a neexistuje ani žiadny priamy spôsob ich financovania zo štátneho rozpočtu. Služba je tak z veľkej časti platená rodičmi, a tým pádom, je pre rodičov drahá. Súvisí to aj s výkonnosťou ekonomiky regiónov, disponibilnými príjmami domácností a celkovou kúpyschopnosťou obyvateľstva. Autori preto navrhujú zvážiť možnosť systémovej finančnej podpory zariadeniam, napríklad v podobe podpory financovania prostredníctvom podielových daní, podobne ako sú financované verejné materské školy a školské zariadenia (ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a VÚC). Tieto sú totiž financované z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, ktoré dostávajú obce a VÚC. Ako druhú možnosť vidia vo financovaní prostredníctvom

⁹² <https://ivpr.gov.sk/sluzby-starostlivosti-pre-deti-do-troch-rokov-veku-dietata-v-kontexte-zvysenia-dostupnosti-sluzieb-zameranых-na-podporu-zosuladovania-rodinneho-a-pracovneho-zivota-daniel-skobla-2024/>

normatívu na dieťa podobne ako základné školstvo. Obidve formy by zabezpečili udržateľnosť služieb typu starostlivosti o dieťa do 3 rokov.

Čo sa týka kapacít zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, výskum indikuje, že kapacity zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sú aktuálne dostatočné. Autori však upozorňujú, že dostatočnosť je relatívna a podmienená parametrami, aké v súčasnosti vytvárajú rámec fungovania. Medzi tieto podmienky na jednej strane patria legislatívne podmienky, v rámci ktorých existujú tieto zariadenia, (vrátane faktu, že materské školy predstavujú „konkurenciu“ a absorbujú relevantnú časť „jasličkárskej“ vekovej kohorty detí) ako aj systém sociálnej pomoci a podpory a výška jednotlivých štátnych sociálnych dávok. Na druhej strane dopyt po jasliach je jednoznačne determinovaný ekonomickými podmienkami domácností a podmienkami na trhu práce.

Detské skupiny

V rámci služby na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života je možné poskytovať starostlivosť o dieťa aj v detskej skupine. Táto forma starostlivosti sa poskytuje v malom kolektíve detí, najviac štyrom deťom a poskytuje sa v domácom prostredí (alebo inom priestorovo i vybavenosťou približujúcom sa domácomu prostrediu). Službu na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života v detskej skupine je možné poskytovať dieťaťu od narodenia až po začatie plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole. Takýmto spôsobom sa posilňuje reálna dostupnosť zabezpečenia formalizovanej starostlivosti o deti, a to v čase, kedy rodič pracuje alebo študuje na strednej alebo na vysokej škole.

Na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa do troch rokov veku dieťaťa alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom je možné poskytnúť príspevok na starostlivosť o dieťa.

Výška príspevku na starostlivosť o dieťa za kalendárny mesiac je v sume úhrady za poskytovanú starostlivosť o dieťa, dohodnutej medzi poskytovateľom a oprávnenou osobou, najviac v sume 280 eur, úhrady dohodnutej medzi poskytovateľom a oprávnenou osobou, ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje poskytovateľ na základe živnostenského oprávnenia alebo formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine najviac v sume 160 eur, najviac v sume 80 eur, ak starostlivosť o dieťa poskytuje poskytovateľ, ktorým je materská škola zaradená do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky zriadená obcou alebo orgánom miestnej štátnej správy v školstve, alebo určených mesačných príspevkov 41,10 eur, ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje iná fyzická osoba (napr. starý rodič) a nevypláca sa jej rodičovský príspevok alebo rodič, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť a nezabezpečí starostlivosť o dieťa inak. Sumy príspevku na starostlivosť o dieťa môže upraviť k 1. januáru kalendárneho roka vláda Slovenskej republiky nariadením.

Predškolské vzdelávanie

Hoci sa vďaka opatreniam z predchádzajúcich rokov zaškolenosť detí vo veku troch až piatich rokov zvýšila na 86 percent, Slovensko stále za ostatnými krajinami EÚ zaostáva. Na nedostatky v tejto oblasti upozorňuje Slovenskú republiku i OECD. Navrhované opatrenie „povinnej škôlky“ od troch rokov veku dieťaťa môže podľa zástupcov Ministerstva školstva SR pomôcť najmä deťom z marginalizovaných komunít, ktoré potrebujú podporu pri výchove. Ministerstvo školstva SR v tejto súvislosti upozorňuje, že do materských škôl nechodia deti, ktoré to potrebujú najviac. Z týchto dôvodov ministerstvo navrhlo, aby bola materská škola od roku 2027 povinná pre štvorročné a od roku 2028 pre trojročné deti. Po vlne kritiky zo strany konzervatívnych politikov i občanov, sa nakoniec pristúpilo ku kompromisnému riešeniu, kedy si zákonný zástupca bude môcť slobodne zvoliť formu, akou túto povinnosť voči dieťaťu naplní – bez potreby žiadať o výnimku. Ak však zákonný zástupca nespĺňa podmienku stredoškolského vzdelania, dieťa sa bude vzdelávať povinne iba v materskej škole. Takto sa zabezpečí povinná predškolská príprava od troch rokov a zároveň sa rozptýlia výhrady niektorých politických strán i občanov k pôvodnému návrhu.

Prijatá a pripravovaná legislatíva v oblasti rodovej rovnosti, rovnosti príležitostí a rovnosti v odmeňovaní

Vyvážené zastúpenie žien a mužov vo vedení kótovaných spoločností

V rámci politickej agendy rodovej rovnosti Európskej únie má dlhodobu svoje miesto aj problematika nedostatočného zastúpenia žien vo vedúcich pozíciách podnikov, osobitne kótovaných spoločností, ktoré sú hospodársky významné pre celú EÚ.

Na európskej úrovni bola v tejto súvislosti už v roku 2022 prijatá smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi

kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach,⁹³ ktorá sa v slovenskom právnom poriadku premietla do zákona č. 300/2024 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s riadením kótovej spoločnosti.

V súvislosti s predmetnou smernicou bola na túto tému v období roka 2023 špecificky upriamená aj pozornosť Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť, ktorý následne v júli 2024 publikoval materiál „Rodová vyváženosť v podnikaní a financiách“ zaoberajúci sa stavom a existujúcimi opatreniami v tejto oblasti v rámci jednotlivých krajín.⁹⁴ Z uvedeného vyplýva skutočnosť, že SR bola (pred prijatím, resp. transpozíciou vyššie špecifikovanej smernice) jednou zo 7 krajín EÚ, ktoré nemali prijaté žiadne vnútroštátne opatrenia na vyvážené zastúpenie žien a mužov vo vedúcich pozíciách (kótovaných) spoločnosti.

Zákon č. 300/2024 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s riadením kótovej spoločnosti

Dňa 28. decembra 2024 nadobudol účinnosť zákon č. 300/2024 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s riadením kótovej spoločnosti. Zámerom predmetného zákona bola transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach.⁹⁵ V podmienkach Slovenskej republiky sa pôsobnosť zákona č. 300/2024 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s riadením kótovej spoločnosti priamo týka 2 kótovaných spoločností. Prvá kótovaná spoločnosť mala k 31. decembru 2024 pomer žien a mužov v predstavenstve 1:2, v dozornej rade 1:8. Druhá kótovaná spoločnosť mala k 31. decembru 2024 pomer žien a mužov v predstavenstve 2:5 a v dozornej rade 3:5.⁹⁶

Cieľom predmetného zákona je pre vymedzené kótované spoločnosti primárne stanoviť kvantitatívne ciele v oblasti dosiahnutia vyváženejšieho zastúpenia žien a mužov vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností, t. j. v dozornej rade a predstavenstve a sekundárne stanoviť súbor procedurálnych požiadaviek, ktoré sa týkajú výberu kandidátov.

Rovnosť v odmeňovaní

Transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania

Zásada rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty predstavuje jednu z fundamentálnych tém, ktoré bezprostredne súvisia s otázkou rodovej rovnosti a nediskriminácie v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov.

Slovenská republika dlhodobo patrí ku krajinám, ktoré vykazujú rodový mzdový rozdiel, teda rozdiel medzi priemerným príjmom zo zamestnania mužov a žien, vyjadrený ako percento z priemerného príjmu mužov.⁹⁷ V roku 2023 bol podľa Eurostatu rodový mzdový rozdiel v neupravenej forme na úrovni 15,7 %.⁹⁸ Aj napriek každoročnej variabilite výšky rodového mzdového rozdielu SR, systematicky platí skutočnosť, že rodový mzdový rozdiel Slovenskej republiky je nad priemerom Európskej únie. Z dát Štatistického úradu EÚ súčasne vyplýva, že pri pracovnom pomere, tzv. plnom úväzku je rozdiel vyšší ako pri pracovnom pomere na kratší pracovný čas, tzv. čiastočný úväzok. Z hľadiska sektora z dát za rok 2023 vyplýva, že rozdiel v odmeňovaní je vyšší v súkromnom sektore, ako vo verejnom.⁹⁹ Vo vzťahu k mzdovému rozdielu medzi ženami a mužmi sa každoročne určuje

⁹³Smernica, dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2381>

⁹⁴ Rodová vyváženosť v podnikaní a financiách, dostupné na <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-balance-business-and-finance>

⁹⁵ Smernica, dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2381>

⁹⁶ Burza cenných papierov, a.s. a Obchodný register SR

⁹⁷ Rodový mzdový rozdiel, dostupné na <https://slovak.statistics.sk/PACVPEM/vocabPagesDetails.html?id=16203&lang=sk>

⁹⁸ Eurostat, dostupné na https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en

⁹⁹ Dáta, dostupné na https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics#Gender_pay_gap_higher_in_the_private_sector

Deň rovnosti v odmeňovaní, ktorý sa každý rok mení a symbolizuje to, koľko dní navyše musia ženy odpracovať do konca roka, aby zarobili toľko čo muži.

Právny poriadok SR rovné odmeňovanie upravuje primárne v ustanovení § 119a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje mzdu za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty.

V roku 2024 bolo jednotlivými inšpektorátmi práce zistených spolu 24 porušení ust. § 119a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce. V komparácii s rokom 2023 uvedené predstavuje mierny nárast, a to o 4 porušenia. Identifikované porušenia sa primárne týkali ust. § 119a ods. 2 predmetného zákona.

Najvyšší počet porušení ust. § 119a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce bolo zistených u zamestnávateľských subjektov s počtom zamestnancov a zamestnankýň 10 až 49 (11 porušení). Z hľadiska právnej formy zamestnávateľskej inštitúcie bolo najviac (20) porušení zistených v spoločnostiach s ručením obmedzeným.¹⁰⁰

Pre nerovné odmeňovanie je v určitej miere príznačná tzv. multikauzalita. Multikauzalita zjednodušene znamená, že faktory, ktoré spôsobujú alebo môžu spôsobovať nerovnosť v odmeňovaní, teda faktory, ktoré sa v určitej miere (priamo a/alebo nepriamo) podieľajú na následku, ktorým je rozdiel v odmeňovaní, sú prakticky viaceré. Medzi tieto faktory najčastejšie patrí najmä samotné nedodržiavanie rovnakej mzdy za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty, horizontálna a/alebo vertikálna segregácia, sklený výťah, sklený strop a pretrvávajúce stereotypy a predsudky.¹⁰¹

Európsky parlament a Rada Európskej únie s cieľom zlepšiť presadzovanie rovnakej odmeny pre ženy a mužov za vykonávanie rovnakej práce alebo práce rovnakej hodnoty už v roku 2023 prijali smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania, ktorej príprava procesu transpozície sa začala v priebehu roka 2024, napríklad účasťou na implementačných workshopoch, prípravou projektu „Rovnosť príležitostí prospieva všetkým“, mapovaním zahraničnej (dobrej) praxe, bilaterálnymi stretnutiami, či vznikom nadrezortnej pracovnej skupiny.

V súčasnosti prebieha proces transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania.¹⁰² Smernica má byť transponovaná do slovenského právneho poriadku do júna 2026 osobitným zákonom. Gestorom transpozície je MPSVR SR. Cieľom návrhu zákona je zaviesť minimálne požiadavky na posudzovanie transparentnosti odmeňovania v súvislosti s uplatňovaním zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty. Zákon má vytvoriť efektívny systém monitorovania a posudzovania rozdielov v odmeňovaní medzi mužmi a ženami a zabezpečiť, aby zamestnávateľské subjekty zaviedli rodovo neutrálne štruktúry odmeňovania založené na objektívnych kritériách. Zároveň sa má vytvoriť priestor na získavanie informácií o odmeňovaní zamestnancov a zamestnankýň vykonávajúcich rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty podľa pohlavia. Zákon tak ustanoví povinnosti pre zamestnávateľské subjekty podávať správy o rozdieloch v odmeňovaní žien a mužov a v prípadoch neodôvodnených rozdielov následne povinnosť spoločného posúdenia odmeňovania, ktoré bude zahŕňať aj opatrenia na riešenie rozdielov v odmeňovaní. Zákon takisto v rozsahu požadovanom smernicou a po zohľadnení už platnej právnej úpravy v antidiskriminačnom zákone a Civilnom sporovom poriadku upraví postup pri ochrane práv zamestnancov a zamestnankýň, ktorí sa domnievajú, že boli diskriminovaní nedodržaním zásady rovnakého odmeňovania z dôvodu pohlavia vrátane nápravy a odškodnenia, ak sa preukáže porušenie tejto zásady. Budú tiež zakotvené sankcie pri porušení práv a povinností súvisiacich s uplatňovaním práv a povinností týkajúcich sa zásady rovnakej odmeny.

¹⁰⁰ Pre podrobnejšie informácie pozri kapitolu 3.1 Dáta

¹⁰¹ Faktory, dostupné na <https://rovnaodmena.cz/co-je-nerovne-odmenovani-a-jak-se-pocita/>

¹⁰² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania, dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0970>

Štatistický úrad SR každoročne sumarizuje dáta k priemernej hrubej mesačnej mzde podľa zamestnaní. Z najaktuálnejších dát, ktoré však reflektujú údaje za rok 2023 vyplýva, že vo väčšine zamestnaní/povolanií existuje rozdiel v hrubej mzde, resp. plate, ktorý je značne v neprospech žien. Z dát súčasne vyplýva, že vo všeobecnosti je v priemernej hrubej mzde/plate žien a mužov rozdiel 330 eur, pričom v komparácii s rokom 2022 ide o nárast v rozdieli o necelých 20 eur. Rovnako, ako v roku 2022, aj v roku 2023 dosahuje pri niektorých špecifických zamestnaniach mzdový, príp. platový rozdiel, ktorý je v neprospech žien, výšku aj niekoľko sto eur, či prekračuje tisíc eur. V takýchto prípadoch ide o zamestnania, resp. povolania ako napríklad: riadiaci pracovníci/čky v oblasti financií (rozdiel 1 231 eur), riadiaci pracovníci/čky v oblasti reklamy a styku s verejnosťou (rozdiel 1 025 eur), riadiaci pracovníci/čky v priemysle (rozdiel 832 eur), riadiaci pracovníci/čky v doprave, logistických a poštových službách (rozdiel 1 279 eur), riadiaci pracovníci/čky v oblasti informačných a komunikačných technológií (rozdiel 861 eur), riadiaci pracovníci/čky v oblasti zdravotnej starostlivosti (rozdiel 1 691 eur), riadiaci pracovníci/čky vo finančníctve a poisťovníctve (rozdiel 1 375 eur), riadiaci pracovníci/čky vo veľkoobchode a maloobchode (rozdiel 693 eur), chemickí špecialisti/stky (rozdiel 626 eur), špecialisti/ky v oblasti telekomunikácií (rozdiel 841 eur), lekári/ky špecialisti (rozdiel 650 eur), špecialisti/ky v oblasti reklamy a marketingu (rozdiel 768 eur), špecialisti/ky v oblasti predaja informačných a komunikačných technológií (rozdiel 1 150 eur), vývojári/ky webových, multimediálnych aplikácií (rozdiel 701 eur), vývojari/ky, analytici/čky softvéru a aplikácií (rozdiel 802 eur), špecialisti a špecialistky v oblasti ekonómie (rozdiel 664 eur), elektronici/čky (rozdiel 838 eur), riadiaci/ce letovej prevádzky a odborní pracovníci/čky v leteckej doprave (rozdiel 4 003 eur), odborní pracovníci a pracovníčky v daňovej oblasti (rozdiel 1 300 eur), sekretári a sekretárky (rozdiel 1 328 eur), operátori a operátorky strojov na výrobu výrobkov z gumy (rozdiel 862 eur) a ďalšie.

Naopak rozdiel v priemernej hrubej mesačnej mzde/plate, ktorý je v prospech žien, možno identifikovať len pri niekoľkých kategóriách zamestnaní, a to v menšom rozdieli (generalizovane v rozmedzí približne od 3 eur do 376 eur). V tomto prípade ide napríklad o zamestnania ako: riadiace pracovníčky a pracovníci v oblasti ľudských zdrojov (rozdiel 315 eur), riadiace pracovníčky a pracovníci v stavebníctve (rozdiel 172 eur), riadiace pracovníčky a pracovníci v oblasti sociálnej starostlivosti (rozdiel 190 eur), riadiace pracovníčky a pracovníci v ubytovacích zariadeniach (rozdiel 201 eur), stavebné architektky a architekti (rozdiel 293 eur), učiteľky a učители v stredných školách (rozdiel 71 eur), učiteľky a učители v základných školách (rozdiel 186 eur), lektorky a lektori umenia (rozdiel 105 eur), špecialistky a špecialisti v oblasti religionistiky (rozdiel 103 eur), fyzioterapeutické techničky, asistentky a fyzioterapeutickí technici a asistenti (rozdiel 3 eurá), zdravotné záchranárky a záchranári (rozdiel 202 eur), športové trénerky/ri, rozhodkyne/covia a funkcionárky a funkcionári (rozdiel 376 eur), recepčné a recepční (okrem hotelových) (rozdiel 6 eur), administratívne pracovníčky/ci v oblasti ľudských zdrojov (rozdiel 113 eur) a ďalšie.

Tabuľka 4.6 Súhrn indikátorov - rovnosť žien a mužov

Indikátor	Ženy		Muži		Rozdiel	
Trh práce	SK	EU27	SK	EU27	SK	EU27
Miera zamestnanosti (v %, 20-64 rokov, 2024)	73,6	70,8	82,5	80,8	8,9	10
Miera zamestnanosti (v %, 15-64 rokov, 2024)	68,3	66,2	76,5	75,3	8,2	9,1
Miera zamestnanosti mladých (v %, 15-24 rokov, 2024)	17,3	32,7	26,1	37,1	8,8	4,4
Miera zamestnanosti starších (v %, 55-64 rokov, 2024)	62,9	59,3	69,4	71,4	6,5	12,1
Miera nezamestnanosti (v %, všetky vekové skupiny, 2024)	5,9	6,2	4,8	5,7	-1,1	-0,5
Miera nezamestnanosti mladých (v %, 15-24 rokov, 2024)	18,9	14,6	19,3	15,1	0,4	0,5
Prijem a vzdelanie						
Mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi (v % hodin.hrubej mzdy, 2023)					15,7p	12,0p
Podiel populácie vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním (v %, ISCED 5-8, 2024)	46,7	50,2	26,5	39,4	-20,2	-10,8
Skorý odchod zo vzdelávania - populácia vo veku 18-24 rokov s nižším ako stredoškolským vzdelaním (v %, ISCED 0-2, 2024)	7,1	7,7	7,8	11,0	0,7	3,3
Mladí ľudia vo veku 15-24 rokov mimo zamestnania i vzdelávania - NEET (v %, 2024)	8,6	9,1	8,9	9,2	0,3	0,1
Chudoba						
Miera rizika príjmovej chudoby (v %, 2024)	14,8	16,9	14,1	15,5	-0,7	-1,4
Miera rizika príjmovej chudoby starších (v %, 65 a viac rokov, 2024)	10	18,8	7,2	14,2	-2,8	-4,6
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia jednorodičovských rodín (v %, najmenej 1 dieťa, 2024)*					43,1	37,8
Podiel ľudí žijúcich v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce (v %, populácia 0-64, 2024)	4,5	8,3	5,4	7,5	0,9	-0,8
Miera pretrvávajúcej príjmovej chudoby (v %, SR 2024, EÚ 2023)	9,4	9,9e	8,4	8,6e	-1	-1,3
Miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie (v %, 2024)	7,6	6,6	7,6	6,2	0	-0,4
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (v %, 2024)	18,4	21,9	18,1	20	-0,3	-1,9
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia starších (v %, 55+ rokov, 2024)	15,3	21,9	14,7	18	-0,6	-3,9
Demografia						
Stredná dĺžka života pri narodení (v rokoch, 2023)	81,5	84,0bep	74,9	78,7bep	-6,6	-5,3
Stredná dĺžka života pri narodení v zdraví (v rokoch, 2022)	58,0	62,8b	56,6	62,4b	-1,4	-0,4
Rozhodovanie						
Politická participácia na európskej úrovni (v %, Európsky parlament, 2024, EP/EIGE)	46,7	38,8	53,3	61,2	6,6	22,4
Politická participácia na národnej úrovni (v %, národné parlamenty, 2024, NR SR/EIGE)	23,3	33,1	76,7	66,9	53,4	3,8
Politická participácia v národných vládach (v %, 2024, vláda SR/EIGE)	12,2	35,1	87,8	64,9	75,6	29,8
Politická participácia na regionálnej úrovni - vo vedení regionálnych zastupiteľstiev (v %, 2024 EIGE)	12,5	16,4	87,5	83,6	75	67,2
Politická participácia na regionálnej úrovni - zastúpenie v krajských/regionálnych zastupiteľstvách (v %, 2024, EIGE)	16,9	36,3	83,1	63,7	66,2	27,4
Politická participácia na úrovni miest a obcí - primátori/ky a starostovia/ky (v %, 2024, EIGE)	26,5	18,7	73,5	81,3	47,0	62,6
Politická participácia - vedenie politických strán s najmenej 5 % miest v národných parlamentoch (v %, 2024, EIGE)	0	25,8	100	74,2	100	48,4
Miera participácie na riadení v najväčších firmách kótovaných na burze (vedúci pracovníci/pracovníčky v %, 2024, EIGE)	25,0	34,7	75,0	65,3	50	30,6
Skladba Najvyššieho súdu, členenie podľa pohlavia (v %, 2024, EIGE)	61,0	45,1	39,0	54,9	-22	9,8
INDEX RODOVEJ ROVNOSTI (v %, 2024, EIGE)					59,9	71

Zdroj: Štatistický úrad SR, Eurostat

Poznámky: Rozdiel medzi ženami a mužmi = hodnoty mužov minus hodnoty žien v percentuálnych bodoch, ak nie je uvedené inak; b - zmena v časovom rade, e - odhad, p - provizórny údaj, ps - provizórny údaj, odhad

* ide o údaj za všetky domácnosti daného zloženia (bez členenia podľa pohlavia)

5 POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV MEDZI KRAJINAMI EÚ V KONTEXTE EURÓPSKEHO PILIERA SOCIÁLNYCH PRÁV (EPSP)

Strategický koncept Európsky pilier sociálnych práv (EPSP) z roku 2017 určuje smerovanie európskej civilizácie v troch kľúčových oblastiach: rovnosť príležitostí, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana a začleňovanie. Cieľom je vytvorenie férového a inkluzívneho prostredia plného príležitostí pre všetkých obyvateľov.

Európska komisia v roku 2021 prostredníctvom Akčného plánu na realizáciu EPSP navrhla **tri hlavné ciele do roku 2030**:

- 1) v zamestnaní by malo byť aspoň 78 % obyvateľov od 20 do 64 rokov,
- 2) každý rok by sa malo zúčastniť na školení aspoň 60 % všetkých dospelých,
- 3) počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením by sa mal znížiť aspoň o 15 miliónov (z toho aspoň 5 miliónov detí).

Jednotlivé členské štáty si, zohľadňujúc svoje špecifiká, určili **národné ciele**. Vláda SR národné ciele vymedzila uznesením č. 13/2022 a súčasne rozhodla, že sa zapracujú do národného programu reforiem SR a v rámci neho sa budú pravidelne vyhodnocovať, prípadne revidovať. Na monitorovanie plnenia cieľov slúži súbor hlavných a vedľajších indikátorov.

Nasledovné údaje reflektujú sociálno-ekonomickú situáciu na Slovensku v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ. V prípade niektorých indikátorov (zamestnanosť, nezamestnanosť, chudoba alebo sociálne vylúčenie, závažná materiálna a sociálna deprivácia) v minulosti došlo k výrazným zmenám metodiky. Eurostat však pre udržanie kontinuity zabezpečil prepočítanie a aktualizáciu príslušných časových radov. Použité údaje sa preto môžu líšiť od dát v predchádzajúcich vydaniach Správy. V prílohe k tejto kapitole sa nachádzajú tabuľky s údajmi v jednotlivých krajinách EÚ27 v poslednom dostupnom roku.

5.1 Rovnosť príležitostí

Digitalizácia života a zelená transformácia hospodárstva si vyžadujú nové zručnosti, čo zvyšuje význam celoživotného vzdelávania dospelých. Európsky pilier sociálnych práv zdôrazňuje právo každého jednotlivca na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, tréning alebo celoživotné vzdelávanie s cieľom získať zručnosti umožňujúce adaptáciu na zmeny na trhu práce.

Vzdelávanie dospelých zahŕňa formálne a neformálne vzdelávacie aktivity – či už súvisia s prácou alebo nie. Jednou z kľúčových informácií je účasť ľudí na takýchto aktivitách v období štyroch týždňov pred zberom údajov. V roku 2024 sa na **vzdelávaní zúčastnilo** 12,8 % obyvateľov Slovenska od 25 do 64 rokov.¹⁰³ V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 2,3 p. b. viac. Priemer EÚ27 predstavuje 13,3 % (o 0,5 p. b. viac). Relatívne najviac dospelých, ktorí práve absolvovali vzdelávanie, vykazujú Švédsko (37,5 %), Dánsko (31,2 %) a Fínsko (29,1 %) a relatívne najmenej Bulharsko (1,8 %) a Grécko (4,4 %). Medziročný nárast zaznamenalo 24 krajín, pokles tri. Ženy a muži majú v zásade rovnaké príležitosti na vzdelávanie. Na Slovensku sa vzdelávalo 12,6 % dospelých žien a 13 % dospelých mužov. V absolútnej väčšine krajín EÚ je pomer opačný – v priemere 14,5 % žien k 12,1 % mužov.

Národným cieľom do roku 2030 je, aby sa v predchádzajúcich 12 mesiacoch na vzdelávaní a odbornej príprave zúčastnilo **aspoň 50 % dospelých**. Z posledných dostupných údajov z celoeurópskeho Zisťovania o vzdelávaní dospelých (*Adult Education Survey*), ktoré sa vykonáva v šesťročnej periodicite, vyplýva, že v roku 2022 sa na Slovensku vzdelávalo 54,8 % obyvateľstva vo veku 18 – 69 rokov, pričom v EÚ to bolo 46,6 %.

Vysokoškolské vzdelanie malo 36,4 % obyvateľov Slovenska od 30 do 34 rokov. To je menej ako v roku 2023 (41,1 %) a najmenej od roku 2018. Priemer EÚ27 je 44,8 %, medziročne o 0,9 p. b. viac. Najvyššie percento osôb s vysokou školou v tejto vekovej kategórii majú Írsko (66,4 %) a Luxembursko (66,3 %) a najnižšie percento Rumunsko (23,6 %) a Taliansko (30,7 %). Nárast zaznamenalo 20 krajín, pokles šesť. Podiel vysokoškolsky vzdelaných žien vo veku 30 – 34 rokov je vo všeobecnosti vyšší ako podiel takýchto mužov. V SR je pomer 46,7 % k 26,5 %, v EÚ 50,3 % k 39,5 %.

Mladí ľudia často čelia ťažkostiam pri vstupe na trh práce, pretože nemajú potrebnú kvalifikáciu a prax, pričom v značnej miere ich vyhliadky zhoršuje absencia nižšieho stredného vzdelania. V roku 2024 **predčasne ukončilo**

¹⁰³ podľa metodiky Výberového zisťovania pracovných síl

vzdelávanie a odbornú prípravu 7,5 % obyvateľov Slovenska od 18 do 24 rokov. **Národným cieľom do roku 2030** je, aby podiel tzv. *early school leavers* dosiahol **6 %**. V roku 2023 sa podiel k tejto hranici priblížil (6,4 %), no v nasledujúcom roku sa od nej vzdialil, keď sa zvýšil o 1,1 p. b. Priemer EÚ27 má hodnotu 9,3 %. Najnižšiu mieru predčasne ukončeného vzdelávania hlásili Chorvátsko (2 %), Írsko (2,8 %) a Grécko (3 %), najvyššiu zase Rumunsko (16,8 %) a potom Španielsko (13 %) a Nemecko (12,4 %). Medziročný pokles zaznamenalo 13 krajín, nárast jedenásť. Alarmujúci je najmä podiel nezamestnaných z radov takýchto ľudí. Na Slovensku predstavuje 82,7 %, čo je najviac v celej EÚ.¹⁰⁴ Podiel žien vo veku 18 – 24 rokov, ktoré predčasne opustili školu, je nižší ako podiel takýchto mužov. V SR je pomer 7,1 % k 7,8 %, v EÚ 7,7 % k 10,9 %.

Mladí ľudia, ktorí **nie sú zamestnaní, ani sa nezúčastňujú na vzdelávaní a odbornej príprave** (NEET), tvoria 10,7 % obyvateľov Slovenska od 15 do 29 rokov. To je síce iba o 0,5 p.b. menej ako v roku 2023, ale ukazovateľ klesol štvrtý raz v rade a dosiahol najnižšiu hodnotu od začiatku časového radu v roku 2009. Priemer EÚ27 je 11 %. Najnižšie percento majú opäť Holandsko (4,9 %) a Švédsko (6,3 %) a najvyššie percento Rumunsko (19,4 %) a potom Taliansko (15,2 %). Medziročný pokles zaznamenalo 15 krajín, nárast jedenásť. Podiel žien vo veku 15 – 29 rokov mimo trhu práce a vzdelávania je vyšší ako podiel takýchto mladých mužov. V SR je pomer 12,6 % k 8,9 %, v EÚ 12,1 % k 10 %.

Posledné dostupné údaje o digitálnych zručnostiach pochádzajú z roku 2023. **Základné alebo vyššie ako základné** digitálne zručnosti malo 51,3 % obyvateľov Slovenska od 16 do 74 rokov. **Národným cieľom do roku 2030** je, aby základné digitálne zručnosti malo **aspoň 70 %** osôb v tomto veku. Oproti roku 2021, z ktorého pochádzajú predposledné dostupné údaje, došlo k poklesu (-3,9 p. b.). Priemer EÚ27 bol 55,6 % (o 1,6 p. b. viac). Relatívne najviac digitálne gramotných obyvateľov mali Holandsko (82,7 %) a Fínsko (82 %), relatívne najmenej Rumunsko (27,7 %) a Bulharsko (35,5 %). Podiel žien vo veku 16 – 74 rokov so základnými alebo vyššími ako základnými digitálnymi zručnosťami je nižší ako podiel mužov. V SR bol pomer 50 % k 52,7 %, v EÚ 54,5 % k 56,7 %. Úroveň digitálnych zručností jednotlivcov ovplyvňujú stupeň formálneho vzdelania a vek. Napríklad rozdiel v miere základných a vyšších digitálnych zručností u vysoko vzdelaných jednotlivcov (77,3 %) a u osôb bez alebo s nízkym formálnym vzdelaním (32,3 %) na Slovensku tvoril 45 p. b. a v EÚ 46,2 p. b.¹⁰⁵

Jednou z hlavných zásad EPSP je zabezpečenie rovnosti medzi mužmi a ženami, najmä pokiaľ ide o účasť na trhu práce, pracovné podmienky a finančné ohodnotenie. **Rozdiel medzi mierami zamestnanosti mužov a žien od 20 do 64 rokov** na Slovensku v roku 2024 predstavoval 8,9 percenta. V predchádzajúcom roku dosiahol 7,7 %. Priemer EÚ27 v roku 2024 bol 10 % (-0,2 p. b.). Najmenší rozdiel majú vo Fínsku (0,7 %), v Litve (1,4 %) a v Estónsku (1,7 %) a najväčší rozdiel v Taliansku (19,4 %), Grécku (18,8 %) a v Rumunsku (18,1 %). Medziročný pokles zaznamenalo 19 krajín, nárast osem, pričom nárast o 1,2 p. b. zistený na Slovensku bol najvyšší v celej EÚ. Zvyšovanie zamestnanosti žien si vyžaduje zosúladenie pracovného a súkromného života, predovšetkým prístup k službám starostlivosti o deti. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou je možnosť alternatívnej formy práce, najmä na čiastočný úväzok.

Kratší pracovný čas malo 4,9 % zamestnaných obyvateľiek Slovenska od 25 do 49 rokov, oproti roku 2023 o 0,8 p. b. viac. Priemer EÚ27 je oveľa vyšší (25,7 %). Relatívne najviac žien pracujúcich na čiastočný úväzok je v Holandsku (56,9 %), Rakúsku (52,1 %) a v Nemecku (47,4 %), relatívne najmenej v Bulharsku (1,2 %), Rumunsku (2,1 %), Chorvátsku (2,7 %) a potom v SR. Medziročný nárast zaznamenalo 11 krajín, pokles dvanásť.

Slovenská spoločnosť sa dlhodobo vyznačuje veľmi nízkou mierou príjmovej nerovnosti a najnovšie aj najnižšou v EÚ. **Pomer príjmov horného kvintilu a príjmov dolného kvintilu** v roku 2024 dosiahol 3,28. Ekvivalentný disponibilný príjem pätiny populácie s najvyššími príjmami (horný kvintil) je 3,3-krát vyšší ako ekvivalentný disponibilný príjem pätiny populácie s najnižšími príjmami (dolný kvintil). Rok predtým bol tento pomer 3,63 a už vtedy patril k najnižším v medzinárodnom porovnaní. Priemer EÚ27 má hodnotu 4,66, pričom druhá najnižšia príjmová nerovnosť je v Česku (3,32). Naopak, najväčší rozdiel medzi horným a dolným kvintilom je v Bulharsku (7-krát), Litve (6,5-krát) a v Lotyšsku (6,3-krát). Medziročný pokles zaznamenalo 15 krajín, nárast dvanásť.

Neupravený rozdiel v odmeňovaní žien a mužov radí Slovensko ku krajinám s nadpriemernou nerovnosťou medzi pohlaviami v EÚ. Podľa provizórnych údajov Eurostatu za rok 2023 mala zamestnankyňa v SR v priemere o 15,7 % nižšiu hrubú hodinovú mzdu ako muž. To je o 1,1 p. b. menej ako v predchádzajúcom roku a len o 0,3 p. b. viac ako v roku 2020 (15,4 %), keď sme zaznamenali najnižšiu hodnotu v dostupnom časovom

¹⁰⁴ *Early leavers from education and training* [online]. Eurostat, ©2025. Dostupné na: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early leavers from education and training](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early_leavers_from_education_and_training)

¹⁰⁵ *Digital skills in 2023: impact of education and age* [online]. Eurostat, ©2024. Dostupné na: [Digital skills in 2023: impact of education and age - News articles - Eurostat](#)

rade. Na úrovni EÚ mali ženy hrubý hodinový zárobok v priemere o 12 % nižší ako muži (medziročne o 0,2 p. b. menej). Najmenší rozdiel v úrovni odmeňovania žien a mužov bol v Belgicku (0,7 %), v Luxembursku (0,9 %) a potom v Taliansku (2,2 %), najväčší v Lotyšsku (19 %) a v Rakúsku (18,3 %). Luxembursko je zároveň jedinou krajinou EÚ27, kde rozdiel v odmeňovaní (0,9 %) je v prospech žien.

5.2 Spravodlivé pracovné podmienky

Miera zamestnanosti obyvateľov Slovenska **od 20 do 64 rokov** v roku 2024 dosiahla 78,1 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 0,6 p. b. viac a súčasne najviac od začiatku časového radu v roku 2009. **Národným cieľom do roku 2030** je zvýšiť mieru zamestnanosti na **76,5 %**. To sa podarilo už v roku 2022 (76,7 %) aj v nasledujúcich dvoch rokoch. Priemer EÚ27 predstavuje 75,8 % a aj to je najviac v histórii. Najvyššiu hodnotu si drží Holandsko (83,5 %), nasledujú Malta (83 %) a Česko (82,3 %) a najnižšie hodnoty majú Taliansko (67,1 %), Grécko (69,3 %) a Rumunsko (69,5 %). Ženy vo veku 20 – 64 rokov majú nižšiu mieru zamestnanosti ako muži. V SR zamestnané ženy tvoria 73,6 % tejto vekovej kategórie, zatiaľ čo muži 82,5 %. V EÚ je rozdiel ešte väčší (ženy 70,8 % a muži 80,8 %). Najmenší rozdiel je vo Fínsku (-0,7 p. b.), v Litve (-1,4 p. b.) a v Estónsku (-1,7 p. b.), najväčší zasa v Taliansku (-19,4 p. b.), Grécku (-18,8 p. b.) a v Rumunsku (-18,1 p. b.) – v krajinách s najnižšou mierou zamestnanosti vôbec. Navyše, ženy s vysokou školou častejšie vykonávajú povolania, ktoré si nevyžadujú terciárne vzdelanie. Najvyššia miera prekvalifikácie žien je v Taliansku (7,7 p. b.), na Cypre (6,6 p. b.) a na Slovensku (6,4 p. b.).¹⁰⁶

Miera zamestnanosti osôb **od 15 do 24 rokov** na Slovensku je na úrovni 21,8 %. Aj keď v roku 2024 vzrástla tretí raz v rade, stále nedosahuje najvyššiu úroveň (27,6 % v roku 2018). Priemer EÚ27 je 35 %. Relatívne najviac mladých ľudí pracuje v Holandsku (76 %) a potom v Dánsku (59 %) a relatívne najmenej v Bulharsku (17,3 %) a v Grécku (18,5 %). Miera **zamestnanosti** obyvateľov Slovenska **od 55 do 64 rokov** v roku 2024 medziročne mierne klesla na 66 % (-0,6 p. b.). V priemere EÚ27 dosiahla 65,2 % a to je najviac v dostupnom časovom rade. Najvyššie percento starších ľudí pracuje vo Švédsku (78,1 %) a v Česku (77 %) a najnižšie percento v Luxembursku (49,4 %), Rumunsku (53,4 %) a v Chorvátsku (53,9 %). Medziročný nárast zaznamenali takmer všetky krajiny, pokles len Slovensko a Estónsko (-0,3 p. b.). V oboch vekových kategóriách majú muži vyššiu mieru zamestnanosti ako ženy. V SR rozdiel vo veku 15 – 24 rokov predstavuje 8,8 p. b. a vo veku 55 – 64 rokov 6,5 p. b.. V EÚ27 je rozdiel v prvom prípade 4,4 p. b. a v druhom prípade 12 p. b. Kým na Slovensku sa rodový rozdiel s vekom znižuje, v EÚ sa zväčšuje.

Miera nezamestnanosti obyvateľov Slovenska **od 15 do 74 rokov** v roku 2024 dosiahla 5,3 %. Znížila sa tretí raz v rade a táto hodnota je jej najnižšia v celom časovom rade od roku 2009. Priemer EÚ27 predstavuje 5,9 %, aj to je najmenej v tomto časovom rade. Najnižší podiel nezamestnaných majú opäť Česko (2,6 %) a Poľsko (2,9 %), najvyšší zasa Španielsko (11,4 %) a Grécko (10,1 %). Medziročný pokles zaznamenalo deväť krajín, nárast 14 krajín. Miera nezamestnanosti veľmi závisí od dosiahnutého vzdelania. Relatívne najviac nezamestnaných je medzi ľuďmi s nízkou úrovňou vzdelania, pričom SR je na tom najhoršie z celej EÚ (36,7 %).¹⁰⁷ Ženy na Slovensku majú vyššiu mieru nezamestnanosti ako muži – 5,9 % k 4,8 %. V priemere EÚ27 je pomer 6,2 % nezamestnaných žien k 5,7 % nezamestnaných mužov, ale až v 13 krajinách je pomer medzi ženami a mužmi obrátený.

Miera nezamestnanosti obyvateľov Slovenska **od 15 do 24 rokov** má výšku 19,2 %. Tiež sa znížila tretí raz v rade, ale vzhľadom na predchádzajúci vývoj je najnižšia iba v období od roku 2021. Priemer EÚ27 je 14,9 %, čo je v porovnaní s rokom 2023 o 0,4 p. b. viac. Najnižšie percento mladých nezamestnaných majú Nemecko (6,6 %) a Holandsko (8,7 %) a najvyššie percento Španielsko (26,5 %), Švédsko (24,3 %) a Rumunsko (23,9 %). Medziročný pokles zaznamenalo 10 krajín, nárast sedemnášť. Vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí odráža problémy, ktorým čelia pri hľadaní zamestnania. Mnoho mladých však študuje na plný úväzok a aktívne si nehladá zamestnanie. To znamená, že nie sú súčasťou pracovnej sily, od ktorej sa miera nezamestnanosti vypočítava.

Miera **dlhodobej nezamestnanosti** na Slovensku dosiahla 3,5 %. To je najmenej v dostupnom časovom rade, ale stále nad priemerom EÚ27 (1,9 %) a viac ako v takmer všetkých členských štátoch.

¹⁰⁶ EU's employment rate reached almost 76% in 2024 [online]. Eurostat, ©2025. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250415-1>

¹⁰⁷ Unemployment statistics and beyond [online]. Eurostat, ©2025. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics_and_beyond

Najnižšia je v Holandsku (0,5 %) a na Malte (0,7 %) a najvyššia v Grécku (5,4 %), za ktorým nasleduje len Španielsko (3,8 %). Medziročný pokles zaznamenalo 16 krajín, zatiaľ čo nárast šesť. Takmer pätina nezamestnaných v EÚ je v evidencii 24 mesiacov alebo ešte dlhšie. Podiel veľmi dlhodobo nezamestnaných v SR predstavuje 47,4 % a to je viac ako v ktoromkoľvek inom členskom štáte.¹⁰⁸ Ženy majú o čosi vyššiu mieru dlhodobej nezamestnanosti ako muži. Na Slovensku je pomer 3,8 % k 3,1 %, v Únii 2 % k 1,8 %. Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti poukazuje na štrukturálnu nerovnováhu na trhu práce. Dlhodobá nezamestnanosť vedie k marginalizácii časti ekonomicky aktívneho obyvateľstva a to má rozsiahle spoločenské a ekonomické dôsledky.

Reálny hrubý disponibilný dôchodok domácností (HDPD) na hlavu na Slovensku v roku 2023 predstavoval 127,5 % úrovne z roku 2008. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa znížil (-1,9 p. b.), pričom išlo o druhý pokles v rade. Priemer EÚ27 bol 111 % a to je jeho najvyššia hodnota vôbec. Najvyšší prírastok príjmu na hlavu oproti roku 2008 mali k dispozícii domácnosti v Maďarsku a v Rumunsku (161 %), najnižší v Grécku (81,6 %), Taliansku (94,2 %) a v Rakúsku (98,5 %).

Miera rizika chudoby pracujúcich na Slovensku v roku 2024 bola vo výške 10,2 %. Nepretržite stúpa od roku 2020 a vlani dosiahla historické maximum. Priemer EÚ27 má hodnotu 8,2 %, čo je, naopak, najmenej v celom časovom rade. Najnižšie percento pracujúcich pod hranicou rizika chudoby bolo vo Fínsku (2,8 %) a v Česku (3,6 %) a najvyššie percento v Luxembursku (13,4 %) a potom v Bulharsku (11,8 %) a v Španielsku (11,2 %). Medziročný pokles zaznamenalo 11 krajín, nárast dvanásť. Podiel pracujúcich žien ohrozených chudobou je nižší ako podiel pracujúcich mužov. V SR bol pomer 8,8 % k 11,4 %, v EÚ 7,3 % k 9 %.

5.3 Sociálna ochrana a začleňovanie

Cieľom Európskeho piliera sociálnych práv v oblasti sociálnej ochrany je, aby v EÚ do roku 2030 ubudlo aspoň 15 mil. osôb v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (AROE), z toho najmenej 5 mil. detí. Ide o takých ľudí, ktorí žijú v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou a/alebo sú v riziku chudoby po sociálnych transferoch a/alebo sú závažne materiálne a sociálne deprivovaní.

V roku 2024 bolo v **riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia** 980 tis. obyvateľov Slovenska, čo predstavuje 18,3 % populácie. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 37 tis. osôb (o 0,7 p. b.) viac a z dlhodobého hľadiska najviac v celom časovom rade – od roku 2015. Počet a podiel ohrozených obyvateľov sa zvýšili štvrtý raz v rade, pričom rýchlosť rastu sa trochu znížila. **Národným cieľom do roku 2030** je znížiť ich počet **oproti roku 2019 o 70 tis.**, pričom v roku 2019 chudoba alebo sociálne vylúčenie ohrozovalo 795 tis. osôb. Priemer EÚ27 v roku 2024 dosiahol 21 % (-0,3 p. b.). To je nové historické minimum. Relatívne najmenej ohrozených obyvateľov malo Česko (11,3 %) a potom Slovinsko (14,4 %), relatívne najviac Bulharsko (30,3 %) a Rumunsko (27,9 %). Medziročný pokles zaznamenalo 15 krajín, nárast dvanásť.

U žien je riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia vyššie ako u mužov. V SR ohrozené ženy tvorili 18,4 % a muži 18,1 % obyvateľstva. V EÚ bol pomer 21,9 % k 20 %, pričom jedinou výnimkou je Švédsko (ženy 17,4 % a muži 17,6 %).

V absolútnom centre záujmu sociálnej ochrany sú deti v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia. V roku 2024 bolo ohrozených 22,6 % obyvateľov Slovenska **mladších ako 18 rokov**. To je o 2,7 p. b. menej ako v roku 2023. Podiel ohrozených detí klesol po troch rokoch rastu. **Národným cieľom do roku 2030** je znížiť ich počet **oproti roku 2019**, keď išlo o 207 tis. detí, **o 21 tis.** Priemer EÚ27 v roku 2024 predstavoval 24,2 % (-0,6 p. b.). Najnižšie percento ohrozených detí bolo v Slovinsku (11,8 %) a potom na Cypre (14,8 %) a v Česku (15,4 %), naopak, najvyššie percento v Bulharsku (35,1 %), Španielsku (34,6 %) a v Rumunsku (33,8 %). Medziročný pokles zaznamenalo 16 krajín, nárast desať.

Miera ohrozenia chudobou alebo sociálnym vylúčením závisí najmä od sociálno-ekonomickej situácie domácnosti, v ktorej dieťa vyrastá. Najviac ohrozené sú deti pochádzajúce z domácností **s nízkou úrovňou vzdelania rodičov** (úrovne ISCED 0-2). V roku 2024 sa ohrozenie chudobou alebo sociálnym vylúčením týkalo až 79,2 % obyvateľov Slovenska do 17 rokov z domácností s nízkym vzdelaním rodičov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to je o 6,8 p. b. viac. Priemer EÚ27 bol 61,2 % (-0,6 p. b.), pričom horšie ako SR na tom bolo iba Bulharsko (83,5 %). Naopak, najnižší podiel ohrozených detí bol v Portugalsku (39,8 %) a v Dánsku (40,6 %). Ak rodičia mali terciárne vzdelanie (ISCED 5-8), na Slovensku bolo v riziku chudoby alebo sociálneho

¹⁰⁸ Unemployment statistics and beyond [online]. Eurostat, ©2025. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics_and_beyond

vylúčenia iba 9,9 % detí. Rozdiel v miere ohrozenia medzi týmito úrovňami vzdelania rodičov predstavuje 69,3 p. b. a v EÚ 50,2 p. b.¹⁰⁹

Veľkú úlohu v redukcii chudoby hrajú výdavky na sociálnu ochranu. V roku 2024 **sociálne transfery** (okrem dôchodkov) znížili mieru rizika chudoby na Slovensku o 36,7 %. Oproti predchádzajúcemu roku ich vplyv vzrástol nepatrne (o 0,2 p. b.), ale rast zaznamenal druhý raz v rade. Na úrovni EÚ výdavky na sociálnu ochranu redukovali riziko chudoby o 34,4 % (-0,3 p. b.). Najväčší vplyv mali v Írsku (52,9 %), Belgicku (52,7 %) a v Dánsku (50,4 %) a najmenší vplyv v Grécku (16,6 %) a v Rumunsku (18,8 %). Medziročný nárast vplyvu sociálnych transferov zaznamenalo 16 krajín, pokles jedenásť.

Výdavky na bývanie prevyšujúce 40 % disponibilného príjmu domácnosti sa považujú za nadmernú záťaž a percentuálny podiel obyvateľov, ktorí žijú v takýchto domácnostiach, predstavuje **mieru nadmerného zaťaženia výdavkami na bývanie**. Na Slovensku v roku 2024 v takýchto domácnostiach žilo 6,4 % obyvateľov, čo bolo o 0,5 p. b. viac ako v roku 2023. Podiel nadmerne zaťažených obyvateľov vzrástol druhý raz v rade, len rýchlosť rastu sa znížila. Priemer EÚ27 má hodnotu 8,2 % (-0,6 p. b.). Najlepšia situácia z tohto hľadiska je na Cypre (2,4 %), v Chorvátsku (3,7 %) a v Slovinsku (3,8 %) a najhoršia v Grécku (28,9 %) a s veľkým odstupom v Dánsku (14,6 %). Medziročný pokles zaznamenalo 17 krajín, nárast deväť. Pri podrobnejšom pohľade sa ukazuje, že niektoré skupiny obyvateľstva sú takejto záťaži vystavené omnoho častejšie ako iné. V SR to bolo až 28,9 % osamelých jednotlivcov a 24,6 % osamelých rodičov s deťmi, zatiaľ čo priemer EÚ27 v prvom prípade predstavuje 21,1 % a v druhom prípade 14,5 %.

Jednou z priorít EÚ je zabezpečenie dostupnosti cenovo prijateľných a kvalitných **služieb starostlivosti o deti** do začiatku povinnej školskej dochádzky. Prístup k takýmto službám je dôležitý pre rodičov aj pre deti. Rodičom umožňuje sklbiť pracovné povinnosti a rodinný život a deti v predškolskom veku zasa benefitujú z raného vzdelávania. Obzvlášť pre deti zo znevýhodneného prostredia je rané vzdelávanie dôležité, pretože účasť na ňom zvyšuje ich životné šance. V prípade nízkopríjmových rodín, osamelých rodičov a rodín v iných kritických životných situáciách je formálna starostlivosť o najmladšie deti dôležitá aj preto, že rodičovi umožňuje vykonávať zárobkovú činnosť, čo má pozitívny vplyv na finančnú situáciu domácnosti. Z najnovších výsledkov EU SILC (2024) vyplýva, že na Slovensku malo formálnu starostlivosť – inú ako zo strany rodičov a ďalších rodinných príslušníkov – 5,1 % detí mladších ako tri roky. Tento údaj je s najväčšou pravdepodobnosťou podhodnotený.¹¹⁰ Priemer EÚ27 je 39,2 % a takmer všetky členské štáty opäť vykázali oveľa vyššie percento ako SR (v prvom rade Holandsko 78,9 % a Dánsko 62,9 %). Na základe týchto údajov má Slovensko najnižšie percento najmenších detí vo formálnej starostlivosti v celej EÚ27 a hneď za ním je Česko (7,3 %). Rada EÚ v novembri 2022 prijala **odporúčanie, aby sa do roku 2030 najmenej 45 % detí mladších ako tri roky zúčastňovalo na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve**.¹¹¹

Čo sa týka detí vo veku **od troch rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky**, na Slovensku v roku 2024 nemalo žiadnu formálnu starostlivosť 26,7 % tejto vekovej skupiny. Aj tento údaj môže byť podhodnotený, nakoľko na Slovensku každé dieťa, ktoré dosiahne päť rokov veku do 31. augusta, má povinné predprimárne vzdelávanie. V EÚ nenavštevovalo predškolské zariadenie 10,8 % detí a vyššie percento ako SR malo iba Rumunsko (27,3 %). Formálnu starostlivosť v rozsahu 30 hodín týždenne alebo viac na Slovensku využívalo 58,8 % detí od troch do šesť rokov. Podiel sa znížil druhý raz v rade, pričom oproti roku 2022, keď bol najvyšší v dostupnom časovom rade (73,7 %), je nižší o 14,9 p. b. Priemer EÚ27 je 55,5 %. Relatívne najviac detí v predškolskom veku vo formálnej starostlivosti bolo v Lotyšsku (92,5 %), Portugalsku (90,8 %) a v Slovinsku

¹⁰⁹ *Children at risk of poverty or social exclusion* [online]. Eurostat, ©2025. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

¹¹⁰ Údaje z EU SILC vykazujú výraznú fluktuáciu v čase, pričom administratívne údaje za rovnaké obdobie vypovedajú o pomerne stabilnom počte detí vo veku do troch rokov v registrovaných zariadeniach s mierne stúpajúcim trendom v rokoch pred pandémiou. V roku 2024 bola formálna starostlivosť poskytovaná 8 859 deťom do troch rokov veku v materskej škole a 3 966 (kapacita miest) v zariadeniach starostlivosti o deti pre danú vekovú skupinu, čo predstavuje spolu 12 825 detí t. j. 7,8 % z celkového počtu detí do troch rokov veku na základe administratívnych údajov (zdroj: MPSVR SR; Centrum vedecko-technických informácií SR; ŠÚ SR). Pri medziročnom porovnaní došlo k nárastu o 0,2 p. b. Ďalšie deti mohli využívať neregistrované zariadenia. Výskumný dizajn EU-SILC bol prvotne vytvorený za účelom socioekonomických analýz zamestnanosti, príjmu alebo sociálnych transferov. Nie je preto plne prispôsobený zberu takého typu údajov, akým je participácia detí na formálnom ranom vzdelávaní. Vo vzorke mohol byť zachytený príliš malý počet detí daného veku, ktorý nebolo možné skorigovať vážením.

¹¹¹ Odporúčanie Rady o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: barcelonské ciele do roku 2030 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/sk/pdf>)

(89,5 %), relatívne najmenej zasa v Írsku (14,3 %) a potom v Rumunsku (26,3 %). Medziročný nárast zaznamenalo 16 krajín, pokles desať. Podľa odporúčania Rady **by sa do roku 2030 na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve malo zúčastňovať najmenej 96 % detí od 3 rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky.**¹¹² Pokiaľ ide o cenovú prijateľnosť služieb, Rada vyzvala členské štáty, aby obmedzili výdavky zo strany rodičov a aby im ponúkali riešenia s atypickým pracovným časom, ktoré im umožnia lepšie zosúladiť pracovný, rodinný a súkromný život.¹¹³

Rozdiel medzi zamestnanosťou osôb so závažným zdravotným obmedzením a zamestnanosťou osôb bez obmedzenia na Slovensku v roku 2024 predstavoval 52,8 p. b. Nožnice medzi týmito skupinami obyvateľov sa otvorili druhý raz v rade, pričom hodnota rozdielu atakuje historické maximum z roku 2021 (53 %). Aj ukazovateľ na úrovni EÚ sa zhoršil a rozdiel vo výške 45,5 p. b. je najväčší v dostupnom časovom rade. Najnižšie hodnoty majú Slovinsko (30,1 p. b.) a Grécko (35,4 p. b.), najvyššie hodnoty Litva (67,7 p. b.) a Írsko (62,2 p. b.). V prípade menej závažného zdravotného obmedzenia rozdiel na Slovensku dosiahol 13,8 p. b., čo je tretia najnižšia hodnota od roku 2014. Priemer EÚ27 bol 16 % a na rozdiel od ukazovateľa za SR sa medziročne zvýšil.

Neuspokojenú potrebu lekárskej starostlivosti pociťovalo 1,6 % obyvateľov Slovenska od 16 rokov. V roku 2023 to bolo dvakrát toľko (3,2 %). Priemer EÚ27 predstavuje 2,5 %. Relatívne najmenej nespokojných obyvateľov mali Cyprus (0,1 %), Malta (0,3 %), Česko (0,5 %) a relatívne najviac Grécko (12,1 %), Fínsko, Estónsko (a 8,5 %) a Lotyšsko (8,4 %). Medziročný pokles zaznamenalo päť krajín, nárast 18 krajín.

Posledné dostupné údaje o **strednej dĺžke života v zdraví vo veku 65 rokov** pochádzajú z roku 2022 a našu krajinu radia na tretie miesto od konca. Kým 65-ročný obyvateľ Slovenska v priemere v zdraví prežil 4,8 roku, v rámci EÚ27 to bolo 9,1 roku. Najdlhší život bez zdravotných problémov vedú Švédci (13,9 roku) a Maltania (12,1), naopak, najkratší Rumuni (3,9 roku), Lotyši (4,3) a potom obyvatelia SR.

¹¹² Odporúčanie Rady o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: barcelonské ciele do roku 2030 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/sk/pdf>)

¹¹³ <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2022/12/08/eu-ministers-adopt-recommendations-on-early-childhood-and-long-term-care/>

Tabuľka 5.1 Vývoj hlavných ukazovateľov Európskeho piliera sociálnych práv – rovnosť príležitostí

Hlavné indikátory EPSP	Účasť dospelých (25-64 rokov) na vzdelávaní v posledných 4 týždňoch Cieľ SR do 2030: 50 % v posledných 12 mesiacoch				Podiel osôb (18-24 rokov), ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku a odbornú prípravu Cieľ SR do 2030: 6 %			Jednotlivci (16-74 rokov), ktorí majú základné alebo nadštandardné digitálne zručnosti Cieľ SR do 2030: 70 %			Mladí ľudia (15-29 rokov), ktorí nie sú zamestnaní ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET)			Rozdiel v zamestnanosti žien a mužov pred a po zmene metodiky		Pomer príjmov horného a dolného kvintilu (S80/S20)		
	rok	spolu	ženy	muži	spolu	ženy	muži	spolu	ženy	muži	spolu	ženy	muži	pred	po	spolu	ženy	muži
SR	2014	3,1	3,2	3,0	6,7b	6,6b	6,9b	:	:	:	17,5	19,2	15,8	9,8	3,9	3,77	4,11	3,66
	2015	3,1	3,4	2,7	6,9	6,8	6,9	:	:	:	16,4	18,9	14,0	9,9	3,5	3,48	3,62	4,11
	2016	2,9	3,2	2,6	7,4	7,2	7,6	:	:	:	15,1	18,5	11,8	9,2	3,6	3,52	3,74	3,62
	2017	3,4	3,3	3,5	9,3	10,3	8,5	:	:	:	15,1	19,1	11,3	7,6	3,5	3,41	3,59	3,74
	2018	4,0	3,8	4,2	8,6	8,8	8,3	:	:	:	13,8	17,6	10,1	8,5	3,0	3,02	3,07	3,59
	2019	3,6	3,6	3,6	8,3	7,9	8,8	:	:	:	13,7	17,2	10,3	7,7	3,3	3,28	3,41	3,07
	2020	2,8	3,0	2,6	7,6	7,4	7,7	:	:	:	14,4	17,8	11,1	7,3	3,0	3,00	3,08	3,41
	2021	4,8b	4,9b	4,6b	7,8b	7,5b	8,1b	55,18	52,35	58,07	14,2	17,5	11,1	8,5	3,2	3,19	3,23	3,08
	2022	12,8b	12,8b	12,9b	7,4b	7,3b	7,5b	:	:	:	12,3	13,9	10,8	8,1	3,1	3,10	3,11	3,23
	2023	10,5	10,4	10,7	6,4	6,0	6,8	51,3	50,0	52,7	11,2	12,4	10,0	7,7	3,6	3,27	3,74	3,11
	2024	12,8	12,6	13,0	7,5	7,1	7,8				10,7	12,6	8,9	8,9	3,3	3,25	3,29	3,74
EU27	2014	10,1	10,9	9,3	11,1b	9,4b	12,7b	:	:	:	16,0	17,6	14,4	11,1	5,22e	5,12e	5,32e	5,13
	2015	10,1	10,9	9,2	11,0	9,4	12,5	:	:	:	15,5	17,1	13,9	11,1	5,22e	5,11e	5,33e	5,32e
	2016	10,3	11,1	9,4	10,6	9,1	12,1	:	:	:	14,8	16,7	13,0	11,1	5,16e	5,10e	5,22e	5,33e
	2017	10,4	11,3	9,6	10,5	8,9	12,1	:	:	:	14,0	16,0	12,1	11,3	5,03e	5,00e	5,06e	5,22e
	2018	10,7	11,6	9,7	10,5	8,7	12,1	:	:	:	13,3	15,3	11,4	11,3	5,05e	5,04e	5,05e	5,06e
	2019	10,8	11,9	9,8	10,1	8,4	11,8	:	:	:	12,8	14,7	11,0	11,3	4,99e	5,00e	4,98e	5,05e
	2020	9,1	10,0	8,3	10,0	8,1	11,9	:	:	:	13,9	15,4	12,5	11	4,89b	4,85b	4,93b	4,98e
	2021	10,8b	11,6b	10,0b	9,8b	8,0b	11,5b	53,92	52,26	55,62	13,1	14,5	11,8	10,9	5,0	4,94	5,04	4,93b
	2022	11,9	12,9	10,8	9,7	8,1	11,2	:	:	:	11,7	13,0	10,5	10,7	4,73	4,71	4,75	5,04
	2023	12,8	14,0	11,6	9,5	7,7	11,3	55,6	54,5	56,7	11,2	12,5	10,1	10,2	4,72	4,66	4,76	4,76
	2024	13,3	14,5	12,1	9,3	7,7	10,9				11,0	12,1	10,0	10	4,66	4,6	4,71	4,77

Zdroj: Eurostat, údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: Údaje o zamestnanosti, ohrození chudobou alebo sociálnym vylúčením a mieru závažnej materiálnej deprivácie Eurostat uvádza po spätnom prepočítaní na základe zmeny metodiky : - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, p – provizórny údaj, u – nízka spoľahlivosť

Tabuľka 5.2 Vývoj hlavných ukazovateľov Európskeho piliera sociálnych práv – spravodlivé pracovné podmienky

Hlavné indikátory EPSP		Miera zamestnanosti vo veku 20-64 rokov Cieľ SR do 2030: 76,5 %			Miera zamestnanosti podľa veku			Miera nezamestnanosti vo veku 15-74 rokov			Miera nezamestnanosti podľa veku			Miera dlhodobej nezamestnanosti vo veku 15-74 rokov			HDPD na obyvateľa (index = 2008)
	rok	spolu	ženy	muži	15-24	25-54	55-64	spolu	ženy	muži	15-24	25-54	55-64	spolu	ženy	muži	
SR	2014	67,8	62,9	72,7	21,9	79,0	46,0	13,1	13,7	12,5	29,7b	12,0b	10,6b	10,7	11,1	10,3	101,43
	2015	69,6	64,6	74,5	23,4	80,4	48,3	11,5	13,0	10,1	26,5	10,5	9,3	8,8	10,1	7,6	106,83
	2016	71,8	67,2	76,4	25,3	82,3	50,5	9,6	10,9	8,6	22,2	8,7	9,0	6,8	7,6	6,0	110,27
	2017	73,2	69,4	77,0	27,0	82,3	54,6	8,1	8,5	7,7	18,9	7,6	6,0	5,9	6,0	5,7	114,08
	2018	74,5	70,3	78,8	27,6	83,6	55,9	6,5	7,1	6,0	14,9	6,1	5,3	4,7	5,0	4,4	122,50
	2019	75,6	71,7	79,4	25,0	84,4	58,8	5,7	6,0	5,5	16,1	5,3	4,7	3,9	4,0	3,7	125,11
	2020	74,6	70,9	78,2	22,8	82,9	60,2	6,7	7,1	6,2	19,3	6,2	4,8	3,7	4,0	3,5	128,08
	2021	74,6	70,4	78,9	20,8	83,2	60,6	6,8	7,0	6,7	20,6b	6,3b	5,4b	3,9	4,0	3,8	131,66
	2022	76,7	72,6	80,7	21,3	84,7	64,1	6,1	6,4	5,9	19,9	5,7	4,5	4,1	4,0	4,1	129,41
	2023	77,5	73,6	81,3	21,7	84,8	66,6	5,8	5,9	5,8	19,8	5,5	3,9	3,8	3,9	3,7	127,50
	2024	78,1	73,6	82,5	21,8	85,8	66,0	5,3u	5,9u	4,8u	19,2	5,0	3,4	3,5	3,8	3,1	129,26
EU27	2014	67,6	62,0	73,1	29,9	76,1	49,7	11,0	11,2	10,9	23,5b	10,1b	7,9b	5,4	5,4	5,4	98,08
	2015	68,5	63,0	74,1	30,4	76,9	51,4	10,2	10,3	10,1	21,8	9,4	7,5	4,9	4,9	4,9	99,88
	2016	69,6	64,1	75,2	31,1	77,7	53,5	9,3	9,5	9,0	20,1	8,5	6,9	4,3	4,3	4,2	102,08
	2017	70,9	65,2	76,5	32,2	78,6	55,5	8,3	8,6	8,0	18,0	7,6	6,2	3,7	3,7	3,6	103,77
	2018	71,9	66,3	77,6	33,0	79,5	57,3	7,4	7,7	7,1	16,1	6,8	5,5	3,1	3,2	3,0	105,50
	2019	72,7	67,1	78,4	33,5	80,2	58,6	6,8	7,2	6,5	15,1	6,2	5,1	2,7	2,8	2,6	107,78
	2020	71,7	66,2	77,2	31,5	79,1	59,0	7,2	7,5	7,0	16,8	6,6	5,2	2,4	2,5	2,3	107,75
	2021	73,0	67,6	78,5	32,7	80,4	60,4	7,1	7,4	6,8	16,7b	6,5b	5,5b	2,8	2,9	2,6	110,48
	2022	74,6	69,2	79,9	34,7	81,7	62,3	6,2	6,5	5,9	14,5	5,6	4,8	2,4	2,5	2,2	110,52
	2023	75,3	70,2	80,4	35,2	82,2	63,9	6,1	6,4	5,8	14,5	5,5	4,6	2,1	2,2	2,0	111,02
	2024	75,8	70,8	80,8	35,0	82,5	65,2	5,9	6,2	5,7	14,9	5,4	4,4	1,9	2,0	1,8	113,58

Zdroj: Eurostat, údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: Údaje o zamestnanosti, ohrození chudobou alebo sociálnym vylúčením a mieru závažnej materiálnej deprivácie Eurostat uvádza po spätnom prepočítaní na základe zmeny metodiky : - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, p – provizórny údaj, u – nízka spoľahlivosť

Tabuľka 5.3 Vývoj hlavných ukazovateľov Európskeho piliera sociálnych práv – sociálna ochrana a začleňovanie

Hlavné indikátory EPSP	Populácia ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením (podľa pohlavia)				Deti v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia	Vplyv sociálnych transferov (okrem dôchodkov) na znižovanie chudoby (podľa pohlavia)			Rozdiel v miere zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím (podľa miery obmedzenia)			Miera nadmerného zaťaženia nákladmi na bývanie	Deti vo veku menej než 3 roky navštevujúce zariadenia formálnej starostlivosti	Subjektívne neuspokojená potreba lekárskej starostlivosti
	rok	spolu	ženy	muži		spolu	ženy	muži	+/+	+	++			
SR	2014	:	:	:	:	35,7 ₁	36,68	34,20	19,6	13,5	38,8	9,0	5,9	2,1
	2015	17,3	17,5	17,2	24,7	35,2 ₆	35,75	35,29	21,0	14,4	43,6	9,1	1,1	2,1
	2016	17,1	17,2	17,0	24,5	30,9 ₈	31,55	29,83	24,8	18,3	45,8	7,7	0,5	2,3
	2017	15,8	15,8	15,8	22,7	29,1 ₄	29,71	29,14	23,2	17,0	43,6	8,4	0,5	2,4
	2018	15,2	15,3	15,0	23,3	31,0 ₇	31,67	29,48	23,1	15,8	45,8	4,1	1,3	2,6
	2019	14,8	15,5	14,1	21,0	38,0 ₂	38,27	37,97	23,1	15,1	48,5	5,7	6,1	2,7
	2020	13,8	14,2	13,4	18,4	40,0 ₀	40,00	40,00	23,6	14,5	50,1	3,2	4,4	3,2
	2021	15,6	16,2	15,0	19,7	43,0 ₆	41,28	45,33	25,3	15,1	53,0	7,1	2,3	2,9
	2022	16,5	17,0	16,0	24,7	33,8 _{2b}	33,81 _b	33,82 _b	21,0	13,6	46,4	2,5	2,3	2,8
	2023	17,6	17,2	18,0	25,3	36,4 ₄	37,27	36,36	22,1	14,4	48,8	5,9	1,0	3,2
	2024	18,3	18,4	18,1	22,6	36,6 ₈	35,65	38,43	23,8	13,8	52,8	6,4	5,1	1,6
EU27	2014	:	:	:	:	32,6 _{8e}	31,92 _e	33,60 _e	22,7	15,4	41,8	11,5 _e	28,1	3,9
	2015	24,0	24,9	23,1	27,4	32,0 _{3e}	31,80 _e	32,54 _e	23,8	17,2	41,8	11,2 _e	30,0	3,3
	2016	23,7	24,7	22,5	27,1	31,6 _{4e}	30,53 _e	32,53 _e	24,2	17,8	41,5	10,9 _e	33,4	2,8
	2017	22,4	23,4	21,4	25,1	32,4 _{0e}	31,64 _e	33,20 _e	23,5	17,4	39,7	10,1 _e	34,2	1,6
	2018	21,7	22,7	20,6	23,9	32,8 _{0e}	31,64 _e	33,33 _e	23,5	16,3	43,1	9,6 _e	34,7	1,8
	2019	21,1	22,1	20,0	23,6 _{be}	32,3 _{8e}	31,87 _e	33,33 _e	24,4 _e	17,0 _e	43,7 _e	9,4 _e	35,0	1,7
	2020	21,5 _b	22,5 _b	20,5 _b	24,0 _b	33,2 _{0b}	32,17 _b	34,30 _b	24,4	17,4	43,3	7,8	30,2 _e	1,9
	2021	21,7	22,6	20,7	24,4	37,0 ₈	36,13	38,22	23,1	16,1 _u	36,6	8,7	37,9	2,0
	2022	21,6	22,7	20,4	24,6 _e	35,0 ₄	33,84	36,59	21,4	14,5	42,1	8,7	35,8	2,2
	2023	21,3	22,3	20,3	24,7 _e	34,6 ₈	34,50	35,56	21,5	14,4	42,4	8,8	37,5	2,4
	2024	21,0	21,9	20,0	24,1 _e	34,4 ₁	33,98	34,87	24,0	16,0	45,5	8,2	39,2	2,5

Zdroj: Eurostat, údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: Údaje o zamestnanosti, ohrození chudobou alebo sociálnym vylúčením a mieru závažnej materiálnej deprivácie Eurostat uvádza po spätnom prepočítaní na základe zmeny metodiky, referenčný rok pre zisťovanie príjmu v EU SILC je predchádzajúci rok : - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, p – provízorný údaj, u – nízka spoľahlivosť; + ľahko obmedzený v aktivitách ++ ťažko obmedzený v aktivitách

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha ku kapitole 1

Tabuľka 1	Základné ukazovatele ekonomického vývoja SR
Tabuľka 2	Indexy spotrebiteľských cien
Tabuľka 3	Výstavba a úbytok bytov
Tabuľka 4	Počet obyvateľov SR podľa regiónov
Graf 1	Index starnutia v roku 2024 v okresoch SR
Graf 2	Hrubá miera prirodzeného prírastku obyvateľstva v roku 2024 v okresoch SR

Príloha ku kapitole 2

Tabuľka 1	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa veku, vzdelania a pohlavia v roku 2024 (priemer za rok v tis.)
Tabuľka 2	Miera zamestnanosti podľa veku a pohlavia v roku 2024 (priemer za rok v %)
Tabuľka 3	Miera zamestnanosti podľa vzdelania a pohlavia v roku 2024 (priemer za rok v %)
Tabuľka 4	Odvetvová štruktúra zamestnanosti podľa SK NACE Rev. 2
Tabuľka 5	Voľné pracovné miesta a miera voľných pracovných miest podľa ekonomických činností v SR spolu (priemer za rok 2024)
Tabuľka 6	Miera nezamestnanosti podľa veku, vzdelania a pohlavia v roku 2024 (priemer za rok v %)
Graf 1	Podiel počtu disponibilných UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku v okresoch SR (priemer za rok 2024)
Tabuľka 7	Stav uchádzačov o zamestnanie - absolventov škôl ku koncu roka 2024
Tabuľka 8	Nástroje aktívnych opatrení trhu práce
Tabuľka 8a	Realizácia programov a projektov podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti za rok 2024
Tabuľka 9	Mesačné náklady práce na zamestnanca v SR za rok 2022 podľa ekonomickej činnosti
Tabuľka 10	Vyhlásené výzvy pre národné projekty a dopytovo-orientované výzvy za rok 2024
Tabuľka 11	Počet zariadení sociálnych podnikov podľa typu v roku 2024
Tabuľka 12	Počet registrovaných sociálnych podnikov v najmenej rozvinutých okresoch v roku 2024
Tabuľka 13	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa dosiahnutého stupňa vzdelania – rok 2024 v eur
Tabuľka 14	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa hlavnej triedy SK ISCO-08 – rok 2024 v eur
Tabuľka 15	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa veku – rok 2024 v eur
Tabuľka 16	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa regiónov – rok 2024 v eur
Tabuľka 17	Priemerná hrubá mesačná mzda a vybrané zložky mzdy zamestnancov podľa pohlavia – rok 2024 v eur
Tabuľka 18	Podiely zamestnancov v pásmach priemernej hrubej mesačnej mzdy – rok 2024
Tabuľka 19	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa stupňov vzdelania (plný pracovný čas) – rok 2024 v eur
Tabuľka 20	Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa hlavnej triedy SK ISCO-08 a pohlavia (plný pracovný čas) – rok 2024 v eur
Tabuľka 21	Priemerný hodinový zárobok podľa krajov v podnikateľskej sfére (eur/hod)
Tabuľka 22	Priemerný hodinový zárobok podľa odvetví v podnikateľskej sfére (eur/hod)
Tabuľka 23	Priemerný hodinový zárobok podľa veľkosti organizácie v podnikateľskej sfére (eur/hod)
Tabuľka 24	Priemerný hodinový zárobok podľa veku v podnikateľskej sfére (eur/hod)
Tabuľka 25	Priemerný hodinový zárobok podľa rodového členenia v podnikateľskej sfére – 4. štvrťrok 2024

Príloha ku kapitole 3

Tabuľka 1	Výdavky základného fondu nemocenského poistenia (ZFNP) a nemocenské dávky v roku 2024
Tabuľka 2	Počet poberateľov samostatne vyplácaných dôchodkov a v súbehu s vdovským, resp. vdoveckým dôchodkom k 31.12.2024
Tabuľka 3	Počet poberateľov dôchodku a výška sólo dôchodkovej dávky podľa pohlavia
Tabuľka 4	Rozdelenie poberateľov podľa výšky dôchodkových dávok k 31.12.2024
Tabuľka 5	Prehľad výdavkov na dôchodkové dávky k 31.12.2024
Tabuľka 6	Základný fond úrazového poistenia (ZFÚP) v roku 2024 – dávka podľa druhu, počet prípadov zúčtovaných dávok a priemerná mesačná výška dávky
Tabuľka 7	Štátne dávky týkajúce sa úrazového poistenia
Tabuľka 8	Výdavky základného fondu garančného poistenia (ZFGP) v roku 2024
Tabuľka 9	Vyplatené dávky v nezamestnanosti, počet prípadov a priemerná výška dávky v roku 2024
Tabuľka 10	Počet poberateľov dávky v nezamestnanosti v členení podľa veku a pohlavia za rok 2024
Graf 1	Rozdelenie sporiteľov v II. pilieri podľa veku k 31.12.2024
Graf 2	Veková štruktúra sporiteľov v II. pilieri k 31.12.2024
Tabuľka 11	Zhodnotenie dôchodkových fondov v správe DSS za rok 2024
Tabuľka 12	Zhodnotenie príspevkových doplnkových dôchodkových fondov v správe DSS za rok 2024
Graf 3	Regionálne rozdelenie poberateľov príspevku na starostlivosť o dieťa - priemerný mesačný počet poberateľov v roku 2024
Graf 4	Regionálne rozdelenie osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi, podiel osôb v systéme na celkovom počte obyvateľov ku koncu roka 2024
Tabuľka 13	Počet poberateľov a čerpanie finančných prostriedkov na resocializačný príspevok v rokoch 2023 a 2024
Tabuľka 14	Pomoc deťom týraným, sexuálne zneužívaným a šikanovaným v roku 2024
Tabuľka 15	Deti umiestnené na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu (neodkladné opatrenie, výchovné opatrenie, ústavná starostlivosť a ochranná výchova) k 31.12.
Tabuľka 16	Jednotlivé formy starostlivosti v centrách pre deti a rodiny s programom pre výkon súdnych rozhodnutí
Tabuľka 17	Počty umiestnených detí a mladých dospelých v jednotlivých formách starostlivosti v centrách pre deti a rodiny s programom k 31.12.
Tabuľka 18	Celkový počet detí zverených do jednotlivých foriem náhradnej rodinnej starostlivosti v rokoch 2023 a 2024
Tabuľka 19	Základné štatistické údaje o činnosti RPPS za roky 2023 a 2024
Tabuľka 20	Činnosť referátov poradensko-psychologických služieb v roku 2023 a 2024
Tabuľka 21	Počet konzultácií v najčastejších oblastiach odborného poradenstva v ROPO* za rok 2024
Tabuľka 22	Počet registrovaných poskytovateľov sociálnych služieb
Tabuľka 23	Počet zapísaných a vymazaných sociálnych služieb a kapacít
Tabuľka 24	Prijímatelia sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb
Tabuľka 25	Prijímatelia sociálnej služby podľa veku
Tabuľka 26	Prijímatelia podľa stupňa odkázanosti v jednotlivých zariadeniach
Tabuľka 27	Prijímatelia podľa znevýhodnenia
Tabuľka 28	Výkon opatrovníctva
Tabuľka 29	Žiadatelia o poskytovanie sociálnej služby v OPIO zariadeniach
Tabuľka 30	Zamestnanci v OPIO zariadeniach
Tabuľka 31	Príjmy OPIO zariadení v roku 2024
Tabuľka 32	Výdavky OPIO zariadení v roku 2024
Tabuľka 33	Prijímatelia opatrovateľskej služby v domácnosti
Tabuľka 34	Žiadosti a žiadatelia opatrovateľskej služby
Tabuľka 35	Opatrovatelia v domácnosti
Tabuľka 36	Príjmy opatrovateľskej služby
Tabuľka 37	Výdavky opatrovateľskej služby
Tabuľka 38	Zariadenia krízovej intervencie
Tabuľka 39	Krízová intervencia
Tabuľka 40	Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Tabuľka 41	Podporné služby
Tabuľka 42	Samostatne vykonávané činnosti
Tabuľka 43	Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2022
Tabuľka 44	Príjmy na sociálnu ochranu, 2022
Tabuľka 45	Výdavky na dôchodky a štruktúra podľa kategórií dôchodkov, 2022
Tabuľka 46	Počet poberateľov dôchodkov podľa pohlavia, indexy 2022/2021 a 2022/2007
Tabuľka 47	Dane a odvody platené zo sociálnych dávok, 2022
Tabuľka 48	Vyhlásené výzvy za rok 2024 (Program Slovensko v gescii SO MPSVR SR)
Tabuľka 49	Čerpanie výdavkov kapitoly 22 – MPSVR SR podľa programového rozpočtovania

Príloha ku kapitole 4

Tabuľka 1	Zoznam vybraných indikátorov sociálnej inklúzie (2017 – 2024)

Príloha ku kapitole 5

Tabuľka 1	Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – rovnosť príležitostí
Tabuľka 2	Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – spravodlivé pracovné podmienky
Tabuľka 3	Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – sociálna ochrana a začleňovanie

PRÍLOHA KU KAPITOLE 1

Tabuľka 1 Základné ukazovatele ekonomického vývoja SR*

Ukazovateľ	Merná jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT ¹⁾								
Hrubý domáci produkt v bežných cenách	mld. €	90,3	94,5	94,3	101,9	110,0	123,8	131,0
index, rovnaké obdobie predchádz. roka = 100	%	106,3	104,7	99,8	108,1	108,0	112,5	105,8
Hrubý domáci produkt v stálych cenách ²⁾	mld. €	94,7	96,8	94,3	99,7	100,1	102,3	104,4
index, rovnaké obdobie predchádz. roka = 100	%	104,1	102,3	97,4	105,7	100,4	102,2	102,1
INFLÁCIA ³⁾								
Medziročná miera inflácie v priemere za obdobie	%	2,5	2,7	1,9	3,2	12,8	10,5	2,8
EKONOMICKÁ AKTIVITA PODĽA VZPS ⁴⁾								
Počet pracujúcich	tis. osôb	2 566,7	2 583,7	2 531,3	2 560,6*	2 603,9	2 610,0	2 620,8
index, rovnaké obdobie predchádz. roka = 100	%	101,4	100,7	98,0	98,6*	101,7	100,2	100,4
Miera zamestnanosti ⁵⁾	%	72,4	73,4	72,5	74,6*	76,7	77,5	78,1
Počet nezamestnaných	tis. osôb	179,5	157,7	181,4	187,6*	170,4	161,9	147,7
index, rovnaké obdobie predchádz. roka = 100	%	80,1	87,9	115,0	104,7*	90,8	95,0	91,2
Miera nezamestnanosti	%	6,6	5,8	6,7	6,8*	6,1	5,8	5,3
ZAMESTNANOSŤ								
Priemerný počet zamestnaných osôb								
v hospodárstve spolu ⁶⁾	tis. osôb	2 392,8	2 416,1	2 372,0	2 355,1	2 394,9	2 399,2	2 393,6
index, rovnaké obdobie predchádz. roku = 100	%	101,9	101,0	98,2	99,3	101,7	100,2	99,8
PRÍEMERNÁ MESAČNÁ MZDA								
zamestnanca za hospodárstvo spolu ⁷⁾								
nominálna	€	1 013,0	1 092,0	1 133,0	1 211,0	1 304,0	1 430,0	1 524,0
index, rovnaké obdobie predchádz. roku = 100	%	106,2	107,8	103,8	106,9	107,7	109,7	106,6
reálna – index, rovnaké obdobie predchádz. roku = 100 ⁸⁾	%	103,6	105,0	101,9	103,6	95,5	99,3	103,7

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

*Zásadná zmena v metodike VZPS od roku 2021

¹⁾ metodika ESA 2010; polodefinatívne údaje za roky 2022 a 2023; predbežné údaje za rok 2024

²⁾ v stálych cenách vypočítaných reťazením objemov k referenčnému roku 2020

³⁾ Index spotrebiteľských cien predstavuje priemernú mieru zmeny cien tovarov a služieb kupovaných za účelom spotreby v prevažnej väčšine domácností v Slovenskej republike. Aby váhy za základné agregáty odrážali súčasnú výdavkovú vzorku a spotrebiteľské správanie, každoročne sa revidujú.

⁴⁾ VZPS – výberové zisťovanie pracovných síl; v priemere za obdobie. Úprava metodiky Výberového zisťovania pracovných síl od roku 2021 spôsobila, že údaje od tohto roku nie sú kompatibilné s údajmi za predchádzajúce obdobia. Hodnoty, ktoré v dôsledku toho stratili relevantnosť, ŠÚ SR nahradil odhadmi - porovnateľnými medziročnými indexmi. Celoeurópska zmena metodiky VZPS sa realizovala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1700, ktorým sa zavádza spoločný rámec pre európske štatistiky o osobách a domácnostiach na základe individuálnych údajov zbieraných zo vzoriek (tzv. IESS) a z nadväzujúcich nariadení.

⁵⁾ v percentách vyjadrený podiel počtu pracujúcich osôb z obyvateľstva vo veku od 20 do 64 rokov

⁶⁾ Údaje o zamestnanosti za celé hospodárstvo SR pochádzajú zo štvrťročného štatistického výkazníctva. Priemerný evidenčný počet zamestnaných osôb zahŕňa zamestnancov podnikov s 20 a viac zamestnancami, malých podnikov do 19 zamestnancov, živnostníkov, od roku 2006 aj ozbrojené zložky a od roku 2007 vrátane profesionálnych vojakov. Nezahŕňa osoby na materskej dovolenke.

⁷⁾ podľa štvrťročného štatistického výkazníctva; index reálnej mzdy = index nominálnej mzdy/index spotrebiteľských cien

⁸⁾ bez podnikateľských príjmov; údaje upravené o štatistický odhad neevidovaných miezd

Tabuľka 2 Indexy spotrebiteľských cien

Rovnaké obdobie predchádzajúceho roka = 100				
Odbory COICOP	Stále váhy v o/oo ¹⁾	september	december	rok
Úhrn za SR	1 000,000	102,6	102,9	102,8
v tom:				
Potraviny a nealkoholické nápoje	236,074	103,1	102,4	102,5
Alkoholické nápoje a tabak	47,130	105,6	103,8	106,7
Odevy a obuv	40,660	102,5	102,2	102,9
Bývanie, voda, elektrina, plyn a ostatné palivá	257,583	100,8	101,1	100,5
Nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domácnosti	71,997	101,3	101,4	102,2
Zdravotníctvo	28,765	104,9	105,3	106,8
Doprava	57,519	97,6	103,5	103,2
Pošta a spoje	27,217	103,3	103,9	104,4
Rekreácia a kultúra	71,513	103,3	103,8	101,8
Vzdelávanie	15,037	110,9	110,0	110,5
Reštaurácie a hotely	74,210	105,8	105,9	105,1
Rozličné tovary a služby	72,293	104,4	104,5	104,3

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

¹⁾ Váhy jednotlivých odborov sa každý rok aktualizujú.

Tabuľka 3 Výstavba a úbytok bytov

Ukazovateľ	Počet bytov		Úbytok bytov	
	rozostavaných k 31.12.2024	dokončených v roku 2024	spolu v roku 2024	z toho asanáciou v roku 2024
Byty spolu	a) 77 152	17 632	910	872
	b) 97,3	84,4	95,4	93,9
v tom sektor:				
verejný	a) 1 126	272	3	3
	b) 84,8	108,4	150,0	150,0
súkromný	a) 76 026	17 360	907	869
	b) 97,5	84,1	95,3	93,7
z úhrnu bytov:				
byty v rodinných domoch	a) 44 454	11 063	x	x
	b) 94,7	87,2	x	x

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

a) počet

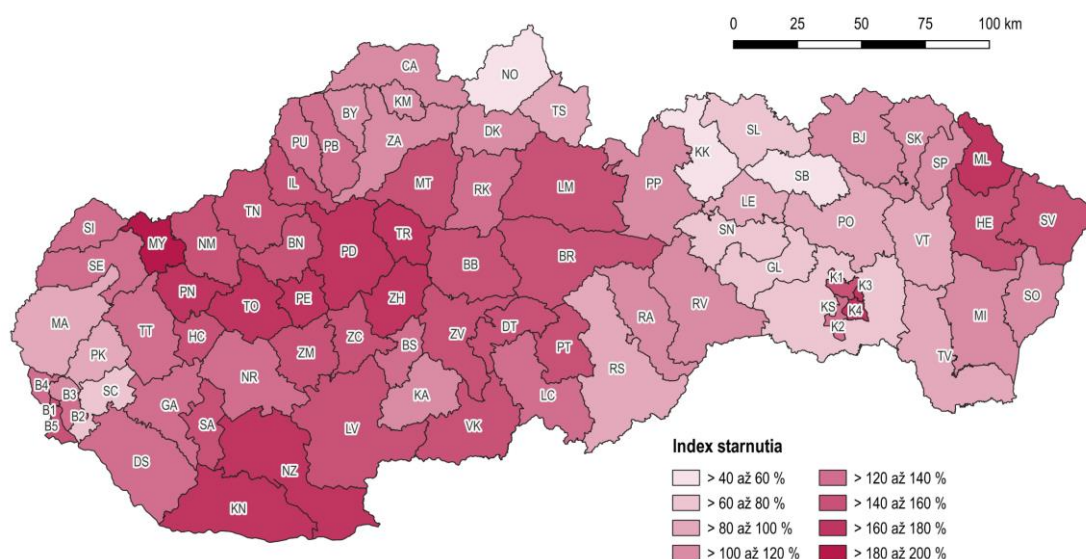
b) indexy, rovnaké obdobie predchádzajúceho roka = 100

Tabuľka 4 Počet obyvateľov SR podľa regiónov

	Počet trvale bývajúcich obyvateľov k 31.12.2024	Index 2024/2023
Bratislavský kraj	736 385	100,5%
Trnavský kraj	565 900	100,0%
Trenčiansky kraj	565 572	99,6%
Nitriansky kraj	665 600	99,6%
Žilinský kraj	686 063	99,8%
Banskobystrický kraj	611 124	99,5%
Prešovský kraj	810 008	100,1%
Košický kraj	778 799	100,0%
Slovenská republika	5 419 451	99,9%

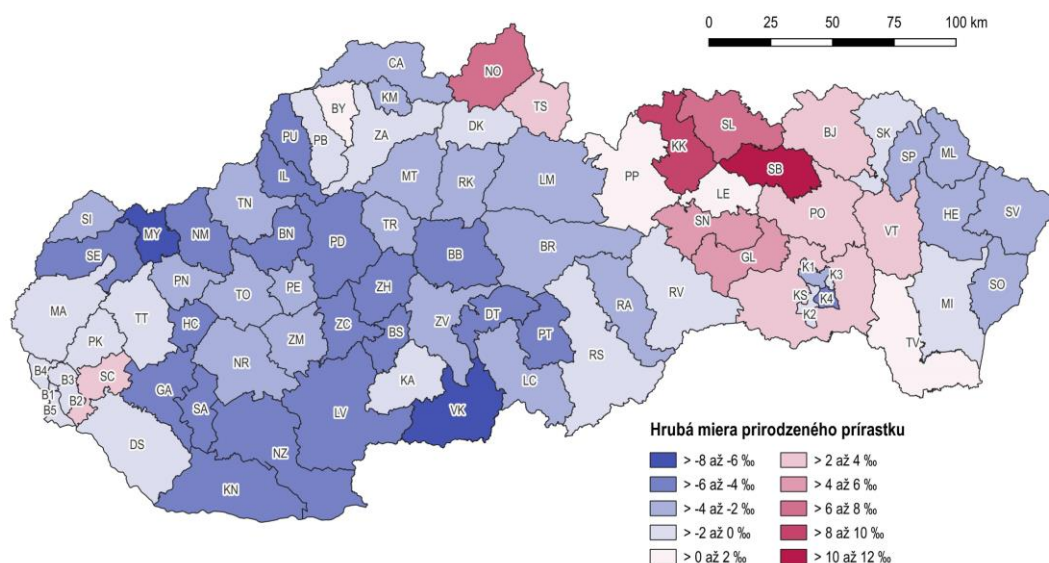
Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

Graf 1 Index starnutia v roku 2024 v okresoch SR

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

Graf 2 Hrubá miera prirodzeného prírastku obyvateľstva v roku 2024 v okresoch SR

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube.

PRÍLOHA KU KAPITOLE 2

Tabuľka 1 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa veku, vzdelania a pohlavia v roku 2024
(priemer za rok v tis.)

Ukazovateľ	v tisícoch			Index 2024/2023		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu (15 – 89 roční)	2 768,5	1 468,2	1 300,3	99,9	100,1	99,6
Podľa vekových skupín						
15 – 19 roční	17,5	11,1	6,4	127,7	124,7	133,3
20 – 24 roční	124,9	76,3	48,6	96,9	96,6	97,6
25 – 29 roční	253,5	138,4	115,1	95,8	95,3	96,3
30 – 34 roční	334	181,8	152,2	99,1	99,0	99,2
35 – 39 roční	373,8	200,9	172,9	98,8	99,1	98,5
40 – 44 roční	397,9	210,5	187,4	98,3	99,0	97,6
45 – 49 roční	413,4	215,2	198,2	102,4	103,9	100,7
50 – 54 roční	333,2	170,2	163	105,4	106,1	104,8
55 – 59 roční	283,3	142,5	140,8	95,6	98,3	93,0
60 – 64 roční	178,5	91,2	87,3	100,3	96,1	105,2
65 – 89 roční	58,5	30,2	28,3	115,8	110,6	122,5
Podľa vzdelania (15+ roční)						
Základné a bez vzdelania	122,9	69,2	53,7	104,4	103,3	105,9
Nižšie stredné	552,3	360,3	192,0	94,0	94,4	93,3
Úplné stredné	1256,0	678,6	577,4	102,4	104,3	100,2
Vysokoškolské	837,3	360,1	477,2	99,7	98,1	101,0

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Tabuľka 2 Miera zamestnanosti podľa veku a pohlavia v roku 2024
(priemer za rok v %)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy
Spolu (15 – 89 roční)	58,5	64,2	53
Podľa vekových skupín			
20 - 64 roční	78,1	82,5	73,6
15 - 64 roční	72,4	76,5	68,3
15 - 24 roční	21,8	26,1	17,3
50 - 64 roční	73,3	76,3	70,4
15 - 19 roční	3,2	3,9	2,5
20 - 24 roční	41,0	49,1	32,5
25 - 29 roční	79,4	85,3	73,4
30 - 34 roční	83,5	89,6	77,0
35 - 39 roční	86,0	91,7	80,0
40 - 44 roční	87,7	91,5	83,7
45 - 49 roční	89,1	91,0	87,2
50 - 54 roční	86,5	88,4	84,6
55 - 59 roční	80,0	82,5	77,6
60 - 64 roční	51,9	55,7	48,5
65 - 89 roční	6,2	7,8	5,0

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Tabuľka 3 Miera zamestnanosti podľa vzdelania a pohlavia v roku 2024
(priemer za rok v %)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy
Spolu (15 – 64 roční)	72,4	76,5	68,3
Základné	16,1	20,3	12,0
Stredné odborné (učňovské) bez maturity	74,2	78,8	66,7
Úplné stredné odborné (učňovské) s maturitou	81,6	87,6	72,4
Úplné stredné všeobecné	53,3	60,9	48,4
Úplné stredné odborné	83,3	87,7	78,6
Vyššie odborné	80,9	88,1	79,0
Vysokoškolské - 1. stupeň	69,7	63,6	73,2
Vysokoškolské - 2. stupeň	91,5	94,2	89,4
Vysokoškolské - 3. stupeň	96,7	98,0	95,5
Bez školského vzdelania	3,7	-	5,8

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Tabuľka 4 Odvetvová štruktúra zamestnanosti podľa SK NACE Rev. 2

Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2	2023			2024		
	Priemerný počet zamestnaných osôb	Index rastu 2023/2022	Podiel v %	Priemerný počet zamestnaných osôb	Index rastu 2024/2023	Podiel v %
Hospodárstvo spolu	2 399 193	100,2	100,0	2 393 605	99,8	100,0
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	84 504	99,5	3,5	84 295	99,8	3,5
z toho poľnohospodárstvo	63 419	95,2	2,6	62 588	98,7	2,6
Priemysel	509 037	99,4	21,2	498 421	97,9	20,8
Stavebníctvo	165 945	101,5	6,9	169 174	101,9	7,1
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motor. vozidiel	359 139	97,5	15,0	355 586	99,0	14,9
Doprava a skladovanie	159 548	99,9	6,7	156 132	97,9	6,5
Ubytovacie a stravovacie služby	60 733	101,1	2,5	62 054	102,2	2,6
Informácie a komunikácia	86 613	100,1	3,6	87 363	100,9	3,6
Finančné a poisťovacie činnosti	39 503	99,2	1,6	39 545	100,1	1,7
Činnosti v oblasti nehnuteľností	24 695	103,2	1,0	23 390	94,7	1,0
Odborné, vedecké a technické činnosti	125 954	100,8	5,2	124 921	99,2	5,2
Administratívne a podporné služby	150 754	103,2	6,3	153 742	102,0	6,4
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	152 297	100,1	6,3	153 079	100,5	6,4
Vzdelávanie	182 642	101,6	7,6	185 534	101,6	7,8
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	177 824	100,7	7,4	181 007	101,8	7,6
Umenie, zábava a rekreácia	53 452	103,2	2,2	52 618	98,4	2,2
Ostatné činnosti	66 553	103,3	2,8	66 744	100,3	2,8

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024 (zo štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane údajov za podnikateľov; bez žien na materskej dovolenke)

Tabuľka 5 Voľné pracovné miesta a miera voľných pracovných miest podľa ekonomických činností v SR spolu (priemer za rok 2024)

Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2	Voľné pracovné miesta spolu	Index rastu 2024/2023	Miera voľných pracovných miest (v %)
Hospodárstvo SR spolu	23 204	112,2	1,2
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	173	108,1	0,4
Priemysel	4 068	98,1	1,0
Stavebníctvo	520	109,9	0,4
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motor. vozidiel	2 191	109,1	0,8
Doprava a skladovanie	2 966	114,3	2,1
Ubytovacie a stravovacie služby	556	120,8	0,8
Informácie a komunikácia	344	76,0	0,5
Finančné a poisťovacie činnosti	645	94,2	2,0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	75	114,5	0,3
Odborné, vedecké a technické činnosti	383	95,0	0,3
Administratívne služby	363	83,4	0,4
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	7 841	111,0	4,9
Vzdelávanie	283	106,8	0,2
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2 405	206,7	1,5
Umenie, zábava a rekreácia	165	106,3	0,6
Ostatné činnosti	226	148,2	0,7

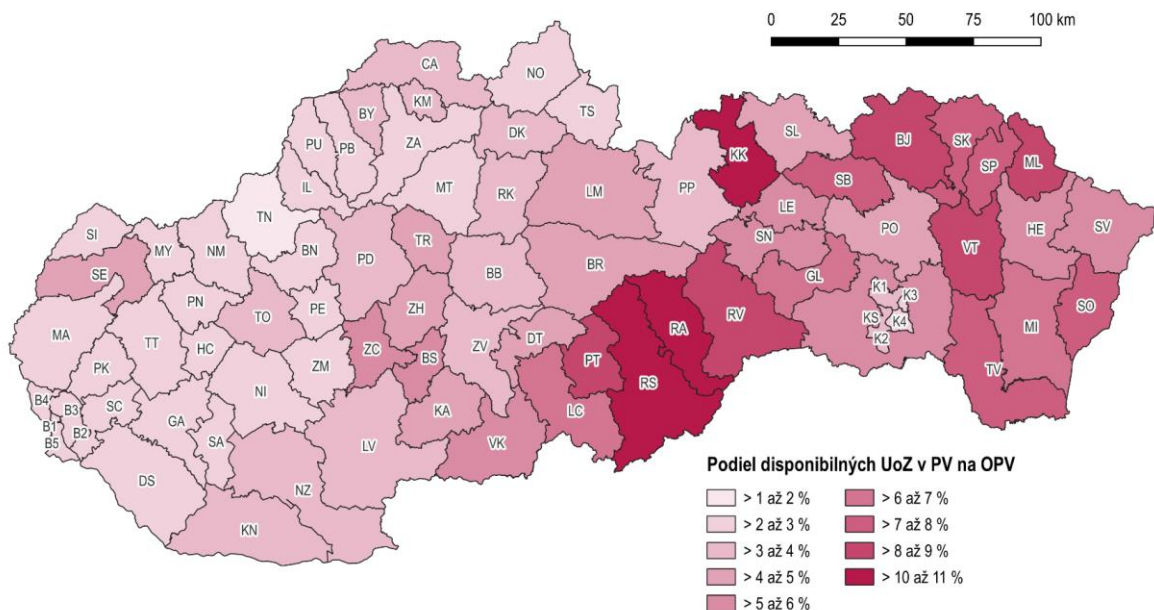
Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrťroku 2024 (zo štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane údajov za podnikateľov)

Tabuľka 6 Miera nezamestnanosti podľa veku, vzdelania a pohlavia v roku 2024 (priemer za rok v %)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	5,3	4,8	5,9
Podľa vekových skupín			
15 – 19 roční	50,9	51,8	49,7
20 – 24 roční	14,7	14,6	14,8
25 – 29 roční	6,7	6,5	6,9
30 – 34 roční	6,5	5,9	7,2
35 – 39 roční	5,1	3,8	6,7
40 – 44 roční	4,5	3,1	6,2
45 – 49 roční	4,3	3,7	4,9
50 – 54 roční	3,3	2,8	3,9
55 – 59 roční	4,3	3,7	4,8
60 – 64 roční	2	1,8	2,2
65 – 74 roční	0,5	0,1	0,8
Podľa vzdelania			
Základné	40,9	35,4	48,0
Stredné odborné (učňovské) bez maturity	6,5	5,7	7,9
Úplné stredné odborné (učňovské) s maturitou	4,1	2,3	7,2
Úplné stredné všeobecné	4,1	3,4	4,7
Úplné stredné odborné	3,4	2,9	4,1
Vyššie odborné	2,9	11,9	-
Vysokoškolské - 1. stupeň	2,5	2,9	2,3
Vysokoškolské - 2. stupeň	2,0	1,5	2,4
Vysokoškolské - 3. stupeň	0,4	0,5	0,2
Bez školského vzdelania	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS

Graf 1 Podiel počtu disponibilných UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku v okresoch SR (priemer za rok 2024)*

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Zdroj: ÚPSVR

Pozn.: Hlavným ukazovateľom vývoja nezamestnanosti sa od januára 2023 stal Podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku označovaný skratkou PDU. Nezamestnanosť bude vykazovaná pomocou indikátora PDU na celoštátnej, krajskej a okresnej úrovni, a po novom aj na úrovni miest a obcí. Zároveň bude zachovaná kontinuita vo vykazovaní súčasného ukazovateľa Miera evidovanej nezamestnanosti (MEN) na celoštátnej a krajskej úrovni.

Tabuľka 7 Stav uchádzačov o zamestnanie - absolventov škôl ku koncu roka 2024

Ukazovateľ	Počet uchádzačov o zamestnanie
Absolventi spolu k 31.12.2024	7 633
z toho:	
Absolventi SOŠ s ukončeným stredným alebo nižším stredným odborným vzdelaním (stupeň vzdelania 12, 13)	1 488
Absolventi SOŠ s ukončeným úplným stredným odborným vzdelaním (stupeň vzdelania 14)	4 060
Absolventi gymnázií s ukončeným úplným stredným všeobecným vzdelaním (stupeň vzdelania 15)	646
Absolventi SOŠ s ukončeným vyšším odborným vzdelaním (stupeň vzdelania 16)	56
Absolventi VŠ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa (stupeň vzdelania 17)	362
Absolventi VŠ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého a tretieho stupňa (stupeň vzdelania 18, 19)	1 021

Zdroj: ÚPSVR

Tabuľka 8 Nástroje aktívnych opatrení trhu práce

AOTP podľa prísl. § zákona o službách zamestnanosti	Rok 2023		Rok 2024	
	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v €)	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v €)
§ 32 Sprostredkovanie zamestnania	683	8 825	779	8 427
§ 42* Informačné a poradenské služby	113 676	0	166 189	0
§ 43 Odborné poradenské služby	10 389	120 609	7 173	144 505
§ 46 Vzdelávanie a príprava pre trh práce UoZ	0	0	0	0
§ 47 Vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca	0	0	0	0
§ 49 Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť	0	0	0	0
§ 50 Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ	0	0	0	0
§ 51 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe	0	0	0	0
§ 52 Príspevok na aktivačnú činnosť	743	260 951	0	0
§ 52a Príspevok na AČ formou dobrovoľníckej služby	27	8 036	0	0
§ 53 Príspevok na dochádzku za prácou	20 666	7 623 137	22 266	8 200 271
§ 53a Príspevok na podporu mobility za prácou	239	432 335	195	451 534
§ 53b Príspevok na dopravu do zamestnania	0	0	0	0
§ 53c Príspevok na presťahovanie za prácou (vypustený zo zákona)	0	219 555	0	0
§ 53d Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta	349	2 660 751	334	2 362 158
§ 19a Umiestňovací príspevok	13	11 449	25	54 975
§ 19b Vyrovnávací príspevok	5 802	40 905 233	6 574	51 607 197
§ 54 Projekty a programy	49 266	90 678 493	75 002	58 019 975
§ 56 Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska	0	0	0	0
§ 57 Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na SZČ	0	0	0	0
§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta	1 568	10 868 624	1 928	14 341 345
§ 60 Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov CHD/CHP a dopravu zamestnancov	8 034	34 675 801	7 258	37 007 695
SPOLU	211 455	188 473 799	287 723	172 198 082

Zdroj: ÚPSVR, MPSVR

* § 42 Informačné a poradenské služby sú súčasťou AOTP, aj keď ich poskytovanie je zabezpečované vlastnými zamestnancami úradov, bez nárokov na finančné prostriedky z rozpočtu na AOTP; uvedený je počet klientov, ktorým boli poskytnuté informačné a poradenské služby, vrátane 25 513 žiakov, ktorým bolo poskytnuté preventívne poradenstvo pri voľbe povolania (§ 42 ods. 2 písm. a)

Tabuľka 8a Realizácia programov a projektov podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti za rok 2024

Programy a projekty podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti	Rok 2024	
	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v €)
§ 54 NP Ľudia a hrady	550	5 130 673
§ 54 NP POS aktivita 3	836	577 168
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Mentorované zapracovanie	479	161 772
§ 54 NP Poradenstvom k zamestnaniu	12 650	444 619
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Odmena za umiestnenie na otvorenom trhu práce	0	0
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Motivačný príspevok	1 259	587 417
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Práca na skúšku	711	777 005
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Udržanie OZP na otvorenom trhu práce	1	0
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Príspevok na SZČ	1 885	14 096 114
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Prax pre mladých	747	465 110
§ 54 NP Finančné stimuly pre zamestnanosť - Debarierizácia pracovísk u zamestnávateľa	0	0
§ 54 NP Zručnosti pre trh práce - Podpora rekvalifikácie UoZ	4 405	2 657 296
§ 54 NP Zručnosti pre trh práce - Podpora zručností mladých UoZ - NEET	1 499	988 133
§ 54 NP Zručnosti pre trh práce - Podpora vzdelávania ZoZ	6 785	4 183 978
§ 54 Projekt Právo na Prvé zamestnanie	1 830	13 289 104
§ 54 Motivuj sa k zamestnaniu	2 074	1 043 749
§ 54 Podpora rozvoja zručností zamestnancov	19 493	9 426 153
§ 54 Vzdelávanie mladých dospelých	136	123 695
§ 54 Zapracovanie UoZ	52	52 338
§ 54 PUPN	694	1 126 878
§ 54 PUPN 2	15 786	1 494 582
§ 54 Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením	9	335 974
§ 54 Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením 2	92	406 484
§ 54 Podpora obcí a miest zasiahnutých živelnou pohromou	146	97 930
§ 54 Regionálne pilotné projekty (VW Slovakia, PCA Trnava)	2 883	553 803
SPOLU	75 002	58 019 975

Zdroj: ÚPSVR, MPSVR

Prehľad realizácie aktívnych opatrení na trhu práce

Sprostredkovanie zamestnania (§ 32)

V súlade s § 32 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“) bolo v roku 2024 úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad/úrady“) zorganizovaných 2 203 výberových konaní (ďalej len „VK“) (o 251 viac ako v roku 2023), ktorých sa zúčastnilo 19 808 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) (o 701 UoZ viac ako v roku 2023). Zamestnávateľia na VK ponúkli 27 994 voľných pracovných miest (ďalej len „VPM“). Úspešnosť VK vzhľadom na ponúknutý počet VPM a celkový počet klientov prijatých do zamestnania v priebehu kalendárneho roka 2024 v počte 1 171 (čo bolo o trochu viac ako v roku 2023) bola 5,92 %.

Sieť EURES Slovensko zorganizovala počas roku 2024 10 VK, v rámci priestorov úradov Komárno a Liptovský Mikuláš, pre zamestnávateľov INZI Controls Komárom, Coloplast Tatabánya, WHC Tatabánya,

Fareon-Z Nederland B.V., a to na pracovné pozície operátor vo výrobe, technik kvality, operátor balenia a kontroly hotových výrobkov, operátor strojov, pracovník na triedenie plodín, TIG zvarač, montážnik potravinárskych strojov. VK sa zúčastnilo 198 záujemcov o prácu, z toho sa zamestnalo 22.

Sprostredkovanie zamestnania (§ 32 ods.11 písm. d)

Náhrada časti cestovných výdavkov, ktoré súvisia s absolvovaním vstupného pohovoru, alebo výberového konania u zamestnávateľa, alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizuje ústredie alebo úrad na území SR pre zamestnávateľa, alebo pre zamestnávateľa z členského štátu EÚ (§ 32 ods. 11 písm. d).

V roku 2024 bolo na tento nástroj zaradených 779 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“), čo je o 96 UoZ viac ako v roku 2023. Vyčerpaných bolo 8 427 eur, čo je o 398 eur menej ako v roku 2023.

Informačné a poradenské služby (§ 42)

Informačné a poradenské služby (ďalej len „laP služby“) aj v priebehu roku 2024 predstavovali dôležitú súčasť ovplyvňovania trhu súvisiacu so sprostredkovaním zamestnania, ako jeden z nástrojov pomoci a podpory účastníkom pri voľbe povolania, výbere zamestnania vrátane jeho zmeny, pri výbere zamestnanca a adaptácii zamestnanca v novom zamestnaní. Nielen ponuka pracovných miest pre klientov, ale aj ponuka aktivít, ktorých ambíciou bolo podporiť úsilie UoZ/ZoZ/odídencom z Ukrajiny pri ich začleňovaní na trhu práce poskytnutím potrebných informácií a sprostredkovaním užitočných kontaktov.

laP služby boli v roku 2024 poskytnuté 140 676 klientom (o 27 000 klientov viac ako v roku 2023), z toho bolo 75 676 žien (53,79 %) a 65 000 mužov (46,21 %). Z celkového počtu klientov bolo 4 185 občanov so ZP (2,97 %, o 590 viac ako v roku 2023). Z hľadiska veku, najvyšší podiel (12,62 %) tvorili klienti vo veku 35 – 40 rokov, rovnako ako v roku 2023, v počte 17 753 klientov. Z hľadiska dĺžky evidencie, najvyšší podiel (39,52 %) tvorili klienti s dĺžkou evidencie 0 - 3 mesiacov (rovnako ako v roku 2023) v počte 55 594. Z hľadiska vzdelania klientov, najvyšší podiel (27,11 %) tvorili klienti s úplným stredným odborným vzdelaním v počte 38 141, rovnako ako v roku 2023.

V roku 2024 bolo poskytnutých celkovo 496 768 laP služieb (o 67 977 viac ako v roku 2023), z toho individuálnou formou 317 466 (63,91 %) a skupinovú formou 179 302 (36,09 %).

Burzy práce a informácií (spolupráca so zamestnávateľmi)

V roku 2024 úrady zorganizovali 20 Búrz práce a informácií (ďalej len „BPaI“), na ktorých boli prezentované VPM. Pracovníci úradov poskytli klientom odborné poradenstvo v oblasti kariérneho plánovania, informácie o národných aktivačných programoch a o možnosti vykonávania aktivačných programov u zamestnávateľa, o príspevku na dochádzku za prácou a tiež o možnostiach vzdelávania a prípravy pre trh práce (ďalej len „VzPrTP“), o príspevku na aktivačnú činnosť, ako aj o ďalších aktivačných a ochranných príspevkoch.

Klienti tak mohli „pod jednou strechou“ získať ucelený obraz o aktuálnej ponuke na trhu práce a možnostiach pracovného uplatnenia.

BPaI boli zamerané na VPM v oblasti cestovného ruchu - gastronomické a ubytovacie služby, doplnkové služby v oblasti cestovného ruchu v rôznych profesiách - manažér stravovacieho zariadenia, prevádzkar ubytovacieho a stravovacieho zariadenia, hotelový recepčný, kuchár, šéfkuchár, čašník, servírka, pomocník v kuchyni, chyžná. BPaI boli tiež zamerané na oblasť ťažobného priemyslu, potravinového priemyslu, poľnohospodárstva, automobilového priemyslu, výroby obuvi, strojársky priemysel – v rôznych profesiách - montážny pracovník, výrobný pracovník, operátor výroby, skladník, elektromechanik, ale aj na oblasť dopravy - vlakvedúci, rušňovodič, pokladník. Úrady BPaI zorganizovali pre rôzne cieľové skupiny - UoZ do 29 rokov, dlhodobo evidovaných UoZ, zamestnancov ohrozených hromadnou výpoveďou, UoZ, ktorí si aktívne hľadajú zamestnanie a širokú verejnosť. BPaI boli zamerané na prepojenie regionálneho trhu práce a odborného vzdelávania s dôrazom na systém duálneho vzdelávania a ponuku VPM.

Na BPaI sa zúčastnilo 264 zamestnávateľov. Zamestnávatelia ponúkli spolu 99 472 VPM a 7 874 VPM v rámci siete EURES. BPaI sa zúčastnilo 8 143 UoZ, z ktorých bolo 278 prijatých do zamestnania. 904 UoZ si zamestnávateľa vybrali do užšieho výberu a 226 UoZ získalo prísľub do zamestnania od zamestnávateľa.

BPaI boli zorganizované na úradoch Brezno (2), Dunajská Streda, Komárno, Liptovský Mikuláš, Nitra (2), Nové Zámky, Partizánske, Považská Bystrica, Revúca (2), Rimavská Sobota (2), Rožňava, Senica, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Žilina.

Návštevníci mali okrem možnosti nájsť si zamestnanie aj príležitosť nadobudnúť komplexnejšie informácie o trhu práce a o spôsoboch uplatnenia sa na ňom. Výhodou bol najmä osobný kontakt a možnosť informovať sa na vybrané pracovné pozície priamo u konkrétnych zamestnávateľov.

Informačné a poradenské služby pri voľbe povolania (§ 42 ods. 2 písm. a)

Preventívno-poradenská činnosť pre základné a stredné školy – voľba povolania:

Hlavným zámerom skupinových a individuálnych stretnutí realizovaných v rámci informačných a poradenských služieb pri voľbe povolania (ďalej len „preventívne poradenstvo“) bolo pomôcť žiakom a ich rodičom pri výbere vhodného štúdia alebo zamestnania, aby sa v budúcnosti predišlo ich prípadnému zaradeniu do evidencie UoZ.

Obsahovo bolo preventívne poradenstvo pri voľbe povolania pre žiakov základných škôl (ďalej „ZŠ“) zamerané najmä na oboznámenie sa žiakov s charakteristikou povolání, na identifikáciu predpokladov a požiadaviek na výkon určitého povolania a na poskytovanie informácií o výbere typu strednej školy a možnostiach ďalšieho štúdia. Žiaci stredných škôl (ďalej „SŠ“) boli oboznámení s regionálnym trhom práce, preferovanými profesiami, mierou nezamestnanosti, počtom absolventov jednotlivých škôl vedených v evidencii UoZ a so spôsobmi vhodnej komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom.

Preventívne poradenstvo pri voľbe povolania bolo v roku 2024 poskytnuté pre 25 513 žiakov. Z toho bolo 13 816 žiakov ZŠ (54,15 %), 11 597 žiakov SŠ (45,46 %) a 100 poslucháčov VŠ (0,39 %). Tieto služby boli poskytnuté pre 548 škôl, z toho bolo 306 ZŠ, 240 SŠ a 2 VŠ. Preventívne poradenstvo pri voľbe povolania bolo poskytované prevažne v priestoroch úradov, ZŠ, SŠ a VŠ.

V rámci preventívneho poradenstva boli v roku 2024 organizované burzy informácií pre žiakov ZŠ. Ich hlavným cieľom bolo najmä zvýšenie záujmu žiakov ZŠ o remeselné druhy povolání a súčasne riešenie problému s ich nedostatkom na trhu práce. Zrealizovaných bolo 30 búrz informácií, ktoré zorganizovalo celkovo 25 úradov PSVR. Búrz informácií sa v roku 2024 zúčastnilo celkovo 255 ZŠ a prezentovalo sa na nich 370 SŠ a 79 zamestnávateľov.

Odborné poradenské služby (§ 43)

Úrad môže zabezpečiť UoZ a záujemcom o zamestnanie (ďalej len „ZoZ“) odborné poradenské služby (ďalej len „OPS“). OPS v zmysle § 43 sú služby zamerané na ovplyvňovanie rozhodovania a správania sa UoZ, vytváranie súladu medzi osobnostnými predpokladmi UoZ a požiadavkami na vykonávanie určitého zamestnania, sociálnu a pracovnú adaptáciu UoZ. Sú zamerané na poskytovanie individualizovanej poradenskej podpory pre UoZ, resp. ZoZ využívaním moderných metód kariérneho poradenstva. Tieto posilňujú motiváciu, ovplyvňujú postoje a rozvíjajú zručnosti pre riadenie vlastnej kariéry UoZ. OPS sú realizované ako projektové alebo neprojektové služby. Medzi najčastejšie využívané formy neprojektových služieb patrí predovšetkým vypracovanie individuálneho akčného plánu s opakovanými stretnutiami a opakovaná skupinová poradenská aktivita.

V roku 2024 bolo v rámci § 43 poskytnutých klientom celkovo 25 460 OPS. Dominovala medzi nimi predovšetkým individuálna forma OPS. V roku 2024 boli OPS v rámci § 43 poskytnuté pre 9 179 klientov, z toho bolo 8 940 UoZ a 239 ZoZ. Z celkového počtu klientov, ktorým boli v roku 2024 poskytnuté OPS v rámci § 43, bolo 5 365 žien (58,45 %) a 3 814 mužov (41,55 %). Najviac OPS v rámci § 43 bolo poskytnutých klientom vo veku od 30 do 49 rokov – 4 326 osôb (47,13 %).

Z hľadiska vzdelania najvyšší podiel (32,11 %) tvorili klienti s úplným stredným odborným vzdelaním v počte 2 947 osôb.

Pokiaľ ide o štruktúru UoZ podľa dĺžky trvania ich evidencie, tak medzi UoZ, ktorým boli poskytnuté OPS, dominovala skupina dlhodobo evidovaných UoZ (4 387, t. j. 49,07 %), pričom prevládali UoZ s dĺžkou evidencie nad 24 mesiacov (2 288 UoZ, t. j. 25,59 %). OPS boli poskytované predovšetkým znevýhodneným UoZ. Až 7 758 UoZ malo aspoň jedno znevýhodnenie, čo predstavuje až 86,78 % z celkového počtu UoZ, ktorým boli poskytnuté neprojektové OPS. Spomedzi nich boli najčastejšie zastúpení znevýhodnení UoZ, ktorí najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ nemali pravidelne platené zamestnanie (5 418 UoZ – 60,60 %).

Finančné prostriedky na náhradu cestovných výdavkov a výdavkov na ubytovanie a stravné boli v roku 2024 vyplatené vo výške 144 505 eur pre 7 173 UoZ, ktorí sa zúčastnili OPS mimo národných projektov.

Vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca (§ 47)

Vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca/ov (VzPrTP) vykonáva zamestnávateľ v záujme ich ďalšieho pracovného uplatnenia a s cieľom zvýšiť ich vzdelanostnú úroveň, pracovný potenciál a adaptabilitu na trhu práce. Úrad môže zamestnávateľovi poskytnúť príspevok na VzPrTP zamestnancov, ak sa zaviazá, že po skončení VzPrTP bude týchto zamestnancov zamestnávať najmenej počas 12 mesiacov, alebo VzPrTP uskutoční ako súčasť opatrení, ktoré umožňujú predísť, alebo obmedziť hromadné prepúšťanie. Úrad môže poskytnúť príspevok na VzPrTP zamestnancov najviac do výšky 70 % oprávnených nákladov na VzPrTP zamestnancov.

V roku 2024 nebola uzatvorená žiadna dohoda na VzPrTP zamestnancov a nebol poskytnutý žiadny príspevok na VzPrTP zamestnancov, z dôvodu pozastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na všetky príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok.

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)

Príspevok na SZČ môže úrad poskytnúť UoZ, ktorý splní podmienky stanovené zákonom o službách zamestnanosti. Z hľadiska podpory vytvárania pracovných miest, nástroj napomáha vstupu UoZ na otvorený trh práce ako samostatne zárobkovo činných osôb (ďalej len „SZČO“), ktorí budú prevádzkovať živnosť v zmysle zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) v znení neskorších predpisov alebo vykonávať poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch podľa § 12a až 12e zákona č. 105/1990Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov. Príspevok má fakultatívny charakter, tzn. na daný príspevok nie je právny nárok. Prijemca tohto príspevku je povinný na vytvorenom pracovnom mieste prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť (ďalej len „SZČ“) nepretržite najmenej 2 roky. Príspevok je poskytovaný v dvoch platbách.

V roku 2024 nebol týmto aktívnym opatrením na trhu práce (ďalej len „AOTP“) podporený žiaden UoZ, ani žiaden občan neskončil účasť na tomto AOTP.

Príspevok na SZČ bol v roku 2024 poskytovaný UoZ v rámci NP Finančné stimuly pre zamestnanosť, Aktivita 2 - Podpora SZČO bola vo výške 7 534 eur na jedného UoZ.

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50)

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ (ďalej len „ZUoZ“) sa môže poskytnúť zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme ZUoZ, vedeného v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace do pracovného pomeru, ak je pracovný pomer dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času. Je určený na úhradu časti celkovej ceny práce (ďalej len „CCP“) zamestnanca prijatého z evidencie UoZ na vytvorené pracovné miesto.

Mesačná výška príspevku je v okresoch s priemerným podielom disponibilných uchádzačov o zamestnanie na obyvateľstve v produktívnom veku:

- a) nižším alebo rovnakým ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 30 % z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 30 % z celkovej ceny práce podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje (ďalej len „CCP“),
- b) vyšším ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 40 % z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 40 % z CCP.

Mesačná výška príspevku poskytovaného na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. b) až d) alebo uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom mladším ako 30 rokov, je 80 % z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 60 % z CCP.

Príspevok sa poskytuje najdlhšie počas 9 kalendárnych mesiacov a na ZUoZ podľa § 8 ods. 1 písm. b) až d) zákona o službách zamestnanosti alebo uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom mladším ako 30 rokov 12 kalendárnych mesiacov. Zamestnávateľ je povinný zachovať vytvorené pracovné miesto, na ktoré mu bol poskytnutý príspevok, najmenej v rozsahu zodpovedajúcom polovici dohodnutého obdobia poskytovania príspevku.

V roku 2024 nebol podporený žiaden zamestnávateľ z dôvodu pozastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na všetky príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok.

Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe (§ 51)

Cieľom absolventskej praxe je získavanie odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa, ktoré zodpovedajú dosiahnutému stupňu vzdelania absolventa školy, ako i získavanie a prehľbovanie odborných zručností alebo praktických skúseností, ktoré rozšíria možnosti absolventov škôl pri uplatnení na trhu práce, čím sa priamo pôsobí na zvyšovanie zamestnateľnosti UoZ. Absolventská prax prispieva absolventom škôl k hľadaniu si práce vo svojej profesii. Umožňuje im získať prvý kontakt s praxou pri získavaní potrebných zručností.

V roku 2024 sa absolventská prax nerealizovala z dôvodu pozastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na všetky príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok.

Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (§ 52)

Aktivačná činnosť formou menších obecných služieb pre obec, alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (ďalej len „aktivačná činnosť“) je podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi.

Aktivačnú činnosť dlhodobo nezamestnaný občan vykonáva nepretržite najviac počas šiestich kalendárnych mesiacov, v rozsahu najviac 20 hodín týždenne okrem týždňa, v ktorom sa aktivačná činnosť začala s možnosťou jej opakovaneho vykonávania, najviac počas ďalších dvanástich kalendárnych mesiacov. Úrad poskytuje obci alebo samosprávnemu kraju príspevok, ktorý možno použiť na úhradu časti nákladov na osobné ochranné pracovné prostriedky, úrazové poistenie dlhodobo nezamestnaných občanov, časti nákladov na pracovné náradie a časti ďalších nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním aktivačnej činnosti a na úhradu časti CCP zamestnanca, ktorý organizuje aktivačnú činnosť. Na tento príspevok nie je právny nárok.

V roku 2024 nebol príspevkom na toto AOTP podporený žiaden UoZ. Príspevok na aktivačnú činnosť bol v roku 2024 poskytovaný v rámci projektov „Podpora udržania pracovných návykov - PUPN“ a „Podpora udržania pracovných návykov - PUPN 2“.

Príspevok na dochádzku za prácou (§ 53)

Príspevok na dochádzku za prácou sa poskytuje mesačne na úhradu časti cestovných výdavkov na dochádzku z miesta trvalého/obvyklého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu zamestnanca do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve a späť. Na príspevok je právny nárok.

V roku 2024 poberalo príspevok 22 266 osôb, čo je o 1 600 osôb viac ako v predchádzajúcom roku. Celková suma poskytnutých finančných prostriedkov bola 8 200 271 eur, čo je o 577 134 eur viac ako v roku 2023.

Príspevok na podporu mobility za prácou (§ 53a)

Príspevok na podporu mobility za prácou sa poskytuje na úhradu časti výdavkov na bývanie súvisiacich so zmenou pobytu v súvislosti so získaním zamestnania najmenej na šesť mesiacov zamestnancovi, ktorý bol UoZ vedeným v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace a ktorý bol vyradený z evidencie UoZ z dôvodu podľa § 36 ods. 1 písm. a), ak o príspevok písomne požiada najneskôr do 3 mesiacov odo dňa vyradenia z evidencie UoZ. Na príspevok je právny nárok.

V roku 2024 bol príspevok poskytnutý 195 osobám čo je o 44 osôb menej ako v predchádzajúcom roku 2023. Celková suma poskytnutých príspevkov bola vo výške 451 534 eur čo je o 19 199 eur viac ako v roku 2023.

Príspevok na dopravu do zamestnania (§ 53b)

Príspevok na dopravu do zamestnania môže úrad poskytnúť zamestnávateľovi na základe uzatvorenej dohody, ak zamestnávateľ zabezpečuje každodenne dopravu zamestnancov do zamestnania a späť z dôvodu, že hromadnými dopravnými prostriedkami nie je doprava preukázateľne vykonávaná vôbec, alebo v rozsahu zodpovedajúcom potrebám zamestnávateľa.

V roku 2024 nebol podporený žiaden zamestnávateľ, z dôvodu zastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok.

Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta (§ 53d)

Za AOTP sa považuje aj investičná pomoc na podporu počiatočnej investície formou príspevku na vytvorené nové pracovné miesta (ďalej len „príspevok“), na ktorú bolo vydané rozhodnutie o poskytnutí investičnej pomoci podľa osobitného predpisu. Príspevkom sú za podmienok ustanovených osobitným predpisom podporované oprávnené mzdové náklady, ktorých vynaloženie zamestnávateľ preukáže pri podaní ročnej správy o priebehu

realizácie investičného zámeru. Príspevok poskytuje ministerstvo prostredníctvom ústredia na základe zmluvy o poskytnutí príspevku na vytvorené nové pracovného miesta uzatvorenej so zamestnávateľom.

V roku 2024 bol príspevok vyplatený prijímateľom investičnej pomoci v celkovom objeme 2 362 158 eur, pričom investičná pomoc bola poskytnutá 7 oprávneným investorom, z toho 2 investorom v Banskobystrickom samosprávnom kraji, 2 investorom v Prešovskom samosprávnom kraji, 1 investorovi v Košickom samosprávnom kraji a 2 investorom v Žilinskom samosprávnom kraji. Z celkovej výšky regionálnej investičnej pomoci investorom bolo v roku 2024 vo forme príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta podporených 38 pracovných miest udržaných 1 rok a 296 pracovných miest udržaných 2 roky.

Porovnaním rokov 2023 a 2024 sa poskytnutá investičná pomoc vo forme príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta v roku 2024 znížila o 298 593 eur, čo predstavuje pokles oproti roku 2023 o 11,28 %.

V rámci realizácie schválených investičných zámerov prijímateľov investičnej pomoci bol tento príspevok poskytovaný výlučne na vytváranie nových pracovných miest. Prijemcovia investičnej pomoci sú povinní vytvoriť a udržať nové pracovné miesta minimálne po dobu 5 rokov.

V roku 2024 vláda SR schválila poskytnutie investičnej pomoci, ktorá sa bude poskytovať aj v roku 2025 pre 18 spoločností. Úľava na dani z príjmu a dotácie na obstaraný dlhodobý hmotný a nehmotný majetok v celkovej výške 353 983 939 eur bude poskytnutá 17 spoločnostiam s podmienkou vytvorenia 3 849 pracovných miest a jednej spoločnosti bude poskytnutý príspevok v celkovej výške 1 018 901 eur na vytvorenie 30 pracovných miest.

Umiestňovací príspevok (§ 19a zákona o sociálnej ekonomike)

Predmetný príspevok sa poskytoval z národného projektu „Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom“, ktorý sa začal realizovať v marci 2024. Hlavným cieľom projektu je podpora pracovnej integrácie znevýhodnených a zraniteľných osôb a ich následné udržanie na pracovnom trhu prostredníctvom AOTP v zmysle schválenej legislatívy o sociálnej ekonomike.

Účelom tohto príspevku je zvýšiť podporu a motiváciu integračných podnikov, poskytovať vhodnú podporu a pomoc znevýhodneným osobám počas ich zamestnania v integračnom podniku tak, aby si najneskôr do jedného mesiaca odo dňa skončenia pracovného pomeru v integračnom podniku našli zamestnanie na otvorenom trhu práce bez použitia iných podporných finančných mechanizmov.

Umiestňovací príspevok poskytuje úrad integračnému podniku, ktorý skončí dohodou pracovný pomer najneskôr do dvoch rokov od vzniku pracovného pomeru so zamestnancom, ktorý bol znevýhodnenou osobou v zmysle § 2 ods. 5 zákona o sociálnej ekonomike a najneskôr do jedného mesiaca odo dňa skončenia pracovného pomeru v integračnom podniku mu vznikol pracovný pomer u zamestnávateľa, ktorý nie je integračným podnikom, závislou osobou integračného podniku, ani chránenou dielňou. Ak pracovný pomer u tohto zamestnávateľa je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času, integračný podnik je povinný preukázať dohodnutý rozsah týždenného pracovného času.

Na tento príspevok je právny nárok po splnení všetkých zákonom stanovených podmienok.

V roku 2024 bolo zaradených na otvorený trh práce celkom 25 zamestnancov integračných podnikov. V porovnaní s rokom 2023, kedy bolo zaradených 13 osôb, to bolo v roku 2024 o 12 osôb viac.

Celková čerpaná suma finančných prostriedkov za rok 2024 bola vo výške 54 975 eur. Čerpanie finančných prostriedkov v porovnaní s rokom 2023 (11 449 eur, vrátane starších dohôd uzatvorených ešte podľa § 53f zákona o službách zamestnanosti) predstavuje nárast o 43 526 eur.

Vyrovňovací príspevok (§ 19b zákona o sociálnej ekonomike)

Príspevok sa poskytoval z národného projektu „Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom“, ktorý sa začal realizovať v marci 2024.

Zamestnávateľovi, ktorý má priznané postavenie registrovaného sociálneho podniku, môže byť v rámci tohto projektu poskytovaná podpora podľa § 19b zákona o sociálnej ekonomike.

Vyrovňovací príspevok poskytuje úrad integračnému podniku na základe uzatvorenej písomnej dohody na mzdové náklady spojené so zamestnávaním znevýhodnených osôb alebo zraniteľných osôb v zmysle zákona o sociálnej ekonomike, na dodatočné náklady spojené so zamestnávaním osôb, ktoré sú znevýhodnenými osobami z dôvodu spočívajúcim v ich zdravotnom stave a náklady vynaložené na pomoc zamestnaným znevýhodneným osobám (mentorovanie). Na tento príspevok je právny nárok po splnení všetkých zákonom stanovených podmienok.

V roku 2024 bol vyrovňovací príspevok poskytnutý 607 integračným podnikom, čo predstavuje mierny nárast oproti predchádzajúcemu roku, kedy bol vyrovňovací príspevok poskytnutý 604 integračným podnikom.

V hodnotenom období roka 2024 bolo zaradených celkom 6 574 znevýhodnených a zraniteľných osôb, čo je o 772 osôb viac ako v roku 2023. Čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 51 607 197 eur (vrátane čerpania z projektu Podpora integračných podnikov 2), čo v porovnaní s rokom 2023 (40 905 233 eur, vrátane čerpania podľa § 53g zákona o službách zamestnanosti) predstavuje nárast o 10 701 964 eur.

Projekty a programy (§ 54)

Za AOTP sú považované aj:

- národné projekty, ktoré schvaľuje ministerstvo a realizuje ústredie alebo úrad,
- projekty na zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, ktoré schvaľuje ministerstvo a realizuje ústredie,
- projekty na zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, ktoré schvaľuje ústredie a realizuje úrad,
- projekty na zlepšenie postavenia UoZ alebo ZoZ na trhu práce, ktoré schvaľuje ministerstvo alebo ústredie a realizuje úrad alebo právnická osoba alebo fyzická osoba,
- projekty na podporu udržania pracovných miest vrátane pracovných miest, na ktorých sa vykonáva alebo prevádzkuje SZČ a na podporu udržania zamestnancov v zamestnaní v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a odstránením ich následkov, ktoré schvaľuje ministerstvo alebo ústredie po schválení podmienok vládou SR a realizuje ústredie alebo úrad,
- pilotné projekty na overenie nových AOTP, ktoré schvaľuje ministerstvo a realizuje ústredie,
- pilotné projekty alebo pilotné programy na podporu rozvoja regionálnej alebo miestnej zamestnanosti, ktoré schvaľuje ústredie a realizuje úrad,
- projekty a programy na zlepšenie postavenia fyzických osôb na trhu práce prostredníctvom komplexného prístupu pri poskytovaní nástrojov a služieb podporujúcich ich uplatnenie sa na trhu práce, zlepšenie ich zamestnatel'nosti a zvýšenie a udržanie ich zamestnanosti, ktoré schvaľuje ministerstvo a realizuje sprostredkovateľský orgán ministerstva,
- projekty a programy na podporu opätovného začlenenia a udržania znevýhodneného UoZ, ktorý bol členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, na trhu práce,
- projekty a programy na zlepšenie postavenia fyzických osôb na trhu práce prostredníctvom komplexného prístupu pri poskytovaní nástrojov a služieb podporujúcich ich uplatnenie sa na trhu práce, zlepšenie ich zamestnatel'nosti a zvýšenie a udržanie ich zamestnanosti, ktoré schvaľuje ministerstvo,
- projekty a programy na podporu integrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je žiadateľom o azyl, ktorému bol udelený azyl, ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana alebo ktorému sa poskytlo dočasné útočisko, s cieľom uľahčiť jeho sociálne začlenenie a integráciu na trhu práce poskytovaním nástrojov a služieb podporujúcich zlepšenie jeho zamestnatel'nosti a uplatnenia sa na trhu práce, ktoré realizuje ústredie alebo úrad.

Projekty a programy sú financované zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“) a spolufinancované zo štátneho rozpočtu SR (ďalej len „ŠR SR“) alebo sú financované zo ŠR SR alebo iných zdrojov.

Centrálne schvaľované projekty (§ 54 ods. 1 písm. g)

V roku 2024 boli čerpané finančné prostriedky na pilotné regionálne projekty, vypracované a schválené Hodnotiacou komisiou ústredia podľa § 54 ods. 1 písm. g), úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny Tmava (PCA Slovakia s. r. o.) a Bratislava (Volkswagen Slovakia a. s.). V rámci projektu PCA Slovakia s. r. o. bolo vyčerpaných 107 593 eur a do vzdelávacích aktivít bolo zaradených 264 zamestnancov. V rámci projektu Volkswagen Slovakia, a. s. bolo vyčerpaných 446 210 eur a do vzdelávacích aktivít bolo zaradených 2 619 zamestnancov.

Národný projekt *Ludia a hrady – krok k sociálnej ekonomike*

Národný projekt (ďalej aj „NP“) sa realizuje od 05/2024 prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Cieľ NP je zameraný na nastavenie procesov smerujúcich k trvalej udržateľnosti zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb v ekosystéme sociálnej ekonomiky a následne na otvorenom trhu práce vznikom dlhodobej spolupráce medzi subjektami zapojenými do obnovy kultúrnych pamiatok a Regionálnymi centrami sociálnej ekonomiky.

Hlavnou aktivitou NP je podpora zamestnávania osôb, prostredníctvom poskytovania finančných prostriedkov na vytvorenie, resp. udržanie pracovného miesta, subjektom zapojeným do obnovy národných kultúrnych pamiatok. NP sa realizuje v spolupráci medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,

ústredím, Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity. Zapojiť sa mohli subjekty zo zoznamu oprávnených žiadateľov, ktoré pripravilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. V rámci tohto projektu je odporúčané v prípade, ak sa lokalita obnovovanej kultúrnej pamiatky nachádza v Atlase MRK, zaradenie 60 % osôb z marginalizovaných rómskych komunít z celkového počtu podporených osôb. Maximálna dĺžka poskytovania finančného príspevku je stanovená na 18 mesiacov.

V rámci NP bolo v roku 2024 prijatých 32 žiadostí, z ktorých bolo od oprávnených žiadateľov schválených 31 žiadostí na 449 pracovných miest. Dohodnutá výška finančného príspevku bola schválená vo výške 11 420 569,80 eura. Z celkového počtu 550 zaradených klientov, bolo podporených spolu 480. Celková čerpaná suma v referenčnom období bola 5 130 673,33 eura.

Projekt Zapracovanie UoZ

Projekt sa realizoval od 02/2024 do 12/2024.

Cieľom projektu bolo zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“), udržanie ich pracovných návykov a predovšetkým získanie nových zručností a skúseností na trhu práce. Zapracovanie sa vykonávalo najmenej 1 mesiac, max. do 31.12.2024, v rozsahu 20 hodín týždenne.

Projekt ponúkal príležitosť získať a prehĺbiť svoje pracovné zručnosti a skúsenosti formou zapracovania sa u zamestnávateľa, a tým možnosť zvýšiť šance uplatniť sa na trhu práce.

Oprávnená cieľová skupina

- UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, ktorí dosiahli minimálne stredoškolské vzdelanie a sú v evidencii UoZ minimálne 1 mesiac.

Projekt realizovalo ústredie a 3 úrady v rámci Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“).

V roku 2024 bolo do projektu zaradených 52 UoZ a čerpaná suma v referenčnom období dosiahla výšku 52 338 eur.

Národný projekt Poradenstvom k zamestnaniu

NP Poradenstvom k zamestnaniu je poradenský projekt realizovaný projektovými odbornými poradcami, ktorý je zameraný na zvýšenie šancí na zamestnanie pre znevýhodnených UoZ (ZUoZ) a mladých UoZ (MUoZ) vo veku do 30 rokov, ktorí sú v situácii NEET (not in employment, education or training – nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú odbornej prípravy). Jeho cieľom je zabezpečiť dostupnosť individualizovaného prístupu a poradenskej činnosti, vrátane profesijného poradenstva pre UoZ.

Od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 bolo do tohto projektu zaradených celkovo 12 650 UoZ, ktorým bol v súvislosti s ich účasťou v projekte vyplatený paušálny príspevok v celkovej výške 444 619 eur. Projekt sa realizuje prostredníctvom troch hlavných akcií:

- Akcia č. 1 – Individualizované poradenstvo pre ZUoZ

Cieľom je podporovať motiváciu ZUoZ pracovať, zhodnotiť potenciál ZUoZ a identifikovať ich silné a slabé stránky a tiež podporovať budovanie dostatočného sebavedomia ZUoZ. Poradenský proces je realizovaný formou individuálnych, skupinových a individualizovaných aktivít. Od 1.1.2024 do 31.12.2024 bol tento poradenský program poskytnutý 5 331 ZUoZ.

Po splnení stanovených podmienok mohol ZUoZ získať paušálny príspevok na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou v tomto poradenskom programe vo výške 6,70 eura za každý deň účasti. Za rok 2024 bol ZUoZ v rámci realizácie akcie č. 1 vyplatený paušálny príspevok v celkovej výške 235 216 eur.

- Akcia č. 2 – Profesijné poradenstvo pre UoZ

Cieľom je poskytnúť UoZ informácie súvisiace so začatím vykonávania SZČ a podpora rozvoja s tým súvisiacich zručností. Tento poradenský program je prevažne realizovaný formou skupinových stretnutí.

Od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 bolo profesijné poradenstvo poskytnuté 3 686 UoZ.

Po splnení stanovených podmienok mohol UoZ získať paušálny príspevok na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou v tomto poradenskom programe vo výške 6,70 eura za každý deň účasti. Za rok 2024 bol UoZ v rámci realizácie akcie č. 2 vyplatený paušálny príspevok v celkovej výške 67 415 eur.

- Akcia č. 3 – Individualizované poradenstvo pre mladých UoZ

Cieľom je poskytnúť informácie o fungovaní trhu práce, o možnostiach zamestnať sa, zlepšiť zručnosti potrebné pre komunikáciu so zamestnávateľmi, ako aj zručnosti pre riadenie vlastnej kariéry. Poradenský proces je realizovaný formou individuálnych, skupinových a individualizovaných aktivít.

Od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 bol poradenský program poskytnutý 3 633 MUoZ.

Po splnení stanovených podmienok mohol MUoZ získať paušálny príspevok na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou v tomto poradenskom programe vo výške 6,70 eura za každý deň účasti. Za rok 2024 bol MUoZ rámci realizácie akcie č. 3 vyplatený paušálny príspevok v celkovej výške 141 987 eur.

Národný projekt Zručnosti pre trh práce

Tento národný projekt sa realizuje prostredníctvom troch aktivít:

1. Podpora rekvalifikácie UoZ
2. Podpora nadobúdania a zmeny zručností mladých UoZ, ktorí sú v situácii NEET
3. Podpora vzdelávania ZoZ

Cieľom projektu je podporiť zamestnatelnosť a adaptabilitu cieľových skupín prostredníctvom podpory rekvalifikácie a vzdelávania formou poskytovania príspevkov v súlade s § 54 ods. 1 písm. d) zákona o službách zamestnanosti. Filozofia poskytovania príspevkov na podporu rekvalifikácie a vzdelávania je nastavená tak, že UoZ alebo ZoZ, ktorý je evidovaný na úrade, a ktorý má záujem o vzdelávanie, si sám z verejne dostupných zdrojov vyberie vzdelávací program, ako aj poskytovateľa, ktorý ho zrealizuje. Následne predloží úradu žiadosť o poskytnutie príspevku. Na príspevok na podporu rekvalifikácie alebo vzdelávania nie je právny nárok, preto úrady každú predloženú žiadosť individuálne posudzujú. V prípade jej schválenia uzatvoria so žiadateľom dohodu a následne žiadateľ nastúpi na vzdelávací kurz. Po jeho skončení a splnení stanovených podmienok, úrad poskytne žiadateľovi príspevok na podporu rekvalifikácie alebo vzdelávania.

V roku 2024 bolo na rekvalifikáciu a vzdelávanie v rámci tohto projektu prijatých celkovo 27 141 žiadostí, pričom žiadané príspevky boli vo výške 25 686 341 eur. Uzatvorených bolo 14 291 dohôd na dohodnutú sumu 12 210 252 eur. Do národného projektu Zručnosti pre trh práce bolo celkovo zaradených 12 689 klientov, na ktorých bola vynaložená suma finančných príspevkov 7 829 407 eur.

Podpora rekvalifikácie UoZ a mladých UoZ

Za rekvalifikáciu v rámci NP Zručnosti pre trh práce sa považuje odborná príprava UoZ alebo príprava UoZ zameraná na rozvoj komunikačných, počítačových, manažérskych, sociálnych podnikateľských alebo jazykových vedomostí, zručností alebo schopností určených na zabezpečenie jeho adaptability a uplatnenia sa v zamestnaní alebo v pracovných činnostiach, ktoré má UoZ vykonávať po absolvovaní ním vybraného vzdelávacieho programu u ním vybraného poskytovateľa vzdelávacieho programu. Po skončení rekvalifikácie a splnení stanovených podmienok úrad poskytne príspevok na podporu rekvalifikácie UoZ vo výške 100 % oprávnených nákladov súvisiacich s rekvalifikáciou na úhradu kurzovného a paušálny príspevok na pokrytie časti výdavkov súvisiacich s účasťou znevýhodneného UoZ na prezenčnej forme rekvalifikácie, a to vo výške 0,95 eura/za 1 vyučovaciu hodinu, najviac vo výške 190 eur.

V roku 2024 bolo na podporu rekvalifikácie UoZ v rámci tohto NP prijatých celkom 10 962 žiadostí, pričom žiadané príspevky boli vo výške 9 682 743 eur (z toho 2 831 žiadostí (25,83 %) predložili mladí UoZ v situácii NEET, pričom žiadané príspevky boli vo výške 2 763 991 eur). Uzatvorených bolo 6 761 dohôd na dohodnutú sumu 5 734 957 eur (z toho bolo 1 728 dohôd (25,56 %) pre mladých UoZ v situácii NEET na dohodnutú sumu 1 644 018 eur). Na rekvalifikáciu bolo zaradených 5 904 UoZ, z toho bolo 2 752 mužov (46,61 %) a 3 152 žien (53,39 %). Z celkového počtu zaradených UoZ bolo 1 499 mladých UoZ (25,39 %) v situácii NEET, z nich bolo 931 mužov a 568 žien. Z hľadiska veku tvorili najvyšší podiel UoZ vo veku od 30 do 49 rokov v počte 3 273 UoZ (55,44 %) a vo veku 50 a viac rokov v počte 1 121 UoZ (18,99 %). Z hľadiska vzdelania tvorili najvyšší podiel UoZ s úplným stredným odborným vzdelaním, v počte 2 309 UoZ (39,11 %), z toho bolo 722 (12,23 %) mladých UoZ v situácii NEET. Z celkového počtu 5 904 UoZ zaradených na rekvalifikáciu bolo 3 762 (63,72 %) znevýhodnených v zmysle § 8 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti, z toho bolo 965 mladých UoZ v situácii NEET (25,65 % z celkového počtu zaradených). Najväčšou skupinou boli znevýhodnení UoZ, ktorí najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ nemali pravidelne platené zamestnanie, v počte 2 338 UoZ (62,15 %), pričom 853 bolo mladých UoZ v situácii NEET (22,67 %) a 1 203 UoZ (31,98 %) bolo dlhodobo nezamestnaných UoZ, z toho bolo 239 mladých dlhodobo nezamestnaných UoZ v situácii NEET UoZ (6,35 %).

V roku 2024 boli príspevky na podporu rekvalifikácie uhradené pre 4 435 UoZ v celkovej sume 3 645 429 eur, z toho 3 392 000 eur na kurzovné a 253 430 eur na paušálny príspevok, z toho bolo 1 068 (24,08 %) mladých UoZ v situácii NEET, ktorým boli uhradené príspevky v celkovej sume 988 133 eur (928 230 eur na kurzovné a 59 903 eur na paušálny príspevok).

Podpora vzdelávania záujemcov o zamestnanie

Za vzdelávanie v rámci NP Zručnosti pre trh práce sa považuje odborná príprava ZoZ alebo príprava ZoZ zameraná na rozvoj komunikačných, počítačových, manažérskych, sociálnych, podnikateľských alebo jazykových vedomostí, zručností alebo schopností určených na zabezpečenie jeho adaptability a uplatnenia sa v zamestnaní alebo v pracovných činnostiach, ktoré má ZoZ vykonávať po absolvovaní ním vybraného vzdelávacieho programu u ním vybraného poskytovateľa vzdelávacieho programu. Po úspešnom absolvovaní vzdelávania a splnení stanovených podmienok úrad poskytne ZoZ príspevok na podporu vzdelávania vo výške 100 % oprávnených nákladov súvisiacich s akreditovaným vzdelávaním alebo 80 % oprávnených nákladov súvisiacich s neakreditovaným vzdelávaním na úhradu kurzovného.

V roku 2024 bolo na podporu vzdelávania ZoZ v rámci tohto projektu prijatých 16 179 žiadostí, pričom žiadané príspevky boli vo výške 16 003 597 eur. Uzatvorených bolo 7 530 dohôd na dohodnutú sumu 6 475 296 eur. Na vzdelávanie bolo v roku 2024 zaradených 6 785 ZoZ, z toho bolo 3 825 mužov (56,37 %) a 2 960 žien (43,63 %). Z hľadiska veku tvorili najvyšší podiel ZoZ vo veku od 30 do 49 rokov v počte 4 275 ZoZ (63,01 %). Z hľadiska vzdelania tvorili najvyšší podiel ZoZ s úplným stredným odborným vzdelaním v počte 2 517 ZoZ (37,10 %).

Celková uhradená výška príspevkov na podporu vzdelávania pre 4 941 ZoZ v roku 2024 predstavovala sumu 4 183 978 eur, z toho vo výške 100 % oprávnených nákladov spojených so vzdelávaním bolo uhradených 3 218 910 eur pre 3 698 ZoZ a 640 773 eur vo výške 80 % oprávnených nákladov spojených so vzdelávaním pre 862 ZoZ.

Projekt Vzdelávanie mladých dospelých

Cieľom tohto projektu bolo prispieť k uľahčeniu osamostatnenia sa mladých dospelých (ďalej aj „MD“) a zvýšeniu ich predpokladov na uplatnenie sa na trhu práce podporou vzdelávacích kurzov zameraných na získanie vodičského oprávnenia (skupiny B a vyšších skupín) a kvalifikačnej karty vodiča. Oprávneným žiadateľom v rámci projektu bol:

1. mladý dospelý, u ktorého po dosiahnutí plnoletosti pokračuje poskytovanie starostlivosti v Centre pre deti a rodiny (ďalej „CDR“),
2. plnoletá fyzická osoba, ktorá sa sústavne pripravuje na povolanie a ktorej bol predĺžený pobyt v CDR o max. 24 mesiacov,
3. maloleté dieťa pripravujúce sa na osamostatnenie, pre ktoré CDR vykonáva opatrenia pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, ktorý bol zároveň evidovaný na úrade ako UoZ alebo ZoZ.

Filozofia poskytovania príspevkov na podporu vzdelávania MD bola nastavená tak, že UoZ alebo ZoZ, ktorý bol evidovaný na úrade, a ktorý mal záujem o vzdelávanie, si sám z verejne dostupných zdrojov vybral vzdelávací program, ako aj poskytovateľa, ktorý ho zrealizoval. Následne predložil úradu žiadosť o poskytnutie príspevku. Na príspevok na podporu vzdelávania nebol právny nárok, preto úrady každú predloženú žiadosť individuálne posudzovali. V prípade jej schválenia uzatvorili so žiadateľom dohodu a následne žiadateľ nastúpil na vzdelávací kurz. Po skončení vzdelávania a splnení stanovených podmienok úrad poskytol MD príspevok na podporu vzdelávania vo výške 100 % oprávnených nákladov súvisiacich so vzdelávaním na úhradu kurzovného a paušálny príspevok na pokrytie časti výdavkov súvisiacich s účasťou na vzdelávaní, a to vo výške 0,95 eura/za 1 vyučovaciu hodinu, najviac vo výške 190 eur.

V roku 2024 bolo na príspevky na vzdelávanie MD v rámci tohto projektu prijatých 145 žiadostí, pričom žiadané príspevky boli vo výške 141 604 eur. Uzatvorených bolo 140 dohôd na dohodnutú sumu 136 749 eur. Na vzdelávanie bolo v roku 2024 zaradených 136 MD (134 ZoZ a 2 UoZ), z toho bolo 80 mužov (58,82 %) a 56 žien (41,18 %). Z hľadiska veku boli všetci MD vo veku do 24 rokov. Z hľadiska vzdelania tvorili najvyšší podiel MD, ktorí dosiahli základný stupeň vzdelania, v počte 80 MD (58,82 %). Príspevky na podporu vzdelávania MD boli uhradené 129 MD v celkovej sume 123 695 eur.

Projekt Podpora rozvoja zručností zamestnancov

Realizácia predmetného projektu s rozpočtom 11 000 000 eur bola od 04/2024 do 12/2024, pričom prijímanie žiadostí bolo do 31. 8. 2024 a vzdelávanie muselo byť ukončené najneskôr k 31. 10. 2024. Cieľom projektu bola podpora vzdelávania zamestnancov zamestnávateľa súvisiaca so vznikom nových pracovných miest a udrzaním už existujúcich miest. Vzdelávanie mohlo byť realizované výhradne prezenčnou formou a maximálna výška príspevku bola stanovená vo výške 150 000 eur.

Oprávneným územím, v rámci ktorého sa poskytoval finančný príspevok, bola celá Slovenská republika. Oprávneným žiadateľom projektu bol zamestnávateľ podľa § 3 zákona o službách zamestnanosti. Oprávnenou cieľovou skupinou projektu boli zamestnanci podľa § 4 zákona o službách zamestnanosti.

V roku 2024 bolo prijatých 1 332 žiadostí zamestnávateľov o poskytnutie príspevku na vzdelávanie zamestnancov, v celkovej výške 53 499 548 eur na 64 051 PM. Schválených bolo 337 žiadostí zamestnávateľov na 22 285 PM. Celkovo bolo zamestnávateľom uhradených (čerpaných) 9 426 153 eur a podporených bolo 19 493 PM.

Projekt Podpora udržania pracovných návykov (PUPN)

Realizácia projektu sa začala od 1. 4. 2023. V rámci projektu môže úrad poskytnúť obci alebo samosprávnemu kraju finančný príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec, organizácii zriadenej obcou alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, organizácii zriadenej samosprávnym krajom za UoZ, ktorý je UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti a zároveň poberateľom/členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak obec, organizácia zriadená obcou alebo samosprávnym krajom, organizácia zriadená samosprávnym krajom o príspevok požiada. Aktivačnú činnosť môže UoZ vykonávať najviac počas 6 kalendárnych mesiacov v rozsahu najmenej 64 a najviac 80 hodín mesačne (minimálne 16 a najviac 20 hodín týždenne), ktorý okrem dávky v hmotnej núdzi dostane aj aktivačný príspevok podľa § 12 ods. 2 a ods. 3 písm. a) zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

Cieľom projektu je podpora zvýšenia zamestnateľnosti, udržiavania pracovných návykov a rozvoja zručností UoZ formou menších obecných služieb pre obec, rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je samosprávny kraj. Cieľom projektu je taktiež preklenutie prechodného obdobia a postupné utlmovanie podpory aktivácie a aktivačných prác.

V rámci projektu je poskytovaný finančný príspevok na úhradu časti nákladov na osobné ochranné pracovné prostriedky, pracovné náradie a úrazové poistenie UoZ a úhradu časti ďalších nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním aktivačnej činnosti UoZ a na celkovú cenu práce zamestnanca, ktorý organizuje aktivačnú činnosť. V roku 2024 bolo prijatých v rámci projektu 57 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre UoZ na účely zabezpečenia vykonávania aktivačnej činnosti, z toho bolo schválených 53 žiadostí na 478 PM, z toho pre organizátora 18 PM v celkovej dohodnutej sume 11 695 eur. Čerpaná suma v rámci projektu bola vo výške 1 126 878 eur.

Do projektu bolo v roku 2024 (do marca 2024) zaradených 694 UoZ, z toho 424 žien a 270 mužov.

Projekt Podpora udržania pracovných návykov - PUPN 2

Projekt sa realizoval v období od 03/2024 do 12/2024 na celom území SR. Cieľom projektu je podpora zamestnateľnosti, udržiavania pracovných návykov a rozvoja zručností UoZ formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj. Cieľom projektu je taktiež preklenutie prechodného obdobia a postupné utlmovanie podpory aktivácie a aktivačných prác.

Za oprávneného žiadateľa sa považuje:

- obec,
- samosprávny kraj,
- rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je obec,
- príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je obec,
- rozpočtová organizácia, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je samosprávny kraj,
- príspevková organizácia, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je samosprávny kraj.

Oprávnenou cieľovou skupinou projektu je:

- UoZ, ktorý je zároveň členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“),
- UoZ, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi v zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, príspevkovú alebo rozpočtovú organizáciu nimi zriadenú, je možné na základe podanej žiadosti uplatniť na úhradu časti nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním menších obecných služieb pre obec, organizáciu zriadenú obcou alebo menších služieb pre samosprávny kraj, organizáciu zriadenú samosprávnym krajom. Výška príspevku je najviac 1 % z celkovej ceny práce (ďalej len „CCP“) podľa § 49 ods. 4 zákona o službách

zamestnanosti vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za I. až III. štvrťrok kalendárneho roka, ktorý predchádzal kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytoval, na jedného UoZ z cieľovej skupiny počas celej doby trvania aktivačnej činnosti. Príspevok sa poskytuje mesačne na jedného UoZ z cieľovej skupiny, najviac vo výške 18,84 eura, vykonávajúcего menšie obecné služby pre obec alebo menšie služby pre samosprávny kraj počas celej doby trvania aktivačnej činnosti, maximálne 9 mesiacov, pri dohodnutom týždennom rozsahu vykonávania aktivačnej činnosti najmenej 16 a najviac 20 hodín týždenne.

V roku 2024 bolo v rámci projektu 1 852 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky, z toho bolo schválených 1 805 žiadostí na 15 930 PM, v celkovej dohodnutej sume 2 637 392 eur. Čerpaná suma v rámci projektu bola 1 494 582 eur. Do projektu bolo v roku 2024 zapojených 15 786 UoZ, z toho 9 218 žien a 6 568 mužov.

Projekt Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením

Cieľom projektu bola pomoc obciam na východnom Slovensku zasiahnutým prírodnou katastrofou (zemetrasením) pri obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku obcí. Splnenie stanoveného cieľa sa zabezpečilo prostredníctvom podpory vytvorenia pracovného miesta na dobu určitú pre obyvateľov dotknutých obcí za účelom pomoci pri obnove verejného majetku. Projekt je financovaný zo ŠR. Realizácia projektu bola od 11/2023 do 07/2024

Za oprávneného žiadateľa sa považovala obec, ktorá bola zasiahnutá zemetrasením v rámci okresov Humenné, Stropkov a Vranov nad Topľou.

Oprávnenou cieľovou skupinou projektu bol UoZ, ktorý nepoberal dávku v hmotnej núdzi a príspevok k dávke v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“).

Príspevky poskytoval zamestnávateľovi (obci) úrad, v územnom obvode ktorého zamestnávateľ vytvoril pracovné miesto a prijal naň UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ak bol pracovný pomer dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času. Pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú, s podmienkou zamestnávania po dobu minimálne 6 mesiacov, resp. na neurčitý čas. Príspevok sa poskytoval najdlhšie šesť mesiacov, formou refundácie uhradených oprávnených výdavkov mesačne, vo výške 90 % z minimálnej CCP (ďalej len „MCCP“) platnej v kalendárnom roku, v ktorom sa príspevok poskytoval.

Pre rok 2023 bol príspevok najviac vo výške 851,76 eura mesačne na jedno podporené miesto.

V roku 2023 bolo podaných 36 žiadostí. Dohodnutá suma bola 337 764 eur na 65 PM. Zaradených UoZ bolo 58. V roku 2024 bol príspevok najviac vo výške 919,34 eura na jedno podporené miesto.

V roku 2024 už nebola podaná žiadna nová žiadosť zamestnávateľa o poskytnutie príspevku. V rámci projektu v roku 2024 bolo podporovaných už len 9 osôb, z toho 2 ženy a 7 muži. Čerpaná suma k 31. 12. 2024 bola vo výške 335 974 eur.

Projekt Podpora obcí a miest zasiahnutých zemetrasením 2

Projekt sa realizoval v období od 05/2024 do 12/2024 na území, ktoré bolo zasiahnuté zemetrasením, v rámci okresov Humenné, Stropkov a Vranov nad Topľou. Cieľom projektu je pomoc obciam zasiahnutým touto prírodnou katastrofou pri obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku obcí. Splnenie stanoveného cieľa sa realizuje prostredníctvom podpory vytvorenia pracovného miesta alebo udržania pracovného miesta na dobu určitú pre obyvateľov dotknutých obcí za účelom pomoci pri obnove verejného majetku.

Za oprávneného žiadateľa sa považuje obec zasiahnutá zemetrasením v okrese Humenné, Stropkov a Vranov nad Topľou a zároveň ktorá bola zapojená do projektu „Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením“.

Oprávnenou cieľovou skupinou projektu je UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, ktorý nie je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi a zároveň je vedený v evidencii UoZ v rámci oprávneného územia alebo zamestnanci oprávneného žiadateľa, ktorí sa podieľali na realizácii aktivít projektu „Podpora obcí zasiahnutých zemetrasením“, v období od 1. 12. 2023 do 30. 6. 2024.

Príspevok na pomocného zamestnanca sa poskytuje vo výške 90 % MCCP zamestnanca, ustanovenej na kalendárny rok, v ktorom sa príspevok poskytuje. Pre rok 2024 bol príspevok najviac vo výške 919,34 eura. Príspevok na samostatného zamestnanca sa poskytuje vo výške 90 % z 1,2 násobku MCCP zamestnanca, ustanovenej na kalendárny rok, v ktorom sa príspevok poskytuje. Pre rok 2024 bol príspevok najviac vo výške 1 103 eur. Výška príspevku zodpovedá pracovnému pomeru dohodnutému na ustanovený týždenný pracovný čas. Ak je pracovný pomer dohodnutý na kratší ako ustanovený týždenný pracovný čas, príspevok sa pomerne kráti. Dohodnutá výška príspevku sa počas trvania záväzku menila v závislosti od valorizácie minimálnej mzdy ustanovenej na príslušný kalendárny rok.

V roku 2024 bolo prijatých v rámci projektu 44 žiadostí zamestnávateľov o poskytnutie príspevku, ktoré boli aj schválené, na 89 PM v celkovej dohodnutej sume 584 730 eur. Do projektu bolo zaradených celkom 92 UoZ, z toho bolo 28 žien a 64 mužov. Čerpaná suma k 31. 12. 2024 bola 406 484 eur.

Projekt Právo na prvé zamestnanie

Projekt sa realizuje od 04/2024 do 12/2025 na celom území SR. Cieľom projektu je podpora vytvárania pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) u zamestnávateľa. Cieľom je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnatelnosti a zamestnanosti UoZ. Oprávneným žiadateľom projektu sa považuje zamestnávateľ v zmysle § 3 zákona o službách zamestnanosti. Oprávnenou cieľovou skupinou projektu je UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, vedený v evidencii minimálne 2 mesiace, ktorý nemal pravidelne platené zamestnanie.

Finančný príspevok poskytuje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zamestnávateľovi na úhradu časti celkovej ceny práce (ďalej len „CCP“) na jedno vytvorené miesto na jeden mesiac vo výške 90 % z CCP zamestnanca, najviac vo výške 1 318,53 eura (70 % z CCP vypočítanej z priemernej mzdy v hospodárstve SR za I. - III. štvrtrok 2023). Výška poskytovaného finančného príspevku sa počas podporovania nevalorizuje. Výška finančného príspevku zodpovedá pracovnému pomeru dohodnutému na ustanovený týždenný pracovný čas. Ak bude pracovný pomer dohodnutý v rozsahu menej ako je rozsah ustanoveného týždenného pracovného času, výška finančného príspevku sa pomerne kráti. Finančný príspevok sa poskytuje na dobu 6 kalendárnych mesiacov jednorazovo, do 15 kalendárnych dní odo dňa nadobudnutia účinnosti dohody o poskytnutí finančného príspevku. Po uplynutí podpornej doby je zamestnávateľ povinný podporené pracovné miesto, na ktoré mu bol poskytnutý finančný príspevok, udržať najmenej po dobu 6 mesiacov.

V roku 2024 bolo prijatých v rámci projektu 1 833 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky, ktorí na tento účel vytvorili nové PM, z toho bolo schválených 1 598 žiadostí na 1 906 PM v celkovej dohodnutej výške 13 462 021 eur, pričom k 31. 12. 2024 v rámci projektu bolo z nich podporených 1 769 PM s počtom zaradených UoZ 1 830, s čerpaním finančných prostriedkov vo výške 13 289 104 eur.

Projekt Motivuj sa k zamestnaniu

Realizácia projektu Motivuj sa k zamestnaniu bola v období 05/2024 do 12/2024. Výška rozpočtu na projekt bola 1 080 000 eur. Cieľom projektu bolo zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce a zvýšenie ich zamestnatelnosti prostredníctvom motivácie k zvýšenej aktivite pri riešení ich nezamestnanosti. Súčasne sa tým podporil aj rozvoj miestnej a regionálnej zamestnanosti v menej rozvinutých regiónoch v Slovenskej republike.

Oprávneným žiadateľom bol zamestnanec v pracovnom pomere, resp. v obdobnom pracovnom vzťahu u zamestnávateľa (predtým UoZ), ak bol bezprostredne pred nástupom do pracovného pomeru, resp. obdobného pracovného vzťahu vedený v evidencii UoZ najmenej dva mesiace, nemal pravidelne platené zamestnanie a bol vyradený z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu v súlade s ustanovením § 36 ods. 1 písm. a) zákona o službách zamestnanosti a ak pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času, okrem pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu, nastúpil do zamestnania v stanovenej lehote, tzn. najskôr od 1. 5. 2024 a najneskôr do 1. 10. 2024, predložil písomnú žiadosť spolu s relevantnými prílohami v stanovenej lehote, najneskôr však d. 15. 11. 2024 (v prípade nástupu do zamestnania od 1. 10. 2024). Oprávneným územím bola celá Slovenská republika.

V roku 2024 bolo prijatých celkom 3 278 žiadostí o poskytnutie príspevku, z toho bolo schválených 2 059 žiadostí. Uzatvorených bolo 2 074 dohôd v celkovej výške 1 141 200 eur. Výška čerpanej sumy v roku 2024 bola 1 043 749 eur.

Projekt Podpora obcí a miest zasiahnutých živelnou pohromou

Projekt sa realizoval v období od 09/2024 do 02/2025 na celom území SR, v rámci ktorého sa poskytoval finančný príspevok, pre obce/mestá dotknuté živelnou pohromou zo zasiahnutých okresov Bratislavského kraja (Bratislava, Pezinok, Senec, Malacky), Trnavského kraja (Dunajská Streda, Senica, Skalica), Nitrianskeho kraja (Nové Zámky, Komárno), Trenčianskeho kraja (Nové Mesto nad Váhom, Myjava) a Žilinského kraja (Čadca).

Cieľom projektu bola pomoc obciam/mestám zasiahnutým živelnou pohromou na obnove poškodenej infraštruktúry, budov a verejného majetku.

Hlavnou aktivitou projektu bolo poskytnutie príspevkov dotknutým obciam/mestám, na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s vykonávaním prác pri odstraňovaní následkov živelnej pohromy a na úhradu

časti CCP UoZ zaradeným na vykonávanie prác v rámci projektu. Oprávnenou cieľovou skupinou projektu bol UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, ktorý bol vedený v evidencii UoZ (bez podmienky stanovenia minimálnej doby trvania evidencie). Úrad poskytol obci/mestu, ktorá prijala do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, jednorazovo príspevok vo výške najviac 5 % CCP vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za prvý až tretí štvrtrok roku 2023, v sume 94,18 eura na 1 UoZ po dobu minimálne 1 mesiaca a maximálne 3 mesiacov (max. výška príspevku 282,54 eura na 1 UoZ na celú dobu podporovania). Úrad poskytoval finančný príspevok aj pre UoZ, a to v sume platnej výšky životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu po dobu najviac 3 mesiacov (t. j. 273,99 eura na 1 UoZ na 1 mesiac, na 3 mesiace 821,97 eura).

V roku 2024 bolo prijatých v rámci projektu 42 žiadostí zamestnávateľov o poskytnutie príspevku, z toho bolo všetkých 42 žiadostí schválených, na 154 PM v celkovej dohodnutej sume 145 002 eur. V hodnotenom roku 2024 bolo do projektu zapojených 146 UoZ, z toho 61 žien a 85 mužov.

Čerpaná suma finančných prostriedkov v roku 2024 bola vo výške 97 930 eur.

Národný projekt *Finančné stimuly pre zamestnanosť*

Národný projekt sa zameriava na zvýšenie šancí na zamestnanie pre znevýhodnených UoZ (ZUoZ) a mladých NEET (not in employment, education or training - nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú odbornej prípravy), ktorí sú UoZ (ďalej len „MUoZ – NEET“) a jeho cieľom je zabezpečiť poskytovanie finančných príspevkov, ktoré zvýšia zamestnanosť a zamestnateľnosť ZUoZ a MUoZ. Cieľovými skupinami projektu sú dlhodobo nezamestnané osoby („ďalej len „DNO“), osoby s nízkym vzdelaním, osoby so zdravotným postihnutím („ďalej len „OZP“), migranti, rodičia malých detí v evidencii úradov, ako aj mladí ľudia vo veku do 30 rokov v situácii NEET, ktorí sú UoZ a UoZ starší ako 50 rokov. Finančné príspevky budú poskytované počas implementácie zamestnávateľom na vytvorenie trvalo udržateľného pracovného miesta a podporu pri zapracovaní nového zamestnanca, a tiež na úpravu pracovísk pre zamestnávanie OZP. Ďalší typ finančného príspevku bude poskytnutý budúcim samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO) na začatie podnikania. Podpora bude poskytnutá pre mladých ľudí za účelom nadobudnutia prvých pracovných skúseností, ktoré budú môcť využiť počas svojej nasledujúcej kariéry.

Zámerom národného projektu je prispieť k zvýšeniu zamestnanosti a zamestnateľnosti ZUoZ a MUoZ - NEET poskytovaním príspevkov.

Národný projekt je realizovaný v rámci dvoch priorít:

4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce

4P4 Záruka pre mladých

Národný projekt sa realizuje prostredníctvom štyroch hlavných aktivít:

- Aktivita 1 – Vytváranie udržateľných pracovných miest pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, vrátane individualizovanej podpory pri ich zapracovaní na vytvorenom pracovnom mieste a Vytváranie udržateľných pracovných miest pre mladých ľudí v situácii NEET
 - Podaktivita 1 Poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom (Mentorované zapracovanie)
 - Podaktivita 2 Príspevok pre zamestnávateľov, ktorí majú zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská (Odmena za umiestnenie na otvorenom trhu práce)
 - Podaktivita 3 Poskytovanie finančných príspevkov ZUoZ (Motivačný príspevok)
 - Podaktivita 4 Poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom a súčasne aj ZUoZ (Práca na skúšku)
 - Podaktivita 5 Udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní na otvorenom trhu práce (Udržanie OZP na otvorenom trhu práce)
- Aktivita 2 – Poskytovanie finančného príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ)
- Aktivita 3 – Poskytovanie finančných príspevkov na vykonávanie absolventskej praxe (Prax pre mladých)
- Aktivita 4 – Debarierizácia pracovísk u zamestnávateľa

Aktivita 1 Vytváranie udržateľných pracovných miest pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, vrátane individualizovanej podpory pri ich zapracovaní na vytvorenom pracovnom mieste a Vytváranie udržateľných pracovných miest pre mladých ľudí v situácii NEET.

Podaktivita 1: Poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom (Mentorované zapracovanie) (ďalej len „mentorované zapracovanie“)

Realizácia mentorovaného zapracovania je od 08/2024 - 12/2029. Cieľ mentorovaného zapracovania je zameraný na vytváranie udržateľných pracovných miest, ktoré nadviažu na individuálne poradenstvo (nie je podmienkou). Po nástupe do zamestnania budú podporení zamestnávateľa pri zabezpečovaní mentorovaného zapracovania novoprijatého zamestnanca, čím sa uľahčí jeho adaptácia, podporí nadobúdanie dôvery, pracovných návykov ako, aj osvojenie si pracovných postupov. Podpora sa poskytne len v nadväznosti na udržateľné a odolné pracovné miesto, a to formou finančných príspevkov pre tých zamestnávateľov, ktorí vytvoria časovo neobmedzované pracovné príležitosti pre osoby, ktoré majú dlhodobý problém nájsť uplatnenie na trhu práce (dlhodobí nezamestnaní, nízko kvalifikovaní, OZP, starší a mladí UoZ, NEET a rodičia malých detí). Mentora určí zamestnávateľ z radov svojich zamestnancov.

Oprávneným územím, v rámci ktorého sa bude v zmysle mentorovaného zapracovania poskytovať finančný príspevok, sú všetky samosprávne kraje Slovenskej republiky.

Cieľovou skupinou mentorovaného zapracovania sú ZUoZ podľa § 8 ods. 1 písm. b) až i) zákona o službách zamestnanosti vedení v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac a MUoZ – NEET (DNO, OZP, - dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie, ostatní ZUoZ – podľa § 8 ods. 1 písm. e), f), g) a i) zákona o službách zamestnanosti a ostatní MUoZ - stredné odborné vzdelanie a vyššie a žiadne iné znevýhodnenie, vedení v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac.

V roku 2024 bolo prijatých 628 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky na mentorované zapracovanie, ktorí na tento účel vytvoria nové PM, z toho bolo schválených 582 žiadostí na 617 PM v celkovej dohodnutej výške 3 070 101 eur, pričom k 31.12.2024 v rámci mentorovaného zapracovania bolo z nich vytvorených 488 PM, do ktorých bolo zaradených 479 UoZ, s čerpaním finančných prostriedkov vo výške 161 772 eur.

V rámci priority 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce bolo prijatých 455 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky na mentorované zapracovanie, ktorí na tento účel vytvoria nové PM, z toho bolo schválených 424 žiadostí na 453 PM v celkovej dohodnutej výške 2 520 396 eur, pričom k 31.12.2024 v rámci mentorovaného zapracovania bolo z nich vytvorených 361 PM, do ktorých bolo zaradených 357 UoZ, s čerpaním finančných prostriedkov vo výške 139 923 eur.

V rámci priority 4P4 Záruka pre mladých bolo prijatých 173 žiadostí zamestnávateľov o finančné príspevky na mentorované zapracovanie, ktorí na tento účel vytvoria nové PM, z toho bolo schválených 158 žiadostí na 164 PM v celkovej dohodnutej výške 549 705 eur, pričom k 31.12.2024 v rámci mentorovaného zapracovania bolo z nich vytvorených 127 PM, do ktorých bolo zaradených 122 UoZ, s čerpaním finančných prostriedkov vo výške 21 849 eur.

Aktivita 1

Podaktivita 2: Príspevok pre zamestnávateľov, ktorí majú zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská (Odmena za umiestnenie na otvorenom trhu práce)

Realizácia podaktivity 2 začala 1. 6. 2024 a je naplánovaná do septembra 2029. Realizuje sa v rámci celej Slovenskej republiky.

Jej cieľom je podpora zamestnávateľov, ktorí majú zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská pri umiestňovaní ich zamestnancov – občanov so zdravotným postihnutím na otvorený trh práce (t. j. mimo chránených dielní, chránených pracovísk) prostredníctvom odmeny na podporu ich motivácie k prechodu ich zamestnancov z chráneného zamestnania na otvorený trh práce. Pod otvoreným trhom práce sa rozumie trvalé zamestnanie bez využitia ďalších podporných mechanizmov a príspevkov AOTP na pracovnom mieste u zamestnávateľa, ktorý nemá zriadenú chránenú dielňu alebo chránené pracovisko a nie je sociálnym podnikom v zmysle zákona o sociálnej ekonomike.

Oprávnenou cieľovou skupinou podaktivity 2 je:

A) v rámci priority 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce - zamestnanec - občan so zdravotným postihnutím vo veku od 30 rokov, tzn. 30 rokov plus 1 deň

B) v rámci priority 4P4 Záruka pre mladých - zamestnanec - občan so zdravotným postihnutím vo veku do 30 rokov, tzn. 30 rokov mínus 1, ktorý pracoval u zamestnávateľa v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku najmenej 6 mesiacov a bezprostredne nasledujúci pracovný deň po skončení zamestnania u tohto zamestnávateľa sa zamestnal na otvorenom trhu práce u nového zamestnávateľa, ktorý nie je chránenou dielňou alebo chráneným pracoviskom a nie je sociálnym podnikom v zmysle zákona o sociálnej ekonomike. Podmienka invalidity zamestnanca - OZP musí byť splnená počas celého obdobia poskytovania príspevku. Pracovný pomer u zamestnávateľa na otvorenom trhu práce musí byť trvalý, t. j. uzatvorený na dobu neurčitú v rozsahu najmenej 20 hodín týždenne.

Od začiatku realizácie podaktivity 2 nebola podaná žiadna žiadosť o poskytnutie tohto príspevku.

Aktivita 1

Podaktivita 3 *Poskytovanie finančných príspevkov ZUoZ (Motivačný príspevok)*

Poskytovanie finančných príspevkov znevýhodneným UoZ (Motivačný príspevok)

Realizácia podaktivity 3 je od 05/2024 - 12/2029. Cieľom je podpora začlenenia oprávnených žiadateľov (zamestnancov), ktorí boli členom domácnosti, ktorej sa poskytovala pomoc v hmotnej núdzi, na trh práce. Účelom príspevku je zvýšenie motivácie k stabilnému zamestnaniu a postupnému útlmu aktivačnej činnosti. Cieľom je taktiež zlepšenie postavenia oprávnených žiadateľov (zamestnancov) na trhu práce, zvýšenie ich zamestnatelnosti prostredníctvom motivácie k zvýšenej aktivite pri riešení ich nezamestnanosti.

Oprávneným žiadateľom a cieľovou skupinou aktivity je zamestnanec, ktorý bol ZUoZ alebo MUoZ – NEET a ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej jeden mesiac, bol členom domácnosti, ktorej sa poskytovala pomoc v hmotnej núdzi, nepoberá osobitný príspevok v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a bol vyradený z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu okrem pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov) a pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času. Oprávneným územím, v rámci ktorého sa poskytuje motivačný príspevok, je celá Slovenská republika.

V roku 2024 bolo prijatých 1 717 žiadostí o poskytnutie motivačného príspevku, z toho bolo schválených 1 277 žiadostí. Uzatvorených bolo 1 259 dohôd v celkovej výške 1 686 750 eur. Výška čerpanej sumy k 31. 12. 2024 bola 587 417 eur.

Z toho, v rámci priority 4P1 - Adaptabilný a prístupný trh práce, bolo prijatých 1 254 žiadostí o poskytnutie motivačného príspevku, schválených bolo 937 žiadostí. Uzatvorených bolo 919 dohôd v celkovej dohodnutej výške 1 245 600 eur. Výška čerpanej sumy bola 443 102 eur.

V rámci priority 4P4 - Záruka pre mladých bolo prijatých 463 žiadostí o poskytnutie motivačného príspevku, z toho bolo schválených 340 žiadostí. Uzatvorených bolo 327 dohôd v celkovej dohodnutej výške 441 150 eur. Výška čerpanej sumy bola 144 315 eur.

Aktivita 1

Podaktivita 4: *Poskytovanie finančných príspevkov zamestnávateľom a súčasne aj ZUoZ (Práca na skúšku)*

Realizácia práce na skúšku je od 06/2024 - 12/2029. Cieľom je zlepšenie prístupu ZUoZ k zamestnaniu, s osobitným dôrazom na DNO a OZP. Po vstupe do aktivity budú podporení zamestnávatelia, ktorí zaradia potenciálnych zamestnancov z oprávnenej cieľovej skupiny na vykonávanie práce na skúšku v konkrétnej profesii a ZUoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Zapojení ZUoZ formou práce na skúšku (zapracovania) u zamestnávateľa získajú a prehľadujú pracovné zručnosti a praktické skúsenosti a zamestnávateľ si môže overiť, či potenciálny kandidát na pracovnú pozíciu bude vhodný pre výkon danej práce, či zapadne do pracovného kolektívu a pod. Medzi zamestnávateľom a zaradeným ZUoZ, ktorý u zamestnávateľa vykonáva prácu na skúšku, nie je žiaden pracovnoprávny vzťah, práca na skúšku sa u zamestnávateľa môže vykonávať len na základe dohody o vykonávaní práce na skúšku ZUoZ u zamestnávateľa. ZUoZ, zaradený do práce na skúšku, zostáva po celú dobu vykonávania práce v evidencii UoZ. Oprávneným územím realizácie aktivity je celá Slovenská republika.

Cieľovou skupinou sú ZUoZ podľa § 8 ods. 1 písm. c) a h) zákona o službách zamestnanosti (dlhodobo nezamestnané osoby, vedené v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov a osoby so zdravotným postihnutím).

V roku 2024 bolo prijatých 709 žiadostí zamestnávateľov o poskytnutie príspevku na podporu vytvorenia 1 152 PM na vykonávanie práce na skúšku v celkovej žiadanej sume 1 041 968 eur. Schválených bolo 606 žiadostí zamestnávateľov na podporu vytvorenia 819 PM na vykonávanie práce na skúšku v celkovej dohodnutej výške 817 528 eur, pričom k 31. 12. 2024 bolo z nich vytvorených 711 PM na vykonávanie práce na skúšku, na ktoré boli zaradení znevýhodnení UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Celkové čerpanie finančných prostriedkov súvisiacich s prácou na skúšku k 31. 12. 2024 bolo vo výške 777 005 eur, pričom zamestnávateľom boli uhradené finančné prostriedky vo výške 394 003 eur a ZUoZ boli uhradené finančné prostriedky vo výške 383 003 eur.

Z toho, v rámci priority 4P1 - Adaptabilný a prístupný trh práce, bolo prijatých 598 žiadostí zamestnávateľov o poskytnutie finančného príspevku na podporu vytvorenia 1 003 PM v celkovej žiadanej sume 918 877 eur. Z celkového počtu prijatých žiadostí bolo schválených 518 na podporu vytvorenia 711 PM na vykonávanie práce na skúšku v celkovej dohodnutej výške 720 713 eur, pričom k 31. 12. 2024 bolo vytvorených 614 PM, na ktoré boli zaradení znevýhodnení UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Celkové čerpanie finančných prostriedkov

k 31. 12. 2024 bolo vo výške 670 271 eur, pričom zamestnávateľom boli uhradené finančné prostriedky vo výške 339 819 eur a ZUoZ 330 452 eur.

V rámci priority 4P4 - Záruka pre mladých bolo prijatých 111 žiadostí na podporu vytvorenia 149 PM v celkovej žiadanej sume 123 091 eur. Z celkového počtu prijatých žiadostí zamestnávateľov bolo schválených 88 žiadostí zamestnávateľov na podporu vytvorenia 108 PM, v celkovej dohodnutej výške 96 814 eur. K 31. 12. 2024 bolo vytvorených 97 PM na vykonávanie práce na skúšku, na ktoré boli zaradení znevýhodnení UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Celkové čerpanie finančných prostriedkov súvisiacich s prácou na skúšku k 31. 12. 2024 bolo vo výške 106 734 eur, pričom zamestnávateľom boli uhradené finančné prostriedky vo výške 54 183 eur a ZUoZ boli uhradené finančné prostriedky vo výške 52 551 eur.

Aktivita 1

Podaktivita 5 Udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní na otvorenom trhu práce

Realizácie podaktivity začala 1. 10. 2024 a je naplánovaná do septembra 2029. Podaktivita 5 sa implementuje na celom území Slovenskej republiky.

Cieľom podaktivity 5 národného projektu Finančné stimuly pre zamestnanosť je motivovať zamestnávateľov zachovať pracovné miesto pre zamestnanca, na ktorom vykonával pracovnú činnosť pred jeho uznaním za invalidného podľa osobitného predpisu alebo ho zamestnať na inom pracovnom mieste zodpovedajúcom jeho zdravotnému stavu, ak bol tento zamestnanec uznaný za invalidného a z dôvodu zmeny zdravotného stavu nie je spôsobilý na vykonávanie doterajšej pracovnej činnosti. Po uplynutí podpornej doby je zamestnávateľ povinný udržať pracovné miesto podporovaného zamestnanca so zdravotným postihnutím minimálne 3 mesiace a maximálne 9 mesiacov v závislosti od doby podporovania. Finančný príspevok sa poskytuje zamestnávateľom, ktorí udržia v zamestnaní zamestnancov, ktorí sa stali OZP počas výkonu zamestnania.

Oprávnenou cieľovou skupinou tejto podaktivity národného projektu je:

A) v rámci priority 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce - zamestnanec vo veku od 30 rokov, tzn. 30 rokov plus 1 deň

B) v rámci priority 4P4 Záruka pre mladých - zamestnanec vo veku do 30 rokov, tzn. 30 rokov mínus 1 deň, ktorý sa stal OZP (t. j. bol uznaný za invalidného) počas trvania pracovného pomeru u zamestnávateľa pôsobiaceho na otvorenom trhu práce a zamestnávateľ jeho pracovné miesto, na ktorom vykonával pracovnú činnosť pred uznaním za OZP, zachová alebo ho zamestná na inom pracovnom mieste, zodpovedajúcom jeho zdravotnému stavu, ak nie je spôsobilý na vykonávanie doterajšej pracovnej činnosti. V roku 2024 boli podané 4 žiadosti o poskytnutie príspevku vo výške 7 670 eur. V decembri 2024 bola uzatvorená jedna dohoda so zamestnávateľom v sume 2 496 eur, pričom bol podporený 1 zamestnanec so zdravotným postihnutím. V hodnotenom roku finančné prostriedky čerpané neboli.

Aktivita 2 Poskytovanie finančných príspevkov na začatie vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti (Podpora SZČO)

Realizácia aktivity 2 - Podpora SZČO prebieha od 05/2024 do 12/2029. Cieľom je zvýšenie zamestnanosti ZUoZ a mladých uchádzačov o zamestnanie MUoZ – NEET podporou vytvárania udržateľných pracovných miest na samostatnú zárobkovú činnosť (ďalej len „SZČ“) formou samozamestnania pre UoZ vedeného v evidencii UoZ úradu prostredníctvom finančného príspevku, ktorý sa v roku 2024 poskytoval vo výške 7 534 eur na jedného UoZ po splnení všetkých podmienok oprávnenosti jeho poskytnutia. Finančný príspevok sa poskytoval prostredníctvom jednorazovej platby na základe riadne uzatvorenej, platnej a účinnej dohody o poskytnutí finančného príspevku na vytvorenie pracovného miesta na SZČ prostredníctvom samozamestnania. ZUoZ a MUoZ - NEET sú povinní pred vstupom do tejto aktivity úspešne absolvovať „profesijné poradenstvo pre UoZ“ zamerané na vypracovanie podnikateľského zámeru, zabezpečenie potrebnej dokumentácie, ako aj školenia zaoberajúce sa okrem iného aj legislatívou, finančným manažmentom a marketingom. Povinnou súčasťou prípravy na začatie prevádzkovania alebo vykonávania SZČ je aj vypracovanie podnikateľského zámeru. Aktivita 2 sa implementuje na celom území Slovenskej republiky prostredníctvom 46 úradov. Účelom finančného príspevku je podporovanie budúcich SZČO v začiatkoch ich podnikania. Finančný príspevok sa poskytuje žiadateľom, ktorí vytvoria pracovné miesto prostredníctvom samozamestnania v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 písm. b), c), d) zákona o službách zamestnanosti. Pre túto aktivitu sa však vypúšťajú samostatne hospodáriaci roľníci (SHR), ktorí by svoju činnosť vykonávali na vodných plochách. Za vytvorenie pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania sa považuje začatie prevádzkovania alebo vykonávania SZČ a jej nepretržité prevádzkovanie alebo vykonávanie najmenej dva roky.

Cieľovou skupinou v roku 2024 bol ZUoZ podľa § 8 ods. 1 písm. b) až i) zákona o službách zamestnanosti vedený v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac a MUoZ - NEET vo veku do 30 rokov (30 rokov mínus 1 deň), ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac a splnil minimálne jednu z nasledujúcich podmienok (dosiahol nižšie ako stredné odborné vzdelanie, bol občanom so ZP podľa § 8 ods. 1 písm. h) zákona o službách zamestnanosti, pred zaradením do evidencie UoZ nemal pravidelne platené zamestnanie alebo neprevádzkoval SZČ podľa § 8 ods. 1 písm. e) zákona o službách zamestnanosti), ktorý bol vedený v evidencii najmenej 3 mesiace a splnil podmienky (dosiahol stredné odborné vzdelanie alebo vyšší stupeň vzdelania).

V roku 2024 bolo v rámci aktivity 2 prijatých 2 603 žiadostí UoZ o finančný príspevok na podporu SZČ za účelom vytvorenia PM na SZČ prostredníctvom samozamestnania, z toho bol počet dohodnutých miest 2 144 v celkovej dohodnutej výške 16 145 362 eur. Do aktivity 2 bolo v roku 2024 zaradených 1 885 osôb s čerpanou sumou finančných príspevkov vo výške 14 096 114 eur.

Z toho, v rámci priority 4P1 - Adaptabilný a prístupný trh práce bolo v roku 2024 prijatých 1 730 žiadostí UoZ o finančný príspevok na podporu SZČ, z toho bol počet dohodnutých miest 1 407 v celkovej dohodnutej výške 10 592 804 eur. Do aktivity 2 bolo v roku 2024 zaradených 1 244 klientov s čerpanou sumou finančných príspevkov vo výške 9 327 092 eur.

V rámci priority 4P4 - Záruka pre mladých bolo v roku 2024 prijatých 873 žiadostí UoZ o poskytnutie finančného príspevku, z toho bol počet dohodnutých miest 737, v celkovej dohodnutej výške 5 552 558 eur. Do aktivity 2 bolo v roku 2024 zaradených 641 klientov s čerpanou sumou finančných príspevkov vo výške 4 769 022 eur. V roku 2024 skončilo účasť na tomto AOTP 5 osôb, pričom sa z tohto počtu do evidencie UoZ vrátil do 1 mesiaca 1 UoZ, do 3 mesiacov 1 UoZ a do 6 mesiacov 1 UoZ (išlo o MUoZ – NEET).

Aktivita 3 Poskytovanie finančných príspevkov na vykonávanie absolventskej praxe (Prax pre mladých)

Realizácia projektu začala 05/2024 na celom území SR. Cieľom aktivity je podpora zvýšenia zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) prostredníctvom získavania a prehľbovania pracovných zručností a praktických skúseností, ktoré zodpovedajú ich dosiahnutému stupňu vzdelania formou praxe vykonávanej u zamestnávateľa.

Cieľom vykonávania praxe je umožnenie mladým UoZ do 30 rokov veku (30 rokov mínus jeden deň) z oprávnenej cieľovej skupiny získať odborné zručnosti a praktické skúsenosti u zamestnávateľa, ktoré zodpovedajú dosiahnutému vzdelaniu UoZ. Pracovné pozície na vykonávanie praxe u zamestnávateľa musia byť v odvetviach v súlade s prioritami zelenej, sociálnej a digitálnej ekonomiky.

Prax sa vykonáva najmenej 3 mesiace a najviac 6 mesiacov bez možnosti predĺženia a opakovaného vykonávania v rozsahu 20 hodín týždenne a zároveň maximálne 80 hodín mesačne.

V rámci Aktivity 3 bolo v roku 2024 zaradených 747 klientov. V sledovanom období bola čerpaná suma vo výške 465 110 eur.

NP Podpora opatrovateľskej služby

Hlavná aktivita Poskytovanie príspevku na opatrovateľskú službu ako súčasť systémovej zmeny **Podaktivita 3 Zachovanie podpory výkonu opatrovateľskej služby**

Realizácia podaktivity 3 národného projektu Podpora opatrovateľskej služby (ďalej len „NP POS“) prebiehala od mesiaca 02/2024 do 08/2024 (spustenie podaktivity 3 bolo od 7. 2. 2024; ukončenie realizácie podaktivity 3 bolo do 08/2024).

Cieľom NP POS bolo overiť mechanizmus poskytovania príspevku na starostlivosť prijímateľovi sociálnej služby a prispieť systémovemu riešeniu v oblasti financovania sociálnych služieb prostredníctvom hlavnej aktivity NP „Poskytovanie príspevku na opatrovateľskú službu ako súčasť systémovej zmeny“.

Cieľom podaktivity 3 bolo zabezpečenie personálnej udržateľnosti poskytovania domácej opatrovateľskej služby doposiaľ spolufinancovanej zo štrukturálnych fondov v rámci vyhlásenej výzvy Podpora opatrovateľskej služby II. Finančný príspevok sa poskytoval v maximálnej výške 750 eur CCP/1 mesiac pre 1 opatrovateľa/ku pri plnom pracovnom úväzku na ustanovený týždenný pracovný čas; pri kratšom pracovnom úväzku sa výška príspevku pomerne krátila (výška príspevku nemohla prevýšiť skutočne vynaložené mzdové výdavky). Účelom finančného príspevku bolo poskytovanie príspevku na výkon opatrovateľskej služby (v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)) vo forme transferu na personálne výdavky opatrovateľiek (za oprávnené obdobie od 1. 7. 2023 do 31. 12. 2023). Na poskytnutie finančného príspevku nebol právny nárok.

Oprávnenými žiadateľmi boli verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v zmysle ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o sociálnych službách.

Oprávnenou cieľovou skupinou boli zamestnanci (opatrovatel'ky/opatrovatelia) u poskytovateľov sociálnych služieb, t. j. osoba vykonávajúca opatrovanie v domácom prostredí spĺňajúca kvalifikačné predpoklady v súlade so zákonom o sociálnych službách a osoby odkázané na pomoc inej osoby v zmysle zákona o sociálnych službách.

V roku 2024 bolo v rámci podaktivity 3 prijatých celkom 91 žiadostí o príspevok od poskytovateľov sociálnych služieb, s počtom 958 žiadaných miest, z toho bolo schválených 74 žiadostí, s počtom dohodnutých miest 836, s dohodnutou sumou 616 086 eur. Čerpaná suma v rámci podaktivity 3 k 31. 12. 2024 bola vo výške 577 168 eur.

Národný projekt *Spoločne hľadáme prácu III*

Národný projekt sa realizuje od 1. 1. 2024 prostredníctvom ústredia a 46 úradov a ich poradcov, v rámci dvoch hlavných aktivít, a to aktivity č. 1 - *Poradcovia pre zamestnávateľov* a aktivity č. 2 - *Zabezpečenie poradcov EURES*, s cieľom zabezpečenia dostupnosti poradenských služieb pre zamestnávateľov na každom úrade a zabezpečenia dostupnosti poradenstva o príležitostiach európskeho trhu práce prostredníctvom siete EURES, poskytovaním informačného servisu zamestnávateľom a komplexného prehľadu o výhodách a možnostiach podpory pri zamestnávaní UoZ na udržateľných pracovných miestach a zvýšením dostupnosti a kvality odborných služieb poskytovaných v oblasti mobility pracovnej sily v rámci EÚ/EHP a Švajčiarska prostredníctvom siete EURES.

Skvalitnenie a modernizácia poskytovaných služieb prispieje k celkovému zlepšeniu verejných služieb zamestnanosti, k lepšej informovanosti, k zlepšeniu postavenia UoZ na slovenskom trhu práce, ako aj na európskom pracovnom trhu a k zvýšeniu ich zamestnanosti. Realizáciou NP sa prispieje k zlepšeniu možností na uplatnenie práva na voľný pohyb pracovnej sily v rámci EÚ/EHP a Švajčiarska.

Financovanie siete EURES sa realizuje v rámci NP Spoločne hľadáme prácu III. vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Programu Slovensko.

Hlavným koordinátorom všetkých aktivít bola EURES Národná koordináčna kancelária (ďalej len „NKK“) na ústredí v Bratislave a jednotlivé aktivity realizovali vyškolení EURES poradcovia pôsobiaci na úradoch.

Sieť EURES od roku 1994 uľahčuje pracovnú mobilitu v Európe, spája uchádzačov so zamestnávateľmi a poskytuje komplexné informácie o životných a pracovných podmienkach v Európe. Riadi sa myšlienkou, že dynamický a integrovaný trh práce zlepšuje vyhliadky na individuálnu kariéru a zároveň prispieva k harmonickému rozvoju európskeho hospodárstva vytvorením skutočnej európskej pracovnej sily, ktorá prináša inovácie do podnikov.

Aktivity zrealizované a financované sieťou EURES Slovensko

EURES Job Day

3. 10. 2024, Prešov, M Aréna

Druhý ročník medzinárodného veľtrhu práce organizovaný sieťou EURES Slovensko v spolupráci s ústredím ponúkol uchádzačom o prácu v zahraničí aj na Slovensku pracovné pozície v oblasti gastronómie, hotelierstva, priemyslu, logistiky, IT, sezónne práce a iné.

Počet vystavovateľov: 52

Počet návštevníkov: 3200

Počet pracovných miest: viac ako 2000

Zúčastnených krajín: 14

Zástupcovia siete EURES: Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Holandsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Slovinsko, Španielsko a Švédsko.

Prísľubov do zahraničia: 448

Maďarský deň

9.2.2024 Komárno

Cieľom 8. ročníka medzinárodnej burzy práce bolo predstaviť životné a pracovné podmienky v prihraničnom regióne, spojiť zamestnávateľov so záujemcami o prácu v Maďarsku a študentom stredných a vysokých škôl poskytnúť príležitosti odbornej praxe a stáží. Najväčší záujem zo strany uchádzačov bol o pozície vo výrobe, napríklad operátor, strojník, pracovník vo výrobe, mäsiar, aj o administratívne práce.

Počet zamestnávateľov: 15

Počet voľných pracovných miest: 275
Vystavovatelia: zamestnávateľa, sieť EURES Slovensko a EURES Maďarsko, ÚPSVR Komárno, Bezplatná dlhová poradňa, Kariérne centrum UJS
Počet návštevníkov: 720 (258 UoZ, 95 študentov)
Počet záujemcov vhodných na ponúkané pracovné pozície: 92

Stáže

Stáže poskytujú mladým ľuďom jedinečnú príležitosť získať praktické skúsenosti, ktoré ich lepšie pripravujú na vstup na trh práce. Sieť EURES Slovensko v roku 2024 ponúkla študentom príležitosť absolvovať stáže v atraktívnych hotelových rezortoch.

Stáž v cestovnom ruchu v Rakúsku

Platená stáž počas zimnej sezóny v trvaní 6 týždňov až 3 mesiace.
Účastníci projektu: EURES Korutánsko a Štajersko, EURES Slovensko, Hotelové akadémie, Stredné odborné školy gastronómie a cestovného ruchu, Stredné odborné školy obchodu a služieb, Stredné odborné školy poskytujúce vzdelanie v odboroch kuchár, čašník/čašníčka, prípadne služby súvisiace s cestovným ruchom.
Počet zapojených škôl: 6
Nitra, Michalovce, Púchov, Prievidza
Počet prihlásených študentov: 15
Úspešne umiestnení stážisti: 6 s nástupom v roku 2025

Stáže v cestovnom ruchu v Grécku

Platená stáž počas letnej sezóny v trvaní 3 mesiacov.
Účastníci projektu: SANI/IKOS Grécko, EURES Slovensko, Hotelové akadémie, Stredné odborné školy gastronómie a cestovného ruchu, Stredné odborné školy obchodu a služieb, Stredné odborné školy poskytujúce vzdelanie v odboroch kuchár, čašník/čašníčka, prípadne služby súvisiace s cestovným ruchom. VŠ Prešov, Fakulta manažmentu: odbor manažmentu turizmu a hotelierstva.
Počet zapojených škôl: 8 Michalovce, Prešov, Sobrance, Púchov
Počet prihlásených študentov: 41
Úspešne umiestnení stážisti: 15
Počet uchádzačov (mladí a absolventi) o pracovný pomer: 35
Úspešne umiestnení zamestnanci: 12

Výberové pohovory

Jednou zo služieb, ktoré sieť EURES Slovensko ponúka zahraničným zamestnávateľom, je pomoc a asistencia pri náborových aktivitách.
Počet výberových pohovorov: 10
Miesto konania: Komárno, Liptovský Mikuláš
Zamestnávateľa: INZI Controls Komárom, Coloplast Tatabánya, WHC Tatabánya, Fareon-Z Nederland B.V.
Pracovné pozície: operátor vo výrobe, technik kvality, operátor balenia a kontroly hotových výrobkov, operátor strojov, pracovník na triedenie plodín, TIG zvarač, montážnik potravinárskych strojov
Počet účastníkov: 198
Počet zamestnaných: 22

Informačné stretnutia na úradoch

Cieľom stretnutí EURES poradcov s uchádzačmi o zamestnanie (UoZ) bolo informovať o bezplatných službách siete EURES, poskytnúť poradenstvo a pomoc pri hľadaní pracovného uplatnenia v Európe. Niektoré zo stretnutí prebehli za účasti zástupcov NIVAM (Národný inštitút vzdelávania a mládeže), EUROPE DIRECT a EURES poradcov z Českej republiky, Dánska a Švédska.
Počet skupinových aktivít: 848
Počet účastníkov (UoZ): 12 326

Informačné stretnutia na školách

Cieľom stretnutí EURES poradcov so žiakmi základných, študentmi stredných a vysokých škôl bolo poukázať na súčasné a budúce potreby európskeho trhu práce, predstaviť služby siete EURES a poskytnúť informácie o zaujímavých pracovných príležitostiach, brigádach, stážach a dobrovoľníckych pobytoch.

Počet navštívených škôl: 146

Počet účastníkov: 7 268

Stretnutia EURES poradcov so študentmi sa uskutočnili aj v rámci kariérnych dní organizovaných na slovenských univerzitách.

Európa na dosah

Diskusné fórum je zamerané na prepojenie vzdelávania so svetom práce. Cieľom je zvyšovať povedomie o sieti EURES u výchovných a kariérnych poradcov stredných škôl, ale aj vytvárať priestor na sieťovanie a rozvoj spolupráce s inštitúciami a európskymi sieťami.

Miesto konania: Liptovský Mikuláš

Počet účastníkov: 25

Miesto konania: Michalovce

Počet účastníkov: 26

Zúčastnené inštitúcie a siete: ELA, Európsky parlament, NIVAM, SAIA, Europe Direct, Europass, CPP, úrad, zástupcovia stredných škôl

Sieťovanie s EURESom

Stretnutie EURES poradcov so zamestnancami úradov práce malo za cieľ upevniť spoluprácu so zamestnancami jednotlivých oddelení, podporiť synergiu a sieťovanie zamestnancov v snahe zlepšiť poradenské služby poskytované na jednotlivých úradoch práce.

Počet aktivít: 29

Miesto konania: ÚPSVaR v rôznych mestách na Slovensku

Počet účastníkov: 746

Témy: 30 rokov EURES/ 20 rokov EURES Slovensko, Náborové projekty a aktivity EURES, portál eures.sk a sociálne siete, Európsky trh práce, Projekt TMS, Pomoc navrátilcom, Obchodovanie s ľuďmi, VSZ v Českej republike, Zručnosti pre trh práce, Spolupráca so zamestnávateľmi, Úspešné príbehy klientov, Spolupráca v rámci PES, Riziká práce v zahraničí, Zdravotné poistenie, Vzdelávacie programy pre mladých, Celoživotné vzdelávanie, Príležitosti v EÚ

Na Sieťovanie s EURES-om boli pozvaní zástupcovia spolupracujúcich inštitúcií:

EUROPASS: Poprad, Bratislava

EUROPE DIRECT: Košice, Nitra, Poprad

IOM: Bratislava, Košice, Prešov

NIVAM: Poprad, Liptovský Mikuláš, Dunajská Streda

EURES Česká republika: Dolný Kubín

Prihraničné aktivity

Pravidelné stretnutia aktérov na trhu práce susediacich krajín pomáhajú monitorovať situáciu a vývoj v jednotlivých krajinách, informujú o aktuálnych projektoch na podporu zamestnanosti aj nedostatkových profesiách, vytvárajú platformu pre koncepčnú spoluprácu a hľadanie spoločných riešení problémov prihraničných regiónov.

Prihraničné stretnutie Slovensko – Maďarsko

18. 4. 2024 Komárno

Počet účastníkov: 25

Zúčastnené inštitúcie a siete: EURES Slovensko, EURES Maďarsko, Pons Danubii, ÚPSVaR Komárno, Okresný úrad Komárom, Tata a Tatabánya (župa Komárom – Ostrihom).

Prihraničné veľtrhy práce

Komárom, Tata (Maďarsko)

Počet zamestnávateľov na oboch podujatiach: 45 (z toho 5 slovenských)

Počet voľných pracovných miest: 300

Počet návštevníkov: 700

Sieť EURES Slovensko sa zúčastnila odborného fóra zameraného na aktívne opatrenia trhu práce a nové pravidlá zamestnávania cudzincov.

Cezhraničná burza práce

7. 3. 2024 Koniaków, Poľsko

Cieľová skupina: nezamestnaní, študenti základných a stredných škôl

Pracovné ponuky: rôzne odvetvia, prevažne v prihraničných okresoch Poľska, Česka a Slovenska.

Počet návštevníkov: 400

Vystavovatelia: zamestnávatelia, Úrad práce Poľsko, združenie Trójwies razem, Úrad práce Česká republika, EURES Slovensko, polícia, zástupcovia obcí.

Medzinárodná konferencia o cezhraničnej mobilite Slovensko – Poľsko - Česko

29. 10. 2024 Cieszyn (Poľsko)

Téma: Trh práce a pracovná mobilita.

Účastníci: EURES Slovensko, EURES Česká republika, EURES Poľsko, APA (Asociácia pracovných agentúr), zamestnávatelia.

Workshop EURES - Sieťovanie prihraničných inštitúcií a zamestnávateľov II.

17. 10. 2024 Poprad

Téma: Vzájomná výmena skúseností a rozvoj spolupráce so zamestnávateľmi a inštitúciami v slovensko-poľskom prihraničnom regióne, EURES 20/30, rekapitulácia stretnutí a aktivít zrealizovaných za 20 rokov fungovania EURES na Slovensku aj v Poľsku, 30 rokov fungovania siete EURES v Európe.

Počet účastníkov: 22

Účastníci: EURES Slovensko, ÚPSVaR Kežmarok, ÚPSVaR Stará Ľubovňa, Wojewódzki urząd pracy w Krakowie, Wojewódzki urząd pracy w Krakowie - zespół zamiejscowy w Nowym Sączu, mesto Kežmarok, Združenie CR Vysoké Tatry.

Prihraničné stretnutie Slovensko – Poľsko - Česko

28. 11. 2024 Dolný Kubín

Téma: Mapovanie potrieb zamestnávateľov v prihraničných regiónoch Slovenska, Česka a Poľska.

Počet účastníkov: 25

Účastníci: EURES Slovensko, EURES Česká republika, EURES Poľsko, ÚPSVaR, Európsky parlament.

ÚČASŤ NA VEĽTRHOCH A PODUJATIACH NA SLOVENSKU

Účasť na veľtrhoch pracovných príležitostí predstavuje pre sieť EURES jedinečnú príležitosť na osobné stretnutia s potenciálnymi klientmi, ktorí majú záujem o pracovné uplatnenie v zahraničí. Zároveň ide o kľúčový krok k zvýšeniu povedomia o službách, ktoré sieť EURES poskytuje.

KARIÉRA EXPO

Nitra - 20. 03. 2024

Počet vystavovateľov: 50+

Počet návštevníkov: 3 100

Počet návštevníkov stánku EURES: 350

Košice - 12. 06. 2024

Počet vystavovateľov: 50+

Počet návštevníkov: 3 000

Počet návštevníkov stánku EURES: 450

Bratislava - 16. 10. 2024

Počet vystavovateľov: 50+

Počet návštevníkov: 6 700

Počet návštevníkov stánku EURES: 690

Banská Bystrica - 27. 11. 2024

Počet vystavovateľov: 50+

Počet návštevníkov: 1 700

Počet návštevníkov stánku EURES: 250

Celkový počet: 1 740 klientov v rámci Kariéra Expo

PROFESIA DAYS

24. – 25. 04. 2024 – Bratislava

Počet vystavovateľov: 70+

Počet návštevníkov: 6 713

Počet návštevníkov stánku EURES: 597

25. – 26. 09. 2024 – Žilina

Počet vystavovateľov: 45+

Počet návštevníkov: 3 600

Počet návštevníkov stánku EURES: 170

23. – 24. 10. 2024 – Košice

Počet vystavovateľov: 60+

Počet návštevníkov: 5 219

Počet návštevníkov stánku EURES: 750

Celkový počet: 1 517 klientov v rámci Profesia days

PRO EDUCO

4.- 5.12.2024 – Košice

Počet vystavovateľov: 61 (11 VŠ, 32 SŠ, 18 - zamestnávateľia, vzdelávacie inštitúcie a iní)

Počet návštevníkov: 6 898 (žiaci končiacich ročníkov ZŠ, študenti maturitných ročníkov SŠ + výchovní/kariérni poradcovia škôl).

Počet návštevníkov stánku EURES: 330

DEŇ EURÓPY

Deň Európy, podujatie organizované Zastúpením Európskej komisie na Slovensku, Kanceláriou Európskeho parlamentu, Európskou investičnou bankou a Europe Direct, každoročne zdôrazňuje hodnoty EÚ, ako sú mier, spolupráca a jednota. V roku 2024 si Slovensko pripomenulo aj významné jubileum – 20 rokov od vstupu do Európskej únie.

Pre sieť EURES bola účasť na tomto podujatí vynikajúcou príležitosťou osloviť širokú skupinu potenciálnych klientov a zároveň vytvoriť priestor na stretnutie s ostatnými európskymi sieťami pôsobiace na Slovensku, čo prispelo k posilneniu vzájomnej spolupráce a budovaniu nových profesionálnych kontaktov.

Miesta konania: Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Krupina, Lučenec, Žilina.

MARKETING v rámci siete

Marketing EURES Slovensko sa zameriava na:

- zvýšenie povedomia o sieti EURES a jej službách
- prilákanie nových klientov (uchádzačov o zamestnanie a zamestnávateľov)
- udržanie existujúcich klientov a budovanie dlhodobých vzťahov
- podporu mobility pracovnej sily v rámci EÚ

Cieľom je, aby sa EURES Slovensko stalo prvou voľbou pre každého, kto zvažuje prácu v zahraničí.

V rámci komunikačnej stratégie 2024 sa sieť sústredila na tieto aktivity:

- webová stránka
- sociálne siete
- mediálna kampaň súvisiaca s 20./30. výročím EURES:

EURES TV, EURES štúdio, EURES publikácie, podujatie EURES in Action a online burza Today's dream, tomorrow reality

- mediálna kampaň súvisiaca s medzinárodným veľtrhom práce EURES Job Day

Pri propagácii siete a jej aktivít používala sieť EURES Slovensko vo všetkých printových a elektronických materiáloch nielen povinné prvky, logá a formulácie, ale aj spoločné vizuálne znaky a presne stanovenú farebnú škálu pre zachovanie jasne identifikovateľnej značky.

WEBOVÁ STRÁNKA

Webová stránka eures.sk predstavuje kľúčový nástroj informácií o možnostiach práce v zahraničí, fungovaní Európskych služieb zamestnanosti na Slovensku a ďalších témach súvisiacich s pracovnou mobilitou. Je neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu, prostredníctvom ktorého sieť EURES Slovensko poskytuje kvalifikované služby všetkým, ktorí hľadajú prácu v krajinách EÚ/EHP. Pomáha budovať dôveryhodnosť a zvyšovať povedomie o značke EURES Slovensko medzi širokou verejnosťou.

Národný portál poskytuje nielen priebežne aktualizovanú databázu pracovných ponúk, ale aj množstvo užitočných informácií a rád vhodných pre záujemcov o prácu, zamestnávateľov a mladých ľudí. Na webe boli pravidelne alebo ako reakcia na jednorazové aktivity zverejnené:

- bannery na hlavnej stránke informujúce o pripravovaných aktivitách
- v sekcii „Novinky“ nové príspevky o najzaujímavejších projektoch a udalostiach
- články s novými/doplnenými postupmi a radami, najmä v sekcii „Život a práca“ a „Rady“
- v „Galérii“ nové príspevky a fotky z realizovaných aktivít
- články približujúce skúsenosti našich klientov s prácou v zahraničí a iné.

Pracovné ponuky z portálu siete EURES Slovensko sa publikovali aj prostredníctvom web stránky Kariera.sk.
Národný portál eures.sk

- 127 993 používateľov, 6 % nárast oproti r. 2023
- celkový počet zobrazení adries EURES vo vyhľadávачi 257 788, 47 % nárast oproti r. 2023
- 80,6 % používateľov a návštevníkov stránky z územia Slovenska, 17,2 % z krajín EÚ/EHP (vrátane Švajčiarska a Veľkej Británie), 2,2 % používateľov z tretích krajín

- 82,8 % pripojení na stránku boli používatelia mobilných zariadení, 16,4 % klasické PC/NTB, 0,8 % tablety

- TOP 10 najzobrazovanejších pracovných ponúk:

1. Nemecko – práca na zaoceánskych výletných lodiach
2. Fínsko – zber ovocia
3. Chorvátsko – animátor voľného času
4. Nemecko – práca na riečnych výletných lodiach
5. Nórsko – spracovanie rýb
6. Nemecko – sezónna práca/brigáda na leto
7. Cyprus – upratovanie v 5*rezorte
8. Nemecko – pracovník do výroby
9. Švédsko – zber paradajok
10. Holandsko – práca s kvetinovými cibulkami

- TOP 10 krajín s najvyšším počtom zverejnených pracovných ponúk:

V roku 2024 bolo na portáli EURES Slovensko zverejnených 737 pracovných ponúk a 4 161 voľných pracovných miest do 24 európskych krajín.

Najčastejšie išlo o pracovné miesta do Nemecka 25 %, Holandska 18 % a Dánska 11 %, spolu tvorili viac ako polovicu všetkých ponúk. Ďalej nasledovali ponuky do Rakúska 7 %, Francúzska 6 %, Nórska 5 %, Česka 4 %, Fínska 4 %, Malty 3 % a Španielska 3 %.

Zvyšných 15 % pracovných ponúk tvorili ďalšie krajiny.

- Priemerná pozícia stránok EURES vo výsledkoch vyhľadávania: 9,6

SOCIÁLNE SIETE

Pre EURES Slovensko sú sociálne siete dôležitým nástrojom na efektívnu komunikáciu. Prostredníctvom platforiem Facebook, Instagram, LinkedIn, X, Youtube a Threads dokáže rýchlo šíriť informácie o voľných pracovných miestach v zahraničí, poradiť ohľadom pracovnej mobility a zdieľať užitočné tipy. Sociálne siete umožňujú vytvárať priame spojenie s ľuďmi, je možné personalizovať komunikáciu, reagovať na otázky jednotlivcov v reálnom čase a mať dosah na cieľové skupiny.

Počas celého roka boli na sociálnych sieťach a kanáloch EURES Slovakia publikované príspevky, fotografie a videá z podujatí, na Facebooku a Instagrame boli organizované súťaže s výhernými balíčkami.

Sieť EURES Slovensko má na sociálnych sieťach účty pod názvom EURES Slovakia.

Cieľ: šírenie povedomia o bezplatných službách, poskytovanie informácií o európskom trhu práce a pracovnej mobilite v krajinách EÚ/EHP, interakcia s klientmi, partnermi a zamestnávateľmi.

Vďaka plateným kampaniam sa na jednotlivých sociálnych sieťach podarilo dosiahnuť vyšší dosah príspevkov. Príspevky sú formulované tak, aby motivovali k návšteve webovej stránky EURES Slovensko. V roku 2024 prišlo zo sociálnych sietí na portál eures.sk 2,1 % jej používateľov.

Platforma	FB	X	LinkedIn	YouTube	Instagram
Počet príspevkov	420	183	300	13	463
Nárast sledovateľov v roku 2024 (v %)	8	6	26	31	26
Dosah	686 042	6 043	127 674	56 315	520 082

Kanál YouTube EURES Slovakia dosiahol aj vďaka platenej kampani dvoch videí 260 446 vzhliadnutí. Na interakciu s užívateľmi sociálnych sietí a šírenie povedomia o službách využíva EURES Slovensko súťaže. Výherca vianočnej súťaže získal balíček reklamných predmetov.

MEDIÁLNA KAMPAŇ

Cieľom mediálnej kampane bolo zvýšenie povedomia o sieti a motivácia ľudí k využitiu služieb EURES pri hľadaní práce v zahraničí. Informovala širokú verejnosť o aktuálnych európskych nástrojoch a službách súvisiacich s pracovnou mobilitou. Jej úlohou bolo tiež zabezpečiť propagáciu medzinárodného veľtrhu EURES JOB DAY.

ELA MEDIÁLNA KAMPAŇ bola realizovaná na základe výzvy ELA a zabezpečovala ju externá spoločnosť. Zapojenie do kampane prebehlo cez digitálne médiá – EURES Slovakia Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube; aj tradičné médiá: sme.sk, aktuality.sk formou článkov, bannerov.

MEDIÁLNA KAMPAŇ PRE EURES JOB DAY prebehla v súvislosti s medzinárodným veľtrhom práce EJD a bola realizovaná prostredníctvom rôznych médií:

- rozhlasová kampaň: FUN Rádio, Rádio VLNA, Slovenský rozhlas
- online bannery: eures.sk, upsvr.gov.sk, kariera.sk, profesia.sk, web stránka M-Arény
- informačná kampaň na Instagrame: Refresher a Startitup
- reklamné plagáty v MHD: MHD Prešov a MHD Košice
- billboard: pred M-Arénou v Prešove
- reklamné plagáty: na ÚPSVaR Prešovského a Košického kraja
- sociálne siete: EURES Slovakia

MEDIÁLNE VYSTÚPENIA

Zástupcovia siete EURES – národný koordinátor a EURES poradcovia – informovali o pracovných príležitostiach a benefitoch spoločného európskeho pracovného trhu prostredníctvom printových, elektronických aj digitálnych médií. Boli poskytnuté rozhovory a články pre televíziu, rozhlas, internet nielen v rámci Slovenska, ale aj EÚ.

Rozhlas a televízia Slovenska/rtvs.sk:

- Správy „Hírek“/Maďarský deň
- Rádio Regina stred/Svet práce – Aktuálne o práci v zahraničí, Európsky trh práce, Na čo si dať pozor pri práci v zahraničí, Sezónne práce v Európe
- Rádio Slovensko/Regionálna publicistika - Pri hľadaní sezónnej práce v EÚ možno využiť EURES
- AKTUÁLNE: 24/EURES pôsobí na Slovensku 20 rokov
- Rádio Regina východ/Mozaika – EURES JOB DAY
- Sociálna abeceda/Spoločne hľadáme prácu
- Maďarský deň – ma7.sk, deltakn.sk
- Európska Banská Bystrica – Europe in the world

- FinReport.sk – Slovenské agentúry si za sprostredkovanie práce v zahraničí od uchádzača nemôžu pýtať poplatky
- Dunajská Streda TV – Odborníci informovali o očakávanom smerovaní a požiadavkách trhu práce

EÚ úroveň

- EURES studio – príspevok pre „30 stories of movers and employers“
- Series of real EURES stories of jobseekers and employers that have successfully taken part to your Job Fair in 2023 or 2024 and who would be willing to appear in a short video of 2 minute
- 30 years of EURES/Cookbook 2024 edition – príspevok do publikácie
- EURES story publication – publikácia o úspešných príbehoch členov EURES, v tlačenej aj digitálnej podobe vo všetkých EÚ jazykoch
- EURES TV – príspevok k 30. výročiu siete EURES

EURES MEETINGY

Meetingy siete EURES Slovensko organizované ako pravidelné stretnutia slúžia na zintenzívnenie spolupráce nielen medzi poradcami, ale aj zástupcami národnej koordinačnej kancelárie. Ich cieľom je výmena informácií, brainstorming pri riešení nových úloh a cieľov, analýza problémov, či plánovanie aktivít.

V roku 2024 boli realizované 2 onsite celoslovenské meetingy, 6 regionálnych stretnutí a online stretnutia pracovných skupín prostredníctvom platformy Teams.

EURES celoslovenské meetingy:

20. – 22. 5. 2024

19. – 21. 11. 2024

Regionálne meetingy:

Liptovský Mikuláš 22. 4. 2024, 23. 4. 2024

Trenčín 24. 4. 2024

Nitra 30. 4. 2024, 6. 5. 2024

Piešťany 11. – 12. 6. 2024

EURES VZDELÁVANIE

EURES poradcovia rozvíjajú svoje odborné znalosti

Na národnej úrovni: SEO vzdelávací kurz, počet účastníkov: 10

Získané vedomosti z odborného vzdelávacieho kurzu umožňujú nezávisle optimalizovať webovú stránku a dosiahnuť dlhodobý úspech v online priestore. Úpravy webu a zohľadnenie nových postupov pri písaní článkov znamenali, že webový portál eures.sk zaznamenáva zvýšenie návštevnosti a v konečnom dôsledku aj väčší úspech a viditeľnosť medzi verejnosťou.

Na európskej úrovni formou Classroom Training (CT), Virtual Training (VT) a webinárov, realizované v anglickom jazyku, boli tréningy zamerané najmä na témy: mobilita návratcov, generácia Y a Z – poradenstvo orientované na cieľovú skupinu, nástroje AI podporujúce nábor, zmeny na trhu práce – nástup AI, zelené zručnosti pre zelenšiu EÚ – zameranie na trh práce budúcnosti, atď.

Počet účastníkov: CT/15, VT/16.

Interný projekt *Buď aktívny - zamestnaj sa*

V prvom polroku 2024 pokračovala na úradoch Bratislava, Pezinok a Malacky realizácia interného motivačného projektu „Buď aktívny, zamestnaj sa“, určeného pre mladých do 29 rokov. Tento projekt je realizovaný v súlade s Národným plánom implementácie Záruky pre mladých ľudí v SR, ktorý prerokovala a vzala na vedomie vláda SR na svojom rokovaní dňa 05.02.2014.

Cieľom projektu bolo motivovať mladých UoZ do 29 rokov k zvyšovaniu zamestnanosti, zvýšením ich záujmu uplatniť získané zručnosti, znalosti a praktické skúsenosti v praxi na otvorenom trhu práce, ale aj ich zamestnatelnosti. Projekt bol ukončený k 30.06.2024.

V rámci tohto projektu mali UoZ v období od januára 2024 do konca júna 2024 možnosť využiť jednotlivé AOTP, OPS, účasť na VK, národných a regionálnych projektoch realizovaných úradom, samostatný informačno-poradenský nástroj - internetový portál na vyhľadávanie VPM: <http://www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk>, a klientom

pomáhal, okrem iného, aj šetriť si svoje finančné prostriedky, svoj čas (pri hľadaní si vhodného zamestnania na základe vlastných požiadaviek) a kontaktovať zamestnávateľa z pohodlia domova.

Do projektu bolo od začiatku jeho realizácie ku dňu skončenia projektu 30. 6. 2024 zaradených 97 212 mladých UoZ vo veku do 29 rokov, čo predstavuje 93,16 % z celkového počtu UoZ do 29 rokov evidovaných na úradoch k začiatku realizácie projektu (104 349). Projekt bol zabezpečovaný vlastnými zamestnancami úradov, bez finančných nárokov z AOTP. Intenzívnou individuálnou prácou sa podarilo umiestniť na trh práce 47 775 UoZ, čo je 49,14 % z počtu zaradených mladých UoZ do interného motivačného projektu.

Interný projekt Zvýšenou aktivitou k zamestnaniu

V roku 2024 pokračoval individuálny prístup k dlhodobo evidovaným nezamestnaným (ďalej len „DEN“) aj prostredníctvom projektu „Zvýšenou aktivitou k zamestnaniu“, ako jedno z opatrení Akčného plánu na ďalšie posilnenie integrácie DEN na trhu práce v SR s výhľadom do roku 2030. Cieľom projektu, ktorý je realizovaný vlastnými personálnymi kapacitami, bez finančných nárokov z AOTP, je zvýšenie zamestnanosti a uplatniteľnosti DEN na trhu práce prostredníctvom intenzívneho individuálneho prístupu zo strany zamestnancov úradu (poskytovanie informačno - poradenských služieb, vydávanie odporúčaní, zaraďovanie na VK, nástroje AOTP...), ale aj DN UoZ. Intenzívnou prácou namotivovať DEN k aktivite pri hľadaní zamestnania, zlepšeni svojho sociálneho statusu, ako aj statusu celej rodiny.

Do projektu bolo od začiatku jeho realizácie (1.2.2017) k 31.12.2024 zaradených v rámci všetkých úradov 89 531 DEN, čo predstavuje 66,54 % podiel z počtu všetkých DEN na úradoch k začiatku realizácie projektu (134 555). Z uvedeného počtu boli mladí do 29 rokov v počte 11 026, čo je 12,32 % z počtu zaradených, od 29 do 50 rokov veku 50 418, t.j. 56,31 % podiel z počtu zaradených a 28 087 DEN nad 50 rokov veku, čo je 31,37 % z počtu zaradených UoZ.

Intenzívnou individuálnou prácou sa z uvedeného počtu podarilo umiestniť k 31.12. 2024 na trh práce 16 504 DEN, čo je 18,43 % podiel z počtu zaradených DEN do interného motivačného projektu.

Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (§ 56)

Úrad môže poskytnúť príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (ďalej len „CHD alebo CHP“) zamestnávateľovi, ktorý na zriadené pracovné miesto v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku prijme do pracovného pomeru občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce (ďalej len „OZPSPTP“), ak zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Príspevok sa poskytuje na úhradu časti nákladov na zriadenie pracovného miesta pre OZPSPTP v CHD/CHP, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie vykonávania pracovnej činnosti OZPSPTP a súvisia so zriadením tohto pracovného miesta. Výška príspevku je naviazaná na CCP, vypočítaná z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR, pričom je závislá aj od priemerného podielu disponibilných UoZ na obyvateľstve v produktívnom veku (predtým MEN) v okrese, v ktorom zamestnávateľ zriaďuje CHD/CHP. Dĺžka zachovania zriadeného pracovného miesta v CHD/CHP je najmenej 2 roky.

V roku 2024 nebol týmto príspevkom podporený žiaden zamestnávateľ, z dôvodu pozastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na všetky príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok.

Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57)

V roku 2024 mohol úrad poskytnúť príspevok na SZČ občanovi, t. j. UoZ (ďalej len „UoZ – OZP“) so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce na samostatnú zárobkovú činnosť (ďalej len „SZČ“) prevádzkovanú na CHP nepretržite najmenej dva roky. Príspevok slúžil na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s prevádzkovaním SZČ UoZ - OZP a ktorý bude samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 ods. 1 písm. b (zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní), alebo písm. d (§ 12a až 12e zákona č. 105/1990Zb. o súkromnom podnikaní občanov, t. j. vykonáva poľnohospodársku výrobu, vrátane hospodárenia v lesoch). Výška príspevku sa odvíja od zákonom o službách zamestnanosti definovaného násobku CCP a od príslušnosti k okresu s priemerným podielom disponibilných UoZ na obyvateľstve v produktívnom veku vyšším alebo nižším ako je celoslovenský priemer (predtým MEN). Na tento príspevok nie je právny nárok.

V roku 2024 nebol príspevkom podľa § 57 zákona o službách zamestnanosti podporený žiaden UoZ, z dôvodu zastavenia uzatvárania dohôd o poskytnutí príspevku na všetky príspevky, na ktorých poskytnutie nie je právny nárok. Príspevok na SZČ bol v roku 2024 poskytovaný v rámci NP Finančné stimuly pre zamestnanosť, Aktivita 2 - Podpora SZČO vo výške 7 534 eur na 1 UoZ.

Príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59)

Príspevok na činnosť pracovného asistenta sa poskytuje zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva OZP alebo SZČO, ktorá je OZP. Príspevok sa poskytuje v prípade, ak potreba pracovného asistenta vyplýva z druhu zdravotného postihnutia a z vykonávanej pracovnej činnosti OZP.

Mesačná výška príspevku je najmenej 41 % a najviac 70 % CCP podľa § 49 ods. 4 zákona o službách zamestnanosti. Na príspevok je právny nárok.

V roku 2024 úrady podporili 1 205 subjektov (prijímateľov príspevku), z toho bolo 584 zamestnávateľov a 621 SZČO so zdravotným postihnutím. Počet osôb so zdravotným postihnutím, ktorým bola poskytovaná pracovná asistencia vzrástol oproti roku 2023 z 1 568 na 1 928.

Celková suma čerpaných finančných prostriedkov v roku 2024 na tento príspevok bola 14 341 345 eur, čo je oproti roku 2023 (čerpanie 10 868 624 eur) nárast o 3 472 721 eur.

Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60)

Príspevok sa poskytuje zamestnávateľovi na zamestnávanie OZP v CHD alebo na CHP alebo SZČO, ktorá je OZP a na CHP prevádzkuje alebo vykonáva SZČ, ak o tento príspevok písomne požiada. Jednotlivé oprávnené prevádzkové náklady sú v zákone taxatívne stanovené. Na príspevok je právny nárok.

V roku 2024 bolo prostredníctvom tohto opatrenia podporených 7 258 osôb so zdravotným postihnutím zamestnaných alebo vykonávajúcich samostatnú zárobkovú činnosť v CHD a na CHP (medziročný pokles o 776 osôb). Celková čerpaná suma na úhradu prevádzkových nákladov CHD / CHP bola 37 007 695 eur, čo predstavuje medziročný nárast o 2 331 894 eur (v roku 2023 bolo čerpanie 34 675 801 eur).

Podpora v čase skrátenej práce (zákon č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

V roku 2024 bola žiadateľom prevažne z oblasti výroby motorových vozidiel poskytnutá podpora v čase skrátenej práce vo výške 2 728 420,39 eura, v rámci ktorých sa podporilo 14 žiadostí o podporu v čase skrátenej práce, 8 zamestnávateľov a 11 485 zamestnancov.

Ku dňu 8. 4. 2025 bolo od zavedenia systému „Skrátenej práce“ do právneho poriadku Slovenskej republiky na podporu v čase skrátenej práce vyčerpaných celkovo 26 080 688 eur, v rámci ktorých bolo podporených 326 žiadostí, 128 zamestnávateľov a 109 895 zamestnancov. Viac na stránke <https://www.skratenapraca.gov.sk>.

Tabuľka 9 Mesačné náklady práce na zamestnanca v SR za rok 2023 podľa ekonomickej činnosti

v eur/zam./mes.

Sekcie SK NACE Rev.2	Celkové náklady práce	Priame náklady spolu	z toho		v tom			Subven- cie
			mzdy	náhrady mzdy	Nepriame náklady spolu	povinné príspevky na sociálne poistenie	nepovinné príspevky na sociálne poistenie	
Priemer za SR	2 199	1 595	1 383	199	606	549	12	-2
A Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	1 803	1 310	1 135	169	494	449	6	-1
B Ťažba a dobývanie	2 208	1 544	1 281	252	664	556	31	-
C Priemyselná výroba	2 206	1 588	1 363	214	618	552	15	-1
D Dodávka elekt., plynu, pary a stud. vzduchu	3 448	2 429	2 076	311	1 019	850	42	-
E Dodávka vody	1 911	1 389	1 167	205	553	486	23	-31
F Stavebníctvo	1 758	1 280	1 101	163	479	440	4	-1
G Veľkoobchod a maloobchod	2 110	1 541	1 355	176	570	527	6	-1
H Doprava a skladovanie	1 997	1 443	1 254	182	559	503	14	-5
I Ubytovacie a stravovacie služby	1 327	978	863	113	356	337	1	-6
J Informácie a komunikácia	3 583	2 584	2 254	283	1 000	886	27	-1
K Finančné a poisťovacie činnosti	3 710	2 662	2 304	337	1 048	899	42	-
L Činnosti v oblasti nehnuteľností	2 154	1 565	1 377	173	590	530	6	0
M Odborné vedecké a technické činnosti	2 522	1 850	1 613	206	672	619	9	0
N Administratívne a podporné služby	1 762	1 286	1 139	144	476	444	4	0
O Verejná správa a obrana	2 311	1 659	1 488	163	654	574	21	-2
P Vzdelávanie	2 062	1 499	1 251	244	565	517	13	-1
Q Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2 485	1 824	1 579	219	662	621	12	-2
R Umenie, zábava a rekreácia	1 850	1 353	1 193	154	500	462	7	-3
S Ostatné činnosti	1 660	1 214	1 078	129	446	412	3	-

Zdroj: ŠÚ SR, štatistické zisťovanie o úplných nákladoch práce
Vysvetlivka:(-) – jav sa nevyskytoval

Tabuľka 10 Vyhlásené výzvania pre národné projekty a dopytovo-orientované výzvy za rok 2024

Názov národného projektu/žiadateľ	Popis	Časová oprávnenosť projektu/ dátum vyhlásenia výzvy	Finančná alokácia NFP / Podpora EÚ v eurách
Prioritná os 3 Zamestnanosť			
NP Inštitút sociálnej ekonomiky Žiadateľ:	"Inštitút sociálnej ekonomiky II" na regionálnej úrovni kontinuálne zabezpečuje poskytovanie odborných, informačných a konzultačných činností na podporu sociálneho podnikania v kontexte zákona č. 112/2018 Z. z. prostredníctvom siete regionálnych centier sociálnej ekonomiky a centra znalostí. Aktivity národného projektu „Inštitút sociálnej ekonomiky II“ prispievajú k osвете a zvýšeniu povedomia o sociálnej ekonomike a sociálnom podnikaní a podporujú vznik a fungovanie spoločensky prospešných a udržateľných sociálnych podnikov. Hlavným cieľom národného projektu je prostredníctvom plánovaných aktivít prispieť k ďalšiemu rozvoju ekosystému sociálnej ekonomiky na Slovensku s dôrazom na sociálne podnikanie. Počas roka 2024 realizovalo svoju činnosť 7 regionálnych centier (ďalej len „RC SE“) vo všetkých krajských mestách, zrealizovaných bolo v roku 2024 viac ako 2 650 stretnutí. Regionálne centrá poskytujú konzultácie subjektom nie len k získaniu štatútu RSP, do činnosti RC SE patrí aj zber údajov metodicko - štatistického zisťovania, sieťovanie s regionálnymi partnermi a propagácia konceptu sociálneho podnikania. Na konzultáciách a stretnutiach sa zúčastnilo od roku 2018 približne 5 500 subjektov. Medzi týmito subjektmi predstavovali obce najpočetnejšiu skupinu zo všetkých zúčastnených subjektov. Ostatné skupiny zastúpené na týchto stretnutiach zahŕňali obchodné spoločnosti, chránené dielne a chránené pracoviská, občianske združenia, neziskové organizácie a fyzické osoby. RC SE udržiavali pravidelný kontakt a poskytovali podporu aj po registrácii v kontexte dodržiavania povinností RSP vyplývajúcich zo zákona č. 112/2018 Z. z. RC SE zbierali údaje o sociálnych podnikoch a podnety pre zákonné úpravy s cieľom zlepšovania legislatívneho prostredia pre fungovanie sociálnych podnikov.	1/2024 - 11/2028	18 384 959,82
MPSVR SR			
NP Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom Žiadateľ:	Národný projekt „Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom“ (ďalej len „projekt“) sa realizuje prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) v rámci Slovenskej republiky ako aktívne opatrenie na trhu práce podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z. z.“). V zmysle ustanovenia § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. sa za aktívne opatrenia na trhu práce (ďalej len „AOTP“) považujú aj národné projekty, ktoré schvaľuje MPSVR SR a realizuje ich Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR alebo Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Podpora bude realizovaná prostredníctvom AOTP podľa § 19a a § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. Hlavným cieľom projektu je podpora pracovnej integrácie znevýhodnených a zraniteľných osôb a ich následné udržanie na pracovnom trhu prostredníctvom AOTP v zmysle schválenej legislatívy o sociálnej ekonomike. V období 1.1.2024 – 31.12.2024 bolo v zmysle § 19a a § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. podporených (bola podpísaná dohoda o poskytnutí príspevku): § 19a – 17 integračných podnikov § 19b – 607 integračných podnikov	03/2024 – 12/2029	102 720 000,00
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny			

Zdroj: MPSVR SR

Tabuľka 11 Počet zariadení sociálnych podnikov podľa typu v roku 2024

Typ registrovaného podniku	2024
Integračný sociálny podnik	46
Všeobecný registrovaný sociálny podnik	2
Sociálny podnik bývania	0
Spolu	48

Zdroj: MPSVR SR

Tabuľka 12 Počet registrovaných sociálnych podnikov v najmenej rozvinutých okresoch v roku 2024

Názov RSP	Okres	NRO
BOHEMIA DOMAŠA s. r. o. EKOTES s.r.o. WAYANA s. r. o.	Vranov nad Topľou	3
URBADUS, s.r.o. RSK production s.r.o.	Rimavská Sobota	2
STAVMONT LC s. r. o.	Lučenec	1
Sociálny podnik mesta Moldava nad Bodvou s.r.o.	Košice - okolie	1
SortPro s.r.o.	Trebišov	1
SOSTAV s.r.o.	Bardejov	1
D.Z. Work s. r. o.	Medzilaborce	1
Spolu		10

Zdroj: MPSVR SR

Tabuľka 13 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa dosiahnutého stupňa vzdelania – rok 2024 v €

Vzdelanie	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu	Podnikateľská sféra	Nepodnikateľská sféra
Spolu SR	1 736	1 727	1 765
Základné	1 238	1 287	1 052
Vyučení	1 383	1 421	1 190
Stredné (bez maturity)	1 326	1 349	1 208
Vyučení s maturitou	1 589	1 598	1 555
Úplné stredné všeobecné	1 563	1 580	1 492
Úplné stredné odborné	1 665	1 665	1 665
Vyššie odborné	1 832	1 767	1 895
Vysokoškolské I. stupňa	1 922	1 993	1 830
Vysokoškolské II. stupňa	2 370	2 520	2 133
Vysokoškolské III. stupňa	2 396	2 635	2 288

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 14 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa hlavnej triedy SK ISCO-08 – rok 2024 v €

Hlavná trieda SK ISCO-08	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu	Podnikateľská sféra	Nepodnikateľská sféra
Spolu SR	1 736	1 727	1 765
Zákonnodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci	3 306	3 395	2 992
Vedeckí a odborní duševní zamestnanci	2 214	2 409	1 981
Technickí, zdravotníckí, pedagogickí zamestnanci	1 885	1 916	1 804
Nižší administratívni zamestnanci (úradníci)	1 385	1 380	1 416
Prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode	1 245	1 184	1 437
Kvalifikovaní robotníci v poľnohosp., lesníctve	1 333	1 363	1 059
Remeselní a kvalifikovaní robotníci v príb. odb.	1 599	1 603	1 508
Obsluha strojov a zariadení	1 499	1 487	1 680
Pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci	1 009	1 030	966

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 15 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa veku – rok 2024 v €

Veková skupina	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu	Podnikateľská sféra	Nepodnikateľská sféra
Spolu	1 736	1 727	1 765
do 20 rokov	1 092	1 092	1 091
20 – 24 rokov	1 296	1 286	1 349
25 – 29 rokov	1 568	1 550	1 639
30 – 34 rokov	1 754	1 753	1 756
35 – 39 rokov	1 820	1 827	1 794
40 – 44 rokov	1 866	1 869	1 854
45 – 49 rokov	1 851	1 855	1 838
50 – 54 rokov	1 744	1 719	1 821
55 – 59 rokov	1 644	1 625	1 698
60 a viac rokov	1 633	1 595	1 713

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 16 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa regiónov – rok 2024 v €

Región	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu	Podnikateľská sféra	Nepodnikateľská sféra
Spolu	1 736	1 727	1 765
Bratislavský	2 179	2 218	2 019
Trnavský	1 621	1 595	1 722
Trenčiansky	1 617	1 603	1 674
Nitriansky	1 580	1 559	1 656
Žilinský	1 646	1 618	1 724
Banskobystrický	1 521	1 461	1 657
Prešovský	1 443	1 347	1 687
Košický	1 654	1 612	1 752

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 17 Priemerná hrubá mesačná mzda a vybrané zložky mzdy zamestnancov podľa pohlavia – rok 2024 (v €)

Pohlavie / zložky mzdy		Priemerná mesačná hrubá mzda	v tom zložky priemernej mesačnej hrubej mzdy				
			základná mzda	prémie a odmeny	príplatky a doplatky	Náhrady mzdy	ostatné mzdové zložky
Spolu	1 736	1 159	162	121	220	70	1 736
	100%	67%	9%	7%	13%	4%	100%
Muži	1 919	1 262	211	127	233	82	1 919
	100%	66%	11%	7%	12%	4%	100%
Ženy	1 551	1 054	113	114	208	59	1 551
	100%	68%	7%	7%	13%	4%	100%

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 18 Podiely zamestnancov v pásmach priemernej hrubej mesačnej mzdy – rok 2024

Mzdové pásmo priemernej mesačnej hrubej mzdy v €	Spolu	Podiely zamestnancov podľa hlavných tried* zamestnaní v %								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
menej ako 800	5,14	0,25	0,57	1,01	4,63	7,02	4,90	3,56	2,41	18,31
800,01 – 900	5,65	0,59	0,72	1,38	4,97	9,31	4,94	4,63	5,63	16,08
900,01 – 1 000	6,32	1,48	0,80	2,20	7,30	10,38	11,42	5,00	7,42	16,73
1 000,01 – 1 100	6,19	1,76	0,93	2,71	8,84	11,32	11,75	6,12	7,60	12,67
1 100,01 – 1 200	6,57	1,63	1,95	4,28	10,04	12,46	11,90	7,20	8,01	9,11
1 200,01 – 1 300	6,79	3,14	3,02	5,24	9,67	11,79	10,37	7,73	8,56	7,24
1 300,01 – 1 400	6,59	2,80	4,34	6,14	8,94	8,39	11,34	7,81	9,46	5,27
1 400,01 – 1 500	6,39	4,13	5,11	6,60	8,42	6,16	9,66	7,71	8,90	4,34
1 500,01 – 1 600	5,76	3,40	5,60	6,60	7,42	4,90	7,01	7,28	7,54	3,28
1 600,01 – 1 700	5,08	3,13	5,48	7,18	6,04	3,52	4,66	6,52	6,39	2,18
1 700,01 – 1 800	4,45	2,67	5,77	6,46	4,59	2,56	3,06	5,69	5,52	1,39
1 800,01 – 1 900	3,95	2,76	5,54	6,24	3,69	1,97	2,37	4,93	4,61	0,85
1 900,01 – 2 000	3,73	2,95	5,58	5,98	2,90	1,67	1,16	4,31	3,62	0,59
2 000,01 – 2 100	3,19	2,68	5,45	5,34	2,45	1,25	1,53	3,60	2,78	0,47
2 100,01 – 2 200	2,75	2,91	4,89	4,41	1,92	1,10	0,63	3,21	2,19	0,33
2 200,01 – 2 300	2,49	2,21	4,79	3,92	1,49	1,05	0,50	2,70	1,64	0,27
2 300,01 a viac	18,97	61,51	39,47	24,32	6,70	5,17	2,78	12,03	7,71	0,90

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Poznámka: údaje za všetkých zamestnancov bez rozdielu na aký pracovný úväzok pracujú

Vysvetlivky:

*Hlavné triedy zamestnaní SK ISCO-08:

1 – Zákonodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci, 2 – Vedeckí a odborní duševní zamestnanci, 3 – Technickí, zdravotníckí, pedagogickí zamestnanci, 4 – Nižší administratívni zamestnanci, 5 – Prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode, 6 – Kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve, 7 – Remeselní a kvalifikovaní robotníci v príbuzných odboroch, 8 – Obsluha strojov a zariadení, 9 – Pomocní nekvalifikovaní zamestnanci

Tabuľka 19 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa stupňov vzdelania (plný pracovný čas) – rok 2024 (v €)

Vzdelanie	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu			Podnikateľská sféra			Nepodnikateľská sféra		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu SR	1 806	1 971	1 629	1 796	1 957	1 580	1 838	2 044	1 732
Základné	1 289	1 407	1 146	1 341	1 446	1 191	1 092	1 187	1 031
Vyučení	1 419	1 561	1 183	1 456	1 576	1 220	1 228	1 438	1 072
Stredné (bez maturity)	1 378	1 509	1 212	1 400	1 517	1 228	1 261	1 443	1 156
Vyučení s maturitou	1 625	1 813	1 325	1 633	1 804	1 326	1 595	1 860	1 321
Úplné stredné všeobecné	1 623	1 844	1 448	1 642	1 843	1 459	1 547	1 850	1 412
Úplné stredné odborné	1 712	1 908	1 550	1 712	1 912	1 507	1 714	1 889	1 638
Vyššie odborné	1 945	2 041	1 905	1 885	2 098	1 739	2 003	1 911	2 023
Vysokoškolské I. stupňa	2 001	2 324	1 804	2 083	2 412	1 792	1 896	2 122	1 815
Vysokoškolské II. stupňa	2 483	2 869	2 174	2 636	2 966	2 249	2 237	2 578	2 097
Vysokoškolské III. stupňa	2 626	2 819	2 402	2 878	3 128	2 538	2 512	2 664	2 347

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 20 Priemerná hrubá mesačná mzda v podnikateľskej a nepodnikateľskej sfére podľa hlavnej triedy SK ISCO-08 a pohlavia (plný pracovný čas) – rok 2024 (v €)

Hlavná trieda SK ISCO-08	Podnikateľská a nepodnikateľská sféra spolu			Podnikateľská sféra			Nepodnikateľská sféra		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu SR	1 806	1 971	1 629	1 796	1 957	1 580	1 838	2 044	1 732
Zákonnodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci	3 364	3 675	2 854	3 466	3 746	2 933	3 013	3 356	2 664
Vedeckí a odborní duševní zamestnanci	2 314	2 660	2 082	2 491	2 760	2 194	2 091	2 391	1 994
Technickí, zdravotníckí, pedagogickí zamestnanci	1 921	2 116	1 728	1 953	2 145	1 720	1 836	1 999	1 743
Nižší administratívni zamestnanci (úradníci)	1 435	1 507	1 402	1 430	1 506	1 389	1 464	1 522	1 457
Prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode	1 308	1 457	1 214	1 250	1 362	1 188	1 470	1 667	1 302
Kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve	1 343	1 357	1 308	1 370	1 384	1 333	1 087	1 092	1 075
Remeselní a kvalifikovaní robotníci v príbuzných odboroch	1 605	1 682	1 244	1 609	1 690	1 244	1 523	1 538	1 227
Obsluha strojov a zariadení	1 511	1 580	1 315	1 497	1 567	1 310	1 712	1 726	1 565
Pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci	1 072	1 180	992	1 098	1 185	1 007	1 016	1 161	971

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch rok 2024

Tabuľka 21 Priemerný hodinový zárobok podľa krajov v podnikateľskej sfére (€/hod)

Kraj	2024
Bratislavský	12,87
Trnavský	9,77
Trenčiansky	9,75
Nitriansky	9,70
Žilinský	10,03
Banskobystrický	9,40
Prešovský	8,96
Košický	10,18
SR	10,51

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch 2024

Tabuľka 22 Priemerný hodinový zárobok podľa odvetví v podnikateľskej sfére (€/hod)

Kategória SK NACE rev. 2	2024
A Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	8,64
B Ťažba a dobývanie	10,16
C Priemyselná výroba	10,57
D Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	16,00
E Dodávka vody; odvod odpad. vôd, odstraňovanie odpadov	9,53
F Stavebníctvo	8,78
G Veľkoobchod a maloobchod; oprava motor. vozidiel	9,38
H Doprava a skladovanie	9,79
I Ubytovacie a stravovacie služby	6,65
J Informácie a komunikácie	16,19
K Finančné a poisťovacie činnosti	16,64
L Činnosti v oblasti nehnuteľností	10,14
M Odborné, vedecké a technické činnosti	12,16
N Administratívne a podporné služby	8,52
O Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	12,01
P Vzdelávanie	10,30
Q Zdravotníctvo a sociálna pomoc	12,20
R Umenie, zábava a rekreácia	9,07
S Ostatné činnosti	8,34

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch 2024

Tabuľka 23 Priemerný hodinový zárobok podľa veľkosti organizácie v podnikateľskej sfére (€/hod)

Veľkostná kategória (počet zamestnancov)	2024
1 – 9	8,80
10 – 19	8,58
20 – 49	9,51
50 – 99	10,23
100 – 249	10,54
250 – 499	10,83
500 – 999	11,14
1 000 a viac	12,87

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch 2024

Tabuľka 24 Priemerný hodinový zárobok podľa veku v podnikateľskej sfére (€/hod)

Veková skupina	2024
do 19 rokov	6,91
20 – 24 rokov	7,88
25 – 29 rokov	9,41
30 – 34 rokov	10,56
35 – 39 rokov	10,96
40 – 44 rokov	11,35
45 – 49 rokov	11,20
50 – 54 rokov	10,65
55 – 59 rokov	9,99
60 a viac rokov	10,33

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch 2024

**Tabuľka 25 Priemerný hodinový zárobok podľa
rodového členenia v podnikateľskej sfére – 4. štvrt'rok 2024**

Ukazovateľ	Spolu	Pohlavie		Podiel (%) Ženy/Muži
		Muži	Ženy	
Priemerný hodinový zárobok (€/hod)	10,51	11,41	9,61	84,23%

Zdroj: Trexima, Informačný systém o priemerných zárobkoch 2024

PRÍLOHA KU KAPITOLE 3

Tabuľka 1 Výdavky základného fondu nemocenského poistenia (ZFNP) a nemocenské dávky v roku 2024

Vyplatené dávky (v tis. €)	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
Nemocenské	55 513	56 703	57 365	57 069	52 374	52 838	331 862
z toho pandemické	0	1	0	0	0	0	2
Ošetrovné	3 182	3 202	4 409	3 049	2 838	2 695	19 374
z toho pandemické	15	6	10	3	2	3	38
Materské bez tzv. otcovského	28 363	28 330	26 580	28 566	28 015	29 344	169 197
Tzv. otcovské	594	877	715	697	779	744	4 406
Vyrovnávací dávka	3	4	5	7	6	4	29
Dlhodobé ošetrovné	302	297	303	339	334	351	1 925
Tehotenské	3 833	3 868	3 666	3 952	3 919	4 047	23 284
Spolu	91 790	93 280	93 042	93 678	88 265	90 022	550 077
Zúčtovanie dávok §112, ods. 9	0	-1	-2	-9	-5	-1	-17
Celkom výdavky ZFNP	91 790	93 279	93 040	93 669	88 260	90 021	550 060
z toho pandemické	15	6	10	3	2	3	40

Vyplatené dávky (v tis. €)	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
Nemocenské	50 288	49 921	49 124	48 127	53 520	51 554	634 397
z toho pandemické	1	0	0	1	0	0	5
Ošetrovné	2 469	2 603	3 738	2 430	3 350	2 862	36 827
z toho pandemické	1	3	1	2	4	1	49
Materské bez tzv. otcovského	28 980	30 291	30 225	28 674	29 192	27 848	344 406
Tzv. otcovské	690	769	781	794	794	661	8 894
Vyrovnávací dávka	7	3	6	4	3	5	56
Dlhodobé ošetrovné	354	383	388	381	419	456	4 305
Tehotenské	3 884	3 994	3 947	3 756	3 748	3 539	46 153
Spolu	86 673	87 963	88 209	84 166	91 026	86 924	1 075 038
Zúčtovanie dávok §112, ods. 9	0	-1	0	0	0	-1	-20
Celkom výdavky ZFNP	86 673	87 963	88 209	84 166	91 026	86 923	1 075 019
z toho pandemické	2	3	1	2	5	1	54

Zdroj: Sociálna poisťovňa

**Tabuľka 1 Výdavky základného fondu nemocenského poistenia (ZFNP) a nemocenské dávky v roku 2024
(pokračovanie)**

Počet prípadov zúčtovaných dávok	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
Nemocenské	143 014	144 933	149 996	132 512	123 556	118 069	812 080
z toho pandemické	2	6	3	5	7	5	28
Ošetrovné	19 943	19 671	26 904	18 050	16 697	15 914	117 179
z toho pandemické	104	80	115	38	25	28	390
Materské bez tzv. otcovského	28 779	28 657	28 116	28 040	27 919	28 112	169 623
Tzv. otcovské	1 510	1 873	1 718	1 614	1 719	1 751	10 185
Vyrovnávacia dávka	34	38	47	54	46	35	254
Dlhodobé ošetrovné	665	644	654	694	694	722	4 073
Tehotenské	17 045	17 163	16 894	17 065	16 983	16 999	102 149
Spolu	210 990	212 979	224 329	198 029	187 614	181 602	1 215 543
z toho pandemické	106	86	118	43	32	33	418

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Počet prípadov zúčtovaných dávok	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
Nemocenské	115 464	106 389	106 915	115 850	127 041	120 451	1 504 190
z toho pandemické	7	0	2	2	4	4	47
Ošetrovné	14 122	12 831	16 491	14 439	19 258	16 918	211 238
z toho pandemické	9	6	7	10	11	7	440
Materské bez tzv. otcovského	28 154	28 449	28 298	27 668	27 244	26 804	336 240
Tzv. otcovské	1 671	1 804	1 837	1 970	1 886	1 579	20 932
Vyrovnávacia dávka	41	24	32	32	27	30	440
Dlhodobé ošetrovné	722	740	744	786	824	907	8 796
Tehotenské	16 404	16 450	16 323	15 897	15 448	14 875	197 546
Spolu	176 578	166 687	170 640	176 642	191 728	181 564	2 279 382
z toho pandemické	16	6	9	12	15	11	487

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Priemerná mesačná výška dávky v €	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
Nemocenské	390,2	393,7	384,9	433,3	426,3	450,3	411,1
z toho pandemické	14,7	95,3	106,9	69,5	64,9	84,3	76,6
Ošetrovné	160,0	163,2	164,1	169,6	170,4	169,9	165,8
z toho pandemické	147,1	70,2	88,3	75,6	62,7	99,4	98,2
Materské bez tzv. otcovského	986,0	989,1	945,8	1 019,3	1 003,9	1 044,4	998,0
Tzv. otcovské	393,4	468,6	416,4	432,0	453,6	425,2	432,9
Vyrovnávacia dávka	100,2	103,9	102,2	123,8	129,9	108,2	112,6
Dlhodobé ošetrovné	454,8	462,9	463,5	490,6	481,4	485,2	473,5
Tehotenské	226,0	226,2	217,7	232,6	231,6	239,2	228,9
Spolu	436,6	439,8	416,5	475,0	472,2	497,8	454,4
pandemické spolu	144,6	71,9	88,8	74,9	63,2	97,1	96,7

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Priemerná mesačná výška dávky v €	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
Nemocenské	438,0	472,0	462,2	417,3	423,1	430,4	424,1
z toho pandemické	134,9	0,0	103,7	318,4	115,4	53,4	98,0
Ošetrovné	175,5	203,4	227,3	168,7	174,4	169,8	174,8
z toho pandemické	99,3	432,2	126,6	153,8	382,0	95,9	111,5
Materské bez tzv. otcovského	1 029,7	1 065,2	1 068,5	1 036,7	1 072,1	1 039,3	1 024,8
Tzv. otcovské	413,3	426,3	425,2	403,1	421,0	418,5	425,1
Vyrovňavacia dávka	163,5	134,6	181,6	131,1	117,1	159,7	128,4
Dlhodobé ošetrovné	491,0	517,2	522,3	484,7	510,2	502,4	490,2
Tehotenské	237,7	243,6	242,5	237,1	245,3	239,0	234,7
Spolu	492,6	529,7	518,8	477,9	476,3	480,5	473,4
pandemické spolu	114,9	432,2	121,5	181,2	311,0	80,4	110,2

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Druh dávky	Počet poberateľov			Priemerná mesačná výška dávky v €		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
Nemocenské (vrátane poberateľov pandemických dávok)	308 060	341 232	649 292	433,5	415,6	424,1
Ošetrovné (vrátane poberateľov pandemických dávok)	51 744	127 706	179 450	208,5	161,0	174,8
Materské	29 696	53 252	82 948	1 056,6	969,7	989,6
Vyrovňavacia dávka	x	144	144	x	128,4	128,4
Dlhodobé ošetrovné	873	2 627	3 500	550,2	469,3	490,2
Tehotenské	x	41 063	41 063	x	234,7	234,7
Spolu	390 373	566 024	956 397	x	x	x

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 2 Počet poberateľov samostatne vyplácaných dôchodkov a v súbehu s vdovským, resp. vdoveckým dôchodkom k 31.12.2024

Druh dôchodku	Počet poberateľov sólo dôchodku (samostatne)	Počet poberateľov dôchodkov vyplácaných v súbehu (s vdovským resp. vdoveckým)	Spolu dôchodcov
Starobný	829 602	305 088	1 134 690
Predčasný starobný	37 377	1 678	39 055
Invalidný (vrátane 23 329 tzv. invalidov z mladosti)	234 405	6 899	241 304
Vdovský – sólo	24 354	x	24 354
Vdovecký- sólo	5 333	x	5 333
Sirotský	20 023	x	20 023
Dôchodok manželky	78	x	78
Sociálny	865	x	865
Spolu	1 152 037	313 665	1 465 702

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 3 Počet poberateľov dôchodku a výška sólo dôchodkovej dávky podľa pohlavia

Typ dôchodku	Počet poberateľov k 31. 12. 2024	Priemerná výška k 31. 12. 2024
Starobný	1 134 690	683,1
muži	455 921	754,1
ženy	678 769	614,2
Predčasný starobný	39 055	733,2
muži	23 465	785,0
ženy	15 590	649,8
Invalidný	241 304	401,2
muži	120 553	424,3
ženy	120 751	377,2
Vdovský (ženy) sólo	24 354	375,6
Vdovecký (muži) sólo	5 333	311,8
Sirotský	20 023	207,6
muži	9 693	207,7
ženy	13 219	207,5
Spolu	1 464 759	x

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 4 Rozdelenie poberateľov podľa výšky dôchodkových dávok k 31. 12. 2024

Výška dôchodku v €	Počet poberateľov dôchodku: muži a ženy spolu					
	Starobný sólo + starobný vyplácaný v súbehu s vdovským a vdoveckým	Predčasný starobný sólo + vyplácaný predčasný starobný v súbehu s vdovským a vdoveckým	Invalidný sólo* + invalidný v súbehu s vdovským a vdoveckým	Vdovský - sólo	Vdovecký - sólo	Sirotský
do 130	2 540	1	2 810	499	81	4 431
130,1 – 200	5 021	6	20 457	1 411	575	7 084
200,1 – 265	10 201	17	42 125	2 829	1 305	4 131
265,1 – 325	13 618	34	34 411	4 486	1 412	1 910
325,1 – 425	51 247	183	45 899	8 387	1 290	1 500
425,1 – 530	187 645	6 070	46 414	3 706	411	622
530,1 – 665	301 867	10 714	28 633	1 888	184	275
665,1 – 800	256 991	9 245	9 820	728	45	63
800,1 – 925	134 811	5 651	4 609	268	17	6
925,1 – 1000	49 246	2 257	1 684	71	6	1
nad 1000	121 503	4 877	4 442	81	7	0
Spolu	1 134 690	39 055	241 304	24 354	5 333	20 023

Zdroj: Sociálna poisťovňa

* vrátane invalidných dôchodkov z mladosti

Tabuľka 5 Prehľad výdavkov na dôchodkové dávky k 31. 12. 2024

	Základný fond starobného poistenia (ZFSP) v tis. €	Základný fond invalidného poistenia (ZFIP) v tis. €	Spolu v tis. €
Druh dôchodku	Výdavky	Výdavky	Výdavky
Starobný	8 908 136	x	8 908 136
Predčasný starobný	461 281	x	461 281
Invalidný	x	1 090 988	1 090 988
Vdovský	747 649	112 908	860 557
Vdovecký	93 840	21 246	115 086
Sirotský	2 344	52 172	54 516
Rodičovský	315 989	x	315 989
13. dôchodok	725 530	97 489	823 019
Spolu	11 254 769	1 374 803	12 629 572
zúčtovanie dávok §112, ods. 9 461/2003 Z. z.	1 551	974	2 525
úhrn	11 256 320	1 375 777	12 632 097
Štátom hradené dávky			
dôchodok manželky			19
sociálny dôchodok			3 804
zvýšenie pre bezvládnosť			1 912
zvýšenie z dôvodu jediného zdroja príjmu			3
zvýšenie dôchodku za odboj, rehabilitáciu a deportáciu			1 425
príplatok k dôchodku politickým väzňom			5 728
príspevok k dôchodku účasti národného boja za oslobodenie a vdovám a vdovcom po týchto osobách			585
príplatok za štátnu službu			564
invalidný dôchodok z mladosti			128 161
zvýšenie sumy starobného dôchodku a sumy invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku na sumu minimálneho dôchodku a úhrada výdavkov spojených s konaním o nároku			46 403
vyrovňavací príplatok			332
príspevok športovému reprezentantovi			24
vianočný príspevok			29
13. dôchodok			38 607
Spolu štátom hradené dávky			227 596
Celkový úhrn			12 859 693

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 6 Základný fond úrazového poistenia (ZFÚP) v roku 2024 – dávka podľa druhu, počet prípadov zúčtovaných dávok a priemerná mesačná výška dávky

v tis. €

Dávka podľa druhu	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
úrazový príplatok	550	549	580	602	556	606	3 444
z toho úrazový príplatok COVID-19	1	2	2	5	0	2	12
úrazová renta	3 181	3 211	3 091	3 265	3 147	3 202	19 097
jednorazové vyrovnanie	3	9	11	13	3	0	40
pozostalostná úrazová renta	32	31	31	31	31	31	188
jednorazové odškodnenie	0	29	26	0	0	18	73
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné	0	0	0	0	0	0	0
rekvalifikácia a rekvalifikačné	0	0	0	0	0	0	0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	1 380	925	1 296	1 327	1 447	1 162	7 537
náhrada nákladov spojených s liečením	21	21	23	13	18	14	111
náhrada nákladov spojených s pohrebom	0	4	5	0	1	3	13
výplata poistných plnení z minulých rokov	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	5 167	4 780	5 063	5 253	5 203	5 037	30 502
zúčtovanie dávok podľa §112, ods. 8	-25	-18	-50	-52	-36	-42	-221
18 % prevod finančných prostriedkov do ZFSP za poberanie úrazovej renty	426	460	469	436	467	455	2 712
Celkom výdavky ZFÚP	5 569	5 222	5 482	5 637	5 634	5 450	32 993
Dávka podľa druhu	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
úrazový príplatok	543	502	508	543	565	524	6 629
z toho úrazový príplatok COVID-19	0	0	0	1	3	0	17
úrazová renta	3 140	3 155	3 122	3 157	3 166	3 036	37 873
jednorazové vyrovnanie	15	11	11	0	6	8	91
pozostalostná úrazová renta	31	31	30	30	32	31	374
jednorazové odškodnenie	62	0	86	0	0	0	222
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné	0	0	0	0	0	0	0
rekvalifikácia a rekvalifikačné	0	0	0	0	0	0	0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	1 081	1 185	1 282	1 146	1 259	1 160	14 651
náhrada nákladov spojených s liečením	24	29	20	40	47	28	299
náhrada nákladov spojených s pohrebom	4	0	10	0	0	0	27
výplata poistných plnení z minulých rokov	0	0	0	26	0	0	27
Spolu	4 900	4 915	5 070	4 942	5 075	4 788	60 192
zúčtovanie dávok podľa §112, ods. 8	-9	-43	-2	-2	0	-52	-328
18 % prevod finančných prostriedkov do ZFSP za poberanie úrazovej renty	465	455	453	457	468	472	5 482
Celkom výdavky ZFÚP	5 356	5 327	5 521	5 398	5 543	5 208	65 346

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 3

Počet prípadov zúčtovaných dávok	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
úrazový príplatok	2 299	2 225	2 378	2 354	2 235	2 419	13 910
z toho úrazový príplatok COVID-19	5	11	7	3	3	2	31
úrazová renta	6 444	6 427	6 390	6 381	6 369	6 377	38 388
jednorazové vyrovnanie	1	4	3	3	1	0	12
pozostalostná úrazová renta	134	135	134	133	133	132	801
jednorazové odškodnenie	0	1	1	0	0	2	4
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné	0	0	0	0	0	0	0
rekvalifikácia a rekvalifikačné	0	0	0	0	0	0	0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	749	540	536	736	685	615	3 861
náhrada nákladov spojených s liečením	65	71	62	51	66	55	370
náhrada nákladov spojených s pohrebom	0	2	2	0	1	1	6
výplata poistných plnení z minulých rokov	1	2	1	1	1	1	7
Spolu	9 693	9 407	9 507	9 659	9 491	9 602	57 359

Počet prípadov zúčtovaných dávok	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
úrazový príplatok	2 260	2 017	2 066	2 216	2 274	2 193	26 936
z toho úrazový príplatok COVID-19	0	0	2	5	4	2	44
úrazová renta	6 377	6 363	6 358	6 354	6 351	6 323	76 514
jednorazové vyrovnanie	6	2	3	0	2	2	27
pozostalostná úrazová renta	129	132	126	126	134	130	1 578
jednorazové odškodnenie	2	0	3	0	0	0	9
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné	0	0	0	0	0	0	0
rekvalifikácia a rekvalifikačné	0	0	0	0	0	0	0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	667	550	612	571	687	587	7 535
náhrada nákladov spojených s liečením	57	62	60	67	86	56	758
náhrada nákladov spojených s pohrebom	2	0	4	0	0	0	12
výplata poistných plnení z minulých rokov	2	1	1	3	1	1	16
Spolu	9 502	9 127	9 233	9 337	9 535	9 292	113 385

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Priemerná mesačná výška dávky v €	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	I. polrok 2024
úrazový príplatok	239,1	247,0	243,8	255,9	248,9	250,6	247,6
z toho úrazový príplatok COVID-19	291,7	164,0	257,0	1 773,6	160,9	785,9	401,2
úrazová renta	493,6	499,7	483,7	511,7	494,1	502,1	497,5
jednorazové vyrovnanie	3 468,6	2 251,5	3 818,0	4 306,5	2 742,3	0,0	3 299,2
pozostalostná úrazová renta	235,2	232,4	233,5	234,9	234,9	236,2	234,5
jednorazové odškodnenie	0,0	29 202,1	25 737,1	0,0	0,0	0,0	18 306,9
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné rekvalifikácia a rekvalifikačné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	1 842,9	1 712,1	2 417,9	1 803,3	2 111,9	1 889,5	1 952,0
náhrada nákladov spojených s liečením	327,4	294,6	373,4	262,5	273,9	257,5	299,9
náhrada nákladov spojených s pohrebom	0,0	1 964,0	2 551,5	0,0	997,1	2 792,0	2 136,7
výplata poistných plnení z minulých rokov	41,2	137,8	38,6	41,2	39,9	41,2	68,2

Priemerná mesačná výška dávky v €	Júl	August	September	Október	November	December	Rok 2024
úrazový príplatok	240,2	248,9	245,9	244,8	248,5	239,2	246,1
z toho úrazový príplatok COVID-19	0,0	0,0	157,3	204,7	830,4	190,5	397,2
úrazová renta	492,4	495,9	491,1	496,8	498,4	480,2	495,0
jednorazové vyrovnanie	2 435,4	5 731,3	3 741,4	0,0	3 172,7	3 988,3	3 378,2
pozostalostná úrazová renta	239,9	237,2	238,9	238,9	242,1	239,2	236,9
jednorazové odškodnenie	31 193,3	0,0	28 720,9	0,0	0,0	0,0	24 641,9
pracovná rehabilitácia a rehabilitačné rekvalifikácia a rekvalifikačné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia	1 621,2	2 154,9	2 094,9	2 007,7	1 831,9	1 976,8	1 944,3
náhrada nákladov spojených s liečením	420,7	472,8	333,6	601,3	543,7	495,0	394,5
náhrada nákladov spojených s pohrebom	1 925,1	0,0	2 517,3	0,0	0,0	0,0	2 228,3
výplata poistných plnení z minulých rokov	135,8	41,2	41,2	8 702,6	41,2	39,9	1 688,8

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 7 Štátne dávky týkajúce sa úrazového poistenia

	Suma vyplatených dávok v roku 2024 (v tis. €)
Odškodnenie prac. úrazov a chorôb z povolania zamestnancov zrušených zamestnávateľov, ktorých zakladateľom bol štát, alebo Fond národného majetku SR	451
Plnenia vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania vzniknuté pred 1. aprílom 2002 u zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu	46
Úrazové dávky poskytované fyzickým osobám uvedeným v § 17 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení	21
Zodpovednosť štátu za škodu na zdraví, ktorá vznikla vojakom povinnej vojenskej služby (plnenie podľa § 293 ods. 6)	22
Úrazové dávky poskytované vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy podľa § 285 ods. 1 písm. i) zákona o sociálnom poistení	0

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 8 Výdavky základného fondu garančného poistenia (ZFGP) v roku 2024

Obdobie	Výdavky ZFGP na dávku garančného poistenia v tis. €	Úhrada príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v tis. €	Spolu
Január	127	4 039	4 167
Február	144	5 999	6 142
Marec	193	1 058	1 251
Apríl	830	3 171	4 001
Máj	272	2 139	2 412
Jún	215	4 095	4 310
Júl	329	2 407	2 736
August	276	894	1 169
September	251	2 983	3 234
Október	369	2 840	3 209
November	350	1 701	2 051
December	1 903	2 610	4 513
Rok 2024	5 259	33 936	39 195

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 9 Vyplatené dávky v nezamestnanosti, počet prípadov a priemerná výška dávky v roku 2024

Mesiac	Počet poberateľov vyplatenej dávky v nezamestnanosti		Počet vyplatených dávok v nezamestnanosti		Priemerná výška dávky v nezamestnanosti v €		Celková výška výdavkov na dávky v tis. €	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Január	34 675	34 740	37 496	37 637	558,7	610,4	20 841	22 880
Február	37 490	37 053	41 587	40 593	544,2	599,0	22 499	24 223
Marec	36 408	35 525	40 045	38 997	506,7	576,6	20 177	22 367
Apríl	35 581	34 932	38 726	37 878	544,8	603,5	21 041	22 759
Máj	35 128	35 006	38 569	37 977	535,7	592,8	20 572	22 423
Jún	35 814	35 199	39 608	38 414	561,0	628,5	22 153	24 075
Júl	35 358	35 208	38 394	38 044	571,1	628,0	21 824	23 802
August	37 315	37 368	40 676	40 463	589,5	658,4	23 910	26 564
September	37 824	38 593	41 121	41 754	608,8	672,3	24 973	27 993
Október	37 887	38 333	41 254	41 341	575,2	640,7	23 512	26 387
November	36 554	37 479	39 859	40 418	597,9	666,6	23 741	26 861
December	35 673	36 958	39 147	40 164	586,6	651,7	22 887	26 080
Spolu	x	x	476 482	473 680	x	x	268 130	296 415
Priemer	36 309	36 366	39 707	39 473	564,9	629,8	x	x

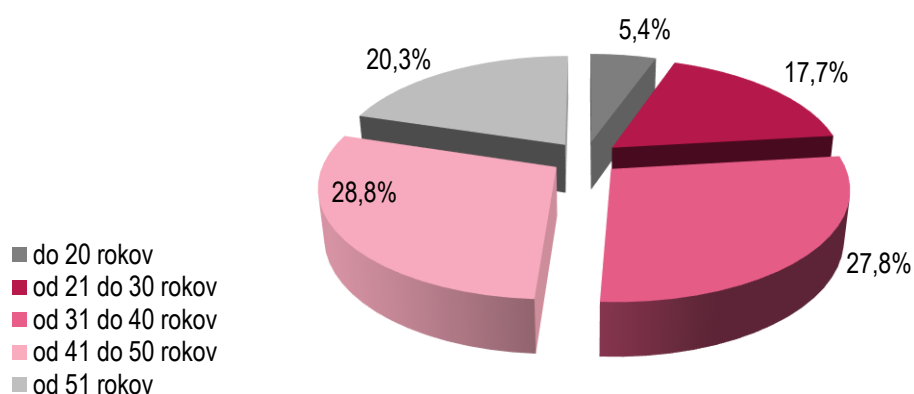
Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 10 Počet poberateľov dávky v nezamestnanosti v členení podľa veku a pohlavia za rok 2024

Vekové pásma	Muži	Ženy	Spolu
do 19 rokov	6	3	9
20 – 24 rokov	4 116	3 088	7 204
25 – 29 rokov	7 927	7 377	15 304
30 – 34 rokov	9 222	10 444	19 666
35 – 39 rokov	9 070	11 149	20 219
40 – 44 rokov	8 936	10 264	19 200
45 – 49 rokov	8 413	9 621	18 034
50 – 54 rokov	6 855	8 115	14 970
55 – 59 rokov	5 770	6 569	12 339
nad 60 rokov	3 339	3 039	6 378
nezistené	35	37	72
Spolu	63 689	69 706	133 395

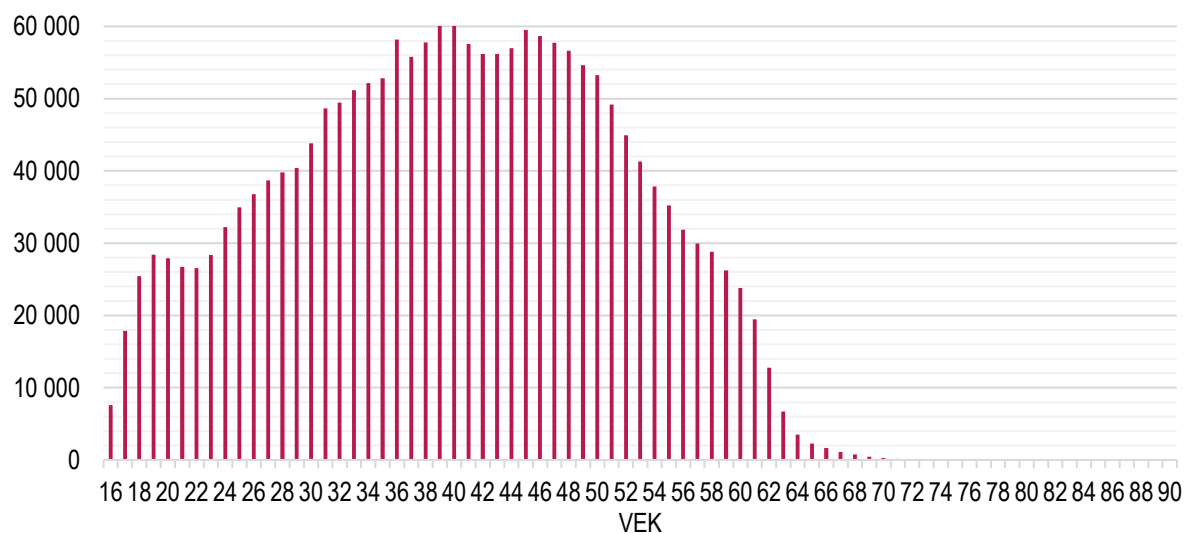
Zdroj : Sociálna poisťovňa

Graf 1 Rozdelenie sporiteľov v II. pilieri podľa veku k 31. 12. 2024

Zdroj : Sociálna poisťovňa; spracovanie: MPSVR SR

Graf 2 Veková štruktúra sporiteľov v II. pilieri k 31. 12. 2024

Zdroj : Sociálna poisťovňa; spracovanie: MPSVR SR

Tabuľka 11 Zhodnotenie dôchodkových fondov v správe DSS za rok 2024

DSS	Fond	Zhodnotenie za rok 2024
Allianz - Slovenská d.s.s., a.s.	GARANT dlhopisový garantovaný d.f.	1,9%
Allianz - Slovenská d.s.s., a.s.	PROGRES indexový negarantovaný d.f.	25,6%
KOOPERATIVA, d.s.s., a.s.	KOOPERATIVA dlhopisový garantovaný, d.f.	0,7%
KOOPERATIVA, d.s.s., a.s.	KOOPERATIVA indexový negarantovaný, d.f.	21,9%
NN d.s.s., a.s.	Solid – Dlhopisový garantovaný d.f.	3,8%
NN d.s.s., a.s.	Harmónia – Zmiešaný negarantovaný d.f.	12,7%
NN d.s.s., a.s.	Dynamika – Akciový negarantovaný d.f.	17,3%
NN d.s.s., a.s.	Rešpekt – Akciový negarantovaný ESG d.f.	24,9%
NN d.s.s., a.s.	Index Global – Indexový negarantovaný d.f.	26,3%
UNIQA d.s.s., a.s.	Dlhopisový garantovaný d.d.f.	1,7%
UNIQA d.s.s., a.s.	Akciový negarantovaný d.f.	16,6%
UNIQA d.s.s., a.s.	Indexový negarantovaný i.d.f.	25,7%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	KLASIK, dlhopisový garantovaný d.f.	3,0%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	SMART, zelený inovatívny negarantovaný d.f.	22,2%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	PROFIT, akciový negarantovaný d.f.	21,4%
VÚB Generali d.s.s., a.s.	INDEX, indexový negarantovaný d.f.	26,5%

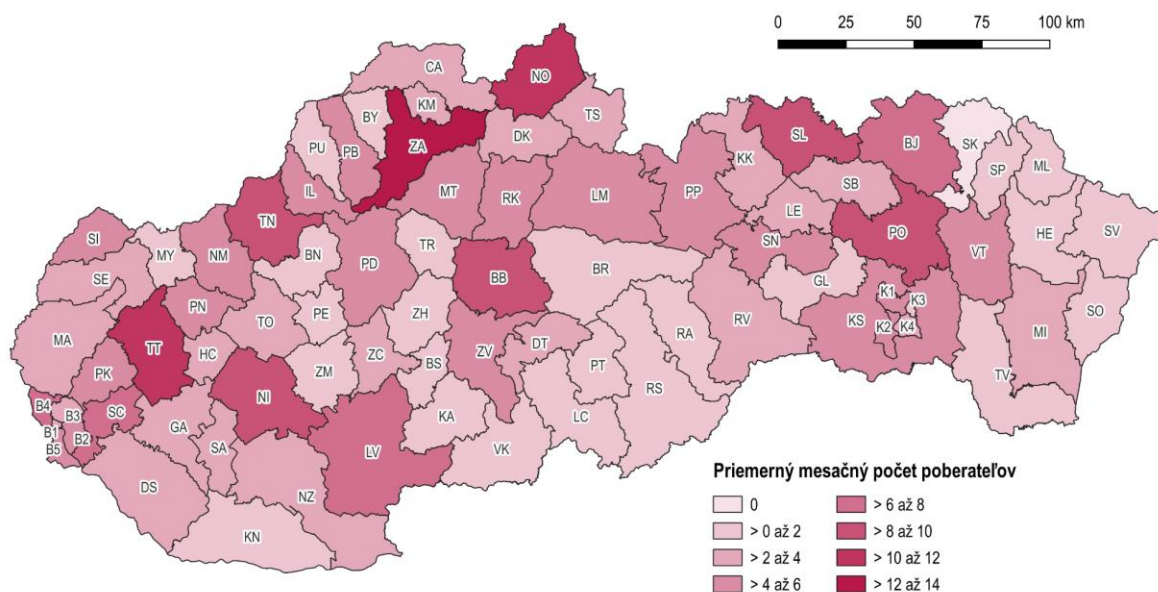
Zdroj: Asociácia dôchodkových správcovských spoločností

Tabuľka 12 Zhodnotenie príspevkových doplnkových dôchodkových fondov v správe DDS za rok 2024

DSS	Fond	Zhodnotenie za rok 2024
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	Comfort life 2040, príspevkový d.d.f.	9,7%
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	Comfort life 2030, príspevkový d.d.f.	5,2%
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	Comfort life 2060, príspevkový d.d.f.	12,0%
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	Comfort life 2050, príspevkový d.d.f.	11,5%
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	Comfort life 2020, príspevkový d.d.f.	4,4%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s	Konzervatívny príspevkový d.d.f.	3,9%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s	Rastový príspevkový d.d.f.	14,1%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s	Vyvážený príspevkový d.d.f.	10,3%
NN Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s	Indexový príspevkový d.d.f.	18,0%
Stabilita, d.d.s., a.s	Stabilita konzervatívny príspevkový d.d.f.	4,2%
Stabilita, d.d.s., a.s	Stabilita príspevkový d.d.f.	9,6%
Stabilita, d.d.s., a.s	Stabilita akciový príspevkový d.d.f.	14,4%
Stabilita, d.d.s., a.s	Stabilita indexový príspevkový d.d.f.	20,8%
UNIQA d.d.s., a.s.	Príspevkový d.d.f.	7,7%
UNIQA d.d.s., a.s.	Globálny akciový d.d.f.	13,2%
UNIQA d.d.s., a.s.	Indexový globálny d.d.f.	18,0%

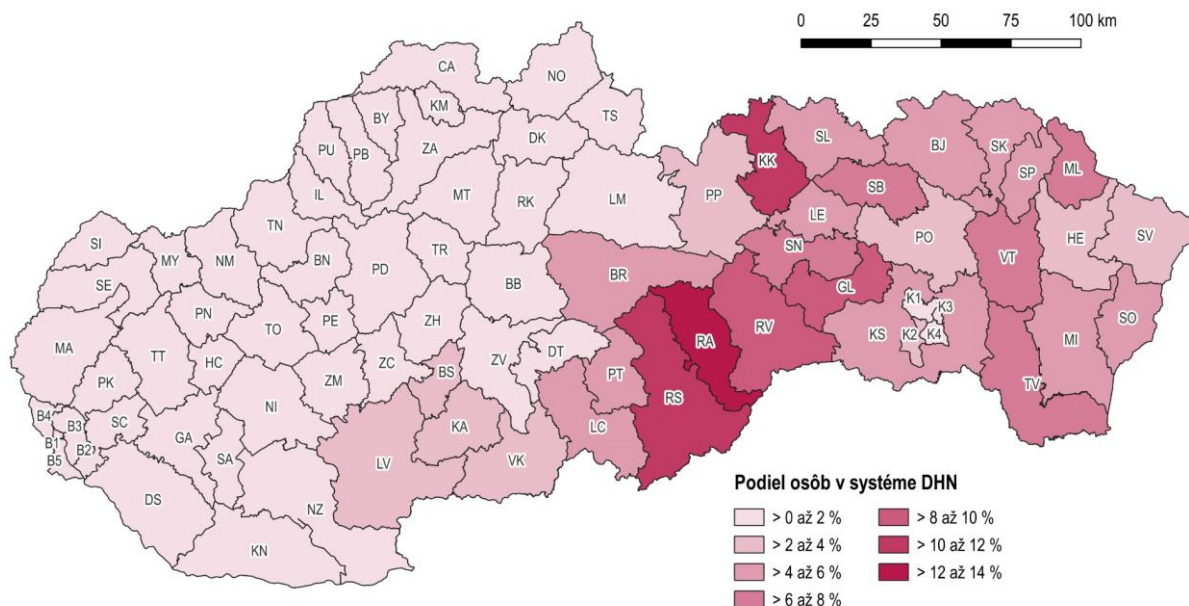
Zdroj: Asociácia dôchodkových správcovských spoločností

**Graf 3 Regionálne rozdelenie poberateľov príspevku na starostlivosť o dieťa -
priemerný mesačný počet poberateľov v roku 2024**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

**Graf 4 Regionálne rozdelenie osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi,
podiel osôb v systéme na celkovom počte obyvateľov ku koncu roka 2024**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Zdroj: RSD MIS MPSVR SR, ŠÚSR

Tabuľka 13 Počet poberateľov a čerpanie finančných prostriedkov na resocializačný príspevok v rokoch 2023 a 2024

	Počet poberateľov	Čerpané finančné prostriedky
2023	3 959	386 271
2024	4 397	475 070

Zdroj: RSD MIS MPSVR SR

Tabuľka 14 Pomoc deťom týraným, sexuálne zneužívaným a šikanovaným v roku 2024

Pomoc deťom týraným, sexuálne zneužívaným a šikanovaným			Fyzické týranie	Psychické týranie	Sexuálne zneužívanie	Šikanovanie	Využívanie na komerčné účely (pornografia, prostitúcia)	Zanedbávanie (syndróm CAN)	Spolu
Počet evidovaných detí	Spolu		76	30	101	14	6	776	1 003
	v tom	do 6 rokov	15	7	5	0	0	247	274
		do 15 rokov	48	15	58	12	2	394	529
		do 18 rokov	13	8	38	2	4	135	200
Počet návrhov orgánu na začatie trestného stíhania		celkovo	15	3	4	0	1	9	32

Zdroj: V(MPSVR SR)12-01

Tabuľka 15 Deti umiestnené na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu (neodkladné opatrenie, výchovné opatrenie, ústavná starostlivosť a ochranná výchova) k 31. 12.

Zariadenia na výkon rozhodnutia súdu		2023	2024
Centrá pre deti a rodiny (program)		4 612	4 564
Centrá pre deti a rodiny (špecializovaný program)		24	30
Centrá pre deti a rodiny (resocializačný program)		18	11
Domovy sociálnych služieb		0	0
Liečebno - výchovné sanatóriá		40	62
Diagnostické centrá		66	89
Reedukačné domovy	NO, VO, ÚS	394	285
	OV	15	14

Zdroj: V(MPSVR SR)12-01, V/A(MPSVR SR)05-01, V/B(MPSVR SR)05-01; V/C(MPSVR SR)05-01

Poznámka: NO – neodkladné opatrenie, VO – výchovné opatrenie, ÚS – ústavná starostlivosť, OV – ochranná výchova

Tabuľka 16 Jednotlivé formy starostlivosti v centrách pre deti a rodiny s programom pre výkon súdnych rozhodnutí

Forma starostlivosti	2023	2024
Profesionálne náhradné rodiny	744	771
Samostatné skupiny	299	286
Iné skupiny	169	164

Zdroj: V(MPSVR SR) 5-01

Tabuľka 17 Počty umiestnených detí a mladých dospelých v jednotlivých formách starostlivosti v centrách pre deti a rodiny s programom k 31.12.

Počet umiestnených detí v jednotlivých formách	2023	2024
v profesionálnej náhradnej rodine	1 412	1 465
v samostatnej skupine	2 654	2 606
v iných skupinách	872	829

Zdroj: V(MPSVR SR) 5-01

Tabuľka 18 Celkový počet detí zverených do jednotlivých foriem náhradnej rodinnej starostlivosti v rokoch 2023 a 2024

Rok	Náhradná osobná starostlivosť	Pestúnska starostlivosť	Poručníctvo	Spolu
2023	7 387	934	741	9 062
2024	7 464	876	779	9 119

Zdroj: V(MPSVR SR) 5-01

Tabuľka 19 Základné štatistické údaje o činnosti referátu poradensko – psychologických služieb za roky 2023 a 2024

Rok	Počet prípadov	Počet klientov	Počet konzultácií
2023	7 046	14 434	42 203
2024	6 821	13 514	41 179

Zdroj: UPSVaR

Tabuľka 20 Činnosť referátov poradensko-psychologických služieb v roku 2023 a 2024

Problematika	Rok 2023		Rok 2024	
	Počet prípadov	Počet konzultácií	Počet prípadov	Počet konzultácií
Rodinná	1 834	10 130	1 841	10 289
Rozvodová, porozvodová	2 579	15 519	2 543	15 589
Partnerská, manželská	668	3 619	515	2 935
Osobnostná	846	4 860	868	4 944
Náhradná rodinná starostlivosť	792	6 591	755	6 193
Iná/Rôzne	152	469	149	382
Drogové a iné závislosti	126	808	99	697
Profesionálna rodina	2	6	0	0
Krízová intervencia	47	201	51	150
Spolu	7 046	42 203	6 821	41 179

Zdroj: UPSVaR

Tabuľka 21 Počet konzultácií v najčastejších oblastiach odborného poradenstva v ROPO* za rok 2024

Typ konzultácie	2024	v %	2023	v %
Ekonomické problémy, finančná kríza a problémy s bývaním	161	2,6%	207	3,1%
Pred - rozvodové právne poradenstvo	189	3,1%	330	5,0%
Po - rozvodové právne poradenstvo	197	3,2%	175	2,6%
Problémy pri výchove a rodičovstve	400	6,5%	264	4,0%
Pracovno - právne poradenstvo	420	6,8%	447	6,7%
Rodinné vzťahové problémy	949	15,3%	1 204	18,2%
Rozvoj osobnosti	1 083	17,5%	1 313	19,8%
Manželské a partnerské problémy	1 828	29,5%	1 662	25,1%

Zdroj: UPSVaR, * ROPO - Rodinné poradne II. - rozvoj poskytovania poradensko-psychologických služieb pre jednotlivcov, páry a rodiny

Tabuľka 22 Počet registrovaných poskytovateľov sociálnych služieb

Počet poskytovateľov sociálnych služieb (PSS)/sociálnych služieb a ich kapacít k 31.12.2024	SR			Z toho								
				Obec, zariadení alebo založení obcou			Zariadení alebo založení vyšším územným celkom			Neverejní poskytovatelia		
	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita
SR Spolu	2095*	5 615	92 045	952*	2 202	41 446	174*	743	19 018	969*	2 670	31 581
Služby krízovej intervencie (z toho)	439*	993	15 732	251*	514	9 234	20*	27	397	168*	452	6 101
Terénna sociálna služba KI	108	177	0	41	44	0	0	0	0	67	133	0
Nízkoprahové denné centrum	18	21	648	7	7	80	0	0	0	11	14	568
Integračné centrum	8	8	136	0	0	0	2	2	25	6	6	111
Komunitné centrum	237	496	9 053	191	370	7 466	0	0	0	46	126	1 587
Nocľaháreň	45	53	1 317	30	31	499	0	0	0	15	22	818
Útulok	83	111	2 668	30	33	683	15	16	282	38	62	1 703
Domov na polceste	22	23	218	0	0	0	5	5	36	17	18	182
Zariadenie núdzového bývania	30	36	722	7	7	142	3	4	54	20	25	526
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	35	68	970	14	22	364	0	0	0	21	46	606
Služby na podporu rodiny s deťmi (z toho)	283*	368	4 505	63*	75	1 369	17*	33	214	204*	260	2 922
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	18	18	0	17	17	0	0	0	0	1	1	0
Starostlivosť o dieťa v detskej skupine	15	18	56	0	0	0	0	0	0	14	17	56
Podpora zosúladovania rodinného a pracovného života	9	9	34	1	1	0	0	0	0	9	9	34
Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	2	2	4	0	0	0	2	2	4	0	0	0
Včasná intervencia	43	103	480	0	0	0	15	31	210	28	72	270
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov	207	218	3 931	53	57	1 236	0	0	0	154	161	2 562
Služby pre osoby s ŤZP a nepriaz. zdr. stavom (z toho)	1705*	3 102	50 211	881*	1 156	10 026	189*	620	17 961	635*	1 326	20 224
Zariadenie podporovaného bývania	65	90	749	2	4	25	38	49	400	25	37	324
Zariadenie pre seniorov	452	574	21 215	144	167	8 762	53	70	2 352	255	337	10 101
Zariadenie opatrovateľskej služby	123	140	2 593	62	71	1 449	0	0	0	61	69	1 144
Rehabilitačné stredisko	31	35	400	0	0	0	11	15	120	20	20	280
Domov sociálnych služieb	285	453	10 966	20	24	109	163	287	8 381	102	142	2 476
Špecializované zariadenie	270	371	10 750	11	12	244	117	180	6 698	142	179	3 808
Denný stacionár	168	210	3 538	87	91	1 437	1	1	10	80	118	2 091
Opatrovateľská služba	758	861	0	647	676	0	0	0	0	111	185	0

Počet poskytovateľov sociálnych služieb (PSS)/sociálnych služieb a ich kapacít k 31.12.2024	SR			Z toho								
				Obec, zriadení alebo založení obcou			Zriadení alebo založení vyšším územným celkom			Neverejní poskytovatelia		
	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita	Počet PSS	Počet sociálnych služieb	Kapacita
Prepravná služba	155	188	0	72	83	0	8	9	0	75	96	0
Sprievodcovská a predčitateľská služba	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Tlmočnická služba	13	34	0	0	0	0	0	0	0	13	34	0
Sprostredkovanie tlmočnickej služby	2	5	0	0	0	0	0	0	0	2	5	0
Sprostredkovanie osobnej asistencie	9	13	0	1	2	0	0	0	0	8	11	0
Požičiavanie pomôcok	80	127	0	25	26	0	9	9	0	46	92	0
Služby IKT	64	119	0	27	27	0	7	12	0	30	80	0
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	38	63	0	27	27	0	7	12	0	4	24	0
Pomoc poskytovaná telekomunikačnými technológiami	26	56	0	0	0	0	0	0	0	26	56	0
Podporné služby (z toho)	255*	549	21 595	177*	417	18 817	21*	34	446	57*	98	2 332
Pomoc pri výkone opatrovníckych práv	7	9	0	1	2	0	2	2	0	4	5	0
Denné centrum	118	240	13 271	114	236	13 246	2	2	15	2	2	10
Podpora samostatného bývania	31	44	0	1	5	0	9	9	0	21	30	0
Jedáleň	115	190	8 253	78	124	5 570	12	21	431	25	45	2 252
Práčovňa	34	35	0	27	28	0	0	0	0	7	7	0
Stredisko osobnej hygieny	28	31	71	21	22	1	0	0	0	7	9	70
Samostatné odborné činnosti (z toho)	153*	484	2	7*	13	0	8*	17	0	138*	454	2
Sociálna rehabilitácia	5	26	0	0	0	0	0	0	0	5	26	0
Sociálne poradenstvo - základné	98	215	0	7	12	0	4	5	0	87	198	0
Sociálne poradenstvo - špecializované	81	243	2	1	1	0	5	12	0	75	230	2
Celkový súčet	4 143	5 615	92 045	1 931	2 202	39 446	468	743	19 018	1 655	2 670	31 581

Zdroj: IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024

Pozn.: Počet PSS sa nerovná súčtu PSS za jednotlivé druhy sociálnych služieb, nakoľko jeden PSS môže poskytovať viac druhov sociálnych služieb.

Tabuľka 23 Počet zapísaných a vymazaných sociálnych služieb a kapacít

Druh sociálnej služby	Prítok (zápis)		Odtok (výmaz)	
	Sociálne služby	Kapacita	Sociálne služby	Kapacita
krízová intervencia	149	1 179	35	95
podpora rodiny s deťmi	36	444	42	0
odkázanosťné služby	124	1 292	450	281
služby pre FO so ZP	30	0	56	0
telekomunikačné služby	7	0	0	0
podporné služby	17	115	13	60
poradenstvo a rehabilitácia	79	0	46	0
Spolu	442	3 030	642	436

Zdroj: IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb za rok 2024

Tabuľka 24 Prijímatelia sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb

Druh zariadenia	Prijímatelia a k 31. 12. 2024	Dôvod poskytnutí a služby			Dopláca nie alebo úhrada inou FO	Sa mo plat ci	osoby v dôchodk ovom veku	pozbavení spôsobilosti na právne úkony (a s obmedz. spôsobilosťo u)	cudz inci	muži / chla pci	ženy / diev čatá
		Odkázan osť	Bezodklad nosť	Iné vážne dôvody							
domov sociálnych služieb	10 435	10 077	342	0	1 232	17	2 534	5 408	15	5 966	4 468
zariadenie pre seniorov	19 942	18 994	831	72	5 976	47	19 925	402	23	5 464	14 477
špecializované zariadenie	10 164	8 930	1 206	0	2 364	28	8 102	2 201	30	3 939	6 198
zariadenie opatrovateľskej služby	2 295	2 201	91	0	640	3	2 104	95	1	782	1 513
zariadenie podporovaného bývania	674	670	4	0	29	0	71	250	3	389	257
denný stacionár	3 052	2 940	103	1	188	8	2 238	281	6	1 019	2 033
rehabilitačné stredisko	459	434	2	0	109	23	18	131	4	261	198
SPOLU	47 021	44 246	2 579	73	10 538	126	34 992	8 768	82	17 820	29 144

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Tabuľka 25 Prijímatelia sociálnej služby podľa veku

Druh zariadenia	Do 18 rokov	18 - 25 rokov	26 - 39 rokov	40 - 61 rokov	62 a viac rokov
Zariadenie podporovaného bývania	0	33	153	417	71
Zariadenie pre seniorov	1	0	1	17	19 923
Zariadenie opatrovateľskej služby	0	1	6	184	2 104
Rehabilitačné stredisko	95	51	150	145	18
Domov sociálnych služieb	362	816	2 223	4 500	2 534
Špecializované zariadenie	194	155	346	1 367	8 102
Denný stacionár	27	127	382	278	2 238

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Tabuľka 26 Prijímatelia podľa stupňa odkázanosti v jednotlivých zariadeniach

Druh zariadenia	Počet prijímateľov podľa stupňa odkázanosti					
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Zariadenie podporovaného bývania	0	177	94	50	12	340
Zariadenie pre seniorov	76	183	58	3 894	4 440	11 103
Zariadenie opatrovateľskej služby	1	39	69	377	512	1 282
Rehabilitačné stredisko	0	63	41	20	30	282
Domov sociálnych služieb	1	38	35	42	846	9 419
Špecializované zariadenie	0	0	0	5	943	9 021
Denný stacionár	0	19	957	866	423	774
Spolu	78	519	1 254	5 254	7 206	32 221
Spolu v %	0,2%	1,3%	3,0%	11,7%	15,8%	68,1%

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Tabuľka 27 Prijímatelia podľa znevýhodnenia

Druh zariadenia	Prijímatelia k 31. 12. 2024	poskytovaná ošetrovateľská starostlivosť	diabetici	s psychotickou liečbou	užívajúci antidepresíva	opatrovaní na lôžku	s duševnými poruchami	s telesným postihnutím	so zmyslovým postihnutím	s AIDS
domov sociálnych služieb	11 488	6 724	641	4 386	2 096	1 220	5 550	4 215	742	4
zariadenie pre seniorov	27 296	15 295	4 162	7 265	5 845	6 708	9 757	13 807	2 871	26
špecializované zariadenie	12 936	7 496	1 281	5 561	3 288	3 189	10 764	3 065	698	8
zariadenie opatrovateľskej služby	4 191	2 458	546	1 280	1 168	1 667	1 434	2 564	374	3
zariadenie podporovaného bývania	745	0	21	345	186	41	466	86	31	0
denný stacionár	3 680	0	297	307	400	169	912	1 619	376	1
rehabilitačné stredisko	512	0	4	135	81	10	261	126	39	0
spolu	60 848	31 973	6 952	19 279	13 064	13 004	29 144	25 482	5 131	42

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb za rok 2024, IS SoS - Prevádzkové údaje z formulárov P06 za rok 2024.

Pozn.: Počet prijímateľov sa nerovná súčtu prijímateľov za jednotlivé znevýhodnenia, nakoľko jeden prijímateľ môže mať viac druhov znevýhodnenia

Tabuľka 28 Výkon opatrovníctva

výkon opatrovníctva					
Počet prijímateľov z toho					
Zariadenie	Príbuzný	Iná fyzická osoba	Obec	Verejný poskytovateľ sociálnej služby	Iná právnická osoba
Zariadenie podporovaného bývania	88	45	20	93	31
Zariadenie pre seniorov	288	50	25	22	17
Zariadenie opatrovateľskej služby	72	6	4	5	8
Rehabilitačné stredisko	128	1	1	11	0
Domov sociálnych služieb	2 446	363	369	1 999	232
Špecializované zariadenie	1 250	158	152	596	69
Denný stacionár	237	43	0	0	1
Spolu	4 509	666	571	2 726	358

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb k 31.12. 2024

Tabuľka 29 Žiadatelia o poskytovanie sociálnej služby v OPIO zariadeniach

Zariadenia	Počet žiadostí	Počet žiadateľov	Počet žiadostí - vybavené	Priemerná doba vybavenia - vybavené žiadosti (v dňoch)	Priemerná doba vybavenia žiadostí uzatvorením zmluvy
Zariadenie podporovaného bývania	312	213	143	233	99
Zariadenie pre seniorov	23 322	16 524	9 706	220	106
Zariadenie opatrovateľskej služby	4 451	3 712	2 359	86	34
Rehabilitačné stredisko	84	57	64	18	11
Domov sociálnych služieb	4 409	2 279	1 437	229	89
Špecializované zariadenie	10 831	6 177	5 187	143	71
Denný stacionár	692	605	463	19	13
Spolu	44 101	29 567	19 359	136	56

Zdroj: IS SoS - evidencia žiadateľov sociálnych služieb za rok 2024

Tabuľka 30 Zamestnanci v OPIO zariadeniach

Zariadenie	zamestnanci v OPIO zariadeniach z toho						Dobrovoľníci - počet hodín
	Počet zamestnancov	Počet prac. vzťahov	Počet úväzkov	Priemerný vek zamestnancov	Priemerný úväzok (týždenne)	Dobrovoľníci	
SPOLU	31 276	45 909	52 527	48,25	20,92	6 441	100 160
Zariadenie podporovaného bývania	808	832	1 016	49,73	11,06	132	4 406
Zariadenie pre seniorov	16 060	16 414	18 085	47,98	24,43	1 586	29 853
Zariadenie opatrovateľskej služby	2 861	2 908	2 990	48,25	18,89	116	5 156
Rehabilitačné stredisko	389	405	476	47,53	11,94	218	2 001
Domov sociálnych služieb	12 098	12 336	15 188	48,70	17,44	1 718	30 994
Špecializované zariadenie	11 593	11 867	13 566	48,11	21,27	2 053	17 020
Denný stacionár	1 073	1 147	1 206	47,50	24,92	618	10 730

Zdroj: IS SoS - evidencia zamestnancov sociálnych služieb k 31.12. 2024, *Počet jedinečných zamestnancov sa nerovná súčtu zamestnancov za jednotlivé služby, nakoľko jeden zamestnanec môže mať viac pracovných vzťahov a pracovať vo viacerých službách.

Tabuľka 31 Príjmy OPIO zariadení v roku 2024

Typ príjmu	Druh OPIO zariadenia							
	Spolu	Zariadenie podporovaného bývania	Zariadenie pre seniorov	Zariadenie opatrovateľskej služby	Rehabilitačné stredisko	Domov sociálnych služieb	Špecializované zariadenie	Denný stacionár
Príjmy spolu	850 317 449	8 363 740	356 946 580	45 110 973	4 304 379	195 191 315	225 979 824	14 420 638
Z rozpočtovej kapitoly MPSVR spolu	236 857 989	1 872 494	145 137 633	19 894 949	1 231 559	20 082 971	37 392 730	11 245 653
Z rozpočtu MPSVR	181 092 497	1 389 389	111 856 501	13 542 263	889 692	15 783 797	28 749 983	8 880 872
Iné príjmy vrátane dotácií	55 765 490	483 104	33 281 132	6 352 686	341 866	4 299 174	8 642 747	2 364 781
Z rozpočtu VÚC	274 369 271	4 345 247	26 266 542	15 446	2 124 407	124 656 925	116 922 326	38 378
Z rozpočtu obcí	52 708 425	164 071	38 656 648	9 524 059	395 928	1 331 025	524 775	2 111 919
Ďalšie príjmy spolu	55 721 761	548 086	21 618 982	2 742 885	453 503	11 659 725	17 571 645	1 126 935
Zo štátneho rozpočtu iné	6 077 905	362 566	3 257 322	476 887	0	867 020	525 121	588 989
Zo súkromného a NISD sektoru	2 900 716	13 111	993 692	87 805	157 960	885 565	695 171	67 412
Zo zdrojov EÚ	8 124 390	9 485	526 583	823	4 601	3 212 124	4 368 886	1 888
Zo zdravotných poisťovní	25 889 824	0	11 804 314	1 449 846	0	4 056 871	8 578 793	0
Iné príjmy (granty, dary, zbierky, 2%, zmluva o.i. činnostiach, iné)	12 728 926	162 924	5 037 071	727 524	290 942	2 638 145	3 403 674	468 646
Z úhrad za sociálnu službu spolu	250 498 314	1 683 310	134 347 117	14 267 704	184 465	41 261 203	57 473 215	1 281 300
Od prijímateľov	238 548 525	1 654 927	127 032 826	13 772 266	154 399	40 314 434	54 369 984	1 249 689
Od iných FO	11 949 786	28 383	7 314 290	495 438	30 066	946 768	3 103 231	31 610
Vrátené zdroje zriaďovateľovi a poskytovateľovi zdrojov spolu	19 856 872	249 470	9 098 890	1 334 073	85 484	3 800 537	3 904 869	1 383 549
Z rozpočtu obcí a VÚC	9 439 805	130 295	3 226 835	348 242	66 983	2 670 075	2 976 086	21 289
Zo zdrojov MPSVR SR	9 461 598	119 004	5 292 976	980 211	15 753	922 540	768 854	1 362 260

Zdroj: IS SoS - Prevádzkové a finančné údaje z formulárov P06 a P07 za rok 2024

Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07 môžu obsahovať aj nulové hodnoty. Príjmy spolu sú očistené o vrátené zdroje.

Tabuľka 32 Výdavky OPIO zariadení v roku 2024

Typ výdavku	Druh OPIO zariadenia							
	SPOLU	Zariadenie podporovaného bývania	Zariadenie pre seniorov	Zariadenie opatrovateľskej služby	Rehabilitačné stredisko	Domov sociálnych služieb	Špecializované zariadenie	Denný stacionár
Výdavky spolu	847 526 491	8 523 503	357 664 539	43 242 811	4 112 864	196 732 907	221 446 076	15 803 791
Kapitálové výdavky	25 582 017	174 736	10 292 410	454 456	14 431	9 919 853	4 555 853	170 275
Bežné výdavky spolu, z toho	821 944 476	8 348 767	347 372 128	42 788 354	4 098 432	186 813 054	216 890 222	15 633 515
Tovary a služby spolu	234 380 060	1 997 738	111 725 277	12 644 768	864 492	47 390 518	56 840 735	2 916 529
Energie, voda, komunikácie	40 284 467	507 446	16 742 551	2 041 609	202 486	10 564 679	9 688 856	536 836
Prenájom	27 642 657	268 630	17 404 346	1 965 357	77 014	1 202 606	6 462 914	261 786
Údržba a opravy	16 006 551	159 001	6 904 432	835 788	82 469	4 425 010	3 506 060	93 788
Materiálové výdavky	88 609 941	609 093	40 228 737	3 515 204	172 504	20 968 321	22 323 893	792 185
Služby	52 547 134	326 985	26 210 247	3 755 327	282 240	8 541 620	12 514 166	916 545
Cestovné a dopravné náklady	2 413 521	52 544	1 001 626	97 595	9 658	645 866	541 195	65 034
Ostatné bežné výdavky	6 875 788	74 036	3 233 334	433 884	34 118	1 042 412	1 803 648	250 353
Mzdové náklady a dohody spolu	587 564 415	6 351 029	235 646 851	30 143 586	3 233 940	139 422 535	160 049 487	12 716 985
Mzdy	417 141 361	4 556 942	166 928 494	21 209 989	2 202 872	99 048 508	114 143 943	9 050 610
Odmeny/dohody	4 189 066	46 955	2 056 044	266 142	68 427	742 125	855 031	154 340
Poistné na zdravotné, sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie a iné (PN, odchodné, odstupné, atď.)	166 233 988	1 747 131	66 662 312	8 667 454	962 640	39 631 901	45 050 512	3 512 035
Ekonomicky oprávnené náklady na miesto/mesiac		1 044	1 404	1 450	952	1 371	1 669	494

Zdroj: IS SoS - Prevádzkové a finančné údaje z formulárov P06 a P07 za rok 2024

Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07 môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Tabuľka 33 Prijímatelia opatrovateľskej služby v domácnosti

Druh služby	Prijímatelia za rok 2024	z toho v roku 2024																	
		Odkázanosť	Dôvod poskytnutí a služby Bezodkladnosť	Iné vážne	Doplácanie alebo úhrada inou FO	samoplatci	osoby v dôchodkovom veku	pozbavení spôsobilosti na právne úkony (a s obmedz. spôsobilosťou)	cudzinci	muži / chlapci	ženy/ dievčatá	diabetici	mobilitní	častočne mobilní	imobilní	s duševnými poruchami	s telesným postihnutím	so zmyslovým postihnutím	s AIDS
Opatrovateľská služba v domácnosti	13 964	13 414	242	0	1 702	38 5	13 427	231	1 1	3 558	10 406	88 8	5 511	7 299	1 370	2 323	7 651	673	72

Zdroj: IS SoS - evidencia prijímateľov sociálnych služieb za rok 2024

Tabuľka 34 Žiadosti a žiadatelia opatrovateľskej služby

	Počet žiadostí	Počet žiadateľov	Počet žiadostí - vybavené	Priemerná doba vybavenia - vybavené žiadosti (v dňoch)
Opatrovateľská služba	4 668	4 379	3 252	30,01
Verejný	3 539	3 444	2 430	53,43
Neverejný	1 129	935	822	15,44

Zdroj: IS SoS - evidencia žiadateľov sociálnych služieb za rok 2024

Tabuľka 35 Opatrovatelia v domácnosti

Typ poskytovateľa	Celkový počet zamestnancov	z toho		Počet zamestnancov	Zamestnanci z toho opatrovatelia dospelých v domácnosti			Priemerný úväzok (týždenne)	muži	ženy	Dobrovoľníci	
		muži	ženy		Počet prac. vzťahov	Počet úväzkov	Priemerný vek zamestnancov				počet	hodiny
	6 193	285	5 908	5 746	5 762	5 778	53,19	33,50	219	5 527	105	14 152
verejný	4 556	152	4 404	4 282	4 290	4 298	53,26	33,34	129	4 153	1	6
neverejný	1 637	133	1 504	1 464	1 472	1 480	53,02	33,96	90	1 374	104	14 146

Zdroj: IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - Prevádzkové údaje z formulárov P06 za rok 2024

Tabuľka 36 Príjmy opatrovateľskej služby

Príjmy opatrovateľskej služby v roku 2024	Spolu	Verejný poskytovateľ	Neverejný poskytovateľ
Príjmy spolu	76 357 716	54 866 731	21 490 985
Z rozpočtovej kapitoly MPSVR spolu	9 795 433	8 565 527	1 229 905
Z rozpočtu MPSVR	0	0	0
Iné príjmy vrátane dotácií	9 795 433	8 565 527	1 229 905
Z rozpočtu VÚC	607 529	122 417	485 112
Z rozpočtu obcí	15 025 541	10 880 459	4 145 082
Zo zdrojov EÚ	37 346 089	26 452 191	10 893 898
Ďalšie príjmy	1 113 589	165 294	948 295
Zo štátneho rozpočtu iné	2 035 660	1 550 076	485 584
Zo súkromného a NISD sektoru	129 536	0	129 536
Iné príjmy (granty, dary, zbierky, 2%, zmluva o.i. činnostiach, iné)	436 041	102 866	333 175
Z úhrad za poskytovanú sociálnu službu	12 920 887	8 717 918	4 202 969
Od prijímateľov	12 183 797	8 409 220	3 774 577
Od iných FO	737 089	308 698	428 391
Vrátené zdroje	553 535	390 221	163 314
Z rozpočtu obcí a VÚC	785 754	459 799	325 955
Zo štátneho rozpočtu iné, z iných príjmov	1 153 249	1 064 926	88 323

Zdroj: IS SoS - Prevádzkové a finančné údaje z formulárov P06 a P07 za rok 2024

Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07 môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Tabuľka 37 Výdavky opatrovateľskej služby

Výdavky na opatrovateľskú službu v roku 2024	Spolu	Verejný poskytovateľ	Neverejný poskytovateľ
Výdavky spolu	83 686 317	62 934 864	20 751 453
Kapitálové výdavky	250 524	105 638	144 886
Bežné výdavky spolu, z toho	83 435 792	62 829 226	20 606 566
Tovary a služby spolu	4 890 420	3 220 132	1 670 287
Energie, voda, komunikácie	241 041	165 959	75 081
Prenájom	145 646	5 983	139 663
Údržba, opravy, cestovné a dopravné náklady	408 723	203 754	204 968
Materiálové výdavky	574 221	374 689	199 531
Služby	2 718 877	2 045 023	673 854
Ostatné bežné výdavky	801 910	424 722	377 187
Mzdové náklady a dohody spolu	78 545 372	59 609 093	18 936 278
Mzdy	54 635 568	41 723 229	12 912 338
Odmeny na základe dohody	342 070	165 429	176 640
Poistné na zdravotné, sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie a iné (PN, odchodné, odstupné...)	23 567 733	17 720 434	5 847 299
Pohľadávky poskytovateľa	338 519	319 217	19 302

Zdroj: IS SoS - Prevádzkové a finančné údaje z formulárov P06 a P07 za rok 2024, Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07 môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Tabuľka 38 Zariadenia krízovej intervencie

Druh zariadenia krízovej intervencie	Prijímatelia za rok 2024										Počet vykázaných SoS*	Počet SoS* v registri	Príjmy v €	Výdavky v €	Zamestnanci	Dobrovoľníci	Dobrovoľníci - hodiny
	v tom					z toho											
	podľa pohlavia		podľa veku			cudzinci	s obmedz. alebo pozbavenou spôsobilosťou na právne úkony	opatrovaní na lôžku	s psychotickou liečbou alebo užívajúci antidepresíva	so zdravotným znevýhodnením							
	muži	ženy	od 0 do 18 rokov	od 18 do 64 rokov	nad 65 rokov												
útulok	2067	1388	922	2211	322	27	34	23	422	1161	110	116	12 716 609	12 939 844	744	197	23 843
domov na pol ceste	201	81	38	243	0	1					23	24	1 094 885	1 046 970	120	39	7393
zariadenie núdzového bývania	384	919	818	468	17	26	0		40		37	38	4 244 162	4 296 894	196	72	2 780
Spolu	2652	2388	1778	2922	339	54	34	23	462	1161	170	178	18 055 656	18 283 708	1060	308	34 016

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - prevádzkové a finančné údaje za rok 2024, IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07 môžu obsahovať aj nulové hodnoty.

Tabuľka 39 Krízová intervencia

Druh služby krízovej intervencie	Počet vykázaných SoS*	Počet SoS* v registri	Počet úkonov alebo nejedinečných prijímateľov za rok 2024			Príjmy v €	Výdavky v €	Zamestnanci	Dobrovoľníci	Dobrovoľníci - hodiny
			Spolu	podľa pohlavia						
				muži	ženy					
terénna služba krízovej intervencie	108	110	86 358	38 885	47 473	5 390 510	4 302 956	256	397	19 461
nízkoprahové denné centrum	21	22	129 446			1 925 184	1 844 629	152	540	5 967
integračné centrum	8	8	5 306	1 571	3 735	359 073	498 193	6	42	7 974
komunitné centrum	208	241	305 008			11 745 037	12 098 980	572	636	25 501
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	64	73	345 363			1 851 357	2 168 516	121	733	12 596
nocľaháreň (počet prenocovaní)	51	53	158 525	117 691	40 834	5 657 919	5 692 768	324	170	15 326
Spolu	460	507	1 030 006	158 147	92 042	26 929 080	26 606 042	1 431	2 518	86 825

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - prevádzkové a finančné údaje za rok 2024, IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07, P16 a P17 môžu obsahovať aj nulové hodnoty. Príjmy sú očistené o vrátené zdroje. Prázdne políčka znamenajú, že údaj sa v danej SoS nezbiera. *SoS – sociálne služby

Tabuľka 40 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	Počet SoS* v registri	Počet vykázaných SoS*	Počet prijímateľov za rok 2024	Príjmy v €	Výdavky v €	Zamestnanci	Dobrovoľníci	Dobrovoľníci - hodiny
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	18	83%	7	32 714	29 686	7	0	0
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	2	100%	0	62 119	62 123	3	0	0
služba na podporu zosúladovania rod.a prac.života	29	61%	66	161 490	141 998	6	0	0
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku	218	80%	3 546	15 588 225	18 311 993	615	153	2 681
služba včasnej intervencie	103	83%	3 111	4 245 832	4 262 967	264	70	2 115
Spolu/ priemer v %	370	81%	6 730	20 090 380	22 808 767	895	223	4 796

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - prevádzkové a finančné údaje za rok 2024, IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, * SoS - sociálne služby. Pozn.: Vyplnené formuláre P06 a P07, P16 a P17 môžu obsahovať aj nulové hodnoty. Príjmy sú očistené o vrátené zdroje.

Tabuľka 41 Podporné služby

Ostatné druhy podporných sociálnych služieb	počet SoS v registri	počet vykázaných SoS*	počet prijímateľov za rok 2024	počet úkonov/nejedinečných prijímateľov	počet hodín/km za rok	Prijmy v €	Výdavky v €	Zamestnanci
prepravná služba	188	1		75 178	1 248 015	2 658 138	3 037 212	168
sprievodcovská a predčítateľská služba	1	1	1	4	78	0	0	0
tľmočnická služba	34	0	324	3 155	23 691	402 910	348 018	27
sprostredkovanie tľmočnickej služby	5	1	0		0	0	0	0
sprostredkovanie osobnej asistencie	13	1	557		4 627	30 483	30 495	8
požičiavanie pomôcok	127	1		7 806		1 199 590	935 227	53
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	63	1	1 452		1 901 659	931 644	1 624 928	32
krízová pomoc prostredníctvom telekomunikačných technológií	56	1		145 498	116 762	1 235 595	1 224 683	54
pomoc pri výkone opatrovaníckych práv a povinností	9	1	0	0	1 882	0	0	2
denné centrum	240	1		315 154	1 229 309	1 846 608	3 258 166	166
podpora samostatného bývania	44	1	2 814		48 600	1 058 171	1 062 197	158
jedáleň	190	1		1 988 980		14 507 960	14 395 657	514
práčovna	35	1		13 131		61 118	101 091	13
stredisko osobnej hygieny	31	1		25 866		57 781	99 041	78
SPOLU priemer v %	1 036	1	5 148	2 574 772	4 574 623	23 989 998	26 116 715	1 273

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - prevádzkové a finančné údaje za rok 2024, IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, Pozn.: * SoS - sociálne služby. Vyplnené formuláre P06 a P07, P16 a P17 môžu obsahovať aj nulové hodnoty. Prijmy sú očistené o vrátené zdroje. Prázdne políčka znamenajú, že údaj sa v danej sociálnej službe nezbiera.

Tabuľka 42 Samostatne vykonávané činnosti

Druh samostatne vykonávanej činnosti	Počet vykázaných SoS	Počet SoS* v registri	Počet prijímateľov/úkonov/hodín za rok 2024												Prijmy v €	Výdavky v €	Zamestnanci
			počet úkonov	počet hodín	počet prijímateľov	v tom					z toho						
						podľa pohlavia		podľa veku			cudzinci	osoby bez domova	ohrozené osoby/obete správania iných FO	so zdravotným znevýhodnením			
						muži	ženy	od 0 do 18 rokov	od 18 do 64 rokov	nad 65 rokov							
základné sociálne poradenstvo	1	215	124 562	170 146		45 345	79 217	3 236	51 897	69 459					2 006 645	1899108	115
špecializované sociálne poradenstvo	1	243	130 482	313 729	22 824	43 692	86 790	11 694	95 725	23 063	964	1 631	2 763	13 667	5 536 053	5 340 580	272
sociálna rehabilitácia	1	26	13 429	46 491	1 984	6 908	6 521	4 084	4 108	5 237	0	0	0	1 984	877 011	855 242	41
SPOLU priemer v %	1	484	268 473	530 366	24 808	95 945	172 528	19 014	151 730	97 759	964	1 631	2 763	15 651	8 419 709	8 094 930	428

Zdroj: IS SoS MPSVR SR - prevádzkové a finančné údaje za rok 2024, IS SoS - evidencia zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024, IS SoS - register poskytovateľov sociálnych služieb k 31.12.2024
Pozn.: * SoS - sociálne služby. Pozn.: Vyplnené formuláre P16 a P17 môžu obsahovať aj nulové hodnoty. Prijmy sú očistené o vrátené zdroje.Prázdne políčka znamenajú, že údaj sa v danej SoS nezberia.

Tabuľka 43 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2022

Územie	Výdavky na sociálnu ochranu ako % z HDP	Výdavky na sociálnu ochranu v PPS na obyvateľa	Výdavky na sociálne dávky podľa účelov (v %)					
			Staroba + pozostalí	Choroba/ zdravotná starostlivosť	Invalidita	Rodina/ deti	Nezamestnanosť	Bývanie, sociálne vylúčenie
Belgicko	28,55	11 522,6	47	28,02	9,81	7,44	3,82	3,92
Bulharsko	18,64	4 567,6	50,34	27,33	9,31	8,77	2,88	1,37
Česká republika	19,94	6 494,0	46,59	34,71	5,92	8,47	2	2,31
Dánsko	28,06	12 382,9	39,29	22,86	17,4	10,8	3,07	6,59
Nemecko	30,01	13 096,6	41,83	33,45	7,14	11,81	3,29	2,48
Estónsko	15,74	4 513,6	41,26	30,63	10,57	12,43	4,09	1,03
Írsko	11,37	7 997,2	30,42	44,89	5,47	9,37	4,41	5,42
Grécko	24,14	5 696,9	61,71	22,86	3,83	5,56	3,67	2,37
Španielsko	25,87	7 957,9	48,89	30,12	6,3	5,84	6,5	2,34
Francúzsko	33,98	12 082,6	44,25	31,1	6,32	6,96	5,63	5,74
Chorvátsko	20,9	5 350,4	41,44	36,93	8,72	9,1	1,87	1,95
Taliansko	29,75	10 012,6	56,54	22,9	5,3	5,36	4,84	5,07
Cyprus	19,81	6 589,0	47,04	34,49	3,52	4,58	4,54	5,83
Lotyšsko	18,86	4 731,0	42,94	33,09	8,5	10,5	3,09	1,89
Litva	16,59	5 304,3	41,25	31,7	8,01	11,67	4,66	2,7
Luxembursko	22,18	17 011,6	39,93	28,09	11,18	14,76	2,92	3,11
Maďarsko	16,67	4 744,1	48,33	31,37	5,02	10,53	1,51	3,24
Malta	14,41	5 328,7	48,67	33,59	3,96	5,9	4,74	3,15
Holandsko	27,12	12 755,2	41,48	36,69	8,64	4,71	1,83	6,65
Rakúsko	30,45	13 114,7	49,56	28,2	5,32	9,13	5,6	2,18
Poľsko	20,95	6 371,5	51,61	25,7	4,67	15,56	0,9	1,56
Portugalsko	24,67	6 744,2	55,03	28,7	6,69	5,3	2,85	1,43
Rumunsko	16,5	4 587,6	53,52	27,83	4,94	11,85	0,41	1,46
Slovinsko	24,25	7 445,6	44,46	36,95	5,31	7,45	2,62	3,21
Slovensko	18,18	4 632,5	45,2	31,55	7,48	10,77	3,65	1,35
Fínsko	30,08	11 174,0	45,78	23,71	8,95	10,15	5,21	6,2
Švédsko	27,23	10 987,0	46,06	29,02	8,81	10,04	2,84	3,23

Zdroj: Eurostat ESSPROS, údaje platné 26.05.2025

Tabuľka 44 Príjmy na sociálnu ochranu, 2022

Príjmy	Príjmy v % HDP	Príjmy v PPS na obyvateľa	Sociálne príspevky zamestnávateľov	Štruktúra príjmov (%)		
				Sociálne príspevky chránených osôb	Verejná správa	Iné príjmy
Belgicko	29,3	11 840,0	37,8	18,9	41,2	2,1
Bulharsko	20,0	4 906,1	31,3	19,5	47,9	1,4
Česká republika	20,0	6 519,0	49,5	22,7	26,7	1,2
Dánsko	32,59	14 382,9	11,6	7,9	74,5	6,1
Nemecko	31,51	13 748,7	33,9	30,4	34,2	1,6
Estónsko	15,15	4 344,3	70,1	1,3	28,7	0,1
Írsko	12,82	9 021,8	24,9	12,2	58	5
Grécko	25,42	5 999,0	24	23,1	48,1	4,7
Španielsko	25,83	7 947,1	41,9	11,5	46,2	0,3
Francúzsko	34,61	12 307,0	37	16,2	44	2,7
Chorvátsko	22,49	5 756,4	27,8	31,6	36,7	3,8
Taliansko	30,44	10 242,9	34,7	14,7	48,8	1,7
Cyprus	20,22	6 727,0	25,5	25,5	45,4	3,6
Lotyšsko	19	4 766,7	38,6	15,5	45,7	0,2
Litva	17,5	5 597,1	15,9	36,2	46,8	1,1
Luxembursko	23,68	18 167,7	26,6	24,6	45,7	3,1
Maďarsko	16,04	4 563,3	25,1	33,3	41,4	0,2
Malta	14,41	5 329,7	19,7	7,2	66,8	6,3
Holandsko	31,49	14 814,2	31,1	29,2	26,4	13,3
Rakúsko	29,97	12 905,5	34,6	25,9	38,2	1,3
Poľsko	20,09	6 111,3	41,2	21,6	29,7	7,5
Portugalsko	26,88	7 348,7	31,2	16,7	44,7	7,4
Rumunsko	16,65	4 631,0	10	64,9	24,6	0,5
Slovinsko	24,17	7 421,1	29	40,9	28,8	1,4
Slovensko	19,68	5 015,0	51,6	22,8	23,7	1,9
Fínsko	30,85	11 461,6	30,9	14,8	49,2	5,1
Švédsko	29,4	11 860,8	38,5	9,1	50,1	2,4

Zdroj: Eurostat ESSPROS, údaje platné 28.05.2025

Tabuľka 45 Výdavky na dôchodky a štruktúra podľa kategórií dôchodkov, 2022

Územie	Výdavky na dôchodky spolu			Štruktúra výdavkov na dôchodky podľa kategórií (%)						
	v € na obyvateľa (stále ceny 2010)	v PPS na obyvateľa	v % HDP	starobný	predčasný starobný	čiasťočný starobný	invalidný	predčasný v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti	pozosta- lostné	predčasný z dôvodov trhu práce
Belgicko	4 581,1	5 069,1	12,56	72,1	0	:	16,2	0	11,2	0,6
Bulharsko	733,2	2 053,1	8,38	79,6	7,8	0	9	0	3,8	0
Česká republika	1 557,2	2 785,7	8,55	82,5	2,1	0	9,1	0	6,3	0
Dánsko	5 977,0	4 815,7	10,91	75,8	3	:	2,7	16,6	1,9	:
Nemecko	4 373,8	5 050,4	11,57	76,7	2,1	0	0,6	7	13,7	0,1
Estónsko	1 230,0	2 105,8	7,34	60,5	24,1	0	15,0	0	0,6	0
Írsko	3 076,5	2 641,5	3,75	78,9	0	0	14,7	0	6,4	0
Grécko	2 783,8	3 375,8	14,31	80,8	0	0	3	:	16,1	0
Španielsko	3 146,3	3 998,8	13	68,2	5,1	:	9,3	:	17,5	0
Francúzsko	4 942,5	5 209,7	14,65	82,6	0	0	7,3	0,1	9,9	0,1
Chorvátsko	1 307,2	2 280,6	8,91	56,7	16,2	:	11,2	:	15,8	0
Taliansko	4 373,6	5 208,4	15,48	68,2	12,2	0	3,8	0,1	15,1	0,5
Cyprus	2 313,3	2 630,0	7,91	75,9	5,9	:	1,6	1,4	15,2	:
Lotyšsko	1 062,1	2 067,5	8,24	84,5	3	0	10,8	0	1,7	0
Litva	1 022,4	2 160,1	6,76	81,7	3,1	0	11,5	0	3,6	0
Luxembursko	8 974,6	7 449,7	9,71	56,2	18,9	:	6,1	2,8	14,5	1,6
Maďarsko	1 018,2	1 895,1	6,66	80,9	8,6	0	0	0	10,5	0
Malta	1 572,2	2 065,9	5,58	78,9	0	0	5	0	16,1	0
Holandsko	4 777,8	5 205,1	11,07	78,6	:	:	13,9	:	7,5	:
Rakúsko	5 272,2	6 127,7	14,23	77,9	6,3	:	5,3	:	10,3	0,1
Poľsko	1 503,1	3 070,8	10,09	76,9	3,9	:	5,7	0	13,3	0,2
Portugalsko	2 574,8	3 648,2	13,35	75,7	2,2	0	9,2	0	12,9	0,1
Rumunsko	896,7	2 328,9	8,37	87,4	0,2	2,3	2,4	1,6	6,2	:
Slovinsko	2 162,2	3 060,8	9,97	79,9	6,5	1,7	1,8	0,3	9,8	0
Slovensko	1 215,7	2 046,2	8,03	76,6	2,7	0	10,2	0	9,3	1
Fínsko	4 938,1	4 834,1	13,01	82,1	3,2	0,9	8,3	0	5,5	0
Švédsko	4 793,9	4 298,4	10,65	87	5,3	0	5,9	0	1,8	0

Zdroj: Eurostat – ESSPROS, údaje extrahované 28.05.2025

Tabuľka 46 Počet poberateľov dôchodkov podľa pohlavia*, 2022/2021 a 2022/2007

Územie	Počet poberateľov dôchodkov*			Index 2022/2021	Index 2022/2007	Podiel poberateľov dôchodkov na populáciu (%)
	úhrn*(osoby)	muži (%)	ženy(%)			
Belgicko	3 163 921	47,7	52,3	101,6	130,5	27,2
Bulharsko	2 032 035	40,5	59,5	98,7	89,8	31,3
Česká republika	2 944 342	43,0	57,0	99,6	106,2	28,0
Dánsko	1 494 195	44,7	55,3	100,4	108,4	25,4
Nemecko	23 676 800	43,6	56,4	100,1	103,7	28,4
Estónsko	430 204	39,8	60,2	100,0	112,9	32,3
Írsko	1 114 908	48,6	51,4	102,7	155,9	21,6
Grécko	2 431 715	46,8	53,2	100,5	94,7	23,2
Španielsko	10 090 464	50,1	49,9	100,8	118,9	21,2
Francúzsko	20 556 173	46,5	53,5	98,2	120,1	30,2
Chorvátsko	1 227 671	46,1	53,9	99,6	:	31,8
Taliansko	15 694 751	48,1	51,9	100,1	94,3	26,6
Cyprus	178 940	47,5	52,5	104,0	166,0	19,2
Lotyšsko	571 631	38,1	61,9	99,8	96,8	30,5
Litva	926 305	37,7	62,3	100,8	100,9	33,0
Luxembursko	222 296	54,5	45,5	103,3	165,1	34,4
Maďarsko	2 092 962	35,9	64,1	99,4	75,4	21,8
Malta	101 071	55,3	44,7	101,1	137,9	19,4
Holandsko	4 412 400	46,5	53,5	100,5	117,7	25,1
Rakúsko	2 576 050	44,4	55,6	101,3	112,7	28,7
Poľsko	10 505 618	37,7	62,3	100,3	104,7	28,5
Portugalsko	2 892 564	44,3	55,7	100,1	99,7	27,8
Rumunsko	4 993 076	42,6	57,4	99,0	87,4	26,2
Slovinsko	675 196	46,1	53,9	101,3	117,6	32,0
Slovensko	1 814 337	37,9	62,1	100,6	141,5	33,4
Fínsko	1 648 018	45,3	54,7	101,6	118,6	29,7
Švédsko	2 818 737	47,2	52,8	101,9	113,0	27,0

Zdroj: Eurostat – ESSPROS, údaje platné k 28.05.2025

* Počet poberateľov dôchodkov bez dvojitého načítania

: - údaj nie je k dispozícii

Tabuľka 47 Dane a odvody platené zo sociálnych dávok, 2022

Územie	Výdavky na sociálnu ochranu			Sociálne dávky	
	Hrubé výdavky (% HDP)	Netto výdavky (% HDP)	% zdanených dávok	% dávok, z ktorých sa platia soc. odvody	Efektívne daňovo-odvodové zaťaženie
Belgicko	28,6	25,7	56,2	48,1	18,7
Bulharsko	18,6	18,6	:	0,5	7,9
Česká republika	19,9	19,9	1,9	1,4	15
Dánsko	28,1	24	51,8	:	29
Nemecko	30	27,3	58,7	54,9	15,8
Estónsko	15,7	15,2	53,3	0,3	7,8
Írsko	11,4	10,8	48,3	15,1	11,5
Grécko	24,1	22	72,6	71,6	12,1
Španielsko	25,9	24,2	61,1	10,8	10,8
Francúzsko	34	32,1	59,5	36,6	9,9
Chorvátsko	20,9	20,5	49,1	48,9	3,7
Taliano	29,8	26,1	65	0,8	19,5
Cyprus	19,8	18,8	40,2	41,4	13,4
Lotyšsko	18,9	18,3	50,7	2,6	6,4
Litva	16,6	16,2	10,2	10,2	24,4
Luxembursko	22,2	19,8	58,5	58,5	18,4
Maďarsko	16,7	16,4	8,1	9,5	13,3
Malta	14,4	14,2	48,4	3,9	2,5
Holandsko	27,1	22,5	55,7	55,7	33
Rakúsko	30,5	27,7	52,9	51,9	17,6
Poľsko	21	19,8	45,7	49,5	9,9
Portugalsko	24,7	23,1	57,7	0,1	11,8
Rumunsko	16,5	16,3	49,4	:	2,1
Slovinsko	24,3	23,8	51,9	:	3,5
Slovensko	18,2	18,1	1,4	1,1	22,5
Fínsko	30,1	26,8	55,2	55,2	20,3
Švédsko	27,5	24,4	49,7	:	20,9

Zdroj: Eurostat – ESSPROS, údaje extrahované k 19.06.2025
: - údaj nie je k dispozícii

Tabuľka 48 Vyhlásené výzvy za rok 2024 (Program Slovensko v gescii SO MPSVR SR)

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce										
PSK-MPSVR-029-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Sme si rovní II.	Cieľom národného projektu je zabezpečiť individualizované poradenstvo a komplexný prístup k osobám so zdravotným postihnutím s cieľom ich integrácie do spoločnosti, osobitne na trh práce. Projekt je postavený na systéme poskytovania včasnej pomoci a potrebnej intervencie osobám so zdravotným postihnutím (OZP) za účelom návratu do aktívneho života a súčasne s cieľom ich uplatnenia na trhu práce prostredníctvom motivačnej a odbornej intervencie zdravotne postihnutých "Motivátorov - Mentorov" prenosom vlastných skúseností a poznatkov, t. j. metódou peer-to-peer support, a to na komunitnom princípe. Metóda peer-to-peer support (P2P) je forma podpory, pri ktorej osoby so zdravotným postihnutím alebo podobnými životnými skúsenosťami poskytujú emocionálnu, informačnú a praktickú pomoc iným osobám s postihnutiami. Osobitná pozornosť je venovaná osobám, ktoré sa OZP stali počas aktívneho života, spravidla v dôsledku úrazu, zranenia alebo choroby. Včasnosť pomoci sa v týchto prípadoch prejavuje tým, že k prvým intervenciám dochádza už počas pobytu v zariadeniach zdravotnej starostlivosti. Projekt je realizovaný na celom území Slovenskej republiky a predpokladá využitie siete centier včasnej pomoci prevádzkovaných žiadateľom, ako aj poskytovanie včasnej pomoci u poskytovateľov zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Zároveň poskytuje priestor na prenos skúseností nadobudnutých pri implementácii predchádzajúcich projektov, ako aj priestor pre zabezpečenie prenositeľnosti využívania metodických materiálov aj iným subjektom. Realizácia projektu - 12/2023 - 12/2026	19.1.2024	19.3.2024	7 041 614,58	6 505 839,56	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Slovenský paralympijský výbor

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce										
PSK-MPSVR-030-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Ľudia a hrady – krok k sociálnej ekonomike	Národný projekt kontinuálne nadväzuje na projekty, ktoré podporovali zamestnávanie znevýhodnených skupín obyvateľstva, vrátane z prostredia MRK na obnove národných kultúrnych pamiatok. Podpora bola zameraná na sociálne najzraniteľnejšie, dlhodobo nezamestnané osoby. Myšlienka podpory takéhoto typu projektu rezonovala aj vo verejnosti, ktorá ju podporila petíciou za systematické financovanie záchrany kultúrnych pamiatok a za pokračovanie projektu „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva“. Takto nastavenú podporu nie je možné z pohľadu zdrojov dlhodobo udržať. Riešením je nastaviť účelovú spoluprácu medzi MPSVR SR, Ústredím PSVR SR, USVRK SR a MK SR, čo je zámerom predkladaného národného projektu (ďalej len NP). Realizácia NP zabezpečí procesy smerujúce k trvalej udržateľnosti zamestnávania znevýhodnených a zraniteľných osôb v ekosystéme sociálnej ekonomiky a následne na otvorenom trhu práce vznikom dlhodobej spolupráce medzi subjektami zapojenými do obnovy národných kultúrnych pamiatok a Regionálnymi centrami sociálnej ekonomiky prostredníctvom NP Inštitút sociálnej ekonomiky II., ako aj úsilím MK SR o zvýšenie zdrojov potrebných na obnovu národných kultúrnych pamiatok. Projekt bude realizovaný prostredníctvom príslušných úradov práce v rámci SR. Realizácia projektu - 5/2024 - 12/2025	26.2.2024	26.4.2024	12 900 000,00	10 965 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
PSK-MPSVR-011-	Výzva pre národný projekt	Poskytovanie finančných príspevkov	Národný projekt je zameraný na podporu zamestnanosti, adaptability a znižovania nezamestnanosti cieľových skupín, prostredníctvom realizácie vybraných AOTP.	5.3.2024	6.5.2024	102 720 000,00	84 769 680,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
2024-NP-ESF+		integračným podnikom	Integračný podnik je v zmysle zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej ekonomike“) typovo vymedzeným sociálnym podnikom, ktorého dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu spočíva v zamestnávaní znevýhodnených osôb, značne znevýhodnených alebo zraniteľných osôb. Prínosom projektu Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom bude zlepšenie pracovnej integrácie znevýhodnených a zraniteľných osôb a ich následné umiestnenie na pracovnom trhu. Integračné podniky svojou činnosťou vytvárajú určitý medzitrh práce, v rámci ktorého môžu zamestnanci získavať pracovné návyky, ktoré im uľahčujú následné hľadanie trvalého zamestnania na otvorenom trhu práce. Prostredníctvom projektu sa plánuje podporiť 4 800 znevýhodnených a zraniteľných osôb na trhu práce. Realizácia projektu - 3/2024 - 12/2029							

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce										
PSK-MPSVR-048-2024-DV-ESF+	Dopytovo - orientovaná výzva	Podpora rozvoja sociálnej ekonomiky	Cieľom výzvy je podporiť rozvoj sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania vo všetkých regiónoch SR. Podporené budú VÚC / úrady samosprávnych krajov SR / prípadne iné subjekty zakladateľom alebo zriaďovateľom, ktorých je VÚC a strešná organizácia sektora sociálnej ekonomiky. Podporené subjekty sa zamerajú na sieťovanie aktérov v oblasti sociálnej ekonomiky, na vytvorenie znalostných platforiem v oblasti sociálnej ekonomiky, na zvyšovanie povedomia o sociálnej ekonomike a jej prínosoch pre jednotlivca a spoločnosť, a na rozvoj odborných kapacít zameraných na podporu sociálnej ekonomiky.	19.11.2024	31.1.2025		8 050 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce										
PSK-MPSVR-049-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Podpora odborných a koordinačných kapacít strešných organizácií občianskej spoločnosti	Cieľom výzvy je zvýšiť mieru a účelnosť zapojenia organizácií občianskej spoločnosti do výkonu verejných politík v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začlenenia a tém preukázateľne s nimi súvisiacich, prostredníctvom budovania advokačných, analytických a koordinačných kapacít strešných organizácií v sektore občianskej spoločnosti a podpory medzisektorových partnerstiev na všetkých úrovniach verejnej správy. Realizáciou výzvy sa zabezpečí budovanie odborných a koordinačných kapacít na dvoch úrovniach - na úrovni individuálnych strešných organizácií, združujúcich mimovládne neziskové organizácie, ktoré vstupujú do jednotlivých procesov v oblasti verejnej politiky a do partnerstiev s relevantnými organizáciami verejnej správy a na národnej úrovni, na ktorej dochádza ku koordinácii jednotlivých strešných organizácií a zastupovaniu záujmov občianskej spoločnosti voči štátu, predovšetkým na pôde Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie. Realizácia projektu 3/2024 - 2/2028	5.12.2024	15.2.2025	9 296 454,22	7 901 986,09	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo vnútra SR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P3. Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu										
PSK-MPSVR-035-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Modernizácia služieb trhu práce	Realizáciou NP sa zabezpečí podpora vzdelávania zamestnancov, ktorí pracujú v oblasti verejných a neverejných služieb zamestnanosti, lepšia koordinácia vzdelávania a napĺňanie vzdelávacích potrieb v nadväznosti na vykonávané odborné činnosti. Cieľom vzdelávania odborných kapacít v oblasti služieb zamestnanosti je prispieť k ich odbornému rastu, adaptabilite a profesionalizácii a modernizácii výkonu odborných činností s využívaním IKT nástrojov. Vzdelávacie aktivity sa budú diferencovať podľa obsahového zamerania pre jednotlivé cieľové skupiny alebo podľa spôsobu realizácie. Zvyšovanie odbornosti a posilňovanie zručností zamestnancov v oblasti služieb zamestnanosti bude prispievať ku skvalitneniu služieb poskytovaných klientom a k vytvoreniu pozitívnejšieho obrazu poskytovateľov služieb zamestnanosti v očiach verejnosti. Uvedené bude tiež prispievať k skvalitňovaniu, zrýchľovaniu a zvyšovaniu dostupnosti služieb poskytovaných klientom. Realizácia projektu - 8/2024 - 7/2028	9.7.2024	31.8.2024	6 888 355,29	5 855 102,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce, 4P3. Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu a 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)										
PSK-MPSVR-032-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Zručnosti pre trh práce	Projekt sa zameriava na poskytovanie finančných príspevkov pre UoZ a ZoZ na podporu nadobúdania alebo zmeny zručností potrebných pre aktívnu účasť, zotrvanie alebo zlepšenie postavenia na trhu práce tak, aby im nové alebo zmenené zručnosti umožnili väčšiu flexibilitu na trhu práce. Cieľom projektu je na základe posúdenia individuálnej možnosti predpokladaného uplatnenia sa alebo zotrvania na trhu práce podporiť zamestnateľnosť UoZ z cieľovej skupiny prostredníctvom rekvalifikácie a podporiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a adaptabilitu ZoZ z cieľovej skupiny prostredníctvom vzdelávania. Cieľovými skupinami projektu sú UoZ a ZUoZ, a to najmä dlhodobo nezamestnané osoby, osoby s nízkym vzdelaním, osoby staršie ako 50 rokov, osoby so zdravotným postihnutím, rodičia malých detí v evidencii úradov, ako aj mladí ľudia vo veku do 30 rokov v situácii NEET, ktorí sú evidovaní ako UoZ, ako aj ďalší ZUoZ a ZoZ. Cieľovou skupinou nie je ZoZ, ktorý je študentom strednej školy alebo vysokej školy v dennej forme štúdia, poberateľom starobného dôchodku alebo poberateľom invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku, alebo samostatne zárobkovou činnou osobou v zmysle § 5 zákona o službách zamestnanosti. NP Zručnosti pre trh práce bude zabezpečovať ústredie prostredníctvom 46 úradov na celom Slovensku. Realizácia projektu - 3/2024 - 3/2026	27.2.2024	27.4.2024	45 207 460,94	38 426 341,80	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)										
PSK-MPSVR-021-2024-DV-ESF+	Dopytovo - orientovaná výzva	Krok za krokom II	Cieľom výzvy je priblížiť neaktívne osoby, ktoré nie sú zamestnané ani evidované na úrade práce, k trhu práce intervenčnými aktivitami priamo v teréne. Intervencie budú zamerané na podporu a pomoc pri hľadaní, získaní a udržaní si zamestnania, vrátane zabezpečenia prístupu k pracovnoprávnemu, finančnému poradenstvu, zisťovanie osobnostných predpokladov, schopností a zručností a rozpoznanie prekážok ich vstupu na trh práce, a to na dennej báze, na rôznej úrovni. Následne budú organizácie implementujúce výzvu vyhľadávať vhodné zamestnanie, jeho sprostredkovanie, vrátane sprevádzania počas skúšobnej doby.	2.2.2024	30.4.2024		20 883 601,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
PSK-MPSVR-004-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Finančné stimuly pre zamestnanosť	Projekt sa zameriava na zvýšenie šancí na zamestnanie pre znevýhodnených UoZ (ZUoZ) a mladých NEET (not in employment, education or training - nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú odbornej prípravy), ktorí sú UoZ (mladých UoZ) a jeho cieľom je zabezpečiť poskytovanie finančných príspevkov, ktoré zvýšia zamestnanosť a zamestnateľnosť ZUoZ a mladých UoZ. Finančné príspevky budú poskytované počas implementácie zamestnávateľom na vytvorenie trvalo udržateľného pracovného miesta a podporu pri zapracovaní nového zamestnanca. Ďalší typ finančného príspevku bude poskytnutý budúcim samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO) na začatie podnikania. Podpora bude poskytnutá pre mladých ľudí za účelom nadobudnutia prvých pracovných skúseností, ktoré budú môcť využiť počas svojej nasledujúcej kariéry. NP Finančné stimuly pre zamestnanosť bude zabezpečovať ústredie prostredníctvom 46 úradov na celom Slovensku. Realizácia projektu - 3/2024 - 12/2029	12.3.2024	13.5.2024	338 689 471,18	282 968 127,47	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P1. Adaptabilný a prístupný trh práce a 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-001-2024-FN-EFRR	Výzva na finančné nástroje	Finančné nástroje - EFRR	Podpora sociálnej ekonomiky a sociálneho bývania prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré budú použité na financovanie projektov, a to prostredníctvom záručného nástroja na podporu sociálnych podnikov implementovaného prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, kapitálového nástroja na podporu sociálnych podnikov implementovaného prostredníctvom finančných sprostredkovateľov a prostredníctvom priamych kapitálových investícií do subjektov sociálnej ekonomiky. Finančné nástroje implementované prostredníctvom finančných sprostredkovateľov budú mať zložku návratnej, ako aj zložku nenávratnej (grantovej) pomoci. Realizácia projektu - 12/2023 - 12/2029	10.1.2024	8.3.2024	55 142 647,06	43 125 000,00	EFRR	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Slovak Investment Holding, a. s.

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P4. Záruka pre mladých (Zamestnanosť mladých ľudí)										
PSK-MPSVR-042-2024-DV-ESF+	Dopytovo-orientovaná výzva	Koordinácia jednotných kontaktných miest pre mladých	Dopytovo-orientovaná výzva bude realizovaná prostredníctvom vyšších územných celkov na celom území SR. Jej cieľom je podporiť zvýšenie regionálnej zamestnanosti mladých ľudí a ich zručností nevyhnutných pre meniaci sa trh práce prostredníctvom poskytovania koordinovaných a individualizovaných služieb na jednom mieste respektíve vytvorením jednotných kontaktných miest pre mladých v regiónoch Slovenska. Hlavná aktivita - poskytovanie integrovaných informačných a poradenských služieb pre mladých ľudí	13.12.2024	24.2.2025		5 006 500,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-033-2024-DV-ESF+	Dopytovo-orientovaná výzva	Siete podpory pre každý krok	Cieľom výzvy je zabezpečiť dostupnú sieť dištančného poradenstva a anonymizovanej pomoci pre osoby zažívajúce násilie a v oblasti podpory duševného zdravia. Realizácia projektov v rámci uvedenej výzvy prispeje k zavedeniu mini.štandardov kvality tohto typu poradenstva a stabilizácii systému poskytovania dištančného poradenstva, ktoré zohráva kľúčovú rolu v oblasti primárnej prevencie a má nezastupiteľnú úlohu pri intervencii v krízových situáciách.	27.6.2024	31.10.2024		4 250 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy
PSK-MPSVR-031-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov	Cieľom národného projektu je zabezpečiť systémové, transparentné a efektívne poskytovanie finančných príspevkov subjektom, ktoré zabezpečujú implementáciu sociálno-ekonomických integračných aktivít v prospech osôb cieľovej skupiny. Projekt zabezpečí pokračovanie realizácie aktivít, ktoré boli podporené z prostriedkov EÚ CARE z OP LZ s dôrazom na posilnenie kvality poskytovaných aktivít dlhodobej integrácie osobám cieľovej skupiny a ich vplyv na začlenenie a kvalitu života v komunite. Čiastkovým cieľom NP bude podpora tvorby a výkonu efektívnej migračnej politiky na národnej a regionálnej úrovni, prostredníctvom odborných kapacít partnera, ktorý bude zodpovedný za prenos informácií a skúseností z prostredia organizácií občianskej spoločnosti na národnú úroveň, vytvorenie priestoru pre medzisektorové rokovania, výmenu informácií a skúseností v oblasti tvorby a implementácie migračnej politiky na národnej a regionálnej úrovni. Prijímateľom je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s partnerom Ministerstvom vnútra SR. Realizácia projektu - 1/2024 - 8/2026	10.7.2024	31.10.2024	13 610 589,41	11 569 001,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-025-2024-NP-EFRR	Výzva pre národný projekt	Rozvoj výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately I	Cieľom národného projektu (projekt) je ukončiť proces čiastočnej priestorovej deinštitucionalizácie (DI) Centra pre deti a rodiny Veľké Kapušany (CDR), ktorý začal v predchádzajúcom programovom období tak, aby nebola zabrzdená celková DI zariadenia. Zabezpečí sa náhradné prostredie na komunitnej úrovni pre 54 klientov CDR. Realizáciou projektu dôjde k presťahovaniu 6 samostat. skupín v počte 54 detí do novovybudovaných samostat. stojacích rodinných domov (RD) a zníženiu kapacít. kmeňovej budovy. Starostlivosť o deti v RD sa bude viac približovať chodu v bežnej rodine, zvýši sa úroveň prípravy na postupné osamostatnenie detí. Nové priestory vytvoria lepšie podmienky pre prácu s deťmi umiestnenými do CDR na základe súdneho rozhodnutia, s profesionálnymi náhradnými rodinami a pre prácu s biologickou a náhradnou rodinou. Implementácia projektu prispeje aj k plneniu strednodobého cieľa 8 Stratégie DI. Realizácia projektu - 3/2024 - 12/2026	12.9.2024	11.11.2024	1 672 539,17	1 421 658,29	EFRR	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-040-2024-DV-ESF+	Dopytovo-orientovaná výzva	Bývanie na dosah	Cieľom výzvy je podpora a rozvoj cenovo dostupného bývania formou asistovanej svojpomocnej výstavby rodinných domov, ktorá prispeje k úspešnej integrácii sociálne znevýhodnených skupín do bežného života.	10.10.2024	31.1.2025		4 557 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-037-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Rozvíjanie odborných kapacít Inšpekcie v sociálnych veciach	Hlavným cieľom projektu je zvýšenie profesionality výkonu inšpekcie v sociálnych veciach prostredníctvom odbornej prípravy zamestnancov Inšpekcie v sociálnych veciach, prostredníctvom pilotnej implementácie užívateľského prvku dozorov vykonávaných Inšpekciou a prostredníctvom vytvorenia a pilotnej implementácie systému kvality neformálnej starostlivosti o osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Realizácia projektu - 1/2025 - 12/2028	11.10.2024	30.11.2024	3 570 426,16	3 034 862,24	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-044-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Sociálne začlenenie odídencom z Ukrajiny	Z výzvy sú realizované dva národné projekty, a to: - žiadateľom je Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (MD SR). Cieľom projektu je kompenzovať poskytovateľom ubytovania (fyzickým a právnickým osobám podnikajúcim podľa osobitného predpisu) časť nákladov, ktoré im vznikli v súvislosti s ubytovaním osôb s udeleným štatútom dočasného útočiska a ktorí prejavili ochotu dobrovoľne poskytnúť svoje obydlia a priestory a komerčné ubytovacie kapacity osobám z cieľovej skupiny a prispieť k integrácii osôb cieľovej skupiny na území SR. Finančný príspevok je v súlade s nariadeniami vlády SR (výška NFP 28 736 471 eur, z toho EÚ 24 426 000,35 eura). Realizácia projektu - 1/2024 - 12/2025 - žiadateľom je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR). Cieľom projektu je kompenzovať poskytovateľom ubytovania (fyzickým a právnickým osobám podnikajúcim podľa osobitného predpisu) časť nákladov, ktoré im vznikli v súvislosti s ubytovaním osôb s udeleným štatútom dočasného útočiska a ktorí prejavili ochotu dobrovoľne poskytnúť svoje obydlia a priestory a komerčné ubytovacie kapacity osobám z cieľovej skupiny a prispieť k integrácii osôb cieľovej skupiny na území SR. Finančný príspevok je v súlade s nariadeniami vlády SR (výška NFP 28 736 471 eur, z toho EÚ 24 426 000,35 eura). Realizácia projektu - 5/2023 - 4/2025	22.10.2024	20.12.2024	57 472 942,00	48 852 000,70	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo dopravy SR Ministerstvo vnútra SR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-039-2024-NP-EFRR	Výzva pre národný projekt	Život v komunite pre každé dieťa	Cieľom národného projektu je podporiť kontinuitu procesu deinštitucionalizácie (DI) náhradnej starostlivosti. Vytvorí sa podmienky pre zabezpečovanie náhradného prostredia na komunitnej úrovni vyplývajúce z Koncepcie zabezpečovania vykonávania opatrení v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na roky 2021–2025/Plánu DI, ktorá predstavuje základný plánovací dokument Ústredia PSVR. V rámci projektu bude realizovaná podpora procesu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti v centrách pre deti rodiny v zriaďovateľskej pôsobnosti Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a výstavba rodinných domov (RD), nákup pozemkov, nákup bytov, nákup motorových vozidiel, nákup zdravotníckych pomôcok a IKT vybavenie. Súčasťou projektu bude aj interiérové vybavenie, riadenie projektu, informovanosť a publicita a iné podporné činnosti. Realizáciou projektu dôjde k presťahovaniu samostatných skupín detí a mladých dospelých (MD) do novovybudovaných samostatne stojacich RD a do zakúpených bytov, čím sa zníži kapacita kmeňových budov. Zabezpečí sa náhradné prostredie na komunitnej úrovni, vytvorí sa podmienky na integráciu do spoločnosti, individuálny prístup k deťom a MD. Starostlivosť o deti a MD sa bude viac približovať chodu v bežnej rodine, zvýši sa úroveň prípravy na postupné osamostatnenie detí a úplné osamostatnenie MD. Nové priestory vytvorí lepšie podmienky pre prácu s deťmi umiestnenými do centier pre deti a rodiny (CDR) na základe súdneho rozhodnutia, s prof. rodinami a pre prácu s biologickou a náhradnou rodinou. Realizácia projektu - 6/2024 - 12/2029	25.10.2024	29.11.2024	25 525 385,00	21 142 852,25	EFRR	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 3

PSK-MPSVR-046-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Sieť odborného poradenstva	Cieľom NP je prispieť k systémovému riešeniu v oblasti prevencie duševných chorôb, posilneniu vzťahov v rodine, medzigeneračnej komunikácii a riešeniu problémov s dlhmi vytvorením podmienok pre poskytovanie odborného poradenstva. Špecifickými cieľmi sú zefektívnenie systému poskytovania poradenských služieb a vytvorenie funkčnej siete pomoci v 46 poradniach komplexnej pomoci (PKP). Poradenstvo bude poskytované nielen v priestoroch poradní, ale aj v prirodzenom prostredí klienta spoločným „in house“ prístupom. Zároveň budú rozšírené existujúce odborné činnosti poskytované rodinám s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením o sprevádzanie sprievodcami s osobnou skúsenosťou. Hlavnou aktivitou je poskytovanie komplexného odborného poradenstva v oblasti riešenia problémov s dlhmi a problémov v rodine, manželstve a medziľudských vzťahoch vrátane psychologického poradenstva. Táto aktivita bude prebiehať vo všetkých regiónoch Slovenska. Pokrýva mestá, kde už existujú bezplatné dlhové a rodinné poradne a integruje čiastkové poradenské činnosti, pričom plánuje spojiť odborné kapacity oboch poradní. Celkovo NP prináša komplexné riešenie v oblasti rodinných a medziľudských vzťahov, poskytovanie psychologickej podpory a riešenie problémov s dlhmi, pričom sa zameriava na zlepšenie dostupnosti a kvality odborných služieb aj so špecifickým zreteľom na rodiny s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením na celom Slovensku. Realizácia projektu - 5/2025 - 9/2027	19.11.2024	20.1.2025	44 435 995,80	37 770 596,43	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

pokračovanie tabuľky 48

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
PSK-MPSVR-045-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Zvýšenie odolnosti mäkkých cieľov	Hlavným cieľom projektu je zlepšenie kvality a dostupnosti služieb prevencie kriminality s dôrazom na zvyšovanie bezpečnosti. Hlavnou aktivitou je posilnenie systému podpory a ochrany znevýhodnených skupín a podpora profesionalizácie výkonu odborných činností v oblasti prevencie kriminality, a to zlepšiť prístup znevýhodnených (cieľových) skupín k podpore a službám v nových lokalitách, zameriavať sa na identifikáciu rizikových oblastí a vytváranie preventívnych opatrení na ochranu znevýhodnených skupín a prispieť k systematickému napĺňaniu osvetovej činnosti a zvyšovaniu povedomia a zručností v oblasti prevencie kriminality, čím podporí aktívnu účasť zapojených osôb. Očakávaným výsledkom projektu je zlepšenie dostupnosti poradenstva pre ohrozené skupiny, posilnenie vedecko-výskumného prístupu prevencie kriminality, zvýšenie kvality a dostupnosti osvetových a informačných aktivít. Realizácia projektu - 4/2025 - 3/2028	22.11.2024	22.1.2025	6 739 097,00	5 728 232,45	ESF +	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo vnútra SR

Priorita 4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby										
Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
PSK-MPSVR-036-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Podpora poskytovaní a komunitných a kvalitných sociálnych služieb	Účelom projektu je zvýšenie dostupnosti a kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom podporných, odborných a osvetových aktivít, čím sa zvýši kvalita života prijímateľov sociálnych služieb. Podporou poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb v procese skvalitňovania sociálnych služieb a prechodu na komunitné služby sa prispeje k plneniu cieľov a úloh vyplývajúcich zo strategických dokumentov zameraných na napĺňanie verejných politík, národných a medzinárodných záväzkov SR. Projektom sa zároveň prispeje k napĺňaniu Programového vyhlásenia vlády na roky 2023-2027. Realizácia projektu - 9/2024 - 11/2028	19.12.2024	28.2.2025	10 600 517,06	9 010 439,50	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
PSK-MPSVR-053-2024-ITI-EFRR	Výzva na projekty integrovanej územnej investície	Budovanie sociálnej infraštruktúry	Cieľom integrovanej výzvy je dobudovanie sociálnej infraštruktúry. V rámci výzvy je oprávnený nasledovný typ akcie z P SK a k nim vo výzve zadefinované aktivity - dobudovanie komunitných centier a zlepšenie ich vybavenosti, zabezpečenie dostupnej a prístupnej infraštruktúry pre potreby sociálnych služieb krízovej intervencie, vrátane ich vybavenosti, dobudovanie/materiálno-technické zabezpečenie a rekonštrukcia zariadení dlhodobej starostlivosti (sociálnej a zdravotnej) a následnej starostlivosti komunitného typu. Na podporu v rámci výzvy sú oprávnené len tie projekty, ktoré boli schválené vo forme projektového zámeru integrovanej územnej investície/projektového zámeru integrovanej územnej investície udržateľného mestského rozvoju (ďalej aj „PZ IÚI“), a to Radou partnerstva alebo Kooperačnou radou UMR.	30.12.2024	neurčené		99 601 009,00	EFRR	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P7. Sociálne inovácie a experimenty (Akcie v oblasti sociálnej inovácie)										
PSK-MPSVR-043-2024-PZ-ESF+	Výzva na projektové zámery	Sociálne inovácie - škálovanie overených nástrojov v sociálnom začlenení	Cieľom výzvy na predkladanie PZ (1. kolo) a výzvy na predkladanie ŽoNFP (2. kolo) je identifikovať a podporiť nové prístupy, ktoré prinášajú unikátne riešenia celospoločenských sociálnych výziev, pri ktorých je na základe doterajších skúseností evidentné, že zaužívanými systémovými prístupmi ich nie je možné adekvátne riešiť. Podporené bude škálovanie (šírenie) už overených a aktívnych sociálnych inovácií do nových lokalít, ktoré vznikli v Slovenskej republike, ale aj prenos overených sociálnych inovácií zo zahraničia. Majú za sebou zrealizovanú pilotnú fázu a preukázateľný pozitívny prínos pre cieľové skupiny. Súčasťou podpory bude aj posilnenie úspešných nástrojov v sociálnom začlenení v existujúcich lokalitách (napr. zvýšenie personálnych kapacít, zvýšenie počtu prijímateľov služieb). Súvisiaca výzva na predkladanie ŽoNFP, ktorá bude vyhlásená v nadväznosti na výzvu na predkladanie PZ, bude podporovať škálovanie (šírenie) sociálnych inovácií zameraných výhradne na sociálne začlenenie (inklúziu).	30.10.2024	31.12.2024		10 000 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
PSK-MPSVR-047-2024-PZ-ESF+	Výzva na projektové zábery	SocInoLab - Rozvíjanie inovačných ekosystémov a vytváranie nástrojov na podporu sociálnych inovácií	Cieľom výzvy na predkladanie PZ (1. kolo) a následnej výzvy na predkladanie ŽoNFP (2. kolo) je vytváranie a profesionalizácia inovačných ekosystémov pre ďalší rozvoj a zvyšovanie kapacít aktérov potrebných pre vývoj a šírenie sociálnych inovácií v Slovenskej republike. Zámerom je podporiť existujúcu, alebo novú inovačnú infraštruktúru, a to formou inkubátorov, akcelerátorov, sieťovacích a znalostných platforiem, či iných podporných nástrojov, ktoré spájajú etablovaných partnerov v oblasti sociálnych inovácií a podporujú rozvoj mechanizmov potrebných pre rozvíjanie inovačných ekosystémov v Slovenskej republike. Cieľom spomínaných intervencií je podpora medzisektorovej spolupráce a vytváranie multidisciplinárnych tímov so zapojením viacerých hráčov a modelov spolupráce, ktoré vzniknú medzi podnikateľským sektorom, vedeckými inštitúciami, vysokými školami, občianskou spoločnosťou a verejnými inštitúciami, s dôrazom na potreby občanov.	28.11.2024	31.1.2025		10 301 500,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Zdroj: MPSVR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
PSK-MPSVR-038-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	REDIPOM - Vytvorenie návrhu jednotného systému redistribúcie potravinovej pomoci	Cieľom projektu je vytvoriť efektívny systém redistribúcie potravinovej pomoci, ktorý zabezpečí prístupnosť bezpečných potravín ľuďom v núdzi a zároveň prispeje k zníženiu plytvania potravinami. Cieľom je vybudovať stabilnú infraštruktúru na redistribúciu potravinových prebytkov, čím sa zníži množstvo potravinového odpadu a zároveň sa podporí riešenie problémov s hladom a chudobou. Projekt má ambíciu priniesť systémovú zmenu, ktorá zlepší životnú úroveň obyvateľov Slovenska. Vybudovanie stabilnej infraštruktúry pre redistribúciu potravinových prebytkov prispeje k prístupnosti bezpečných a výživovo hodnotných potravín ľuďom v núdzi na území celého Slovenska, vrátane potravinových púští a hladových dolín. Realizácia projektu - 2/2025 - 1/2028	18.12.2024	18.2.2025	3 439 649,78	3 418 453,78	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo vnútra SR

Zdroj: MPSVR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
PSK-MPSVR-052-2024-PZ-ESF+	Výzva na projektové zámery	Sociálne inovácie - škálovanie overených nástrojov vo vzdelávaní a výchove	Cieľom výzvy na predkladanie PZ (1. kolo) a výzvy na predkladanie ŽoNFP (2. kolo) je podpora opatrení zameraných na rozvoj a zvyšovanie kompetencií, prostredníctvom podpory aktérov, ktorí poskytujú overené modely, produkty, služby prostredníctvom nových procesov, prístupov alebo postupov s pozitívnym dopadom na oblasť výchovy a inkluzívneho vzdelávania. Podporené bude šírenie (škálovanie) už overených sociálnych inovácií v oblasti výchovy a vzdelávania do nových lokalít, ktoré majú za sebou pilotnú fázu a preukázateľný pozitívny prínos pre cieľové skupiny. Podpora bude zameraná aj na prenos overených sociálnych inovácií zo zahraničia na Slovensko, pričom sa predpokladá ich prispôsobenie na špecifické podmienky Slovenska. Súvisiaca výzva na predkladanie ŽoNFP, ktorá bude vyhlásená v nadväznosti na túto výzvu na predkladanie PZ, bude podporovať škálovanie (šírenie) sociálnych inovácií zameraných výhradne na oblasť vzdelávania a výchovy.	20.12.2024	28.2.2025		5 000 000,00	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Oprávnení žiadatelia podľa výzvy

Zdroj: MPSVR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 4P8. Potravinová a materiálna deprivácia										
PSK-MPSVR-015-2024-NP-ESF+	Výzva pre národný projekt	Poskytovanie potravinovej a/alebo základnej materiálnej pomoci najodkázanejším osobám	Cieľom projektu je zabezpečiť pomoc a podporu skupinám obyvateľov postihnutých materiálnou a potravinovou depriváciou vrátane detí a zmierniť extrémne formy chudoby s najväčším vplyvom na sociálne vylúčenie, ako sú bezdomovecstvo, chudoba detí a potravinová a materiálna deprivácia. Napĺňanie cieľa bude dosiahnuté realizáciou aktivít, ako sú distribúcia potravinových a hygienických balíčkov vybraným skupinám príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, poskytovanie teplého jedla či distribúcia základnej materiálnej pomoci osobám bez prístrešia. Touto konkrétnou formou sa bude pomáhať ľuďom či domácnostiam, ktoré sa nachádzajú v náročnej sociálnej situácii. Prostredníctvom sprievodných opatrení (napríklad sociálne poradenstvo a iné odborné činnosti na predchádzanie vzniku krízových situácií), ktoré budú dopĺňať potravinovú a/alebo materiálnu pomoc, sa prispeje k sociálnej reintegrácii najodkázanejších osôb. Realizácia projektu - 11/2023 - 10/2028	18.1.2024	18.3.2024	63 525 556,00	57 173 000,40	ESF+	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zdroj: MPSVR

Kód výzvy	Druh výzvy	Názov výzvy	Popis	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Finančná alokácia NFP (€)	Finančná alokácia EÚ (€)	Fond	Vyhlasovateľ výzvy	Žiadateľ
Priorita 8P1. Fond spravodlivej transformácie										
PSK-MPSVR-002-2024-FN-FST	Výzva na finančné nástroje	Finančné nástroje - FST	Podpora sociálnej ekonomiky prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré budú použité na financovanie projektov, a to prostredníctvom záručného nástroja na podporu sociálnych podnikov implementovaného prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, kapitálového nástroja na podporu sociálnych podnikov implementovaného prostredníctvom finančných sprostredkovateľov a prostredníctvom priamych kapitálových investícií do subjektov sociálnej ekonomiky. Finančné nástroje implementované prostredníctvom finančných sprostredkovateľov budú mať zložku návratnej, ako aj zložku nenávratnej (grantovej) pomoci. Realizácia projektu - 12/2023 - 12/2029	10.1.2024	8.3.2024	5 882 352,94	5 000 000,00	FST	Sprostredkovateľský orgán P SK - MPSVR SR	Slovak Investment Holding, a. s.

Zdroj: MPSVR

Tabuľka 49 Čerpanie výdavkov kapitoly 22 – MPSVR SR podľa programového rozpočtovania

Kód programu	Názov programu	Schválený rozpočet (SR)	Upravený rozpočet (SR)	Skutočnosť 31.12.2024	% k SR	% k UR
07C	Sociálna inklúzia	4 074 980 180	4 052 450 222	3 947 766 670	97,4	96,9
07C0A	Podpora sociálnych služieb	238 043 007	237 761 848	235 648 034	99,1	99,0
07C0A01	- Verejní poskytovatelia sociálnych služieb	0	50 000	0	0,0	0,0
07C0A02	- Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb	153 398 170	149 321 256	147 458 497	98,8	96,1
07C0A03	- VPSS - Obec	84 644 837	87 844 837	87 643 782	99,8	103,5
07C0A04	- VPSS - Príspevková organizácia	0	445 243	445 243	100,0	0,0
07C0A05	- VPSS - Mikroregión HORNOHRAD_ostatné	0	100 512	100 512	100,0	0,0
07C0B	OP EP pre najodkázanejšie osoby	0	819 201	819 201	100,0	0,0
07C0B01	- Sociálne začlenenie najodkázanejších osôb	0	819 201	819 201	100,0	0,0
07C01	Pomoc v hmotnej núdzi	193 094 986	183 521 851	163 208 953	88,9	84,5
07C0101	- Dávka v hmotnej núdzi	147 294 138	161 491 446	145 450 401	90,1	98,7
07C0102	- Dotácia na výkon osobitného príjemcu	175 019	169 361	143 838	84,9	82,2
07C0103	- Dotácia na stravu pre dieťa v hmotnej núdzi	14 289 192	1 216 564	30 529	2,5	0,2
07C0104	- Dotácia na školské potreby pre dieťa v hmotnej núdzi	33 000	38 071	34 195	89,8	103,6
07C0106	- Náhradné výživné	11 244 890	16 653 011	16 247 461	97,6	144,5
07C0108	- Potravinová a materiálna deprivácia	10 336 539	236 692	236 692	100,0	2,3
07C0109	- Dotácia na stravu HN - obec	8 741 000	2 741 561	248 334	9,1	2,8
07C010B	- Dotácia na školské potreby pre dieťa HN - obec	981 208	960 140	803 075	83,6	81,8
07C010C	- Dotácia na školské potreby pre dieťa v HN - VÚC	0	415	415	100,0	0,0
07C010D	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa	0	3 070	2 493	81,2	0,0
07C010F	- Dotácia na školské potreby pre dieťa v HN - RO	0	11 520	11 520	100,0	0,0
07C02	Podpora rodiny	2 445 758 746	2 220 637 405	2 198 398 633	99,0	89,9
07C0201	- Prídavok na dieťa	828 050 000	796 501 427	789 552 352	99,1	95,4
07C0202	- Rodičovský príspevok	861 754 768	706 722 382	701 038 801	99,2	81,4
07C020A	- Štátom platené poistné	500 183 000	488 683 000	488 683 000	100,0	97,7
07C020B	- Príspevok na starostlivosť o dieťa	1 000 000	595 654	287 460	48,3	28,7
07C020D	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa	43 359 000	23 787 117	19 796 876	83,2	45,7
07C020E	- Príspevok pri narodení dieťaťa	43 542 647	38 126 608	36 271 361	95,1	83,3
07C020F	- Príspevok na pohreb	4 262 345	4 267 106	3 905 163	91,5	91,6
07C020G	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa - obec	163 606 986	158 457 571	155 371 368	98,1	95,0

Kód programu	Názov programu	Schválený rozpočet (SR)	Upravený rozpočet (SR)	Skutočnosť 31.12.2024	% k SR	% k UR
07C020H	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa - VÚC	0	3 281 323	3 281 168	100,0	0,0
07C020I	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa - RO	0	207 672	203 539	98,0	0,0
07C020J	- Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa - VVŠ	0	7 545	7 545	100,0	0,0
07C03	Kompenzácia sociálnych dôsledkov ŤZP	668 142 387	748 220 291	743 783 324	99,4	111,3
07C0301	- Peňažný príspevok na osobnú asistenciu	133 136 400	126 755 114	125 751 324	99,2	94,5
07C0302	- Peňažný príspevok na opatrovanie	436 445 757	493 120 678	490 756 596	99,5	112,4
07C0303	- Ostatné príspevky - opakované	70 939 116	78 165 019	77 596 887	99,3	109,4
07C0304	- Ostatné príspevky - jednorazové	27 621 114	50 179 480	49 678 517	99,0	179,9
07C04	Iniciatívy v oblasti sociálnej inklúzie	22 942 016	30 407 466	24 490 232	80,5	106,7
07C040A	- Ostatné iniciatívy	17 782 016	18 832 683	13 194 180	70,1	74,2
07C040H	- Kompenzačný príspevok baníkom	3 960 000	5 054 651	5 034 440	99,6	127,1
07C040J	- Dotácie - VÚC	500 000	825 710	775 563	93,9	155,1
07C040K	- Dotácie - obec	700 000	5 694 422	5 486 049	96,3	783,7
07C05	Starostlivosť o ohrozené deti	194 356 455	197 715 958	195 325 663	98,8	100,5
07C0502	- Štátne centrá pre deti a rodiny	128 032 890	131 236 161	129 711 378	98,8	101,3
07C0503	- Neštátne centrá pre deti a rodiny	32 464 931	32 433 221	31 978 155	98,6	98,5
07C0504	- Prevencia a sanácia (MVO)	1 000 000	950 000	882 506	92,9	88,3
07C0505	- Náhradná rodinná starostlivosť - opakované príspevky	31 007 831	31 078 160	30 889 801	99,4	99,6
07C0506	- Náhradná rodinná starostlivosť - jednorazové príspevky	1 850 803	2 018 416	1 863 823	92,3	100,7
07C06	Nesystémové dávky sociálneho poistenia	194 346 063	191 846 063	191 846 063	100,0	98,7
07C0G	13.dôchodok - vybrané skupiny poberateľov (doplatky)	0	40 500 000	40 500 000	100,0	0,0
07C0D	Plán obnovy a odolnosti	54 296 520	137 020 139	137 020 139	100,0	252,4
07C0D01	- Implementačné kapacity	1 372 820	1 789 879	1 789 879	100,0	130,4
07C0D02	- Rozvoj kapacít sociálnych služieb	52 923 700	47 168	47 168	100,0	0,1
07C0D03	- Inšpekcia sociálnych služieb	0	7 164 603	7 164 603	100,0	0,0
07C0D05	- Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti	0	126 475 345	126 475 345	100,0	0,0
07C0D06	- Budovanie životných situácií pre MPSVR SR	0	509 715	509 715	100,0	0,0
07C0D07	- Vytvorenie kapacít pre implementáciu životných situácií - MPSVR SR	0	131 675	131 675	100,0	0,0
07C0D08	- Vybudovanie dohľadového pracoviska kybernetickej bezpečnosti rezortu MPSVR SR	0	789 607	789 607	100,0	0,0

Kód programu	Názov programu	Schválený rozpočet (SR)	Upravený rozpočet (SR)	Skutočnosť 31.12.2024	% k SR	% k UR
07C0D09	- Digitálna transformácia poskytovania služieb VS	0	112 147	112 147	100,0	0,0
07C0F	Príspevok na hypotéky	64 000 000	64 000 000	16 726 428	26,1	26,1
07C0F01	- Príspevok na zvýšenú splátku úveru na bývanie	64 000 000	64 000 000	16 726 428	26,1	26,1
07E	Tvorba a implementácia politík	264 316 668	274 810 454	273 823 577	99,6	103,6
07E03	Riadiaca, koncepčná a výskumná činnosť	40 779 319	41 954 558	41 819 033	99,7	102,5
07E0301	- Aparát ministerstva	40 779 319	41 954 558	41 819 033	99,7	102,5
07E04	Výkon št. spr. na úseku soc. vecí, rodiny, práce a zam.	221 671 652	230 977 159	230 125 807	99,6	103,8
07E0401	- Špecializovaná štátna správa	203 920 613	210 932 734	210 088 256	99,6	103,0
07E0402	- Ostatná štátna správa	17 751 039	20 044 425	20 037 551	100,0	112,9
07E06	Európsky orgán práce - ELA	1 865 697	1 878 737	1 878 737	100,0	100,7
	Medzirezortné programy a podprogramy, ktorých je kapitola gestorom a účastníkom					
06G	Ľudské zdroje	124 549 811	479 202 483	476 684 631	99,5	382,7
06G04	Aktívna politika trhu práce a zvýš. zamest. - MPSVR SR	62 236 621	52 441 257	49 923 405	95,2	80,2
06G0404	- Národné programy na rozvoj APTP a zvýšenie zamest.	52 800 000	42 214 371	42 205 262	100,0	79,9
06G040J	- Individuálna štátna pomoc	4 868 228	4 868 228	2 362 158	48,5	48,5
06G040P	- Pomoc znevýhodneným na trhu práce prostredníctvom RO	4 568 393	5 358 658	5 355 985	100,0	117,2
06G1S	OP Ľudské zdroje 2014 - 2020 - MPSVR SR	0	182 665 536	182 665 536	100,0	0,0
06G1S01	- Zamestnanosť	0	81 233 536	81 233 536	100,0	0,0
06G1S02	- Sociálne začlenenie	0	9 935 285	9 935 285	100,0	0,0
06G1S03	- Technická pomoc	0	218 985	218 985	100,0	0,0
06G1S04	- Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých	0	252 056	252 056	100,0	0,0
06G1S05	- REACT-EÚ	0	71 079 150	71 079 150	100,0	0,0
06G1S06	- Technická pomoc REACT-EÚ	0	1 260 581	1 260 581	100,0	0,0
06G1S07	- CARE - ESF	0	12 867 052	12 867 052	100,0	0,0
06G1S08	- CARE - EFRR	0	5 818 891	5 818 891	100,0	0,0
06G21	Inovatívny, prístupný a rozvíjajúci sa trh práce	62 313 190	244 095 690	244 095 690	100,0	391,7
06G2101	- Projekty financované z ESF	54 329 042	213 707 888	213 707 888	100,0	393,4
06G2102	- Projekty financované z EFRR	0	16 542 794	16 542 794	100,0	0,0
06G2103	- Projekty financované z FST	7 984 148	13 845 008	13 845 008	100,0	173,4

pokračovanie tabuľky 49

Kód programu	Názov programu	Schválený rozpočet (SR)	Upravený rozpočet (SR)	Skutočnosť 31.12.2024	% k SR	% k UR
	Podprogramy, ktoré kapitola rieši ako účastník medzirezortného programu					
0EJ	Medzirezortný program Informačná spoločnosť 2014-2020	0	1 051 320	1 051 320	100,0	0,0
0EJ0I	Informačná spoločnosť 2014-2020 - MF SR-MPSVR SR	0	1 051 320	1 051 320	100,0	0,0
0EJ0I01	- Elektronizácia služieb NIP	0	1 051 320	1 051 320	100,0	0,0
0EJ0I02	- Modernizácia IS DMS	0	0	0	0,0	0,0
0EK	Informačné technológie financované zo štát. rozpočtu	23 511 660	29 530 019	29 296 197	99,2	124,6
0EK0H	Informačné technológie financované zo ŠR - MPSVR SR	23 511 660	29 530 019	29 296 197	99,2	124,6
0EK0H01	- Systémy vnútornej správy	143 246	3 685 579	3 684 880	100,0	2572,4
0EK0H02	- Špecializované systémy	1 003 334	2 112	2 112	100,0	0,2
0EK0H03	- Podporná infraštruktúra	12 466 329	13 674 529	13 441 406	98,3	107,8
0EK0H04	- IS Riadenie Sociálnych Dávok	1 815 624	2 559 114	2 559 114	100,0	140,9
0EK0H05	- IS KIDS	347 768	630 932	630 932	100,0	181,4
0EK0H06	- Informačný Systém Služieb Zamestnanosti	1 739 715	2 363 210	2 363 210	100,0	135,8
0EK0H08	- IS SAP	2 231 520	2 056 800	2 056 800	100,0	92,2
0EK0H09	- IS SOFTIP	1 029 253	600 369	600 369	100,0	58,3
0EK0H0A	- IS DMS	1 653 789	1 964 708	1 964 708	100,0	118,8
0EK0H0B	- Manažérsky informačný systém - IS MIS	300 960	152 064	152 064	100,0	50,5
0EK0H0C	- Informačný systém sociálnych služieb - IS SoS	405 504	1 035 540	1 035 540	100,0	255,4
0EK0H0E	- Informačný systém SAWO	374 618	0	0	0,0	0,0
0EK0H0F	- NASK EESSI	0	0	0	0,0	0,0
0EK0H0G	- Kybernetická bezpečnosť rezortu MPSVR SR	0	805 062	805 062	100,0	0,0
06H09	Hospodárska mobilizácia - MPSVR SR	45 189	20 189	7 729	38,3	17,1
09706	Príspevky SR do medzinárod. organizácií - MPSVR SR	570 000	653 520	653 519	100,0	114,7
0AR05	MPSVR SR - Protidrogová politika	50 000	50 000	38 192	76,4	76,4
	Výdavky spolu za kapitolu	4 488 023 508	4 837 768 207	4 729 321 835	97,8	105,4

Zdroj: MPSVR SR, Návrh štátneho záverečného účtu (skutočnosť k 31.12. 2024)

PRÍLOHA KU KAPITOLE 4

Tabuľka 1 Zoznam vybraných indikátorov sociálnej inklúzie (2017 – 2024)

	2017			2018			2019			2020			2021			2022			2023			2024			Rozdiel		
	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (celá populácia) - nová metodika	15,8	15,8	15,8	15,2	15,0	15,3	14,8	14,1	15,5	13,8	13,4	14,2	15,6	15	16,2	16,5	16,0	17	17,6	18,0	17,2	18,3	18,1	18,4	0,7	0,1	1,2
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (0-15) - nová metodika	22,5	22,9	22,2	23,2	23,6	22,8	20,4	19,8	21,1	18,1	17,9	18,3	19,9	20,3	19,5	23,9	25,3	22,4	25	26,8	23,2	22,7	22,8	22,6	-2,3	-4,0	0,6
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (0-17) - nová metodika	22,7	22,7	22,6	23,3	23,6	23,1	21,0	21,0	21,0	18,4	18,2	18,5	19,7	20	19,4	24,7	25,2	24,1	25,3	27,5	22,9	22,6	22,5	22,8	-2,7	-5,0	0,1
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (18-64) - nová metodika	14,8	14,9	14,6	14,0	13,7	14,3	13,7	13,1	14,3	12,9	12,6	13,2	14,8	14,5	15,2	15,4	14,6	16,1	16,2	16,4	16,1	18,5	18,4	18,6	2,3	2,0	
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (65+) - nová metodika	11,8	9,6	13,2	10,3	8,9	11,3	12,3	8,9	14,6	12,3	10,3	13,7	13,9	10,3	16,3	11,9	9,7	13,4	14	12,1	15,3	12,8	10,9	14,2	-1,2	-1,2	1,1
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia - podľa vybraných typov domácností																											
- jednotlivec	22,2	29,7	18,3	20,6	23,4	19,2	26,2	27,1	25,7	27,8	28,6	27,4	30,1	29,7	30,3	28,8	26,6	29,9	32,2	29,5	33,4	28,3	28,9	28	-3,9	-0,6	5,4
- jednotlivec starší ako 65 rokov	15,9	:	:	15,8	:	:	24,2	:	:	31,3	:	:	32,5	:	:	30	:	:	36,8	:	:	29,6	:	:	-7,2	:	:
- jednotlivec s najmenej jedným dieťaťom	46,3	:	:	42,3	:	:	38,0	:	:	37,4	:	:	35,2	:	:	46,5	:	:	46,4	:	:	37,8	:	:	-8,6	:	:
- dvaja dospelí s tromi a viac závislými deťmi	37,1	:	:	3,9	:	:	38,0	:	:	38,0	:	:	37,8	:	:	43,8	:	:	37,1	:	:	32,7	:	:	-4,4	:	:
Vplyv sociálnych transférov na zníženie rizika chudoby (s výnimkou dôchodkov)	29,1	29,1	29,7	31,1	29,5	31,7	38,0	38,0	38,3	40,0	40,0	40,0	43,1	45,3	41,3	33,8	33,8	33,8	36,4	36,4	37,3	36,7	38,4	35,7	0,2	2,1	1,6
Vplyv sociálnych transférov na zníženie rizika chudoby (vrátane dôchodkov)	66,8	64,9	68,9	67,1	65,1	68,5	68,0	66,8	69,3	69,5	68,9	70,1	70,4	70,9	70,1	68,4	67,3	69,4	65,5	63,8	67,3	69,1	69,0	69,3			
Miera rizika chudoby podľa pohlavia (celá populácia)	12,4	12,4	12,3	12,2	12,2	12,3	11,9	11,6	12,1	11,4	11,1	11,7	12,3	11,7	12,8	13,7	13,5	13,9	14,3	14,7	13,8	14,5	14,1	14,8	0,2	-0,6	
Miera rizika chudoby (0-5 roční)	16,9	16,5	17,2	19,8	19,9	19,7	20,6	19,4	22,0	17,9	16,9	19,0	17,4	17,2	17,6	22,1	24,1	20,0	22,7	25,9	19,3	19,1	17,9	20,1	-3,6	-8,0	

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Miera rizika chudoby (6-11 roční)	20,5	23,1	17,7	18,8	19,6	18,0	17,9	18,5	17,4	17,3	17,6	16,9	18,0	18,0	18,1	18,9	18,8	19,1	21,1	23,0	19,3	20,1	20,2	20,1	-1,0	-2,8	0,8
Miera rizika chudoby (12-17 roční)	21,9	20,7	23,2	22,9	23,8	22,0	18,4	21,3	15,1	15,5	15,8	15,2	17,3	17,1	17,5	25,3	24,9	25,7	24,1	24,6	23,5	20,1	19,5	20,7	-4,0	-5,1	-2,8
Miera rizika chudoby (0-15)	19,7	20,3	19,0	20,2	20,9	19,5	18,3	18,5	18,0	16,7	16,5	16,9	17,7	17,7	17,7	21,2	22,4	19,9	22,4	23,8	20,9	19,8	19,6	20,1	-2,6	-4,2	0,8
Miera rizika chudoby (0-17)	19,9	20,4	19,4	20,5	21,2	19,8	19,0	19,7	18,2	17,0	16,8	17,1	17,6	17,4	17,7	22,1	22,5	21,6	22,6	24,4	20,7	19,8	19,3	20,3	-2,8	-5,1	0,4
Miera rizika chudoby (18-24)	14,5	12,6	16,5	14,0	12,9	15,1	14,7	14,9	14,6	13,0	13,0	13,0	14,6	14,0	15,2	21,6	20,2	23,1	17,0	16,0	18,0	21,3	19,9	22,8			
Miera rizika chudoby (25-54)	11,5	11,4	11,7	11,3	10,9	11,7	10,2	9,6	10,8	10,1	9,9	10,4	11,0	10,7	11,4	11,8	11,2	12,5	13,2	13,8	12,5	13,9	13,4	14,5	0,7	-0,4	
Miera rizika chudoby (55-64)	9,4	10,5	8,4	9,6	9,7	9,5	9,8	10,2	9,4	9,7	10,0	9,5	10,0	10,2	9,8	12,0	12,3	11,7	10,5	10,2	10,8	12,8	13,9	11,9			
Miera rizika chudoby (18-64)	11,5	11,4	11,6	11,3	10,9	11,6	10,7	10,4	11,0	10,3	10,2	10,4	11,2	11,0	11,4	12,7	12,3	13,0	13,1	13,4	12,7	14,5	14,1	14,8	1,4	0,7	
Miera rizika chudoby (65+)	6,9	4,9	8,3	6,4	5,2	7,1	8,7	6,1	10,5	9,5	7,3	10,9	10,3	6,8	12,6	8,1	6,1	9,5	9,6	7,6	11,0	8,9	7,2	10,0	-0,7	-0,4	-1,0
Hranica rizika chudoby - domácnosť jednotlivca (EUR)	4 310			4 477			4 872			5 222			5 084			5 291			5 528			6 103			575,0		
Hranica rizika chudoby - domácnosť jednotlivca (PPS)	5 763			5 846			6 302			6 046			5 655			5 896			6 402			6 860			458,0		
Hranica rizika chudoby - domácnosť 2 dospelí (EUR)	6 465			6 716			7 307			7 833			7 626			7 937			8 292			9 154			862,0		
Hranica rizika chudoby - domácnosť 2 dospelí (PPS)	8 645			8 770			9 453			9 068			8 483			8 843			9 603			10 290			687,0		
Hranica rizika chudoby - domácnosť 2 dospelí a 2 deti <14 rokov (EUR)	9 051			9 402			10 230			10 966			10 676			11 111			11 609			12 815			1 206,0		
Hranica rizika chudoby - domácnosť 2 dospelí a 2 deti < 14 rokov (PPS)	12 103			12 278			13 234			12 696			11 876			12 381			13 444			14 405			961,0		
Pretrvávajúca miera rizika chudoby (celá populácia)	x	x	x	x	x	x	7,1	7,2	7,0	5,7	6,1	5,3	5,0	4,6	5,4	8,2	7,7	8,7	6,1	6,4	5,8	8,9	8,4	9,4			
Pretrvávajúca miera rizika chudoby (0-17)	x	x	x	x	x	x	13,9	15,5	12,1	8,9	10,6	6,9	7,3	6,0	8,6	11,0	9,8	12,4	9,5	12,3	6,4	15,5	15,6	15,4		3,3	
Pretrvávajúca miera rizika chudoby (18-64)	x	x	x	x	x	x	6,4	6,2	6,7	5,4	5,5	5,2	4,7	4,7	4,6	8,0	8,3	7,8	5,5	5,6	5,4	8,5	7,9	9,2			

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Pretrvávajúca miera rizika chudoby (65+)	x	x	x	x	x	x	3,8	2,9	4,4	4,1	3,7	4,4	4,4	3,0	5,5	6,5	3,1	8,8	5,4	3,9	6,6	5,2	3,5	6,4	-0,2	-0,4	-0,2
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (celá populácia)	26,0	28,8	23,9	25,6	26,0	22,9	25,2	27,9	23,1	23,7	25,7	21,3	27,7	27,9	27,5	18,4	19,0	17,7	29,9	33,9	26,9	25,0	26,4	23,8	-4,9	-7,5	-3,1
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (0-5)	29,5	25,4	37,4	25,1	8,3	26,1	24,8	24,8	22,5	24,3	32,5	24,3	28,2	28,1	28,7	24,3	29,7	14,4	42,1	42,8	36,8	25,9	32,1	25,1	-16,2	-10,7	-11,7
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (6-11)	31,5	29,5	33,1	26,1	26,2	26,1	27,1	33,3	24,6	29,5	29,5	32,5	26,7	26,2	27,6	29,9	31,7	28,5	41,2	42,8	37,7	34,2	31,4	34,3	-7,0	-11,4	-3,4
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (12-17)	29,5	32,3	29,4	26,4	26,4	26,8	40,2	44,5	25,2	31,6	31,6	32,8	29,9	31,3	28,9	24,5	25,0	23,7	29,3	29,0	30,5	25,1	32,1	23,2	-4,2	3,1	-7,3
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (0-17)	30,3	28,2	31,5	26,1	26,1	26,3	27,9	33,5	25,2	29,2	29,5	29,2	28,7	28,7	28,7	25,0	29,7	23,4	37,7	40,2	33,8	28,6	32,1	25,1	-9,1	-8,1	-8,7
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (18-64)	28,0	29,7	25,0	26,0	26,3	25,1	27,5	28,7	26,1	25,6	26,1	23,7	27,5	27,7	27,4	17,1	15,7	17,7	35,7	35,7	35,7	25,1	26,4	25,0	-10,6	-9,3	-10,7
Relatívny prepád mediánu príjmov v riziku chudoby (65+)	9,6	9,3	9,7	7,4	3,6	8,6	12,4	12,1	12,6	12,8	15,8	11,9	26,6	25,3	27,4	12,7	14,4	11,2	15,6	19,4	13,6	10,3	9,0	11,3	-5,3	-10,4	-2,3
Dlhodobá miera nezamestnanosti (15-74) - nová metodika	5,9	5,7	6,0	4,7	4,4	5,0	3,9	3,7	4,0	3,7	3,5	4,0	3,9	3,8	4,0	4,1	4,1	4,0	3,8	3,7	3,9	3,5	3,1	3,8	-0,3	-0,6	-0,1
Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (populácia 0-64)	5,3	5,2	5,4	5,2	5,1	5,2	6,3	6,5	6,0	4,3	4,6	4,1	4,9	5,0	4,7	3,8	3,9	3,8	4,6	5,2	4,1	5,0	5,4	4,5	0,4	0,2	0,4
Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (0-5 roční)	7,1	5,3	8,8	6,1	4,6	7,5	7,4	8,4	6,3	3,6	3,8	3,4	4,9	4,8	5,1	5,3	4,6	6,1	9,0	10,6	7,3	5,0	4,9	5,1	-4,0	-5,7	-2,2
Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (6-11 roční)	7,1	6,2	8,0	5,7	5,7	5,7	6,4	7,6	5,2	4,7	5,4	4,0	5,4	7,8	2,8	5,5	6,9	4,0	4,8	4,3	5,3	5,4	6,1	4,8			-0,5
Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (12-17 roční)	7,7	7,6	7,9	7,2	6,7	7,8	6,7	7,7	5,6	3,3	3,4	3,3	3,7	5,7	1,9	3,7	4,1	3,4	5,3	6,7	3,8	4,1	4,8	3,4	-1,2	-1,9	-0,4
Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (0-17 roční)	7,3	6,4	8,2	6,3	5,7	7,0	6,8	7,9	5,7	3,9	4,2	3,6	4,7	6,0	3,3	4,8	5,2	4,4	6,1	6,9	5,3	4,9	5,3	4,4	-1,2	-1,6	-0,9

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Populácia žijúca v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (18-64 roční)	4,7	4,9	4,5	4,8	4,9	4,7	6,1	6,1	6,1	4,5	4,7	4,3	4,9	4,7	5,2	3,5	3,5	3,5	4,1	4,6	3,7	5,0	5,4	4,5	0,9	0,8	0,8
Deti žijúce v domácnostiach bez zamestnania (0-17)	8,0	:	:	7,2	:	:	7,5	:	:	7,6	:	:	7,5	:	:	6,5	:	:	6,0	:	:	5,4	:	:	-0,6	:	:
Populácia žijúca v domácnostiach bez zamestnania (18-59)	6,6	6,4	6,8	5,8	5,7	5,8	6,2	6,1	6,3	6,6	6,5	6,8	6,4	6,7	6,1	5,4	5,7	5,1	5,0	4,9	5,0	4,8	4,7	4,8	-0,2	-0,2	-0,2
Osoby, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a nepokračujú v ďalšom vzdelávaní (18-24)	9,3	8,5	10,3	8,6	8,3	8,8	8,3	8,8	7,9	7,6	7,7	7,4	7,8	8,1	7,5	7,4 (b)	7,5 (b)	7,3 (b)	6,4 (b)	6,8 (b)	6 (b)	7,5	7,8	7,1			
Závažná materiálna a sociálna deprivácia (celá populácia)	6,3	6,3	6,4	5,4	5,4	5,5	5,9	5,6	6,2	4,5	4,3	4,7	5,7	5,7	5,7	6,3	5,9	6,6	7,0	7,0	6,9	7,6	7,6	7,6	0,6	0,6	0,7
Závažná materiálna a sociálna deprivácia (0-15)	9,5	9,6	9,3	8,0	7,7	8,4	7,3	6,9	7,6	4,6	4,3	5,0	7,3	8,4	6,1	10,5	11,3	9,6	11,5	11,7	11,4	11,0	11,3	10,7	-0,5	-0,4	0,7
Závažná materiálna a sociálna deprivácia (0-17)	9,3	9,1	9,6	7,9	7,5	8,5	7,4	7,4	7,4	4,9	4,6	5,2	7,4	8,9	6,0	10,8	11,4	10,1	11,5	11,8	11,2	10,7	11,2	10,2	-0,8	-0,6	1,0
Závažná materiálna a sociálna deprivácia (18-64)	5,5	5,6	5,5	4,8	5,0	4,6	5,6	5,3	5,9	4,4	4,2	4,6	5,1	4,9	5,4	5,1	4,5	5,7	5,7	5,6	5,8	6,9	6,7	7,0	1,2	1,1	1,2
Závažná materiálna a sociálna deprivácia (65+)	6,2	5,5	6,6	5,0	4,3	5,4	5,3	4,3	6,0	4,5	4,3	4,7	5,7	4,6	6,3	5,8	5,0	6,3	6,8	6,8	6,8	6,8	6,6	6,9	0,0	-0,2	0,1
Materiálna a sociálna deprivácia (celá populácia)	13,5	12,7	14,2	12,3	11,8	12,8	11,4	10,6	12,1	9,7	9,1	10,3	9,2	8,8	9,7	10,5	10,1	10,8	14,0	13,9	14,1	12,7	12,8	12,5	-1,3	-1,1	1,6
Materiálna a sociálna deprivácia (0-15)	16,5	16,8	16,1	15,6	14,7	16,6	11,9	11,3	12,5	10,1	9,5	10,7	9,6	10,9	8,2	14,1	15,6	12,5	17,5	18,4	16,6	14,7	15,8	13,7	-2,8	-2,6	2,9
Materiálna a sociálna deprivácia (0-17)	16,6	16,4	16,8	15,7	14,6	16,9	12,2	11,9	12,4	10,4	9,8	11,0	9,9	11,3	8,4	14,4	15,4	13,3	17,7	18,8	16,5	14,7	15,9	13,4	-3,0	-2,9	3,1
Materiálna a sociálna deprivácia (18-64)	12,0	11,5	12,6	11,0	10,9	11,1	10,7	10,2	11,2	9,0	8,7	9,4	8,8	8,2	9,4	9,3	8,6	9,9	12,5	12,3	12,7	11,9	11,9	11,9	-0,6	-0,4	0,8
Materiálna a sociálna deprivácia (65+)	16,1	14,2	17,2	13,8	12,7	14,5	13,3	10,5	15,2	11,3	9,8	12,4	10,1	7,8	11,6	10,6	9,3	11,5	15,4	14,3	16,2	13,2	12,5	13,6	-2,2	-1,8	2,6
Miera rizika chudoby podľa typu domácnosti:																											
jednotlivec mladší ako 65 rokov	25,8	:	:	23,0	:	:	22,4	:	:	18,9	:	:	20,8	:	:	23,7	:	:	22,0	:	:	22,0	:	:	0,0	:	:
jednotlivec vo veku 65 a viac rokov	11,9	:	:	12,4	:	:	20,1	:	:	27,6	:	:	28,5	:	:	25,9	:	:	32,3	:	:	24,8	:	:	-7,5	:	:

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

jednotlivec	18,2	25,1	14,5	17,2	20,6	15,4	21,1	22,9	20,2	23,8	26,1	22,6	24,9	24,9	24,9	24,8	21,7	26,2	27,5	25,9	28,2	23,5	23,9	23,3	-4,0	-2,0	-4,9
dvaja dospelí, najmenej jeden vo veku 65 a viac rokov	4,0	:	:	3,6	:	:	5,2	:	:	5,3	:	:	6,7	:	:	5,5	:	:	5,2	:	:	6,0	:	:		:	:
dvaja dospelí, obaja mladší ako 65 rokov	7,2	:	:	9,5	:	:	7,2	:	:	8,6	:	:	8,4	:	:	8,9	:	:	7,7	:	:	10,8	:	:		:	:
jednotlivec s najmenej jedným dieťaťom	37,3	:	:	36,7	:	:	32,1	:	:	33,9	:	:	33,7	:	:	45,9	:	:	41,0	:	:	29,8	:	:	-11,2	:	:
dvaja dospelí s jedným závislým dieťaťom	9,8	:	:	11,4	:	:	10,3	:	:	11,0	:	:	11,4	:	:	14,8	:	:	13,2	:	:	13,4	:	:		:	:
dvaja dospelí s dvomi závislými deťmi	14,7	:	:	14,5	:	:	10,2	:	:	10,3	:	:	10,6	:	:	10,2	:	:	15,7	:	:	13,0	:	:	-2,7	:	:
dvaja dospelí s tromi a viac závislými deťmi	35,4	:	:	36,7	:	:	37,8	:	:	37,1	:	:	36,3	:	:	40,1	:	:	34,4	:	:	29,8	:	:	-4,6	:	:
traja a viac dospelí so závislými deťmi	13,6	:	:	13,3	:	:	14,7	:	:	13,1	:	:	12,2	:	:	16,1	:	:	15,2	:	:	19,1	:	:		:	:
domácnosti so závislými deťmi	16,2	:	:	16,1	:	:	15,2	:	:	14,4	:	:	14,6	:	:	18,4	:	:	18,3	:	:	17,9	:	:	-0,4	:	:
domácnosti bez závislých detí	7,6	:	:	7,3	:	:	7,9	:	:	8,0	:	:	9,2	:	:	7,7	:	:	9,3	:	:	10,0	:	:	0,7	:	:
Miera rizika chudoby podľa intenzity práce domácnosti (vek 18-64)																											
domácnosti bez detí - veľmi nízkou intenzitou práce (0 - 0,2)	56,9	57,8	55,1	65,0	65,8	63,7	57,8	60,5	54,1	56,9	59,1	53,7	48,7	54,8	41,8	57,8	59,9	55,2	47,9	49,0	45,9	45,3	42,6	50,0	-2,6	-6,4	
domácnosti bez detí - s nie veľmi nízkou intenzitou práce (0,2 - 1)	5,4	5,7	5,0	4,9	5,2	4,5	3,7	3,9	3,5	1,0	4,1	3,8	5,5	6,1	4,9	5,5	5,5	5,4	7,8	8,7	6,9	9,1	9,2	9,0	1,3	0,5	2,1
domácnosti bez detí - nízkou intenzitou práce (0,2 - 0,45)	31,2	34,0	27,3	29,2	31,5	25,8	13,4	11,4	15,5	27,2	28,3	25,9	13,4	8,7	19,4	43,0	44,6	41,2	11,0	15,1	5,7	23,6	15,8	30,7			
domácnosti bez detí - strednou intenzitou práce (0,45 - 0,55)	13,2	13,1	13,3	16,0	18,9	12,4	14,3	15,7	12,5	8,4	9,0	7,8	10,0	11,0	8,8	25,1	30,3	19,9	19,3	23,9	15,4	17,8	19,8	15,6	-1,5	-4,1	
domácnosti bez detí - vysokou intenzitou práce (0,55 - 0,85)	2,6	1,7	3,7	2,8	2,5	3,1	1,4	1,3	1,4	4,9	5,4	4,3	5,0	5,7	4,2	2,9	2,8	3,1	7,4	8,9	5,9	4,3	4,7	3,9	-3,1	-4,2	-2,0
domácnosti bez detí - veľmi vysokou intenzitou práce (0,85 - 1)	3,2	3,7	2,6	2,1	4,8	2,4	1,8	2,0	1,6	1,9	2,0	1,9	4,3	5,1	3,5	2,1	1,7	2,5	6,5	6,9	6,0	8,0	8,3	7,7	1,5	1,4	1,7
domácnosti s deťmi - veľmi nízkou intenzitou práce (0 - 0,2)	88,1	92,2	85,1	86,0	89,0	839,0	88,4	92,2	85,5	93,7	97,3	90,5	95,0	95,7	94,5	92,7	93,2	92,3	91,8	94,0	89,4	86,6	90,3	83,6	-5,2	-3,7	-5,8

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

domácnosti s deťmi - nízkou intenzitou práce inou ako veľmi nízkou (0,2 - 1)	11,3	11,1	11,5	11,2	10,6	11,7	9,2	8,8	9,7	10,3	9,8	10,9	10,3	10,0	10,5	14,1	14,0	14,2	13,1	12,8	13,3	14,4	14,1	14,6			
domácnosti s deťmi - nízkou intenzitou práce (0,2 - 0,45)	44,3	44,0	44,6	36,3	31,5	41,1	52,8	46,9	57,6	49,6	45,2	53,8	33,8	32,1	35,6	37,5	39,5	35,7	30,7	31,3	30,1	38,5	33,6	43,2			
domácnosti s deťmi - strednou intenzitou práce (0,45 - 0,55)	25,6	24,8	26,4	24,5	24,7	24,3	28,0	27,9	28,0	27,1	28,1	26,2	20,1	21,1	19,1	30,7	32,2	29,3	25,6	25,7	25,5	25,1	23,9	26,4	-0,5	-1,8	
domácnosti s deťmi - vysokou intenzitou práce (0,55 - 0,85)	7,7	8,1	7,3	8,7	9,0	8,4	4,9	5,0	4,8	8,2	7,2	9,2	7,5	6,5	8,4	12,4	10,5	14,2	8,8	7,5	10,0	9,7	10,7	8,6			-1,4
domácnosti s deťmi - veľmi vysokou intenzitou práce (0,85 - 1)	6,6	6,1	7,0	6,7	5,8	7,5	2,7	2,5	2,9	3,9	3,2	4,5	5,9	5,5	6,3	7,0	6,7	7,2	10,5	10,4	10,5	10,8	10,7	11,0	0,3	0,3	0,5
Miera rizika chudoby podľa podľa najčastejšej ekonomickej aktivity (18+)																											
nezamestnaní	49,2	53,2	45,1	51,0	54,9	46,6	56,7	60,3	52,6	56,1	61,5	50,7	52,7	55,9	48,8	53,6	57,2	50,0	52,9	59,1	47,5	64,1	57,6	69,8		-1,5	
zamestnaní	6,3	6,8	5,8	6,0	6,2	5,8	4,4	5,2	3,4	5,2	6,0	4,2	6,7	7,2	6,0	7,1	7,9	6,2	9,1	10,1	7,9	10,2	11,4	8,8	1,1	1,3	0,9
dôchodcovia	7,6	6,2	8,6	7,0	5,8	7,8	8,6	6,5	10,1	9,6	7,4	11,0	10,1	7,1	12,2	9,5	7,7	10,7	10,1	8,1	11,5	9,1	7,7	10,2	-1,0	-0,4	1,3
iná neaktívna osoba	19,6	17,0	21,0	19,8	16,9	21,4	19,5	14,2	22,1	20,9	19,4	21,8	17,4	14,4	19,0	24,3	23,2	24,7	20,7	19,1	21,7	20,0	16,7	22,2	-0,7	-2,4	
Miera rizika chudoby podľa typu vlastníctva																											
vlastník	11,2	11,2	11,2	11,0	11,1	10,9	10,6	10,2	10,9	10,2	9,8	10,5	10,5	9,9	11,1	12,1	11,7	12,4	13,1	13,6	12,6	13,4	13,0	13,8	0,3	-0,6	1,2
nájomca	24,4	24,1	24,7	27,0	25,2	28,7	27,0	27,6	26,4	28,3	29,1	27,6	40,1	41,4	39,0	40,0	41,3	38,7	36,1	35,2	36,9	33,0	33,8	32,2	-3,1	-1,4	4,7
Rozptyl okolo hranice miery rizika chudoby - 40% národného ekvivaletného mediánu príjmu	5,3	5,6	5,0	3,3	3,5	3,1	4,7	5,2	4,3	4,1	4,4	3,9	3,4	3,5	3,4	3,7	4,0	3,4	6,9	7,5	6,4	5,0	5,3	4,7	-1,9	-2,2	1,7
Rozptyl okolo hranice miery rizika chudoby - 50% národného ekvivaletného mediánu príjmu	7,8	8,0	7,6	6,3	6,3	6,3	7,5	7,8	7,1	7,3	7,6	7,0	9,7	9,4	10,0	7,2	7,3	7,2	10,1	10,7	9,5	9,6	9,6	9,5	-0,5	-1,1	0,0
Rozptyl okolo hranice miery rizika chudoby - 70% národného ekvivaletného mediánu príjmu	18,3	17,9	18,6	16,7	16,3	17,1	19,2	18,3	20,2	18,0	17,0	19,0	19,9	19,1	20,8	18,2	17,9	18,5	20,1	20,3	19,9	19,6	19,4	19,8	-0,5	-0,9	0,1
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (celá populácia)	8,4	7,7	9,1	4,1	3,4	4,8	5,7	5,4	6,0	3,2	2,9	3,6	7,1	6,7	7,5	2,5	2,1	2,9	5,9	5,8	6,1	6,4	5,8	7,1	0,5	0,0	1,0

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (0-5)	9,8	9,9	9,7	4,6	5,4	3,8	11,6	10,6	12,8	3,5	2,5	4,7	12,2	9,8	14,7	3,0	2,5	3,5	5,3	6,2	4,3	6,1	4,7	7,4	0,8	-1,5	3,1
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (6-11)	8,4	8,6	8,1	3,0	2,6	3,4	6,3	6,2	6,3	3,0	1,7	4,4	10,4	11,9	8,7	2,7	2,2	3,3	8,8	11,2	6,4	9,0	7,0	11,2	0,2	-4,2	4,8
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (12-17)	8,6	10,3	6,6	4,4	4,0	4,8	6,4	6,9	6,0	2,5	3,3	1,7	5,9	5,9	5,8	2,9	2,2	3,6	5,8	4,5	7,1	5,7	6,2	5,1	-0,1	1,7	-2,0
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (0-17)	8,9	9,6	8,1	4,0	3,9	4,0	8,2	7,9	8,4	3,0	2,5	3,7	9,6	9,3	9,9	2,9	2,3	3,5	6,8	7,4	6,1	7,0	6,1	7,9	0,2	-1,3	1,8
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (18-24)	6,7	5,5	7,8	3,6	3,6	3,6	5,9	6,1	5,6	3,7	3,7	3,7	5,6	6,8	4,1	2,6	2,8	2,3	5,1	4,5	5,7	6,6	4,5	8,9	1,5	0,0	3,2
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (25-29)	6,4	4,3	8,7	3,4	2,9	3,9	3,8	2,9	4,9	2,2	2,2	2,2	8,3	5,6	11,4	3,9	3,6	4,2	4,7	4,7	4,7	8,5	9,6	7,3	3,8	4,9	2,6
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (18-64)	7,3	6,9	7,8	3,8	3,3	4,2	5,4	5,3	5,5	3,3	3,2	3,4	6,8	6,6	6,9	2,5	2,2	2,8	6,0	6,0	6,0	6,8	6,4	7,3	0,8	0,4	1,3
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (65+)	12,8	9,2	15,1	5,7	3,3	7,3	4,0	1,5	5,6	3,4	2,2	4,2	5,5	3,4	7,0	2,0	1,4	2,4	4,7	2,4	6,3	4,5	2,7	5,8	-0,2	0,3	-0,5
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie - chudobní	38,9	38,1	39,6	24,4	21,8	26,9	26,8	26,5	27,1	22,5	22,4	22,7	32,4	32,7	32,1	14,5	12,8	16,0	34,1	33,2	35,1	35,5	33,6	37,3	1,4	0,4	2,2
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie - nechudobní	4,1	3,4	4,8	1,3	0,9	1,7	2,8	2,6	3,1	0,8	0,5	1,1	3,5	3,2	3,8	0,6	0,5	0,7	1,2	1,0	1,4	1,5	1,2	1,8	0,3	0,2	0,4
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (I. kvintil)	31,1	:	:	17,5	:	:	19,1	:	:	14,7	:	:	22,8	:	:	10,6	:	:	26,8	:	:	27,1	:	:	0,3	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (II. kvintil)	7,2	:	:	2,4	:	:	3,8	:	:	0,8	:	:	7,4	:	:	1,1	:	:	2,5	:	:	3,6	:	:	1,1	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (III. kvintil)	2,3	:	:	0,3	:	:	2,7	:	:	0,5	:	:	3,0	:	:	0,4	:	:	1,2	:	:	0,8	:	:	-0,4	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (IV. kvintil)	1,2	:	:	0,1	:	:	1,7	:	:	0,1	:	:	1,8	:	:	0,4	:	:	0,2	:	:	0,4	:	:		:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie (V. kvintil)	0,4	:	:	0,3	:	:	1,1	:	:	0,1	:	:	0,5	:	:	0,0	:	:	0,1	:	:	0,3	:	:	0,2	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie podľa typu vlastníctva																											
vlastník, s hypotékou alebo úverom na bývanie	8,6	:	:	1,9	:	:	12,8	:	:	1,8	:	:	13,3	:	:	0,9	:	:	5,7	:	:	3,8	:	:	-1,9	:	:
vlastník, bez hypotéky alebo úveru na bývanie	6,7	:	:	3,1	:	:	2,5	:	:	2,6	:	:	2,6	:	:	2,3	:	:	5,0	:	:	5,9	:	:	0,9	:	:
nájomca, prenájom za trhovú cenu	20,9	:	:	19,2	:	:	16,4	:	:	15,9	:	:	33,4	:	:	7,3	:	:	24,2	:	:	29,1	:	:	4,9	:	:

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

nájomca, prenájom za zníženú cenu alebo zadarmo	21,3	:	:	7,3	:	:	4,0	:	:	2,3	:	:	10,9	:	:	5,0	:	:	6,4	:	:	12,3	:	:	5,9	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie podľa stupňa osídlenia																											
husto obývania oblasť (mestá)	7,8	:	:	5,6	:	:	8,9	:	:	3,6	:	:	10,1	:	:	2,3	:	:	5,9	:	:	7,4	:	:	1,5	:	:
stredne obývania oblasť	9,1	:	:	4,9	:	:	5,8	:	:	4,0	:	:	6,8	:	:	2,3	:	:	6,7	:	:	6,0	:	:	-0,7	:	:
riedko obývaná oblasť	8,2	:	:	2,7	:	:	4,0	:	:	2,5	:	:	5,9	:	:	2,8	:	:	5,5	:	:	6,4	:	:	0,9	:	:
Miera záťaže obyvateľstva nákladmi na bývanie podľa typu domácnosti																											
jednotlivec mladší ako 65 rokov	33,1	:	:	17,7	:	:	19,2	:	:	18,1	:	:	27,8	:	:	20,7	:	:	33,2	:	:	32,7	:	:	-0,5	:	:
jednotlivec starší ako 65 rokov	32,1	:	:	19,5	:	:	14,5	:	:	16,3	:	:	19,3	:	:	13,9	:	:	28,5	:	:	25,5	:	:	-3,0	:	:
jednotlivec	32,5	32,7	32,5	18,7	15,0	20,7	16,6	17,3	16,3	17,1	17,7	16,7	23,3	24,9	22,4	17,4	15,3	18,4	30,7	29,8	31,0	28,9	27,1	29,7	-1,8	-2,7	-1,3
dvaja dospelí, najmenej jeden starší ako 65 rokov	7,3	:	:	1,8	:	:	1,4	:	:	1,3	:	:	3,9	:	:	1,4	:	:	2,6	:	:	3,9	:	:	1,3	:	:
dvaja dospelí, obaja mladší ako 65 rokov	8,3	:	:	6,4	:	:	7,8	:	:	5,7	:	:	7,6	:	:	5,3	:	:	8,2	:	:	8,7	:	:	0,5	:	:
jednotlivec s najmenej jedným dieťaťom	24,9	:	:	18,9	:	:	19,9	:	:	19,0	:	:	34,5	:	:	20,5	:	:	22,8	:	:	24,6	:	:	1,8	:	:
dvaja dospelí s jedným závislým dieťaťom	9,0	:	:	4,7	:	:	8,9	:	:	4,5	:	:	9,0	:	:	3,3	:	:	8,4	:	:	9,2	:	:	0,8	:	:
dvaja dospelí s dvomi závislými deťmi	8,3	:	:	3,5	:	:	6,3	:	:	2,2	:	:	10,4	:	:	1,0	:	:	7,1	:	:	7,3	:	:	0,2	:	:
dvaja dospelí s tromi a viac závislými deťmi	11,4	:	:	2,2	:	:	13,0	:	:	4,5	:	:	11,6	:	:	5,5	:	:	4,4	:	:	5,4	:	:		:	:
traja a viac dospelí so závislými deťmi	3,8	:	:	1,6	:	:	3,4	:	:	1,1	:	:	0,9	:	:	0,5	:	:	3,6	:	:	3,0	:	:	-0,6	:	:
domácnosti so závislými deťmi	7,5	:	:	3,3	:	:	6,5	:	:	2,7	:	:	7,6	:	:	2,2	:	:	5,7	:	:	6,2	:	:	0,5	:	:
domácnosti bez závislých detí	9,5	:	:	5,1	:	:	4,7	:	:	3,8	:	:	6,5	:	:	3,0	:	:	6,3	:	:	6,8	:	:	0,5	:	:
Miera preplnenia obydlí (celá populácia)	36,4	36,8	36,1	35,5	35,3	35,6	34,1	34,5	33,8	30,1	30,4	29,8	31,2	31,0	31,4	31,8	32,3	31,3	30,5	30,8	30,2	29,9	31,0	28,9	-0,6		-1,3
Miera preplnenia obydlí (0-5)	37,8	35,6	40,0	36,1	34,2	37,9	35,1	35,4	34,9	30,6	32,9	28,0	32,2	32,2	32,2	36,3	40,8	31,8	41,1	44,1	38,0	35,3	40,7	30,5	-5,8	-3,4	-7,5

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Miera preplnenia obydľí (6-11)	43,3	45,1	41,3	44,4	45,2	43,7	41,1	42,8	39,4	35,8	38,5	33,0	35,5	36,3	34,6	41,2	40,6	41,8	38,5	36,7	40,2	35,1	37,2	32,8	-3,4		-7,4
Miera preplnenia obydľí (12-17)	55,0	52,9	57,5	55,3	50,7	60,6	53,9	55,6	52,0	51,1	51,3	51,0	51,6	52,8	50,5	49,5	49,1	50,0	47,4	47,5	47,3	44,9	47,9	41,5	-2,5		-5,8
Miera preplnenia obydľí (0-17)	45,7	45,1	46,3	45,5	43,9	47,3	43,0	44,3	41,7	38,5	40,1	36,9	39,4	39,7	39,2	42,6	43,6	41,5	42,3	42,6	42,0	38,5	42,0	34,8	-3,8	-0,6	-7,2
Miera preplnenia obydľí (18-64)	37,9	38,0	37,8	36,7	36,5	37,0	35,9	35,6	36,1	31,7	31,6	31,7	32,8	32,6	33,1	33,1	33,6	32,7	31,0	31,2	30,9	31,2	31,6	30,7			-0,2
Miera preplnenia obydľí (65+)	18,4	16,1	19,8	17,6	15,6	18,8	16,7	13,8	18,7	15,7	12,0	18,1	15,6	11,0	18,7	15,0	10,7	18,0	15,9	13,1	17,8	16,1	13,0	18,2	0,2	-0,1	
Miera preplnenia obydľí - pod hranicou chudoby	55,6	55,6	55,7	54,9	54,8	54,9	56,9	58,0	55,8	47,8	48,8	46,8	51,5	52,9	50,4	57,9	58,2	57,7	48,6	47,7	49,5	49,0	51,5	46,8			-2,7
Miera preplnenia obydľí - nad hranicou chudoby	33,7	34,1	33,3	32,7	32,6	32,9	31,1	31,4	30,8	27,8	28,1	27,6	28,4	28,1	28,6	27,7	28,3	27,1	27,5	27,9	27,1	26,7	27,6	25,8	-0,8	-0,3	-1,3
Miera preplnenia obydľí podľa typu vlastníctva																											
vlastník, s hypotékou alebo úverom na bývanie	29,0	:	:	26,5	:	:	28,8	:	:	27,4	:	:	28,2	:	:	30,7	:	:	28,5	:	:	28,4	:	:	-0,1	:	:
vlastník, bez hypotéky alebo úveru na bývanie	35,4	:	:	35,1	:	:	32,2	:	:	27,6	:	:	28,9	:	:	29,3	:	:	28,7	:	:	27,4	:	:	-1,3	:	:
nájomca, prenájom za trhovú cenu	57,1	:	:	59,3	:	:	64,0	:	:	65,1	:	:	65,7	:	:	62,2	:	:	60,8	:	:	64,2	:	:		:	:
nájomca, prenájom za zníženú cenu alebo zadarmo	51,1	:	:	45,4	:	:	46,9	:	:	44,9	:	:	59,5	:	:	58,2	:	:	53,3	:	:	53,0	:	:	-0,3	:	:
Miera preplnenia obydľí podľa hustoty obyvateľstva																											
husto obývaná oblasť	34,3	:	:	35,5	:	:	36,1	:	:	33,7	:	:	34,1	:	:	34,3	:	:	31,9	:	:	35,3	:	:		:	:
stredne obývaná oblasť	42,5	:	:	42,5	:	:	39,3	:	:	35,3	:	:	36,1	:	:	33,9	:	:	32,9	:	:	30,4	:	:	-2,5	:	:
riedko obývaná oblasť	32,3	:	:	29,4	:	:	28,9	:	:	24,2	:	:	26,3	:	:	29,3	:	:	28,5	:	:	26,5	:	:	-2,0	:	:
Miera preplnenia obydľí podľa typu domácnosti																											
jednotlivec mladší ako 65 rokov	19,3	:	:	21,9	:	:	19,4	:	:	17,8	:	:	20,2	:	:	18,9	:	:	18,3	:	:	17,2	:	:	-1,1	:	:
jednotlivec starší ako 65 rokov	17,8	:	:	15,8	:	:	15,6	:	:	15,9	:	:	12,7	:	:	13,4	:	:	13,2	:	:	13,8	:	:		:	:
jednotlivec	18,5	19,4	18,0	18,6	24,1	15,6	17,3	22,9	14,5	16,7	19,2	15,5	16,1	16,3	16,0	16,2	15,8	16,4	15,5	13,8	16,3	15,4	12,6	16,6	-0,1	-1,2	
dvaja dospelí, najmenej jeden starší ako 65 rokov	8,3	:	:	9,1	:	:	8,8	:	:	8,6	:	:	9,9	:	:	7,1	:	:	7,3	:	:	6,2	:	:	-1,1	:	:

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

dvaja dospelí, obaja mladší ako 65 rokov	11,6	:	:	13,3	:	:	14,9	:	:	14,1	:	:	12,8	:	:	11,9	:	:	9,6	:	:	11,2	:	:		:	:
jednotlivec s najmenej jedným dieťaťom	53,4	:	:	53,7	:	:	51,5	:	:	57,6	:	:	50,3	:	:	61,6	:	:	63,3	:	:	63,5	:	:	0,2	:	:
dvaja dospelí s jedným závislým dieťaťom	27,2	:	:	25,1	:	:	28,1	:	:	26,3	:	:	23,7	:	:	24,6	:	:	22,9	:	:	23,2	:	:		:	:
dvaja dospelí s dvomi závislými deťmi	37,4	:	:	41,4	:	:	35,8	:	:	29,2	:	:	32,0	:	:	27,2	:	:	25,3	:	:	28,0	:	:		:	:
dvaja dospelí s tromi a viac závislými deťmi	62,0	:	:	55,5	:	:	56,9	:	:	67,5	:	:	63,3	:	:	61,6	:	:	58,9	:	:	51,0	:	:	-7,9	:	:
traja a viac dospelí so závislými deťmi	58,4	:	:	53,9	:	:	53,3	:	:	45,7	:	:	47,9	:	:	47,6	:	:	50,8	:	:	49,6	:	:	-1,2	:	:
domácnosti so závislými deťmi	47,3	:	:	45,8	:	:	44,4	:	:	39,2	:	:	39,8	:	:	41,9	:	:	42,5	:	:	39,2	:	:	-3,3	:	:
domácnosti bez závislých detí	23,1	:	:	22,3	:	:	21,6	:	:	19,6	:	:	20,0	:	:	19,0	:	:	15,7	:	:	17,3	:	:		:	:
Pomer podielu kvintilu príjmu S80/S20 pre disponibilný príjem	3,5	3,6	3,4	3,0	3,1	3,0	3,3	3,4	3,3	3,0	3,1	3,0	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,6	3,7	3,3	3,3	3,3	3,3	-0,35	-0,5	0,0
Gini koeficient ekvivalentného disponibilného príjmu	23,2	:	:	20,9	:	:	22,8	:	:	20,9	:	:	21,8	:	:	21,2	:	:	21,6	:	:	21,7	:	:	0,1	:	:
Očakávaná dĺžka života pri narodení	77,3	73,8	80,7	77,4	73,9	80,8	77,8	74,3	81,2	77,0	73,5	80,4	74,6	71,2	78,2	77,0	73,6	80,5	78,2	74,9	81,5	:	:	:	:	:	:
Očakávaná dĺžka života vo veku 45	33,9	30,8	36,8	34,1	30,9	37,0	34,5	31,4	37,4	33,7	30,6	36,6	31,4	28,3	34,5	33,7	30,7	36,6	35,0	32,0	37,7	:	:	:	:	:	:
Očakávaná dĺžka života vo veku 65	17,4	15,3	19,1	17,6	15,4	19,3	17,9	15,7	19,7	17,1	14,8	18,9	15,4	13,3	17,1	17,1	15,0	18,8	18,1	16,0	19,8	:	:	:	:	:	:
Miera rizika chudoby zakotvená v čase (2019) - celá populácia	:	:	:	:	:	:	11,9	11,6	12,1	9,8	9,6	10,0	12,4	11,9	13,0	13,2	13,0	13,5	15,4	15,9	15,0	15,4	15,0	15,9	0,0	-0,9	0,9
Miera rizika chudoby zakotvená v čase (2019) vo veku 0-17	:	:	:	:	:	:	19	19,7	18,2	14,9	14,9	15,0	17,9	17,7	18,0	21,4	21,7	21,1	24,5	26,5	22,4	20,9	19,9	21,8	-3,6	-6,6	-0,6
Miera rizika chudoby zakotvená v čase (2019) vo veku 18-64	:	:	:	:	:	:	10,7	10,4	11	8,9	8,8	9,0	11,3	11,1	11,5	12,2	11,9	12,6	14,1	14,3	13,9	15,5	15,1	15,8	1,4	0,8	1,9
Miera rizika chudoby zakotvená v čase (2019) vo veku 65+	:	:	:	:	:	:	8,7	6,1	10,5	7,6	5,9	8,8	10,5	7,2	12,7	7,9	6,0	9,1	10,3 (b)	8,3 (b)	11,6 (b)	9,5	7,8	10,6	-0,8	-0,5	-1,0
Miera rizika chudoby pred sociálnymi transférmi okrem dôchodkov	17,5	17,5	17,5	17,7	17,3	18,0	19,2	18,7	19,6	19,0	18,5	19,5	21,6	21,4	21,8	20,7	20,4	21,0	22,5 (b)	23,1 (b)	22 (b)	22,9	22,9	23,0		-0,2	

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 4

Chudoba pracujúcich (18+)	6,3	6,8	5,8	6,0	6,2	5,8	4,4	5,2	3,4	5,2	6,0	4,2	6,7	7,2	6,0	7,1	7,9	6,2	9,1	10,1	7,9	10,2	11,4	8,8	1,1	1,3	0,9
Deprivácia bývaním podľa položiek - celá populácia																											
zatekajúca strecha, vhké steny (podlaha) základy alebo zahŕňajúce okenné rámy	6,7	7,0	6,4	5,1	5,3	4,9	5,7	5,6	5,9	4,9	4,9	4,9	:	:	:	:	:	:	5,8	6,2	5,5	:	:	:	:	:	:
nedostatok vane alebo sprchy v obydli	0,9	1,0	0,9	1,1	1,0	1,1	1,4	1,3	1,4	0,7	0,8	0,7	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
nedostatok vnútrnej sprchovacej toalety	1,5	1,7	1,4	1,6	1,8	1,5	1,8	1,9	1,7	1,0	1,0	0,9	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
príliš tmavé obydlie	2,9	3,1	2,7	2,8	2,9	2,6	2,7	2,7	2,7	2,6	2,7	2,5	:	:	:	:	:	:	3,7	4,1	3,4	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia (celá populácia)	5,2	5,3	5,0	3,7	3,8	3,5	3,6	3,6	3,6	3,2	3,5	2,9	:	:	:	:	:	:	4,0	4,5	3,5	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia (0-17)	8,3	8,1	8,5	4,9	5,1	4,7	4,4	4,6	4,1	3,8	4,1	3,5	:	:	:	:	:	:	7,1	8	6,2	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia (18-64)	4,9	5	4,7	3,6	3,7	3,5	3,8	3,6	3,9	3,4	3,6	3,3	:	:	:	:	:	:	3,7	4,1	3,3	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia (65+)	2,7	2,6	2,8	2,1	2,3	2	1,9	1,7	2	1,6	1,8	1,5	:	:	:	:	:	:	1,7	1,7	1,6	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia - pod hranicou chudoby	20,7	21,9	19,5	14,3	15,8	12,9	14,9	15,8	12,9	11,5	12,5	10,5	:	:	:	:	:	:	15,2	17,5	12,8	:	:	:	:	:	:
Závažná bytová deprivácia - nad hranicou chudoby	3	3	3	2,2	2,2	2,2	2	2	2,1	2,1	2,3	1,9	:	:	:	:	:	:	2,1	2,3	2	:	:	:	:	:	:

Zdroj: Eurostat

Vysvetlivky: u – malá spoľahlivosť, b – prerušenie v časovom rade, n – nie sú významné, x – v čase prípravy nie sú dostupné

PRÍLOHA KU KAPITOLE 5

Tabuľka 1 Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – rovnosť príležitostí

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Účasť dospelých (25-64 rokov) na vzdelávaní za posledné 4 týždne, 2024	spolu	13,3	14,9b	1,8	10,8	31,2	9,6b	23,3	14,7b	4,4b	16,0	15,2	6,6	8,5	11,2	11,0	9,8	17,4	11,8	18,4	26,5	17,6	10,0	16,1	8,9	23,1	12,8	29,1	37,5
	ženy	14,5	16,0b	1,9	11,6	36,6	10,1b	29,0	16,7b	4,6b	17,7	17,3	7,5	8,9	11,6	13,5	11,8	17,1	13,1	18,1	27,4	19,4	10,8	17,2	8,5	25,7	12,6	34,1	44,9
	muži	12,1	13,8b	1,7	10,1	26,0	9,2b	17,5	12,6b	4,2b	14,3	13,0	5,6	8,1	10,8	8,4	7,7	17,6	10,4	18,7	25,5	15,9	9,2	14,9	9,3	20,6	13,0	24,3	30,3
Účasť dospelých (25-64 rokov) na vzdelávaní za posledných 12 mesiacov, 2024	spolu	46,6	41,6	20,6	45,7	53,0	60,4	48,1	54,8	16,6	49,2	50,8b	27,3	35,7b	44,9	52,2	31,4	50,0	62,4	46,4	65,2	58,0	24,3	44,2	25,6b	42,4	54,8	53,1	73,9
	ženy	47,2	45,4	22,0	43,9	53,3	60,9	55,5	56,1	17,6	50,2	51,5b	31,7	34,5b	36,4	57,1	37,4	51,0	58,5	46,5	66,5	58,6	26,6	43,0	25,7b	46,0	54,0	58,9	76,8
	muži	46,0	37,8	19,3	47,4	52,7	60,0	40,8	53,4	15,7	48,2	50,1b	22,8	37,0b	54,1	47,1	25,0	49,0	66,3	46,4	64,0	57,5	22,0	45,5	25,6b	39,1	55,6	47,5	71,2
Podiel osôb (18-24 rokov), ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku a odbornú prípravu, 2024	spolu	9,3	7,0b	8,2	5,4	10,4	12,4b	11,0	2,8b	3,0b	13,0	7,7	2,0u	9,8	11,3	7,9	8,4	7,8u	10,3	9,6	7,0	8,1	4,1	6,6	16,8	5,0	7,5	9,6	7,2
	ženy	7,7	4,8b	8,2	5,4	9,6	10,4b	8,6	:bu	2,4b	10,0	6,1	1,4u	7,1	8,2	6,1	6,8	:	9,9	7,1	5,2	7,0	3,4	5,3	18,3	3,5u	7,1	7,4	5,9
	muži	10,9	9,2b	8,1	5,3	11,1	14,2b	13,3	3,5bu	3,7b	15,8	9,4	2,6u	12,2	14,5	9,6	10,0	10,7u	10,7	11,7	8,8	9,2	4,8	7,8	15,4	6,2	7,8	11,8	8,4
Jednotlivci (16-74 rokov), ktorí majú základné alebo vyššie ako základné digitálne zručnosti, 2024	spolu	55,6	59,4	35,5	69,1	69,6	52,2	62,6	72,9	52,4	66,2	59,7	59,0	45,8	49,5	45,3	52,9	60,1	58,9	63,0	82,7	64,7	44,3	56,0	27,7	46,7	51,3	82,0	66,4
	ženy	54,5	58,1	36,2	68,8	68,1	49,3	62,1	71,5	51,7	65,9	60,2	57,7	44,2	51,0	46,4	55,2	56,6	58,2	63,3	82,6	60,7	43,0	54,8	26,5	46,5	50,0	83,1	67,2
	muži	56,7	60,7	34,8	69,5	71,2	55,1	63,2	74,4	53,2	66,5	59,1	60,2	47,4	47,9	44,1	50,4	63,6	59,7	62,7	82,8	68,7	45,7	57,2	29,1	46,9	52,7	80,9	65,8

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: : - nedostupné údaje, b - zmena v časovom rade, bp - zmena v časovom rade, predbežné údaje, d - odlišná definícia, e - odhad, p - provizórny údaj, u - nízka spoľahlivosť;

eu27 - Európska únia (27 krajín), be - Belgicko, bg - Bulharsko, cz - Česká republika, dk - Dánsko, de - Nemecko, ee - Estónsko, ie - Írsko, el - Grécko, es - Španielsko, fr - Francúzsko, hr - Chorvátsko, it - Taliansko, cy - Cyprus, lv - Lotyšsko, lt - Litva, lu - Luxembursko, hu - Maďarsko, mt - Malta, nl - Holandsko, at - Rakúsko, pl - Poľsko, pt - Portugalsko, ro - Rumunsko, si - Slovinsko, sk - Slovensko, fi - Fínsko, se - Švédsko

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 5

pokračovanie tabuľky 1

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Mladí ľudia (15-29 rokov), ktorí nie sú zamestnaní ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), 2024	spolu	11,0	9,9	12,7	8,6	8,0	8,5	11,0	7,5	14,2	12,0 d	12,5 d	10,6	15,2	12,9	10,7	14,7	9,8	10,9	7,2	4,9	9,2	9,4	8,7	19,4	7,6	10,7	9,8	6,3
	ženy	12,1	9,2	14,8	13,3	8,6	9,7	9,9u	8,3	14,6	12,1 d	12,7 d	10,7 u	16,6	14,1	11,4	15,1	10,0	13,3	7,7	5,4	9,4	11,5	8,7	25,2	8,7	12,6	9,0	6,0
	muži	10,0	10,5	10,7	3,9	7,3	7,3	12,1	6,9	13,8	11,9 d	12,3 d	10,5 u	13,8	11,7	10,0	14,3	9,5	8,6	6,8	4,5	9,0	7,4	8,7	14,0	6,7	8,9	10,5	6,5
Rozdiel v zamestnanosti žien a mužov, 2024		10,0	8,0	7,2	12,6	6,5	7,3	1,7	9,3	18,8	9,8d	5,9d	5,9	19,4	10,0	3,3	1,4	5,5	7,9	13,4	7,6	6,9	11,6	5,7	18,1	6,0	8,9	0,7	4,0
Pomer príjmov horného a dolného kvintilu (S80/S20), 2024	spolu	4,66	3,45	6,96	3,32	4,16	4,49	5,03	3,68	5,27	5,39	4,66	4,97 b	5,53	4,40 b	6,28	6,54 p	4,68	4,26	4,87	3,72	4,34	3,85	5,20	4,62	3,42	3,28	3,73	4,34
	ženy	4,60	3,38	6,56	3,31	3,97	4,43	4,84	3,62	5,16	5,41	4,54	5,05 b	5,51	4,57 b	6,11	6,06 p	4,69	4,28	4,56	3,62	4,27	3,84	5,21	4,45	3,43	3,25	3,59	4,18
	muži	4,71	3,52	7,38	3,29	4,34	4,53	5,18	3,72	5,35	5,36	4,77	4,86 b	5,54	4,22 b	6,37	7,03 p	4,60	4,20	5,08	3,78	4,42	3,86	5,19	4,78	3,40	3,29	3,86	4,50
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie vo veku 30-34 rokov, 2024	spolu	44,8	50,9	39,7	35,0	54,9	43,0	45,3	66,4	44,4	51,7	52,4	40,7	30,7	64,4	44,3	61,3	66,3	34,1	45,9	54,8	44,3	48,1	41,9	23,6	43,2	36,4	43,2	58,0
	ženy	50,3	56,3	49,1	43,4	62,8	44,8	56,9	71,3	50,8	56,6	56,0	52,3	37,9	72,9	56,8	70,8	70,3	40,7	53,1	59,3	50,5	57,3	49,8	27,1	57,6	46,7	50,1	65,7
	muži	39,5	45,5	30,8	27,5	47,5	41,4	34,7	61,3	38,3	46,8	48,8	30,0	23,8	55,6	32,3	52,8	62,4	27,8	40,6	50,4	38,3	39,3	34,1	20,3	31,0	26,5	36,3	50,6
Práca na kratší pracovný čas vo veku 25-49 rokov, 2024	spolu	15,4	19,8	1,2	7,2	19,8	27,6	11,1	13,0	5,9	12,3 d	14,6 d	2,0	16,7	6,5	5,3	4,9	14,4	3,4	7,3	34,6	30,8	4,5	5,8	2,4	5,6	3,0	12,9	15,7
	ženy	25,7	33,7	1,2	13,3	29,0	47,4	15,9	20,8	10,0	19,8 d	23,7 d	2,7	29,8	8,9	7,4	6,6	24,4	5,1	14,3	56,9	52,1	7,2	7,7	2,1	9,0	4,9	18,4	22,3
	muži	6,4	7,3	1,1	2,4	11,6	10,3	6,9	5,7	2,8	5,7d	5,9d	1,4u	6,7	4,2	3,4	3,4	5,1	1,8	2,5	14,3	11,0	2,2	3,9	2,7	2,7	1,4	7,9	9,7

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, p – provizórny údaj, u – nízka spoľahlivosť;

eu27 –Európska únia (27 krajín), be – Belgicko, bg – Bulharsko, cz – Česká republika, dk – Dánsko, de – Nemecko, ee – Estónsko, ie – Írsko, el – Grécko, es – Španielsko, fr – Francúzsko, hr – Chorvátsko, it – Taliansko, cy – Cyprus, lv – Lotyšsko, lt – Litva, lu – Luxembursko, hu – Maďarsko, mt – Malta, nl – Holandsko, at – Rakúsko, pl – Poľsko, pt – Portugalsko, ro – Rumunsko, si – Slovinsko, sk – Slovensko, fi – Fínsko, se – Švédsko

pokračovanie tabuľky 1

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	p t	ro	si	sk	fi	se
Rozdiel v práci na kratší pracovný čas medzi mužmi a ženami (20-64 rokov), 2024	20,2	26,7	0,0	9,0	20,2	37,6	8,0	17,0	7,2	14,8 d	18,3 d	1,6 u	23,0	5,3	4,0	3,1	21,3	3,5	12,8	41,9	38,9	5,0	4,9	-0,7	6,6	3,5	9,6	13,6	20,2
Rozdiel v odmeňovaní žien a mužov v neupravenej forme, 2023	12,0 p	0,7p	13,5 p	18,0d p	14,0 p	17,6 p	16,9 p	8,6p	13,6 p	9,2p	12,2 p	7,4 p	2,2 p	12,2 p	19,0 p	11,5 p	-0,9p	17,8 p	5,1p	12,5 p	18,3 p	7,8 p	8,6 p	3,8p	5,4b p	15,7 p	16,8 p	11,2 p	12,0 p
Účasť nezamestnaných dospelých (25-64 rokov) na vzdelávaní za posledné 4 týždne, 2024	15,3	17,1 b	:	7,0	35,9	14,9 b	22,4	22,7b	5,5b	18,8 d	15,8 d	6,0 u	6,9	12,7	9,5	7,7	28,5	3,3	14,7 u	31,4	20,8	8,5	17,5	2,6u	19,1	:	29,8	47,4	15,3
	17,4	20,9 b	:	7,9	41,0	16,9 b	25,7	29,4b	5,6b	20,9 d	18,0 d	5,7 u	8,1	12,7 u	16,6	9,8	26,7 u	4,0u	:	34,2	22,7	9,8 u	19,0	:	22,1 u	:	36,7	52,9	17,4
	13,2	14,0 b	:	6,0	30,5	13,4 b	19,3	16,5b u	5,3b	16,4 d	13,8 d	6,3 u	5,7	12,6 u	:	6,1u	30,3 u	:	15,7 u	28,4	19,4	7,2 u	15,6	:	15,7 u	:	24,8	42,0	13,2

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: : - nedostupné údaje, b - zmena v časovom rade, bp - zmena v časovom rade, predbežné údaje, d - odlišná definícia, e - odhad, p - provizórny údaj, u - nízka spoľahlivosť;

eu27 - Európska únia (27 krajín), be - Belgicko, bg - Bulharsko, cz - Česká republika, dk - Dánsko, de - Nemecko, ee - Estónsko, ie - Írsko, el - Grécko, es - Španielsko, fr - Francúzsko, hr - Chorvátsko, it - Taliansko, cy - Cyprus, lv - Lotyšsko, lt - Litva, lu - Luxembursko, hu - Maďarsko, mt - Malta, nl - Holandsko, at - Rakúsko, pl - Poľsko, pt - Portugalsko, ro - Rumunsko, si - Slovinsko, sk - Slovensko, fi - Fínsko, se - Švédsko

Tabuľka 2 Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – spravodlivé pracovné podmienky

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Miera zamestnanosti vo veku 20-64 rokov, 2024	spolu	75,8	72,3	76,8	82,3	80,2	81,3	81,8	79,8	69,3	71,4d	75,1d	73,6	67,1	79,8	77,4	79,2	74,2	81,1	83,0	83,5	77,4	78,4	78,5	69,5	78,3	78,1	77,0	81,9
	ženy	70,8	68,3	73,1	75,8	76,9	77,6	80,9	75,2	59,9	66,5d	72,2d	70,6	57,4	75,0	75,8	78,5	71,4	77,1	75,6	79,7	73,9	72,5	75,7	60,3	75,1	73,6	76,6	79,9
	muži	80,8	76,3	80,3	88,4	83,4	84,9	82,6	84,5	78,7	76,3d	78,1d	76,5	76,8	85,0	79,1	79,9	76,9	85,0	89,0	87,3	80,8	84,1	81,4	78,4	81,1	82,5	77,3	83,9
Miera zamestnanosti podľa veku, 2024	15-24	35,0	26,3	17,3	24,5	59,0	51,0	35,4	47,9	18,5	24,9d	34,6d	25,7	19,7	35,4	29,8	30,8	29,3	27,2	50,9	76,0	51,3	28,5	27,2	19,2	33,0	21,8	43,3	43,0
	25-54	82,5	81,4	84,1	87,9	83,7	85,4	85,8	84,3	77,3	78,7d	83,0d	84,7	74,5	84,7	81,8	85,3	85,0	88,2	89,3	86,9	85,4	86,6	86,7	78,4	89,8	85,8	81,2	86,1
	55-64	65,2	59,4	69,9	77,0	75,0	75,2	75,7	68,1	57,3	61,1d	60,4d	53,9	59,0	70,4	71,9	69,1	49,4	70,4	58,3	75,3	58,8	59,0	67,6	53,4	56,3	66,0	71,7	78,1
Miera nezamestnanosti (15-74 rokov), 2024	spolu	5,9	5,7	4,2	2,6u	6,2	3,4	7,6u	4,3	10,1	11,4d	7,4d	5,0u	6,5	4,9	6,9	7,1u	6,4u	4,5	3,1	3,7	5,2	2,9u	6,5	5,4	3,7	5,3u	8,4	8,4
	ženy	6,2	5,3	3,9	3,0u	6,5	3,1	7,5u	4,3	12,8	12,7d	7,2d	5,0u	7,3	5,1	5,8	6,5u	6,3u	4,4	3,0	3,8	4,7	3,1u	6,9	5,1	4,0	5,9u	7,6	8,5
	muži	5,7	6,1	4,4	2,3u	5,9	3,6	7,6u	4,3	8,0	10,2d	7,5d	5,0u	5,9	4,6	8,0	7,8u	6,6	4,6	3,2	3,5	5,6	2,7u	6,1	5,7	3,5	4,8u	9,2	8,3
Miera nezamestnanosti podľa veku, 2024	15-24	14,9	17,4	12,3	9,1	14,6	6,6	19,1	10,6	22,5	26,5d	18,7d	16,8	20,3	13,0	13,6	16,2	21,6	15,2	9,1	8,7	10,3	10,8	21,6	23,9	10,9	19,2	18,8	24,3
	25-54	5,4	5,0	4,1	2,3	5,0	3,4	6,9	3,5	10,1	10,1d	6,3d	4,4	6,4	4,7	6,9	6,2	5,5	3,8	2,6	2,7	4,8	2,4	5,5	4,5	3,0	5,0	7,0	6,4
	55-64	4,4	3,4	3,2	2,0	3,9	2,4	6,4	3,1	7,2	10,5d	5,2d	3,3	3,8	3,0	6,4	8,7	:	3,6	2,6u	2,2	3,7	2,1	5,4	2,4	3,0	3,4	7,7	5,8
Miera dlhodobej nezamestnanosti (15-74 rokov), 2024	spolu	1,9	2,0	2,2	0,8	0,8	0,9	1,8	1,0	5,4	3,8d	1,7d	1,8u	3,3	1,3	2,2	2,3	1,6	1,5	0,7u	0,5	1,1	0,8	2,4	1,8	1,1	3,5	1,8	1,7
	ženy	2,0	1,7	2,1	0,8	0,8	0,7	1,7u	0,9	7,3	4,6d	1,7d	1,7u	3,6	1,2	1,6	2,0	1,8u	1,4	:	0,5	1,0	0,9	2,5	1,7	1,3	3,8	1,3	1,8
	muži	1,8	2,3	2,2	0,7	0,7	1,1	1,8u	1,0	4,0	3,1d	1,7d	1,9u	3,0	1,5	2,9	2,6	1,5u	1,7	0,8u	0,5	1,3	0,7	2,2	1,9	1,0	3,1	2,2	1,7
HDPD na obyvateľa (index = 2008), 2023		111,0	106,1	:	121,7	122,6	112,9	126,0	111,8	81,6	101,1	110,7	131,5	94,2	114,6	126,1	140,6	105,3	161,0	152,8	109,4	98,5	151,9	110,8	161,0	120,7	127,5	107,8	118,6
Miera ekonomickej aktivity (15-64 rokov), 2024	spolu	75,4	70,8	74,0	77,5	82,4	80,2	82,2	77,9	70,5	74,6d	74,5d	71,9	66,6	79,5	76,7	79,5	74,5	78,6	82,1	85,5	78,2	74,7	78,0	67,4	75,9	76,6	79,4	83,8
	ženy	70,7	66,8	70,4	71,7	79,7	76,5	81,7	73,9	62,7	70,6d	71,6d	68,8	57,6	75,0	74,6	78,3	71,7	74,7	74,5	82,1	74,2	69,4	75,7	58,3	72,8	72,7	78,4	82,3
	muži	80,0	74,8	77,6	83,1	85,1	83,9	82,7	82,0	78,3	78,6d	77,5d	74,9	75,6	84,3	78,9	80,7	77,2	82,5	88,3	88,9	82,1	80,1	80,4	76,3	78,7	80,4	80,3	85,3

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: : - nedostupné údaje, b - zmena v časovom rade, bp - zmena v časovom rade, predbežné údaje, d - odlišná definícia, e - odhad, u - nízka spoľahlivosť, z - nedá sa uplatniť

eu27 - Európska únia (27 krajín), be - Belgicko, bg - Bulharsko, cz - Česká republika, dk - Dánsko, de - Nemecko, ee - Estónsko, ie - Írsko, el - Grécko, es - Španielsko, fr - Francúzsko, hr - Chorvátsko, it - Taliansko, cy - Cyprus, lv - Lotyšsko, lt - Litva, lu - Luxembursko, hu - Maďarsko, mt - Malta, nl - Holandsko, at - Rakúsko, pl - Poľsko, pt - Portugalsko, ro - Rumunsko, si - Slovinsko, sk - Slovensko, fi - Fínsko, se - Švédsko

pokračovanie tabuľky 2

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Miera ekonomickej aktivity podľa veku, 2024	15-24	41,1	31,9	19,7	27,0	69,1	54,6	43,7	53,6	23,8	33,8d	42,5d	30,9	24,7	40,6	34,5	36,8	37,3	32,0	56,0	83,2	57,2	31,9	34,7	25,3	37,1	26,9	53,3	56,8
	25-54	87,2	85,7	87,7	90,0	88,1	88,4	92,2	87,4	86,0	87,5d	88,6d	88,6	79,6	88,9	87,8	90,9	89,9	91,7	91,6	89,3	89,7	88,7	91,7	82,2	92,6	90,2	87,4	92,1
	55-64	68,2	61,5	72,2	78,5	78,0	77,0	80,9	70,2	61,7	68,3d	63,7d	55,7	61,3	72,6	76,8	75,6	51,0	73,0	59,9	77,0	61,1	60,3	71,4	54,7	58,1	68,3	77,7	83,0
Miera nezamestnanosti mladých ľudí (15-24 rokov), 2024	spolu	14,9	17,4	12,3	9,1	14,6	6,6	19,1	10,6	22,5	26,5d	18,7d	16,8u	20,3	13,0	13,6	16,2	21,6u	15,2	9,1	8,7	10,3	10,8	21,6	23,9	10,9	19,2	18,8	24,3
	ženy	14,6	14,8	11,7u	9,9	14,2	5,8	19,3u	10,3	24,1	27,1d	18,4d	18,2u	22,2	13,6	14,1	16,4u	18,1u	14,8	8,4u	8,5	10,1	10,9	22,4	25,1	10,9u	18,9u	18,0	23,6
	muži	15,1	19,6	12,8	8,6	15,0	7,2	18,9u	10,9	21,1	26,0d	19,0d	15,9u	19,2	12,4	13,2	16,0u	24,4u	15,4	9,6u	8,8	10,4	10,7	20,9	23,2	11,0	19,3	19,6	24,9
Zamestnanie na súčasnom pracovnom mieste, v členení podľa trvania, 2024	0-11m	12,4	11,2	6,0	8,4	19,6	13,5	14,9	14,5	9,1	16,8d	14,2d	9,5	9,1	16,3	10,6	11,9	12,8	11,5	12,3	16,3	13,4	8,6	13,4	5,3	9,6	7,0	16,5	14,8
	12-24m	9,6	8,9	5,7	7,2	13,0	10,6	11,8	10,5	7,3	10,1d	10,5d	7,9	8,4	11,6	10,2	11,0	10,3	10,6	13,1	12,0	10,4	8,3	8,8	4,6	8,3	7,3	11,4	12,0
	24-59m	16,8	16,1	16,2	15,6	21,8	17,0	20,9	19,4	14,3	15,8d	16,4d	16,6	16,1	17,4	20,4	19,9	17,4	19,3	23,7	18,3	16,8	16,5	16,4	16,2	15,9	16,6	18,8	20,3
	60m+	60,2	63,8	72,0	64,9	45,5	58,6	52,4	50,5	67,4	57,3d	57,8d	63,7	66,4	54,6	58,8	57,3	58,1	58,6	51,0	51,0	59,4	62,3	61,4	73,9	66,1	68,8	51,1	52,5
Miera prechodu z krátkodobého zamestnania na trvalú pracovnú zmluvu, 2022	spolu	:	41,5	15,1u	47,9	:	:	47,9	:	:	23,8	:	49,5	19,7	42,9b	61,6	36,4pu	:	60,8	68,9	42,3	43,0	48,4	43,1	66,3	49,9	45,7	53,6	45,8
	ženy	:	41,1	:	44,2	:	:	54,0u	:	:	21,9	:	47,9	18,7	38,3b	62,5u	:	:	58,9	68,8u	42,4	35,2u	47,1	43,6	69,2	49,0u	43,9	56,4	41,6
	muži	:	42,4u	:	52,7	:	:	42,6u	:	:	25,9	:	51,3	20,4	49,8b	60,9u	:	:	62,8	69,2u	41,9	52,0u	49,8	42,5	64,6	50,9u	47,2	49,2	49,5u
Podiel nedobrovoľných dočasných zamestnancov, 2024		3,4	2,0	1,5	1,5	1,7	0,6	0,7	1,0	4,5	8,9d	3,7d	4,4	7,7	12,7	:	0,3	1,5	1,1	0,7u	3,4	0,2u	2,9	5,9	1,1	1,4u	1,6	2,6	2,3
Smrteľné pracovné úrazy na 100 000 pracovníkov, 2022		1,7	1,1	3,3	1,9	1,3	0,7	2,5	1,0	0,6	2,0	3,5b	2,9	2,0	2,2	3,0	2,4	2,8	1,7	5,3	0,3	2,9	1,3	2,9	2,3	1,8	1,4	1,0	0,8
Miera pracujúcich ohrozených chudobou, 2024	spolu	8,2	4,3	11,8	3,6	6,2	6,5	10,3	5,0	10,7	11,2	8,3	8,3b	10,2	7,3b	8,2	8,3p	13,4	6,5	7,8	4,7	7,6	9,1	9,2	10,9	5,4	10,2	2,8	7,7
	ženy	7,3	3,5	10,4	4,0	5,9	6,5	9,2	4,0	7,6	10,1	8,0	7,9b	8,3	8,5b	8,8	7,3p	14,6	5,9	6,5	4,4	7,2	8,1	8,3	6,3	4,8	8,8	2,7	6,3
	muži	9,0	5,0	13,0	3,4	6,4	6,5	11,3	5,9	13,0	12,1	8,6	8,8b	11,7	6,3b	7,5	9,3p	12,4	6,9	8,7	5,0	7,9	10,1	10,0	14,4	5,9	11,4	3,0	8,9

Tabuľka 3 Porovnanie vybraných indikátorov Európskeho piliera sociálnych práv – sociálna ochrana a začleňovanie

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Populácia ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením, 2024	spolu	21,0	18,2	30,3	11,3	18,0	21,1	22,2	16,7	26,9	25,8	20,5	21,7b	23,1	17,1b	24,3	25,8p	20,0	20,2	19,7	15,4	16,9	16,0	19,7	27,9	14,4	18,3	16,8	17,5
	ženy	21,9	18,9	31,6	12,5	18,2	21,9	24,5	17,2	27,9	26,8	21,7	23,7b	24,3	18,5b	26,3	27,8p	22,0	21,1	21,5	15,6	18,1	16,6	20,9	28,4	15,6	18,4	17,2	17,4
	muži	20,0	17,6	28,9	10,0	17,8	20,2	19,7	16,2	25,9	24,8	19,2	19,5b	21,8	15,6b	22,0	23,5p	18,2	19,2	18,1	15,2	15,7	15,4	18,4	27,4	13,3	18,1	16,3	17,6
Populácia ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením podľa veku, 2024	0-17	24,2	20,2	35,1	15,4	15,9	22,9	16,5	20,6	27,9	34,6	26,2	19,3b	27,1	14,8b	17,9	22,8p	25,6	21,1	25,9	15,8	20,9	16,1	20,7	33,8	11,8	22,6	17,3	20,9
	18-64	20,6	18,8	26,3	10,5	20,7	20,5	18,2	14,5	27,5	25,6	20,6	16,4b	23,3	13,8b	19,8	22,3p	20,6	17,1	15,2	16,0	15,8	15,8	17,8	25,6	12,3	18,5	18,0	18,3
	65+	19,4	14,4	36,6	9,5	12,3	21,2	40,0	20,3	24,9	19,5	14,6	37,6b	19,8	31,5b	42,9	39,1p	10,1	28,5	31,7	13,4	16,9	16,3	23,8	29,3	23,3	12,8	13,3	11,6
Deti mladšie ako 18 rokov v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia, 2024	spolu	24,2	20,2	35,1	15,4	15,9	22,9	16,5	20,6	27,9	34,6	26,2	19,3b	27,1	14,8b	17,9	22,8p	25,6	21,1	25,9	15,8	20,9	16,1	20,7	33,8	11,8	22,6	17,3	20,9
	ženy	23,9	20,0	35,5	15,1	14,9	22,7	16,2	18,6	28,0	34,2	26,7	20,1b	26,0	12,9b	16,0	24,8p	24,6	19,8	26,8	15,7	20,4	15,9	22,0	32,0	12,9	22,8	19,0	20,1
	muži	24,5	20,4	34,8	15,6	16,9	23,1	16,7	22,5	27,8	35,0	25,7	18,5b	28,1	16,6b	19,7	20,8p	26,4	22,2	25,0	15,8	21,4	16,2	19,4	35,4	10,7	22,5	15,6	21,6
Vplyv sociálnych transferov okrem dôchodkov na znížovanie chudoby, 2024	spolu	34,4	52,7	27,7	40,6	50,4	35,7	31,5	52,9	16,6	23,9	38,9	21,62b	31,3	30,48b	21,5	25,86p	27,0	35,0	26,0	41,0	40,7	41,5	22,4	18,8	37,7	36,7	46,4	40,6
	ženy	34,0	53,7	27,3	38,7	52,8	35,5	29,7	56,2	16,2	23,3	37,8	19,57b	30,2	29,20b	19,5	24,12p	25,7	33,1	25,6	41,8	38,5	40,2	21,1	19,8	35,9	35,7	48,4	43,6
	muži	34,9	51,7	27,8	42,5	47,5	36,1	34,3	49,6	17,8	25,0	40,4	23,75b	32,5	32,82b	24,0	27,82p	28,8	37,0	25,7	40,1	43,5	42,7	24,1	17,8	39,8	38,4	44,4	36,8
Rozdiel v zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím podľa miery obmedzenia, 2024	+ / ++	24,0	33,5	35,4	21,7	26,1b	22,0	20,8	38,2	28,5	23,4	22,4	41,0	25,1b	24,5b	21,3	39,9p	19,1	27,2	25,3	20,9	20,7	35,6	21,3b	44,8	14,2	23,8	20,4	22,9
	+	16,0	23,0	33,1	13,0	20,0b	11,1	11,8	30,7	21,4	19,3	14,5	35,9	17,3b	12,2b	13,0	32,6p	8,6	17,5	21,2	14,7	11,9	26,2	16,9b	41,5	9,5	13,8	15,0	15,7
	++	45,5	55,9	46,7u	47,9	53,9b	49,8	44,8	62,2u	35,4	44,6	36,3	56,4	46,3b	50,9b	57,0	67,7pu	52,0	58,8	37,0u	56,9	47,6	61,1	49,3b	61,1u	30,1	52,8	46,2	49,0

Správa o sociálnej situácii obyvateľstva SR za rok 2024
Príloha ku kapitole 5

pokračovanie tabuľky 3

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Miera nadmerného zaťaženia nákladmi na bývanie, 2024		8,2	6,8	8,0	9,2	14,6	12,0	8,6	4,7	28,9	7,8	7,0	3,7	5,1	2,4b	6,7	6,2p	8,0	8,5	5,8	6,9	6,3	5,2	6,9	4,7	3,8	6,4	5,4	10,6
Deti mladšie ako 3 roky navštevujúce zariadenia formálnej starostlivosti, 2024		39,2	52,2	21,2	7,3	62,9	25,1	36,8	24,4	28,9	55,0	59,3	30,2	39,4	40,1b	24,9	36,9p	56,6	16,5	44,1	78,9	30,2	15,1	59,4	11,4	57,8	5,1	48,2	57,7
Subjektívne neuspokojená potreba lekárskej starostlivosti, 2024	spolu	2,5	1,4	1,1	0,5	3,1	0,8	8,5	2,9	12,1	1,8	4,1	1,3	1,9	0,1b	8,4	4,3p	1,0	1,0	0,3	0,6	1,0	3,8	2,5	2,2	3,4	1,6	8,5	2,2
	ženy	2,8	1,5	1,3	0,5	3,3	0,9	9,1	3,4	13,8	2,0	4,8	1,7	2,4	0,1b	9,5	4,9p	1,1	1,1	0,2	0,8	1,3	4,2	2,9	2,8	3,3	1,7	9,4	2,5
	muži	2,1	1,2	0,9	0,4	2,8	0,7	7,9	2,5	10,2	1,6	3,3	0,9	1,4	0,1b	7,1	3,5p	0,9	0,9	0,3	0,4	0,7	3,4	2,0	1,6	3,4	1,4	7,7	1,9
Miera vážnej deprivácie v oblasti bývania podľa držby, 2023	vlast.	1,7e	0,5	5,5	0,9e	0,5e	0,3e	1,3e	0,2e	7,5	2,3e	1,7	1,6e	5,5	0,2e	6,9	2,6	1,8e	3,6e	0,0	0,6e	0,3	2,5	4,2	0,0	1,5	2,6e	0,2e	0,7e
	nájom	6,5e	5,0	18,3	7,8e	3,7e	3,6e	3,4e	3,1e	9,7	7,0e	9,8	2,5e	11,5	4,6e	15,3	7,0	5,3e	7,2e	2,3	2,0e	11,0	11,8	13,2	1,8	10,3	5,8e	2,5e	5,4e
Agregovaná miera náhrady dôchodkov, 2024	spolu	0,61	0,48	0,44	0,56	0,47	0,49	0,50	0,40	0,84	0,81	0,61	0,35b	0,79	0,41b	0,44	0,38p	0,78	0,77	0,45	0,57	0,55	0,60	0,61	0,46	0,43	0,77	0,53	0,59
	ženy	0,59	0,46	0,45	0,60	0,48	0,54	0,49	0,42	0,79	0,68	0,59	0,34b	0,72	0,44b	0,46	0,36p	0,75	0,76	0,45	0,61	0,55	0,58	0,57	0,46	0,42	0,78	0,51	0,59
	muži	0,63	0,50	0,47	0,54	0,45	0,47	0,51	0,41	0,85	0,86	0,61	0,34b	0,83	0,44b	0,42	0,40p	0,64	0,81	0,45	0,59	0,58	0,67	0,64	0,47	0,43	0,77	0,54	0,60
Stredná dĺžka života v zdraví vo veku 65 rokov, 2022	spolu	9,1b	10,8	10,1b	7,4	10,2	8,4bu	7,6	11,6	8,8	9,7	11,0bp	5,4b	10,1	8,7	4,3	7,1	9,8b	7,1b	12,1p	9,1	9,4	8,2b	7,9bp	3,9e	11,4	4,8	9,0	13,9
	ženy	9,2b	10,8	10,9b	7,7	10,4	8,6bu	8,1	11,9	9,0	9,5	11,7bp	5,6b	9,9	8,6	4,4	7,7	9,8b	7,5b	12,0p	8,9	9,5	8,6b	7,3bp	3,8e	12,2	4,9	9,1	14,3
	muži	8,9b	10,8	9,2b	7,1	10,0	8,2bu	7,1	11,3	8,6	9,8	10,2bp	5,2b	10,4	8,8	4,1	6,2	9,7b	6,6b	12,2p	9,3	9,4	7,8b	8,6bp	4,0e	10,6	4,7	8,9	13,5

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, n – nevýznamné, u – nízka spoľahlivosť

eu27 – Európska únia (27 krajín), be – Belgicko, bg – Bulharsko, cz – Česká republika, dk – Dánsko, de – Nemecko, ee – Estónsko, ie – Írsko, el – Grécko, es – Španielsko, fr – Francúzsko, hr – Chorvátsko, it – Taliansko, cy – Cyprus, lv – Lotyšsko, lt – Litva, lu – Luxembursko, hu – Maďarsko, mt – Malta, nl – Holandsko, at – Rakúsko, pl – Poľsko, pt – Portugalsko, ro – Rumunsko, si – Slovinsko, sk – Slovensko, fi – Fínsko, se – Švédsko

+ ľahko obmedzený v aktivitách ++ ťažko obmedzený v aktivitách

pokračovanie tabuľky 3

		eu27	be	bg	cz	dk	de	ee	ie	el	es	fr	hr	it	cy	lv	lt	lu	hu	mt	nl	at	pl	pt	ro	si	sk	fi	se
Miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie, 2024	spolu	6,4	6,1	16,6	2,6	4,0	6,2	3,1	4,5	14,0	8,3	6,6	2,0	4,6	2,5b	5,3	6,1p	2,3	9,3	4,0	3,1	3,7	2,3	4,3	17,2	1,8	7,6	3,7	3,0
	ženy	6,6	6,4	17,6	3,1	4,0	6,1	3,6	5,1	14,5	8,6	7,1	2,2	4,6	2,4b	5,6	6,4p	2,8	9,7	4,8	2,9	4,1	2,4	4,8	17,8	2,0	7,6	4,0	3,0
	muži	6,2	5,8	15,5	2,2	3,9	6,3	2,6	3,9	13,4	7,9	6,1	1,9	4,7	2,5b	5,0	5,9p	1,9	8,9	3,2	3,3	3,3	2,2	3,8	16,6	1,6	7,6	3,4	3,0
Miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie detí mladších ako 18 rokov, 2024	spolu	7,9	7,8	18,2	4,2	4,7	7,4	3,6	7,5	13,9	11,2	9,0	1,2	5,7	4,1b	3,7	5,3p	3,4	12,8	4,8	4,2	4,8	2,1	4,8	21,2	1,9	10,7	3,5	3,6
	ženy	7,7	7,9	18,4	4,6	3,8	7,4	3,7	7,0	13,6	10,4	8,9	1,1	5,4	2,8b	3,2	6,0p	4,3	12,1	6,3	3,9	5,7	1,9	5,0	20,2	2,4	10,2	4,2	3,4
	muži	8,1	7,7	18,1	3,9	5,5	7,4	3,5	8,0	14,3	11,9	9,1	1,2	5,9	5,3b	4,1	4,6p	2,6	13,5	3,3	4,5	4,0	2,3	4,6	22,1	1,4	11,2	2,9	3,7

Zdroj: Eurostat; údaje za SR poskytuje ŠÚ SR

Poznámky: - nedostupné údaje, b – zmena v časovom rade, bp – zmena v časovom rade, predbežné údaje, d – odlišná definícia, e – odhad, n – nevýznamné, u – nízka spoľahlivosť

eu27 – Európska únia (27 krajín), be – Belgicko, bg – Bulharsko, cz – Česká republika, dk – Dánsko, de – Nemecko, ee – Estónsko, ie – Írsko, el – Grécko, es – Španielsko, fr – Francúzsko, hr – Chorvátsko, it – Taliansko, cy – Cyprus, lv – Lotyšsko, lt – Litva, lu – Luxembursko, hu – Maďarsko, mt – Malta, nl – Holandsko, at – Rakúsko, pl – Poľsko, pt – Portugalsko, ro – Rumunsko, si – Slovinsko, sk – Slovensko, fi – Fínsko, se – Švédsko

+ ľahko obmedzený v aktivitách ++ ťažko obmedzený v aktivitách